En Maganda A Bareta Biblia

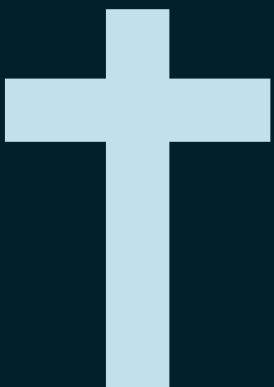

New Testament in Paranan (RP:prf:Paranan)

En Maganda A Bareta Biblia
New Testament in Paranan (RP:prf:Paranan)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Paranan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789712910227

The New Testament

in Paranan

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
66e06b73-4ffa-576e-b764-3197aa73a74e

Contents

MATEO 1
MARCOS 81
LUCAS 132
JUAN 217
GAMET 276
ROMA 353
1 CORINTO 386
2 CORINTO 419
GALACIA 439
EFESO 451
FILIPOS 463
COLOSAS 472
1 TESALONICA 480
2 TESALONICA 487
1 TIMOTEO 492
2 TIMOTEO 501
TITO 508
FILEMON 513
HEBREO 516
SANTIAGO 540
1 PEDRO 549
2 PEDRO 559
1 JUAN 565
2 JUAN 574
3 JUAN 576
JUDAS 578
PAHAYAG 581

En Maganda a Bareta a Insulat ni MATEO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta ayun kánni Mateo ay mángsaysay a ti Jesus en katuparan nen impangaku nen Diyos a kaligtasan ten libru hidi nen Dati a Tipan. Ten pamamag-itan nen pággamit ten makpal a bersikulu a gubwat ten Dati a Tipan, impeta nen nángsulat ti iyád a libru a ti Jesus a taga-Nazaret en áorayán a mangtubus ten Israelita hidi, en banuwan a pinili nen Diyos. Peru maski ni ti Jesus ay neenak sakay nabiyag ten Judio hidi, iyád a Maganda a Bareta ay bakán la a para dikodi nan para ten atanan a tolay.

Maayus a nesaysay ten libru ni Mateo en pangyayari hidi ten biyag ni Jesus: en kákkeenak na, en págbinyag sakay págtoksu dikona, en pángngaral na, págtoldu sakay págpapiyya ten tolay hidi ti Galilea, sakay ten iba pa hidi a lugar. Nesaysay bi háddi en páglakbay ni Jesus sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem sakay en pangyayari hidi ten katapusan a sasimba nen biyag na ti lutaiday. Natapos iyád ten kákkepaku na ten kudus, kákkabiyag na a ruway, sakay ten pággutus na ten disepulus na hidi.

Ti iyád a libru ti Jesus ay nepakilala bilang dakila a maistu a tehud a kapangyariyan ten Kautusan nen Diyos sakay mangaral tungkul ten kahariyan dilanget. En mágkahalaga hidi a toldu ni Jesus ti iyád a libru ay nahati ti limma a bahagi: (1) en Sermon ten Bukid a nangtalakay ten katangian hidi, tungkulin, karapatan, sakay en sangpáttán nen tolay hidi a paghariyan nen Diyos (kapitulu 5-7); (2) en tungkulin hidi nen sapulu ay ti duwwa a disepulus tungkul ten dapat di hidi a gamitán (kapitulu 10); (3) en talinhaga hidi tungkul ten pághari nen Diyos (kapitulu 13); (4) en toldu hidi tungkul ten kahulugan nen pagin-essa a disepulus (kapitulu 18); sakay (5) en toldu hidi tungkul ten katapusan nen kasalukuyan sakay en adeni dán a pághari nen Diyos (kapitulu 24-25).

Pinaniwalaan a insulat iyád a libru ni Mateo purumeru ay para ten Judio hidi tánni sumampalataya hidi a ti Jesu-Cristo en tábbig nen nalay di dán a áorayán ten págligtas nen Diyos ten banuwan a pinili na.

Lasán nen Libru

En listaan nen lahi sakay kákkeenak ni Jesu-Cristo 1:1-2:23
En págserbi ni Juan a Mágbinyag 3:1-12
En págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus 3:1-13-4:11
En págserbi ni Jesus ti Galilea 4:12-18:35

Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 19:1-20:34
En katapusan a sasimba bagu matay ti Jesus 21:1-27:66
En kákkabiyag a ruway sakay káppeta nen Panginoon 28:1-20

En Listaan nen Ninunu hidi ni Jesu-Cristo
(Lu. 3:23-38)

1 Iddi en listaan nen ninunu hidi ni Jesu-Cristo a gubwat ten
lahi ni David a gubwat bi ten lahi ni Abraham.
2 Ti Abraham ay ama ni Isaac sakay ti Isaac bi en ama ni
Jacob. Ti Jacob ay ama ni Juda sakay en kákkapatkaka na hidi
a lállaki.
3 Ti Juda ay ama de Fares ay ti Zara (en ina di ay ti Tamar).
Sakay ti Fares ay ama ni Esrom a ama ni Aram.
4 Ti Aram ay ama ni Abinadab sakay ti Abinadab ay ama ni
Naason a ama ni Salmon.
5 Ti Salmon ay ama ni Booz a en ina na ay ti Rahab. Sakay ti
Booz ay ama ni Obed (en ina na ay ti Ruth) a ama ni Jesse
6 a ama bi ni Hari a David.
Ti David ay ama ni Solomon (en ina na ay ti Batseba a
nabiluwan ni Urias).
7 Ti Solomon ay ama ni Roboam a ama ni Abias sakay ti
Abias ay ama ni Asa.
8 Ti Asa ay ama ni Josafat a ama ni Joram. Sakay ti Joram ay
ama ni Ozias.
9 Ti Ozias ay ama ni Jotam a ama ni Acaz sakay ti Acaz ay
ama ni Ezequias.
10 Ti Ezequias ay ama ni Manases, ti Manases ay ama ni
Amos sakay ti Amos ay ama ni Josias.
11 Sakay ti Josias ay ama ni Jeconias sakay en kákkapatkaka
na hidi a lállaki. Neenak dán hidi ten panahun a pinuwersa
nen taga-Babilonia hidi en Israelita hidi a iyangay ten bansa
di.
12 Nadid káttapos nen panahun a puwersadu a kákkeangay
nen Israelita hidi ti Babilonia ay nagin anak ni Jeconias ti
Salatiel a ama ni Zorobabel.
13 Ti Zorobabel ay ama ni Abiud. Ti Abiud ay ama ni
Eliquim sakay ti Eliquim ay ama ni Azor.
14 Ti Azor ay ama ni Sadoc. Ti Sadoc ay ama ni Aquim sakay
ti Aquim ay ama ni Eliud.
15 Ti Eliud ay ama ni Eleazar; ti Eleazar ay ama ni Matan. Ti
Matan ay ama ni Jacob.
16 Sakay ti Jacob ay ama ni Jose a kabinga ni Maria. Ti Maria
ay ina ni Jesus a dáddulawán a Cristo.
17 Kaya tehud a sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul kánni
Abraham hanggan kánni David. Sakay sapulu ay ti áppat
a salinlahi sapul kánni David hanggan ten panahun nen

puwersadu a kákkeangay nen Israelita hidi ti Babilonia. Sakay tehud bi a sapulu ay ti áppat a salinlahi sapul ten puwersadu a kákkeangay ti Babilonia hanggan kánni Cristo.

En Kákkeenak ni Jesu-Cristo
(Lu. 2:1-7)

18 Kona háddi en nangyari ten kákkeenak ni Jesu-Cristo. Ti Maria a ina ni Jesus sakay ti Jose ay nagkasundu dán hidi a magkabinga. Peru bagu hidi a nagagum ay mabuktet dán ti Maria (iyud ay nangyari ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Banal a Ispiritu.)

19 Ti Jose a magin kabinga ni Maria ay matuwid a tolay. Gapu awan na gustu a mapasaniki ti Maria ten kakpalan ay binalak na a hiwalayan ti palihim.*

20 Peru mentras a áisipán na iyud ay minetidug siya sakay en anghel nen Panginoon ay pummeta dikona ten pamamag-itan ni taginap sakay kinagi nen anghel, "Jose a gubwat ten lahi ni David, dyan ka manteng a tulusán a pakasalan ti Maria gapu en buktet na ay ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Banal a Ispiritu.

21 Magenak siya ti essa a lállaki sakay ngaranan mu a Jesus, gapu siya en mángligtas ten tolay na hidi ten kasalanan di hidi."

22 Nangyari i atananid a iyud tánni matupad en kinagi nen Panginoon ten pamamag-itan nen propeta a,

23 "Mágsanig kam! Maglihi en essa a birhen sakay magenak
siya ti essa a lállaki,
sakay ngaranan siya a Emmanuel."
(En kahulugan ni iyád ay "Kaguman tam en Diyos.")

24 Nadid, ten dikona a malukag ti Jose ay sinunud na en utus nen anghel nen Panginoon dikona sakay inagum na ti Maria.

25 Peru awan inarikad ni Jose ti Maria hanggan dikona a awan meenak en anak a lállaki. Ten dikona a neenak en anak ay nginaranan ni Jose a Jesus.

2

En Págbisita kánni Jesus nen Mágkarunung hidi

1 Nadid ti Jesus ay neenak ten banuwan a Bethlehem a sakup ni Judea ten kapanahunan nen pághari ni Herodes. Ten kákkeenak ni Jesus ay tehud a dummemát ti Jerusalem a sangan a mágkurunung a tolay a gubwat ti sikatan.

2 Nágtatanungán hidi ten tolay hidi haud, "Hádya dán en neenak a anak a magin hari nen Judio hidi? Gapu netan mi a

* **1:19** 1:19 Ten Judio hidi, en bábbi oni lállaki a nagkasundu dán a magpakasal ay ibilang di hidi a magkabinga dán maski ni awan palla hidi nagagum.

lummitaw ti sikatan en biton na. Kaya ummangay kami háddi ay tánni sambaán siya."
3 Nadid ten dikona a mabareta iyud ni Hari a Herodes ay nabalisa siya ti hustu kona bi ten atanan nen taga Jerusalem hidi.
4 Kaya pinisan na en atanan a pinunu nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay tinanung na hidi, "Hádya a meenak en Cristo?"
5 Kinagi di a, "Ti Bethlehem a sakup ni Judea," gapu kona háddi en insulat nen propeta:
6 'Siko Bethlehem a sakup ni Juda,
ay awan ka medimudyan ten atanan a banuwan ni Juda.
Gapu dikomu a maggubwat en essa a pinunu
a mamahala ten banuwan ku a Israel.' "
7 Nadid ten dikona a matukuyan iyud ni Herodes, ay pinadulaw na ti lihim en mágkarunung hidi a tolay. Tinukoy na dikodi ni nengkan a lummitaw en biton.
8 Káttapos ay kinagi na dikodi, "Kadmoy dán ti Bethlehem sakay pakaaryokán moy en anak. Ni ketan moy dán ay ibareta moy dikoku a pagdaka tánni angayák bi sumamba dikona."
9 Nadid pákkasanig di ten kinagi nen hari ay lummakad dán hidi. Ten dikona a ketan di a ruway en biton ay tunay en saya di. Inggiya hidi nen biton hanggan dikona a makademát hidi ten tapat nen páppágyanan nen anak.
10 Tunay en saya nen mágkarunung hidi a tolay a gubwat ti sikatan dikona netan di a ummimang en biton.
11 Dikona a makasáddáp dán hidi ten bilay ay netan di en anak a kaguman na en ina na a ti Maria. Lummuhud hidi sakay sinamba di en anak. Inluwas di en rigalu di hidi ten anak a gintu, insenso sakay mira.
12 Nadid dikona pasoli dán hidi ay kinagi nen Diyos dikodi ten pamamag-itan ni taginép a dyan dán hidi soli kánni Herodes. Kaya iba dán a dilan en naglakadan di.

Gumminan de Jose a Tamu ti Egipto

13 Nadid ten kállakad nen mágkarunung hidi a tolay ay pummeta kánni Jose en anghel nen Panginoon ten pamamagitan ni taginép. Kinagi na dikona, "Jose umikat ka dán sakay iyangay mu i matina en ti Egipto. Dyan kam lumakad haud mentras a awan ku kagiyán dikomu. Gapu aryokán ni Herodes i anaken tánni bunuwán na."
14 Kaya ummikat ti Jose ti gibiyid a iyud sakay ummangay hidi ti Egipto kaguman na en matina.
15 Sakay haud dán hidi a nágyan hanggan ten dikona a dummemát en panahun nen kákkatay ni hari a Herodes. Nangyari iyud tánni matupad en kinagi nen Panginoon ten

pamamag-itan nen propeta hidi a, “Dinulawan ku en anak ku
a lumakad ti Egipto.”

Pinabunu ni Herodes en Anak hidi a Lállaki

16 Nadid ten dikona a matukuyan ni Herodes a linoku siya
nen mágkarunung hidi a tolay ay naiyamut siya ti hustu. Kaya
pinabunu na ten sundalu na hidi en atanan a anak a lállaki
a tehud a idad a duwwa a taon a padibábbi a mágyan ti
Bethlehem sakay ten palebut na hidi a lugar. En nagin giyya
na ten idad nen anak hidi a bunuwán ay ayun ten natukuyan
na a kinagi nen mágkarunung hidi a tolay a panahun a kállitaw
nen biton.
17 Natupad ngani en kinagi ni propeta a Jeremias tenhud a,
18 ‘Nasanig ti Rama en boses,
boses nen matindi a sangetan sakay kalungkutan.
Sássangitan ni Raquel en anak na hidi.
Awan na gustu a paraparaán gapu nágkatay dán hidi.”

En Kássoli De Jose a Gubwat ti Egipto

19 Nadid ten dikona a natay dán ti Herodes, ay pummeta
kánni Jose en anghel nen Panginoon ten pamamag-itan ni
taginấp dikona a ked palla siya ti Egipto.
20 Kinagi na, “Jose umikat ka dán, iyoli mu dán i matina en ti
Israel, gapu natay dán en masor hidi a mangbunu ti anaken.”
21 Kaya ummikat siya sakay nagsoli hidi ti Israel kaguman
na en matina.
22 Peru ten dikona a matukuyan ni Jose a ti Arquelao a anak
ni Herodes en maghari ti Judea ay mineántingan siya a angay
haud. Sakay binawalan siya nen Panginoon ten pamamag-
itan ni taginấp kaya ummangay siya ti Galilea.
23 Kaya nágyan siya ten banuwan a Nazaret a sakup ni
Galilea tánni matupad en kinagi nen propeta hidi tenhud a,
“Siya ay mangaranan a Nazareno.”

3

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Nadid ti panahunid a iyud ay dummemát ti Juan a
Mágbinyag ten kaparangan ti Judea sakay nangaral.
2 Kinagi na, “Adággan moy dán en kasalanan moy hidi gapu
adeni dán a dumemát en kahariyan dilanget!”
3 Ti Juan en gustu a kagiyán ni propeta Isaias dikona a
kinagi na a,
“Tehud a magpákraw ten kaparangan.
‘Ihanda moy dán en dilan nen Panginoon;
maggamet kam ti masunong a dilan a paglakadan na!’ ”

4 En damit ni Juan ay naladi a dutdut ni kamelyo sakay en
sinturon na ay gubwat ten koblet ni hayup. En kákkanán na
ay raksa a dudun sakay pulut ni pitukan.
5 Angay nágsanig dikona en tolay hidi a gubwat ti Jerusalem,
ti Judea, sakay en mágyan hidi ten banuwan hidi a namagdi-
belyu ten dinom ti Jordan.
6 Impahayag di en kasalanan di hidi sakay bininyagan hidi
ni Juan ten dinom ti Jordan.

7 Peru dikona a ketan ni Juan a makpal a Pariseo sakay
Saduseo a umadeni tánni magpabinyag, ay kinagi na dikodi,
“Sikam a lahi ni biklat. Deya i nagkagiyid dikomoy a magi-
nanan moy en parusa nen Diyos?
8 Patunayan moy pa ten kákkabiyag moy a talaga a inadággan
moy dán en kasalanan moy hidi.
9 Sakay dyan moy kagiyán a makaligtas kam ten parusa nen
Diyos gapu kagi moy a lahi kam ni Abraham. Kagiyán ku
dikomoy a kaya nen Diyos a manglalang ti batuwiday hidi ti
tatarudan a lahi ni Abraham.
10 Nadid palla ay nakahanda dán en wasay a pagkáttol
ten gamot nen kayu; en bawat kayu a awan magbunga ti
maganda ay pukanán sakay ibut ten apoy.

11 “Binyagan takam ten dinom bilang tanda a nagsisi ka-
mon sakay inumadág ten kasalanan moy hidi. Peru en
dumemát a kasunud ku ay siya en mangbinyag dikomoy ti
Banal a Ispiritu sakay ti apoy. Mas makapangyariyan siya
nan sikán, awanák ngani karapatdapat maski ni tagatawid la
ten sandalyas na.
12 Ipagpag na en yaut tánni maalap en paray, káttapos ay
iyoli na en paray ten bilay na sakay en lupás ay tutudán ten
apoy a awan maadáp maski nikan.”

Bininyagan ni Juan ti Jesus
(Mc. 1:9-11; Lu. 3:21-22)

13 Nadid ti Jesus ay dummemát ti Jordan a gubwat ti Galilea
tánni angay magpabinyag kánni Juan.
14 Peru tinanggiyan ni Juan ti Jesus sakay kinagi na, “Sikán
i kailanganid a binyagan mu, bakin a angay ka magpabinyag
dikoku?”
15 Tummábbig ti Jesus dikona, “Pabayan mu la a iyád i mang-
yariyid nadid, gapu iyád i dapatid a gamitán tánni masunud
en kaluuban nen Diyos.” Kaya pummayag bi ti Juan.
16 Ten dikona a mabinyagan ti Jesus ay ummawas siya ten
dinom. Bigla a bummukas dilanget sakay netan na en Ispiritu
nen Diyos a dummibábbi a kumán a kalapati sakay ummapon
dikona.

17 Sakay tehud a boses a nasanig a gubwat dilanget a kinagi
na, “Saiyád en mahal ku a Anak, masayaák a tarud dikona!”

4

Tinoksu ni Satanas ti Jesus
(Mc. 1:12-13; Lu. 4:1-13)

1 Nadid ti Jesus ay inggiyya nen Ispiritu nen Diyos ten
kaparangan tánni toksuwán nen diyablo.
2 Nagkulásyon ti Jesus ti áppat a pulu a aldew ay ti gibi kaya
nagaláp siya ti hustu.
3 Dummemát en diyablo sakay kinagi na, “Ni talaga a siko
en Anak nen Diyos ay gamitán benid a tinapay i batuwiday
hidi.”
4 Peru tummábbig ti Jesus, “Nakasulat,
bakán la a ten tinapay a mabiyag i tolayid,
nan ten bawat Upos a maggubwat ten Diyos.”
5 Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten Templo ti
Jerusalem ten Banal a siyudad. Sakay pinágtaknág na siya ten
kalangkawan a bahagi nen Templo.
6 Kinagi nen diyablo dikona, “Ni siko en Anak nen Diyos ay
tumáknig ka benid, gapu nakasulat,
‘Ipebahala na ka ten anghel na hidi,
sakay alalayan di ka ten lima di,
tánni awan mesángdul ti batu i básset muwen.’ ”
7 Tummábbig ti Jesus, “Nakasulat bi ten Upos nen Diyos a,
‘Dyan mu purbaan en Panginoon mu a Diyos.’ ”
8 Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten essa a
malangkaw a bukid sakay pinatan-aw na dikona en atanan a
kahariyan ti munduwiday sakay ten kapangyariyan di hidi.
9 Sakay kinagi nen diyablo kánni Jesus, “Iyatád ku dikomu i
atananid a iyán ni lumuhud ka sakay sumamba ka dikoku.”
10 Peru kinagi ni Jesus, “Lumayas ka Satanas! Gapu naka-
sulat,
‘En Panginoon mu a Diyos i dapat muwid a sambaán.
Sakay siya la i dapat muwid a pagserbiyan.’ ”
11 Káttapos ay linakadan siya nen diyablo. Dummemát bi en
anghel hidi sakay sinerbiyan di ti Jesus.

Nagsapul ti Jesus a Nagserbi ti Galilea
(Mc. 1:14-15; Lu. 4:14-15)

12 Dikona a nabareta ni Jesus a nepiresu ti Juan, ay nagsoli
siya ti Galilea.
13 Peru awan dán siya nágyan ti Nazaret nan ti Capernaum
dán. Iyád a banuwan ay ked ten adeni nen gilid nen Minalnu
ti Galilea a sakup ni Zabulon sakay Neftali.

14 Nangyari iyud tánni matupad en kinagi ni Propeta Isaias
a,
15 "En lugar a Zabulon sakay en lugar a Neftali,
ay dilan nen Hentil a tamu ten minalnu ten dibelyu ni
Jordan
ti Galilea nen Hentil hidi!
16 En tolay hidi a ked ten kadiklámman
ay naketa ti mademlag a simbuwan!
Para ten mágyan hidi ten diklám nen kamatayan
ay sumikat en demlag."
17 Sapul ti panahunid a iyud ay nagsapul dán a mangaral ti
Jesus. Kinagi na, "Magsisi kamon sakay adággan moy dán en
kasalanan moy hidi gapu adeni dán a dumemát en kahariyan
dilanget."

En Págdulaw ten Áppat a Mángngikan
(Mc. 1:16-20; Lu. 5:1-11)

18 Essa a aldew, mentras a maglakad ti Jesus ten gilid nen
Minalnu ti Galilea ay netan na en duwwa a matkaka a de
Simon a dáddulawán di a Pedro sakay en kapatkaka na a ti
Andres a kasalukuyan hidi a mamanti.
19 Kinagi ni Jesus dikodi, "Mákkuyug kam dikoku, ta
tolduwan takam a manilág ti tolay."
20 Pagdaka a inwarak nen matkaka en panti di hidi sakay
nákkuyug hidi kánni Jesus.
21 Nagtulos a naglakad ti Jesus sakay netan na bi en
matkaka a de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo. Ked hidi
ten abeng a kaguman di en ama di, sakay magayuma hidi ten
panti di, sakay dinulaw bi hidi ni Jesus.
22 Pagdaka di a linakadan en abeng sakay en ama di, sakay
nákkuyug hidi kánni Jesus.

Nagtoldu sakay Nagpapiyya ti Jesus ten Tolay hidi
(Lu. 6:17-19)

23 Linebut ni Jesus en buu a Galilea. Nagtoldu siya ten
sinagoga di hidi sakay impangaral na en Maganda a Bareta
tungkul ten pághari nen Diyos. Sakay pinagpiyya na en tolay
hidi ten saket di hidi.
24 Nabareta nen tolay hidi ten lugar a Siria en tungkul ten
ginamet hidi ni Jesus. Kaya inyangay di dikona en atanan nen
tehud hidi a saket, en hinayup hidi, en mágpatay hidi sakay en
lupug hidi. Atanan di ay pinagpiyya ni Jesus.
25 Gapu ti iyud ay inumunonud dikona en makpal a tolay
a gubwat ti Galilea, Decapolis, Jerusalem, Judea sakay maski
en ked hidi ten dibelyu ni Jordan.

5

En Pinagpala hidi
(Lu. 6:20-23)

1 Dikona a ketan ni Jesus en tunay ti kakpal a tolay ay
summangkay siya ten marenggád a bukid. Káetnud na ay
ummadeni dikona en disepulus na hidi, 2 sakay tinolduwan
na hidi. Kinagi na a:
3 "Pinagpala en tolay hidi a en Diyos la i asaan diyid
gapu mebilang hidi ten kahariyan nen Diyos.
4 "Pinagpala en tehud hidi a kalungkutan,
gapu paraparaán hidi nen Diyos.
5 "Pinagpala en magpakababa hidi,
gapu magin mana di i munduwiday.
6 "Pinagpala en tolay hidi a masor a manggamet ten kaluuban
nen Diyos,
gapu tulungan hidi nen Diyos a magamet iyád.
7 "Pinagpala en makákkagbiyán hidi,
gapu kagbiyan bi hidi nen Diyos.
8 "Pinagpala en malinis hidi ti págpusuwan,
gapu ketan di en Diyos.
9 "Pinagpala en maggamet hidi ti paraan para ten kapaya-
paan,
gapu ibilang hidi a anak nen Diyos.
10 Pinagpala en usigán hidi gapu ten kássunud di ten kaluuban
nen Diyos,
gapu mebilang hidi ten kahariyan nen Diyos.
11 Pinagpala en insultuwán hidi sakay usigán, sakay pagbin-
tangan ti atanan a kalasi ni madukás sakay kakabuliyan gapu
dikoku.
12 Magsaya kam gapu dikál en piremyu moy dilanget. Kona
labi hud en ginággamet nen tolay hidi ten propeta hidi a
nágdipalongu dikomoy."

Asen sakay Demlag
(Mc. 9:50; Lu. 14:34-35)

13 "Sikam ay asen ti munduwiday. Peru ni mawanan ti lasa
en asen ay konya dán a mesoli en dati na a lasa? Awan dán
iyád ti pakinabang, kaya ibut dán sakay pagyudakan dálla nen
tolay hidi.
14 "Sikam ay demlag ti munduwiday. Awan metagu en
siyudad a ked ten toktok nen marenggád a bukid.
15 Awan bi ti magtab ti simbuwan sakay takáppan na ti
timba. Nan itupu na iyud ten talaga a págtupuwan tánni
mademlagan en atanan a ked ten bilay.
16 Kona labi hud, dapat moy a pademlagán en sim-
buwan moy ten atubengán nen tolay hidi tánni ketan di en

mágkaganda moy hidi a gamet, sakay puriyán di en Ama moy a ked dilanget."

En Toldu Tungkul ten Kautusan

17 "Dyan moy isipán a ummangayák ti munduwiday a para pawanan ku ti bisa en Kautusan sakay en toldu nen propeta hidi. Ummangayák háddi bakán a pawanan hidi iyud ti bisa nan para tupadán.

18 Tandaan moy: mawan en langet ay ten luta peru maski ni en kabaditan a bahagi nen Kautusan ay awan mamawan, hanggan ni awan mangyari en atanan.

19 Kaya ni deyaman en manglabag ten maski kabaditan a bahagi nen Kautusan sakay magtoldu ti konahud ten tolay hidi ay magin kababaan ten kahariyan nen Diyos. Peru ni deyaman en mangsunud ten Kautusan sakay magtoldu ten tolay hidi a tupadán iyud ay magin mataas ten kahariyan dilanget.

20 Peru kagiyán ku dikomoy a, ni en kássunud moy ten kaluuban nen Diyos ay kona la ten págsunud nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen Pariseo hidi, ay awan kam makasáddáp ten kahariyan nen Diyos."

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Págsaranta

21 Kinagi pa ni Jesus, "Nasanig moy a intoldu di ten ninunu moy hidi a, 'Dyan ka mamunu; sakay ni deyaman en makabunu ay meatubeng ten pághatulan.

22 Peru kagiyán ku bi dikomoy, a ni deyaman en maiyamut ten kapatkaka na ay meatubeng ten pághatulan. Sakay en mangkagi ten kapatkaka na a, 'Awan ka ti kuwenta!' ay meatubeng ten Sanedrin. Sakay ni deyaman en magkagi ten kapatkaka na a, 'Nagareng ka!' ay meangay ten apoy ti impiyerno

23 Kaya ni magalay ka ten altar para ten Diyos sakay maalaala mu a tehud a saket ni isip en kapatkaka mu dikomu,

24 ay iwarak mu pala en alay mu ten atubengán nen altar sakay angay ka mákpagkasundu dikona. Káttapos ay soli ka dán a magalay ten Diyos.

25 "Ni tehud a mángkasu dikomu, ay mákpagkasundu ka dikona a pagdaka bagu a meangay ten pághatulan en kasu mu. Ni awan mu iyud gamitán ay iyangay na ka ten huwes sakay iyangay ka nen huwes ten pulis a mángpiresu dikomu.

26 Kagiyán ku dikomu: awan ka makaluwas haud mentras a awan mu mabayadan a hanggan ten katapusan a sentabos nen dapat mu a bayadan."

En Toldu Kontra ten Pángngalunya

27 "Nasanig moy dán a nakagi a, 'Dyan ka mangalunya.'

28 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy a, ni deyaman en
umileng ten essa a bábbi sakay mahalay en isip na ay nan-
galunya dán siya ti iyud a bábbi ten pusu na.
29 Kaya ni en mata mu en dahilan nen págkasala ay lábwetán
mu sakay ibut mu! Gapu mas maganda pa ni mawanan ka ti
essa a bahagi nen bággi mu nan buu en bággi mu a meangay
ti impiyerno.
30 Ni en kawanan mu a lima en dahilan nen págkasala mu
ay káttulán mu iyud sakay ibut mu! Mas maganda pa a
mawanan ka ti bahagi nen bággi mu nan buu en bággi mu a
meangay ti impiyerno.

En Toldu Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga

31 Nakagi bi a, 'Ni hiwalayan nen lállaki en kabinga na ay
dapat a átdenan na ti kasulatan ni pághiwalay.'
32 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, a ni hiwalayan nen
essa a lállaki en kabinga na, puwera la ni nangalunya ay
siya en nángtuglad ten kabinga na a mangalunya. Sakay
ni deyaman en mangkabinga ten bábbi a hiniwalayan ay
nangalunya bi."

En Toldu Tungkul ten Pánnumpa

33 "Nasanig moy bi a inyutus nen Diyos ten ninunu moy hidi
a, 'Dyan ka manumpa ti awan ti katutuhanan, nan tupadán
mu en sinumpaan mu ten Panginoon.'
34 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, "Dyan kamon
manumpa ni magpangaku kam. Dyan moy kagiyán a, 'Tistigu
ku dilanget.' Gapu iyud en trono nen Diyos.
35 Sakay dyan moy bi kagiyán a, "Tistigu ku i lutaiday," gapu
iyád en táttáppakan nen Diyos. Dyan moy bi kagiyán a, 'Tistigu
ku ti Jerusalem,' gapu iyád en siyudad nen dakila a Hari.
36 Dyan moy bi ipanumpa i ulu moyen, gapu maski ni
essa a waget ti buuk moyen ay awan mu mapapudew oni
mapangitet
37 Kagiyán mu dálla a 'Uhu' ni uhu sakay 'Awan' ni awan.
Gapu gubwat dán ten Madukás en ányaman a medagdag pa
haud."

En Toldu Kontra ten Kágganti
(Lu. 6:29-30)

38 "Nasanig moy a nakagi a, 'Mata ti mata sakay ngipán ti
ngipán.'
39 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, dyan moy gantiyan
en madukás a tolay. Ni dapangán di ka ten kawanan ay
iyatubeng mu bi en kawiri.
40 Ni tehud a mángkasu dikomu tánni maalap na en badu mu
ay iyatád mu dikona pati en alikábkáb mu.

41 Ni ipilit dikomu nen essa a sundalu a pakarga en tawid na
ti essa a kilumetru ay kargaán mu iyud ti duwwa a kilumetru.
42 Mangatád ka ten magagid dikomu sakay dyan mu
pakawanan en mangáddem dikomu."

Mahalán Moy en Kadima Moy

43 "Nasanig moy a nakagi a, 'Mahalán mu en kaparehu mu
a tolay sakay kaiyamutan mu en kadima mu.'
44 Peru nadid ay kagiyán ku dikomoy, a mahalán moy en
kadima moy sakay ipagdasal moy en mangusig hidi diko-
moy."
45 Ni konahud gamitán moyid ay magin tatarudan kam a
anak nen Ama moy dilanget. Gapu pasikatán nen Diyos en
aldew para ten mágkabait sakay ten mágkadukás a tolay sakay
paudenán na para ten matuwid hidi sakay ten awan matuwid
a tolay.
46 "Ni en mangmahal la dikomoy en mahalán moy ay awan
kam ti mauray a piremyu moy. Gapu maski ni en mágsinger
hidi ti buwes ay gággamitán di labi iyud.
47 Sakay ni en batiyán moy la ay en kákkapatkaka moy hidi,
ay ánya ginamet moyid a higit ten agum? Awan beman kona
labi haán gággamitánnid nen Hentil hidi?
48 Kaya magin ganap kam a kona ten Ama moy dilanget."

6

En Toldu Tungkul ten Pángngatád

1 "Ingatan moy a awan magin kukunwari la en pággamet
moy ti maganda gapu ni konahud i gamitán moyid ay awan
kam ti maalap a piremyu a gubwat ten Ama moy dilanget.
2 Kaya ni mangatád ka ti limus ay dyan mu dán iyud ikákkagi
a kona ten gággamitán nen magkukunwari hidi. Maglimus
hidi ten sinagoga sakay ten karsada hidi tánni puriyán hidi ni
tolay. Kagiyán ku dikomoy a natanggap di dán en piremyu di.
3 Ni mangatád ka ti limus ay dyan mu dán ikákkagi maski ten
amigu mu.
4 Gamitán mu ti lihim en pángngatád mu, sakay en Ama
a maketa ten maganda a ginamet mu ti lihim en mangatád
dikomu ti piremyu."

En Toldu Tungkul ten Págdasal

5 "Ni magdasal kam ay dyan moy arigán en magkukunwari
hidi. Gugustu di a magdasal a mágtaknág ten sinagoga sakay
ten karsada hidi. Kagiyán ku dikomoy, a tinanggap di dán en
piremyu di.
6 Kaya ni magdasal ka ay sumáddáp ka ten kuwartu mu
sakay isiradu mu en pintuwan. Sakay magdasal kam ten Ama

a awan ketan, sakay en Ama mu a maketa ten ginamet mu ti lihim en mangatád dikomu ti piremyu.

7 “Ni magdasal kam ay dyan kam maggamit ti makpal a upos a awan ti kahulugan, a kona ten gággamitán nen Hentil hidi. Akala diyid ay sanigán hidi nen Diyos gapu ten kakpal nen kákkagiyán di.

8 Dyan moy hidi arigán. Tukoy dán nen Ama moy en kailangan moy bagu moy pa iyud a agidán dikona.

9 Kaya ni magdasal kam ay kona háddi:

‘Ama mi a ked dilanget,
sambaán nakuwan en ngaran mu.
10 Maghari ka nakuwan dikomi.
Masunud nakuwan en kaluuban mu ti lutaiday a kona dilanget.
11 Átdenan mu kami nadid ti pagkain a aldew-aldew;
12 sakay patawadán mu kami ten kasalanan mi hidi, a kona ten págpatawad mi ten magkasala hidi dikomi.
13 Sakay dyan mu kami pabayan a matoksu, nan iligtas mu kami ten Madukás!’ [Gapu kao mu en kahariyan, en kapangyariyan sakay kaluwalhatian a awan ti katapusan! Amen.]

14 “Gapu ni patawadán moy en nagkasala hidi dikomoy, ay patawadán kam bi nen Ama moy dilanget.

15 Peru ni awan moy patawadán en agum, ay awan bi patawadán nen Ama moy en kasalanan moy hidi.”

En Toldu Tungkul ten Págkulásyon

16 “Ni magkulásyon kam ay dyan moy ipeta en rupa moy a malungkut a kona ten gággamitán nen magkukunwari hidi. Awan hidi magayus ten sadili di tánni matukuyan nen agum a magkulásyon hidi. Kagiyán ku dikomoy, a tinanggap di dán en piremyu di.

17 Kaya ni magkulásyon ka ay magudemos ka sakay maglangis ka ten buuk mu,

18 tánni awan mapansin nen tolay hidi a magkulásyon ka. En Ama mu a awan mu ketan i makatukoy laid ten ginamet mu ti lihim, sakay siya i mangatáddid dikomu ti piremyu.”

En Kayamanan Dilanget

19 “Dyan kam magpuron ti kayamanan ti lutaiday, gapu tehud a magsida a insektu sakay kalawang, sakay tehud a makasáddáp a mágtakaw.

20 Nan magpuron kam ti kayamanan moy dilanget ta awan haud ti mangsida a insektu sakay kalawang, sakay awan ti makasáddáp a mágtakaw.

21 Gapu ni ked hádya en kayamanan moy, ay ked bi haud en
pusu moy."

En Simbuwan nen Bággi
(Lu. 11:34-36)

22 "En mata en pinakasimbuwan nen bággi. Ni malinaw en
pangileng mu, ay mademlagan en buu mu a bággi.
23 Peru ni madiklám en pangileng mu, ay maputat ti
kadiklámman en buu mu a bággi. Sakay ni en demlag mu ay
madiklám ay talaga a ked ka ten kadiklámman."

Diyos oni Kayamanan
(Lu. 16:13; 12:22-31)

24 "Awan ti alipin a makapagserbi ti sabay ten duwwa a
amu, gapu kaiyamutan na en essa sakay mahalán na en
essa, magtapat siya ten essa sakay awan siya magin tapat ten
kaduwwa. Awan kam maari a magserbi ti sabay ten Diyos
sakay ten kayamanan.
25 "Kaya kagiyán ku dikomoy, dyan kam mabalisa tungkul
ten kanán moy sakay mainom tánni mabiyag kam oni tungkul
ten ibadu moy ten bággi moy. Awan beman mas mahalaga en
biyag nan en pagkain, sakay en bággi nan en badu?
26 Ilingán moy en ibun hidi. Awan hidi magmula oni ma-
gani oni magpuron ti pagkain ten budega di, peru pakanán
hidi nen Ama moy dilanget. Awan beman a mas mahalaga
kam nan en ibun hidi?
27 Deya dikomoy i makapangpaatakdugid ten biyag na ti
maski ni essa a odas ten pamamag-itan nen págbabalisa na?
28 "Sakay bakin mabalisa kam tungkul ti badu? Isipán moy
dálla ni konya a magtubu en bulaklak hidi ten kaparangan,
awan hidi magtarabahu oni maggamet ti badu.
29 Peru kagiyán ku dikomoy, a maski ti Solomon a tunay ti
yaman ay awan nakapagbadu ti kaparehu ti ganda nen essa
ten bulaklak hidi.
30 Ni en lamon hidi ten parang, a biyag nadid sakay ten
kailawan ay tutudán ay baduwan nen Diyos, sikam pa be-
man? Ánya dán ben ti kabadit en pánnampalataya moy ten
Diyos!
31 "Kaya dyan kam mabalisa tungkul ten makan, mainom
oni mesulot moy.
32 Gapu hidi iyád a bagay en kákkabalisaan nen Hentil hidi.
Tukoy nen Ama moy dilanget a kailangan moy i atananid a
hidi iyád a bagay.
33 Peru higit ten atanan ay pagsikapan moy a paghariyan
kam nen Diyos sakay mabiyag a ayun ten kaluuban na sakay
iyatád na dikomoy en atanan nen kailangan moy.

34 “Kaya dyan moy kabalisaan en para ten kailawan, gapu
en kailawan ay tehud dán a sadili a kabalisaan. Dyan moy dán
dagdagan pa en problema moy kada aldew.”

7

En Toldu Tungkul ten Pághatul
(Lu. 6:37-38, 41-42)

1 “Dyan moy hatulan en agum tánni awan kam bi hatulan
nen Diyos.
2 Gapu hatulan kam nen Diyos ayun ten pághatul moy
ten agum, sakay pagsukatan bi nen Diyos para dikomoy en
ginamit moy ten agum.
3 Bakin barángngán mu en puleng nen kapatkaka mu,
samantala awan mu mabaráng i gaturosuwen a puleng ti
mata muwen?
4 Konya mu a makagi ten kapatkaka mu a, ‘Karon hád ta
ibutan ku i puleng muwen,” samantala gaturosu labi i puleng
muwen?
5 Siko a magkukunwari! Ibutan mu pa i gaturosuwen a pu-
leng mu tánni luminaw pangileng muwen sakay makatulung
ka a mangibut ten puleng nen kapatkaka mu.
6 “Dyan moy iyatád ten asu hidi en banal a bagay, bakay
káttapos ay waringán di kam sakay kagatán. Dyan moy iyatád
ten babuy en perlas moy hidi gapu pagyudakan di la iyán.”

Magagid, Magaryok sakay Tumoktok
(Lu. 11:9-13)

7 Ni magagid kam ay atáddan kam; ni magaryok kam ay
maketa kam; ni tumoktok kam ay mabukasan kam.
8 Gapu en atanan a magagid ay átdenan; en atanan a maga-
ryok ay maketa; sakay atanan a tumoktok ay mabukasan.
9 Atáddan moy beman ti batu en anak moy ni magagid ti
tinapay?
10 Oni atáddan moy beman siya ti biklat ni magagid ti ikan?
11 Ni sikam a makasalanan hidi ay tukoy moy a mangatád
ti mágkaganda hidi a bagay ten anak moy hidi, ay mas lalu dán
en Ama moy a ked dilanget. Átdenan na ti mágkaganda a bagay
en deyaman a magagid dikona.
12 “Gamitán moy ten agum en gustu moy a gamitán di
dikomoy. Iyád en kahulugan nen Kautusan sakay en intoldu
nen propeta hidi.”

En Mapiit a Pintuwan
(Lu. 13:24)

13 “Sumáddáp kam ten mapiit a pintuwan. Gapu malawa
en pintuwan sakay malabang en dilan a patamu ten kapa-
hamakan, sakay haud paglakadanid nen kakpalan.

14 Peru mapiit en pintuwan sakay makitid en dilan a tamu
ten biyag, sakay sasangan la en maglakad haud."

Matenggi Moy hidi ten Gamet Di
(Lu. 6:43-44)

15 "Magingat kam ten awan hidi tatarudan a propeta.
Umangay hidi dikomoy a kumán a tupa, peru tatarudanid ay
mágkatapang hidi a asu ti talon.
16 Matenggi moy hidi ten pamamag-itan nen gamet di hidi.
Maari beman a magbunga ti ubas oni igos en masaet a
dawag?
17 En maganda a kayu ay magbunga ti maganda peru en
madukás a kayu ay magbunga ti madukás.
18 Awan makapagbunga ti madukás en maganda a kayu
sakay awan makapagbunga ti maganda en madukás a kayu.
19 En bawat ponan a awan magbunga ti maganda ay
pukanán sakay ibut ten apoy.
20 Kaya matenggi en awan hidi tatarudan a propeta ten
pamamag-itan nen gamet di hidi."

Awan Takam Matenggi
(Lu. 13:25-27)

21 "Awan atanan a mangdulaw dikoku ti, 'Panginoon,
Panginoon,' ay makasáddáp ten kahariyan nen Diyos, nan
en atanan la nen sumunud ten kaluuban nen Ama ku a ked
dilanget."
22 Káddemát nen Aldew nen Pághatul ay makpal a magkagi
dikoku a, 'Panginoon, nagpahayag kami ti mensahi a gubwat
ten Diyos, sakay nagpalayas kami ti dimonyo ten pamamag-
itan nen ngaran mu, sakay naggamet kami ti himala ten
pamamag-itan nen ngaran mu.'
23 Peru itábbig kuwid dikodi ay, 'Awan takam matenggi,
umadeyu kam dikoku, sikam a mággamet hidi ti madukás.' "

En Duwwa a Mággamet ti Bilay
(Lu. 6:47-49)

24 "Kaya ni deyaman en mágsanig sakay sumunud ten upos
ku hidi ay kona ten essa a matalinu a tolay a nagpataknág ti
bilay a nepundasyon ti batu.
25 Maski ni maguden ti mabegsák, dumikál en dinom sakay
bumugsu en mabegsák a parás ay awan marábba gapu naka-
pundasyon ten batu.
26 Peru ni deyaman en mágsanig ten upos ku sakay awan
na iyud sunudán ay kona ten essa a tolay a mangmang a
nagpataknág ti bilay ten baybay.

27 Nadid naguden ti mabegsák, dummikál en dinom, sakay
bummugsu en mabegsák a parás. En bilay ay minatumba
sakay tulos a narábba."

En Kapangyariyan ni Jesus

28 Minagtaka en tolay hidi dikona a nasanig di en págtoldu
ni Jesus.
29 Gapu en págtoldu na ay tehud a kapangyariyan, bakán a
kona ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan.

8

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong
(Mc. 1:40-45; Lu. 5:12-16)

1 Dikona a nakadagson dán ti Jesus ten bukid ay inunud siya
nen tunay ti kakpal a tolay.
2 Ummadeni dikona en essa a tolay a kinetong, lummuhud
siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na, "Panginoon ni
gustuwán mu ay mapagpiyyaák mu sakay mapagin-malinis."
3 Tinawidan siya ni Jesus sakay kinagi na, "Uhu, gustu
ku a magpiyya ka sakay magin malinis." Nagpiyya sakay
linuminis a pagdaka en kinetong.
4 Sakay kinagi ni Jesus dikona, "Dyan mu iyád kagiyán
maski ni kándeya. Kadmudán, angay ka paileng ten padi hidi.
Káttapos ay magalay ka ayun ten inyutus ni Moises, bilang
patunay ten tolay hidi a nagpiyya ka dán sakay malinis."

En Págpapiyya ni Jesus ten Katulung nen Kapitan a Romano
(Lu. 7:1-10)

5 Nadid, ten dikona a nakademát ti Jesus ten banuwan a
Capernaum ay ummadeni dikona en kapitan nen sundalu
hidi a Romano sakay nákkekagbi dikona.
6 Kinagi na, "Panginoon en katulung ku ay tehud a saket,
ked siya dibilay a awan makaarikad sakay mahirapan ti
hustu."
7 Tummábbig ti Jesus, "Sigi angay ku siya pagpiyyaán."
8 Peru tummábbig en kapitan, "Panginoon, awanák karap-
atdapat a angayan mu pa ten bilay ku. Basta kagiyán mu la
ay magpiyya dán iyud en katulung ku.
9 Gapu maski sikán ay tehud a mas mataas a upisyal a
magutus dikoku sakay sikán ay magutusák bi ten sundalu hidi
a sakup ku. Ni kagiyán ku ten sundalu ku a essa a, 'Angay ka
haud!' ay angay siya. Ni kagiyán ku bi ten essa a, 'Karon hád!'
ay umadeni siya. Sakay ni utusan ku en alipin ku a, 'Gamitán
mu iyán!' ay gamitán na iyud."
10 Nadid ten dikona a masanig iyud ni Jesus ay nagtaka siya
sakay kinagi na ten tolay hidi a umunonud dikona, "Kagiyán

ku dikomoy, a awanák palla naketa ti Israelita a kona ti kadikál ti pánnampalataya naen.
11 Kagiyán ku dikomoy, a makpal a dumemát a gubwat
ti sikatan sakay ti saráмman ten handaan a kaguman de
Abraham, Isaac sakay ti Jacob ten kahariyan dilanget.
12 Peru makpal ten tolay hidi a kaguman nakuwan ten
kahariyan en ibut ten kadiklámman. Mágsasangitán hidi haud
sakay magpákraw gapu ten hirap a mabati di.
13 Sakay kinagi ni Jesus ten kapitan, "Umuli ka dán mang-
yari en agidán mu ayun ten pánnampalataya mu." Ti odasid a
iyud ay nagpiyya ngani en katulung na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus
(Mc. 1:29-34; Lu. 4:38-41)

14 Nadid, ummangay ti Jesus ten bilay ni Pedro, netan na
haud en bábbi a katugngan ni Pedro a mágkatdug gapu ten
ladu na.
15 Tinawidan ni Jesus en lima nen bábbi sakay pagdaka a
nagpiyya. Ummikat siya sakay sinerbiyan na ti Jesus.
16 Ti gibiyid a iyud ay inyangay nen tolay hidi kánni Jesus
en hinayup hidi. Ten essa la a upos ay pinalakad ni Jesus en
mágkadukás hidi a ispiritu sakay pinagpiyya na en atanan a
tehud a saket.
17 Iyud ay nangyari tánni matupad en kinagi ni propeta
Isaias a,
"Inibutan na en kahinaan tam hidi,
sakay pinagpiyya na en saket tam hidi."

En Kássunud kánni Jesus
(Lu. 9:57-62)

18 Nadid, ten dikona a napansin ni Jesus a makpal a tolay
ten palebut na ay kinagi na ten disepulus na hidi a umarabes
hidi ten dibelyu.
19 Peru bagu hidi a ummarabes ay tehud a ummadeni
dikona a essa a tagapagtoldu nen Kautusan sakay kinagi
na, "Maistu, mákkuyugák dikomu maski ni hádya i angayan
muwid."
20 Tummábbig ti Jesus, "En asu hidi ti talon ay tehud a
págyanan sakay en ibun hidi ay tehud a lobun. Peru en Anak
nen Tolay ay awan ti matidugan oni maimangan."
21 Sakay nagtanung bi dikona en essa ten disepulus na hidi,
"Panginoon maari wád a umuliyák pa tánni mepalábbáng ku
en ama ku?"
22 Peru tinábbig siya ni Jesus, "Mákkuyug ka dán dikoku.
Pabayan mu dán a ilábbáng nen patay hidi en patay di."

Pinaimang ni Jesus en Bagyu
(Mc. 4:35-41; Lu. 8:22-25)

23 Summakay ti Jesus ten abeng, kaguman na en disepulus
na hidi.
24 Mentras a magarabes hidi ay tidug ti Jesus. Bigla a
binumugsu en mabegsák a parás sakay ngari-ngari dán a
taporan nen tagmák en abeng.
25 Kaya linukag siya nen disepulus na hidi sakay kinagi di,
"Panginoon tulungan mu kami. Umállád kitamon!"
26 Sakay kinagi na dikodi, "Bakin manteng kam? Ánya dán
ben ti kabadit en pánnampalataya moy!" Ummikat siya sakay
sinaway na en parás ay ten tagmák, sakay ginumanda en
panahun.
27 Nagtaka hidi a atanan, sakay kinagi di, "Ánya wád iyád
a kalasi ni tolay? Maski parás sakay tagmák ay sumunud
dikona!"

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Lállaki a Hinayup
(Mc. 5:1-20; Lu. 8:26-39)

28 Dikona nakademát ti Jesus ten dibelyu, ten lugar nen
taga-Gadara hidi ay tinagbu siya nen duwwa a lállaki a hi-
nayup. Mágyan hidi ten páglábbángngan. Mágkatapang hidi
kaya awan ti deyaman a makatalib haud.
29 Bigla a nagpákrawan en duwwa a lállaki, "Ánya i gustu
muwid dikomi, siko a Anak nen Diyos? Ummangay ka beman
háddi tánni parusaan mu kami dán maski ni awan palla
panahun?"
30 Nadid, makpal a babuy a ked ten adeni di a mam-
agsábbukan.
31 Nákkekagbi dikona en dimonyo hidi, "Ni palayasán mu
kami ay pasáddáppán mu kami dálla ti babuyud hidi."
32 Kinagi ni Jesus dikodi, "Sigi, kadmoy dán haud." Lum-
muwas ngani en dimonyo hidi ten duwwa a lállaki sakay
summáddáp hidi ten kababuyan. Sakay en kababuyan ay
namagginanan ten pengpeng sakay summegbu hidi ten mi-
nalnu, sakay tulos hidi a minágkalimás.
33 Ginuminan en mágbantay hidi ten kababuyan a tamu ten
banuwan. Káddemát di haud, ay imbábbareta di ten atanan en
nangyari; pati en nangyari ten duwwa a hinayup.
34 Ten dikona a matukuyan iyud nen katolayan ay lum-
muwas hidi ten banuwan tánni tagbuwán di ti Jesus. Sakay
ten dikona a ketan di siya ay nákkekagbi hidi a lumakad siya
ten lugar di.

9

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug
(Mc. 2:1-12; Lu. 5:17-26)

1 Kaya summakay ti Jesus ten abeng sakay ummarabes ten
dibelyu, sakay tummulos siya ten sadili na a banuwan.
2 Káddemát di haud ay tehud a sangan a tolay a náng-
angay kánni Jesus ti essa a lupug a mágkatdug ten págkatdugan
na. Dikona a ketan ni Jesus ni sakonya ti kadikál en
pánnampalataya di ay kinagi na ten tolay a lupug, "Anak,
begsákkan mu i isip muwen! Gapu pinatawad dán en
kasalanan mu hidi."
3 Nadid, tehud a sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a ked
haud sakay kinagi di ten sadili di, "Awan ti galang ten Diyos i
tolayid a iyán!"
4 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na dikodi,
"Bakin magisip kam ti kona haán?
5 Ánya beman i mas alistuwid a kagiyán, 'pinatawad dán
en kasalanan mu,' oni en kagiyán a, 'tumaknág ka sakay
maglakad ka?'
6 Patunayan ku dikomoy a en Anak nen Tolay ay tehud a
kapangyariyan a magpatawad ti kasalanan ti lutaiday, sakay
kinagi na ten tolay a lupug, "Tumaknág ka, tawidán mu i
págkatdugan muwen sakay umuli ka dán."
7 Pagdaka a tummaknág en lupug sakay ummuli.
8 Ten dikona a ketan iyud nen tolay hidi ay neántingan hidi
sakay nagpuri hidi ten Diyos a nangatád ten tolay hidi ti
konahud a kapangyariyan.

Dinulaw ni Jesus ti Mateo
(Mc. 2:13-17; Lu. 5:27-32)

9 Nadid, dikona a lummakad ti Jesus haud ay netan na ti
Mateo a mággetnud ten págsingeran ti buwes. Kinagi dikona ni
Jesus, "Mákkuyug ka dikoku a magin tagapagserbi ku." Kaya
tummaknág ti Mateo sakay nákkuyug dikona.
10 Nadid mentras a kuman de Jesus sakay en disepulus na
hidi ten bilay ni Mateo, ay dummemát en mágsinger hidi ti
buwes sakay en makasalanan hidi, náksabay hidi a kumman
kánni Jesus.
11 Dikona ketan iyud nen Pariseo hidi ay tinanung di en dis-
epulus hidi ni Jesus, "Bakin maistu moyen ay mákpággatubeng
a kuman ti mágsingiren hidi ti buwes sakay ti makasalananen
hidi?"
12 Peru nasanig iyud ni Jesus kaya tinábbig na hidi, "En
mangailangan ti mággamot ay en tolay hidi a tehud a saket,
bakán a en awan hidi ti saket.
13 Intendiyán moy i kahuluganid ni iddi: 'Habag i gustu
kuwid bakán a en alay moy.' Gapu ummangayák háddi tánni
dulawán ku en makasalanan hidi, bakán a en matuwid hidi."

Tinanung ti Jesus Tungkul ten Págkulásyon
(Mc. 2:18-22; Lu. 5:33-39)

14 Ummangay kánni Jesus en disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag, sakay intanung di, "Sikami sakay en Pariseo hidi ay mágkulásyon. Bakin i disepulus muwen hidi ay awan mágkulásyon?"

15 Tummábbig ti Jesus, "Maari beman a maglungkut en bisita hidi ten kasalan mentras a kakaguman di en lállaki a kinasal? Ni dumemát en panahun a awan dán siya ay haud palla hidi a magkulásyon."

16 "Awan ti magáppol ti bigu a risatu ten dati dán a damit, gapu ni kumárrán en bigu a risatu ay mabatak na en ináppulan kaya lalu a lumawa en pisad nen damit.

17 Awan bi ti magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkan a gamet ti koblet ni hayup. Ni konahud i mangyariyid ay pumáddek en dati a pággasákkan, mebulak en alak sakay masida en pággasákkan. Nan en bigu a alak ay dapat a iyasák ten bigu a pággasákkan, tánni parehu a magmalay."

Biniyag a Ruway ni Jesus en Anak nen Pinunu sakay Pinagpiyya Na en Bábbi
(Mc. 5:21-43; Lu. 8:40-56)

18 Nadid, mentras a mákpágguron ti Jesus dikodi ay tehud a dummemát a essa a pinunu nen Judio hidi. Lummuhud siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na, "Kákkatay la nen anak ku a bábbi; peru ni mákkuyug ka dikoku sakay itupu mu i lima muwen dikona ay mabiyag siya a ruway."

19 Kaya tummaknág ti Jesus sakay en disepulus na hidi sakay nákkuyug hidi ten pinunu.

20 Nadid ay tehud a ummunud dikodi a essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa dán a taon a mágdadigiyán. Ummadeni siya sakay tinawidan na en garayan nen badu ni Jesus.

21 Gapu kinagi nen bábbi ten sadili na, "Matawidan ku la i badu naen ay magpiyyaák dán."

22 Lummingat ti Jesus sakay dikona a netan na siya ay kinagi na, "Anak begsákkan mu i isip muwen, pinagpiyya ka nen pánnampalataya mu." Ti odas biyid a iyud ay nagpiyya en bábbi.

23 Káddemát ni Jesus ten bilay nen pinunu ay netan na en mágtugtug hidi ti pangpatay sakay en makpal a tolay a mamagsangetan.

24 Kinagi ni Jesus dikodi, "Lumuwas kam pa. Awan patay i anaken, tidug la siya!" Dikona a makagi na iyud ay pinágtatawaan di siya.

25 Dikona a mapaluwas na dán en tolay hidi ay summáddáp
siya ten kuwartu, sakay tinawidan na en lima nen anak sakay
ummikat.
26 En bareta tungkul ti iyud a nangyari ay kummalat ti
buuwid a iyud a lugar."

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák

27 Nadid, kállakad ni Jesus haud ay inunud siya nen duwwa
a burák a lállaki. Mentras a ked hidi ten dilan ay impákraw di,
"Anak ni David, kagbiyan mu kami pay!"
28 Dikona nakasáddáp dán ti Jesus ten bilay ay ummadeni
dikona en duwwa a burák. Tinanung hidi ni Jesus, "Manam-
palataya kam beman a mapagpiyya takam?" "Opo, Pangi-
noon!" tábbig nen duwwa a burák.
29 Tinawidan ni Jesus en mata di sakay kinagi na, "Mag-
piyya kam gapu ten pánnampalataya moy."
30 Naketa ngani hidi. Sakay mahigpit hidi a binilin ni Jesus
a dyan di iyud kagiyán maski kándeya.
31 Peru ten dikona lummakad dán hidi, ay imbábbareta di ti
lugarid a iyud en ginamet ni Jesus dikodi.

Pinagpiyya ni Jesus en Bulol

32 Dikona palakad dán hidi ay inyangay di kánni Jesus en
essa a bulol a hinayup.
33 Pinalakad ni Jesus en dimonyo sakay pagdaka a naka-
pagupos en bulol. Minagtaka en tolay hidi sakay kinagi di,
"Maski ni nengkan ay awan palla ti nangyari a kona haád ti
Israeliday!"
34 Peru kinagi nen Pariseo hidi, "En pinunu nen dimonyo
hidi i nangatáddid dikona ti kapangyariyan a magpalayas ten
dimonyo hidi."

Nahabag ti Jesus ten Tolay hidi

35 Linebut ni Jesus en atanan a banuwan sakay baryu
haud. Nagtoldu siya ten sinagoga di sakay impangaral na ten
sinagoga en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos.
Pinagpiyya na bi en atanan a tolay a tehud a saket.
36 Dikona a ketan ni Jesus en makpal a tolay, ay nahabag
siya dikodi gapu mabalisa hidi sakay awan hidi ti mapagagi-
dan ti tulung, kumán hidi a tupa a awan ti magalaga.
37 Kaya kinagi na ten disepulus na hidi, "Makpal dán a
gapasán, peru sasangan la en maggapas.
38 Ipagdasal moy ten makákkao ten gapasán a mángpaangay
siya ti makpal a mággapas."

10

En Sapulu ay ti Duwwa a Apostol
(Mc. 3:13-19; Lu. 6:12-16)

1 Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepulus na hidi
sakay inatáddan na hidi ti kapangyariyan a magpalayas ti
mágkadukás a ispiritu sakay magpapiyya ten tehud hidi a
saket.
2 Hidi iddi en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a apostol:
en purumeru ay ti Simon a ngángngaranan a Pedro, sakay
ti Andres a kapatkaka na, de Santiago ay ti Juan a anak ni
Zebedeo;
3 ti Felipe, ti Bartolome, ti Tomas, sakay ti Mateo a mágsinger
ti buwes; ti Santiago a anak ni Alfeo, sakay ti Tadeo.
4 Ti Simon a Makabanuwan sakay ti Judas Iscariote, a
nángtokyon kánni Jesus.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa
(Mc. 6:7-13; Lu. 9:1-6)

5 Inutusan hidi ni Jesus sakay binilin na hidi ti kona háddi,
"Dyan kam umangay ten lugar nen Hentil hidi oni hádya man
a banuwan nen Samaritano hidi.
6 Nan aryokán moy en nágketawtaw hidi a tupa, ten tolay hidi
nen Diyos ti Israel.
7 Ipangaral moy dikodi a adeni dán a dumemát en ka-
hariyan dilanget.
8 Pagpiyyaán moy en tehud hidi a saket sakay biyagán moy
en patay hidi. Pagpiyyaán moy bi en kinetong hidi, sakay
palayasán moy en dimonyo hidi. Nakatanggap kam ti tulung
a awan ti bayad. Kaya tumulung kam bi a awan ti bayad.
9 Dyan kam magbalon ten lakad moy ti pilak, gintu, silber
oni tangsu,
10 dyan kam bi magbalon ti paglewasan moy, riserba a san-
dalyas oni sarukud, gapu en tarabahador ay karapatdapat a
tumanggap ten bagay hidi a kabiyagan na.
11 "Hádyaman a banuwan oni baryu en angayan moy ay
magaryok kam ti tolay a karapatdapat a páktulusan, sakay
tumulos kam haud hanggan a awan kam lumakad ti lugarid
a iyud.
12 Kássáddáp moy ten bilay a tulusan moy ay kagiyán moy a,
'Nakuwan ay maghari en kapayapaan ti bilayid a iyád!'
13 Ni awan maganda en pángtanggap dikomoy nen
makábbilay ay bawiyán moy en págbati moy a kapayapaan
dikodi. Peru ni maganda en pángtanggap di dikomoy ay dyan
moy dán bawiyán.

14 Peru ni awan kam tanggapán oni sanigán nen tolay hidi
ten essa a bilay oni banuwan ay lumakad kam sakay ipagpag
moy en alikabuk ten babásset moy.
15 Kagiyán ku dikomoy, a ten Aldew nen Pághatul ay mas
madággi en parusa nen tolay hidi a awan nangtanggap dikomoy ti banuwanid a iyud nan ten parusa a dinanas nen taga-Sodoma sakay nen taga-Gomorra hidi.

En Pademát hidi a Pággusig
(Mc. 13:9-13; Lu. 12:12-17)

16 "Tandaan moy: utusan takam a kumán a tupa ten
ditángnga nen asu hidi ti talon. Kaya magin matalinu kam a
kona ten biklat sakay magin maamu a kona ten kalapati.
17 Magingat kam gapu tehud a mangdikáp dikomoy sakay
ikasu di kam, sakay haplitán di kam ten sinagoga di hidi.
18 Gapu dikoku ay ikasu di kam ten gubernador hidi sakay
ten hari hidi tánni magpatunay kam dikodi sakay ten Hentil
hidi ten Maganda a Bareta.
19 Ti odasid a iyud ay dyan kam mabalisa ni ánya kagiyán
moyid, oni ni konya kam a magpatunay. Gapu ipagkaluub
dikomoy ni ánya i dapat moyid a kagiyán.
20 Gapu bakán a sikam en magupos nan en Ispiritu nen Ama
moy ten pamamag-itan moy.
21 "Itokyon nen kapatkaka na en sadili na a kapatkaka tánni
pabunu, kona bi hud gamitánnid ten ama ten anak na; sakay
labanan nen anak hidi en dáddikál di hidi sakay pabunu di
hidi.
22 Kaiyamutan kam nen atanan gapu ten págsunud moy
dikoku. Peru en manatili a matapat dikoku hanggan ten
katapusan ay maligtas.
23 Ni usigán di kam ten essa a banuwan ay guminan kam
ten kadeni na a banuwan. Tandaan moy, "Awan moy palla
naangayan en atanan a banuwan ti Israel ay dumemát dán
en Anak nen Tolay."
24 "Awan ti disepulus a mas mataas nan en maistu na, sakay
awan ti alipin a mas mataas ten amu na.
25 Dapat a masiyaan en disepulus a magkakona ten maistu
na, sakay en alipin a magkakona ten amu na. Ni en ama ay
nginaranan di a Beelzebul, ay lalu di a laitán en kabilay na
hidi."

En Dapat a Kantingan
(Lu. 12:2-7)

26 "Kaya dyan kam manteng dikodi. Atanan a netagu ay
meluwas sakay atanan a sekretu ay matukuyan.

27 En kagiyán ku dikomoy ten kadiklámman ay ikagi moy a
ruway ten demlag. Sakay en nasanig moy a anasas ay ipákraw
moy ten matolay a lugar.
28 Dyan moy kantingan en makabunu hidi ten bággi peru
awan makabunu ten kaluluwa. Nan en dapat moy a kantin-
gan ay en Diyos a makabunu ten bággi sakay ten kaluluwa ti
impiyerno.
29 Awan beman en duwwa a dignás ay tunay la ti kamuraan
ni ilaku? Konapamanhud ay awan hidi matay ni awan
kaluuban nen Ama moy.
30 Maski sikam, tukoy nen Diyos ni sangan bilangid ni buuk
moyen.
31 Kaya dyan kam manteng gapu mas mahalaga kam nan
en dignás hidi."

En Káttenggi kánni Cristo
(Lu. 12:8-9)

32 "Ni deyaman en mangtenggi dikoku ten atubengán nen
katolayan ay tenggiyán ku bi ten atubengán nen Ama ku
dilanget.
33 Peru ni deyaman en mángkasaniki dikoku ten atubengán
nen katolayan ay, ikasaniki ku bi ten atubengán nen Ama ku
a ked dilanget."

Bakán a Kapayapaan nan Ispada
(Lu. 12:51-53; 14:26-27)

34 "Dyan moy isipán a ummangayák háddi tánni magtawid
ti kapayapaan; nan ummangayák háddi tánni magtawid ti
ispada bakán a kapayapaan.
35 Ummangayák háddi tánni paglabanán en anak a lállaki
sakay en ama na, sakay en anak a bábbi sakay en ina, sakay
en magkatugngan a bábbi.
36 Sakay en magin kadima nen essa a tolay ay en sadili na
dán a kabilay."
37 "Ni deyaman en mangmahal ten ama na oni ten ina na
ti mas higit dikoku ay awan karapatdapat dikoku. Sakay
en mangmahal ten anak na ti mas higit dikoku ay awan
karapatdapat dikoku.
38 Sakay ni deyaman en awan mangbáklay ten kudus na
sakay sumunud dikoku ay awan karapatdapat dikoku.
39 Ni deyaman en magingat ten biyag na ay mawanan ti
biyag. Peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku ay siya
en magkahud ti biyag."

En Piremyu hidi a Gubwat ten Diyos
(Mc. 9:41)

40 "Ni deyaman en mangtanggap dikomoy ay sikán tinanggap diyid. Sakay en mangtanggap dikoku ay en nangutus dikoku i tinanggap diyid.
41 Ni deyaman en mangtanggap ten essa a propeta gapu siya ay propeta ay makatanggap ti piremyu a nelaan para ten essa a propeta. Sakay ni deyaman en mangtanggap ten tolay a matuwid gapu siya ay matuwid ay makatanggap ti piremyu a nelaan para ten matuwid a tolay.
42 Kagiyán ku dikomoy, a ni deyaman en mangatád ti maski essa a basu a malamig a dinom ten essa ti hidi iyád a mágkababa a tolay gapu disepulus ku hidi, ay siguradu a makatanggap ti piremyu a gubwat ten Diyos."

11

En Inutusan hidi ni Juan a Mágbinyag
(Lu. 7:18-35)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a magbilin ten sapulu ay ti duwwa a disepulus ay lummakad siya tánni magtoldu sakay mangaral bi ten banuwan hidi haud.
2 Ti Juan a Mágbinyag ay nakapiresu ti panahunid a iyud. Nabareta na en gággamitán hidi ni Cristo, kaya inutusan na en sangan ten disepulus na hidi
3 tánni magtanung, "Siko beman en áorayán mi a dumemát, oni maguray kami pa ti agum?"
4 Tummábbig ti Jesus, "Sumoli kam kánni Juan sakay kagiyán moy dikona en nasanig moy sakay en netan moy.
5 Naketa en burák hidi, sakay nakapaglakad dán en pilay hidi. Nagpiyya en kinetong hidi, sakay makasanig dán en bángngág hidi. Nabiyag en patay hidi sakay en Maganda a Bareta ay netoldu dán ten mágkahirap hidi a tolay.
6 Pinagpala en tolay hidi a awan magduda dikoku!
7 Nadid ten kállakad nen disepulus hidi ni Juan ay kinagi ni Jesus ten tolay hidi en tungkul kánni Juan, "Ánya beman en asaan moy a ketan ten dikona a ummangay kam ten kaparangan? Essa beman a waget ni kugun a idáppay-dáppay ni parás?
8 Ánya beman a talaga i gustu moyid a ketan? Para maketa la ti tolay a magbadu ti mahal? En magbadu ten kona hidi haud ay ketan ten palasyu hidi nen hari.
9 Ánya beman a talaga i gustu moyid a ketan? Awan beman gustu moy a maketa ti propeta? Tama kam, peru ti Juan ay mas higit pa nan ten essa a propeta.
10 Ti Juan en kinagi nen Kasulatan a, 'Tehudák a inutusan a mágdipalongu dikomu; ihanda na en paglakadan mu.'

11 Tandaan moy, mas mataas ti Juan nan ten deyaman
a tolay a neenak ti munduwiday. Peru en kababaan ten
kahariyan dilanget ay mas mataas nan ti Juan.
12 Sapul dikona mangaral ti Juan a Mágbinyag a hanggan
nadid, en kahariyan dilanget ay pilit a sáddáppán nen tolay
hidi a marahas.
13 Gapu bagu a dummemát ti Juan, en propeta hidi sakay en
Kasulatan ni Moises en nagpahayag tungkul ten kahariyan.
14 Ni maniwala kam ti iyád a pahayag, ay ti Juan dán ngani
en Elias a impangaku a dumemát.
15 Mágsanig en tehud a págsanig.
16 "Hádya ku a iparehu en tolay hidi nadid a panahun?
Kumán hidi a en anak hidi a mágget nud ten karsada a
mágdadulawán ten kaayam di.
17 'Tinugtugan mi kam ti plauta, peru awan kam nagsayaw!
Nagpatugtug kami ti pangluksa peru awan kam naglungkut!'
18 Gapu netan di ti Juan a magkulásyon sakay awan uminom
ti alak, sakay en kagi di ay, 'Hinayup i tolayen!'
19 Netan di bi en Anak nen Tolay a kuman sakay uminom,
sakay kinagi di bi, 'Ilingán moy i tolayen! Maunas, lasinggeru,
sakay amigu nen mágsinger hidi ti buwes sakay makasalanan.
Konapamanhud, en karunungan nen Diyos ay mapatunayan
a tama ten pamamag-itan nen gamet na hidi."

Babala ten Banuwan hidi a Awan Magsisi
(Lu. 10:13-15)

20 Káttapos ay pinagkagiyan ni Jesus en banuwan hidi a
naketa ten makpal a himala a ginamet na haud gapu awan
hidi nagsisi sakay ummadág ten kasalanan di hidi.
21 Kinagi na, "Kakakagbi kam a taga-Corazin hidi! Kakak-
agbi kam a taga-Bethsaida hidi! Gapu ni ginamet ti Tiro sakay
Sidon en himala hidi a ginamet haán dikomoy, ay nalay dán
nakuwan hidi a nagbadu ti kostal sakay nággetnud ten abu
bilang tanda nen págsisi di."
22 Kagiyán ku dikomoy a ten Aldew nen Pághatul ay mas
madággi en parusa moy nan ten parusa a madanas nen taga-
Tiro hidi sakay taga-Sidon hidi.
23 Sakay sikam a taga-Capernaum hidi gustu moy a itaas en
sadili moy a hanggan dilanget peru mebagsak kam a hanggan
ten patay hidi! Gapu ni ti Sodoma a nangyari en ginamet ku
hidi a himala haán nakuwan ay ked palla i banuwanid a iyud
a hanggan nadid.
24 Kagiyán ku dikomoy a ten Aldew nen Pághatul ay mas
madággi en parusa dikomoy nan ten taga-Sodoma hidi.

Umadeni Kam Dikoku sakay Umimang
(Lu. 10:21-22)

25 Ti panahunid a iyud ay kinagi ni Jesus, “Ama, Panginoon
nen langet ay ten luta, magpasalamatáḱ dikomu gapu inlihim
mu i bagayid a hidi iyád ten mágkarunung sakay mágkatalinu,
sakay impahayag mu ten tolay hidi a en kaluuban di ay
kumán a anak.
26 Opo, Ama gapu iyud en kagustuwan mu.”
27 “Inyatád dán dikoku nen Ama en atanan a bagay. Awan
ti makatenggi ten Anak nan en Ama la, sakay awan ti
makatenggi ten Ama nan en Anak la sakay en pinili hidi nen
Anak a pángpahayagan na.”
28 “Umadeni kam dikoku, atanan moy a mahirapan dán
sakay madággiyan ten karga moy, ta paimangán takam.
29 Magpasakup kam sakay magadal dikoku. Gapu mabaitáḱ
sakay mapagpakumbabaáḱ sakay makaimang en kaluluwa
moy.
30 Gapu alistu a sunudán en utus ku hidi sakay magaan la
en pagamet ku hidi.

12

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mc. 2:23-28; Lu. 6:1-5)

1 Nadid ten essa a Aldew nen Káimang, ay nagtalib de Jesus
sakay en disepulus na hidi ten katriguwan. En disepulus na
hidi ay minagaláp kaya nagkádtor hidi ti trigo sakay nagkássel
hidi.
2 Ten dikona a ketan hidi nen sangan a Pariseo hidi ay
kinagi di kánni Jesus, “Ilingán mu i gagamitán ni disepulus
muwen hidi. Mahigpit iyán a bawal ten Kautusan ten Aldew
nen Káimang!”
3 Tummábbig ti Jesus, “Awan moy beman nabasa en gi-
namet ni David dikona nagaláp siya sakay en kaguman na
hidi?”
4 Summáddáp siya ten bilay nen Diyos sakay kumman ten
tinapay a alay sakay pinakan na bi en kaguman na hidi.
Labag ten Kautusan en ginamet di gapu en padi la hidi i
maariyid a kuman ti iyud.
5 Sakay awan moy palla beman nabasa ten Kautusan a
en padi hidi ay magtarabahu ten Templo maski ni Aldew
nen Káimang? Labag iyád ten Kautusan, peru awan hidi
nagkasala.
6 Kagiyán ku dikomoy, a tehud háddi a mas dakila nan en
Templo.
7 Ni maintendiyan moy nakuwan la i kahuluganid ni iddi,
‘Habag gustu kuwid, bakán a en alay moy,’ ay awan moy
nakuwan hinatulan en awan hidi ti kasalanan.

8 Gapu en Anak nen Tolay ay Panginoon nen Aldew nen Káimang."

En Lállaki a awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mc. 3:1-6; Lu. 6:6-11)

9 Káttapos ay lummakad ti Jesus sakay ummangay siya ten sinagoga.
10 Tehud haud a essa a lállaki a en essa na a lima ay awan makaarikad. Tehud bi haud a sangan a tolay a magaryok ti pagkakataun a mabintang di ti Jesus. Tinanung di ti Jesus, "Maari beman ten Kautusan a magpapiyya ten Aldew nen Káimang?"
11 Tummábbig ti Jesus, "Ni mara essa dikomoy ay tehud a tupa a matápduk ten bal-ung ten Aldew nen Káimang, awan moy beman iyud iyawas?
12 Mas mahalaga en essa a tolay nan en essa a tupa! Kaya awan labag ten Kautusan a maggamet ti maganda ten Aldew nen Káimang."
13 Káttapos ay kinagi na ten lállaki, "Iyolnat mu i lima muwen." Inyolnat ngani nen lállaki en lima na sakay nag-piyya siya.
14 Peru en sangan ten Pariseo hidi a ked haud ay lummakad sakay nagplanu hidi ni konya di a pabunu ti Jesus.

En Tagapagserbi hidi a Pinili nen Diyos

15 Nadid, ten dikona a matukuyan ni Jesus en planu di ay lummakad siya. Makpal a tolay en ummunud dikona sakay pinagpiyya na en atanan a tehud hidi a saket.
16 Peru mahigpit na hidi a binilinan a dyan di ibareta en tungkul dikona.
17 Nangyari iyud tánni matupad en kinagi nen Diyos ten pamamag-itan ni propeta Isaias a,
18 "Ked háddi en pinili ku a magserbi dikoku.
Mahal ku siya, sakay masayaák a tarud dikona.
Iyatád ku dikona en Ispiritu ku,
sakay siya en magpatupad ti katarungan ten bansa hidi.
19 Awan siya mákpagtalu oni mákdima,
oni magboses ten kakarsada hidi.
20 Awan na paghirapán en mágkahina hidi a tolay,
sakay mabait siya ten awan hidi ti pag-asa,
hanggan a magtagumpay en katarungan.
21 Sakay magtiwala en atanan a tolay dikona."

Ti Jesus sakay ti Beelzebul
(Mc. 3:20-30; Lu. 11:14-23)

22 Káttapos ay inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en lállaki
a burák sakay bulol gapu hinayup. Pinagpiyya siya ni Jesus
kaya nakapagupos sakay naketa dán.
23 Kaya nagtaka en makpal a tolay sakay namagtanungan
hidi, "Siya dán wád en áorayán tam a Anak ni David?"
24 Ten dikona a masanig iyud nen Pariseo hidi ay kinagi di,
"Makapagpalayas ti dimonyo i tolayid a iyán gapu ti Beelzebul
a pinunu nen dimonyo hidi i nangatáddid dikona ti kapang-
yariyan."
25 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na
dikodi, "En essa a bansa a mahati-hati sakay maglaban-laban
ay bumagsak. Sakay en banuwan oni pamilya a maglaban-
laban ay mawasak.
26 Ni palayasán ni Satanas ti Satanas ay di kalabanán na en
sadili na! Konya na nadid a mapanatili en kahariyan na?
27 Ni makapagpalayasák ti dimonyo ten pamamag-itan ni
Beelzebul, deya nadid en nangatád ti kapangyariyan ten
tagasunud moy hidi a makagamet ti konahud? Kaya hidi dán
bi en magpatunay a talaga a liwat kam!
28 Peru ni en Ispiritu nen Diyos en nangatád dikoku ti ka-
pangyariyan a makapagpalayas ti dimonyo, ay siya iyád katu-
nayanid a dummemát dán dikomoy en pághari nen Diyos."
29 "Konya a masáddáp sakay mapagtakawan en bilay nen
essa a mabegsák a tolay ni awan siya punguwán? Ni mapungu
dán ay maari dán a mapagtakawan en bilay na.
30 Ni deyaman en awan kumampi dikoku ay kontra dikoku.
Sakay en awan tumulung dikoku a magipun ten tolay hidi, ay
magkalat ti tolay.
31 Kagiyán ku dikomoy, a mapatawad en atanan a
kasalanan maski en páglapastangan ten Diyos, peru en
páglapastangan ten Banal a Ispiritu ay awan dán mapatawad.
32 Ni deyaman en magupos kontra ten Anak nen Tolay ay
mapatawad, peru en magupos kontra ten Banal Ispiritu ay
awan mapatawad maski nadid a panahun oni ten panahun
a dumemát.

Matenggi en Kayu ten Pamamag-itan nen Bunga Na
(Lu. 6:43-45)

33 "Ni maganda en ponan nen kayu ay maganda bi en bunga
na. Peru ni madukás en ponan nen kayu ay madukás bi en
bunga na. Gapu matukuyan en kayu ten pamamag-itan nen
bunga na.
34 Sikam a lahi hidi ni biklat! Konya kam a makapagupos ti
maganda a bagay ni mágkadukás kam a tolay? Gapu ni ánya en
ked ten pusu moy ay iyud labi en lumuwas ten ngusu moy.

35 En maganda a tolay ay makapagupos ti maganda gapu
maganda en lasán nen pusu na. Madukás en kagiyán nen essa
a tolay gapu madukás en lasán nen pusu na.
36 "Tandaan moy, ten Aldew nen Pághatul ay tábbigan nen
tolay en bawat upos a awan ti seserbi a kinagi na.
37 Gapu mahatulan kam oni maligtas kam ayun ten kinagi
moy."

Inaryokan di ti Jesus ti Himala
(Mc. 8:11-12; Lu. 11:29-32)

38 Nadid en sangan ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan
sakay en Pariseo hidi ay ummadeni kánni Jesus sakay kinagi
di dikona, "Maistu, mángpeta ka pay dikomi ti himala."
39 Tummábbig ti Jesus, "Sikam a lahi ni mágkadukás a tolay!
Magaryok kam ti himala peru awan ti ipeta dikomoy maliban
ten nangyari kánni propeta a Jonas.
40 Ni konya a ti Jonas ay nágyan ti tállu aldew ay ti tállu a gibi
ten tiyan nen tunay ti kadikál a ikan, ay kona bi hud en Anak
nen Tolay a mágyan ti tállu a aldew ay ti tállu a gibi ten disalad
nen luta.
41 Ten Aldew nen Pághatul ay tumaknág en taga-banuwan
hidi a Ninive kontra ti lahiyid a iyád, gapu nagsisi hidi káttapos
a mangaral ti Jonas dikodi. Peru mas mataas kánni Jonas en
ked háddi nadid.
42 Ti aldewid a iyud, ay tumaknág bi en Raina a gubwat
ti Sheba kontra ti lahiyid a iyád, gapu gubwat pa siya ten
ontok ni munduwiday tánni sanigán na la en karunungan
ni Solomon, peru mas mataas kánni Solomon en ked háddi
nadid."

En Kássoli nen Madukás a Ispiritu
(Lu. 11:24-26)

43 "Ni umibut en madukás a ispiritu ten bággi nen essa a
tolay ay maglebut iyud ten mamadi a lugar ta magaryok ti
maimangan na. Ni awan siya ti ketan ay
44 kagiyán na, 'Soliyák ten tolay a ginubwatan ku.' Ten
kássoli na ay ketan na iyud a awan ti lasán, malinis sakay
maayus.
45 Kaya sumoli siya sakay mángkuyug pa siya ti pittu a
ispiritu a mas madukás pa dikona. Sakay summáddáp hidi a
mágyan haud. Kaya en magin kalagayan ni tolayid a iyud ay
mas madukás nan ten dati na a kalagayan. Kaya konahud i
mangyariyid ti lahiyiday hidi a mágkadukás."

En Ina sakay en Kákkapatkaka ni Jesus
(Mc. 3:31-35; Lu. 8:19-21)

46 Mentras a mangaral ti Jesus ten katolayan ay dummemát
en ina na sakay en kákkapatkaka na. Maguray hidi ten luwas
sakay gustu di siya a makauron.
47 [Tehud a nagkagi dikona, “Ked ti luwason de ina mu ay
ten kákkapatkaka mu hidi, ta gustu di ka a makauron.”]
48 Peru kinagi ni Jesus, “Deya beman i ina kuwid sakay i
kákkapatkaka kuwid hidi?”
49 Intoldu ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na,
“Hidi iddi i ina kuwid sakay kákkapatkaka ku hidi.
50 Gapu ni deyaman en sumássunud ten kaluuban nen Ama
ku a ked dilanget ay siya en ina ku sakay kákkapatkaka ku.”

13

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mc. 4:1-9; Lu. 8:4-8)

1 Nadid, ti aldewid a iyud ay lummuwas ti Jesus ten bilay
sakay angay siya nággetnud ten gilid nen minalnu.
2 Sakay pinalebutan siya nen tunay ti kakpal a tolay kaya
summakay siya ten abeng. Ummetnud siya sakay nagtoldu
ten katolayan a mágtaknág ten gilid nen minalnu.
3 Tinolduwan na hidi ti makpal a bagay ten pamamag-
itan ni talinhaga, kinagi na, “Tehud a essa a tolay a angay
nagsabug.
4 Ten págsabug na ay tehud a bine a neragrag ten adeni nen
dilan, dummemát en ibun hidi sakay tinoktok di iyud.
5 Tehud bi a bine a neragrag ten luta a mabatu. Gapu
malapes la en luta ay alistu a nagtubu en bine.
6 Peru ten dikona a masinagan ti mahigpit ay minalanás,
gapu madibabew la en gamot na hidi.
7 Tehud bi a bine a neragrag ten kasaetan; lummagu en
kasaetan sakay nailongan en bine a neragrag haud.
8 Peru en bine hidi neragrag ten matabi a luta ay nagbunga
ti tágdadatos a butil, tehud a tággi-ánnám a pulu, sakay tehud a
tágtatállu a pulu a butil en bawat ohay.
9 Mágsanig en tehud a págsanig.”

En Paksa nen Talinhaga
(Mc. 4:10-12; Lu. 8:9-10)

10 Ummadeni en disepulus hidi ni Jesus sakay tinanung di
siya, “Bakin patalinhaga en págtoldu mu ti tolayen hidi?”
11 Tummábbig ti Jesus dikodi, “Ingkaluub dikomoy en kara-
patan a maintendiyan en lihim tungkul ten kahariyan di-
langet, peru awan iyád nepagkaluub dikodi.
12 Gapu en tehud dán ay maátdenan pa, sakay sumagana.
Peru en awan ay maski ni sabadit a ked dikona ay alapán pa.

13 Kaya a patalinhaga ni magtolduwák dikodi ay gapu
maski ni umileng hidi ay awan hidi maketa sakay mágsanig
hidi peru awan hidi ti masanig oni maintendiyan.
14 Natupad ngani dikodi en kinagi ni propeta Isaias a,
Mágsasanigán kam man a mágsasanigán peru awan kam
makaintendi,
Umileng kam man a umileng ay awan kam bi maketa.
15 Gapu nagin maktug dán en ulu ni tolayiday hidi;
mahirap a makasanig en babángbáng di,
sakay ingkáddám di en matamata di,
ni awan di ginamet iyud ay naketa dán nakuwan en mata-
mata di,
nakasanig en babángbáng di,
nakaintendi en iisip di,
sakay nagsoli hidi dikoku,
sakay pinagpiyya ku hidi.'
16 "Peru sikam, ay pinagpala kam gapu en mata moy ay
maketa sakay en bángbáng moy ay makasanig!
17 Tandaan moy, makpal a propeta sakay matuwid a tolay
en masor a maketa ten ketan moy sakay masor a makasanig
ten masanig moy, peru awan di iyud netan sakay nasanig."

En Paliwanag Tungkul ten Mágsabug
(Mc. 4:13-20; Lu. 8:11-15)

18 "Nadid ay sanigán moy en kahulugan nen talinhaga
tungkul ten mágsabug.
19 En mágsanig hidi ten mensahi tungkul ten pághari nen
Diyos peru awan na iyud intendiyán ay kona ten bine hidi a
neragrag ten adeni nen dilan. Dumemát en Madukás sakay
ibutan na ten isip di en mensahi a nasanig di.
20 "En neragrag ten luta a mabatu ay en tolay a nágsanig ten
mensahi. Masaya siya sakay pagdaka na iyud a tinanggap
21 peru awan tinumiim en mensahi ten pusu na. Awan
nagnalay ay dummemát en pághirap sakay pággusig gapu ten
mensahi, pagdaka na a inadággan en pánnampalataya na.
22 "En bine hidi a neragrag ten kasaetan ay mángpeta ten
tolay hidi a nágsanig ten mensahi peru gapu ten kákkabalisa
ten makpal a bagay sakay ten kákkasor ten kayamanan, ay
nawanan ti lugar en mensahi ten pusu di kaya awan nag-
bunga.
23 "En kaparehu nen bine hidi a neragrag ten matabi a luta
ay en tolay hidi a nágsanig sakay nangintendi ti mapiyya ten
mensahi kaya nagbunga ti sagana, tehud a tággidatos, tehud
bi a tággi-ánnám a pulu, sakay tehud bi a tágtatállu a pulu."

En Talinhaga nen Kalamonan ten Kaparayan

24 Nángkagi pa ti Jesus dikodi ti essa a talinhaga. Kinagi
na dikodi, “En kahariyan dilanget ay kona ten essa a tolay a
nagsabug ti maganda a bine ten uma na.
25 Essa a gibi, mentras a tidug en tolay hidi, ay dummemát
en kadima na, nángsabug ti madukás a lamon ten kaparayan,
káttapos ay lummakad.
26 Ten dikona a tummubu en paray sakay nagbunga ay
lummitaw bi en madukás a lamon.
27 Kaya ummadeni en utusan hidi nen makákkao sakay
kinagi di dikona, ‘Awan beman a maganda a bine en insabug
mu ten uma mu? Bakin malamon dán ben nadid?’
28 Tummábbig en makákkao, ‘Essa a kadima i nanggamitid
ti iyán.’ Sakay kinagi nen utusan na hidi, ‘Gustu mu beman a
bagután mi dán en lamon hidi?’
29 Tummábbig siya, ‘Dyan moy, bakay pati paray ay
mabagut moy.’
30 ‘Basta pabayan moy la hidi a parehu a lumagu hanggan
ti sákgapasid. Ti sákgapasid ay kagiyán ku ten mággapas hidi
a ipunán di pa en kalamonan sakay bádbáddán di sakay
tutudán. Sakay en paray hidi ay ipunán ten budega ku.” ’

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mc. 4:30-32; Lu. 13:18-19)

31 Nadid ay essa dámman a talinhaga en kinagi ni Jesus
dikodi, “En kahariyan dilanget ay kona ten essa a bukál nen
mustasa a immula nen essa a tolay ten uma na.
32 Kabaditan iyád ti atanan a bukál, peru ni magtubu dán ay
kadikállan iyád ten atanan a mula. Dumikál iyád a kona ten
kayu sakay maari a mapaglobunan nen ibun hidi en pinge-
pinget na.”

En Talinhaga Tungkul ten Págpaalsa
(Lu. 13:20-21)

33 Kinagi na dikodi en essa dámman a talinhaga. “En ka-
hariyan dilanget ay kona ten págpaalsa a inhalu nen essa a
bábbi ten tállu dáddekál a takal a arina, kaya ummalsa en
minasa a arina.”

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga
(Mc. 4:33-34)

34 En atanan a kinagi ni Jesus ten tolay hidi ay purus a
patalinhaga sakay awan siya ti intoldu dikodi a bakán a
patalinhaga.
35 Kaya natupad en kinagi nen propeta:

“Magupusák dikodi ten pamamag-itan ni talinhaga,
ipahayag ku dikodi en bagay hidi a nelihim sapul pa
dikona a lalangán i munduwiday.”

En Kahulugan nen Talinhaga Tungkul ten Lamon ten Kaparayan

36 Káttapos ay linakadan ni Jesus en tolay hidi sakay summáddáp siya ten bilay. Ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay kinagi di, “Ipaliwanag mu pay dikomi ni ánya en talinhaga tungkul ten madukás a lamon ten kaparayan.”

37 Tummábbig ti Jesus, “En mágsabug ti maganda a bine ay en Anak nen Tolay,

38 en uma ay i munduwiday. En mágkaganda a bine ay en tolay hidi a kabilang ten kahariyan sakay en mágkadukás a lamon ay en tolay hidi a kabilang ten Madukás.

39 En kadima a nagsabug ti lamon ten kaparayan ay en diyablo. Sakay en panahun nen sákgapas ay en katapusan ni munduwiday. Sakay en mággapas hidi ay en anghel hidi.

40 Ni konya a en lamon hidi ay ipunán sakay tutudán, kona bi hud i mangyariyid ten katapusan ni munduwiday.

41 Utusan nen Anak nen Tolay en anghel na hidi a ipunán a gubwat ten kahariyan na en atanan a nagin dahilan nen págkasala sakay en atanan a mággamet ti madukás.

42 Sakay ibut di hidi ten maggerab a apoy sakay haud hidi a mágsasangitán sakay mágggaaduyán ten hirap di.

43 Peru en mággamet hidi ti matuwid ay magdemlag a kumán a aldew ten kahariyan nen Ama di. Mágsanig en tehud a págsanig!”

En Nakatagu a Kayamanan

44 “En kahariyan dilanget ay kona ten kayamanan a nekali ten essa a uma. Nadid ay nekaliyan iyud nen essa a tolay sakay tinaporan na a ruway. Gapu ten saya na ay angay na inlaku en atanan a ari-ariyan na sakay binali na iyud a uma.”

En Perlas a Mahalaga

45 “En kahariyan dilanget ay kona bi ten essa a nigosyanti a mágggaaryokán ti mahal a kalasi ni perlas.

46 Ten dikona a maketa dán siya ti essa a mahalaga a kalasi a perlas, ay angay na inlaku en atanan a ari-ariyan na sakay binali na iyud.”

En Talinhaga nen Panti

47 “En kahariyan dilanget ay kona bi ten essa a atakdug a panti a ingkalat ten minalnu sakay nakalap ti sari-sari a kalasi ni ikan.

48 Nadid ten dikona a makpal dán a nalap ay hinela di dán ten dinapan. Sakay nággetnud en tolay hidi tánni piliyán di en mágkaganda a ikan sakay ibut di en awan ti serbi a ikan.

49 Kona bi hud ten katapusan ni munduwiday. Dumemát
en anghel hidi sakay ihiwalay di en makasalanan hidi ten
matuwid hidi.
50 Káttapos ay ibut di en makasalanan hidi ten maggerab a
apoy. Haud hidi a mágsasangitán sakay mágga aduyán gapu ten
hirap di."

En Kayamanan a Bigu sakay Dati

51 Tinanung ni Jesus en disepulus na hidi, "Naintendiyan
moy beman i atananid a iyád?" "Opo" tábbig di.
52 Sakay kinagi na dikodi, "Kaya ngani, a en bawat taga-
pagtoldu nen Kautusan a mangtenggi ten kahariyan dilanget
ay kona ten essa a pinunu nen sabilay a magluwas ti bigu
hidi a bagay sakay dati a bagay a gubwat ten págtaguwan na
ti kayamanan."

Awan Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mc. 6:1-6; Lu. 4:16-30)

53 Nadid, ten dikona a mekagi dán ni Jesus hidi iyád a
talinhaga ay lummakad dán siya ti lugarid a iyud.
54 Ummuli siya ten banuwan na sakay ummangay siya nag-
toldu ten sinagoga hidi haud. Nadid ay nagtaka en nakasanig
hidi dikona. Kinagi di, "Hádya a nangalap ti karunungan i
tolayid a iyán? Konya siya a makagamet ti himala hidi a
bagay?
55 Awan beman a anak iyán nen karpinteru? Awan beman
a ti Maria en ina na sakay de Santiago, Jose, Simon, sakay ti
Judas en kákkapatkaka na?
56 Sakay en kákkapatkaka na hidi a bábbi ay mágyan bi hidi
háddi. Hádya na wád a naadal i atananid a hidi iyán?"
57 Sakay awan di siya pinaniwalaan.

Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "En essa a propeta ay igalang
maski ni hádya, maliban la ten sadili na a banuwan sakay ten
sadili na a pamilya."
58 Sakay gapu ten awan di pánniwala dikona ay awan siya
naggamet ti makpal a himala haud.

14

En Kákkatay ni Juan a Mágbinyag
(Mc. 6:14-29; Lu. 9:7-9)

1 Nadid ti panahunid a iyud ay nabareta ni Herodes a
pinunu ti Galilea en tungkul kánni Jesus.
2 Kinagi na ten upisyal na hidi, "Siya iyán ti Juan a Mágbinyag
a nabiyag a ruway, kaya tehud siya a kapangyariyan a mak-
agamet ti himala."

3 Ti Herodes en nangpadikáp kánni Juan. Pinapungu na
sakay impepiresu na gapu kánni Herodias a kabinga nen
kapatkaka na a ti Felipe.
4 Gapu kinagi ni Juan kánni Herodes, “Awan tama a kabin-
gaán mu en kabinga nen kapatkaka mu.”
5 Gustu ni Herodes a pabunu ti Juan kaya la ay manteng siya
ten Judio hidi, gapu tenggiyán di ti Juan a essa a propeta.
6 Peru ten dikona dummemát en aldew nen kákkeenak ni
Herodes ay nagkasayaan hidi. Nagsayaw en anak ni Herodias
a dalaga ten atubengán nen bisita hidi, sakay minasaya ti
hustu ti Herodes.
7 Kaya impangaku na ten dalaga a iyatád na en ányaman a
agidán na.
8 Gapu ten sulsul nen ina na ay kinagi nen dalaga, “Mahal
a hari, gustu kuwid a iyatád mu dikoku nadid bi ay en ulu ni
Juan a Mágbinyag a nakadátton ti penggan.”
9 Ten dikona a masanig iyud ni Herodes ay minalungkut
siya ti hustu, peru gapu ten pangaku na a nasanig nen bisita
na hidi ay inyutus na a iyatád iyud ten dalaga.
10 Kaya angay na pinaputol en ulu ni Juan ten págpiresuwan.
11 Sakay indátton di ten essa a penggan en ulu na sakay
inyatád di ten dalaga; sakay inyangay na bi iyud ten ina na.
12 Dummemát en disepulus hidi ni Juan, inalap di en
bangkay na sakay inlábbáng di. Sakay imbareta di kánni Jesus
en nangyari.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay
(Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Ten dikona mabareta iyud ni Jesus ay summakay siya ten
abeng sakay ummangay ten lugar a awan ti tolay. Dikona
matukuyan iyud nen katolayan ay lummuwas hidi ten banu-
banuwan di sakay ummunud hidi kánni Jesus.
14 Ten káddung de Jesus ten baybay ay netan na en tunay ti
kakpal a tolay. Kinagbiyan na hidi sakay pinagpiyya na en
tehud hidi a saket.
15 Ten dikona a págdiklám dán ay ummadeni kánni Jesus
en disepulus na hidi. Sakay kinagi di dikona, “Panginoon,
ked kitam ti liblibiday a lugar sakay págdiklám dán pa bi.
Paangayán mu dán i tolayen hidi ti babaryuwen hidi tánni
makabali hidi ti makan di.”
16 Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Awan di dán kailangan a
lumakad. Sikam mangpakanid dikodi.”
17 Tummábbig hidi, “Awan kitam ti pagkain, lilimma la a
mommon a tinapay sakay duduwwa a ikan.”
18 Kinagi na dikodi, “Iyangay moy háddi.”

19 Pinággetnud na en tolay hidi ten kalamonan. Inalap na en limma a tinapay sakay en duwwa a ikan, tummangad siya dilanget sakay nagpasalamat siya ten Diyos. Hinati-hati na en tinapay sakay inyutus na ten disepulus na hidi a itagtag iyud ten katolayan.
20 Nakakan a atanan sakay nágkabássug. Dikona inipun nen disepulus hidi en subra a pagkain, ay nakaputat hidi ti sapulu ay ti duwwa a lákba.
21 Tehud a limmang libu a kalállakiyan en nakakan, puwera pa ten kabábbiyan hidi sakay ten anak hidi.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mc. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Pagdaka a pinasakay ni Jesus ten abeng en disepulus na hidi sakay pinágdipalongu na dán hidi ten dibelyu, mentras a pauliyán na en tolay hidi.
23 Kállakad nen tolay hidi ay summangkay siya ten marenggád a bukid tánni magdasal siya. Mággeessa siya haud a ginibi.
24 Ti odasid a iyud, ay ked dán ditaw en abeng a dáddapáttán nen dáddekál a tagmák gapu patagbu hidi ten parás.
25 Ten dikona a kaldiwan dán ay ummunud ti Jesus dikodi a naglakad ten dibabew nen dinom.
26 Peru ten dikona a ketan di a tehud a maglakad ten dibabew nen dinom ay mineántingan hidi ti hustu. Impákraw di, "Tehud a anitu!"
27 Peru nagupos a pagdaka ti Jesus, kinagi na, "Dyan kam manteng, sikán iyád!"
28 Kinagi ni Pedro, "Panginoon, ni talaga a siko iyán ay paangayánnák mu haán a maglakad ti dinomiday."
29 Tummábbig ti Jesus, "Karon dán!"
Kaya ummugsad ti Pedro ten abeng a naglakad ten dibabew nen dinom a patamu kánni Jesus.
30 Peru ten dikona a mapansin ni Pedro en mabegsák a parás ay mineántingan siya sakay nagsapul dán a umállád. "Panginoon, iligtasák mu!" kagi ni Pedro.
31 Pagdaka siya a ginewat ni Jesus sakay kinagi na, "Bakin nagalangan ka? Tunay ti kabadit i pánnampalataya muwen!"
32 Ten kássakay di ten abeng ay ummimang en parás.
33 Sakay sinamba siya nen disepulus na hidi a ked ten abeng. Kinagi di, "Tunay ngani a siko en Anak nen Diyos!"

Pinagpiyya ni Jesus en Tehud hidi a Saket ti Genesaret
(Mc. 6:53-56)

34 Nadid, ten káarabes di ay dummung hidi ten lugar a Genesaret.

35 Ten pákkatenggi nen tolay hidi kánni Jesus ay angay di
imbábbareta ten atanan a babaryu ti lugarid a iyud kaya
inyangay di dikona en atanan a tehud a saket.
36 Nákkekagbi hidi kánni Jesus a ni maari ay patawid na ten
tehud hidi a saket maski en garayan la nen badu na. Sakay en
atanan a nakatawid ay nagpiyya.

15

En Toldu nen Ninunu hidi
(Mc. 7:1-13)

1 Káttapos ay ummangay kánni Jesus en Pariseo hidi
sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan a gubwat hidi ti
Jerusalem. Tinanung di siya,
2 "Bakin a labagán ni disepulus muwen hidi en toldu hidi
a minana tam ten ninunu tam hidi. Ni kuman hidi ay awan
hidi magugas a ayun ten utus."
3 Tummábbig ti Jesus, "Bakin a labagán moy bi en utus nen
Diyos gapu la ten kássunud moy ten intoldu nen ninunu moy
hidi?
4 Gapu kinagi nen Diyos, 'Igalang mu en ama mu ay ten ina
mu' sakay, 'Ni deyaman en manglait ten ama na oni ina na ay
dapat a bunuwán.'
5 Peru itáttoldu moy a, "Ni kagiyán nen essa a tolay ten ama
na oni ina na a, 'En metulung ku dikomoy ay nealay ku dán
ten Diyos'
6 awan na dán kailangan a tulungan en ama na. Gapu ten
kássunud moy ten minana moy hidi a toldu ay awan moy dán
pinahalagaan en upos nen Diyos.
7 Sikam a magkukunwari hidi! Tama ngani en kinagi ni
propeta Isaias a tungkul dikomoy,
8 'En pággalang dikoku ni iyád a banuwan ay kunwari la,
gapu ten ngusu di la a maggubwat bakán a ten pusu di.
9 Awan ti kuwenta en págsamba di,
gapu kagi diyid ay gubwat ten Diyos en itáttoldu di."

En Makapangpadingát ten Essa a Tolay
(Mc. 7:14-23)

10 Nadid ay pinaadeni ni Jesus en tolay hidi sakay kinagi
na dikodi, "Mágsanig kam sakay intendiyán moy i kagiyán
kuwiday.
11 Bakán a en isubu nen tolay en makapangpadingát dikona
ten pangileng nen Diyos nan en lumuwas ten ngusu na."
12 Káttapos ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi
sakay kinagi di dikona, "Tukoy mu, nasaketan en Pariseo hidi
ten dikona a nasanig di en kinagi mu!"

13 Tummábbig ti Jesus, “Bagután en bawat mula a awan
immula nen Ama ku a ked dilanget.
14 Pabayan moy la hidi. Burák hidi a tagagiyya nen ka-
parehu di hidi a burák. Sakay ni burák a tolay i mánggiyyaid
ten kaparehu na a burák ay parehu hidi a matápduk ten ábbut.”
15 Kinagi ni Pedro dikona, “Ipaliwanag mu dikomi ni ánya i
kahuluganid nen talinhaga.”
16 Tummábbig ti Jesus, “Pati beman sikam ay awan bi
makaintendi?”
17 Awan moy beman tukoy a ányaman a isubu moy ay
tumulos ten tiyan moy sakay lumuwas labi?
18 Peru en lumuwas hidi ten ngusu ay naggubwat ten pusu.
Iyud i makapangpadingáttid ten essa a tolay.
19 Gapu gubwat ten pusu nen tolay en mágkadukás a isip,
pámmunu, pángngalunya, págtakaw, págbuli-buli sakay pággupos
ti madukás kontra ten agum a tolay.
20 Hidi iyád en makapangpadingát ten essa a tolay. Peru en
awan pággugas ti lima bagu a kuman ayun ten minana a toldu
ay awan makapangpadingát ten essa a tolay.

En Pánnampalataya nen Bábbi a Taga-Canaan (Mc. 7:24-30)

21 Lummakad ti Jesus haud sakay ummangay ten lugar hidi
a adeni ti Tiro sakay Sidon.
22 Tehud a essa a bábbi a taga-Canaan a mágyan haud,
ummadeni siya kánni Jesus sakay magpákraw, “Panginoon
a Anak ni David, kagbiyanák mu! En anak ku a bábbi ay
hinayup sakay pahirapan na siya ti hustu.”
23 Peru awan tumatábbig ti Jesus. Sakay kinagi dikona nen
disepulus na hidi, “Palakadán mu dán siya, makabángngág a
umunonud dikotam.”
24 Tummábbig ti Jesus, “Inutusanák nen Ama ku a umangay
la ten nágketawtaw hidi a tupa ni Israel.”
25 Peru angay lummuhud dikona en bábbi sakay kinagi na,
“Panginoon, kagbiyanák mu a tulungan.”
26 Tummábbig ti Jesus, “Awan dapat a alapán en pagkain
nen anak hidi sakay ipakan ten asu hidi.”
27 Tummábbig en bábbi, “Tarud iyán Panginoon, peru maski
ni en asu hidi ay kuman bi ten mumu a maragrag ten
lamisaan nen amu di.”
28 Kaya kinagi ni Jesus ten bábbi, “Tunay ti kadikál i
pánnampalataya muwen! Mangyari en agidán mu.” Ti odas
biyid a iyud ay nagpiyya en anak na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus

29 Kállakad ni Jesus ti lugarid a iyud, ay nagsoli siya ten adeni
nen Minalnu ti Galilea. Summangkay siya ten marenggád a
bukid sakay nággetnud.
30 Sakay nagdemáttan en tunay ti kakpal a tolay a tehud hidi
a tawid a pilay, burák, lupug, bulol sakay makpal pa a tehud a
sari-sari a kalasi ni saket. Inyangay di hidi ten atubengán ni
Jesus sakay pinagpiyya na hidi.
31 Nagtaka en tolay hidi dikona a ketan di a makaupos dán
en bulol hidi, makapaglakad dán en lupug hidi, makalakad
dán en pilay hidi, sakay maketa dán en burák hidi. Sakay
nagpuri hidi ten Diyos ni Israel.

Pinakan ni Jesus en Áppat a Libu a Tolay
(Mc. 8:1-10)

32 Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepulus na hidi sakay
kinagi na dikodi, "Kagbiyan ku i tolayiday hidi, gapu tállu dán
hidi a aldew a kakaguman tam sakay awan dán hidi ti makan.
Awan ku hidi gustu a pauliyán a magaláp bakay ni malinug
hidi ti dilanen."
33 Kinagi dikona nen disepulus na hidi, "Hádya i pangalapan
tamid ti pagkain a para ti kakpal ni tolayen hidi, ked kitam pa
bi ti kaparanganiday?"
34 Tinanung hidi ni Jesus, "Sangan i tinapay moyid haán?"
"Pittu a tinapay sakay sasangan a bábbadit a ikan," tábbig
nen disepulus na hidi.
35 Sakay pinággetnud ni Jesus en tolay hidi ten luta.
36 Inalap ni Jesus en pittu a tinapay sakay en sasangan a
bábbadit a ikan sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay
hinati-hati na iyud sakay inyatád na ten disepulus na hidi
tánni itagtag di ten tolay hidi.
37 Atanan di ay nakakan sakay nabássug; sakay ten dikona
a ipunán nen disepulus hidi en naburay ay nakaputat hidi ti
pittu a lákba.
38 En bilang nen kumman hidi a lállaki ay áppat a libu awan
palla hud kabilang en kabábbiyan sakay en kaanakan.
39 Sakay dikona a napauli dán ni Jesus en tolay hidi ay
summakay siya ten abeng a patamu ten banuwan a Magadan.

16

Inagidan Di ti Jesus ti Tanda a Gubwat Dilanget
(Mc. 8:11-13; Lu. 12:54-56)

1 Tehud a sangan ten Pariseo hidi ay ten Saduseo hidi a
ummangay kánni Jesus. Gustu di siya a purbaan kaya nággid
hidi dikona ti tanda a gubwat dilanget.
2 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Ti pággapon ay kagiyán moy
a, 'Maganda i panahunid ni ilaw gapu maganda i langiten.'

3 Sakay ti dimadimang a tarud ay kagiyán moy a, ‘Maguden
nadid, gapu madiklám i langiten.’ Tukoy moy a magileng ten
tanda hidi ti langiten, peru awan moy tukoy en tanda hidi ti
nadid a kasalukuyan a panahun.
4 Sikam a madukás a lahi sakay awan matapat ten Diyos!
Magaryok kam ti tanda, peru awan ipeta dikomoy maliban
ten tanda a nangyari kánni Jonas!”
Káttapos ni iyud ay lummakad ti Jesus.

En Págpaalsa a Gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi

5 Nadid, ten dikona a makaarabes dán hidi ten dibelyu
nen minalnu ay nakalimon en disepulus hidi a magtawid ti
tinapay.
6 Kinagi ni Jesus dikodi, “Magingat kam ten págpaalsa nen
Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi.”
7 Kaya namágguron en disepulus hidi. Kagi di a, “Gapu a
awan kitam nagtawid ti tinapay kaya na a kinagi iyud.”
8 Tukoy ni Jesus en pamággurunan di, “Bakin a
pamággurunan moy a awan kam ti balon a tinapay? Tunay ti
kabadit i pánnampalataya moyen!
9 Hanggan beman nadid ay awan kam palla makaintendi?
Awan moy beman maalala en limma a mommon a tinapay a
hinati-hati para ten limmang libu a tolay? Sangan a lákba a
tinapay en subra?
10 Kona bi ten pittu a mommon a tinapay a para ten áppat a
libu a tolay! Sangan a lákba a tinapay en subra?
11 Bakin a awan moy maintendiyan a bakán a tungkul ti
tinapay en kinagi ku dikomoy a magingat kam ten págpaalsa a
gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi!”
12 Sakay naintendiyan di dán a pagingatán hidi ni Jesus ten
toldu nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi, bakán a ten
págpaalsa a gággamitán ti tinapay.

En Pahayag ni Pedro Tungkul kánni Jesus

13 Nadid, ten dikona a makademát ti Jesus ten banuwan a
Cesarea a sakup ni Filipos, ay tinanung na en disepulus na
hidi, “Deya kan en Anak nen Tolay, ayun ten tolay hidi?”
14 Tummábbig hidi, “En kagi nen agum hidi ay ti Juan a
Mágbinyag ka kan. Kagi biyid nen agum hidi ay ti Elias ka kan.
Sakay tehud pa a magkagi a ti Jeremias ka kan, oni essa ten
propeta hidi.”
15 Sakay tinanung na hidi, “Ay sikam ánya bi i makagi
moyid? Deyaák?”
16 Tummábbig ti Simon Pedro, “Siko ay ti Cristo, en Anak nen
Diyos a biyag.”

17 Kinagi ni Jesus dikona, “Pinagpala ka Simon, a anak ni
Jonas! Gapu iyád a katutuhanan ay awan impahayag dikomu
ni deyaman nan nen Ama ku dilanget.
18 Sakay kagiyán ku dikomu, a siko ay Pedro, sakay ti
dibabew ni batuwid a iyád ay ipataknág ku en simbaan ku,
sakay awan ti makapangtalu dikona maski ni en kapang-
yariyan nen kamatayan.
19 Iyatád ku dikomu en susi hidi nen kahariyan dilanget. En
ibawal mu ti lutaiday ay ibawal bi dilanget, sakay ányaman a
payagan mu ti lutaiday ay payagan bi dilanget.”
20 Sakay mahigpit a binilin na en disepulus na hidi a dyan
di kagikagiyán a siya en Cristo.

En Purumeru a Pángkagi ni Jesus Tungkul ten Kákkatay Na
(Mc. 8:31-9:1; Lu. 9:22-27)

21 Sapul haud ay kinagi dán ni Jesus ten disepulus na hidi
en mangyari dikona. Kinagi na, “Kailangan a angayák ti
Jerusalem sakay magdanasák ti makpal a hirap ten lima nen
pinunu hidi nen banuwan, ten pinunu nen padi hidi sakay
ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Bunuwánnák di, peru
ten katállu a aldew ay mabiyagák a ruway.
22 Peru inakit ni Pedro ti Jesus ti sekretu la sakay kinagiyan
na siya ti kona háddi, “Panginoon, awan nakuwan iyád paya-
gan nen Diyos a mangyari! Awan iyád dapat a mangyari
dikomu.”
23 Peru inatubeng siya ni Jesus sakay kinagi na, “Satanas,
umadeyu ka dikoku! Dyan mu pugáddán en kaluuban nen
Diyos. I ked ti isip muwen ay bakán a kaluuban nen Diyos
nan kaluuban nen tolay.”
24 Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Ni deyaman
en masor a sumunud dikoku ay dapat a limunán na en
tungkul ten sadili na sakay báklayán na en kudus na sakay
mákkuyug dikoku.
25 Ni deyaman en masor a mángligtas ten biyag na ay siya en
mawanan; peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku ay
siya en magkahud ti biyag.
26 Ánya i pakinabangid nen essa a tolay ni makao na i
munduwiday ni en kapalit ni iyud ay en biyag na? Ánya i
mebayadid nen essa a tolay para mesoli dikona en biyag na?
27 Gapu dumemát en Anak nen Tolay ten pamamag-itan
nen dakila a kapangyariyan nen Ama na sakay kaguman na
en anghel na hidi. Ti panahunid a iyud ay piremyuwan na en
balang essa a tolay ayun ten ginamet na.”
28 Tandaan moy: tehud dikomoy a ked háddi a awan matay
hanggan a awan na ketan en Anak nen Tolay a dumemát a
bilang essa a Hari.”

17

Nagbagu en Idsura ni Jesus
(Mc. 9:2-13; Lu. 9:28-36)

1 Kállipas nen ánnám a aldew, ay ingkuyug ni Jesus de Pedro
sakay en matkaka a de Juan ay ti Santiago sakay ummangay
hidi ten toktok nen essa a malangkaw a bukid.
2 Mentras a ked hidi haud ay netan di a nagbagu en idsura
ni Jesus, nagdemlag a kumán a aldew en rupa na sakay en
badu na ay magdemlag ten pudew na.
3 Netan nen tállu a disepulus a bigla a pummeta de Moises
sakay ti Elias a kauron ni Jesus.
4 Kaya kinagi ni Pedro kánni Jesus, "Panginoon mapiyya
la ta ked kami háddi. Ni gustu mu ay maggamiták ti tállu a
sarong, essa a para dikomu, essa bi a para kánni Moises sakay
essa bi a para kánni Elias."
5 Mentras a magupos ti Pedro ay bigla a tinaklábban hidi ni
mademlag a panganurin. Sakay kinagi nen boses a gubwat
ten panganurin, "Saiyád en mahal ku a Anak a kasayaan ku a
tarud. Sanigán moy siya!"
6 Ten dikona a masanig iyud nen disepulus hidi ay
mineántingan hidi sakay linumuhud hidi.
7 Peru inadeniyan hidi ni Jesus sakay tinawidan. Kinagi na,
"Tumaknág kam, dyan kam manteng!"
8 Ten dikona a umileng hidi ay ti Jesus dálla en netan di.
9 Mentras a padagson hidi ten bukid ay inyutus ni Jesus
dikodi, "Dyan moy kagiyán maski ni kándeya en netan moy,
hanggan a awan mabiyag a ruway en Anak nen Tolay."
10 Tinanung siya nen disepulus na hidi, "Bakin a kákkagiyán
nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a dapat a mágdipalongu
pa ti Elias a umangay háddi?"
11 Tummábbig ti Jesus, "Mágdipalongu ngani ti Elias háddi
tánni ihanda na en atanan a bagay.
12 Peru kagiyán dikomoy, a ummangay dán háddi ti Elias
peru awan siya tinenggi nen tolay hidi. Ginamet di dikona
atanan a gustu di a gamitán. Kona bi hud i gamitán diyid a
pahirapan di en Anak nen Tolay."
13 Naintendiyan nen disepulus hidi a ti Juan a Mágbinyag en
gustu na a kagiyán.

Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Hinayup
(Mc. 9:14-29; Lu. 9:37-43a)

14 Nadid, kássoli di ay dinemáttan di en makpal a tolay.
Ummadeni dikona en essa a lállaki, lummuhud ten atubengán
ni Jesus sakay kinagi na a,

15 “Panginoon, kagbiyan mu en anak ku! Mágpatay siya
sakay mahirapan ti hustu ni sumingga. Pirmi siya a matumba
ten apoy oni ten dinom.
16 Inyangay ku dán bi siya ten disepulus mu hidi peru awan
di siya mapagpiyya.”
17 Tummábbig ti Jesus, “Sikam a tolay hidi a madukás a lahi
sakay awan ti pánnampalataya. Hanggan nikanák a mákpágyan
dikomoy? Hanggan nikan takam a pagtiisan? Iyangay moy
háddi i anaken.”
18 Inutusan ni Jesus en dimonyo a lumakad ten anak sakay
nagpiyya en anak.
19 Káttapos ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi
sakay sinekretu di siya a tinanung ni bakin a awan di ma-
paibut en dimonyo.
20 Tummábbig ti Jesus, “Gapu ti kabadit ni pánnampalataya
moyen. Kagiyán ku dikomoy, a ni kona nakuwan la ten
kadikál nen bukál ni mustasa en pánnampalataya moy ten
Diyos ay makagi moy ti bukiden a, ‘Umagton ka hudi!’ ay
mangyari iyud. Awan ti bagay a awan moy magamet.
21 [Peru konaid hud a kalasi ni dimonyo ay awan mapaibut
ni awan kam pa magdasal sakay magkulásyon.”]

Binanggit a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na
(Mc. 9:30-32; Lu. 9:43b-45)

22 Nadid ten dikona a maipun en disepulus hidi ti Galilea ay
kinagi ni Jesus dikodi, “En Anak nen Tolay ay itokyon
23 sakay bunuwán di. Peru ten katállu a aldew ay biyagán
siya a ruway.” Dikona a masanig iyud nen disepulus na hidi
ay minalungkut hidi ti hustu.

En Págbayad ti Buwes para ten Templo

24 Nadid káddemát di ti Capernaum ay ummadeni kánni
Pedro en mágsinger hidi ti buwes a para ten templo. Kinagi
di, “Mágbayad beman ti buwes a para ten templo i Maistu
moyen?”
25 “Opo” tábbig ni Pedro. Dikona makademát siya ten bilay
di ay tinanung siya ni Jesus, “Ánya palagay muwid Simon?
Deya i dapatid a magbayad ti buwes ten hari nen essa a bansa,
en nasakupan na hidi oni en dayu hidi?”
26 “En dayu hidi,” tábbig ni Pedro. Kinagi ni Jesus, “Ni
konahud ay awan dapat a magbayad en nasakupan na hidi.”
27 Peru konapamanhud, tánni awan hidi ti makagi dikotam,
ay angay ka ten mamaruwan ti minalnuwen. En purumeru a
ikan a malap mu ay pagángngakán mu sakay tehud ka a ketan
a silber a maari a pagbayad ten buwes ta a duwwa. Alapán
mu iyud sakay angay ka magbuwes para dikota a duwwa.

18

En Kataasan
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

1 Nadid, ti odasid a iyud ay ummadeni kánni Jesus en
disepulus na hidi sakay nagtanung, "Deya en kataasan ten
kahariyan dilanget?"
2 Dinulaw ni Jesus en essa a anak sakay pinataknág na ten
atubengán di,
3 sakay kinagi na, "Tandaan moy iddi: ni awan kam mag-
bagu sakay umarig ten anak hidi, ay awan kam makasáddáp
ten kahariyan dilanget.
4 Kaya, ni deyaman en magpakababa a kona ti anakiday ay
siya en magin kataasan ten kahariyan dilanget.
5 Sakay ni deyaman en mangtanggap ten anak a kona háddi
alang-alang dikoku ay sikán tinanggap naid."

En Dahilan nen Págkasala
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

6 "Mapiyya pa ten essa a tolay a báttenan ti essa a dikál a
gilingan a batu ten állig na sakay itábbung ditaw a diget nan
ni magin dahilan nen págkasala nen bábbadit hidi a anak a
mánnampalataya dikoku.
7 Kakakagbi i munduwiday gapu ten kakpal nen toksu hidi
a dahilan ni págkasala! Awan ngani mapugád en káddemát nen
toksu, peru makaánteng en mangyari ten tolay a dahilan nen
págkasala.
8 "Ni en lima oni en básset mu en dahilan nen págkasala mu,
ay káttolán mu sakay ibut mu! Mas maganda pa a meangay ka
dilanget a putád nan duwwa en lima mu oni básset mu peru
meangay ka ten apoy a awan maadáp.
9 Sakay ni en mata mu en magin dahilan nen págkasala mu
ay lábwetán mu iyud sakay ibut! Mas maganda pa a meangay
ka dilanget a burák en essa mu a mata nan tehud ka a duwwa
a mata peru meangay ka ten apoy ti impiyerno.

En Talinhaga nen Netawtaw a Tupa
(Lu. 15:3-7)

10 Magingat kam a dyan moy imemenos en essa ti hidi iyád
a anak. Kagiyán ku dikomoy, a en anghel di hidi ay pirmi a
ked ten atubengán nen Ama ku a ked dilanget.
11 [Gapu ummangay háddi en Anak nen Tolay tánni iligtas
en tolay hidi a netawtaw.]
12 "Ánya ti palagay moyid en gamitán nen essa a tolay a
tehud a datos a tupa sakay mebut en essa? Awan beman
lakadan na en siyam a pulu ay ti siyam ten pággulaan na tánni
aryokán na en essa a netawtaw?

13 Kagiyán ku dikomoy, a ni ketan na dán iyud ay mas dikál
en kasayaan na ti iyud a tupa nan ten siyam a pulu ay ti siyam
a awan netawtaw?
14 Kona labi hud, awan kagustuwan nen Ama moy a ked
dilanget a metawtaw en essa ti bábbaditiday a anak."

Ni Magkasala en Essa ten Kapatkaka Mu

15 "Ni magkasala dikomu en essa ten kapatkaka mu ay
adeniyan mu siya sakay mágguron kam a sikam la a duwwa.
Ni sumanig siya dikomu, ay mesoli ten dati en pággagum moy
bilang matkaka.
16 Peru ni awan siya sumanig dikomu ay mángkuyug ka ti
essa oni duwwa a kapatkaka tánni en atanan a mapágguru nan
moy ay mapatunayan nen duwwa oni tállu a tistigu.
17 Ni awan pa siya sumanig dikodi, ay kagiyán mu ten buu
a simbaan en nangyari. Sakay ni awan pa siya sumanig
ten simbaan ay ibilang mu dán siya a Hentil oni mágsinger ti
buwes."

En Kapangyariyan a Mángbawal sakay Mángpayag

18 "Tandaan moy iddi: ányaman en ibawal moy ti lutaiday ay
ibawal bi dilanget, sakay ányaman en payagan moy ti lutaiday
ay payagan bi dilanget.
19 "Sakay tandaan moy bi: ni tehud a duwwa dikomoy a
nagkaessa ti lutaiday a mággid ti ányaman ten págdasal moy ay
iyatád iyud nen Ama ku a ked dilanget.
20 Gapu hádyaman a tehud a duwwa oni tállu a nagipun-
ipun ten pamamag-itan nen ngaran ku, ay kedák bi haud a
kaguman di."

En Talinhaga Tungkul ten Tagapagserbi a Awan Mágpatawad

21 Ummadeni ti Pedro kánni Jesus sakay nagtanung, "Pangi-
noon, pensangan ku a patawadán en kapatkaka ku a
paruway-ruway a magkasala dikoku? Pumenpittu beman?"
22 Tummábbig ti Jesus, "Awan ku kagiyán a pumenpittu, nan
pittu a pulu a pumenpittu.
23 Gapu en kahariyan dilanget ay meparehu ten essa a hari
a nagdisisyon a pagbayadán na en tagapagserbi na hidi a
tehud a utang dikona.
24 En purumeru na a pinadulaw ay tehud a utang dikona a
minilyon a pisu.
25 Gapu awan siya ti ibayad ay inyutus nen hari a ilaku siya
sakay en kabinga na, en anak na hidi sakay en atanan a ari-
ariyan na tánni makabayad siya.
26 Lummuhud sakay nákkekagbi en lállaki ten atubengán
nen hari, kinagi na, 'Atáddanák mu pay pa ti panahun tánni
mabayadan ku dikomu en atanan.'

27 Kinagbiyan siya nen hari kaya awan na dán pinabayad
en utang na sakay pinalaya na dán siya.
28 "Peru kállakad na haud ay natagbu na en essa ten ka-
parehu na a tagapagserbi a tehud a utang dikona a sangan
a datos a pisu. Sinunggaban na iyud sakay sináppállan, kinagi
na, 'Magbayad ka dán ten utang mu!'
29 Lummuhud sakay nákkekagbi en lállaki, kinagi na,
'Átdenanák mu pa ti panahun tánni makabayadák dikomu.'
30 Peru awan siya pummayag, nan en ginamet na ay im-
pepiresu na hanggan dikona a makabayad dán siya.
31 "Ten dikona ketan nen kaparehu na hidi a tagapagserbi
en nangyari ay minalungkut hidi ti hustu. Kaya angay di
ingkagi ten hari en nangyari.
32 Kaya pinadulaw nen hari en loku a tagapagserbi sakay
kinagi na dikona, 'Tunay ka ti dukás a tagapagserbi! Awan
taka dán pinagbayad ten utang mu gapu nákkekagbi ka dikoku.
33 Kinagbiyan taka, peru bakin a awan ka makabetu a
mangagbi ten kaparehu mu a tagapagserbi?'
34 Gapu ten iyamut nen hari ay impepiresu na siya hanggan
a awan na mabayadan en atanan a utang na.
35 Kona labi hud i gamitánnid nen Ama ku a ked dilanget
dikomoy ni awan moy patawadán en kákkapatkaka moy hidi.

19

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga
(Mc. 10:1-12)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a kagiyán hidi iyád a bagay, ay
lummakad siya ti Galilea sakay ummangay siya ti Judea, ten
dibelyu ni Jordan.
2 Tunay ti kakpal a tolay en ummunud dikona sakay pinag-
piyya na en tehud hidi a saket.
3 Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni dikona, magaryok
hidi ti mebintang di dikona, kaya tinanung di siya, "Ayun
beman ten Kautusan a hiwalayan nen lállaki en kabinga na
maski ni ánya a dahilan?"
4 Tummábbig ti Jesus, "Awan moy palla beman nabasa ten
kasulatan a sapul pa ten sapul ay linalang nen Diyos en tolay
a lállaki sakay bábbi?
5 Sakay kinagi bi nen Diyos, 'Kaya iwarak nen lállaki en
dáddikál na hidi sakay magagum hidi ay ten kabinga na, sakay
magin essa dán hidi.'
6 Kaya bakán dán hidi a duwwa nan essa dán. Kaya en
pinagagum nen Diyos ay awan dapat a paghiwalayán nen
tolay."

7 Kaya tinanung siya a ruway nen Pariseo hidi, “Ni konahud, ay bakin inyutus ni Moises a átdenan nen lállaki en kabinga na ti kasulatan ni pághiwalay bagu na siya a palakadán?”

8 Tummábbig ti Jesus, “Gapu ti káttug ni ulu moyen kaya pinayagan ni Moises a hiwalayan moy en kákkabinga moy hidi. Peru sapul pa ten sapul ay bakán a konahud en planu nen Diyos.

9 Kagiyán ku dikomoy, a en lállaki a humiwalay ten kabinga na, maliban a nangalunya iyud sakay nákkabinga ti iba a bábbi ay nagkasala ti pángngalunya.”

10 Kinagi nen disepulus hidi kánni Jesus, “Ni konahud i kalagayanid nen lállaki ten kabinga na ay mas maganda pa ni dyan dálla siya mákkabinga.”

11 Tummábbig ti Jesus, “Awan atanan ay makakaya a mangtanggap ti iyád a toldu nan en pinagkaluuban la hidi nen Diyos.

12 Gapu tehud a sari-sari a dahilan ni bakin a tehud a lállaki a awan nákkabinga. En agum ay gapu ten dipirensiya sapul pa ten kákkeenak di, en agum ay gapu ten gamet nen agum a tolay kaya hidi a nagkakona haud. Tehud bi a awan nákkabinga alang-alang ten kahariyan dilanget. Ni deyaman en makatanggap ti iyád a toldu ay dapat iyád a gamitán nen tolay a makaintendi ti iyád a toldu.”

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mc. 10:13-16; Lu. 18:15-17)

13 Inyangay nen tolay hidi kánni Jesus en anak di hidi a bábbadit tánni itupu ni Jesus en lima na dikodi sakay ipagdasal na hidi. Peru nagsarantaan hidi nen disepulus na hidi.

14 Peru kinagi ni Jesus, “Pabayan moy i anaken hidi a umadeni dikoku. Dyan moy hidi sawayán, gapu en kona dikodi en mebilang ten kahariyan dilanget.”

15 Intupu ngani ni Jesus en lima na ten anak hidi, sakay lummakad siya.

En Mayaman a Binata
(Mc. 10:17-31; Lu. 18:18-30)

16 Nadid, tehud a essa a lállaki a ummadeni kánni Jesus sakay nagtanung, “Maistu, ánya i maganda kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a awan ti katapusan?”

17 Tummábbig ti Jesus, “Bakin tanungánnák mu ni ánya i magandaid? Essa la i magandaid. Peru ni gustu mu a magkahud ti biyag a awan ti katapusan, ay sunudán mu en Kautusan nen Diyos.”

18 “Ánya a ka utus?” tanung nen binata.

Tummábbig ti Jesus, “Dyan ka mamunu; dyan ka mangalunya; dyan ka magtakaw sakay dyan ka magbuli-buli ten págtistigu mu.
19 Igalang mu en dáddikál mu hidi, sakay mahalán mu en kaparehu mu hidi a kona ten págmahal mu ten sadili mu.”
20 Kinagi nen binata kánni Jesus, “Sinássunud ku dán i atananid a iyán, ánya pa i dapat kuwid a gamitán?”
21 Tummábbig ti Jesus, “Ni gustu mu a magin ganap, ay ilaku mu en ari-ariyan mu hidi. Sakay iyatád mu en naglakuwan mu ten mágkahirap hidi sakay magkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug ka dikoku.”
22 Pákkasanig nen lállaki ay malungkut siya a lummakad gapu tunay siya ti yaman.
23 Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Tandaan moy: talaga mahirap a makasáddáp en essa a mayaman ten kahariyan dilanget!
24 Ruwayán ku a kagiyán: mas alistu pa en essa a kamelyu a makasáddáp ten ábbut nen digum nan ten essa a mayaman a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos.”
25 Ten dikona a masanig iyud nen disepulus hidi ay nagtaka hidi ti hustu sakay nagtanung hidi, “Panginoon, ni konahud ay deya maligtasid?”
26 Inileng hidi ni Jesus sakay kinagi na, “Awan iyád magamet nen tolay, peru magamet nen Diyos en atanan a bagay.”
27 Nagupos ti Pedro, “Ilingán mu, linakadan mi dán en atanan sakay nákkuyug kami dikomu. Ánya bi nadid i paraid dikomi?”
28 Kinagi ni Jesus dikodi, “Tandaan moy iddi: ni maghari dán en Anak nen Tolay ten trono na a maluwalhati ti buuwiday a mundu, ay mággetnud kam bi ten sapulu ay ti duwwa a trono a magin pinunu nen sapulu ay ti duwwa a lahi ni Israel.
29 Sakay ni deyaman en mángwarak ten bilay na, kákkapatkaka na hidi, dáddikál na hidi, anak na hidi sakay en luta na hidi alang-alang dikoku ay makatanggap ti datos a beses sakay magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan.
30 Peru makpal a nágdipalongu a medimudyan sakay makpal a nágdimudyan a medipalongu.”

20

En Tarabahador hidi ten Ubasan

1 “En kahariyan dilanget ay meparehu ten essa a tolay a maagap a tarud a lummuwas tánni magaryok ti magtarabahu ten kaubasan na.

2 Ten dikona a magkasundu dán hidi ti upa a essa a dinaryo ti * maghapun ay angay na dán hidi pinagtarabahu ten kaubasan na.
3 Ten dikona a magalas nuwebi dán ten dimadimang ay lummuwas siya a ruway sakay naketa siya ti agum pa a palakad-lakad la ten palengki.
4 Kinagi na dikodi, 'Angay kam bi magtarabahu ten kaubasan ku ta upaan takam ti tama a pággupa.' Kaya ummangay bi hidi.
5 Linumuwas dámman siya ten tanghali dán, sakay dikona magalas tres dán ten apon, ay kona labi hud en ginamet na.
6 Ten dikona a magalasingku dán ten apon ay linumuwas siya a ruway sakay naketa pa ti katolayan a awan ti gamet. Kinagi na dikodi, 'Bakin a ked kam la háddi a mágtataknággán a maghapun?'
7 Tummábbig hidi, 'Awan biyay bi ti mangatád dikomi ti tarabahu!' Sakay kinagi na dikodi, 'Ni kona bál hud ay kammoy dán magtarabahu ten kaubasan ku.'
8 "Nadid, dikona apon dán ay kinagi nen makákkao ten kaubasan ten katiwala na, 'Angay mu dán dulawán en nagtarabahu hidi sakay upaan mu hidi. Sapul ten kadimudyanan hanggan ten kapurumeruwan a nagtarabahu.'
9 En nagsapul hidi ten magalasingku ten apon ay nakatanggap ti essa a denaryo.
10 Sakay ten dikona a ummadeni en nágdipalongu hidi a nagtarabahu ay inisip di a makatanggap hidi ti mas higit haud; peru en balang essa dikodi ay tummanggap bi ti tatággessa di a dinaryo.
11 Ten pákkatanggap di ten upa di ay nagreklamu hidi ten makákkao ten kaubasan.
12 Kinagi di, 'Bakin konahud, en dimudyan hidi a dummemát ay essa la hidi a odas a nagtarabahu. Peru inupaan moy hidi ti kona ten upa mi. Samantala sikami ay nágtatiisán ten makapasi a init nen aldew ten buu a maghapun. Bakin pare-parehu la en inyupa moy dikomi?'
13 Sakay kinagi nen makákkao ten kaubasan ten essa dikodi, 'Amigu ku, awan taka dinaya. Awan beman pummayag ka ten essa a dinaryo a bayad moy?
14 Alapán mu dán i upa muwen sakay maglakad ka dán. Upaan ku en dimudyan hidi ti kona ten upa mu ni gustu ku.
15 Awanák beman ti karapatan a manggamet ten gustu ku ten sadili ku a ari-ariyan? Oni bakay sumeni kam la gapu ten kabaitan ku?'

* **20:2** essa a dinaryo: en katumbas ni halagaid ay essa a suweldu nen karaniwan a tarabahador.

16 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “En dimudyan ay medipalongu, sakay en nedipalongu ay medimudyan.”

En Katállu a Pángkagi ni Jesus ten Kákkatay Na
(Mc. 10:32-34; Lu. 18:31-34)

17 Nadid, ten dikona a maglakad de Jesus a patamu ti Jerusalem ay imbukud na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na hidi. Sakay kinagi na dikodi,

18 “Ilingán moy, umangay kitam ti Jerusalem. Itokyon di haud en Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Hatulan di siya ti kamatayan,

19 sakay iyatád di ten Hentil hidi. Insultuwán di siya, haplitán, sakay ipaku di ten kudus, peru ten katállu a aldew ay biyagán siya a ruway.”

En Impákpágguron nen Ina de Santiago ay ti Juan
(Mc. 10:35-45)

20 Nadid, ummadeni kánni Jesus en kabinga ni Zebedeo, kaguman na en duwwa na a anak a lállaki. Linumuhud siya ten atubengán ni Jesus gapu tehud siya a ipákpágguron.

21 Tinanung siya ni Jesus, “Ánya i gustu muwid?”

Tummábbig en bábbi, “Nakuwan ay ni maghari ka dán ay paetnudán mu a kadatig mu i anak kuwidi a duwwa. Essa ten kawiri sakay essa ten kawanan.”

22 Peru tummábbig ti Jesus, “Awan moy tukoy ni ánya i agidán moyen. Kaya moy beman a tiisán en hirap a tiisán ku?”

Tummábbig hidi, “Opo, kaya mi.”

23 Sakay kinagi ni Jesus, “En hirap a tiisán ku ay matiis moy ngani. Peru bakán a sikán i mangpiliyid ni ti deya en mággetnud ten kawanan ku sakay ten kawiri ku. Hidi iyán a pággetnudan ay para ten pinánghandaan nen Ama ku.”

24 Ten dikona a masanig iyud nen sapulu a disepulus ay nagsaranta hidi ten matkaka.

25 Kaya pinaadeni hidi ni Jesus sakay kinagi na dikodi, “Tukoy moy a en pinunu nen Hentil hidi en maghari ten nasakupan na, sakay hidi en masunud ni ánya en gustu di.

26 Peru bakán a konahud i dapatid a mangyari dikomoy. Nan ni deya en masor a magin pinunu ay dapat a magin tagapagserbi nen agum.

27 Sakay ni deyaman en masor a magin kataasan ay dapat a magin alipin moy.

28 Kona ten Anak nen Tolay ay ummangay háddi bakán a para pagserbiyan nan para magserbi sakay iyalay na en biyag na para matubus en makpal a tolay.”

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák
(Mc. 10:46-52; Lu. 18:35-43)

29 Dikona lumakad hidi ti Jerico ay ummunud kánni Jesus
en tunay ti kakpal a tolay.
30 Tehud a duwwa a burák a mággetnud ten gilid nen dilan.
Ten dikona a masanig di a magtalib ti Jesus ay impáppákraw
di a, "Panginoon, Anak ni David, kagbiyan mu kami pay!"
31 Pinagkagiyan hidi nen katolayan a mágtahimik hidi, peru
tulos di la impáppákraw a, "Panginoon, Anak ni David, kag-
biyan mu kami pay!"
32 Ummimang ti Jesus, dinulaw na hidi sakay tinanung na
hidi, "Ánya i gustu moyid a gamitán ku dikomoy?"
33 Tummábbig hidi, "Panginoon, gustu mi a maketa a
ruway!"
34 Kinagbiyan hidi ni Jesus sakay tinawidan na en mata di.
Pagdaka hidi a naketa sakay nákkuyug hidi dikona.

21

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem
(Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Dikona adeni dán de Jesus ay ten disepulus na hidi ti
Jerusalem ay ummangay hidi ten banuwan a Betfage ten
Bukid nen Olibo hidi. Pinágdipalongu na en duwwa ten dis-
epulus na hidi.
2 Kinagi na dikodi, "Angay kam ti sumunuden a banuwan.
Ketan moy haud en inahin a asno a umáegut a kaguman na en
anak na. Okbisán moy sakay iyangay moy dikoku.
3 Ni tehud a mangsaway dikomoy ay kagiyán moy a, 'Kailan-
gan nen Panginoon,' sakay iyatád na dán iyud a pagdaka."
4 Nangyari iyád tánni matupad en kinagi nen propeta a,
5 "Kagiyán moy ten taga-Zion hidi a,
'Ilingán moy Hari moyen a mágdadedemát.
Siya ay mapagpakumbaba, mágkabayu ti asno,
mágkabayu ten bul-u ni asno.' "
6 Lummakad dán en duwwa a disepulus sakay sinunud di
en pagamet ni Jesus dikodi.
7 Tinawid di en matina a asno a pinaangay ni Jesus. Insapin
di en pággalikábkáb di hidi ten asno hidi sakay summakay ti
Jesus.
8 Inlatag bi nen makpal a tolay en pággalikábkáb di ten dilan
sakay en agum ay nanggáppas ti pinget ni kayu sakay inlatag
di bi ten dilan.
9 Mamagpákrawan en tolay hidi a mágdipalongu dikona, kona
bi hud ten umunonud hidi. Kinagi di, "Puriyán en anak ni

David! Pagpalaán en mágdadedemát ten ngaran nen Panginoon! Puriyán en Diyos!" 10 Dikona sumáddáp ti Jesus ti Jerusalem ay nagkagulu en banuwan. Namagtanungan hidi, "Deya wád iyán?" kagi di.

11 "Ti Jesus iyán, en propeta a taga-Nazaret ti Galilea," tábbig nen kakpalan.

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo

12 Summáddáp ti Jesus ten Templo sakay pinaluwas na en máglaku hidi, kona bi hud ten mamali hidi. Sakay impágbaliktad na en lamisaan nen mágpalit hidi ti pilak sakay en bangku nen máglaku hidi ti kalapati. 13 "Nesulat ten Kasulatan a,

'En bilay ku ay ngaranan a bilay a págdasalan.'

Peru ginamet moy a bilay nen mágtakaw hidi."

14 Ummadeni kánni Jesus en burák hidi sakay en pilay hidi, sakay pinagpiyya na hidi a atanan.

15 Minagsaranta en pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan dikona a ketan di en himala hidi a ginamet ni Jesus, sakay dikona a masanig di en anak hidi a magpákraw ten Templo ti kona háddi, "Puriyán en anak ni David!"

16 Kinagi di kánni Jesus, "Masanig mu beman i kákkagiyán diyen?"

"Uhu sássanigán ku," tábbig ni Jesus. "Awan moy palla beman nabasa ten kasulatan en kona háddi, 'Tinolduwan mu en anak hidi sakay en sumusu palla hidi a magpuri?' "

17 Sakay linakadan hidi ni Jesus, lummuwas siya ten banuwan sakay ummangay siya ti Betania, haud siya a nagpalipas ti gibi.

Sinumpa En Kayu a Igos
(Mc. 11:12-14, 20-24)

18 Ten kailawan, dikona summoli ti Jesus ten siyudad ay minagaláp siya.

19 Netan na en kayu a igos ten gilid nen dilan, inadeniyan na sakay tinangad na ni tehud a bunga. Peru purus la a duun en netan na kaya kinagi na ten kayu, "Awan ka dán magbunga maski nikan!" Pagdaka a nalanás en kayu a igos.

20 Dikona a ketan iyud nen disepulus na hidi ay minagtaka hidi ti hustu. "Konya a nalanás a pagdaka en igos?" tanung di.

21 Tummábbig ti Jesus, "Kagiyán ku dikomoy, a ni manampalataya kam sakay awan magduda ay magamet moy bi iyád, sakay bakán la a iyád maari moy a kagiyán ti bukiden a, 'Umibut ka haán, angay ka sumegbu ti digeten,' ay mangyari.

22 Sakay ányaman en agidán moy ten págdasal ay matanggap
moy, ni tehud kam a pánnampalataya."

En Tanung Tungkul ten Karapatan ni Jesus
(Mc. 11:27-33; Lu. 20:1-8)

23 Summáddáp dámman a ruway ti Jesus ten Templo. Mentras a magtoldu siya ay ummadeni dikona en pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan sakay tinanung di siya, "Ánya i karapatan muwid a maggamet ti hidi iyád a bagay? Deya i nangatáddid dikomu ti karapatan?"

24 Tummábbig ti Jesus, "Tanungán takam bi. Ni matábbigák moy ay kagiyán ku bi dikomoy ni deya i nangatáddid dikoku ti karapatan a maggamet ti bagayid a hidi iyád.

25 Deya nangatáddid ten karapatan ni Juan para magbinyag, en Diyos beman oni en tolay?"

Namágguron hidi. "Ni kagiyán tam a gubwat ten Diyos, ay kagiyán na bi dikotam a, 'Bakin awan kam naniwala dikona?'

26 Ni kagiyán tam bi a gubwat ti tolay, ay bakay bi ni ánya i gamitánnid ni katolayanen dikotam, gapu maniwala hidi a atanan a ti Juan ay essa a propeta."

27 Kaya tummábbig hidi kánni Jesus, "Awan mi tukoy!"

Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Awan ku bi kagiyán dikomoy ni hádya i gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti bagayid a hidi iyád."

En Talinhaga Tungkul ten Duwwa a Anak

28 "Ánya nadid palagay moyid háddi? Tehud a ama a tehud a duwwa a anak a lállaki. Ummadeni siya ten panganay sakay kinagi na, 'Anak, angay ka magtarabahu nadid ten kaubasan.'

29 'Umáddák,' kagi na. Peru nagbagu en isip na sakay ummangay.

30 Ummadeni bi en ama ten wadi a kona labi hud en kinagi na. 'Opo,' tábbig nen wadi, peru awan ummangay.

31 Deya ten duwwa i nangsunudid ten ama di?

"En kaka," tábbig di.

Kinagi ni Jesus, "Kagiyán ku dikomoy, a en mágsinger hidi ti buwes sakay en bábbi hidi a mágkadukás ti kákkabiyag ay mágdipalongu pa dikomoy a makasáddáp ten kahariyan dilanget.

32 Gapu ummangay háddi dikomoy ti Juan a nagtoldu ten págsunud ten kaluuban nen Diyos peru awan moy siya pinaniwalaan. Peru en mágsinger hidi ti buwes sakay en bábbi hidi a mágkadukás ti kákkabiyag ay naniwala dikona. Netan moy dán ngani, ay awan kam pa nagsisi sakay naniwala dikona."

En Talinhaga nen Kaubasan sakay en Katiwala hidi
(Mc. 12:1-12; Lu. 20:9-19)

33 “Sanigán moy i essa pa iday a talinhaga,” kagi ni Jesus.
“Tehud a essa a tolay a nagmula ti ubas ten luta na. Kinudal na iyud, naggamet ti págpáspássan, sakay naggamet ti malangkaw a bilay a págbantayan. Káttapos ay inwarak na en kaubasan ten katiwala na hidi sakay ummangay siya ti iba a lugar.
34 Dikona dummemát dán en panahun nen sákburas, ay inutusan nen makákkao ten kaubasan en alipin na hidi para angen di en kabunong na.
35 Peru sinunggaban nen katiwala hidi en alipin hidi; binulbug di en essa, binunu di en kaduwwa, sakay binatu di en katállu.
36 Inutusan a ruway nen makákkao en mas makpal a alipin na, peru kona labi hud en ginamet nen katiwala na hidi.
37 Ten katapusan ay inutusan nen makákkao en anak na a lállaki. Gapu inisip na a, “Igalang di iyád i anak kuwiday.”
38 Peru dikona a ketan nen katiwala hidi en anak nen makákkao ay kinagi di, ‘Siya iddi i magmanaid. Kamon dán! Bunuwán tam siya sakay kaowán tam en mana na.’
39 Kaya sinunggaban di siya, inluwas di ten kaubasan, sakay binunu di.”

40 Tinanung hidi ni Jesus, “Kássoli nen makákkao ten kaubasan, ánya wád i gamitán naid ten katiwala na hidi?”
41 Tummábbig hidi, “Bunuwán na en mágkadukás hidi a katiwala. Sakay ipabahala na en kaubasan ti iba a katiwala a máng-atád ten kabunong na kada a sákburas.”
42 Kinagi ni Jesus dikodi, “Awan moy palla beman nabasa ten Kasulatan a kinagi na,

‘En batu a inadiyan nen mággamet hidi ti bilay,
ay siya bali en pinakamahalaga a pamireng.

Ginamet iyád nen Panginoon,
sakay makataka-taka a áelingán!’

43 “Kaya ngani a kagiyán ku dikomoy, a en kahariyan nen Diyos ay alapán dikomoy sakay iyatád ten tolay hidi a matapat a magserbi dikona.
44 [En medapag ti batuwid a iyád ay maritu-ritu, sakay en matáppugan na ay mapapárset.]

45 Nasanig nen pinunu hidi nen padi sakay en Pariseo hidi en talinhaga ni Jesus sakay naintendiyan di a hidi en patamaan na.
46 Dikáppán di nakuwan ti Jesus, peru minanteng hidi ten katolayan gapu tenggiyán di ti Jesus a propeta.

22

En Talinhaga Tungkul ten Kasalan
(Lu. 14:15-24)

1 Nagtulos la a nagtoldu ti Jesus ten pamamag-itan ni talinhaga, kinagi na,

2 "En kahariyan dilanget ay kona ten essa a hari a naghanda para ten kasal nen anak na a lállaki.

3 Inutusan na en tagapagserbi na hidi para dulawán di en inimbita hidi, peru umád hidi a umangay.

4 Nagutus siya a ruway ten agum hidi a tagapagserbi sakay binilinan na hidi ti kona háddi: 'Ikagi moy ten naimbitaan hidi a ayus dán en handaan nakahanda dán a atanan, nabunu ku dán en baka ku hidi, sakay en pinatabi hidi a bul-u a baka. Nakahanda dán en atanan. Kamon dán!'

5 Peru awan iyád sinanig nen naimbitaan hidi. Ummangay hidi ten gustu di a angayan. En essa ay ummangay ten uma na, en essa bi ay ummangay ten nigosyu na.

6 En ginamet nen agum ay sinunggaban di en tagapagserbi hidi, ininsultu di hidi sakay binunu.

7 Minaiyamut ti hustu en hari. Inutusan na en sundalu na hidi a bunuwán i mágbabonuwid a hidi iyud sakay pinatutud na en banuwan di.

8 Káttapos ay kinagi na ten tagapagserbi na hidi, 'Ayus dán en handaan, peru awan karapatdapat en naimbitaan hidi.

9 Umangay kam ten karsada hidi a matolay, sakay imbitaán moy ten kasalan en atanan tolay a ketan moy.'

10 Ummangay ngani en alipin hidi ten matolay hidi a karsada. Ingkuyug di en atanan tolay a netan di, mágkabait ay ti mágkadukás. Kaya naputat en kasalan ti bisita.

11 "Peru dikona sumáddáp en hari para batiyán na en tolay hidi, ay naketa siya haud ti essa a lállaki a awan nakabadu ti pangkasalan.

12 Kaya kinagi nen hari dikona, 'Amigu ku, konya nakasáddáp muwid háddi a awan ka nakabadu ti pangkasalan?' Awan nakapagupos en lállaki.

13 Kinagi nen hari ten tagapagserbi na hidi, 'Punguwán moy i lima naen sakay básset naen, sakay ibut moy ti kadiklámmanon diluwas. Haud siya a mágsasangitán sakay mágga aduyán.'

14 Káttapos ay kinagi ni Jesus, 'Makpal en nadulaw, peru sabadit la en pinili."

En Págbayad ti Buwes
(Mc. 12:13-17; Lu. 20:20-26)

15 Káttapos ay lummakad en Pariseo hidi sakay
namágguronan di ni konya di a mepatibung ti Jesus ten
kákkagiyán na hidi.
16 Kaya inutusan di en sangan ten disepulus di hidi kánni
Jesus kaguman en tolay hidi ni Herodes. Sakay kinagi
nen inutusan hidi, "Maistu, tukoy mi a matapat ka, sakay
itáttoldu mu en tatarudan tungkul ten kagustuwan nen Diyos
a gamitán nen tolay. Sakay awan ka ti paboran gapu parehu
en pangileng mu ten tolay.
17 Ánya makagi muwid háddi? Tama beman ten Kautusan a
magbayad ti buwes ten Emperador, oni awan?"
18 Peru tukoy ni Jesus en balak di a madukás kaya kinagi na,
"Bakin gustuwák moy a ipatibung! Sikam a magkukunwari
hidi?
19 Kotam ti pilak a págbuwes."
Inátdenan di siya ti essa a dinaryo.
20 Sakay kinagi na dikodi, "Kándeya a rupa sakay ngaran en
nakaukit háddi?"
21 "Ten Emperador," tábbig di.
Sakay kinagi na dikodi, "Ni konahud, ay iyatád moy ten
Emperador en para dikona, sakay iyatád moy ten Diyos en
para ten Diyos."
22 Minagtaka hidi dikona masanig di iyud, sakay lummakad
dán hidi.

En Kákkabiyag a Ruway
(Mc. 12:18-27; Lu. 20:27-40)

23 Ti aldew biyid a iyud ay ummangay kánni Jesus en sangan
a Saduseo. Awan hidi iyád maniwala a mabiyag a ruway en
patay hidi.
24 Kinagi di, "Maistu, intoldu ni Moises a ni matay a awan
ti anak en essa a lállaki a tehud a kabinga ay pakasalan nen
kapatkaka na en bilu tánni magkaanak hidi para magin anak
nen natay.
25 Nadid, tehud háddi a pittu a lállaki a matátkaka. Nákkabinga
en panganay sakay natay a awan ti anak, kaya kinabinga nen
wadi na en bilu.
26 Kona labi hud en nangyari ten kaduwwa, katállu hang-
gan ten kapittu.
27 Káttapos di a natay atanan ay natay bi en bábbi.
28 Nadid, deya ten pittu i magin kabingaid nen bábbi ten
kákkabiyag a ruway, ta nagin kabinga na hidi a atanan?"
29 Tummábbig ti Jesus, "Liwat a tarud i ked ti isip moyen!
Palibhasa awan moy tukoy en Kasulatan maski en kapang-
yariyan nen Diyos.
30 Ten kákkabiyag a ruway ay awan dán mákkabinga en tolay,
nan magin kona dán hidi ten anghel hidi dilanget.

31 Nadid, tungkul ten kákkabiyag a ruway nen patay hidi, ay
awan moy palla beman nabasa en kinagi nen Diyos dikomoy
ten Kasulatan? Kinagi na,
32 'Sikán en Diyos ni Abraham, en Diyos ni Isaac, sakay en
Diyos ni Jacob.' En Diyos ay bakán a Diyos nen patay hidi, nan
nen biyag hidi."
33 Dikona masanig iyud nen katolayan ay nagtaka hidi ten
intoldu na.

En Pinakamahalaga a Utus
(Mc. 12:28-34; Lu. 10:25-28)

34 Minagipun-ipun en Pariseo hidi dikona a nasanig di a
awan nakatábbig en Saduseo hidi kánni Jesus.
35 En essa dikodi ay maistu nen Kautusan. Pinurbaan na a
tinanung ti Jesus para linlangán na.
36 "Maistu, ánya i pinakamahalagaid a utus ten Kautusan?"
tanung na.
37 Tummábbig ti Jesus, "Mahalán mu en Panginoon mu a
Diyos ti buu a pusu, buu a kaluluwa, sakay buu a isip.
38 Siya iyád en pinakamahalaga a utus ten atanan.
39 En kaduwwa a mahalaga a utus ay iddi: Mahalán mu en
kaparehu mu a tolay a kona ten págmahal mu ten sadili mu.
40 I duwwaid a iyád a utus ay kabuuwan nen Kautusan ni
Moises sakay ten toldu nen propeta hidi."

En Tanung Tungkul ten Anak ni David
(Mc. 12:35-37; Lu. 20:41-44)

41 Nadid, mentras a naipun-ipun en Pariseo hidi ay tina-
nung hidi ni Jesus,
42 "Ánya palagay moyid tungkul ten Cristo? Kándeya siya a
anak?"
"Kánni David," tábbig di.
43 Tummábbig ti Jesus, "Ni konahud, ay bakin dinulaw siya
ni David a 'Panginoon' dikona a inggiyya siya nen Ispiritu?"
Kinagi na,
44 'Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen
kadima mu hidi.
45 Nadid, ni dinulaw siya ni David a 'Panginoon,' konya a
makagi a anak ni David en Cristo?"
46 Awan ti nakapangtábbig kánni Jesus, sakay sapul haud ay
awan dán ti nangahas pa a magtanung dikona.

23

Magingat ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay ten Pariseo hidi
(Mc. 12:38-39; Lu. 11:43, 46; 20:45-46)

1 Káttapos iyud ay kinagi ni Jesus ten katolayan sakay ten disepulus na hidi,
2 "En tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten Pariseo hidi ay hidi en tehud a karapatan a mángpaliwanag ten Kautusan ni Moises.
3 Kaya dapat moy a gamitán sakay sunudán en atanan a itáttoldu di. Peru dyan moy arigán en gamet di, gapu awan di gamitán en itáttoldu di.
4 Pagkargaán di ti madággi en tolay, peru ni guramát di ay awan di iyarikad para makatulung ten págkarga.
5 Sakay en gággamitán di ay kunwari la tánni ketan la ni tolay. Padáddekállán di en págdáttonan di hidi ti bersikulu a nakabákkád ten muding di sakay ten barasu di hidi, sakay paatakdugán di en maroymaroy nen garayan nen badu di.
6 Gugustu di bi a mágyan ten lugar hidi a marangal ten handaan. Kona ten bangku hidi a para ten mágkataas ten sinagoga.
7 Gugustu di bi a batiyán ti pággalang ten matolay hidi a lugar sakay mangaranan a 'maistu.'
8 Peru sikam ay dyan kam pangaran a 'maistu,' gapu eessa la en Maistu moy, sakay matátkaka kam a atanan.
9 Sakay dyan kam magngaran ti Ama ten deyaman ti lutai-day. Gapu eessa la en Ama moy a ked dilanget.
10 Dyan kam bi pangaran a 'panginoon.' Gapu eessa la en Panginoon moy, awan ti iba nan en Cristo.
11 En kataasan dikomoy ay dapat a magin tagapagserbi moy.
12 En magpakataas ay mebaba, sakay en magpakababa ay metaas."

Pinintasan ni Jesus en Tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten Pariseo hidi
(Mc. 12:40; Lu. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 "Peru kakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Harangán moy en tolay hidi tánni awan makasáddáp ten kahariyan dilanget. Gapu sikam a mismu ay umád a sumáddáp haud.
14 ["Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Kákkamkamán moy en kabiyagan nen bilu hidi a bábbi, sakay magparaan kam ten pamamag-itan nen atakdug a págdasal. Kaya lalu a dumággi en parusa moy!]

15 “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Lebután moy
en susuluk ni munduwiday sakay digidigeten para makaakit
kam la ti essa a Hentil ten pánnampalataya a Judio. Ni makaakit
kamon ay gamitán moy siya a mas madukás pa nan sikam,
kaya mas dikál en pagkakataun a maparusaan siya ti impiy-
erno.
16 “Kakakagbi kam a burák a tagagiyya! Itáttoldu moy a ni
gamitán nen manumpa en Templo ay bali awan la iyud. Peru
ni gamitán nen manumpa en gintu ten Templo ay kailangan
a tupadán na en sinumpaan na.
17 Burák kam sakay awan ti nakám! Ánya beman i mas
mahalagaid, en gintu oni en Templo a mangpabanal ten
gintu?
18 Kákkagiyán moy bi a ni gamitán nen manumpa en altar ay
bali awan la iyud. Peru ni gamitán nen manumpa en alay ten
altar ay kailangan a tupadán na en sinumpaan na.
19 Burák kam! Ánya beman i mas mahalagaid, en alay oni
en altar a mangpabanal ten alay?
20 Kaya ni gamitán nen deyaman a manumpa en altar, ay
ginamit na iyud pati en alay ten altar.
21 Ni ginamit nen deyaman a manumpa en Templo ti pan-
gaku ay ginamit na maski en Diyos a mágyan ten Templo.
22 Sakay ni ginamit nen deyaman a manumpa en langet, ay
ginamit na en trono nen Diyos, sakay en Diyos a mággetnud a
haud.
23 “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Magikapu kam
maski ten naani moy hidi ten pangrikadu hidi. Peru linimon
moy bi en mas mahalaga hidi a adal a ked ten Kautusan, kona
ten katarungan, habag, sakay katapatan. Tama la a gamitán
moy iyud peru awan dapat a kalimunan en agum.
24 Sikam a burák a tagagiyya! Saraán moy en insektu hidi
ten inumán moy, peru itálmok moy bi en kamelyu!
25 “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Áugasan moy en
luwas nen tasa sakay penggan moy, peru ten disalad ay putat
ti kasakiman sakay pagkamakasadili.
26 Burák a Pariseo! Ugasan mu pa en disalad nen tasa sakay
penggan, sakay magin malinis dán bi en luwas na!
27 “Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Kumán kam a
en lábbáng a pininturan ti mapudew, maganda ten luwas na.
Peru ten disalad ay putat ti bungu sakay atanan a madingát.

28 Kona kam haán! Ten pangileng ay mágkabait kam a tolay.
Peru disalad ay putat kam ti págkukunwari sakay kadukássan.

Kinagi ni Jesus en Magin Parusa Di
(Lu. 11:47-51)

29 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
sikam a Pariseo hidi! Magkukunwari kam! Naggamet kam ti
mágkaganda a páglábbángngan nen propeta hidi tenhud, sakay
pinaganda moy en páglábbángngan nen mágkabait hidi a tolay.
30 Sakay kákkagiyán moy a, 'Ni biyag kami la ten panahun
nen ninunu mi hidi, ay awan kami nakuwan kaguman a
nangbunu ten propeta hidi.'
31 Kaya gapu ti kinagi moyen, ay sikamon a mismu en
nangpatunay a anak kam nen nangbunu hidi ten propeta
hidi!
32 Hala sigi! Tapusán moy en sinapulan nen ninunu moy
hidi!
33 Sikam a lahi hidi ni biklat! Awan moy maginanan en
parusa moy ti impiyerno!
34 Kaya mángpaangayák haán dikomoy ti propeta hidi,
mágkatalinu a tolay sakay tagapagtoldu hidi! Bunuwán moy
en agum, sakay en agum ay ipaku moy ten kudus. En agum
ay bálbággán moy ten sinagoga moy hidi, sakay usigán moy
hidi ten banu-banuwan.
35 Kaya pagtáknangan kam nen parusa nen kákkabunu nen
atanan a matuwid a tolay ti munduwiday. Sapul ten pángbunu
kánni Abel a awan ti kasalanan. Hanggan ten pángbunu kánni
Zacarias a anak ni Baraquias a binunu moy ten pag-itan nen
págtutudan ti alay ten Templo.
36 Kagiyán ku dikomoy, a pagtáknangan nen parusa en tolay
hidi nadid a panahun gapu ti atananid a iyád."

En Págmahal ni Jesus ti Jerusalem
(Lu. 13:34-35)

37 "Sikam a taga-Jerusalem hidi! Bábbunuwán moy en
propeta hidi, sakay bábbatuwán moy en inutusan hidi nen
Diyos a angay dikomoy! Pumensangan ku dán a gustu a
puronán en anak mu hidi a kona ten pánglákkáp nen inahin
a manok ten sepsep na hidi. Peru umád kam!
38 Kaya en Templo moy ay mapabayan, awan ti mamágyan.
39 Kagiyán ku dikomoy, a awanák moy dán keketan hang-
gan ni dumemát en odas a kagiyán moy a, 'Pagpalaán en
dumáddadedemát ten ngaran nen Panginoon!' "

24

En Kákkasida nen Templo
(Mc. 13:1-2; Lu. 21:5-6)

1 Lummakad ti Jesus ten Templo. Mentras a maglakad siya
ay ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay intoldu di
dikona en bilay hidi ten laguwerta nen Templo.
2 Peru kinagi na dikodi, "Namalas moy i bilayid a hidi iyán!
Tatarudan i kagiyán kuwidi! Dumemát en panahun a awan
haán ti batu a tumáttopu ten kaparehu na a batu. Atanan ay
makuray-kuray!"

En Kahirapan hidi sakay Pággusig a Dumemát
(Mc. 13:3-13; Lu. 21:7-19)

3 Dikona a mággetnud ti Jesus ten Bukid nen Olibo hidi, ay
pasekretu a ummadeni dikona en disepulus na hidi sakay
nagtanung, 'Nikan a mangyari i bagayid a hidi iyád? Ánya i
maariyid a senyal a paketan ten kássoli mu a ruway sakay ten
katapusan ni munduwiday?'
4 Tummábbig ti Jesus, "Mangilag kam tánni awan kam
metawtaw nen deyaman!
5 Gapu makpal a lumitaw a magkagi a, 'Sikán en Cristo!'
Makpal en metawtaw di.
6 Makasanig kam ti labanan sakay makabareta ti gera ti iba
a lugar. Dyan kam mabalisa dapat a mangyari hidi iyád. Peru
bakán palla a iyád en katapusan ni munduwiday.
7 Maglaban-laban en bansa hidi, kona bi hud en kahariyan
ten kaparehu na a kahariyan. Magkahud ti aláp sakay
maglinug ti iba-iba a lugar.
8 Atananid a iyád ay sapul palla nen pághirap a kona ten
magenak.
9 "Ti panahunid a iyud ay dikáppán di kam, pahirapan
sakay bunuwán. Sakay kaiyamutan kam nen atanan gapu
dikoku.
10 Makpal en mangadág ten pánnampalataya di ti
panahunid a iyud. Mamagiyamutan en balang essa sakay
mamágpasubuwan.
11 Sakay makpal bi a lumitaw a awan tatarudan a propeta,
sakay itawtaw di en makpal a tolay.
12 Gapu ten kákkakpal nen kadukássan ay manglamig en
págmahal nen kakpalan.
13 Peru en manatili a tapat hanggan ten katapusan ay
maligtas.
14 Sakay ipangaral en Maganda a Bareta tungkul ten pághari
nen Diyos ti buuwiday a mundu, tánni masanig nen atanan a
bansa. Sakay dumemát dán en katapusan."

En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu
(Mc. 13:14-23; Lu. 21:20-24)

15 “Intendiyán moy iyád ti mapiyya: ni ketan moy dán a
mangyari ten Banal a Lugar en tunay ti dukás a gamet a awan
ti kaparehu a kinagi ni propeta Daniel,
16 ay en ked hidi ti Judea ay dapat a guminan dán ten bukid
hidi.
17 En ked ten bubungan ay dyan dán magabala a mángngay
ti ányaman ten disalad nen bilay na.
18 Sakay en ked ten uma na ay dyan dán umuli para
mángngay ti pagalikábkáb na.
19 Kakakagbi en mágkabuktet hidi sakay en tehud hidi a
anak a sumusu ti aldewid a hidi iyud!
20 Ipagdasal moy a en kágginan moy ay awan metaun ti
sákdágnen sakay Aldew ni Káimang.
21 Gapu ti panahunid a iyud ay magdanas en atanan a tolay
ti dikál a kahirapan a awan palla naranasan sapul dikona
lalangán i munduwiday a hanggan nadid. Sakay awan dán
iyud mangyari a ruway.
22 Sakay ni awan paaperitán nen Diyos i aldewid a hidi iyud
ay awan ti maburay a tolay. Peru alang-alang ten pinili na
hidi ay paaperitán nen Diyos i aldewid a hidi iyud.
23 “Sakay ni tehud a magkagi dikomoy a, ‘En Cristo laid!’ oni
‘Ked siya hudi!’ ay dyan kam maniwala.
24 Gapu tehud a lumitaw a awan tatarudan a Mesias, sakay
awan tatarudan a propeta. Mángpeta hidi ti senyales sakay
makataka hidi a himala, tánni itawtaw di en makpal pati en
pinili hidi nen Diyos.
25 Tandaan moy, indipalongu ku dán iyád a ingkagi diko-
moy tánni makapaghanda kam.
26 “Kaya ni kagiyán di a, ‘Ked siya ti parangud,’ dyan kam
angay haud. Ni kagiyán di a, ‘Ked siya disáddáp,’ dyan kam
maniwala.
27 Gapu ni sakonya a kabilis en kilat ti sikatan a mangdem-
lag hanggan ti sarámman, ay kona bi hud en káddemát nen
Anak nen Tolay.
28 “Ni hádya i páppágyananid nen bangkay ay ked bi hud en
wakwak hidi.”

En Káddemát nen Anak nen Tolay

29 “Káttapos ni panahunid a iyud ni kahirapan, ay dumiklám
en aldew, sakay awan dán dumemlag en bulan. Mágkaragrag
en biton hidi dilanget, sakay mayanág en kapangyariyan hidi
ten kalawakan.
30 Sakay lumitaw dán en senyal nen Anak nen Tolay di-
langet. Magkahud ti kalungkutan en atanan a tolay ti

munduwiday pákketa di ten Anak nen Tolay a ked ten panganurin. Dumemát siya a tehud a dakila a kapangyariyan sakay dikál a karangalan.

31 Sakay ten káttánnug nen trumpeta ti mabegsák ay utusan na en anghel na hidi ten atanan a suluk ni munduwiday, puronán di en atanan a tolay a pinili nen Diyos ten bawat lugar.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mc. 13:28-31; Lu. 21:29-33)

32 "Ilingán moy en adal ten kayu a igos; kapag ni sumariwa en pinget na hidi sakay magduun ay makagi moy a adeni dán a kássinag.

33 Kona labi hud, ni ketan moy dán i atananid a iyád, ay makagi moy a adeni dán en kássoli na, kumán a pasáddáp dán ten pintuwan.

34 Kagiyán ku dikomoy, mangyari i atananid a iyád bagu a matay en tolay hidi a biyag nadid.

35 Mawan en langet ay ten luta, peru en upos ku ay manatili a awan ti katapusan."

Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas
(Mc. 13:32-37; Lu. 17:26-30, 34-36)

36 "Peru awan ti makatukoy ten aldew ay ten odas a mangyari iyád. Magin en anghel hidi dilanget oni en Anak ay awan makatukoy, nan en Ama la.

37 En káddemát nen Anak nen Tolay ay magkakona ten káddemát nen lonsu ten panahun ni Noe.

38 Ti panahunid a iyud ay mamagkainan, mamaginoman, sakay mamagkabingaan en tolay hidi. Hanggan dikona a sumakay dán ti Noe ten barku.

39 Kaya dummemát en lonsu a awan hidi ti nangmalayan, sakay nágkalimás hidi a atanan. Kona labi hud i mangyariyid ten káddemát nen Anak nen Tolay.

40 Ti panahunid a iyud, ay tehud a duwwa a lállaki a magtarabahu ten uma di; maalap en essa sakay mawarak en essa.

41 Tehud a duwwa bábbi a maggiling; maalap en essa sakay mawarak en essa.

42 Kaya humanda kam gapu awan moy tukoy ni nikan a dumemát en Panginoon moy.

43 Tandaan moy iddi: ni tukoy la nen pinunu nen sabilay ni ánya a odas ten gibi a dumemát en mágtakaw, ay magbantay siya sakay awan na pabayan a masáddáp en bilay na.

44 Kaya dapat kam bi a magin handa, gapu dumemát en Anak nen Tolay ten odas a awan moy inasaan."

En Tapat sakay en Awan Tapat a Tagapagserbi
(Lu. 12:41-48)

45 "Ni deyaman en matapat sakay matalinu ten tagapagserbi hidi ay siya i pamahalaánnid nen amu di ten agum a tagapagserbi. Siya en mangatád dikodi ti pagkain ten tama a panahun.
46 Pinagpala i tagapagserbiyid a iyud ni demáttan siya nen amu na a saiyud i gamitán naid!
47 Kagiyán ku dikomoy, a gamitán siya nen amu na a mamahala ten atanan a ari-ariyan na.
48 Peru ni kagiyán ni tagapagserbiyid a iyud a, 'Malay padi a sumoli en amu ku.'
49 Kaya sapulan na a bulbugán en kaparehu na hidi a tagapagserbi. Sakay mákpagkainan siya, sakay mákpaginoman ten lasinggeru hidi.
50 Sumoli en amu ni tagapagserbiyid a iyud ten aldew a awan na inasaan, sakay ten odas a awan na tukoy.
51 Sakay parusaan siya nen amu na ti mahigpit, sakay ipisan na siya ten magkukunwari hidi. Haud siya a mágsasangitán sakay mágggaaduyán."

25

En Talinhaga Tungkul ten Sapulu a Dalaga

1 "En kahariyan dilanget ay kona ten sapulu a dalaga a tehud a manga tawid a simbuwan, angay hidi tumagbu ten lállaki a ikasal.
2 En limma dikodi ay mangmang sakay en limma ay mágkatalinu.
3 En limma a mangmang ay tehud a manga simbuwan, peru awan hidi nangtawid ti riserba di a langis a pangasák di ten simbu di.
4 Samantala en limma a mágkatalinu ay nagtawid ti riserba bukud pa ten ked ten simbu di.
5 Minaatrasadu en káddemát nen lállaki a ikasal kaya minagtongka hidi sakay minetidug a atanan.
6 "Peru dikona hatinggabi dán ay tehud a pinumákraw, 'Ked dán en lállaki a ikasal! Tagbuwán moy dán!'
7 Pagdaka a ummikat en sapulu a dalaga sakay hinusay di en simbuwan di hidi.
8 Kinagi nen mangmang hidi ten mágkatalinu, 'Átdenan moy kami pay ti langis moyen, maadáp dán i simbuwan miyiday hidi.'
9 'Bakay awan dán maghustu dikotam a atanan, mas maganda pa ni angay kam dálla mamali ti tindaanon ti para kao moy,' tábbig nen mágkatalinu hidi.

10 Kaya angay namali en limma a mangmang. Mentras a
mamali hidi, ay dummemát en lállaki a ikasal. Nakaguman
na a summáddáp ten kasalan en limma a nakahanda, sakay
insiradu en pintuwan.
11 "Káttapos, ay dummemát bi en limma a mangmang.
Magpákraw hidi, 'Panginoon, pasáddáppán mu kami!'
12 Peru tummábbig siya, 'Tatarudan i kagiyán kuwidi diko-
moy, awan takam matenggi.'
13 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Kaya ngani a magbantay
kam, gapu awan moy tukoy en aldew ay ten odas."

En Talinhaga Tungkul ten Tállu a Tagapagserbi
(Lu. 19:11-27)

14 "En kahariyan dilanget ay kona ten essa a tolay a mag-
biyahi. Dinulaw na en tagapagserbi na hidi sakay inyentrega
na dikodi en ari-ariyan na hidi.
15 Inátdenan na ti pilak en balang essa ayun ten kaya na. En
essa ay inátdenan na ti limmang libu, en essa ay duwanglibu,
sakay en essa ay sanglibu. Káttapos ay lummakad dán siya.
16 Lummakad a pagdaka en nakatanggap ti limmang libu
sakay innigosyu na. Sakay kinumita ti limmang libu pa.
17 Kona bi hud ten nakatanggap ti duwanglibu, sakay kinu-
mita bi ti duwanglibu pa.
18 Peru en nakatanggap ti sanglibu ay ingkali na ten luta en
pilak nen amu na.
19 "Dikona makalipas en nalay a panahun ay dummemát
en amu ni tagapagserbiyid a hidi iyud sakay nákpagkuwentaan
dikodi.
20 Ummadeni en nakatanggap ti limmang libu sakay kinagi
na, 'Maistu, sadánnid en pilak mu a limmang libu sakay i
limmang libu paidi a kinita ku.'
21 Kinagi nen amu na, "Malalaki! Matapat sakay mahusay a
tagapagserbi! Gapu nagin matapat ka ten sabadit a halaga, ay
pamahalaán taka ti dikál a halaga. Mákpagkasayaan ka dikoku.'
22 Ummadeni bi en nakatanggap ti duwanglibu, sakay
kinagi na, "Maistu, sadánnid en pilak mu a duwanglibu a
inyatád mu dikoku. Sakay i duwanglibu paidi a kinita ku.'
23 Kinagi nen amu na, "Malalaki! Matapat sakay mahusay a
tagapagserbi! Gapu nagin matapat ka ten sabadit a halaga, ay
pamahalaán taka ti dikál a halaga. Mákpagkasayaan ka dikoku!'
24 Sakay ummadeni bi en nakatanggap ti sanglibu, sakay
kinagi na, "Maistu, tukoy ku a istriktu ka. Magburas ka ten
awan mu immula, sakay maggapas ten awan mu sinabugan.'
25 Minantingák kaya ingkali ku ten luta en pilak mu.
Sadánnid en sanglibu mu.'

26 Kinagi nen amu na, ‘Madukás sakay tamad a taga-
pagserbi! Tukoy mu dán bali a magburasák ten awan ku
immula, sakay maggapasák ten awan ku sinabugan!
27 Bakin awan mu dálla indipositu ti bangku, tánni tehudák
nakuwan a kinita nadid?’
28 Alapán moy dikona en sanglibu, sakay iyatád moy ten
tehud a sapulu a libu.
29 Gapu en tehud ay átdenan pa, sakay sumagana. Peru en
awan, ay pati en sabadit a kao na ay alapán pa.
30 Ibut moy ten luwas ten kadiklámman en tagapagserbi
a awan ti kuwenta, haud siya a mágsasangitán sakay
mágga aduyán.’ ”

En Pághatul

31 “Káddemát nen Anak nen Tolay a bilang Hari, sakay
kaguman na en atanan a anghel, ay umetnud siya ten trono
nen kaluwalhatian.
32 Sakay mapisan en atanan a tolay ten atubengán na.
Paghiwalayán na hidi a kona ten pánghiwalay nen mágga laga
ten tupa ay ten kambing.
33 En tupa hidi ay idátton na ten kawanan na, sakay en
kambing hidi ay ten kawiri na.
34 Sakay kagiyán nen Hari ten ked hidi ten kawanan na,
‘Kamon dán sikam a pinagpala nen Ama ku! Tanggapán moy
dán en kahariyan a nehanda para dikomoy sapul pa dikona
lalangán i munduwiday.
35 Gapu dikona magaláppák ay pinakanák moy. Dikona
mauwawák ay pinainumák moy, sakay dikona dayuwák ay
pinatulosák moy.
36 Dikona awanák ti mesulot ay pinabaduwanák moy.
Dikona tehudák a saket ay binisitaák moy, sakay dikona
piresuwák ay angenák moy inileng.’
37 Sakay tummábbig en matuwid hidi, “Panginoon, nengkan
naketa miyid dikomu a nagaláp ka sakay pinakan mi ka, oni
nauwaw sakay pinainom mi ka?
38 Nengkan naketa miyid dikomu a dayu ka sakay pinatulos
mi ka, oni awan ti mesulot sakay pinabaduwan mi ka?
39 Sakay nengkan naketa miyid dikomu a tehud ka a saket
oni piresu ka sakay binisita mi ka?’
40 Sakay tumábbig en Hari, “Tandaan moy, dikona gamitán
moy iyád ten kababaan ti kákkapatkaka kuwiday hidi ay gi-
namet moy iyud dikoku.’
41 “Sakay kagiyán na bi ten ked hidi ten kawiri na,
‘Umadeyu kam dikoku a sinumpa hidi! Angay kam ten apoy
a awan ti kákkaadáp a nehanda para ten diyablo sakay ten
sakup na hidi.

42 Gapu dikona magaláppák ay awanák moy pinakan,
nauwawák ay awanák moy pinainom.
43 Dikona dayuwák ay awanák moy pinatulos; dikona
awanák ti mesulot ay awanák moy pinabaduwan. Dikona
tehudák a saket sakay piresuwák ay awanák moy binisita.'
44 Sakay tumábbig bi hidi, 'Panginoon, nengkan mi ka netan
a nagaláp, nauwaw, dayu, awan ti mesulot, tehud a saket oni
piresu, sakay awan mi ka sinerbiyan?'
45 Sakay kagiyán nen Hari dikodi a, "Tandaan moy, dikona
awan moy tinulungan en kababaan ti hidi iddi, ay ginamet
moy iyud dikoku.'
46 Káttapos ay angay dán hidi ten parusa a awan ti kata-
pusan, peru en matuwid hidi ay angay ten biyag a awan ti
katapusan."

26

En Balak Kontra kánni Jesus
(Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ten dikona a natapos dán a itoldu ni Jesus i atananid a iyud
ay kinagi na ten disepulus na hidi,
2 "Tukoy moy a duwwa a aldew dálla ay Piyesta dán nen
Aldew nen Págtalib. Sakay itokyon en Anak nen Tolay tánni
ipaku ten kudus."
3 Nadid en pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu
hidi nen banuwan ay namagipun-ipun ten palasyu nen ka-
punuwan a padi a ti Caifas.
4 Nagplanu hidi a lihim di a padikáp ti Jesus sakay pabunu.
5 Peru kinagi di, "Dyan tam gamitán ten aldew nen Piyesta
bakay magkagulu en tolay hidi."

Binulakan ti Pasárrub ti Jesus
(Mc. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Tenhud ay ked ti Jesus ti Betania ten bilay ni Simon a dati
a kinetong.
7 Mentras a kuman siya ay tehud a ummadeni a bábbi a
tehud a tawid a pággasákkan a alabastro a putat ti mahal
a págpasárrub. Binulakan na ti págpasárrub en ulu ni Jesus
mentras a kuman siya.
8 Ten dikona a ketan iyud nen disepulus hidi ay nagsaranta
hidi. Kinagi di, "Bakin a sinayang na en págpasárrub?
9 Nelaku nakuwan iyud ti mahal sakay iyatád ten pubri hidi
en naglakuwan!"
10 Tukoy ni Jesus en kinagi di, kaya kinagi na, "Bakin a
gágguluwán moy i bábbiyen? Maganda en ginamet na dikoku.

11 Gapu pirmi moy la a kakaguman en pubri hidi, peru sikán
ay awanák moy pirmi a kakaguman.
12 Dikona a binulakanák na ti págpasárrub ay ginamet na
iyud bilang pághanda ten páglábbáng dikoku.
13 Tandaan moy: hádyaman a itoldu en Maganda a Bareta
ti buuwiday a mundu, ay banggitán bi en ginamet na bilang
pággala-ala dikona."

Nákpagkasundu ti Judas ten Kadima hidi ni Jesus
(Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)

14 Nadid ti Judas Iscariote a essa ten sapulu ay ti duwwa ay
ummangay ten pinunu hidi nen padi hidi.
15 Sakay intanung na, "Ánya i iyatád moyid dikoku ni tu-
lungan takam a madikáp ti Jesus?" Ti iyud bila a odas ay
inatáddan di siya ti tállu a pulu a pirasu a silber a pilak.
16 Sapul haud ay nagaryok dán ti Judas ti pagkakataun tánni
metokyon na ti Jesus.

En Pángngapon de Jesus ten Aldew nen Págtalib
(Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)

17 Ten purumeru a aldew nen Piyesta nen Tinapay a Awan ti
Págpaalsa ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay
intanung di, "Panginoon, hádya i gustu muwid a paghandaan
mi ti pangapon para ten Aldew nen Págtalib?"
18 Tummábbig siya, "Angay kam ten siyudad sakay aryokán
moy en essa a tolay, kagiyán moy dikona, "Pekagi nen Maistu
a dummemát dán en odas na. Mangapon siya a kaguman
na en disepulus na hidi ten bilay mu para ten Aldew nen
Págtalib."
19 Sinunud nen disepulus hidi en inyutus ni Jesus sakay
inhanda di en pangapon ten Aldew nen Págtalib.
20 Ti gibiyid a iyud, ay kumman ten lamisaan ti Jesus a
kaguman na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na.
21 Sakay mentras a kuman hidi ay kinagi ni Jesus, "Tandaan
moy, essa dikomoy en mángtokyon dikoku!"
22 Minalungkut ti hustu en disepulus na hidi sakay balang
essa ay nagtanung dikona, "Sikán beman Panginoon?"
23 Tummábbig ti Jesus, "En kasabay ku a magsawsaw ti
malukungen ay siya en mángtokyon dikoku.
24 Matay en Anak nen Tolay ayun ten Kasulatan peru kakak-
agbi en mángtokyon dikona! Mapiyya pa ni awan dálla neenak
i tolayid a iyud!"
25 Ti Judas a mángtokyon dikona ay nagtanung bi, "Maistu,
sikán beman?" Tummábbig ti Jesus, "Siko dán nagkagiyid."

En Katapusan a Pángngapon
(Mc. 14:22-26; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

26 Mentras a kuman hidi ay nangalap ti Jesus ti tinapay.
Sakay káttapos na a magpasalamat ten Diyos ay hinati-hati
na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi. Sakay
kinagi na, "Alapán moy iddi sakay kanán moy. Iyád en bággi
ku."
27 Káttapos ay inalap na en tasa sakay nagpasalamat siya
ten Diyos sakay inyatád na dikodi. Sakay kinagi na, 'Uminom
kam a atanan ti iyád.'
28 Gapu en digi ku en mebuhus para mapatawad en atanan
a kasalanan nen makpal a tolay.
29 Kagiyán ku dikomoy, a awanák dán uminom ti alak a
gubwat ti ubas hanggan ten aldew a en bigu dán a alak i
inumán kuwid a kaguman kam ten kahariyan nen Ama ku."
30 Sakay káttapos di a nágkansiyon ti essa a pasalamat ay
ummangay hidi ten Bukid nen Olibo hidi.

Indipalongu a Kinagi ni Jesus en Págpamen ni Pedro
(Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 Kinagi ni Jesus dikodi, "Ti gibiyid a iyád ay lakadanák moy
a atanan, kona ten kinagi nen Kasulatan a, 'Bunuwán ku en
pastol sakay magkawatak-watak en tupa hidi.'
32 Peru káttapos ku a mabiyag a ruway ay mágdipalonguwák
dikomoy ti Galilea."
33 Tummábbig ti Pedro, "Maski ni lakadan ka nen atanan ay
awan taka lakadan."
34 Kinagi ni Jesus, "Tandaan mu, ti gibiyid a iyád, bagu a
magtarakket en manok ay pentálluwák mu dán a ipamen."
35 Peru kinagi ni Pedro, "Maski ni bunuwánnák di ay awan
taka ipamipamen." Sakay kona labi hud en kinagi nen agum
na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesus ti Getsemani
(Mc. 14:32-42; Lu. 22:39-46)

36 Sakay ingkuyug hidi ni Jesus ten essa a lugar a ngi-
naranan a Getsemani. Kinagi na ten disepulus na hidi, "Háddi
kam pala ta magdasalák hudi."
37 Peru ingkuyug na de Pedro sakay en duwwa a anak ni
Zebedeo. Sakay nagsapul siya a nabalisa sakay nalungkut en
kaluuban na.
38 Kinagi na dikodi, "I pusu kuwidi ay malungkut a tarud
a halus a ikatay ku! Maguray kam háddi, sakay mákpagpuyat
kam dikoku!"
39 Ummadeyu ti Jesus ti sabadit, lummuhud siya sakay
nagdasal, "Ama ku, ni maari ay ibutan mu dikoku iyád a
pághirap. Peru bakán a en gustu ku nan en gustu mu en
mangyari."

40 Nagsoli siya sakay dinemáttan na en tállu a disepulus a
tidug hidi. Kinagi na kánni Pedro, “Talaga beman a awan kam
makapagpuyat para dikoku maski ni essa la a odas?
41 Magpuyat kam sakay magdasal tánni awan kam madaig
nen toksu. En ispiritu ay nakahanda peru en bággi ay
mahina.”
42 Ruway siya a ummadeyu sakay nagdasal, “Ama ku, ni
awan maari a ibutan iyád a pághirap, nan kailangan a danasán
ku ay mangyari en kagustuwan mu.”
43 Ruway siya a nagsoli sakay dinemáttan na dámman hidi a
tidug, gapu tunay en tongka di.
44 Linakadan na dámman a ruway en tállu a disepulus sakay
ruway siya a nagdasal, sakay kona labi hud en kinagi na.
45 Nagsoli dámman siya ten disepulus na hidi sakay ki-
nagi na dikodi, “Tidug kam palla beman sakay umimang?
Dummemát dán en odas a itokyon en Anak nen Tolay ten
makasalanan hidi.
46 Umikat kamon sakay kadtamon! Ked dán en mángtokyon
dikoku.”

En Págdikáp kánni Jesus
(Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

47 Magupos palla ti Jesus dikona a dummemát ti Judas, a
essa ten sapulu ay ti duwwa. Tehud siya a kaguman a makpal
a tolay a tehud a tawid a áttak sakay garoti. Gubwat hidi
ten pinunu hidi nen padi hidi sakay ten pinunu hidi nen
banuwan.
48 Bagu pa hidi a dummemát haud ay kinagi dán nen
mángtokyon dikona, “En ámmuwan ku ay siya en aryokán moy.
Dikáppán moy siya a pagdaka!”
49 Kaya inadeniyan ni Judas ti Jesus sakay binati na,
“Mapiyya gibi Maistu!” sakay inámmuwan na.
50 Kinagi ni Jesus dikona, “Amigu ku, gamitán mu dán
en gustu mu.” Sakay inadeniyan siya nen tolay hidi sakay
dinikáp di.
51 Bigla a nagbagut ti áttak en essa ten kaguman hidi ni
Jesus. Tinigpas na en alipin nen kapunuwan nen padi hidi
sakay naripas en bángbáng na.
52 Kinagi ni Jesus, “Isarungan mu i áttak muwen! En
mabiyag ti áttak ay ten áttak labi a matay.
53 Awan mu beman tukoy a makaagidák ten Ama ku ti
sapulu ay ti duwwa a batalyon a anghel?
54 Peru konya a matupad en nesulat ten Kasulatan a dapat
iyád a mangyari?”
55 Sakay inatubeng na en tolay hidi sakay kinagi na,
“Tulisanák beman kaya kam a ummangay háddi a tehud a

tawid a áttak sakay garoti para dikáppánnák moy? Aldew-aldewák la a magtoldu ten Templo peru awanák moy dinikáp.
56 Peru nangyari i atananid a iyád para matupad en insulat nen propeta hidi."

Káttapos ay gumminan en disepulus na hidi sakay inwarak di siya a mággeessa.

Ti Jesus ten Atubengán nen Sanedrin
(Mc. 14:53-65; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

57 Nadid ay inyangay di ti Jesus ten bilay ni Caifas, en kapunuwan nen padi hidi. Haud a namagpisan-pisan en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en pinunu hidi nen banuwan.
58 Ummunud ti Pedro peru adeyu en agwat di. Káddemát na ten bilay nen kapunuwan a padi ay summáddáp siya ten laguwerta sakay nággetnud a kaguman en guwardiya hidi tánni ketan na ni ánya en mangyari.
59 Nagaryok en pinunu nen padi hidi sakay en buu a Sanedrin ti tistigu a magbulibuli kontra kánni Jesus para mapabunu di siya.
60 Peru awan hidi ti netan a makapagpatunay a kailangan a matay ti Jesus, maski ni makpal a ummatubeng sakay nagkagi ti kakabuliyan tungkul dikona. Ten katapusan ay tehud a duwwa a ummatubeng
61 a nagkagi, "Kinagi ni tolayid a iyán a sidaán na en Templo nen Diyos sakay ipatakná̱g ti tállu a aldew."
62 Tummaknág en kapunuwan nen padi hidi sakay kinagi na kánni Jesus, "Tehud ka a metábbig ti imbintang diyen dikomu?"
63 Peru awan tummatábbig ti Jesus. Sakay kinagi dikona nen kapunuwan nen padi hidi, "Iyutus ku dikomu, kagiyán mu dikomi ten ngaran nen Diyos a biyag, siko beman en Cristo, en Anak nen Diyos?"
64 Tummábbig ti Jesus, "Siko dán en nagkagi. Kagiyán ku dikomoy, awan dán magmalay ay ketan moy en Anak nen Tolay a mággetnud ten kawanan nen makapangyariyan a Diyos sakay dumemát siya a ked ten panganurin!"
65 Dikona a nasanig iyud nen kapunuwan nen padi hidi ay pinisad na en badu na sakay kinagi na, "Iyád a pággupos ay awan pággalang ten Diyos! Awan tamon kailangan en agum pa a mangtistigu. Nasanig moy en pággupos na a awan pággalang ten Diyos!
66 Ánya ti palagay moyid?" Tummábbig hidi, "Dapat siya a matay!"
67 Sakay linoktaban di siya ten rupa na sakay sinássuntuk. Dinapang bi siya nen agum hidi

68 sakay kinagi di, “Cristo, tukuyan mu benid ni deya en
nangdapang dikomu!”

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mc. 14:66-72; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Mentras a mággetnud ti Pedro ten laguwerta, ay in-
adeniyan siya nen essa a utusan a bábbi sakay kinagi na,
“Kaguman ka bi ni Jesus a taga-Galilea, awan beman?”
70 Peru impamen ni Pedro ten atubengán nen kakpalan.
“Awanák ti tukoy ti kákkagi-kagiyán muwen,” tábbig na.
71 Sakay ummangay ti Pedro ten balkon. Netan siya nen
essa pa a utusan a bábbi sakay kinagi na ten ked hidi haud,
“I lállakiyid a iyán ay kaguman ni Jesus a taga-Nazaret.”
72 Ruway na siya a impamen, “Manumpaák a awan ku
tukoy i tolayid a iyán.”
73 Mamaya-maya ay ummadeni kánni Pedro en lállaki hidi
a ked haud. Kinagi di, “Essa ka ngani bi dikodi. Matenggi ti
pággupos muwen.”
74 Tummábbig ti Pedro, “Maski ni matayák pa ay talaga a
awan ku matenggi i tolayid a iyán!”
75 Sakay naala-ala ni Pedro en kinagi ni Jesus, “Bagu a
magtarakket en manok ay pentálluwák mu a ipamen.” Sakay
lummuwas ti Pedro sakay nágsasangitán ti hustu.

27

Inyangay Di ti Jesus kánni Pilato
(Mc. 15:1; Lu. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ten dikona a dimadimang dán ay namágguron en pinunu
hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan ni
konya di a mapabunu ti Jesus.
2 Káttapos ay pinapungu di siya sakay inyangay di kánni
gubernador a Pilato.

En Kákkatay ni Judas
(Gamet 1:18-19)

3 Dikona a ketan ni Judas a ti Jesus ay nahatulan ti ka-
matayan ay nagsisi siya sakay insoli na ten pinunu hidi nen
padi hidi sakay ten pinunu hidi nen banuwan en tállu a pulu
a pirasu a silber a pilak.
4 Kinagi na, “Nagkasalaák! Intokyon ku en tolay a awan ti
kasalanan.”
“Ánya i pakialam miyid? Bahala ka ti biyag muwen!” tábbig
di.
5 Insapwar ni Judas en pilak ten disalad nen Templo, lum-
makad siya sakay angay nagbitti.

6 Kinopkop nen pinunu hidi nen padi hidi en silber sakay
kinagi di, “Bawal ten Kautusan a iyád a pilak ay idátton ten
págdáttonan ten handug ten Templo. Gapu iyád ay bayad ten
biyag nen essa a tolay.”
7 Nagkaessa hidi a ibali en pilak ten luta nen mággamet ti
binga, para magin páglábbángngan ten dayu hidi a tolay.
8 Kaya i lutaid a iyud ay nginaranan di a hanggan nadid ti,
“Uma ni Digi.”
9 Gapu ti iyud a pangyayari ay natupad en kinagi ni Propeta
Jeremias a, “Inalap di en pilak a tállu a pulu a pirasu a silber,
iyud en halaga a katumbas na ayun ten Israelita hidi,
10 sakay imbayad ku ten luta nen mággamet ti binga ayun
ten inyutus dikoku nen Panginoon.”

Ti Jesus ten Atubengán ni Pilato
(Mc. 15:2-5; Lu. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Káttapos ay inyangay di ti Jesus ten gubernador, sakay
tinanung na siya, “Siko beman en hari nen Judio hidi?”
Tummábbig ti Jesus, “Siko dán en nagkagi.”
12 Peru ten dikona a bintangán siya nen pinunu hidi nen
padi hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan ay awan dán
siya tummábbig.
13 Kaya kinagi dikona ni Pilato, “Awan mu beman nasanig
en imbintang di hidi dikomu?”
14 Peru awan tummábbig ti Jesus kaya nagtaka ti hustu en
gubernador.

Hinatulan ti Jesus ti Kamatayan
(Mc. 15:6-15; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

15 Nadid kada Piyesta nen Aldew nen Págtalib, gággamitán
dán nen gubernador a magpalaya ti essa a piresu. Palayaán
na ni deyaman en kagiyán nen tolay hidi.
16 Ti panahunid a iyud ay tehud a essa a tanyag a piresu a
en ngaran na ay Jesus Barrabas.
17 Kaya dikona a naipun en tolay hidi ay tinanung hidi ni
Pilato, “Deya i gustu moyid a palayaán ku, ti Jesus Barrabas
oni ti Jesus a nangaranan a Cristo?”
18 Gapu tukoy ni Pilato a inggit en dahilan di ni bakin a
inyangay di ti Jesus dikona.
19 Bakán la a iyán, nan alay na a mággetnud ten pághatulan,
ay impekagi nen kabinga na, “Dyan ka makialam ti tolayid
a iyán. Awan siya ti kasalanan. Pinahirapanák nadid nen
taginap ku tungkul dikona.”
20 Sinulsulan nen pinunu hidi nen padi hidi sakay en pin-
unu hidi nen banuwan en tolay hidi a agidán di kánni Pilato a
ti Barrabas palayaán naid, sakay ti Jesus ay pabunu na.

21 Ruway a tinanung nen gubernador en tolay hidi, “Deya
ten duwwa i gustu moyid a palayaán ku?”
“Ti Barrabas!” tábbig di.
22 Kinagi ni Pilato dikodi, “Ni konahud, ánya i gamitán
kuwid kánni Jesus a nginaranan a Cristo?”
Tummábbig en atanan, “Ipaku siya ten kudus!”
23 “Bakin ánya beman i madukássid a ginamet na?” tanung
ni Pilato.
Peru lalu pa hidi a pummákraw, “Ipaku siya ten kudus!’
24 Dikona a ketan ni Pilato a awan dán siya ti magamet
sakay bakay magkagulu pa en tolay hidi ay nagpaalap siya
ti dinom sakay nagugas ten lima na ten atubengán nen tolay
hidi. “Awanák ti pananagutan ti kákkatay ni tolayid a iyán.
Bahala kamon!” kagi ni Pilato.
25 Tummábbig en tolay hidi, “Sagutin mi sakay nen anak mi
hidi en kákkatay ni tolayid a iyán!”
26 Sakay pinalaya ni Pilato ti Barrabas, peru ti Jesus ay
pinalatigu na sakay inyatád na dikodi tánni ipaku ten kudus.

Dinusta nen Sundalu hidi ti Jesus
(Mc. 15:16-20; Jn. 19:2-3)

27 Káttapos, ay inyangay nen sundalu hidi ti Jesus ten
palasyu nen gubernador. Sakay minaipun ten palebut na en
essa a batalyon a sundalu.
28 Ineklasan di siya sakay sinulutan di ti essa a badu a
madidig.
29 Nangkawikaw hidi ti lanot a masaet sakay indátton di ten
ulu na sakay pinagtawid di ti essa a sarukud ten kawanan na
a lima. Sakay sinesti di siya linuhud-luhudan di sakay kinagi
di, “Mabuhay en Hari nen Judio hidi!”
30 Linoktaban di siya sakay inalap di en sarukud na sakay
impakol di dikona.
31 Káttapos di siya a sestiyán ay ineklasan di siya sakay
sinulutan di ten sadili na a badu. Káttapos ay inluwas di ten
banuwan tánni ipaku ten kudus.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus
(Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Ten kálluwas di ten banuwan ay netagbuwan di en essa a
lállaki a en ngaran na ay ti Simon a taga-Cirene. Impilit di a
pabáklay dikona en kudus ni Jesus.
33 Káddemát di ten lugar a nangaranan a Golgota, (en gustu
na a kagiyán ay Lugar nen Bungu) ay
34 inátdenan di ti Jesus ti alak a hinaluwan ti apdu. Peru ten
dikona a naennaman na ay awan na ininom.

35 Dikona a mepaku dán siya ten kudus ay hinati-hati nen
sundalu hidi en badu na káttapos di a nagbunutan.
36 Sakay nággetnud hidi para bantayan di siya.
37 Insulat di ten ontok nen kudus en nagin bintang di
dikona, "Ti Jesus iyád, en Hari nen Judio hidi."
38 Duwwa bi a tulisan en kasabay na a nepaku ten kudus,
essa ten kawanan na sakay essa ten kawiri na.
39 Ininsultu bi siya nen magtalib hidi sakay magwalingiwág
pa hidi a
40 magkagi, "Awan beman siko en mangsida ten Templo
sakay ruway mu a ipataknág ti tállu a aldew? Iligtas mu nadid
i sadili muwen! Ni siko a talaga en Anak nen Diyos, umugsad
ka ti kudusen!"
41 Sinesti bi siya nen pinunu hidi nen padi hidi, nen
tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen
banuwan. Kinagi di,
42 "Inligtas na en agum hidi peru i sadili naen ay awan na
meligtas! Awan beman siya en Hari ni Israel? Ni umugsad la
siya nadid ti kudusen ay maniwala kami dán dikona!
43 Maniwala siya ten Diyos sakay kinagi na a siya en Anak
nen Diyos. Iligtas siya nen Diyos ni talaga a tatarudan en
kinagi na!"
44 Sakay sinesti bi siya nen duwwa a tulisan a nepaku a
kasabay na.

En Kákkatay ni Jesus
(Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Sapul ten tanghali hanggan ten alas tres ten apon ay
nagdiklám en buu a lugar.
46 Ten dikona a magalas tres ten apon ay pummákraw ti
Jesus, "Eli, Eli, lema sabachthani?" En gustu na a kagiyán ay
"Diyos ku, Diyos ku bakin pinabayanák mu?"
47 Nasanig iyud nen sangan a tumáttaknág haud kaya kinagi
di, "Dáddulawan na ti Elias!"
48 Pagdaka a gumminan en essa dikodi sakay nangalap ti
damit. Binisa na ti maapsot a alak sakay indátton na ten ontok
nen tákkán sakay impasápsáp na kánni Jesus.
49 Peru kinagi bi nen agum hidi, "Maguray kam pa, ilingán
tam ni dumemát ti Elias para iligtas siya!"
50 Ruway a pinumákraw ti mabegsák ti Jesus sakay natay dán
siya.
51 Ti odasid a iyud ay bigla a napisad en kortina nen Templo,
sapul ten disunu hanggan ten dibábbi. Naglinug ten luta
sakay nabisag en batu hidi.
52 Nabukasan en lábbáng hidi sakay nabiyag a ruway en
makpal a tolay nen Diyos a nágkatay dán.

53 Lummuwas hidi ten páglábbángngan sakay dikona a
nabiyag a ruway ti Jesus, ay summáddáp hidi ti Jerusalem
sakay netan hidi haud nen makpal a tolay.
54 Neántingan ti hustu en kapitan sakay en sundalu hidi a
nagbantay kánni Jesus dikona a nabati di en linug sakay netan
di en atanan a nangyari. Kinagi di, "Tarud ngani a Anak siya
nen Diyos!"
55 Makpal a kabábbiyan en ked haud a mágtan-aw ten adeyu
la. Sapul pa ti Galilea ay ummunonud dán hidi kánni Jesus
sakay nagserbi dikona.
56 Kaguman dikodi ti Maria Magdalena, ti Maria a ina de
Santiago ay ti Jose, sakay en kabinga ni Zebedeo.

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Ten dikona a pággapon dán ay tehud a dummemát a essa
a mayaman a taga-Arimatea, en ngaran na ay ti Jose. Siya ay
disepulus bi ni Jesus.
58 Ummangay siya kánni Pilato sakay inagid na en bangkay
ni Jesus. Inyutus bi ni Pilato a iyatád en bangkay dikona.
59 Kaya inalap ni Jose en bangkay sakay binalutan na ti
malinis a tela a lino.
60 Inyangay na ten sadili na a páglábbángngan a bigu na palla
a impagamet ten pader a batu. Káttapos ay inggulung na en
dikál a batu a págtakáp ten pintuwan sakay lummakad.
61 Ked bi haud ti Maria Magdalena sakay en essa pa a Maria
a nággetnud ten luwas nen páglábbángngan.

En Bantay hidi ten Páglábbángngan

62 Ten kailawan na, káttapos nen aldew nen pághanda ten
Aldew nen Págtalib, sabay a ummangay kánni Pilato en pin-
unu hidi nen padi hidi sakay en Pariseo hidi.
63 Kinagi di dikona, "Naala-ala mi en kinagi ni magkukun-
wariyid a iyud dikona a biyag palla a mabiyag siya a ruway
kállipas nen tállu a aldew.
64 Pabantayan mu pay ti hustu en páglábbángngan hanggan
ten katállu a aldew. Bakay umangay en disepulus na hidi
sakay takawán di en bangkay. Sakay kagiyán di ten tolay hidi
a nabiyag siya a ruway. Mahirap dán bakay i págloku diyid a
iyád ay magin mas madukás pa nan ten purumeru."
65 Kinagi dikodi ni Pilato, "Mángkuyug kam ti sundalu hidi
sakay pabantay moy ti hustu en páglábbángngan."
66 Kaya ummangay hidi sakay dináttonan di ti senyal en
pintuwan a batu sakay pinabantayan di en páglábbángngan
ten sundalu hidi.

28

Nabiyag a Ruway ti Jesus
(Mc. 16:1-10; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kállipas nen Aldew nen Káimang, dikona a págdemlag dán
ten purumeru a aldew nen sasimba, ay ummangay de Maria
Magdalena sakay en essa pa a Maria ten nánglábbángngan
kánni Jesus.
2 Káddemát di haud ay bigla a naglinug ti mabegsák gapu
ummugsad a gubwat dilanget en essa a anghel nen Pangi-
noon. Inggulung na en batu a nakatakáp ten páglábbángngan
sakay ummetnud ten dibabew na.
3 En rupa na ay makasili a kumán a kilat, kona bi ten pudew
nen badu na.
4 Nagpágpág ti ánteng en bantay hidi sakay nabuwal hidi a
kona ten essa a patay dikona a netan di en anghel.
5 Peru kinagi nen anghel ten bábbi hidi, "Dyan kam man-
teng. Tukoy ku a aryokán moy ti Jesus a nepaku ten kudus.
6 Awan dán siya háddi gapu nabiyag dán siya a ruway a
kona ten kinagi na. Kamon haád, ilingán moy en nángdáttonan
dikona.
7 Angay moy ibareta nadid bi ten disepulus na hidi a siya
ay nabiyag a ruway sakay mágdipalongu ti Galilea. Metan moy
siya haud! Tandaan moy en kinagi ku dikomoy."
8 Kaya nagalistu hidi a lummakad ten páglábbángngan a
tehud ánteng sakay dikál a kasayaan. Sakay nagginan hidi a
ummangay ten disepulus hidi tánni ibareta di en nangyari.
9 Peru tinagbu hidi ni Jesus, sakay binati na hidi,
"Magkahud kam ti kapayapaan!" Ummadeni hidi kánni
Jesus, tinumawid hidi ten básset na hidi sakay sinamba di
siya.
10 Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Dyan kam manteng! Kam-
moy dán sakay kagiyán moy ten kákkapatkaka ku hidi a uman-
gay hidi ti Galilea sakay ketanák di haud!"

En Kinagi nen Mágbantay hidi

11 Dikona a makalakad en bábbi hidi ay ummangay bi ten
banuwan en sangan ten nagbantay hidi ten páglábbángngan.
Imbareta di ten pinunu hidi nen padi hidi en atanan a nang-
yari.
12 Nagipun-ipun hidi sakay káttapos di a mákpágguron ten
pinunu hidi nen banuwan, ay sinuhulan di ti dikál a pilak en
sundalu hidi.
13 Sakay inutusan di hidi a kona háddi en ibareta di, "Men-
tras a tidug kami nen gibi ay ummangay en disepulus na hidi
sakay tinakaw di en bangkay."

14 Kinagi pa nen pinunu hidi nen padi hidi dikodi, “Dyan
kam mabalisa, maski masanig man iyád nen gubernador.
Bahala kami dán!”
15 Tinanggap nen bantay hidi en pilak sakay sinunud di en
inyutus dikodi. Kaya hanggan nadid ay iyád padi en istorya
nen Judio hidi.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Essa a Disepulus
(Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

16 Nadid en sapulu ay ti essa a disepulus ay ummangay ti
Galilea, ten bukid a intoldu ni Jesus dikodi.
17 Dikona a ketan di ti Jesus ay sinamba di siya. Peru en
agum hidi ay nagduda en isip di.
18 Ummadeni ti Jesus sakay kinagi na dikodi, “Neatád dán
dikoku en atanan a kapangyariyan dilanget sakay ti lutaiday.
19 Kaya angay kam ten atanan a bansa sakay gamitán moy a
disepulus ku en atanan a tolay. Binyagan moy hidi ten ngaran
nen Ama, nen Anak sakay nen Banal a Ispiritu.
20 Sakay tolduwan moy hidi a sumunud ten atanan a inyu-
tus ku dikomoy. Tandaan moy, kakagumanák moy hanggan
ten katapusan ni munduwiday.”

En Maganda a Bareta ayun kánni MARCOS

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta a ayun kánni Marcos ay nagsapul ten pahayag a, "Iyád en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo en Anak nen Diyos." Paniwalaan nen kakpalan a iyád a libru en kadipalonguwan a nesulat tungkul ten biyag ni Jesu-Cristo, sakay iyád en pinakaaperet peru putat bi ti biyag a kasaysayan. En pirmi a págpaliwanag ten upos hidi a Aramaico sakay ten kaugaliyan ni Judio ay mángpakapospos a iyád a libru ay insulat para ten Hentil hidi oni ten Cristiano a bakán a Judio.

Ti Jesus ay impeta ti iyád a libru a bilang essa a tolay a tehud a kakaiba a kapangyariyan. Ketan iyád ten págtoldu na, kapangyariyan kontra ten dimonyo hidi sakay págpatawad ti kasalanan. Impahayag na bi a siya en Anak nen Tolay a ummangay háddi para máng-alay ten biyag na para ten kaligtasan nen makasalanan hidi.

Ten págsaysay ni Marcos ay mas inátdenan na ti diin en ginamet hidi ni Jesus nan ten intoldu na. Káttapos nen sabadit a bahagi tungkul kánni Juan a Mágbinyag sakay tungkul ten págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus, ay insaysay a pagdaka ni Marcos en págtoldu sakay págpapiyya a ginamet ni Jesus. Mentras a magalay, ay lalu a luminaw en pákkatenggi nen tagasunud hidi ni Jesus dikona. Peru ten kabaliktadan na ay lalu bi a tumindi en iyamut nen kadima di hidi dikona. Ten katapusan hidi a kapitulu ay insaysay ni Marcos en pangya-yari hidi ten katapusan hidi a aldew ni Jesus ti lutaiday, en pághirap na, en kákkatay na sakay kákkabiyag na a ruway.

Awan malinaw a nabanggit ni deya i nángsulatid ti iyád a libru peru maari a tama en namulatan a pánniwala a ti Juan Marcos i nángsulatid ti iyád. (Gamet 12:12; 15:37). Nakagi a insulat na iyád ti Roma bagu a binumagsak en Jerusalem ten A.D. 70. Ten iba a mas mágkatanda a kasulatan, iyád a libru ay nagtapos ten kapitulu 18 bersikulu 8. Ten iba a kasulatan ay tehud a aperet a págtapos, ten iba bi ay atakdug a págtapos. Gapu ti iyád, en atakdug (9-20) sakay en aperet a págtapos (9-10) ay parehu a kaguman ti iyád a libru peru ked ten disalad nen kona háddi a tanda ( ) tánni ipakapospos a tehud a katanungan ti iyád a bahagi.

Lasán nen Libru

En sapul nen Maganda a Bareta 1:1-13
En págserbi ni Jesus ti Galilea 1:14-9:50

Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 10:1-52
En katapusan hidi a aldew nen pághirap sakay kákkatay ni Jesus 11:1-15:47
En kákkabiyag a ruway ni Jesus 16:1-8
En káppeta ni Jesus ten kákkabiyag na a ruway sakay en kássoli na dilanget 16:9-20

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mt. 3:1-12; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Iddi en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo a Anak
nen Diyos.
2 Nagsapul iyád dikona matupad en insulat ni propeta
Isaias a,
"Tehudák a paangayán a mágdipalongu dikomu.
Siya i mánghandaid ten paglakadan mu.'
3 Siya en magpákraw ten kaparangan ti kona háddi,
'Maghanda kamon ten káddemát nen Panginoon,
husayán moy dán en paglakadan na!' "
4 Nadid, dummemát ngani ti Juan ten kaparangan, a nag-
binyag sakay nangaral. Kinagi na ten tolay hidi, "Adággan
moy dán sakay pagsisiyan en kasalanan moy hidi, sakay
magpabinyag kam tánni patawadán kam nen Diyos."
5 Ngari-ngari a atanan nen tolay hidi a taga-prubinsiya a
Judea sakay siyudad a Jerusalem ay ummangay kánni Juan
ten dinom ti Jordan a mágsanig ten pángngaral na. Intapat di
en kasalanan di hidi sakay bininyagan na hidi.
6 En badu ni Juan ay gamet ti dutdut ni kamelyo sakay en
sinturon na ay koblet ni hayup. Raksa a dudun en kákkanán
na sakay pulut ni pitukan.
7 Ipáppangaral na ten tolay hidi a, "Tehud a dumemát a mas
makapangyariyan nan sikán, maski mangokbis ten igut nen
sandalyas na ay awanák karapatdapat.
8 Bininyagan takam ti dinom peru siya en mangbinyag
dikomoy ti Banal a Ispiritu."

Bininyagan ni Juan ti Jesus
(Mt. 3:13-4:11; Lu. 3:2-22, 4:1-13)

9 Awan nagnalay ti panahunid a iyud ay dummemát ti
Jesus. Gubwat siya ti Nazaret a sakup ni Galilea. Sakay
bininyagan ni Juan ten dinom ti Jordan.
10 Káawas ni Jesus ten dinom ay netan na a bummukas
dilanget sakay dummibábbi dikona en Ispiritu a kumán a
kalapati.
11 Tulos a tehud a nagupos dilanget a kinagi na, "Siko en
mahal ku a Anak sakay kasayaan ku a tarud."

12 Káttapos ay pagdaka a inggiyya nen Ispiritu ti Jesus ten
kaparangan.
13 Áppat a pulu a aldew siya a nágyan haud sakay tináttoksu
siya ni Satanas. Tehud a mágkatapang a hayup haud peru
pinagserbiyan siya nen anghel hidi.

Dinulaw ni Jesus en Áppat a Mángngikan
(Mt. 4:12-22; Lu. 4:14-15; 5:1-11)

14 Dikona a nepiresu dán ti Juan ay ummangay ti Jesus ten
prubinsiya a Galilea. Impangaral na haud en Maganda a
Bareta a gubwat ten Diyos.
15 Kinagi na, "Dummemát dán en odas. Adeni dán a
maghari en Diyos. Kaya magsisi kamon sakay adággan moy
dán en kasalanan moy hidi sakay maniwala kam ten Maga-
nda a Bareta!"
16 Dikona a naglakad ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea
ay netan na en matkaka a mángngikan, de Simon ay ti Andres
a mamanti. 17 Kinagi ni Jesus dikodi, "Mákkuyug kam dikoku
ta gamitán takam a mángngikan ti tolay."
18 Pákkasanig di ten kinagi ni Jesus ay pagdaka di a inwarak
en panti di sakay nákkuyug hidi dikona.
19 Naglakad pa ti Jesus, awan palla siya nakaadeyu ay netan
na bi en matkaka a de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo.
Ked hidi ten abeng di a magayuma ten panti di.
20 Kaya ten pákketa na dikodi ay dinulawan na hidi sakay
nákkuyug hidi dikona. Linakadan di en ama di a ti Zebedeo
ten abeng kaguman na en tarabahador di hidi.

En Lállaki a Sináddáp ni Madukás a Ispiritu
(Lu. 4:31-37)

21 Nadid ay ummangay ti Jesus sakay en disepulus na hidi
ti Capernaum. Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay
summáddáp ti Jesus ten sinagoga sakay nagtoldu siya ten
tolay hidi.
22 Nagtaka en tolay hidi gapu makapangyariyan en págtoldu
na, awan kona ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan.
23 Tehud a essa a lállaki a sináddáp ni madukás a ispiritu,
bigla siya a summáddáp ten sinagoga. Káttapos ay pummákraw
siya,
24 "Jesus a taga-Nazaret, ánya i gustu muwid a mangyari
dikomi? Bunuwán mu kami beman? Tukoy taka! Siko en
Banal a gubwat ten Diyos."
25 Peru sinaway ni Jesus en madukás a ispiritu, kinagi na,
"Tumahimik ka! Lumuwas ka ti lállakiyen!"
26 Pinagpirágpirág nen madukás a ispiritu en lállaki sakay
magpákraw a lummakad dikona.

27 Nagtaka en atanan a tolay kánni Jesus sakay
namágguronan di, "Ánya iyád? Bigu a toldu? Makapang-
yariyan siya a tarud, maski en madukás a ispiritu ay
sumunud ten utus na."
28 Kaya gapu ti iyud ay pagdaka a nabareta ten atanan a
lugar ten prubinsiya a Galilea en tungkul kánni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay hidi
(Mt. 8:14-17; Lu. 4:38-41)

29 Nadid, kálluwas de Jesus ten sinagoga ay nagtulos hidi
ten bilay nen matkaka a Simon ay ti Andres, kaguman na de
Santiago ay ti Juan.
30 Dinemáttan di en katugngan ni Simon a mágkatdug a
tehud a saket. Pagdaka a tehud a nángkagi kánni Jesus a
maladu siya.
31 Kaya inadeniyan ni Jesus en bábbi, tinawidan na en lima
na sakay inyekat na. Pagdaka siya a nawasan sakay tulos na
dán a sinerbiyan de Jesus.
32 Dikona sumarám en aldew ten gibi dán, ay inyangay
di kánni Jesus en atanan nen tehud hidi a saket sakay en
sináddáp hidi ni dimonyo.
33 Ngari-ngari a atanan nen tolay ti banuwanid a iyud ay
napisan hidi ten atubengán nen bilay.
34 Pinagpiyya na en makpal hidi a tehud a saket ten ányaman
a bábbatiyán di, sakay pinalakad na bi en dimonyo hidi ten
tolay hidi. Awan pinabayan ni Jesus a magupos en dimonyo
hidi, gapu tukoy di ni deya siya.

Nangaral ti Jesus ti Galilea
(Lu. 4:42-44)

35 Kaldiwan palla ay ummikat dán ti Jesus sakay ummangay
ten tahimik a lugar a nagdasal.
36 Káikat de Simon ay inaryok di ti Jesus ni hádya inangayan
naid.
37 Pákketa di kánni Jesus ay kinagi di, "Aryokán ka nen
katolayan."
38 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Kailangan a angay kitam
ti agumen hidi a banuwan tánni makapagtolduwák bi haud.
Iyád en dahilan ni bakin ummangayák háddi."
39 Kaya linebut na en prubinsiya a Galilea a nangaral ten
sinagoga hidi, sakay nagpalayas siya ti dimonyo ten tolay
hidi.

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong
(Mt. 8:1-4; Lu. 5:12-16)

40 Tehud a tolay a ummadeni kánni Jesus a kinetong, lum-
muhud siya sakay nákkekagbi a kinagi na, "Ni gustuwán mu
ay mapagpiyyaák mu."

41 Kinagbiyan siya ni Jesus, tinawidan na sakay kinagi na,
"Gustu ku! Nadid ay nagpiyya ka dán."
42 Ti odas biyid a iyud ay pagdaka a nagpiyya en ketong na,
sakay nagin malinis siya.
43 Pinalakad siya ni Jesus a pagdaka peru mahigpit na a
imbilin dikona a,
44 "Dyan mu ikagi maski kándeya en págpapiyya ku dikomu.
Nan magtulos ka ten padi sakay paileng ka dikona, káttapos
ay magalay ka ten Diyos a kona ten inyutus ni Moises. En
pággalay mu i mangpatunayid ten tolay hidi a nagpiyya ka
dán."
45 Peru ten kállakad nen lállaki ay imbábbareta na ten atanan
a tolay en págpiyya na, kaya awan dán hayagan en kássáddáp
ni Jesus ten banuwan. Nanatili dálla siya ten adeyu a lugar ten
luwas nen banuwan peru maski adeyu en páppágyanan na ay
makpal padi a tolay en ummangay dikona a gubwat ti iba-iba
a lugar.

2

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug
(Mt. 9:1-8; Lu. 5:17-26)

1 Kállipas nen sangan a aldew ay nagsoli ti Jesus ti Caper-
naum. Kummalat en bareta a ked dán siya ten bilay.
2 Kaya tunay ti kakpal a tolay en ummangay a ngari-ngari
a awan dán hidi ti págyanan maski ten atubengán nen bilay.
Dikona pasiyaan a mangaral ti Jesus dikodi ten Maganda a
Bareta ay
3 tehud a dummemát a áppat a lállaki, tehud hidi a usung a
lupug.
4 Gapu ten kakpal nen tolay ay awan hidi makaadeni kánni
Jesus. Ginamet diyid ay inyonek di en tehud a saket ten atáp
nen bilay sakay linátttab di en atáp ten tapat na. Káttapos ay
intonton di en ayud a págkatdugan nen lupug.* 5 Dikona a
netan ni Jesus en dikál di a pánnampalataya ay kinagi na ten
lupug, "Anak ku, napatawad dán en kasalanan mu hidi."
6 Nadid, tehud a sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a
mággetnud sakay magisip hidi ti kona háddi,
7 "Bakin kona haán a magupos i tolayen? Essa iyád a
páglapastangan ten Diyos! Awan beman en Diyos la i makapag-
patawadid ti kasalanan?"
8 Natukuyan ni Jesus en ked ten isip di, kaya pagdaka na a
kinagi dikodi, "Bakin magisip kam ti kona haán?

* **2:4** Ti Palestina, karaniwan a en bilay ay patag ti atáp. Tehud a agdenan ten luwas a pasangkay ten patag a atáp.

9 Ánya beman i mas alistuwid a kagiyán ti lupugidi,
'Pinatawad taka dán ten kasalanan mu hidi,' oni, 'Tumaknág
ka, betbitán mu i págkatdugan muwen sakay maglakad ka?'
10 Nadid ipeta ku dikomoy a en Anak nen Tolay ay tehud a
kapangyariyan ti munduwiday a magpatawad ti kasalanan."
Kaya kinagi na ten lupug,
11 "Umikat ka, betbitán mu i págkatdugan muwen sakay
umuli ka dán."
12 Tummaknág en lupug, binetbet na en págkatdugan na
sakay lummakad a áelingán nen katolayan. Nagtaka hidi a
atanan ten netan di sakay nagpuri hidi ten Diyos. Kinagi di,
"Nadid kami palla a naketa ti kona haán!"

Dinulaw ni Jesus ti Levi
(Mt. 9:9-13; Lu. 5:27-32)

13 Nadid, ummangay dámman ti Jesus ten gilid nen Minalnu
ti Galilea. Makpal a tolay a ummadeni kánni Jesus kaya
tinolduwan na hidi.
14 Káttapos ay nagtulos siya a naglakad sakay netan na ti
Levi a anak ni Alfeo a mággetnud ten págsingeran na ti buwes.
Kinagi ni Jesus dikona, "Umunud ka dikoku." Pákkasanig ni
Levi ten kinagi ni Jesus ay pagdaka siya a tummaknág sakay
nákkuyug dikona.
15 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten bilay ni Levi sakay
kumman siya haud. Makpal a mágsinger ti buwes sakay
makasalanan en ummunud kánni Jesus sakay náksabay hidi
a kumman kaguman en disepulus hidi.
16 Netan iyád nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a
kabilang ten Pariseo hidi, a kumman ti Jesus a kaguman nen
mágpabuwes hidi sakay nen makasalanan hidi a tolay. Kaya
tinanung di en disepulus hidi ni Jesus, "Bakin máksabay siya a
kuman ten mágpabuwes hidi sakay ten makasalanan hidi?"
17 Dikona nasanig iyud ni Jesus ay tummábbig siya ti patal-
inhaga, "Awan beman en tehud la hidi a saket i gamutánnid
nen mággamot? Kona labi hud, kayaák a ummangay háddi ay
tánni dulawán ku en makasalanan hidi a magsisi, bakán a en
awan hidi ti kasalanan."

En Tanung Tungkul ten Págkulásyon
(Mt. 9:14-17; Lu. 5:33-39)

18 Tenhud, en disepulus hidi ni Juan sakay en Pariseo hidi
ay nagkulásyon. Nadid, tehud a ummadeni kánni Jesus a
nagtanung, "Bakin awan magkulásyon i disepulus muwen
hidi, samantala en disepulus hidi nen Pariseo hidi sakay en
disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag ay magkulásyon?"
19 Tummábbig ti Jesus, "Maari beman a magkulásyon en
katolayan ni kakaguman di palla en lállaki a ikasal? Awan!

Mentras a kaguman di palla en lállaki a ikasal ay awan di iyud gamitán.
20 Peru ni dumemát en panahun a awan di dán siya kaguman ay magkulásyon dán hidi."
21 Intulos ni Jesus en pággupos na, "Awan ti magáppol ti bigu a risatu ten dati a badu. Ni iyáppol en bigu ten dati ay kumárrán en risatu sakay lalu a magkahud ti dikál a pisad en badu."
22 Sakay kinagi na pa, "Kona labi iyán ten bigu a alak. Awan ti magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkan ti alak a gamet ti koblet ni hayup. Ni magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkan ay pumáttak iyud sakay tulos a mágkebut en alak, parehu a masayang en alak sakay en pággasákkan. Kailanganid ten bigu a alak ay bigu bi a pággasákkan."

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mt. 1-8; Lu. 6:1-5)

23 Ten essa a Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay dummaman de Jesus ten katriguwan. Dikona pasiyaan hidi a maglakad ay nagkádtor en disepulus na hidi ti ohay a págkásselan di.
24 Kinagi nen Pariseo hidi kánni Jesus, "Ilingán mu i ginamet ni disepulus muwen hidi, naggamet hidi ti bawal ten Aldew nen Káimang!"
25-26 Tinanung hidi ni Jesus, "Awan beman nabasa moy dán en ginamet ni David dikona ti Abiatar en kapunuwan nen padi hidi? Magaláp tenhud de David ay ten kaguman na hidi. Kaya summáddáp siya ten bilay nen Diyos sakay inalap na en alay a tinapay para ten Diyos sakay kinan di. Bawal iyud ten kautusan gapu padi la en maari a mangkan haud. Peru kinan iyud ni David sakay inátdenan na pa en kaguman na hidi."
27 Kinagi pa ni Jesus, "En Aldew nen Káimang ay intakda para ten kapiyyaan nen tolay; bakán a linalang en tolay para ten Aldew nen Káimang.
28 Kaya maski en Aldew nen Káimang ay ked ten kapangyariyan nen Anak nen Tolay."

3

En Lállaki a Awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mt. 12:9-14; Lu. 6:6-11)

1 Ummangay a ruway ti Jesus ten sinagoga, nedemáttan na haud en lállaki a awan makaarikad en essa na a lima.
2 Binantayan nen tolay hidi ni gamután ni Jesus en lállaki ten Aldew nen Káimang tánni magkahud hidi ti ibidensiya a awan siya mangilin.
3 Kinagi ni Jesus ten lállaki, "Karon hád!"

4 Sakay tinanung na en tolay hidi, “Ánya beman i bawalid
ten Kautusan, maggamet ti maganda oni maggamet ti
madukás? En mángligtas ti tolay oni pabayan mu a matay?”
Peru awan hidi ti kákkagi.
5 Ummileng ti Jesus ten tolay hidi ten palebut na. Iyamut
sakay kagbi en mabati na gapu ten káttug nen ulu di. Káttapos
ay kinagi na ten lállaki, “Iyolnat mu i lima muwen.” Dikona
iyolnat nen lállaki en lima na ay pagdaka a nagpiyya.
6 Lummakad en Pariseo hidi sakay kinauron di a pagdaka
en tolay hidi ni Hari a Herodes ni konya di a mapabunu ti
Jesus.

En Tunay ti Kakpal a Tolay ten Gilid nen Minalnu

7 Lummakad ti Jesus a kaguman na en disepulus na hidi,
ummangay hidi ten gilid nen minalnu. Ummunud dikona en
tunay a kakpal a tolay a gubwat ti Galilea, ti Judea,
8 ti Jerusalem, ti Idumea, ten dibelyu ni Jordan, ten siyudad
a Tiro, sakay Sidon. Ummunud hidi gapu nabareta di en
ginánggamet ni Jesus.
9-10 Makpal siya a pinagpiyya a tehud a saket, sakay pum-
milit pa en agum a tehud a saket a kumabit dikona. Kaya
nángpehanda ti Jesus ti abeng ten disepulus na hidi sakay
summakay siya tánni awan di siya masáldit.
11 Balang essa ten sináddáp hidi nen madukás a ispiritu
a naketa kánni Jesus ay lummuhud ten atubengán na sakay
ipákraw di a, “Siko en Anak nen Diyos!”
12 Mahigpit a inyutus ni Jesus ten mágkadukás hidi a ispiritu
a dyan di kákkagiyán ni deya siya.

Nagpili ti Jesus ti Apostol a Sapulu ay ti Duwwa
(Mt. 10:1-4c; Lu. 6:12-16)

13 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten bukid, kaguman na en
pinili na hidi sakay ummunud dikona.
14 Nangpili siya dikodi ti sapulu ay ti duwwa a nginaranan
na a apostol. Pinili na hidi tánni magin kákkagumanán na sakay
utusan na hidi a angay mangaral.
15 Inátdenan na hidi ti kapangyariyan a magpalakad ten
dimonyo hidi.
16 En pinili na a sapulu ay ti duwwa a apostol ay ti Simon a
nginaranan na a Pedro,
17 de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo, nginaranan
na hidi a Boarnerges, gustu naid a kagiyán ay, “Anak hidi ni
káddur;”
18 sakay ti Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santi-
ago a anak ni Alfeo, Tadeo, Simon a makabanuwan,
19 sakay ti Judas Iscariote a nángtokyon dikona.

Ti Jesus sakay ti Beelzebul
(Mt. 12:22-32; Lu. 11:14-23; 12:10)

20 Dikona a ummuli ti Jesus ay tunay dámman a kakpal
en tolay a ummangay haud kaya awan na dán mapospos a
kuman, kona bi ten disepulus na hidi.
21 Dikona nabareta iyud nen ina na sakay nen kákkapatkaka
na hidi ay ummangay hidi haud. Angen di ti Jesus gapu kagi
nen tolay hidi a nagareng kanon siya.
22 Kinagi nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a gub-
wat ti Jerusalem a kaya kan a makapagpalakad ti Jesus ti
dimonyo ay inátdenan siya ni Beelzebul ti kapangyariyan. Ti
Beelzebul en pinunu nen dimonyo hidi.
23 Gapu ten kinagi di ay dinulaw hidi ni Jesus sakay nagupos
siya ti patalinhaga, "Konya a palakadán ni Satanas en sadili
na?"
24 Ni mamágdadema en mamanuwan ten essa a kahariyan
ay awan magmalay a mawasak i kahariyanid a iyud.
25 Maski ten essa a pamilya, ni mamágdadema hidi ay awan
bi hidi magmalay.
26 Kona labi hud ni kalabanán ni Satanas en sadili na sakay
mamágdadema en nasakupan na hidi ay awan hidi magmalay,
dumemát en katapusan na.
27 "Peru awan ti makapangsáddáp sakay magtakaw ten
bilay nen mabegsák a tolay mentras a awan pa siya mapungu.
Ni napungu dán siya ay maari dán a pagtakawan en bilay na.
28 Tandaan moy, mapatawad nen Diyos en tolay ten atanan
a kasalanan na, pati en kinákkagi na a madukás ten Diyos.
29 Peru en magupos ti madukás ten Banal a Ispiritu ay awan
dán mapatawad maski nikan. Gapu nanggamet siya ti awan
ti katapusan a kasalanan.
30 Kinagi iyud ni Jesus dikodi gapu bábbintangán di siya a
sináddáp ni madukás a ispiritu.

En Ina ni Jesus sakay en Kákkapatkaka na
(Mt. 12:46-50; Lu. 8:19-21)

31 Dummemát en ina ni Jesus sakay en kákkapatkaka na hidi.
Naguray hidi ten luwas nen bilay sakay pinadulaw di siya.
32 Makpal en tolay a mággetnud ten palebut ni Jesus dikona
kinagi di, "Ked ti luwason en ina mu sakay en kákkapatkaka mu
hidi urayán di ka."
33 Peru kinagi ni Jesus, "Deya beman i ina kuwid sakay i
kákkapatkaka kuwid?"
34 Inileng na en mággetnud hidi ten palebut na sakay kinagi
na, "Hidi iddi i ina kuwid sakay kákkapatkaka kuwid!
35 Gapu ni deya en sumássunud ten utus nen Diyos ay siya i
kapatkaka kuwid sakay ina kuwid."

4

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:1-9; Lu. 8:4-8)

1 Nadid, ummangay a ruway ti Jesus ten gilid nen Minalnu
ti Galilea. Pinalebutan siya nen tunay ti kakpal a tolay kaya
summakay siya ten abeng a ked ten dinom. Ummetnud siya
ten abeng sakay en tolay hidi ay ked ten gilid nen minalnu.
2 Tinolduwan na hidi ti makpal a bagay ten pamamag-itan
nen talinhaga hidi. Kona háddi en kinagi na,
3 "Mágsanig kam! Tehud a essa a lállaki a mággaradu a angay
magsabug. 4 Dikona magsabug dán siya ay tehud a sangan
a bine a naragrag ten dilan. Dummemát en ibun hidi sakay
tinoktok di en bine a naragrag.
5 Tehud bi a naragrag a bine ten kabatuwan sakay pagdaka
a nagtubu gapu malapes en luta.
6 Peru dikona nagsinag ti hustu ay nalanás sakay nagmadi
hidi iyud a bine, gapu ápperet la en gamot di.
7 Tehud bi a bine a naragrag ten kasaetan, peru dikona
immoya en kasaetan ay nailongan en bine, kaya awan nag-
bunga.
8 Sakay tehud bi a bine a naragrag ten maganda a luta kaya
tummubu hidi iyud, ummoya sakay nagbunga ti makpal.
Nagohay hidi ti tággitállu a pulu a butil sakay tehud a tággi-
ánnam a pulu, sakay tehud a tággidatos a butil balang essa."
9 Kinagi pa ni Jesus a, "Mágsanig en tehud págsanig."

En Layunin nen Talinhaga
(Mt. 13:10-17; Lu. 8:9-10)

10 Dikona mággessa-essa dálla ti Jesus ay ummadeni dikona
en sapulu ay ti duwwa a disepulus na kaguman en agum hidi
a nakasanig ten talinhaga. Impákpágguron di a ni maari ay
ipaliwanag na en kahulugan nen talinhaga.
11 Kinagi ni Jesus, "Inyatád dán dikomoy en karapatan a
maintendiyan moy en lihim nen pághari nen Diyos. Peru ten
agum, atanan a bagay ay itoldu dikodi ten pamamag-itan ni
talinhaga.
12 Tánni,
'Umáeleng man hidi ay awan hidi maketa,
sakay mágsanig man hidi ay awan hidi makaintendi.
Ni konahud, ay sinoli di nakuwan en Diyos
sakay nakatanggap nakuwan hidi ti kapatawadan.' "

En Paliwanag nen Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:18-23; Lu. 8:11-15)

13 Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, “Awan moy beman
maintendiyan en talinhaga? Konya moy a maintendiyan en
agum hidi a talinhaga?
14 Kona háddi i kahulugan naid; en bine a isássabug ay en
upos nen Diyos.
15 En bine hidi a nágkeragrag ten dilan ay kumán a en
tolay hidi a nakasanig ten upos nen Diyos. Pákkasanig di ay
dummemát ti Satanas, inibutan na ten isip nen tolay en upos
nen Diyos.
16 En bine hidi a nágkeragrag ten kabatuwan ay kumán a en
tolay hidi a pákkasanig di ten upos nen Diyos ay pagdaka di a
tinanggap a masaya.
17 Peru awan gummamot en upos nen Diyos ten pusu
di, kaya awan hidi nakapanatili. Dikona demáttan hidi ni
kahirapan oni págdusta gapu ten upos nen Diyos, ay pagdaka
hidi a ummatras.
18 En bine hidi a nágkeragrag ten kasaetan ay kona ten tolay
hidi a nágsanig ten upos nen Diyos.
19 Peru gapu ten pággaisip di ten kákkabiyag di ti munduwi-
day sakay ni konya hidi a yumaman, sakay ten kákkasor di
ten sari-sari a bagay ay awan neasák ten pusu di en upos nen
Diyos kaya awan nagbunga.
20 En bine hidi a nágkeragrag ten maganda a luta ay kona ten
tolay hidi a nágsanig ten upos nen Diyos sakay tinanggap di
kaya nagbunga hidi. Tehud a nagbunga ti tággitállu a pulu,
tehud a tággi-ánnam a pulu sakay tehud a tággidatos.”

En Adal Tungkul ten Simbuwan
(Lu. 8:16-18)

21 Nagtulos ti Jesus ten pággupos na. Kinagi na, “Taban be-
man en simbuwan sakay taklábban ten págtakalan, oni idátton
moy ten sarok nen katri? Awan beman, dapatid ay itupu en
simbuwan ten tama a págtupuwan?
22 Awan ti netagu a awan meluwas, sakay awan ti sekretu a
awan mehayag.
23 Mágsanig en tehud a págsanig”
24 Kinagi pa ni Jesus, “Intendiyán moy ti mapiyya en
masanig moy. En sukat a gamitán moy ten agum ay siya labi
en sukat a gamitán dikomoy, sakay higit pa haud.
25 Gapu en tehud ay átdenan pa, peru en awan, maski en
sabadit a ked dikona ay alapán pa.”

En Talinhaga nen Tummubu a Bine

26 Kinagi pa ni Jesus, “En pághari nen Diyos ay kona ten essa
a nagsabug ti bine ten uma na.

27 Mátdug siya ti gibi sakay umikat ti aldew. En bine a
insabug na ay magtubu la iyud sakay dumikál a awan na
tukoy ni konya en káttubu na.
28 En luta i mangpatubuwid sakay mangpadikál ten mula,
purumeruwid ay magbuyas pa sakay káttapos ay sumilag dán.
29 Ni nalutu dán en bunga na ay pagdaka na a pagapas gapu
panahun dán."

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mt. 13:31-32, 34; Lu. 13:18-19)

30 Sakay kinagi na, "Ánya maari tamid a pángparehuwan ten
pághari nen Diyos? Ánya maari tamid a gamitán a talinhaga?
31 Kona iyád ten bukál nen mustasa a kabaditan ten atanan
a bukál.
32 Peru ni memula dán ay magin kalangkawan ten atanan
a mula sakay magpinget pa ti mayambung, kaya maari a
páglobunan nen ibun hidi."

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga

33 Impangaral ni Jesus ten tolay hidi en Upos nen Diyos ten
pamamag-itan ni talinhaga ayun ten abut nen isip di.
34 Awan siya nangaral dikodi ti bakán a patalinhaga. Peru
ni hidi-hidi la ay ten disepulus na hidi ay ipaliwanag na
dikodi en atanan a bagay.

Pinaimang ni Jesus en Parás
(Mt. 8:23-27; Lu. 8:22-25)

35 Ten gibi ti aldewid a iyud ay kinagi ni Jesus ten disepulus
na hidi, "Kadtamon umarabes dibelyu."
36 Linakadan di en tolay hidi sakay summakay hidi ten
abeng a sássakayan ni Jesus. Tehud hidi a kasabay a agum pa
a abeng.
37 Nagabutan hidi ni mabegsák a bagyu ditaw. Dáddekál a
tagmák en dummapát ten abeng kaya ngari-ngari a maputat
dán ti dinom.
38 Ti Jesus ay tidug a mágpunganan ten dipos nen abeng kaya
linukag siya nen disepulus na hidi. Kinagi di, "Maistu, awan
ka la mabalisa, umállád kitamon?"
39 Ummikat ti Jesus sakay kinagi na ten parás, "Umimang
ka!" Sakay kinagi na bi ten tagmák, "Tumahimik ka!" Pag-
daka a ummimang en parás sakay lummantap. 40 Káttapos
ay tinanung hidi ni Jesus, "Bakin manteng kam? Hanggan
beman nadid ay awan kam palla ti pánnampalataya?"
41 Tunay hidi ti ánteng kaya kinagi nen balang essa, "Deya
wád iyád, pati ben parás sakay tagmák ay sumunud dikona?"

5

Pinagpiyya en Lállaki a Hinayup
(Mt. 8:28-34; Lu. 8:26-39)

1 Dummemát de Jesus ten dibelyu nen minalnu, ten lugar
nen Gergeseno hidi.
2 Káawas ni Jesus ten abeng ay tinagbu siya nen essa a lállaki
a hinayup.
3 Mágyan siya ten páglábbángngan sakay tunay siya ti begsák.
Awan di siya mapungu maski pa ni kadena i gamitánnid a
pangpungu dikona.
4 Pensangan di dán siya a punguwán ti kadena, peru bágsot-
bágsután na la. Kaya awan ti makabalud dikona.
5 Aldew ay ti gibi ay máglalakadán siya a mágpapákrawán ten
kampusantu sakay ten buki-bukid, sakay táttalinguwan na en
bággi na ti batu.
6 Adeyu palla siya ay netan-awan na dán ti Jesus kaya
nággaginanán siya a ummadeni sakay lummuhud ten
atubengán na.
7 Sakay impákraw na ti mabegsák, "Jesus, Anak nen
kataasan a Diyos, bakin pakialamanák mu? Ipangaku mu ten
ngaran nen Diyos a awanák mu pahirapan."
8 (Kinagi na iyud gapu inyutus ni Jesus ten madukás a
ispiritu a lumakad siya ten lállaki.)
9 Káttapos ay tinanung siya ni Jesus, "Ánya i ngaran muwid?"
Tummábbig siya, "Batalyon, gapu makpal kami."
10 Nákpágguron siya kánni Jesus a dyan na hidi palakadán ti
lugarid a iyud.
11 Nadid, ten digdig nen bukid ay tehud a makpal a babuy a
mamagsábbukan.
12 Nákkekagbi kánni Jesus en mágkadukás a ispiritu a ni maari
ay pasáddáppán na dálla hidi ten kababuyan.
13 Pinayagan hidi ni Jesus kaya lummuwas ten tolay
en mágkadukás hidi a ispiritu sakay sinomdáp hidi ten
kababuyan. Káttapos ay namagginanan en manga duwan-
glibu a kababuyan ten pengpeng, nágkatápduk hidi ten dinom
sakay nágkalimás.
14 Pákketa nen mággalaga hidi ten kababuyan ten nangyari
ay ginuminan hidi sakay angen di imbareta ten banuwan
sakay ten kadatig hidi a banuwan en atanan nen netan di.
Kaya ummangay haud en tolay hidi gapu gustu di a ketan en
nangyari.
15 Dikona umadeni en tolay hidi kánni Jesus ay netan di
en lállaki a dati a sináddáp ni kadimonyowan a mággetnud.
Mahusay dán en isip na sakay nakabadu dán, kaya neántingan
en tolay hidi.

16 Imbábbareta nen naketa hidi ten tolay hidi a dummemát en nangyari ten lállaki a sináddáp ni dimonyo sakay ten kababuyan.
17 Káttapos ay nákkekagbi en tolay hidi kánni Jesus a ni maari ay lumakad siya ten lugar di.
18 Dikona a sumakay dán ti Jesus ten abeng ay nákkekagbi dikona en lállaki a linakadan nen kadimonyowan, kinagi na, "Mákkuyugák pay dikomu!"
19 Peru awan pummayag ti Jesus nan kinagi na, "Umuli ka sakay ikagi mu ten kamag-anak mu hidi en atanan a ginamet nen Panginoon dikomu, ni konya na ka a kinagbiyan."
20 Kaya lummakad en lállaki sakay imbábbareta na ti buu a Decapolis en atanan nen ginamet ni Jesus dikona. Nagtaka en atanan nen nakasanig ten imbareta na.

En Anak ni Jairo sakay en Bábbi a Mágdadigiyán
(Mt. 9:18-26; Lu. 8:40-56)

21 Ummarabes a ruway ti Jesus, ked palla siya ten gilid nen minalnu ay dinarupodupan dámman siya nen tunay ti kakpal a tolay.
22 Ked bi haud en essa a lállaki a Jairo en ngaran na. Essa siya a tagapamahala ten sinagoga. Pákketa na kánni Jesus ay linumuhud siya ten atubengán na.
23 Nákkekagbi siya, sakay kinagi na, "Magipepatay dán en anak ku a dalagita, ni maari ay mákkuyug ka pay dikoku. Itupu mu la i lima muwen dikona tánni magpiyya siya sakay mabiyag."
24 Nákkuyug ti Jesus dikona sakay ummunud en tunay ti kakpal a tolay a magdail-ilan, ngari-ngari a masáldit ti Jesus.
25 Ked bi haud en essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa dán a taon a mágdadigiyán.
26 Naubus na dán atanan nen ari-ariyan na ten págpapagamot na sakay makpal dán a mággamot en nanggamot dikona peru awan la nagpiyya nan nahirapan la siya sakay ummondug pa en saket na.
27 Nasanig na en tungkul kánni Jesus kaya nákpagdail-ilan siya a ummadeni ten adág ni Jesus sakay tinawidan na en badu na,
28 gapu kinagi na ten sadili na a maski ni matawidan na la en badu ni Jesus ay magpiyya dán siya.
29 Ti odas biyid a iyud a natawidan na en badu ni Jesus ay pagdaka na a nabati a awan dán en págdigi na sakay nagpiyya dán siya.
30 Nadid, pagdaka a nabati ni Jesus a tehud a lummuwas ten kapangyariyan na, kaya lummingat siya ten katolayan sakay nagtanung, "Deya en nangtawid ten badu ku?"

31 Tummábbig en disepulus na hidi, “Bakin itanung mu ni
deya i nangtawidid ti badu muwen? Samantala a tunay ti
kakpal i tolayen hidi a mamagdail-ilan?”
32 Peru náglalingat-lingatán la ti Jesus, aryokán na en
nangtawid ten badu na.
33 Gapu tukoy nen bábbi en nangyari ay ummadeni siya
kánni Jesus a magpágpág ten ánteng na. Lummuhud siya ten
atubengán ni Jesus sakay kinagi na en atanan nen ginamet
na.
34 Kinagi ni Jesus dikona, “Anak ku, pinagpiyya ka nen
pánnampalataya mu. Umuli ka dán a mapayapa. Nagpiyya ka
dán ten saket mu.”
35 Pasiya palla a mákpágguron ti Jesus ten bábbi ay tehud a
sangan a dummemát a gubwat ten bilay ni Jairo, kinagi di,
“Natay dán en anak mu, dyan mu dán abalaán i Maistuwen.”
36 Awan pinospos ni Jesus en kinagi di nan kinagi na kánni
Jairo, “Dyan ka mawanan ti pag-asa, basta maniwala ka la.”
37 Awan ti iba a ingkuyug ti Jesus nan de Pedro la ay ten
matkaka a Santiago ay ti Juan.
38 Káddemát di ten bilay ni Jairo ay netan ni Jesus a makpal
a tolay a mamagsangetan sakay marendi hidi.
39 Kaya ten kássáddáp na ten bilay ay kinagi na dikodi,
“Bakin marendi kam sakay mamagsangetan? Awan natay
anaken, tidug la siya.”
40 Peru pinagtawaan di la ti Jesus. Káttapos ay pinaluwas
na en tolay hidi ten bilay puwera la ten dáddikál hidi nen
anak sakay ten tállu a disepulus na. Sakay ummadeni hidi ten
págyanan nen anak.
41 Tinawidan ni Jesus en lima nen anak sakay kinagi na,
“Talitha koum,” gustu naid a kagiyán ay, “Anak, umikat ka!”
42 Pagdaka a ummikat en anak sakay naglakad. Sapulu ay
ti duwwa a taon en idad na. Atanan nen naketa ten ginamet
ni Jesus ay nagtaka.
43 Mahigpit a imbilin ni Jesus dikodi a dyan di ikagi maski
kándeya en netan di a nangyari. Sakay inyutus na a pakanán
di dán en anak.

6

Awan Di Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lu. 4:16-30)

1 Lummakad haud ti Jesus sakay ummuli ten banuwan na,
nákkuyug en disepulus na hidi.
2 Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay nangaral
siya ten sinagoga. Dikona nasanig nen makpal a tolay en
pángngaral na ay nagtaka hidi sakay kinagi di, “Hádya wád

nangalapan naid ti karunungan naen? Hádya ginubwatanid ni kapangyariyan naen a makagamet ti himala?
3 Awan beman siya en karpinteru a anak ni Maria, sakay kákkapatkaka na de Santiago, Jose, Judas, sakay ti Simon, sakay ked bi háddi en kákkapatkaka na hidi a bábbi?" Gapu ti iyud ay nagduda hidi dikona sakay immemenos di siya.
4 Kaya kinagi ni Jesus, "Igalang maski hádya en essa a propeta, puwera la ten kabanuwan na hidi, kapartidu, sakay kasabilay."
5 Awan siya nakagamet ti himala haud nan en págtupu na la ten lima na ten sasangan a tehud a saket sakay pinagpiyya na hidi.
6 Nagtaka siya ni bakin awan hidi sumampalataya dikona.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa a Apostol
(Mt. 10:5-15; Lu. 9:1-6)

Nadid, linebut ni Jesus en lugar hidi haud sakay nangaral ten tolay hidi.
7 Dinulaw na en sapulu ay ti duwwa a apostol sakay inutusan na hidi a tágdaduwwa. Inátdenan na hidi ti kapangyariyan a mangdaig ten mágkadukás a ispiritu.
8 Imbilin na dikodi a, "Dyan kam magbalon ti maski ánya haán a makan oni pilak, maski ni hembeg, basta en sarukud moy la.
9 Magsandalyas kam la sakay dyan kamon magtawid ti paglewasan."
10 Sakay kinagi na pa bi dikodi, "Ni deya en mangtanggap dikomoy ten bilay na ay haud kam a máktulos hanggan ni lumakad kam ti banuwanid a iyud.
11 Peru ni awan di kam tanggapán oni sanigán ten essa a banuwan, ay lumakad kam haud sakay ipagpag moy en alikabuk ni babásset moyen, bilang babala dikodi.
12 Kaya lummakad en sapulu ay ti duwwa a apostol. Impangaral di ten katolayan a kailangan a magsisi hidi sakay umadág hidi ten kasalanan di.
13 Pinalayas di en dimonyo hidi a summáddáp ten katolayan, sakay hinaplasan di ti langis en makpal a tehud a saket sakay pinagpiyya di hidi.

Binunu Di ti Juan a Mágbinyag
(Mt. 14:1-12; Lu. 9:7-9)

14 Nadid, nabareta ni Hari a Herodes en tungkul kánni Jesus gapu netanyag dán ti hustu. Tehud a magkagi a nabiyag kan a ruway ti Juan a Mágbinyag kaya makagamet ti Jesus ti himala.
15 Peru kagi nen agum ay ti Elias kan siya. Tehud bi a magkagi a essa kan siya a propeta a kona ten propeta hidi tenhud a panahun.

16 Dikona masanig iyud ni Hari a Herodes ay kinagi na,
"Siya ay ti Juan a pinaputol ku ti ulu. Nabiyag siya a ruway!"
17 Kinagi iyud ni Herodes gapu siya en nangpadikáp sakay
nángpepiresu kánni Juan gapu ten kagustuwan ni Herodias.
Ginamet na iyud gapu kánni Herodias. (Ti Herodias ay kin-
abinga ni Herodes maski kabinga dán siya nen kapatkaka na
a ti Felipe.)
18 Pirmi a kagiyán ni Juan kánni Herodes a awan na dapat a
kabingaán en kabinga nen kapatkaka na.
19 Kaya naiyamut ti Herodias kánni Juan, gustu na siya a
pabunu peru awan siya ti magamet
20 gapu tukoy na a manteng ti Herodes kánni Juan. Tukoy ni
Herodes a matuwid sakay banal a tolay ti Juan kaya isurug
na. Gugustu na a mágsanig ten itáttoldu hidi ni Juan maski
makagulu iyud dikona.
21 Peru nagkahud labi ti pagkakataun ti Herodias a pabunu
ti Juan dikona dummemát en aldew nen kákkeenak ni
Herodes. Nagpahanda ti Herodes ti dikál a handaan sakay
inakit na en atanan nen pinunu na hidi, en pinunu hidi nen
sundalu hidi sakay en mágkayaman hidi ti Galilea.
22 Dikona nagsayaw en anak ni Herodias a dalaga, ay
nasaya a tarud ti Herodes sakay en bisita na hidi kaya kinagi
nen hari ten anak ni Herodias, "Agidán mu maski ánya gustu
muwid ta iyatád ku dikomu!"
23 Sakay impangaku na pa a maski kan en kalahati nen
kahariyan na ay iyatád na ni saiyud i agidán naid.
24 Ummangay en dalaga ten ina na sakay tinanung na ni
ánya i agidán naid. Kinagi ni Herodias a en ulu ni Juan a
Mágbinyag i agidán naid.
25 Pagdaka a nagsoli en dalaga kánni Hari a Herodes sakay
kinagi na, "Gustu kuwid a iyatád mu dikoku nadid ay en ulu
ni Juan a Mágbiyag a nedátton ti penggan."
26 Dikál en sisi ni Hari a Herodes peru awan siya makaadi
gapu nagpangaku siya ten atubengán nen bisita na hidi.
27 Pagdaka na a inyutus ten sundalu a iyangay dikona en
ulu ni Juan. Summunud en sundalu sakay pinutol na en ulu
ni Juan ten págpiresuwan.
28 Indátton na en ulu ten penggan sakay inyatád na ten
dalaga. Tulos bi a inyatád nen dalaga ten ina na.
29 Dikona nabareta iyud nen disepulus hidi ni Juan a
Mágbinyag ay inangay di en bangkay na, sakay tulos di a
inlábbáng.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay
(Mt. 14:13-21; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Nadid, nagsoli en apostol hidi kánni Jesus sakay imbareta
di en atanan nen ginamet di sakay intoldu di.
31 Peru tunay ti kakpal a tolay a mamagdemáttan sakay
mamaglakadan, kaya maski kákkan di ay awan di dán ma-
pospos. Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, "Angay kitam
ten tahimik a lugar tánni makaimang kam ti sabadit."
32 Sakay nággabeng hidi a ummangay ten tahimik a lugar.
33 Peru makpal a tolay en naketa ten kárrektat di, sakay
natenggi di hidi sakay tukoy di ni hádya a angay de Jesus. Kaya
en tolay hidi a gubwat ti iba-iba a banuwan ay ummunud
dikodi. Dinipalonguwan di pa de Jesus a dummemát ten
lugar a angayan di.
34 Dikona umawas ti Jesus ten abeng ay netan na en tunay
ti kakpal a tolay. Kinagbiyan na hidi gapu kumán hidi a en
tupa a awan ti mággalaga. Kaya tinolduwan na hidi ti makpal
a bagay.
35-36 Dikona apon dán ay ummadeni kánni Jesus en dis-
epulus na hidi sakay kinagi di, "Maistu, mággaaapon dán,
paangayán mu dán tolayen hidi ti babaryuwen, pagaryokán
mu dán hidi ti pangapon di gapu ked kitam ti adeyuwidi a
lugar."
37 Peru kinagi ni Jesus a, "Sikam mangatáddid dikodi ti
makan di." Tummábbig en disepulus na hidi, "Konya pang-
pakan miyid dikodi? Ngari-ngari a sataon a suweldu i kailan-
ganid para mapakan hidi a atanan."
38 Kinagi na dikodi, "Angen moy ilingán ni sakonya en balon
moy a tinapay."

Pákketa di ay kinagi di kánni Jesus, "Lilimma a tinapay sakay
duduwwa a ikan."
39-40 Káttapos ay pinaetnud ni Jesus en tolay hidi a nagrupu-
grupu ten kalamonan. Balang grupu ay tehud a limma pulu
sakay tehud a tággidatos.
41 Inalap ni Jesus en limma a tinapay sakay en duwwa
a ikan, tummangad siya dilanget sakay nagpasalamat ten
Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na en tinapay sakay iny-
atád na ten disepulus na hidi sakay intagtag di ten katolayan.
Kona bi hud en ginamet na ten ikan.
42 Nakakan hidi a atanan sakay nágkabássug hidi.
43 Sakay dikona a puronán nen disepulus hidi en sum-
mubra a tinapay sakay ikan, ay naputat di pa en sapulu ay
ti duwwa a lákba.
44 Tehud a limmang libu a lállaki en kinuman ten tinapay.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mt. 14:22-33; Jn. 6:15-21)

45 Pagdaka a pinasakay ni Jesus en disepulus na hidi ten
abeng, pinágdipalongu na hidi a umarabes tamu ti Bethsaida,
mentras a pauliyán na en tolay hidi.
46 Káttapos na a magpaalam dikodi ay ummangay siya ten
bukid tánni magdasal.
47 Dikona gibi dán ay ked dán ten ditaw en abeng, ti Jesus ay
ked ten dinapan.
48 Natan-aw na en disepulus na hidi a maghirap hidi a
magbusay gapu patagbu en parás dikodi. Ten kaldiwan dán
ay naglakad ti Jesus ten dibabew nen dinom a tamu dikodi.
Laan na hidi lampasan,
49 peru dikona netan di siya a maglakad ten dibabew nen
dinom ay neántingan hidi kaya pummákraw hidi gapu akala
diyid ay anitu siya.
50 Tunay en ánteng di dikona ketan di siya, peru nagupos a
pagdaka ti Jesus, kinagi na, "Dyan kam manteng, sikán iddi!
Begsákkan moy isip moyen!"
51 Summakay ti Jesus ten abeng di sakay kinumupa en
parás. Nagtaka hidi ti hustu,
52 gapu awan di palla maintendiyan en kahulugan nen
nangyari ten tinapay, sakay awan palla maabut nen isip di.

Pinagpiyya ni Jesus en tehud hidi a Saket ti Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Dikona makaarabes dán hidi ay pummundu hidi ten
banuwan a Genesaret.
54 Sakay dikona umawas hidi ay pagdaka siya a natenggi
nen tolay hidi.
55 Kaya nagalistu hidi a naglebut ten babaryu sakay inan-
gay di en tehud hidi a saket. Maski ked hádya en tehud hidi
a saket ay usungán di la ten págkatdugan na sakay iyangay di
hádya man en pakabaretaan di a páppágyanan ni Jesus.
56 Maski ni ked siya ti baryu, ten banuwan, oni ten uma,
ay pagdaka di a iyadeni dikona en tehud hidi a saket sakay
ipákkekagbi di a ni maari ay matawidan di en garayan nen
badu na. Sakay en atanan nen makatawid ay magpiyya.

7

En Toldu nen Ninunu hidi
(Mt. 15:1-9)

1 Nadid, ummadeni kánni Jesus en Pariseo hidi sakay en
sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a gubwat ti Jerusalem.
2 Netan di en sangan ten disepulus na hidi a kumman a
awan nagugas ti lima ayun ten kaugaliyan di.

3 Gapu en Pariseo hidi sakay atanan nen Judio hidi ay
awan kuman ni awan hidi nakapagugas ten lima di, ayun ten
minana di a kaugaliyan nen ninunu di hidi.
4 Awan di bi kanán en ányaman a gubwat ti palengki ni awan
palla naugasan. Makpal pa hidi a sássunudán a toldu a minana
di, kona ten pággugas ten tasa hidi, pitsel, kagamitan hidi a
tangsu, sakay ten págkatdugan hidi.
5 Kaya tinanung nen Pariseo hidi sakay nen tagapagtoldu
hidi nen Kautusan ti Jesus, "Bakin awan sumássunud i disepu-
lus muwen hidi ten intoldu nen ninunu tam hidi? Kuman hidi
a awan palla nakapagugas ti lima ayun ten kaugaliyan."
6 Tináb̃big hidi ni Jesus, "Sikam a magkukunwari hidi!
Tama ngani en hula ni propeta Isaias tungkul dikomoy,
dikona insulat na a,
'En pág̃galang dikoku ni banuwanid a iddi ay wari-wari la,
gapu gumubwat la iyud ten ngusu bakán a ten pusu di.
7 Awan ti kuwenta en pág̃samba di,
gapu itáttoldu di a gubwat ten Diyos en utus di hidi.'
8 Mas pinahalagaan moy pa en utus nen tolay nan en utus nen
Diyos."
9 Kinagi pa ni Jesus, "Mág̃kalalaki kam! Para masunud moy la
en dati moy a pánniwala, ay pinawanan moy ti halaga en utus
nen Diyos!
10 Kona ten kautusan ni Moises a, 'Igalang mu en ama mu ay
ten ina mu. Sakay ni deyaman en magupos ti madukás ten
ama na ay ten ina na ay dapat a bunuwán.'
11 Peru en itáttoldu moy ten tolay hidi ay, 'Ni tehud kam a
maari a itulung ten dáddikál moy hidi ay maari moy a kagiyán
a iyud ay Corban.' (En gustu na a kagiyán ay iyád ay nealay
dán ten Diyos.)
12 Kaya awan moy dán hidi patulungán ten dáddikál di.
13 Gapu ti iyud ay pinawanan moy dán ti halaga en upos nen
Diyos. Makpal kam pa a itáttoldu a kona labi haád."

En Mangpadingát ten Tolay
(Mt. 15:10-20)

14 Ruway a pinaadeni ni Jesus en tolay hidi sakay kinagi
na dikodi, "Mág̃sanig kam a atanan sakay intendiyán moy i
kagiyán kuwiday!
15 Bakán a en pagkain a sumáddáp ten ngusu nen tolay i
mangpadingáttid dikona nan en lumuwas ten ngusu na.
16 Mág̃sanig en tehud pág̃sanig!"
17 Linakadan ni Jesus en tolay hidi sakay ummangay siya
ten bilay. Dikona nakasáddáp dán siya ay tinanung siya nen
disepulus na hidi tungkul ten talinhaga.

18 Kinagi ni Jesus dikodi, “Bakin pati beman sikam ay awan
moy naintendiyan? Awan moy beman tukoy a bakán a en
isubu nen tolay i mangpadingáttid dikona?
19 Gapu awan iyud umasák ten pusu na nan ten tiyan na la
káttapos ay iluwas na labi.” (Ti kinagiyid a iyád ni Jesus, ay
impahayag na a maari a kanán atanan a pagkain.)
20 Sakay kinagi na, “En lumuwas ten tolay i mangpad-
ingáttid dikona ten pangileng nen Diyos.
21 Gapu gubwat ten disalad nen pusu nen tolay, en atanan
nen mágkadukás a isip. Kona ten makiapid, magtakaw, ma-
munu,
22 mangalunya, magnasa ten bakán na a kao. Sakay
mangloku ti tolay a kona ten págdaya, kahalayan, kásseni,
págmetmet, págpalalu sakay kahangalan.
23 Atananid a iyád a mágkadukás ay maggubwat ten pusu
sakay hidi iyád i mangpadingáttid dikona.”

En Pánnampalataya nen Bábbi (Mt. 15:21-28)

24 Nadid, nagrektat ti Jesus sakay ummangay siya ten lugar
a Tiro sakay ti Sidon. Tummulos siya ten essa a bilay sakay
awan na gustu a matukuyan nen deyaman a ked siya haud,
peru netan di labi siya.
25 Tehud haud a essa a ina a tehud a anak a bábbi a sináddáp
ni madukás a ispiritu. Pákkabareta na a dummemát ti Jesus
ay pagdaka siya a ummangay dikona sakay lummuhud ten
atubengán na.
26 Iyud a bábbi ay Griego a taga-Sirofenicia. Nákkekagbi siya
kánni Jesus a palakadán en dimonyo a summáddáp ten anak
na.
27 Peru kinagi ni Jesus a, “Kailangan a dipalonguwán ku pa
en anak hidi a pakanán. Awan tama a alapán en kanán nen
anak sakay ipakan ten asu.”
28 Tummábbig en bábbi, “Tarud ngani Panginoon, peru
kanán bi nen asu hidi a ked ten sarok nen lamesa en
nágkeragrag nen anak hidi.”
29 Kaya kinagi ni Jesus dikona, “Gapu ti kinagi muwen ay
maari ka dán a umuli. Linakadan dán nen dimonyo en anak
mu.”
30 Ummuli en bábbi sakay dinemáttan na en anak na ten
págkatdugan na, a linakadan dán ngani nen dimonyo.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay a Bángngág sakay Bulol

31 Nadid, dikona nagsoli de Jesus a gubwat ti Tiro ay nag-
daman hidi ti Sidon patamu hidi ten Minalnu ti Galilea, sakay
nagkon hidi ten danág ti Decapolis.

32 Inyangay nen tolay hidi dikona en essa a lállaki a bángngág
sakay bulol. Nákkekagbi hidi a itupu na en lima na ten lállaki.
33 Inyadeyu ni Jesus en lállaki ten katolayan, sakay insulot
na en guramát na ten magtembang a bángbáng nen lállaki,
káttapos ay pinahidan na en dila nen lállaki ten loktab na.
34 Tummangad ti Jesus dilanget sakay ummangás ti dikál.
Káttapos ay kinagi na a, "Effata" en gustu na a kagiyán ay,
"Bumukas ka!"
35 Ti odasid a iyud ay pagdaka a nakasanig en lállaki sakay
nakapagupos dán ti malinaw.
36 Kinagi ni Jesus ten tolay hidi a dyan di ibareta en ginamet
na. Peru mentras a bawalan na hidi ay lalu di bi a ibábbareta.
37 Hinumanga hidi ti hustu sakay kinagi di, "Atanan nen
gággamitán na ay mágkaganda! Pagpiyyaán na pa en bángngág
hidi sakay bulol!"

8

En Págpakan ten Áppat a Libu a Tolay
(Mt. 15:32-39)

1 Ti aldewid a hidi iyud ay ruway a naipun en tunay ti
kakpal a tolay. Dikona awan dán hidi ti makan ay dinulaw
ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na,
2 "Kagbiyan ku i tolayiday hidi gapu tállu dán hidi a aldew a
kakaguman ku, nadid ay awan dán hidi ti makan.
3 Ni pauliyán ku hidi a magaláp ay manglupoy hidi ti dila-
nen, adeyu pa bi i uliyanid ni agumen."
4 Nagtanung en disepulus na hidi, "Hádya beman i pan-
galapan tamid ti makan ti kaparanganiday para makakan i
kakpal ni tolayen hidi?"
5 "Sangan a mommon i tinapay moyen?" tanung ni Jesus.
"Pittu," kagi di.
6 Pinaetnud ni Jesus en tolay hidi ten luta. Inalap na en
pittu a tinapay sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay
tináppeng-táppeng na en tinapay sakay inyatád na ten disepu-
lus na hidi tánni itagtag di ten katolayan. Kona ngani haud en
ginamet nen disepulus na hidi.
7 Tehud bi hidi a sasangan a bábbadit a ikan. Nagpasalamat
siya a ruway ten Diyos sakay inutusan na en disepulus na hidi
a itagtag di bi iyud ten katolayan.
8 Nakakan hidi a atanan sakay nabássug. Dikona puronán
di en subra ay nakaputat pa hidi ti pittu a lákba.
9 Tehud a áppat a libu en tolay a kinuman. Dikona a mapauli
na en tolay hidi,
10 ay summakay ti Jesus ten abeng kaguman na en disepu-
lus na hidi, sakay ummangay hidi ten lugar a Dalmanuta.

Nággid ti Tanda en Pariseo hidi
(Mt. 16:1-4)

11 Ummangay en Pariseo hidi kánni Jesus sakay nákpagdiskusyon hidi dikona. Gustu di siya a purbaan kaya kinagi di dikona a mángpeta siya ti essa a himala a gubwat dilanget.

12 Inumangás ti dikál ti Jesus sakay kinagi na dikodi, "Bakin sikam a tolay nadid a panahun ay mággid kam ti himala? Pakatandaan moy, awan makeketa ti ányaman a tanda i lahiyid a iyád."

13 Linakadan na hidi, sakay summakay siya a ruway ten abeng sakay ummarabes ten dibelyu.

En Págpaalsa nen Pariseo hidi sakay ni Herodes
(Mt. 16:5-12)

14 Nalimunan nen disepulus na hidi a magtawid ti tinapay, sakay eessa dálla a mommon en naburay ten tawid di a tinapay ten abeng.

15 Kinagi ni Jesus dikodi, "Magingat kam ten págpaalsa nen Pariseo hidi sakay ni Herodes."

16 Kinagi nen disepulus hidi ten balang essa, "Awan kitam biyay bi ti tawid a tinapay kaya kinagi na iyud."

17 Gapu tukoy ni Jesus en paméggurunan di, ay kinagi na dikodi, "Bakin paméggurunan moy a awan kam ti tawid a ti tinapay? Awan kam palla beman makaintendi hanggan nadid? Awan palla beman iyád abut ni isip moyen?

18 Tehud kam labi a mata, burák kam beman? Tehud kam labi a bángbáng, bángngág kam beman? Nalimunan moy dán beman

19 en tináppeng-táppeng ku a limma a tinapay para ten limmang libu a tolay? Sangan a lákba en napuron moy a buray a tinapay?"

"Sapulu ay ti duwwa," tábbig di.

20 "Sakay dikona táppeng-táppengán ku en pittu a tinapay para ten áppat a libu a tolay, sangan a lákba en naputat moy ten naburay?"

"Pittu a lákba," tábbig di a ruway.

21 Sakay kinagi na dikodi, "Awan moy palla beman maintendiyan?"

En Págpapiyya ten Essa a Lállaki a Burák

22 Káddemát de Jesus ti Bethsaida, ay inyangay nen sangan a tolay dikona en essa a burák sakay impákpágguron di a tawidan na i tolayid a iyád.

23 Inalalayan ni Jesus en burák sakay inluwas na ten banuwan. Linoktaban na en mata nen burák sakay intupu

na en lima dikona. Káttapos ay tinanung siya ni Jesus, "Tehud ka dán a ketan?"
24 Ummileng en lállaki sakay kinagi na, "Maketaák ti katolayan peru kumán a kayu a maglakad."
25 Ruway a intupu ni Jesus en lima na hidi ten mata nen burák. Dikona umileng en lállaki ti mapiyya ay maketa dán siya sakay malinaw dán en ketan na.
26 Kinagi ni Jesus dikona, "Umuli ka dán. Dyan ka dán rumoyot di banuwan."

Kinagi ni Pedro ni Deya ti Jesus
(Mt. 16:13-20; Lu. 9:18-21)

27 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten lugar a Cesarea a sakup ni Filipos, kaguman na en disepulus na hidi. Mentras a maglakad hidi ay tinanung na hidi, "Deyaák ten pangisip nen tolay hidi?"
28 Tummábbig en disepulus na hidi, "Tehud a magkagi a ti Juan a Mágbinyag ka kan. Tehud bi a magkagi a ti Elias ka kan. Kagi bi nen agum ay essa ka ten propeta hidi."
29 "Ay sikam, deyaák?" Tanung ni Jesus.
Tummábbig ti Pedro, "Siko en Cristo."
30 "Dyan moy kagiyán maski kándeya ni deyaák," mahigpit a utus na dikodi.

Kinagi ni Jesus a Matay Siya Peru Mabiyag a Ruway
(Mt. 16:21-28; Lu. 9:22-27)

31 Sakay sinapulan na dán a kinagi ten disepulus na hidi en mangyari dikona. Kinagi na, "En Anak nen Tolay ay magdanas ti makpal a hirap. Itakwil siya nen pinunu hidi nen banuwan, nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Pabunu di siya peru ten katállu a aldew ay mabiyag siya a ruway."
32 Ingkagi na iyád dikodi ti malinaw, inyadeyu ni Pedro ti Jesus sakay sinaway na.
33 Peru ummatubeng ti Jesus ten disepulus na hidi sakay kinagi na kánni Pedro, "Umibut ka ti atubengán kuwiday, Satanas! I áisipán muwen ay bakán a gubwat ten Diyos nan ten tolay."
34 Pinaadeni ni Jesus en katolayan pati en disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, "Ni deyaman en masor a sumunud dikoku ay kailangan a limunán na en sadili na, báklayán na en kudus na, sakay sumunud dikoku.
35 Gapu ni deyaman en masor a mángligtas ten biyag na ay mawanan ti biyag; peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku sakay ten Maganda a Bareta ay magkahud ti biyag.
36 Ánya beman pakinabangid nen essa a tolay ni makao na i buuwid a mundu ni ikepahamak na labi iyud?

37 Ánya beman i mebayadid nen essa a tolay para mabawi
na en biyag na?
38 Ni ikasanikiyák moy sakay en upos ku hidi ten atubengán
nen taksil hidi sakay makasalanan a tolay nadid a panahun,
ay ikasaniki kam bi nen Anak nen Tolay káddemát na a tehud
a dakila a kapangyariyan a gubwat ten Ama, sakay kaguman
na en anghel hidi a banal."

9

1 Kinagi pa ni Jesus dikodi, "Tandaan moy, tehud a sangan
háddi dikomoy a awan matay mentras a awan di ketan en
makapangyariyan a pághari nen Diyos."

Nagiba en Idsura ni Jesus
(Mt. 17:1-13; Lu. 9:28-36)

2 Kállipas nen ánnám a aldew ay ingkuyug ni Jesus de Pedro,
Santiago sakay ti Juan ten malangkaw a bukid a awan ti tolay.
Dikona ked dán hidi haud ay netan di a nagiba en idsura ni
Jesus.
3 Pinumudew en badu na ti makasili, awan ti makapang-
pudew ti munduwiday.
4 Netan di bi haud de Elias sakay ti Moises a nákpágguron
kánni Jesus.
5 Kinagi ni Pedro kánni Jesus, "Maistu, maganda ta ked kami
háddi. Maggamet kami ti tállu a sarong, essa dikomu, essa
kánni Moises sakay essa bi kánni Elias."
6 Nakagi iyud ni Pedro gapu awan na tukoy en kagi-kagiyán
na gapu tunay en ánteng di.
7 Linenduman hidi nen mabagál a diklám sakay tehud a
nagupos a gubwat ten diklám, a kinagi na, "Iyád en mahal ku
a anak. Sunudán moy siya."
8 Dikona umileng hidi ten palebut di ay awan dán hidi ti
netan a iba nan ti Jesus dálla.
9 Dikona managson dán hidi ten bukid ay binilin hidi ni
Jesus ti mahigpit a dyan di kagiyán maski kándeya en netan
di mentras a awan mabiyag a ruway en Anak nen Tolay.
10 Sinunud di en kinagi na peru namagtanungan hidi ni
ánya kahuluganid nen kinagi na a kákkabiyag a ruway.
11 Sakay tinanung di ti Jesus, "Bakin kinagi nen tagapag-
toldu hidi nen Kautusan a dapat a mágdipalongu a dumemát
ti Elias?"
12 Kinagi na dikodi a, "Tatarudan iyán mágdipalongu a
dumemát háddi ti Elias tánni ihanda na en atanan a bagay.
Peru bakin kinagi bi nen Kasulatan a en Anak nen Tolay ay
imemenos di sakay magtággád ti makpal a hirap?

13 Peru kagiyán ku dikomoy iddi, dummemát dán háddi
ti Elias sakay ginamet nen tolay hidi en gustu di a gamitán
dikona, a kona ten nesulat tungkul dikona."

Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Sinádáp ni Madukás a Ispiritu
(Mt. 17:14-21; Lu. 9:37-43a)

14 Nadid, dikona a summoli dán hidi ay nademáttan di en
agum hidi a disepulus a kinalibungbungan nen makpal a
tolay sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a mákpagtalu
dikodi.
15 Dikona netan nen tolay hidi ti Jesus, ay naráknid hidi
sakay nagginan hidi a tummagbu sakay binati di siya.
16 Tinanung ni Jesus en disepulus na hidi, "Ánya i pamag-
talunan moyen?"
17 Tehud a essa a lállaki ten katolayan a nagupos, "Maistu,
inyangay ku háddi dikomu i anak kuwidi a lállaki gapu
sinádáp ni madukás a ispiritu, sakay awan siya makaupos.
18 Kada pahirapan siya nen madukás a ispiritu ay medu-
mor siya; magruru i ngusu naidi, magngurítab i ngipán
naidi sakay kumásseng. Inyoron ku ti disepulus muwen
hidi a palakadán di en madukás a ispiritu peru awan di
mapalakad."
19 Kinagi ni Jesus dikodi, "Lahi a awan ti pánnampalataya!
Hanggan nikan takam pa beman a aguman? Hanggan nikan
takam a pagtiisan? Iyangay moy háddi anaken!"
20 Sakay inyangay di en anak kánni Jesus. Pákketa nen
madukás a ispiritu kánni Jesus ay pagdaka na a pinagpágpág
en anak, sakay nedumor ten luta, nagbuleláng sakay nagruru
en ngusu na.
21 Tinanung ni Jesus en ama nen anak, "Nengkan pa siya a
nagkakona haán?"
Kinagi nen ama, "Sapul pa iyán dikona badit palla siya."
22 "Gustu siya a bunuwán nen madukás a ispiritu. Pirmi na
siya a itumba ten apoy sakay ten dinom. Kaya ni tehud ka a
magamet ay kagbiyan mu kami pay a tulungan."
23 Kinagi ni Jesus dikona, "Bakin kinagi mu a, 'Ni tehud
ka a magamet.' Atanan a bagay ay mangyari ten tehud a
pánnampalataya."
24 Pagdaka a kinagi nen ama nen anak, "Maniwalaák
a talaga! Kagbiyanák mu a tulungan a madagdagan en
pánnampalataya ku."
25 Dikona a ketan ni Jesus a magkakpal en katolayan,
ay kinagiyan na en madukás a ispiritu, "Siko a ispiritu a
mágpabángngág sakay mágpabulol, utusan taka a lumakad ka
dán ti anaken sakay dyan ka dán sumoli dikona!"

26 Minágpapákrawán en madukás a ispiritu, pinagpágpág na en anak, sakay káttapos ay tulos dán siya a lummakad. Kumán dán a patay en anak kaya balang essa ay nagkagi a patay dán siya.
27 Peru tinawidan ni Jesus en lima nen anak sakay inyekat na, sakay tulos dán a tummaknág en anak.
28 Dikona a summáddáp ti Jesus ten bilay, ay palihim siya a tinanung nen disepulus na hidi, "Bakin awan mi mapalakad iyud a madukás a ispiritu?"
29 Tummábbig ti Jesus, "Mapalakad la iyud a kalasi ni ispiritu ten pamamag-itan ni págdasal."

Kinagi a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na sakay en Kákkabiyag Na a Ruway
(Mt. 17:22-23; Lu. 9:43b-45)

30 Kállakad di haud ay nagkon hidi ti Galilea. Sala ni Jesus a matukuyan nen tolay hidi ni ked hádya siya
31 gapu tolduwan na tenhud en disepulus na hidi. Kinagi na dikodi, "En Anak nen Tolay ay metokyon ten tolay hidi sakay bunuwán di siya. Peru mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew."
32 Peru awan di naintendiyan en kinagi ni Jesus, sakay manteng bi hidi a magtanung dikona.

En Kataasan
(Mt. 18:1-5; Lu. 9:46-48)

33 Dikona a dummemát de Jesus ten bilay ti Capernaum ay tinanung na en disepulus na hidi, "Ánya en pamagtalunan moy ten dilan?"
34 Awan hidi ti kákkagi gapu en pamagtalunan di ay ni deya i kataasanid dikodi.
35 Ummetnud ti Jesus, sakay dinulaw na en sapulu ay ti duwwa a disepulus, sakay kinagi na dikodi, "Ni deyaman en masor a magin purumeru ay dapat a magin katapusan, sakay magin tagapagserbi nen atanan."
36 Nangalap ti Jesus ti anak a badit sakay pinataknág na ten atubengán di. Káttapos ay kinálkál na sakay kinagi na ten disepulus na hidi,
37 "Ni deyaman en mangtanggap ten badit a anak a kona háddi alang-alang ten ngaran ku ay sikán en tinanggap na. Sakay ni deyaman en mangtanggap dikoku ay bakán la a sikán en tinanggap na nan pati en nangpaangay dikoku háddi."

Kapanig tam en awan Kumontra Dikotam
(Lu. 9:49-50)

38 Nadid, kinagi ni Juan kánni Jesus, “Maistu, naketa kami ti
essa a tolay a magpalakad ti dimonyo ten pamamag-itan nen
ngaran mu. Sinaway mi siya gapu awan tam siya kaguman.”
39 Peru kinagi ni Jesus a, “Dyan moy sawayán, gapu en tolay
a maggamet ti himala ten pamamag-itan nen ngaran ku ay
awan siya pagdaka a magupos ti madukás kontra dikoku.
40 Gapu en awan kumontra dikotam ay kapanig tam.
41 Tandaan moy, ni tehud a mangatád dikomoy ti dinom,
maski essa la a basu gapu sakup takam ay siguradu a
makatanggap ti pagpapala.”

En Dahilan nen Kasalanan
(Mt. 18:6-9; Lu. 17:1-2)

42 “Mapiyya pa ni báttenan ti dikál a gilingan a batu en állig
nen essa a tolay, sakay ibator ditaw a diget nan ni siya ay
magin dahilan ni kasalanan ten essa ti bábbaditid a hidi iddi
a maniwala dikoku.
43 Ni en lima mu i magin dahilanid nen kasalanan mu ay
putáddán mu! Mas mapiyya pa ni mabiyag ka a putád en essa
mu a lima nan ni tehud ka a duwwa a lima ni meangay ka labi
ti impiyerno, ten apoy a awan maada-adáp.
44 [Awan mata-matay en urád hidi haud, sakay awan
maada-adáp en apoy.]
45 Sakay ni en básset mu i magin dahilanid nen kasalanan
mu ay putáddán mu! Mas mapiyya pa ni mabiyag ka a putád
en essa mu a básset nan ni tehud ka a duwwa a básset ni
meangay ka labi ti impiyerno.
46 [Awan mata-matay en urád hidi haud, sakay awan
maada-adáp en apoy.]
47 Sakay ni en essa mu a mata i magin dahilanid nen
kasalanan mu ay lábwetán mu! Mas mapiyya pa ni sumáddáp
ka ten kahariyan nen Diyos a burák en essa mu a mata nan ni
tehud ka a duwwa a mata ni meangay ka labi ti impiyerno.
48 [Awan mata-matay en urád hidi haud, sakay awan
maada-adáp en apoy.”]
49 “Gapu en balang essa ay mapurbaan ten pamamag-itan
nen apoy. *
50 Maganda en asen peru ni mawan en lasa na, ay konya dán
a mesoli en asen na? Kaya magin kona kam ten asen sakay
mabiyag kam ti mapayapa ten balang essa.

10

Nagtoldu ti Jesus Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga
(Mt. 19:1-12; Lu. 16:18)

* **9:49** mapurbaan ten pamamag-itan nen apoy ten iba a kasulatan ay tehud a dagdag a en bawat alay ten Diyos ay madáttonan ti asen.

1 Nadid, kállakad di haud, ay ummangay hidi ten prubinsiya a Judea sakay ummarabes hidi ten dinom ti Jordan. Kinalibungbungan dámman siya nen makpal a tolay sakay tinolduwan na hidi kona ten dati na a gággamitán.
2 Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni kánni Jesus. Gustu di siya a purbaan kaya tinanung di siya, "Tama beman ten Kautusan a maari a hiwalayan nen lállaki en kabinga na?"
3 Tinanung bi hidi ni Jesus, "Ánya beman en kinagi ni Moises?"
4 Kinagi di, "Impayag ni Moises a maari a hiwalayan nen lállaki en kabinga na káttapos a magkahud ti kasulatan ni pághiwalay."
5 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Kaya insulat ni Moises i kautusanid a iyud ay gapu maktug i págguluwan moyen.
6 Peru sapul pa dikona lalangán nen Diyos i munduwiday, ay linalang na dán en tolay a lállaki sakay bábbi.
7 Iyád en dahilan kaya a lakadan nen lállaki en ama na ay ten ina na sakay magagum dán hidi ay ten kabinga na,
8 en duwwa ay magin essa dán.' Bakán dán hidi a duwwa nan essa dán hidi.
9 En pinagagum nen Diyos ay awan dapat a paghiwalayán nen deyaman."
10 Káddemát di ten bilay, ay tinanung nen disepulus hidi ti Jesus tungkul ten pághiwalay.
11 Kinagi na dikodi, "Ni deyaman a lállaki en humiwalay ten kabinga na sakay mákkabinga a ruway ti iba ay nagkasala ti pángngalunya ten kabinga na.
12 Kona labi hud ten bábbi a humiwalay ten kabinga na, sakay mákkabinga ti iba ay nagkasala ti pángngalunya ten kabinga na."

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mt. 19:13-15; Lu. 18:15-17)

13 Tehud a katolayan a náng-angay ten anak di hidi kánni Jesus tánni ipákpágguron di a itupu na en lima na dikodi, peru nagsarantaan hidi nen disepulus hidi.
14 Nagsaranta ti Jesus dikona ketan na iyud. Kinagi na dikodi, "Pabayan moy la a umadeni dikoku i anaken, dyan moy hidi sawayán gapu en kona hidi dikodi en mebilang ten kahariyan nen Diyos.
15 Tandaan moy, ni deyaman en awan mangtanggap ten kahariyan nen Diyos a kona ten káttanggap nen badit a anak ay awan paghariyan nen Diyos."
16 Káttapos ay kinálkál ni Jesus en anak hidi, intupu na en lima na ten ulu di sakay indasal na hidi a pagpalaán nen Diyos.

En Mayaman a Lállaki
(Mt. 19:16-30; Lu. 18:18-30)

17 Dikona magrektat dán de Jesus ay tehud a essa a lállaki a gumággenan a ummadeni dikona, sakay lummuhud ten atubengán na. Nagtanung siya, "Mahusay a Maistu, ánya dapat kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a awan ti katapusan?"

18 Kinagi ni Jesus, "Bakin dulawánnák mu a mahusay? Awan ti iba a mahusay nan en Diyos la.

19 Awan beman tukoy mu dán en kautusan nen Diyos a dyan ka mamunu, mangalunya, magtakaw, dyan ka magtis-tigu ten awan ti katutuhanan, dyan ka magdaya sakay igalang mu en ama mu ay ten ina mu."

20 Kinagi nen lállaki, "Maistu, sinunud ku dán hidi iyán a atanan sapul pa dikona anakák."

21 Dikona umileng ti Jesus ten lállaki ay tehud a págmahal a kinagi na, "Tehud pa a essa a bagay a kulang dikomu. Kammudán ilaku mu en atanan nen ari-ariyan mu hidi sakay iyatád mu ten pubri hidi en naglakuwan mu tánni magkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug ka dikoku."

22 Pákkasanig na ten kinagi ni Jesus ay minalungkut siya a lummakad gapu mayaman siya a tarud.

23 Liningat ni Jesus en ked hidi ten palebut na sakay kinagi na ten disepulus na hidi, "Talaga a mahirap a makasáddáp en mágkayaman hidi ten kahariyan nen Diyos!"

24 Nagtaka en disepulus na hidi ten kinagi na. Peru kinagi a ruway ni Jesus, "Anak ku hidi, talaga a tunay ti hirap a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos!

25 Mas alistu pa a makasáddáp en kamelyo ten ábbut nen digum nan ten essa a mayaman a mebilang ten kahariyan nen Diyos."

26 Lalu a minagtaka en disepulus hidi ten nasanig di kaya nagtanung hidi, "Ni konahud, ay deya wád i maligtasid?"

27 Inileng hidi ni Jesus sakay kinagi na dikodi, "Awan iyád kaya a gamitán nen tolay, peru ten Diyos ay maari. Gapu atanan a bagay ay kaya a gamitán nen Diyos."

28 Nagupos ti Pedro, "Panginoon, inadággan mi dán en atanan tánni makasunud kami la dikomu."

29 Kinagi ni Jesus, "Tandaan moy: ni deyaman en manglakad ten bilay na, kákkapatkaka na, dáddikál na, anak na, sakay ten luta na hidi tánni sumunud dikoku, sakay para ten Maganda a Bareta,

30 ay makatanggap nadid a panahun ti datos a bilay, kákkapatkaka, dáddikál, anak sakay luta, peru tehud a kagu-

man a pággusig. Sakay ten dumemát a panahun ay magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan.
31 Peru makpal a mágdipalongu en medimudyan, sakay makpal ten mágdimudyan en medipalongu."

En Katállu a Págkagi ni Jesus ten Kákkatay Na sakay Kákkabiyag na a Ruway
(Mt. 20:17-19; Lu. 18:31-34)
32 Dikona a ked hidi ten dilan a tamu ti Jerusalem ay mágdipalongu ti Jesus. Magkábba-kábba en disepulus na hidi sakay tehud bi a ánteng en tolay hidi a umunonud dikona. Imbukud a ruway ni Jesus en sapulu ay ti duwwa a disepulus na sakay kinagi na en mangyari dikona.
33 Kinagi ni Jesus, "Angay kitam nadid ti Jerusalem, káddemát tam haud ay itokyon di en Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen padi hidi, sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Hatulan di siya ti kamatayan sakay iyatád di siya ten Hentil hidi.
34 Imemenos di siya, loktaban, haplitán, sakay tulos di a bunuwán. Peru kállipas nen tállu a aldew ay mabiyag siya a ruway."

En Pákpágguron De Santiago ay ti Juan
(Mt. 20:20-28)
35 Sakay ummadeni de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo kánni Jesus. Kinagi di, "Maistu, tehud kami nakuwan a ipákpágguron dikomu."
36 Tinanung hidi ni Jesus, "Ánya beman iyud?"
37 Kinagi di, "Ni mággetnud ka dán ten kahariyan mu ay ipákpágguron mi nakuwan a makaetnud kami a kasadát mu, essa ten kawanan mu sakay essa bi ten kawiri mu."
38 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Awan moy tukoy i agidán moyen dikoku. Mainom moy beman en tasa nen kahirapan a inumán ku? Matággád moy beman en binyag a ibinyag dikoku?"
39 "Opo," kagi di.
Kinagi ni Jesus, "En tasa a inumán ku ay inumán moy ngani, sakay mabinyagan kam ngani ten binyag a tanggapán ku.
40 Peru bakán a sikán i mangpiliyid ni deya i mággetnudid ten kawanan ku sakay ten kawiri ku. En Diyos en máng-atád ti lugarid a hidi iyán ten nánglaanan na."
41 Dikona a masanig iyud nen sapulu a disepulus, ay nagsaranta hidi ten matkaka a Santiago ay ti Juan.
42 Kaya pinaadeni hidi ni Jesus sakay kinagi na, "Tukoy moy dán a en pinunu nen Hentil hidi ay ipeta di a talaga a hidi i mamunuwid, sakay en kataasan i masunudid.

43 Peru bakán a kona haán i dapatid a mangyari dikomoy.
Nan ni deyaman dikomoy en masor a magin kataasan ay
dapat a magin tagapagserbi moy.
44 Sakay ni deyaman en masor a magin pinunu ay dapat a
magin alipin nen atanan.
45 Gapu en Anak nen Tolay ay ummangay háddi bakán a
para pagserbiyan nan para magserbi sakay tánni máng-alay
ten biyag na para ten katubusan nen makpal."

Pinagpiyya ni Jesus ti Bartimeo a Burák
(Mt. 20:29-34; Lu. 18:35-43)

46 Nadid, dummemát de Jesus ti Jerico. Dikona palakad dán
hidi a kaguman na en disepulus na hidi sakay en makpal a
tolay, ay tehud hidi a nataliban a essa a burák, mággetnud siya
ten gilid nen dilan a máklimus. Siya ay ti Bartimeo a anak ni
Timeo.
47 Dikona a masanig nen burák a en magtalib ay ti Jesus
a taga-Nazaret, ay impákraw na, "Jesus, anak ni David, kag-
biyanák mu pay!"
48 Sinaway siya nen tolay hidi tánni umimang, peru lalu na
pa a binegsákkan a impákraw, "Anak ni David, kagbiyanák mu
pay!"
49 Ummimang ti Jesus sakay kinagi na, "Dulawán moy siya
háddi."
Dinulaw di en burák sakay kinagi di, "Magsaya ka! Padu-
law ka ni Jesus. Nay, umágkat ka dán."
50 Inwatek nen burák en alikábkáb na sakay lummuksu a
tummaknág, sakay ummadeni kánni Jesus.
51 Tinanung siya ni Jesus, "Ánya gustu muwid a gamitán ku
dikomu?"
Kinagi nen burák, "Maistu, gustu ku a maketaák a ruway."
52 Kinagi ni Jesus, "Nagpiyya ka dán gapu ten
pánnampalataya mu."
Ti odasid a iyud ay naketa dán siya a ruway, sakay um-
munud kánni Jesus.

11

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Dikona adeni dán de Jesus ten siyudad a Jerusalem, sakay
ten banuwan hidi a Betfage sakay Betania a ked ten bukid a
Olibo, ay pinágdipalongu na en duwwa ten disepulus na hidi.
2 Kinagi na dikodi, "Angay kam ti sumunuden a banuwan.
Kássáddáp moy haud ay tehud kam a ketan a umáegut a bul-u
a asno* a awan palla nasakayan. Okbisán moy sakay iyangay

* **11:2** 11:2 Bul-u a asno: Essa a kalasi ni hayup a kumán a kabayu.

moy háddi.
3 Ni tehud a magtanung dikomoy ni bakin okbisán moy ay
kagiyán moy a kailangan nen Panginoon sakay isoli na la a
pagdaka."
4 Kaya lummakad en duwwa a disepulus, sakay netan di
ngani haud en bul-u a asno ten gilid nen dilan a umáegut ten
pintuwan nen bilay. Dikona okbisán di ay
5 tinanung hidi nen tolay hidi a mágtaknág haud, "Bakin
okbisán moy iyán?"
6 En tábbig di ay kona ten imbilin ni Jesus, kaya pinabayan
dán hidi nen tolay hidi a lumakad.
7 Inyangay di kánni Jesus en bul-u a asno, insapin di en
alikábkáb di ten asno sakay summakay ti Jesus.
8 Makpal a tolay en nánglatag ten alikábkáb di ten dilan, en
agum bi ay nangkáttol ti maduun a pinget ni kayu sakay iyud
en inlatag di ten dilan.
9 Nadid en tolay hidi ten dipalongu ni Jesus sakay en
umunonud hidi dikona ay magpákrawan hidi a magpuri, ki-
nagi di, "Puriyán en Diyos! Pagpalaán en mágdadedemát ten
ngaran nen Panginoon!
10 Pagpalaán nakuwan en kahariyan nen ninunu tam a ti
David a mágdadedemát dán. Puriyán en Diyos!"
11 Summáddáp ti Jesus ti Jerusalem sakay ummangay siya
ten Templo. Inileng na en atanan a bagay a ked haud, káttapos
ay nagsoli siya ti Betania gapu mággibi-gibi dán, kaguman na
en sapulu ay ti duwwa.

Sinumpa ni Jesus en Kayu a Igos
(Mt. 21:18-19)

12 Ten kailawan, dikona a magsoli hidi a gubwat ti Betania,
ay nakabati ti Jesus ti aláp.
13 Netan-awan na en kayu a igos a malagu. Inadeniyan
na iyud tánni ilingán na ni tehud a bunga. Peru awan siya
ti netan a bunga na, purus la a duun gapu awan na palla
panahun.
14 Kaya kinagi na ten kayu a igos, "Sapul nadid ay awan dán
ti makaennam ten bunga mu." Nasanig iyud nen disepulus
na hidi dikona kinagi na.

Pinalakad ni Jesus en Máglaku hidi ten Templo
(Mt. 21:12-17; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Káddemát de Jesus ti Jerusalem ay summáddáp siya ten
Templo. Tinabug na en máglaku hidi, sakay en mamali hidi
haud, sakay impágtumba na en lamisaan nen mágpalit hidi ti
pilak sakay en bangku nen máglaku hidi ti kalapati.

16 Awan pinagkon ni Jesus ten laguwerta nen Templo en
tehud hidi a pangarga.
17 Sakay tinolduwan na en tolay hidi, kinagi na, "Kona háddi
en nakasulat, 'En bilay ku ay ngaranan a bilay a págdasalan
nen atanan a bansa.' Peru ginamet moy a bilay nen mágtakaw
hidi!"
18 Nasanig iyud nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen
tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Sapul haud ay nagisip dán
hidi ti paraan tánni mapabunu di ti Jesus. Peru manteng hidi
dikona gapu makpal dán en humanga ten págtoldu na.
19 Dikona gibi dán, ay lummakad dán de Jesus ti siyudadid
a iyud.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 21:20-22)

20 Ten kailawan, ay netan di ten dilan a nagmadi dán en
kayu a igos a hanggan ten gamot na hidi.
21 Naisip ni Pedro en nangyari ten kayu, kaya kinagi na
kánni Jesus, "Maistu, ilingán mu en sinumpa mu a kayu a igos,
natay dán!"
22 Kinagi ni Jesus dikodi, "Maniwala kam ten Diyos.
23 Tandaan moy iddi: ni manampalataya kam ten Diyos
sakay awan kam magalangan, ay maari moy a kagiyán ti
bukiden a, 'Umibut ka haán, tumápduk ka ti digeten,' ay
mangyari.
24 Kaya kagiyán ku dikomoy, a ányaman a bagay en agidán
moy ten págdasal moy, ay maniwala kam a natanggap moy
dán, ay matanggap moy ngani iyud.
25 Ni magdasal kam ay patawadán moy pa en tehud
kasalanan dikomoy tánni patawadán kam bi nen Ama moy a
ked dilanget.
26 [Ni awan kam magpatawad ten nagkasala hidi dikomoy
ay awan kam bi patawadán nen Ama moy a ked dilanget."]

En Awan Di Pánniwala kánni Jesus
(Mt. 21:23-27; Lu. 20:1-8)

27 Dummemát dámman de Jesus ti Jerusalem. Dikona
pasiyaan a maglakad ti Jesus ten Templo ay ummadeni
dikona en pinunu hidi nen padi hidi, en tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay en pinunu hidi nen banuwan.
28 Tinanung di ti Jesus, "Ánya karapatan muwid a magga-
met ti bagayid a hidi iyád? Deya nangatáddid dikomu ti
karapatanid a iyán?"
29 Kinagi ni Jesus dikodi, "Tanungán takam pa. Ni matábbig
moy i tanung kuwiday ay kagiyán ku dikomoy en ginubwatan
nen karapatan ku a manggamet ti bagayid a hidi iyád.

30 Nadid, deya i nangatáddid ti karapatan kánni Juan a
magbinyag, en Diyos beman oni tolay?"
31 Namággurunan di, "Mara ni kagiyán tam a gubwat iyud
ten Diyos ay tanungán na kitam bi ni bakin awan kitam
naniwala kánni Juan.
32 Peru ni kagiyán tam bi a gubwat ten tolay, ay bakay ni
ánya bi gamitánnid ni tolayen hidi dikotam." Manteng hidi
gapu tenggiyán nen tolay hidi ti Juan a essa a propeta.
33 Kaya en tábbig di kánni Jesus ay, "Awan mi tukoy."
Kinagi ni Jesus dikodi, "Ni konahud, ay awan ku bi kagiyán
dikomoy ni hádya i gubwatid nen karapatan ku a maggamet
ti bagayid a hidi iyád."

12

En Talinhaga Tungkul ten Mágkadukás hidi a Katiwala
(Mt. 21:33-46; Lu. 20:9-19)

1 Nadid, nagtoldu ti Jesus ten tolay hidi ten pamamag-itan
ni talinhaga, kinagi na, "Tehud a essa tolay a nagmula ti ubas
ten uma na. Pinakudal na en kaubasan na sakay nagpagamet
ti págpáspássan ti ubas, sakay nagpagamet ti malangkaw a
bilay a págbantayan. Káttapos ay inyentrega na ten katiwala na
hidi en ubasan sakay ummangay siya ti iba a lugar. 2 Dikona
panahun dán nen sákburas ay inutusan na en essa na a alipin
tánni paangay na en kabunong na a ubas ten katiwala na hidi.
3 Peru binálbág nen katiwala hidi en alipin, sakay pinauli di
a awan ti tawid.
4 Nangutus a ruway ti iba a alipin en makákkao ten
kaubasan. Peru pinakol di sakay ináinsultu di.
5 Nangutus dámman en makákkao ti essa pa a alipin peru
binunu di. Kona bi hud i ginamet diyid ten makpal pa, tehud
hidi a binálbág sakay tehud hidi a binunu.
6 Nadid ay eessa dálla en naburay a maari a utusan nen
makákkao ten kaubasan, en mahal na a anak. Kaya inutusan
na siya gapu inisip na a, 'Igalang di i anak kuwiday.'
7 Peru namágguron en katiwala hidi dikona ketan di en anak
nen makákkao, kinagi di, 'Iyán i magmanaid, bunuwán tamon
siya tánni makao tam en manaán na.'
8 Kaya dinuklos di siya sakay tulos di a binunu. Káttapos ay
imbut di en bangkay na ten luwas nen kaubasan."

9 Intanung ni Jesus, "Ánya wád i gamitánnid nen makákkao
ten kaubasan? En gamitán na ay angay siya ten uma na sakay
bunuwán na en katiwala na hidi. Káttapos ay iyentrega na en
kaubasan ti agum a tolay.
10 Awan beman nabasa moy dán en nakasulat ten Kasula-
tan a,

‘En batu a inadiyan nen mággamet hidi ti bilay
ay siya en nagin pinakamahalaga ten atanan.
11 Iyád ay ginamet nen Panginoon,
a makasaya a áelingán!’ ”
12 Dikona nasanig nen pinunu hidi nen Judio hidi en kinagi ni Jesus ay gustu di siya a dikáppán gapu nahalata di a hidi en patamakan na ten talinhaga. Peru awan di magamet gapu manteng hidi ten tolay hidi kaya lummakad dálla hidi.

En Págbayad ti Buwes
(Mt. 22:15-22; Lu. 20:20-26)

13 En sangan a Pariseo sakay en sangan bi ten tolay hidi ni Hari a Herodes ay nautusan a umangay kánni Jesus tánni urayán di siya a maliwat ten pággupos na.
14 Kaya ummadeni hidi kánni Jesus sakay kinagi di, “Maistu, tukoy mi a tapat ka sakay awan ka ti panigan, pantay i pángngileng muwid ten atanan a tolay. En itáttoldu mu ay tungkul ten tatarudan a kagustuwan nen Diyos para ten tolay. Gustu mi nakuwan a itanung ni labag beman ten Kautusan tam a magbayad kami ti buwes ten Emperador ti Roma oni awan?”
15 Tukoy ni Jesus a magkukunwari la hidi kaya kinagi na dikodi, “Bakin páppurbaanák moy? Átdenanák moy ti pilak a denaryo.”
16 Inátdenan di ngani siya ti pilak. Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, “Kándeya a rupa sakay ngaran en nakatatak háddi?”
Kinagi di, “Kao nen Emperador.”
17 Kinagi ni Jesus, “Iyatád moy ten Emperador en kao nen Emperador, sakay iyatád moy ten Diyos en kao nen Diyos.”
Minagtaka hidi ti hustu ten tábbig na.

En Tanung Tungkul ten Kákkabiyag a Ruway
(Mt. 22:23-33; Lu. 20:27-40)

18 Nadid, tehud a sangan a Saduseo a ummadeni kánni Jesus tánni magtanung. Maniwala hidi a awan dán mabiyag a ruway en patay.
19 Kinagi di, “Maistu, tehud a insulat ti Moises a kautusan a para dikotam. Ni matay kan en lállaki a awan hidi ti anak ay ten kabinga na ay en wadi nen lállaki i dapatid a mangkabinga ten bilu, tánni magkahud hidi ti anak para ten kaka na a natay.
20 Tehud a pittu a matátkaka a lállaki. Nákkabinga en kaka peru natay a awan ti anak.
21 Kinabinga nen kaduwwa en bilu. Peru natay bi siya a awan ti anak. Kona bi hud en nangyari ten kattállu.
22 Nakabinga nen bábbi en pittu a lállaki a matátkaka peru natay hidi a atanan a awan ti anak. Sakay ten dimudyan ay natay bi en bábbi.

23 Nadid, ta nakabinga na hidi a atanan, deya i tenggiyán
naid a kabinga na, káddemát ten kákkabiyag a ruway?"
24 Kinagi ni Jesus dikodi, "Liwat a tarud i pánniwala moyen,
gapu awan moy maintendiyan en itáttoldu nen Kasulatan
sakay en kapangyariyan nen Diyos.
25 Ten kákkabiyag a ruway ay awan dán ti kabingaan; ka-
parehu dán hidi nen anghel hidi dilanget.
26 Ni tungkul ten kákkabiyag a ruway, awan moy beman
nabasa ten libru ni Moises en kinagi nen Diyos dikona, ten
pangyayari ten maggerab a marenggád a kayu? Kinagi nen
Diyos kánni Moises, 'Sikán en Diyos ni Abraham, Isaac, sakay
Jacob.'
27 En Diyos ay bakán a Diyos nen patay hidi nan Diyos nen
biyag hidi. Kaya talaga a liwat kam a tarud!"

En Pinakamahalaga a Utus
(Mt. 22:34-40; Lu. 10:25-28)

28 Nasanig nen essa a tagapagtoldu nen Kautusan en pam-
agtalunan di. Netan na a mahusay en káttábbig ni Jesus ten
Saduseo hidi kaya ummadeni siya sakay nagtanung, "Ánya en
pinakamahalaga a utus ten atanan?"
29 Kinagi ni Jesus, "Iddi en purumeru a utus a pinakama-
halaga: 'Sanigán mu Israel! En Panginoon tam a Diyos ay
mággeessa la a Panginoon, awan dán ti agum.
30 Mahalán mu en Panginoon mu a Diyos ti buu a pusu, buu
a kaluluwa, buu a isip sakay buu a begsák.'
31 Iddi en kaduwwa a utus, 'Mahalán mu en kaparehu mu a
tolay a kona ten págmahal mu ten sadili mu. Awan dán ti agum
a utus a manghigit pa ti duwwaid a iyád."
32 Kinagi nen tagapagtoldu nen Kautusan, "Tarud iyán
Maistu! Tama en kinagi mu a essa la en Diyos, awan dán ti
agum.
33 Sakay kailangan a mahalán siya ti buu a pusu, buu a isip
sakay buu a begsák, sakay dapat a mahalán en kaparehu a
tolay a kona ten págmahal ten sadili. Mas mahalaga hidi iyád
nan ni máng-alay ti bagay hidi a tutudán sakay ten iba pa hidi
a alay."
34 Netan ni Jesus a mahusay en káttábbig na kaya kinagi na
dikona, "Adeni ka dán ten kahariyan nen Diyos." Sapul haud
ay awan dán ti nangahas a magtanung kánni Jesus.

En Tanung Tungkul ten Cristo
(Mt. 22:41-46; Lu. 20:41-44)

35 Mentras a magtoldu ti Jesus ten Templo ay kinagi na,
"Bakin a kinagi nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a en
Cristo ay maggubwat ten lahi ni David?

36 Awan beman dikona inggiyya nen Banal a Ispiritu ti
David ay kona háddi en kinagi na:
"Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
'Mággetnud ka ti kawanan kuwiday,
mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen
kadima mu hidi.' "
37 Ti David dán en nangdulaw dikona a Panginoon; konya a
en Cristo ay maggubwat ten lahi ni David?"

Mangilag ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Lu. 20:45-47)

Makpal a tolay en masaya a mágsanig dikona.
38 Sakay kinagi pa ni Jesus ten págtoldu na, "Mangilag kam
ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan, gugustu di a maglakad
ten matolay a lugar a susulot di en badu di a malayon sakay
kasayaan di a igalang hidi nen katolayan.
39 Gugustu di en bangku hidi a para ten mágkataas ni ked
hidi ten sinagoga sakay en bangku hidi a para ten marangal
ten handaan hidi.
40 Áubusán di en ari-ariyan nen bilu hidi a bábbi sakay en
áttakdug di hidi a dasal ay wari-wari la. Kaya tunay ti dággi i
magin parusa diyid."

En Kaluub nen Bilu a Bábbi
(Lu. 21:1-4)

41 Nadid, nággetnud ti Jesus ten adeni nen págdáttonan ti
kaluub ten Templo. Áelingán na en tolay hidi a magdátton
ten kaluub di. Netan na a makpal a pilak en idátton nen
mágkayaman hidi.
42 Sakay netan na bi en pubri a bilu a bábbi a nángdátton ten
kaluub na a duwwa a sentabos.
43-44 Dinulaw ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na
dikodi, "Tatarudan i kagiyán kuwidi dikomoy, en ingkaluub
nen pubri a bilu ay mas makpal, gapu en agum ay nangatád
la ten bahagi nen kayamanan di. Peru siya a pubri a bilu
maski ni mahirap siya ay inyobus na a inyatád en kasiya-siya
a kabiyagan na."

13

Kinagi ni Jesus en Kákkasida nen Templo
(Mt. 24:1-2; Lu. 21:5-6)

1 Dikona paluwas ti Jesus ten Templo ay kinagi nen essa
ten disepulus na hidi, "Maistu, ilingán mu i dáddekállen hidi
a bilay, sakay i mágkagandaen hidi a batu a ginamit di!"
2 Kinagi ni Jesus, "I áelingán muwen a dáddekál a bilay
ay marábba iyán a atanan, awan ka haán ti ketan a batu

a tumáttopu ten kaparehu na a batu. Atanan ay makuray-kuray!"

En Dumemát a Kahirapan sakay Pággusig
(Mt. 24:3-14; Lu. 21:7-19)

3 Nadid, dikona mággetnud ti Jesus ten Bukid nen Olibo a
táttan-awán na en Templo ay palihim a tinanung siya de Pedro,
Santiago, Juan sakay ti Andres.
4 Kinagi di, "Kagiyán mu pay dikomi, nikan a mangyari i
bagayid a hidi iyád, sakay ánya tandaid a pakatukuyan mi ni
adeni dán a mangyari atananid iyád?"
5 Kinagi ni Jesus dikodi, "Mangilag kam tánni awan kam
maloku nen deyaman.
6 Makpal a dumemát a magkagi a hidi en Cristo, sakay
itawtaw di en makpal a tolay.
7 Dyan kam la mabalisa ni makasanig kam ti gera a adeni
dikomoy oni bareta tungkul ti gera ten adeyu a lugar. Dapat
a mangyari hidi iyád, peru bakán palla iyád a en katapusan.
8 Magkahud pa ti kontraan sakay labanan en bansa ti iba
a bansa sakay en kahariyan ten kaparehu na a kahariyan.
Maglinug ten iba-iba a lugar, sakay magkahud ti aláp. Iyád
a atanan ay sapul palla ni pághirap. Kona iyád ten karanasan
nen essa a bábbi a magenak.
9 "Humanda kam gapu dikáppán di kam sakay tulos di kam
a bistaán ten Sanedrin. Ni ked kam ten sinagoga ay bálbággán
di kam, sakay iyangay di kam ten mágkataas hidi a pinunu nen
banuwan gapu ten kássunud moy dikoku tánni mebahagi moy
en Maganda a Bareta.
10 Kailangan a mepangaral pa en Maganda a Bareta ten
atanan a bansa bagu a dumemát en katapusan.
11 Ni dikáppán di kam sakay bistaán ay dyan kam mabalisa
ni ánya i kagiyán moyid. Ti odasid a iyud ay kagiyán moy la
en dapat moy a kagiyán, gapu bakán a sikam en magupos; en
kagiyán moy ay maggubwat ten Banal a Ispiritu.
12 Káddemát ni panahunid a iyud ay itokyon nen tolay en
kapatkaka na a pabunu. Kona labi hud i gamitánnid nen ama
ten anak na. Labanan nen anak en dáddikál na sakay pabunu
na.
13 Kaiyamutan di kam a atanan gapu ten kássunud moy
dikoku. Peru en manatili a tapat a hanggan ten katapusan ay
maligtas."

En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu
(Mt. 24:15-28; Lu. 21:20-24)

14 Nadid, kinagi pa ni Jesus, "Kailangan a intendiyán iddi
nen mágbasa: Ni ketan moy dán en tunay ti dukás a gamet a

awan ti kaparehu a ked ten lugar a awan na dapat a págyanan, ay en ked hidi ti Judea ay guminan dán ten buki-bukid.

15 En pagabutan a ked ten atáp ay dyan dán magabala a umugsad sakay sumáddáp a mangalap ti ányaman haán.

16 Pati en ked hidi ten uma di ay dyan dán umuli a mángngay ti pagalikábkáb na.

17 Kakakagbi en bábbi hidi a mabuktet sakay magpasusu ti aldewid a hidi iyud.

18 Idasal moy a dyan nakuwan mangyari hidi iyád a bagay ni sákdágnen,

19 gapu magdanas ti matindi a hirap en tolay hidi ti panahunid a iyud. Iyud a hirap ay awan palla naranasan sapul dikona lalangán nen Diyos i munduwiday, sakay awan dán maranasan a ruway maski nikan.

20 Ni awan paaperetán nen Diyos i panahunid a iyud ay awan ti deyaman a maligtas. Peru pinaaperet na iyud alang-alang ten pinili na hidi.

21 "Ni tehud a magkagi dikomoy a, 'Ked háddi en Cristo!' oni kagiyán di a, 'Ked siya hudi!' ay dyan kam maniwala.

22 Gapu tehud a magkukunwari a Cristo sakay tehud bi a magkukunwari a propeta. Mángpeta bi hidi ti himala sakay makataka-taka hidi a bagay tánni maari la, ay itawtaw di en pinili hidi nen Diyos.

23 Kaya mangilag kam. Indipalongu ku dán a kagiyán dikomoy en atanan a bagay bagu a mangyari."

En Kássoli nen Anak nen Tolay
(Mt. 24:29-31; Lu. 21:25-28)

24 "Ti panahunid a iyud, kállipas ni pághirapid a iyud, ay dumiklám en aldew sakay awan dán dumemlag en bulan.

25 En biton hidi dilanget ay mágkaragrag, sakay magkagulu en atanan a kapangyariyan ten kalawakan.

26 Káttapos ay ketan en Anak nen Tolay a dumemát a ked ten panganurin, a tehud a dakila a kapangyariyan sakay karangalan.

27 Utusan na en anghel na hidi ten áppat a suluk ni munduwiday tánni pisanán di en pinili hidi nen Diyos ten atanan a lugar."

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 24:32-35; Lu. 21:29-33)

28 "Intendiyán moy en adal a gubwat ten kayu a igos; ni manariwa dán en pinget na sakay ni magduun dán, ay iyud en tanda a adeni dán en kássinag.

29 Kona labi hud, ni ketan moy a mangyari dán hidi iyád
a bagay ay matukoyan moy a adeni dán en káddemát na;
dumáddadedemát dán siya.
30 Tandaan moy: mangyari atananid a iyád a bagay bagu a
matay en tolay hidi a biyag nadid.
31 Lumipas en langet sakay en luta, peru en upos ku ay
manatili a awan ti katapusan."

Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas
(Mt. 24:36-44)

32 "Peru awan ti makatukoy ten aldew ay ten odas, maski
en anghel hidi dilanget, oni en Anak man. En Ama la i
makatukoyid haád.
33 Magingat kam sakay humanda gapu awan moy tukoy ni
nikan iyád a mangyari.
34 Kona iyád ten essa a tolay a magbiyahi ti adeyu. Inwarak
na en bilay na ten utusan na hidi sakay inátdenan na en
balang essa ti tarabahu di. Sakay binilin na en tagabantay a
magbantay ti mapiyya.
35 Kona labi hud, magbantay kam ti mapiyya gapu awan
moy tukoy ni nikan i soliyid nen makábbilay. Maari a ten
págdiklám, ten hatinggabi, ten kaldiwan, oni dimadimang
dán.
36 Bakay bigla siya a dumemát sakay mademáttan na kam a
tidug.
37 Kagiyán kuwiday dikomoy ay kagiyán ku ten atanan.
Maghanda kam!"

14

En Balak a Pángbunu kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Duwwa dálla a aldew ay Piyesta dán nen Aldew nen
Págtalib sakay piyesta bi nen Tinapay a awan ti Págpaalsa. En
pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen
Kautusan ay nágguronan di ni konya di a mapadikáp ti Jesus
ti lihim sakay pabunu di.
2 Kinagi di, "Dyan tam siya dikáppán ni piyesta palla bakay
magkagulu i katolayanen."

Binulakan nen Bábbi ti Jesus ti Pasárrub
(Mt. 26:6-13; Jn. 1:1-8)

3 Ked ti Jesus ti Betania tenhud, ten bilay ni Simon a dati
a kinetong. Mentras a kuman ti Jesus ay dummemát en
essa a bábbi a tehud a tawid a alabastro a putat ti tunay ti
kamahalan a págpasárrub, gubwat iyud ten tábbug nen mula a

nardo. Binássag na en boti sakay imbulak na ten ulu ni Jesus en págpasárrub.
4 Nagsaranta en agum a tolay a ked haud sakay kinagi di ten
balang essa, "Bakin sinayang na en págpasárrub?
5 Melaku nakuwan iyud ti halaga ni sataon a suweldu sakay
en naglakuwan ay iyatád ten pubri hidi." Kaya sinisi di en
bábbi.
6 Peru kinagi ni Jesus, "Bakin guluwán moy siya? Pabayan
moy la siya. Maganda i ginamet naen dikoku.
7 Gapu pirmi moy la a kaguman en pubri hidi kaya maski
ánya a odas ay maari moy la hidi a matulungan. Peru sikán,
ay awanák moy pirmi a kaguman.
8 Ginamet na la en kaya na a gamitán. Maski ni awan palla
nangyari ay binulakan na dán ti págpasárrub i bággi kuwiday
bilang pághanda ten káddemát nen páglábbáng dikoku.
9 Tandaan moy, maski hádya ti munduwiday a mepangaral
en Maganda a Bareta ay mabanggit bi en ginamet na bilang
ala-ala dikona."

En Pángtokyon ni Judas kánni Jesus
(Mt. 26:4-16; Lu. 22:3-6)

10 Nadid, ti Judas Iscariote a essa ten sapulu ay ti duwwa
a disepulus ni Jesus ay ummangay ten pinunu hidi nen padi
hidi tánni itokyon na ti Jesus.
11 Minasaya hidi ten kinagi ni Judas sakay impangaku di a
átdenan di siya ti pilak. Sapul haud ay naguray dán ti Judas ti
pagkakataun a metokyon na ti Jesus.

En Katapusan a Pángngapon
(Mt. 26:17-25; Lu. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

12 Ten purumeru a aldew nen piyesta nen Tinapay a awan
ti Págpaalsa ay aldew nen págbunu di ti tupa para ten Piyesta
nen Aldew nen Págtalib. Tinanung nen disepulus hidi ti Jesus,
"Hádya gustu muwid a pánghandaan mi ti pangapon tam para
ten piyesta nen Aldew nen Págtalib?"
13 Inutusan na en duwwa a disepulus na, kinagi na, "Angay
kam dibanuwan, káddemát moy haud ay matagbu moy en
lállaki, a tehud a báklay a binga a tehud a dinom. Unudán moy
siya
14 hanggan ten bilay a sáddáppan na. Sakay kagiyán moy
ten makábbilay a, 'Petanung ben nen Maistu ni hádya kan i
kuwartuwid a maari a pangapunan na sakay nen disepulus
na hidi, para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.'
15 Káttapos ay ipeta na dikomoy en dikál a kuwartu ten
disunu nen bilay. Nakahanda dán iyud kaya ihanda moy dán
haud en pangapon tam."

16 Summunud en disepulus na hidi, ummangay hidi ten
banuwan sakay netan di en atanan a bagay a kinagi ni Jesus.
Sakay inhanda di en pangapon di para ten piyesta nen Aldew
nen Káimang.
17 Dikona gibi dán, ay dummemát ti Jesus kaguman na en
sapulu ay ti duwwa a disepulus na.
18 Dikona pasiyaan hidi a kuman ay kinagi ni Jesus,
"Kagiyán ku dikomoy: en essa dikomoy háddi a katubeng ku
a kuman ay mángtokyon dikoku."
19 Nagsapul dán a nagin malungkut en disepulus na hidi
sakay balang essa ay nagtanung dikona, "Sikán beman Pangi-
noon?"
20 Kinagi ni Jesus dikodi, "Essa dikomoy a sapulu ay ti
duwwa a kasabay ku a magsawsaw ti tinapay ti malukungi-
day.
21 En Anak nen Tolay ay matay ayun ten nakasulat a
tungkul dikona. Peru kakakagbi en tolay a mángtokyon
dikona. Mas mapiyya pa ni awan dálla siya neenak."

En Banal a Pangapon nen Panginoon
(Mt. 26:26-30; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

22 Dikona pasiyaan hidi a kuman ay nangalap ti Jesus ti
tinapay sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-
táppeng na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi.
Kinagi na, "Alapán moy iddi; iyád en bággi ku."
23 Nangalap bi siya ti tasa sakay káttapos na a magpasalamat
ten Diyos ay intoyag na ten disepulus na hidi, sakay umm-
inom hidi a atanan.
24 Kinagi ni Jesus, "Iyád en digi ku a mangpatibay ten
pangaku nen Diyos, en digi a mebuhus para ten makpal.
25 Tandaan moy: awanák dán uminom a ruway ti alak a
gubwat ti tábbug ni ubas hanggan ten aldew a inumán ku en
bigu a alak ten kahariyan nen Diyos."
26 Káttapos ay nágkansiyon hidi ti papuri ten Diyos sakay
ummangay hidi ten Bukid nen Olibo.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:31-35; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 Nadid, kinagi ni Jesus dikodi, "Lakadanák moy a atanan,
gapu nakasulat ten kasulatan a, 'Bunuwán ku en pastol sakay
mangalat en tupa hidi.'
28 Peru kákkabiyag ku a ruway ay mágdipalonguwák dikomoy
a angay ti Galilea."
29 Kinagi ni Pedro, "Awan taka lakadan, maski lumakad
hidi a atanan."

30 Kinagi ni Jesus dikona, "Tandaan mu, bagu a
magtarakket ti pumenduwwa en manok nadid a gibi ay
pentálluwák mu a ipamen."
31 Peru impilit la a kinagi ni Pedro, "Maski ni bunuwánnák
di a kaguman mu, ay awan taka ipamipamen." Kona bi hud
en kinagi nen kaguman na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesus ti Getsemani
(Mt. 26:36-46; Lu. 22:39-46)

32 Ummangay hidi ten essa a lugar a Getsemani en ngaran
na. Káddemát di haud ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi,
"Mággetnud kam pala háddi ta angayák magdasal."
33 Sakay ingkuyug na de Pedro, Santiago, sakay ti Juan.
Nadid, nagsapul siya a mabalisa sakay maghirap en isip na.
34 Kinagi na dikodi, "Tunay dán i lungkut ni pusu kuwiday
a ngari-ngari ku dán a ikatay! Maguray kam háddi sakay
magbantay."
35 Ummadeyu siya ti sabadit, sakay lummuhud ten luta
a nagdasal a ni maari ay awan dán dumemát en odas nen
pághirap na.
36 Indasal na a, "Ama, Ama ku, tukoy ku a magamet mu en
atanan a bagay. Dyanák mu pabayan a maghirap. Peru bakán
a en kagustuwan ku i masunudid nan en kagustuwan mu."
37 Káttapos ay nagsoli siya ten tállu a disepulus na.
Nademáttan na hidi a tidug kaya kinagi na kánni Pedro,
"Simon, tidug ka? Awan ka beman makapagbantay maski ni
sang-odas la?
38 Magbantay kam sakay magdasal tánni awan kam madaig
nen toksu. Nakahanda en ispiritu peru mahina en bággi."
39 Ummadeyu dámman ti Jesus para magdasal, rinuway na
en kona ten purumeru a indasal na.
40 Sakay nagsoli siya a ruway ten disepulus na hidi.
Nedemáttan na dámman hidi a tidug gapu tunay en tongka di.
Awan di tukoy ni ánya kagiyán diyid dikona.
41 Ten kapentállu a kássoli ni Jesus ay kinagi na dikodi,
"Tidug kam palla beman sakay umimang? Tama dán iyán,
dummemát dán en odas a meatád en Anak nen Tolay ten
makasalanan hidi.
42 Umikat kamon, kadtamon! Keddán en tolay a mángtokyon
dikoku."

En Pángdikáp di kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

43 Pasiyaan palla a magupos ti Jesus dikona dummemát ti
Judas a essa ten sapulu ay ti duwwa. Kaguman na en makpal
a tolay a tehud a manga-áttak sakay garoti. Inutusan hidi

nen pinunu hidi nen padi hidi, nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen banuwan.

44 Bagu hidi a dinumemát ay kinagi dán ni Judas en palatandaan ten tolay hidi, kinagi na, "Ni deya en ámmuwan ku ay siya en dikáppán moy peru bantayan moy ti mahusay."

45 Káddemát ni Judas ay ummadeni siya a pagdaka kánni Jesus, sakay kinagi na, "Maistu," káttapos ay inámmuwan na siya.

46 Kaya ten pákketa nen tolay hidi kánni Jesus ay binalud di siya sakay dinikáp.

47 Peru en essa ten disepulus na hidi ay binumagut ten áttak na sakay tinigpas na en alipin nen kapunuwan nen padi hidi, kaya naripas en bángbáng na.

48 Kinagi ni Jesus ten tolay hidi, "Bakin dikáppánnák moy a kumán a mágbabonu? Tehud kam pa a manga tawid a áttak sakay garoti?

49 Kada-aldew ay kedák ten Templo a magtoldu, peru awanák moy dinikáp. Peru kailangan a mangyari en nakasulat ten Kasulatan!"

50 Ginuminan en atanan nen disepulus hidi, inwarak di ti Jesus.

51 Ummunud kánni Jesus en essa a binata a nakabadu la ti lino. Hinagad siya nen katolayan,

52 peru gumminan siya sakay newarak na en badu na a lino, kaya eklas siya a nágga ginanán.

Inyatubeng Di ti Jesus ten Sanedrin
(Mt. 26:57-68; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

53 Inyangay di ti Jesus ten bilay nen kapunuwan nen padi hidi. Napisan haud en pinunu hidi nen padi hidi, en pinunu hidi nen banuwan, sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan.

54 Ummunud ti Pedro kánni Jesus peru adeyu la en distansiya na. Nagtulos siya ten laguwerta nen bilay nen kapunuwan nen padi hidi, sakay nákpággetnud siya ten magbantay hidi a magindu ten apoy.

55 Nadid, en pinunu hidi nen padi hidi, sakay en buu a Sanedrin ay magaryok hidi ti ibintang di kánni Jesus, tánni tehud hidi a dahilan a mangpabunu dikona. Peru awan hidi ti ketan a patunay.

56 Makpal a nagpatunay a nagkagi ti kakabuliyan kontra kánni Jesus peru awan bi magkaparehu en kinákkágí di.

57 Tehud a sangan a nagpatunay a nagkagi ti kona háddi a kakabuliyan kontra kánni Jesus,

58 "Nasanig mi a kinagi na a, 'Rábbaán ku en Templo a ginamet ni tolay. Sakay ten luub nen tállu a aldew ay maggamiták ti bigu a templo a awan magamet ni tolay.' "

59 Peru awan padi nagkaparehu en kinákkagi di.

60 Tummaknág en kapunuwan nen padi hidi ten atubengán di sakay tinanung na ti Jesus, "Ánya makagi muwid ten kinákkagi di a kontra dikomu?"

61 Peru awan ti kákkagi ti Jesus, awan siya tummábbig. Kaya tinanung siya a ruway nen kapunuwan nen padi hidi, "Siko beman en Cristo, a Anak nen Mapagpala a Diyos?"

62 Tummábbig ti Jesus, "Sikán ngani. Ketan moy en Anak nen Tolay a mággetnud ten kawanan nen Makapangyariyan ten atanan. Ketan moy bi siya a dumemát a ked ten panganurin dilanget."

63 Pinisad nen kapunuwan nen padi hidi en badu na sakay kinagi na, "Awan tamon kailangan i tistiguwid!

64 Nasanig moy en kinagi na a siya ay Diyos! Ánya nadid i gustu moyid a gamitán tam dikona?"

Kinagi di a atanan a kailangan a bunuwán siya.

65 Sakay sinapulan di dán siya a pahirapan; linoktaban siya nen agum, pinángngássan di sakay sinássuntuk. Pinatukoy di pa ni deya i nangsuntukid dikona, sakay binulbug siya nen mágbantay hidi.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:69-75; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

66 Nadid, ti Pedro ay ked ten laguwerta dikona dummemát en essa a alipin a bábbi nen kapunuwan nen padi hidi.

67 Netan na ti Pedro a magindu ten apoy kaya minalas na siya ti hustu sakay tinanung na, "Awan beman kaguman ka ni Jesus a taga-Nazaret?"

68 Peru impamen ni Pedro, kinagi na, "Awanák ti tukoy sakay awan ku maintendiyan i kákkagi-kagiyán muwen." Lummakad siya sakay ummangay ten lakdangan sakay nagtarakket en manok.

69 Netan dámman siya nen bábbi a alipin sakay kinagi na ten tolay hidi a ked haud, "Essa siya ten kákkagumanán hidi ni Jesus!"

70 Peru impamen dámman ni Pedro.

Kállipas nen sangan a minutu ay kinagi dámman nen tolay hidi a ked haud kánni Pedro, "Dyan mu dán ipamen a essa ka dikodi, taga-Galilea ka awan beman?"

71 Kinagi ni Pedro, "Isumpa ku, maski matayák awan ku matenggi i tolayid a iyán!"

72 Hustu bi a káttarakket a ruway nen manok. Naala-ala ni Pedro en kinagi ni Jesus dikona a pentállu na siya a ipamen bagu a magtarakket en manok ti pumenduwwa. Kaya nágsasangitán siya ti hustu.

15

Inyangay di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lu. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Ten kailawan ay pagdaka a nagipun-ipun en pinunu hidi
nen padi hidi, en pinunu hidi nen banuwan, en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay en agum a kaguman ten Sanedrin.
Pinapungu di ti Jesus sakay inyangay di kánni Pilato.
2 Káddemát di haud ay tinanung ni Pilato ti Jesus, "Siko
beman en Hari nen Judio hidi?"
Tummábbig ti Jesus, "Siko dán i nagkagiyid."
3 Makpal a imbábbintang en pinunu hidi nen padi hidi kánni
Jesus.
4 Kaya tinanung siya a ruway ni Pilato, "Bakin awan ka
tumábbig? Nasanig mu en kakpal nen ibábbintang di dikomu."
5 Peru awan padi tumatábbig ti Jesus, kaya nagtaka a tarud
ti Pilato.

Hinatulan di ti Kamatayan ti Jesus
(Mt. 27:15-26; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

6 Nadid, kada Piyesta nen Aldew nen Págtalib ay mang-
palaya ti Pilato ti essa a piresu. Ni deya en piliyán nen tolay
hidi ay siya i palayaán naid.
7 Ti panahunid a iyud ay tehud a pumáppiresu a Barrabas
en ngaran na. Kaguman siya ten ribeldi hidi sakay nakabunu
siya dikona tehud a kaguluwan.
8 Namagkaessa en katolayan a ummangay kánni Pilato tánni
ikagi di dikona a gamitán na dámman en dati na a gággamitán.
9 Tinanung hidi ni Pilato, "Gustu moy beman a palayaán ku
en Hari nen Judio hidi?"
10 Kinagi na iyud gapu tukoy ni Pilato a sumeni la en pinunu
hidi nen padi hidi kaya inreklamu di ti Jesus.
11 Peru sinássulsulan nen pinunu hidi nen padi hidi en tolay
hidi a ti Barrabas i kagiyán diyid a palayaán na.
12 Kaya tinanung hidi a ruway ni Pilato, "Ánya i gustu moyid
a gamitán ku ti tolayiday a dáddulawán moy a Hari nen Judio
hidi?"
13 Impákraw nen tolay hidi, "Ipaku siya ten kudus!"
14 Tinanung dammán hidi ni Pilato, "Bakin, ánya beman i
kasalanan naid?" Peru lalu di pa a impákraw a, "Ipaku siya
ten kudus!"
15 Gustu ni Pilato a pagustuwan en tolay hidi, kaya
pinaluwas na ten págpiresuwan ti Barrabas sakay pinahaplit
na ti Jesus, káttapos ay inyatád na dikodi para ipaku di ten
kudus.

Sinesti nen Sundalu hidi ti Jesus
(Mt. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

16 Nadid, inyangay nen sundalu hidi ti Jesus ten laguwerta
nen palasyu nen gubernador sakay pinaipun di haud en
agum hidi a sundalu.
17 Sinulutan di ti Jesus ti inubi a malayon a alikábkáb.
Nangalap hidi ti masaet a lanot sakay ginamet di a kurona
sakay insulot di ten ulu na.
18 Sakay sinesti di siya a sinaluduwan kinagi di, "Mabuhay
en Hari nen Judio hidi!"
19 Pináppakol di siya, linálloktaban sakay sinesti di a linuhu-
dan.
20 Káttapos di siya a sinesti ay ineklas di en inubi a malayon
a alikábkáb sakay insulot di en sadili na a badu, sakay inluwas
di siya ta ipaku di dán ten kudus.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:3-44; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Nadid, natagbu di ten dilan ti Simon a gubwat ten uma
na, taga-Cirene siya a ama de Alejandro ay ti Rufo. Impilit di
a pinabáklay dikona en kudus ni Jesus.
22 Inyangay di ti Jesus ten lugar a nginaranan di a Golgota,
gustu naid a kagiyán ay "Lugar ni bungu."
23 Sakay inátdenan di siya ti alak a tehud a halu a mira, peru
awan na ininom.
24 Impaku di siya ten kudus sakay pinaghati-hatiyan di en
badu na ten pamamag-itan ni bunutan. 25 Alas nuwebi ten
dimadimang dikona impaku di siya ten kudus.
26 Nesulat ten disunu nen kudus en nangakusaan di dikona,
"En Hari nen Judio hidi."
27 Tehud bi hidi a impaku a duwwa a tulisan a kasabay ni
Jesus, essa ten kawanan na sakay essa bi ten kawiri na.
28 [Ti pangyayariyid a iyád ay natupad dán en nakasulat ten
kasulatan a, "Imbilang di siya ten mágbabonu hidi."]
29 Ináinsultu siya nen tolay hidi a magtalib sakay mag-
walingiwág hidi a kinagi di, "Ánya nadid? Siko bali i man-
grábbaid ten Templo sakay gamitán mu a ruway ti tállu la a
aldew?
30 Iligtas mu benid i sadili muwen! Umugsad ka ti
kudusen!"
31 Sinesti bi siya nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen
tagapagtoldu hidi nen Kautusan, kinagi di ten balang essa
dikodi, "Inligtas na en agum a tolay peru awan na meligtas
i sadili naen!
32 Ni ketan tam a umugsad ti kudusen i hari kanen ti Israel
ay maniwala kitamon dikona a siya en Cristo!"

Sinesti bi siya nen duwwa a tulisan a kasabay na a nepaku
ten kudus.

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Dikona tanghali dán ay nagdiklám en atanan a lugar
hanggan ten alas tres ten apon.
34 Dikona alas tres dán ten apon ay pummákraw ti Jesus
ti mabegsák, "Eloi, Eloi, Lema Sabachthani?" Gustu naid a
kagiyán ay, "Diyos ku, Diyos ku, bakin pinabayanák mu?"
35 Nasanig iyud nen tolay hidi a ked haud kaya kinagi di,
"Sanigán moy, dulawán na ti Elias."
36 Tehud a essa a nagginan a nangalap ti damit a pamunas
sakay binisa na iyud ti maapsot a alak. Káttapos ay inyálpet
na ten ontok nen tákkán sakay impasápsáp na kánni Jesus.
Kinagi na, "Ilingán tam benid ni dumemát ti Elias a máng-
ugsad dikona."
37 Pummákraw ti Jesus ti mabegsák sakay káttapos ay
nabágsot dán en angás na.
38 Sakay napisad ten ditángnga na en mabagál a kortina nen
Templo, sapul ten disunu hanggan ten dibábbi.
39 Mágtaknág en pinunu nen sundalu hidi ten atubengán
nen kudus. Netan na ni konya a natay ti Jesus kaya kinagi na,
"Tarud ngani a Anak nen Diyos i tolayid a iddi!"
40 Tehud a mágtan-aw a sangan a bábbi ten adeyu, kaguman
de Maria Magdalena, Salome sakay ti Maria a ina de Santiago
sakay ti Jose.
41 Sapul pa ti Galilea ay nákkuyoyug dán hidi kánni Jesus
sakay nagserbi hidi dikona. Ked bi haud en agum hidi a bábbi
a nákkuyug dikona ti Jerusalem.

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mt. 27:57-61; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42-43 Dikona mágga-aapon dán ay dummemát ti Jose a taga-
Arimatea. Essa siya a igággalang a miyembru nen Sanedrin,
maguray bi siya ten káddemát nen pághari nen Diyos. Nadid
gapu aldew tenhud nen pághanda di ten Aldew nen Káimang
ay binegsákkan na en isip na a ummangay kánni Pilato para
agidán na en bangkay ni Jesus.
44 Nagtaka ti Pilato dikona nabareta na a natay dán ti Jesus.
Pinadulaw na en pinunu nen sundalu hidi sakay tinanung na
ni tatarudan.
45 Dikona a matukuyan na ten pinunu a talaga a patay dán
siya ay pinayagan na ti Jose a alapán en bangkay ni Jesus.
46 Dikona medibábbi ni Jose en bangkay ni Jesus ay bina-
lutan na ten damit a lino a binali na. Káttapos ay inlábbáng
na ten kuweba a batu. Impagulung na en dikál a batu a
nangtakláb di ten pintuwan nen páglábbángngan.

47 Netan de Maria Magdalena sakay ti Maria a ina ni Jose en
nánglábbángngan kánni Jesus.

16

Nabiyag a Ruway ti Jesus
(Mt. 28:1-8; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Nadid, kállipas nen Aldew nen Káimang, de Maria Mag-
dalena, ti Maria a ina ni Santiago sakay ti Salome ay namali
hidi ti págpasárrub a idátton di ten bangkay ni Jesus.
2 Dikona sumikat en aldew ten Simba ay ummangay hidi
ten nánglábbángngan kánni Jesus.
3 Peru mamagtanungan hidi, "Deya wád mángpagulungid ten
batu a nakatakáp ten pintuwan nen páglábbángngan?"
4 Tunay ti kadikál en batu. Peru dikona tuman-aw hidi ay
negulung dán en batu.
5 Dikona summáddáp hidi disalad ay nagtaka hidi gapu
naketa hidi ti essa a lállaki a nakabadu ti malayon a mapudew
a mággetnud ten danág ten kawanan.
6 Sakay kinagi nen lállaki, "Dyan kam manteng, aryokán
moy ti Jesus a taga-Nazaret, en impaku ten kudus. Awan
siya háddi, biniyag siya a ruway nen Diyos! Ilingán moy i
nángdáttonan diyen dikona.
7 Kaya kammoy dán ibareta moy ten disepulus na hidi lalu
kánni Pedro. Kagiyán moy a, 'Mágdipalongu siya dikomoy ti
Galilea. Ketan moy siya haud a kona ten kinagi na dikomoy.'
"
8 Lummuwas hidi ten páglábbángngan sakay nággaginanán
hidi a lummakad, magpágpág hidi sakay magulu en isip di.
Awan hidi ti ingkagi a ányaman maski kándeya gapu ten ánteng
di.

En Atakdug a Págtapos nen Maganda a Bareta ayun kánni Marcos

Pummeta ti Jesus kánni Maria Magdalena
(Mt. 28:9-10; Jn. 20:11-18)

9 [Nadid, dikona a nabiyag a ruway ti Jesus ten kaldiwan
nen Simba ay ti Maria Magdalena en purumeru a pinu-
metaan na. Siya en bábbi a nangibutan ni Jesus ten pittu a
dimonyo.
10 Ummangay siya ten disepulus hidi ni Jesus, dinemáttan
na hidi a malungkut sakay mágsasangitán. Imbareta na dikodi
en netan na.
11 Peru awan hidi maniwala dikona kagiyán ni Maria a
biyag ti Jesus sakay pummeta dikona.]

Pummeta ti Jesus ten Duwwa a Disepulus
(Lu. 24:13-35)

12 Káttapos ay pumumeta bi ti Jesus ten duwwa a disepulus
a pasiyaan a maglakad a patamu ti baryu, peru iba en idsura
ni Jesus tenhud.
13 Nagsoli hidi sakay imbareta di ten kakagumanan di hidi
en nangyari, peru awan hidi naniwala.

Pummeta ti Jesus ten Sapulu ay ti Essa
(Mt. 28:16-20; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

14 Sakay pummeta ti Jesus ten sapulu ay ti essa a disepulus
mentras a kuman hidi. Nagsarantaan na hidi gapu ten awan
di pánniwala dikona sakay ten káttug nen ulu di, gapu awan
hidi naniwala ten naketa hidi dikona a biyag ngani siya.
15 Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Angay kam ti buuwid a
mundu, ipangaral moy en Maganda a Bareta ten atanan a
tolay.
16 En atanan a sumampalataya sakay magpabinyag ay ma-
ligtas, peru en awan sumampalataya ay maparusaan.
17 En sumampalataya hidi ay átdenan ti kapangyariyan a
maggamet ti himala: ten pamamag-itan nen ngaran ku ay
magpalakad hidi ti dimonyo sakay makapagupos ti iba-iba a
upos.
18 Awan hidi maaánya maski ni mangkáppot hidi ti biklat
oni makainom ti ilu. Sakay magpiyya en tehud hidi a saket
a tupuwan di ten lima di.

En Kássoli ni Jesus Dilanget
(Lu. 24:50-53; Gamet 1:9-11)

19 Nadid káttapos nen Panginoon a Jesus a nákpágguron ten
disepulus hidi, ay indisunu siya dilanget sakay nággetnud ten
kawanan nen Diyos.
20 Summunud ngani en disepulus na hidi a nangaral ten
atanan a lugar. Sakay tinulungan hidi nen Panginoon,
pinatunayan na ten tolay hidi a tarud en ipangaral di gapu
ten himala hidi a ingkaluub na dikodi.

En Aperet a Págtapos nen Maganda a Bareta ayun kánni Marcos

[(9) Ummangay en bábbi hidi kánni Pedro sakay ten kagu-
man na hidi, sakay insaysay di en atanan a nakagi dikodi. (10)
Káttapos ay inutusan ni Jesus en disepulus na hidi a ipangaral
ten atanan a suluk ni munduwiday en banal sakay biyag a
awan ti katapusan a bareta nen kaligtasan.]

En Maganda a Bareta Tungkul kánni Jesu-Cristo a Insulat ni Lucas

Paliwanag tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta ayun kánni Lucas ay mángpakapospos a ti Jesus en impangaku a Tagapagligtas ti Israel sakay ten atanan a tolay. Insulat ni Lucas a ti Jesus en pinili nen Ispiritu nen Panginoon tánni ipangaral ten mágkahirap en Maganda a Bareta (4:18-19.) Kaya ketan ti iyád a libru a nepahayag en dikál a malasakit nen Diyos para dikodi. Ti iyád a paraan, lalu a inátdenan ti halaga nen nángsulat en halaga nen Maganda a Bareta para ten mágkahirap sakay inapi.

Nelinaw bi ti iyád a libru en kasayaan lalu dán ten pu-rumeru hidi a kapitulu a nángsaysay tungkul ten kákkeenak ni Jesus, sakay ten katapusan hidi a kapitulu a nángsaysay bi tungkul ten káangay ni Jesus dilanget. En nángsulat ti iyád a libru ay siya labi en nángsulat ten libru a *Gamet* a nángpakapospos bi ten páglagu sakay págpakalat ten pánnampalataya a Cristiano káttapos nen káangay ni Jesus dilanget.

Háddi la a ketan en págsaysay hidi a kona ten págpuri nen anghel hidi sakay págdalaw nen pastol hidi dikona a inyenak ti Jesus, en kákkesaysay tungkul ten anak a ti Jesus ten disalad nen Templo, en talinhaga tungkul ten makákkagbiyán Samaritano, sakay en nawan a anak. Inátdenan bi ti dikál a págpahalaga ti iyád a libru en halaga nen págdasal, en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu, en ginampanan nen kabábbiyan ten tarabahu ni Jesus, sakay en págpatawad nen Diyos ten makasalanan hidi.

Malinaw a ketan ti iyád a libru en iba a págpahalaga nen nángsulat para ten mágkahirap sakay inapi. Ketan háddi a ti Jesus ay nánglaan ti iba a pákpággagum sakay págmahal para dikodi.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
En kákkeenak ni Juan a Mágbinyag sakay ni Jesus 1:5-2:52
En págserbi ni Juan a Mágbinyag 3:1-20
En págbinyag ni Juan sakay ten págtoksu kánni Jesus 3:21-4:13
En págserbi ni Jesus ti Galilea 4:14-9:50
En ginamet ni Jesus ti Galilea hanggan ti Jerusalem 9:51-19:27
En dimudyan hidi a aldew ten biyag ni Jesus 19:28-23:56

En ruway a kákkabiyag, en káppeta, sakay en káangay ni Jesus
dilanget 24:1-53

Pággalay

1 Kagalang-galang a Teofilo, makpal dán a tolay i nagsikapid
a mángsulat tungkul ten bagay hidi a nangyari a netan mi.
2 En insulat di ay tungkul ten netoldu dikomi nen naketa
hidi sapul pa ten sapul na, sakay nangaral ten Maganda a
Bareta.
3 Kaya inadal ku bi ti hustu en atanan a bagay tungkul
ti nangyariyid a hidi iyád, sinapul ku ten sapul na, sakay
káttapos ay naisipan ku a isulat ti maayus en atanan a pangya-
yari para dikomu
4 tánni matukuyan mu talagaid a katutuhanan tungkul ten
netoldu hidi dikomu.

Impakapospos en Kákkeenak ni Juan a Mágbinyag

5 Dikona a ti Herodes en hari ti Judea ay tehud a essa a padi
a Zacarias en ngaran na. Kaguman siya ten grupu ni Abias.
En kabinga na ay ti Elisabet a gubwat ten lahi ni Aaron.
6 Ten atubengán nen Diyos ay parehu a makasaya en magk-
abinga. Sássunudán di en atanan a kautusan sakay bilin nen
Panginoon.
7 Awan hidi ti anak gapu baug ti Elisabet, sakay mágkatanda
dán hidi a duwwa.
8 Nadid, dikona a en grupu dán de Zacarias en lummewas
a nanungkulan ten Templo ay siya en nagserbi a padi ten
atubengán nen Diyos.
9 Dikona nagbunutan hidi a ayun ten kaugaliyan nen padi
hidi ay en ngaran ni Zacarias en napili a somdáp ten kadisal-
adan nen Templo nen Panginoon para magalay ti insenso.
10 Ti odasid a iyud ay napisan bi en tolay hidi a magdasal
ten luwas nen Templo.
11 Nadid ay tehud a pummeta kánni Zacarias a essa
anghel nen Panginoon. Nágtaknág ten kawanan nen altar a
págtutudan ti insenso.
12 Naráknid siya sakay neántingan ten pákketa na ten anghel.
13 Peru kinagi nen anghel dikona, “Dyan ka manteng
Zacarias! Sinanig nen Diyos en dasal mu. Magenak en
kabinga mu a ti Elisabet ti essa a lállaki sakay Juan ingaran
muwid dikona.
14 Magin masaya ka sakay makpal bi masayaid ten
kákkeenak na.
15 Gapu magin mataas siya ten atubengán nen Panginoon.
Awan siya dapat a uminom ti alak oni maski ányaman a
makalasing. Buktet palla siya ay ked dán dikona en Banal a
Ispiritu.

16 Makpal ten Israelita hidi en maakit na a sumoli ten
Panginoon di a Diyos.
17 Dumipalongu siya ten Panginoon. Ked dikona en Ispiritu
sakay kapangyariyan a kona kánni Elias a propeta. Pagka-
sunduwán na en máttama hidi. Pasoliyán na ten tama a dilan
en masuwayin hidi, tánni mehanda na en tolay hidi para ten
Panginoon.
18 Kinagi ni Zacarias ten anghel, "Konyaák a makasigudu a
mangyari iyád? Lakayák dán sakay bikás dán bi en kabinga
ku.
19 Tummábbig en anghel, "Sikán ay ti Gabriel a magserbi ten
atubengán nen Diyos. Inutusanák na tánni ikagi ku dikomu
iyád a maganda a bareta.
20 Peru gapu awan ka maniwala ten kinagi ku a mang-
yari iyád ten netakda a panahun, ay mabulol ka hanggan
dumemát en takda a odas a mangyari en kinagi ku dán
dikomu."
21 Nadid en tolay hidi ay maguray kánni Zacarias ten luwas.
Magtaka dán hidi ni bakin a malay siya a lumuwas.
22 Ten kálluwas na ay awan dán siya makapagupos nan
magsinyas dálla. Kaya naisip nen tolay hidi a bakay naketa
siya ti pangitain ten disalad nen Templo. Ti Zacarias ay
nagtulos-tulos a bulol.
23 Dikona natapos dán en págserbi ni Zacarias ay ummuli
dán siya.
24 Awan nagnalay ay naglihi dán ngani ti Elisabet. Sakay
limma a bulan siya a awan lummuwas ten bilay di.
25 Kinagi ni Elisabet, "Nadid ay kinagbiyanák nen Pangi-
noon. Ginamet na iyád tánni maibut en dahilan nen kahi-
hiyan ku!"

Impakapospos en Kákkeenak ni Jesus

26 Ten kaánnám a bulan nen págbuktet ni Elisabet ay inutu-
san nen Diyos ti anghel Gabriel a umangay ti Nazaret, Galilea,
tánni kaurunán na en
27 essa a dalaga a Maria en ngaran na. Nakatakda dán siya
a ikasal kánni Jose a gubwat ten lahi ni hari a David.
28 Ummangay en anghel kánni Maria, sakay binati na,
"Magsaya ka dán! Kasayaan ka a tarud nen Diyos sakay ked
dikomu en Panginoon."
29 Nabalisa a tarud ti Maria sakay ináisip na ti hustu ni ánya
i kahuluganid ni uposid a iyud.
30 Kinagi nen anghel dikona, "Dyan ka manteng Maria,
gapu kasayaan ka nen Diyos.
31 Kagiyán kuwidi dikomu ay maglihi ka sakay magenak ka
ti essa a lállaki a ngaranan mu a Jesus.

32 Magin mataas siya, sakay ngaranan di siya a Anak nen
Kataasan a Diyos. Gamitán siya nen Panginoon a Diyos a hari
a kona ten ninunu na a ti David.
33 Maghari siya ten lahi ni Jacob a awan ti katapusan. En
pághari na ay pang-awan ti katapusan."
34 Kinagi ni Maria ten anghel, "Konya iyád a mangyari
birhenák palla bi?"
35 Kinagi nen anghel dikona, "Umangay dikomu en Ba-
nal a Ispiritu sakay lenduman ka nen kapangyariyan nen
Kataasan a Diyos. Kaya en iyenak mu ay banal sakay dulawán
a Anak nen Diyos.
36 Kona ten nangyari ten kamag-anak mu a ti Elisabet, awan
beman tukoy nen atanan a tolay a baug siya? Peru nadid ay
naglihi siya maski bikás dán. Kaánnám na dán nadid a bulan
a mabuktet,
37 gapu awan ti ányaman a bagay a awan magamet nen
Diyos."
38 Tummábbig ti Maria, "Alipinák nen Panginoon. Mangyari
nakuwan dikoku en kinagi mu." Káttapos ay linakadan dán
siya nen anghel.

Bummisita ti Maria kánni Elisabet
39 Nadid, awan nagnalay ay nagapura ti Maria a ummangay
ten mabuki-bukid a banuwan ti Judea.
40 Káddemát na ten bilay de Zacarias ay binati na ti Elisabet.
41 Pákkasanig ni Elisabet kánni Maria ay nagarikad en anak
ten disalad nen tiyan na. Naputat ti Banal a Ispiritu ti
Elisabet.
42 Sakay nepákraw siya ten saya na a kinagi na, "Pinagpala
ka ten atanan a bábbi sakay pinagpala bi i buktet muwen!
43 Deyaák beman para bisitaán nen ina nen Panginoon ku?
44 Ten pákkasanig ku ten bati mu ay nagarikad ten saya na i
anakidi ti tiyan kuwiday.
45 Pinagpala ka ta summampalataya ka a mangyari en
kinagi nen Panginoon dikomu."

En Kansiyon ni Maria a Págpuri
46 Sakay kinagi ni Maria,
"Magpuri i pusu kuwiday ten Panginoon,
47 sakay en ispiritu ku ay masaya ten Diyos a Tagapagligtas
ku.
48 Gapu awanák na pinabayan maski mababaák la a
alipin na!
Sapul nadid ay kagiyán nen atanan a tolay a sikán ay pinag-
pala.
49 Gapu dikál a bagay en ginamet dikoku nen Makapang-
yariyan a Diyos.

Siya ay Banal!
50 En habag na ay para ten atanan a tolay,
sakay ten atanan a lahi a tehud a ánteng dikona.
51 Impeta na en begsák nen barasu na,
sakay linitu na en hambug hidi ti pággisipan.
52 Inibutan na ten trono di en tehud hidi a kapangyariyan.
Sakay intaas na en ked hidi ten mababa a kalagayan.
53 Pinutat na ti mágkaganda a bagay en magaláp hidi.
Sakay pinalakad na a awan ti tawid a ányaman en mágkayaman hidi.
54 Tinulungan na en tagapagserbi na a Israel,
awan na hidi linimon a kahabagan.
55 Tinupad na en pangaku na ten ninunu tam hidi,
kánni Abraham sakay en lahi na hidi a awan ti katapusan!"
56 Nágyan ti Maria kánde Elisabet ti tállu a bulan bagu siya a ummuli.

En Kákeenak ni Juan a Mágbinyag

57 Nadid, dikona dummemát en odas a magenak dán ti Elisabet ay lállaki en anak na.
58 Masaya a tarud en kadatigan na hidi sakay en partidu na hidi dikona a mabareta di a pinagpala siya nen Panginoon.
59 Ten kawalu a aldew ay ummangay hidi ten bilay de Elisabet gapu turiyán di dán en anak. Ngaranan di nakuwan a Zacarias en anak a kona ten ama na,
60 peru kinagi ni Elisabet, "Bakán! Juan ngaran naid."
61 Kinagi di, "Peru awan kam ti kapartidu a tehud a ngaran a kona haán."
62 Kaya sininyasan di en ama na tánni itanung di ni ánya gustu naid a pangngaran ten anak na.
63 Nággid ti Zacarias ti pagsulatan sakay insulat na a, "Juan i ngaran naid." Nagtaka hidi a atanan.
64 Ti odasid biyid a iyud ay nakapagupos dán ti Zacarias, sakay tulos siya a nagpuri ten Diyos.
65 Neántingan en kadatigan di hidi, sakay nekalat en bareta ten buu a mabuki-bukid a lugar ti Judea.
66 Atanan nen nakabareta hidi ay mággaisipán ten pangyayari. Kinagi di, "Ánya wád pangyariyanid ni anakid a iyád? Gapu maliwanag a ked dikona en kapangyariyan nen Panginoon.

En Hula ni Zacarias

67 Naputat ti Banal a Ispiritu ti Zacarias a ama ni Juan, sakay nagpahayag ti mensahi a gubwat ten Diyos.
68 Kinagi na, "Puriyán tam en Panginoon a Diyos ni Israel!
Tinulungan na sakay pinalaya en tolay na hidi.

69 Nángpaangay siya dikotam ti essa a makapangyariyan a Tagapagligtas,
a gubwat ten lahi ni David a tagapagserbi na.
70 Tenhud pa a panahun ay impangaku na dán ten pamamagitan nen propeta na hidi a banal,
71 a iligtas na kitam ten atanan a kadima tam,
sakay ten atanan a maiyamut dikotam.
72 Nagpangaku bi a kagbiyan na en ninunu tam hidi,
sakay awan na kalimunan en banal na a kasunduwan.
73 Impangaku na ten ninunu tam a ti Abraham,
74 a iligtas na kitam ten atanan a kadima tam,
tánni makapagserbi kitam dikona a awan ti ánteng,
75 sakay magin banal sakay matuwid ten pangileng na mentras a biyag kitam."
76 Intulos pa ni Zacarias a kinagi, "Siko a anak ku ay ngaranan di ka a propeta nen Kataasan a Diyos.
Gapu mágdipalongu ka ten Panginoon a mánghanda ten paglakadan na.
77 Tánni ipakapospos mu ten tolay na hidi en kaligtasan di,
sakay en kapatawadan nen kasalanan di.
78 En Diyos ay talaga a makákkagbiyán sakay mapagmahal.
Págdadedemlagán na dán en aldew nen kaligtasan.
79 Siya i mangdemlagid ten tolay hidi a ked ten kadiklámman sakay en adeni dán ti kamatayan.
Igiyya na kitam ten dilan a patamu ten kapayapaan."
80 Dummikál en anak sakay bummegsák en ispiritu na. Nágyan siya ten kaparangan hanggan ten dikona angay dán siya pummeta ten banuwan ni Israel.

2

En Kákkeenak ni Jesus
(Mt. 1:18-25)

1 Ti panahunid a iyud, ay inyutus ni Emperador Augusto a kailangan a magparihistru en atanan a tolay a nasakupan nen kahariyan ni Roma.
2 Iyád en purumeru a págparihistru nen tolay hidi dikona a gubernador ti Cirenio ti Siria.
3 Kaya en atanan a tolay ay ummuli ten sadili di a banuwan tánni magparihistru.
4 Kaya ti Jose a mágyan ten banuwan a Nazaret, a essa a siyudad ti Galilea ay ummangay ti Judea, ti Bethlehem ten banuwan a neenakan ni hari a David, gapu siya ay gubwat ten lahi ni David.
5 Kaguman ni Jose ti Maria a magin kabinga na. Angay bi hidi magparihistru. Ti Maria ay taráeenakan dán,

6 kaya mentras a ked hidi ti Bethlehem ay nagabutan siya
nen pággenak na.
7 Inyenak ni Maria en panganay na a anak a lállaki. Binalu-
tan na iyud ti lampen sakay impakatdug na ten págpakanan ti
hayup. Gapu awan dán hidi ti maari a tulusan ta awan dán ti
bakanti ten págkaseruwan.

En Mággalaga hidi ti Tupa sakay en Anghel hidi

8 Ti lugarid a iyud ay tehud a katolayan a magbantay ten
alaga di hidi a tupa ten kaparangan ti gibiyid a iyud.
9 Bigla a pummeta dikodi en essa a anghel nen Panginoon,
sakay en kaluwalhatian nen Panginoon ay dinumemlag ten
palebut di kaya minanteng hidi.
10 Peru kinagi nen anghel dikodi, "Dyan kam manteng,
tehudák a tawid a maganda bareta para dikomoy. Mangatád
iyád ti dikál a kasayaan ten atanan a tolay.
11 Neenak nadid a aldew ten banuwan ni David en Taga-
pagligtas moy, en Cristo a Panginoon.
12 Saiddi tanda naid, tehud kam a ketan a anak a nabalutan
ti lampen sakay kumákkatdug ten págpakanan ti hayup."
13 Nadid, bigla a linumitaw ten páppágyanan nen anghel en
makpal pa a anghel a gubwat dilanget, mágkansiyon hidi ti
papuri ten Diyos.
14 Kinagi di, "Puriyán en Diyos a ked dilanget,
sakay kapayapaan ti lutaiday para ten tolay hidi a
kasayaan na."
15 Dikona a nagsoli dán en anghel hidi dilanget ay
namágguron en mággalaga hidi ti tupa, kinagi di, "Kadtamon
ti Bethlehem, angay tam ilingán iyád a pangyayari a ingkagi
dikotam nen Panginoon."
16 Pagdaka hidi a ummangay ti Bethlehem. Káddemát
di haud ay netan di de Maria ay ti Jose, sakay en anak a
kumákkatdug ten págpakanan ti hayup.
17 Inyistorya nen mággalaga hidi ti tupa en tungkul ten anak
a imbareta nen anghel dikodi.
18 Nagtaka en atanan a nakasanig ten kinagi nen mággalaga
hidi ti tupa.
19 Peru pinakatandaan ni Maria en atanan a nasanig na,
sakay nággisip-isip ten atanan a nangyari.
20 Nagsoli dán en mággalaga hidi ti tupa ten kaparangan a
mágpapuriyán ten Diyos sakay magpahayag ten kadakilaan
na, gapu ten atanan a nasanig di sakay netan di a imbareta
nen anghel dikodi.
21 Nadid káddemát nen kawalu a aldew ay tinuri en anak,
sakay Jesus en nangngaran di dikona. Iyád en ngaran a kinagi
nen anghel bagu siya a inlihi.

Inyangay Di ti Jesus ten Templo

22 Ten dikona dummemát dán en aldew a pangtupad de Jose
ay ti Maria ten Kautusan ni Moises a páglinis, ay ummangay
hidi ti Jerusalem. Tawid di en anak tánni iyalay di ten
Panginoon,
23 gapu kona háddi en nakasulat ten Kautusan nen Diyos,
"En atanan a panganay a lállaki ay ilaan ten Panginoon."
24 Nagalay bi hidi ayun ten kinagi nen kautusan nen Pangi-
noon, maari a magkabinga a batu-batu oni duwwa a ogbun
ni kalapati.

25 Nadid, ti panahunid a iyud ay tehud a lállaki a mágyan
ti Jerusalem a Simeon en ngaran na. Matuwid siya a tolay,
tehud siya a ánteng ten Diyos sakay mággaurayán siya ten
pángligtas nen Diyos ten lahi ni Israel. Ked dikona en Banal
a Ispiritu.
26 Impakapospos nen Banal a Ispiritu dikona a awan siya
matay hanggan awan na ketan en Cristo a impangaku nen
Panginoon.
27 Gapu inggiyya siya nen Banal a Ispiritu kaya sinomdáp
siya ten Templo. Dummemát bi ten Templo de Jose ay ti Maria
a tawid di en anak a ti Jesus tánni tupadán di en Kautusan.
28 Kinarga ni Simeon en anak sakay nagpuri ten Diyos a
kinagi na,
29 "Nadid Panginoon, natupad dán en impangaku mu dikoku,
maariyák mu dán a alapán a mapayapa.
30 Gapu netan ku dán a mismu en págligtas mu,
31 a inhanda mu para ketan nen atanan a tolay.
32 Essa a demlag a mángpahayag ten kaluuban mu ten Hentil
hidi,
sakay siya bi en mangatád ti kapuriyan ten banuwan mu
a Israel."
33 Nagtaka en dáddikál hidi nen anak gapu ten kinagi ni
Simeon tungkul dikona.
34 Pinagpala hidi ni Simeon sakay kinagi na kánni Maria
a ina nen anak, "I anakid a iyád ay nelaan para ten
kákkepahamak oni kákkaligtas nen makpal ti Israel. Siya
en tanda a gubwat ten Diyos, peru makpal mangkontraid
dikona.
35 Gapu dikona ay matukuyan en ked ten isip nen makpal a
tolay. Sakay siko Maria ay dumanas ka ti subra a kalungkutan
a kumán a balisung a nesaksak ti pusu muwen.

36 Ked bi ten Templo en essa propeta a bábbi, Ana en ngaran
na. Anak siya ni Fanuel a gubwat ten lahi ni Aser. Bikás dán
siya a tarud. Pittu la hidi a taon a nagagum ay ten kabinga na,

37 sakay nabilu dán siya. Nadid ay walu a pulu ay ti áppat
dán a taon siya a bilu. Pirmi siya a ked ten Templo, sakay
aldew ay ti gibi ay sumamba ten Diyos ten pamamag-itan nen
págkulásyon sakay págdasal.
38 Ti odas biyid a iyud ay ummadeni bi siya kánde Jose ay
ti Maria sakay nagpasalamat ten Diyos. Nagupos bi siya ti
tungkul ten anak ten atanan nen maguray ten págpalaya nen
Diyos ti Jerusalem.

Nagsoli hidi ti Nazaret

39 Dikona natupad dán de Jose ay ti Maria en atanan a bagay
a agidán nen Kautusan nen Panginoon ay nagsoli dán hidi ti
Nazaret, Galilea.
40 En anak ay dummikál a malusug, matalinu, sakay
makasaya ten Diyos.

Ti Jesus sakay en Maistu hidi ten Templo

41 Kada a taon ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib nen Judio
hidi, ay angay en dáddikál hidi ni Jesus ti Jerusalem.
42 Sakay dikona sapulu ay ti duwwa dán a taon ti Jesus ay
ummangay dámman hidi ti Jerusalem a kona ten dati di a
kaugaliyan.
43 Káttapos nen piyesta ay nagrektat dán hidi a ummuli.
Nawarak ti Jesus ti Jerusalem a awan natukuyan nen dáddikál
na hidi.
44 Gapu en akala di ay ked la siya a kaunonud di kaya tulos-
tulos la en lakad di ten saldew. Dikona a napospusan di a
awan siya kaguman ay nagaryok dán hidi ten kapartidu di
hidi ay ten mágkatenggi di hidi a tolay.
45 Peru awan di siya netan, kaya nagsoli hidi ti Jerusalem a
magaryok.
46 Tállu a aldew hidi a nagaryok bagu di a netan ti Jesus ten
Templo. Mákpággetnud ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan.
Mágsanig siya dikodi sakay magtanung.
47 Atanan nen makasanig hidi dikona ay magtaka ten karu-
nungan na.
48 Dikona netan siya nen dáddikál na hidi ay nagtaka bi hidi.
Kinagi nen ina na, "Anak ku, bakin ginamet mu iyád dikomi?
Tunay kami ti balisa ay ti ama mu a mágga aryokán dikomu."
49 Kinagi ni Jesus, "Bakin a aryokánnák moy? Awan moy
beman tukoy a dapatid ay kedák ten bilay nen ama ku?"
50 Peru awan di naintendiyan en tatarudan a kahulugan
nen kinagi na.
51 Sakay nák-oli dán siya ten dáddikál na hidi ti Nazaret. Ma-
sunurin siya a anak ten dáddikál na hidi. Nadid, pinakatan-
daan nen ina na en atanan a bagay a nangyari.

52 Mágdika-dikál ti Jesus, sakay lummawak en karunungan
na. Lalu siya a nagin makasaya ten Diyos pati ten tolay hidi.

3

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ti panahunid a iyud, ay sapulu dán ay ti limma a taon en
pághari ni Emperador Tiberio. Ti Poncio Pilato ay gubernador
ti Judea. Ti Herodes ay pinunu ti Galilea, sakay en kapatkaka
na a ti Felipe ay pinunu ten lugar a Iturea sakay Traconite. Ti
Lisanias ay pinunu ti Abilinia.
2 Dikona de Anas ay ti Caifas en kapunuwan nen padi hidi,
ti Juan a anak ni Zacarias ay mágyan ten kaparangan. Sakay
impahayag nen Diyos kánni Juan en upos na.
3 Kaya linebut na en magdibe-dibelyu a lugar ti Jordan.
Impangaral na a dapat hidi a magsisi ten kasalanan di, sakay
magpabinyag tánni patawadán hidi nen Diyos.
4 Kaya natupad en nakasulat ten libru ni propeta Isaias a,

"Iddi en impahayag nen essa a tolay a magpákraw ten ka-
parangan:
'Ihanda moy en paglakadan nen Panginoon.
Maggamet kam ti masunong a dilan a paglakadan na!
5 Matambakan en lábbak-lábbak,
sakay mapatag en buki-bukid.
Mapasunong en dilan a kiwál-kiwál,
sakay mapatag en dilan a mabagtu-bagtu.
6 Sakay ketan nen atanan a tolay en págligtas a gamitán nen
Diyos!' "

7 Makpal en tolay a ummadeni kánni Juan para mag-
pabinyag. Peru kinagi na dikodi, "Sikam a lahi hidi ni biklat!
Deya i nagkagiyid dikomoy maginanan moy en parusa a
dumemát?
8 Ipeta moy ten pamamag-itan nen gamet a nagsisi kamon,
sakay dyan moy ikatuwiran a anak kam ni Abraham. Kagiyán
ku dikomoy, a makalalang en Diyos ti tatarudan a anak ni
Abraham ti batuwiday hidi.
9 Nadid palla ay nakahanda dán en wasay para ten gamot
hidi nen kayu; en balang kayu a awan magbunga ti maganda
ay pukanán sakay ibut ten apoy."
10 Tinanung siya nen tolay hidi, "Ni konahud ay ánya i dapat
miyid a gamitán?"
11 Tummábbig ti Juan, "Ni tehud kam a duwwa a badu ay
iyatád moy en essa ten awan. Kona bi hud gamitánnid nen
tehud a pagkain.

12 Nadid, dummemát bi en mágsinger hidi ti buwes tánni
magpabinyag, sakay nagtanung hidi dikona, “Maistu, ánya i
dapat miyid a gamitán?”
13 Kinagi na dikodi, “Dyan kam magsinger ti subra ten
dapat moy a singirán.”
14 Tinanung bi siya nen sundalu hidi, “Ay sikami, ánya
bi i dapat miyid a gamitán?” Kinagi ni Juan dikodi, “Dyan
kam mággid ten deyaman ten pamamag-itan nen págpilit oni
págbintang ten awan ti katuwiran. Tama moy dán en suweldu
moy.”
15 Magáoray tenhud en katolayan ten káddemát nen Cristo,
kaya inisip di a ti Juan dán en áorayán di.
16 Kaya kinagi ni Juan dikodi, “Binyagan takam ten
pamamag-itan nen dinom, peru en dumemát a kasunud
ku ay siya i mangbinyagid dikomoy ten pamamag-itan nen
Banal a Ispiritu sakay nen apoy. Mas makapangyariyan
siya nan sikán, awanák ngani karapatdapat maski mangokbis
man dálla ten igut nen sandalyas na.
17 Tawid na dán en bilau tánni tapan na en inággik. Puronán
na en paray sakay isaddi na ten bilay na. Peru en lupás ay tu-
tudán na ten apoy a awan maada-adáp a awan ti katapusan.”
18 Makpal pa a bagay en impangaral ni Juan ten katolayan
ten pángpahayag na ten Maganda a Bareta.
19 Maski ti Herodes a pinunu ti Galilea ay nagkagiyan bi ni
Juan gapu inagum na en kayong na a ti Herodias sakay magin
ten agum pa hidi a mágkadukás a gággamitán na.
20 Kaya impepiresu ni Herodes ti Juan, sakay lalu pa a
nadagdagan en kasalanan ni Herodes.

Bininyagan ti Jesus
(Mt. 3:13-17; Mc. 1:9-11)

21 Nadid dikona a nabinyagan dán ni Juan en katolayan,
ay bininyagan na bi ti Jesus. Mentras a magdasal ti Jesus ay
nabukasan dilanget
22 sakay dummibábbi dikona en Banal a Ispiritu a kumán a
kalapati. Tehud a boses a gubwat dilanget a kinagi na, “Siko
en mahal ku a Anak, kasayaan taka a tarud.”

En Ninunu hidi a Ginubwatan ni Jesus
(Mt. 1:1-17)

23 Dikona tállu a pulu dán a taon en idad ni Jesus ay sinapu-
lan na dán a mangaral. Ten pangisip nen tolay hidi ay anak
siya ni Jose a anak ni Eli,
24 a anak ni Matat. Ti Matat ay anak ni Levi a anak ni
Melqui, sakay ti Melqui ay anak ni Janai a anak ni Jose.

25 Ti Jose ay anak ni Matatias a anak ni Amos. Ti Amos a
anak ni Nahum ay anak ni Esli. Ti Esli a anak ni Nage,
26 ay anak ni Maat a anak ni Matatias. Ti Matatias a anak ni
Semei ay anak ni Jose. Ti Jose a anak ni Juda
27 ay anak ni Joana. Ti Joana ay anak ni Resa a anak ni
Zorobabel a anak ni Salatiel a anak ni Neri.
28 Ti Neri ay anak ni Melqui a anak ni Adi. Ti Adi ay anak ni
Cosam a anak ni Elmodam a anak ni Er.
29 Ti Er ay anak ni Josue a anak ni Elieser a anak ni Jorim a
anak ni Matat. Ti Matat ay anak ni Levi
30 a anak ni Simeon a anak ni Juda. Ti Juda ay anak ni Jose.
Ti Jose ay anak ni Jonan a anak ni Eliaquim,
31 a anak ni Melea. Ti Melea ay anak ni Mainan a anak ni
Matata a anak ni Natan a anak ni David.
32 Ti David ay anak ni Jesse, a anak ni Obed, sakay ti Obed
ay anak ni Booz. Ti Booz ay anak ni Salmon a anak ni Naason
33 a anak ni Aminadab a anak ni Admin. Ti Admin ay anak
ni Arni a anak ni Esrom, a anak ni Fares. Ti Fares ay anak ni
Juda
34 a anak ni Jacob. Ti Jacob ay anak ni Isaac a anak ni
Abraham. Ti Abraham ay anak ni Tare a anak ni Nacor.
35 Ti Nacor ay anak ni Serug a anak ni Ragau, a anak ni
Peleg, sakay ti Peleg ay anak ni Heber a anak ni Sala.
36 Ti Sala ay anak ni Cainan a anak ni Arfaxad a anak ni
Sem. Ti Sem ay anak ni Noe a anak ni Lamec
37 a anak ni Matusalem a anak ni Enoc. Ti Enoc ay anak ni
Jared a anak ni Mahalaleel a anak ni Cainan.
38 Ti Cainan ay anak ni Enos a anak ni Set. Sakay ti Set ay
anak ni Adan a anak nen Diyos.

4

Pinurbaan nen Diyablo ti Jesus
(Mt. 4:1-11; Mc. 1:12-13)

1 Nadid summoli ti Jesus a gubwat ti Jordan a putat a tarud
ti Banal a Ispiritu. Inggiyya siya nen Ispiritu ten kaparangan,
2 ten alay nen áppat a pulu a aldew, tinoksu siya haud nen
diyablo. Awan siya ti kinan a ányaman ti alayid a iyud kaya
nagaláp siya.
3 Kinagi nen diyablo dikona, “Ni siko en Anak nen Diyos, ay
iyutus mu a magin tinapay i batuwen.”
4 Peru kinagi ni Jesus dikona, “Kinagi nen Kasulatan, ‘Bakán
la a ten makan a mabiyag i tolayid.’ ”
5 Káttapos ay inyangay siya nen diyablo ten malangkaw
a lugar, sakay impeta na ti saglit en atanan a kahariyan ti
munduwiday.

6 Kinagi nen diyablo, “Iyatád ku dikomu en atanan a kapangyariyan sakay karangalan ni kahariyanid a hidi iyán. Neatád iyád dikoku, sakay maari ku a iyatád maski kándeya, basta gustu ku.
7 Kaya ni sambaánnák mu ay magin kao mu hidi iyán a atanan.”
8 Peru tummábbig ti Jesus, “Kinagi nen Kasulatan a,
‘En Panginoon mu a Diyos i dapat muwid a sambaán,
sakay siya la i dapat muwid a pagserbiyan.’ ”
9 Káttapos ay inyangay dámman siya nen diyablo ten toktok nen Templo ti Jerusalem, sakay kinagi na dikona, “Ni siko ngani en Anak nen Diyos ay tumápduk ka,
10 gapu nakasulat a,

‘Pabantay ka nen Diyos ten anghel na hidi,
utusan na hidi tánni bantayan di ka,’
11 sakay nakasulat bi a,
‘Ten pamamag-itan nen lima di ay alalayan di ka,
tánni maski i básset muwen ay awan mesángdul ti batu.’ ”
12 Peru tummábbig ti Jesus dikona, “Kinagi nen Kasulatan a,
‘Dyan mu purbaan en Panginoon mu a Diyos!’ ”
13 Káttapos nen diyablo a nangtoksu kánni Jesus ten atanan a paraan, ay linakadan na dán ti Jesus sakay naguray ti iba a pagkakataun.

En Sapul nen Tarabahu ni Jesus ti Galilea
(Mt. 4:12-17; Mc. 1:14-15)

14 Nadid nagsoli ti Jesus ti Galilea a ked dikona en kapangyariyan nen Ispiritu. Nabareta ten banu-banuwan haud en tungkul dikona.
15 Nagtoldu siya ten tolay hidi ten sinagoga di hidi, sakay pinuri siya nen atanan a tolay.

Awan Di Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mc. 6:1-6)

16 Nadid, ummangay ti Jesus ti Nazaret, iyud en dummikállan na a banuwan. Kona ten dati na a gággamitán ay summáddáp siya ten sinagoga ten Aldew nen Káimang. Tummaknág siya tánni magbasa,
17 sakay inyatád di dikona en libru a insulat ni propeta Isaias. Binuklat na iyud sakay kona háddi en nakasulat,
18 “Ked dikoku en Banal a Ispiritu,
gapu piniliyák na a mángpakapospos ten Maganda a Bareta ten pubri hidi.
Inutusanák na tánni ipakapospos ten piresu hidi a lumaya hidi,
sakay kona bi ten burák hidi a maketa hidi.

Inutusanák tánni palayaán dán en apiyadu hidi,
19 sakay tánni ipakapospos a pademát dán en panahun
nen págligtas nen Panginoon."
20 Káttapos ay linukot na en kasulatan, sakay nággetnud
dikona mesoli na ten mágserbi ten sinagoga. Sakay ináeleng
siya nen atanan a ked haud.
21 Sakay kinagi na dikodi, "Natupad nadid en nasanig moy
a binasa ku ten kasulatan."
22 Pinuri siya nen atanan a ked haud sakay nagtaka hidi
gapu mahusay en pággupos na. Kinagi di, "Awan beman siya
en anak ni Jose?"
23 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Siguradu a kagiyán moy
dikoku i kakagiyanid a iddi, 'Ta Doktor ka ay gamután mu
i sadili muwen.' Maari a kagiyán moy bi a, 'Bakin a awan
mu gamitán ti sadili muwidi a banuwan en nabareta mi a
ginamet mu ti Capernaum?'
24 Kagiyán ku dikomoy a awan ti propeta a tenggiyán ten
sadili na a banuwan.
25 Peru kagiyán ku dikomoy a ten panahun ni propeta Elias
ay makpal a bilu a bábbi ti Israel, dikona a awan naguden ti
tállu ay ti kalahati a taon sakay nagkahud ti aláp ten buu a
lugar.
26 Peru awan inutusan ti Elias a umangay ten maski ni
deyaman dikodi, nan ummangay siya ten bilu a bábbi ti
Sarepta, ten lugar a Sidon.
27 Kona labi ten kapanahunan ni Eliseo ay tunay ti kakpal
en kinetong ti Israel, peru awan siya ti pinagpiyya sakay
lininis maski essa man dikodi, nan ti Naaman la a taga-Siria."
28 Naiyamut en atanan a tolay ten sinagoga dikona masanig
di iyud.
29 Tummaknág hidi a atanan sakay binerber di siya a
paluwas, inyangay di ten gilid nen bukid a páppágyanan nen
banuwan tánni itápduk di siya ten pengpeng.
30 Peru nagkon siya ten ditángnga di sakay linumakad.

En Lállaki a Sináddáp nen Madukás a Ispiritu
(Mc. 1:21-28)

31 Kállakad na haud ay ummangay ti Jesus ti Capernaum ti
Galilea, sakay nagtoldu ten tolay hidi ten Aldew nen Káimang.
32 Nagtaka en mágsanig hidi ten págtoldu na gapu tehud a
kapangyariyan en pággupos na.
33 Tehud a essa a lállaki a hinayup a ked ten sinagoga.
Pummákraw siya ti mabegsák,
34 kinagi na, "Jesus a taga-Nazaret, ánya i pakialam muwid
dikomi? Ummangay ka beman háddi tánni bunuwán mu
kami? Matenggi taka, siko en Banal a gubwat ten Diyos."

35 Peru sinaway siya ni Jesus, kinagi na, “Tumahimik ka, umibut ka dán ti tolayen!” Sakay nelugmuk en lállaki ten atubengán nen katolayan, káttapos ay lummakad en dimonyo a awan na pinasaketan.
36 Nagtaka hidi a atanan, kaya namagtanungan hidi a kinagi di, “Ánya wád iyád a kakalasi a pággupos? Makapangyariyan! Mautusan na a lumakad en mágkadukás a ispiritu sakay sumunud hidi dikona!”
37 Sakay kummalat en bareta tungkul kánni Jesus ti iyud a lugar.

Pinagpiyya ni Jesus en Makpal a Tolay
(Mt. 8:14-17; Mc. 1:29-34)

38 Lummakad ti Jesus ten sinagoga sakay tulos siya a ummangay ten bilay ni Simon. Netaun bi a mahigpit en ladu nen bábbi a katugngan ni Simon, kaya impákpágguron di kánni Jesus a pagpiyyaán siya.
39 Tummaknág ti Jesus ten adeni nen kákkatdugan nen bábbi, sakay inyutus na a maibut en ladu, sakay naibut ngani. Pagdaka a ummikat en bábbi sakay nagserbi dikodi.
40 Dikona a summarám dán en aldew ay inyangay nen tolay hidi en atanan a tehud a saket kánni Jesus, ányaman en saket di. Intupu na en lima na ten balang essa, sakay nagpiyya hidi a atanan.
41 Pinalayas na bi en dimonyo hidi ten tolay hidi a sináddáppan di. Nagpákrawan hidi a lummuwas, kinagi di, “Siko en Anak nen Diyos!” Peru sinaway hidi ni Jesus sakay awan na hidi pinayagan a magupos, gapu tukoy di a siya en Cristo.

Nangaral ti Jesus ti Judea
(Mc. 1:35-39)

42 Dikona kaldiwan dán ay lummakad ti Jesus, sakay ummangay ten tahimik a lugar. Inaryok siya nen katolayan sakay dikona ketan di ay nákkekagbi hidi a dyan pala siya lumakad.
43 Peru kinagi ni Jesus, “Kailangan a ipangaral ku bi ten agum a banuwan en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos, gapu saiyád en dahilan kayaák a pinaangay háddi.”
44 Sakay nagtulos siya a nangaral ten sinagoga hidi ti buu a Judea.

5

Dinulaw ni Jesus en Purumeru Na hidi a Disepulus
(Mt. 4:18-22; Mc. 1:16-20)

1 Essa a aldew ay mágtaknág ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti
Genesaret. Kinalibungbungan siya nen tunay a kakpal a tolay
gapu gustu di a mágsanig ten upos nen Diyos.
2 Tehud siya a netan a duwwa a abeng a pumáppundu,
nakaawas dán en mángngikan hidi sakay maglinis dán hidi ten
panti di.
3 Summakay ti Jesus ten essa a abeng a kao ni Simon,
sakay kinagiyan na ti Simon a ituglad na ti sabadit en abeng
a paditaw. Nággetnud siya ten abeng sakay nagtoldu ten
katolayan.
4 Káttapos na a nagtoldu ay kinagi na kánni Simon, "Angay
kam ditaw sakay isáklad moy i panti moyen."
5 Tummábbig ti Simon, "Maistu, sagibi kami dán a nagpuyat
peru awan kami ti nanalap! Peru gapu ta kinagi mu ay isáklad
ku a ruway i pantiyiday hidi."
6 Kona ngani haud en ginamet di. Tunay ti kakpal en nalap
di a ikan, kaya ngari-ngari dán a mapisad en panti di hidi.
7 Pinayapay di en kaguman di hidi a ked ten iba a abeng
tánni patulung hidi. Ummadeni ngani hidi, sakay naputat di
en duwwa a abeng a ngari-ngari dán a omlád.
8 Ten pákketa ni Simon Pedro ten nangyari ay lummuhud
siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na, "Adeyuwanák
mu Panginoon, gapu essaák a makasalanan."
9 Tunay en págtaka na, kona bi ten kaguman na hidi gapu
ten kakpal nen nalap di.
10 Kona bi hud ten kasosyu hidi ni Simon a de Santiago ay
ti Juan a anak ni Zebedeo. Kinagi ni Jesus kánni Simon, "Dyan
ka dán manteng, sapul nadid ay tolay dán i dikáppán muwid,
bakán dán a ikan."
11 Nadid, dikona nedek di dán en abeng di hidi, ay
linakadan di en atanan sakay ummunud hidi kánni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Essa a Kinetong
(Mt. 8:1-4; Mc. 1:40-45)

12 Nadid dikona a ked ti Jesus ten essa a banuwan, ay
netan siya nen essa a lállaki a kinetong. Lummuhud siya
sakay nákkekagbi a kinagi na, "Panginoon, ni gustuwán mu ay
mapagpiyyaák mu."
13 Tinawidan siya ni Jesus sakay kinagi na, "Gustu ku;
magpiyya ka dán!" Pagdaka a nawan en ketong na.
14 Kinagi ni Jesus dikona, "Dyan mu iyád kagikagiyán maski
kándeya. Nan angay ka paileng ten padi. Káttapos ay magalay
ka ayun ten inyutus ni Moises. Saiyád mangpatunayid ten
tolay hidi a nagpiyya ka dán."

15 Peru lalu a nekalat en bareta tungkul kánni Jesus, kaya
nagdemáttan en tunay ti kakpal a tolay tánni mágsanig dikona
sakay mapagpiyya en saket di.
16 Peru ti Jesus ay mággangay ten tahimik hidi a lugar tánni
manalangin.

Pinagpiyya ni Jesus en Essa a Lupug
(Mt. 9:1-8; Mc. 2:1-12)

17 Essa a aldew mentras a magtoldu ti Jesus, en Pariseo hidi
sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay mággetnud ten
adeni na. Gubwat hidi ten iba-iba a banuwan ti Galilea, ti
Judea, sakay ti Jerusalem. Ked kánni Jesus en kapangyariyan
a magpapiyya ten tehud hidi a saket.
18 Sakay dummemát en sangan a tolay a usung di en lupug
ten págkatdugan na. Ipilit di a isaddáp ten bilay en tehud a
saket tánni meangay di ten atubengán ni Jesus.
19 Peru awan hidi ti masáddáppan gapu ten kakpal nen
tolay. Kaya summangkay hidi ten atáp sakay linátttab di, sakay
intoton di en págkatdugan nen lupug ten atubengán ni Jesus.
20 Dikona a ketan ni Jesus en pánnampalataya di, ay kinagi na
ten lupug, "Amigu ku, napatawad ka dán ten kasalanan mu
hidi."
21 Namágguron en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en
Pariseo hidi ten pákkasanig di haud, kinagi di, "Deya iyán a
tolay a magupos ti awan ti galang ten Diyos? Awan beman
en Diyos la i maariyid a magpatawad ti kasalanan?"
22 Peru gapu tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na
dikodi, "Bakin magisip kam ti kona haán?
23 Ánya mas alistuwid a kagiyán ku ti lupugiday, 'Pinatawad
dán en kasalanan mu hidi,' oni kagiyán ku a, 'Tumaknág ka
sakay maglakad ka?'
24 Peru tánni matukuyan moy a en Anak nen Tolay ay tehud
a kapangyariyan ti lutaiday a magpatawad ti kasalanan,"
kinagi na ten lupug, "Tumaknág ka, tawidán mu i págkatdugan
muwen sakay umuli ka dán!"
25 Pagdaka a tummaknág en lállaki, sakay ten atubengán
nen atanan ay inágkat na en págkatdugan na sakay ummuli a
nágpapuriyán ten Diyos.
26 Nagtaka en atanan a ked haud sakay nagpuri hidi ten
Diyos. Kinagi di, "Makataka-taka en bagay hidi a netan tam
nadid!"

Dinulaw ni Jesus ti Levi
(Mt. 9:9-13; Mc. 2:13-17)

27 Nadid, káttapos ni pangyayariyid a iyud ay lummuwas ti
Jesus sakay netan na ti Levi a mágsinger ti buwes. Mággetnud

siya ten págsingeran na ti buwes, sakay kinagi ni Jesus dikona, "Umunud ka dikoku."
28 Tummaknág ti Levi sakay tulos na a linakadan en atanan, ummunud sakay nagserbi kánni Jesus.
29 Naghanda ti Levi ti dikál a handaan para kánni Jesus ten bilay na. Nakatubeng na haud a kuman en agum hidi a mágsinger ti buwes sakay en agum pa hidi a tolay.
30 Nágganasasan en Pariseo hidi sakay en kaguman di hidi a tagapagtoldu nen Kautusan. Kinagi di ten disepulus hidi ni Jesus, "Bakin mákpággatubeng kam a kuman sakay uminom ti mágsingeren hidi ti buwes, sakay ti makasalananen hidi?"
31 Tinábbig hidi ni Jesus, "Awan kailangan nen awan ti saket en mággamot nan en tehud la a saket.
32 Awanák háddi ummangay tánni tulungan en matuwid nan ummangayák háddi tánni tulungan en makasalanan hidi tánni magsisi hidi."

En Tanung Tungkul ten Págkulásyon
(Mt. 9:14-17; Mc. 2:18-22)

33 Nadid, tehud a sangan a tolay a nagkagi kánni Jesus ti kona háddi: "En disepulus hidi ni Juan ay pirmi a magkulásyon sakay manalangin, kona bi hud en disepulus hidi nen Pariseo hidi. Bakin i disepulus muwen hidi ay tulos la a mágkakanán sakay mággainumán?"
34 Tummábbig ti Jesus, "Pagkulásyonán moy beman en bisita hidi ten kasalan a kaguman di palla en lállaki a kinasal?
35 Dumemát en aldew a alapán dán en kinasal, sakay saiyud dán en págkulásyon di."
36 Kinagi bi ni Jesus dikodi en essa a talinhaga: "Awan maari a mangtabas ten bigu a damit para iyáppol ten dati dán a damit. Mara ni konahud i mangyariyid ay masida en bigu a damit sakay awan nebabagay en bigu a inyáppol ten dati dán a damit.
37 Awan bi ti magasák ti bigu a alak ten dati dán a pággasákkan a koblet ni hayup. Ni kona háud i mangyariyid ay páddekán nen bigu a alak en dati a pággasákkan, mágkebut en alak sakay masida en pággasákkan.
38 Ni bigu a alak en iyasák ay dapat a bigu bi en pagasákkan a koblet ni hayup.
39 Awan bi ti masor a manginom ten bigu a alak ni nakainom dán ten dati a alak. Kagiyán na a, 'Masarap en dati a alak.' "

6

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mt. 12:1-8; Mc. 2:23-28)

1 Essa a Aldew nen Káimang, ay nagtalib de Jesus ten kaparayan. Nangkádtor en disepulus na hidi ten ohay nen paray sakay nágkásselan di.
2 Peru kinagi nen sangan a Pariseo, “Bakin maggamet kam ti labag ten Kautusan ten Aldew nen Káimang?”
3 Tummábbig ti Jesus, “Awan moy beman nabasa en ginamet ni David dikona nagaláp siya sakay en kaguman na hidi?
4 Awan beman, summáddáp siya ten bilay nen Diyos, sakay kinuman ten tinapay a nealay a padi la i tehudid a karapatan a mangkan? Inátdenan na pa en kakagumanan na hidi.”
5 Kinagi pa ni Jesus dikodi, “En Anak nen Tolay en Panginoon nen Aldew nen Káimang.”

En Tolay a Awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mt. 12:9-14; Mc. 3:1-6)

6 Aldew bi tenhud nen Káimang dikona a summáddáp ti Jesus ten sinagoga sakay nagtoldu. Tehud a essa haud a lállaki a awan makaarikad en kawanan na a lima.
7 Nadid, binantayan nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen Pariseo hidi ti Jesus ni magpapiyya siya ten Aldew nen Káimang, tánni tehud hidi a mebintang dikona a linabag na en Kautusan ni Moises.
8 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya kinagi na ten lállaki a awan makaarikad en essa na a lima, “Karon hád, angay ka ti atubengánnidi.” Ummadeni ngani en lállaki sakay tummaknág ten atubengán.
9 Sakay kinagi ni Jesus ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay ten Pariseo hidi, “Tanungán takam nadid. Hádya tamaid ten Kautusan, en maggamet ti maganda oni maggamet ti madukás ten Aldew nen Káimang? En mángligtas ti biyag oni mamunu?”
10 Inileng ni Jesus en balang essa ten palebut na sakay kinagi na ten lállaki a, “Iyolnat mu i lima muwen!” Ten pángolnat na ten lima na ay pagdaka iyud a nagpiyya.
11 Tunay ti iyamut en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en Pariseo hidi, namággurunan di ni ánya i dapat diyid a gamitán kánni Jesus.

Nangpili ti Jesus ti Sapulu ay ti Duwwa a Apostol Na
(Mt. 10:1-4; Mc. 3:13-19)

12 Ti panahunid a iyud ay summangkay ti Jesus ten essa a bukid sakay sagibi siya haud a nagdasal ten Diyos.
13 Ten kailawan, ay dinulaw na en disepulus na hidi, sakay nangpili siya dikodi ti sapulu ay ti duwwa, sakay nginaranan na hidi a apostol.

14 Hidi ay de Simon en nginaranan ni Jesus a Pedro, sakay ti
Andres a wadi ni Pedro; de Santiago, Juan, Felipe, Bartolome,
15 Mateo, Tomas, sakay Santiago a anak ni Alfeo, ti Simon a
makabanuwan,
16 ti Judas a anak ni Santiago, sakay ti Judas Iscariote a
nángtokyon dikona.

Nagtoldu ti Jesus sakay Nagpapiyya
(Mt. 4:23-25)

17 Káugsad ni Jesus a kaguman en apostol na hidi, ay
dinemáttan di ten patag a lugar en kakpalan ten disepulus na
hidi, kaguman en tunay ti kakpal a tolay a gubwat ti Judea,
Jerusalem, sakay ten banu-banuwan ten gilid nen diget ti Tiro
sakay Sidon.
18 Ummangay hidi haud tánni mágsanig, sakay mapagpiyya
ten saket di hidi. Pinagpiyya ngani hidi ni Jesus maski en
páppahirapan nen mágkadukás a ispiritu.
19 Pinilit nen atanan a tehud a saket a umadeni dikona tánni
matawidan di la siya, gapu tehud siya a kapangyariyan a
magpapiyya ten atanan a saket.

En Pinagpala hidi sakay en Kakakagbi hidi
(Mt. 5:1-12)

20 Ummileng ti Jesus ten disepulus na hidi, sakay kinagi na,
"Pinagpala kam a pubri hidi,
gapu maghari dikomoy en Diyos!
21 "Pinagpala kam a magaláp hidi nadid,
gapu bássugán kam nen Diyos!
Pinagpala kam a malungkut hidi nadid,
gapu pasayaán na kam!
22 'Pinagpala kam ni gapu ten kássunud moy ten Anak nen
Tolay ay kaiyamutan di kam, awan di kam kailangan sakay
insultuwán di kam sakay kagiyán di kam a madukás.
23 Ni mangyari iyád dikomoy ay dapat kam a magsaya, lu-
muksu kam ti saya moy gapu dikál en piremyu moy dilanget.
Kona labi hud en ginánggamet nen ninunu di hidi ten propeta
hidi.
24 "Peru sikam a mágkayaman hidi nadid ay kakakagbi kam,
gapu nagtamasa kamon ti ginhawa.
25 "Sikam a bássug hidi nadid ay kakakagbi kam,
gapu alappán kam!
"Sikam a mágtatawaán hidi nadid ay kakakagbi kam,
gapu magin malungkut kam sakay mágsasangitán.
26 "Kakakagbi kam ni puriyán kam nen atanan a tolay, gapu
kona labi hud ginametid nen ninunu di hidi ten awan hidi
tatarudan a propeta."

Mahalán Moy en Kadima Moy
(Mt. 5:38-48; 7:12a)

27 "Peru kagiyán kuwid dikomoy a mágsanig hidi dikoku:
Mahalán moy en kadima moy hidi, sakay maggamet kam ti
maganda ten maiyamut hidi dikomoy.
28 Pagpalaán moy en mangsumpa hidi dikomoy, sakay ipag-
dasal moy en mangapi hidi dikomoy.
29 Mara ni dapangán di ka ten dilipot mu a rupa ay pada-
pang mu pa en dilipot. Mara ni alapán di en alikábkáb mu ay
iyatád mu pati en badu mu.
30 Átdenan mu en balang mággid dikomu, sakay ni alapán di
en ari-ariyan mu ay dyan mu dán pesoli.
31 Ni ánya en gustu mu a gamitán nen agum a tolay dikomu
ay saiyud bi gamitán muwid dikodi.
32 Ni en magmahal la dikomoy mahalán moyid, ánya padi
urayán moyid a piremyu? Maski labi en makasalanan hidi ay
mahalán di en magmahal dikodi.
33 "Sakay ni en maggamet la dikomoy ti maganda i
paggamitan moyid ti maganda, ánya padi urayán moyid a
piremyu? Maski labi en makasalanan hidi ay kona haán en
gamet di.
34 Ni en makabayad la dikomoy i paáddiman moyid, ánya
padi urayán moyid a piremyu? Maski en makasalanan hidi ay
magpaáddem bi ten kaparehu di a makasalanan gapu umasa
hidi a mabayadan.
35 Dapatid ay mahalán moy en kadima moy hidi, sakay
maggamet kam ti maganda dikodi. Magpaáddem kam peru
dyan kamon umasa ten ányaman a bayad. Ni magkakonahud
ay dikál en piremyu a matanggap moy sakay magin anak kam
nen Kataasan a Diyos. Gapu en Diyos ay makákkagbiyán maski
ten mágkadukás hidi a tolay, sakay ten awan hidi makabetu a
tumenggi ti utang a luub.
36 Dapatid ay makákkagbiyán kam a kona ten Ama moy."

En Pághatul ten Kaparehu a Tolay
(Mt. 7:1-5)

37 "Dyan kam maghatul tánni awan kam hatulan. Dyan kam
magparusa tánni awan kam parusaan nen Diyos. Patawadán
moy en kaparehu moy a tolay tánni patawadán kam bi nen
Diyos.
38 Mangatád kam tánni átdenan kam bi nen Diyos: ti tama
a takal, nadasák a tarud, natádtád, sakay magsepway pa en
iyatád dikomoy. Gapu ni konya kam a mangatád ay kona labi
hud pangatáddid nen Diyos dikomoy."

39 Tinanung bi hidi ni Jesus ti talinhaga, kinagi na, “Maari
beman a igiyya nen burák en kaparehu na a burák? Awan!
Parehu hidi a matáppduk ten ábbut ni gamitán di iyud.
40 Awan ti disepulus a mas mataas nan ten maistu na. Peru
ni matolduwan dán ti mahusay ay kona dán bi siya ten maistu
na.”
41 “Bakin baráng ngngán mu en puleng nen kapatkaka mu?
Samantala siko, awan mu la mabaráng en puleng mu a gatu-
rosu?
42 Konya mu a kagiyán ten kapatkaka mu a, ‘Kapatkaka,
ibutan ku i puleng muwen,’ samantala siko ay awan mu ketan
en gaturosu mu a puleng? Magkukunwari ka pa! Ibutan mu
pa i puleng muwen a gaturosu tánni maketa ka ti maganda
sakay maibutan mu en puleng nen kapatkaka mu.”

Matenggi en Kayu ten Pamamag-itan nen Bunga na
(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

43 “Magandaid a kayu ay awan magbunga ti madukás.
Awan bi ti madukás a kayu a magbunga ti maganda.
44 Matenggi en bawat kayu ten pamamag-itan nen bunga
na. Gapu awan ka makapusi ti igos ten masaet a mula oni
ubas ten dawag hidi.
45 En mabait a tolay ay maggamet ti maganda a gubwat
ten pusu na a putat ti kagandaan. Peru en madukás a tolay
ay maggamet ti madukás a gubwat ten pusu na a putat ti
kadukássan. Gapu ni ánya en ked ten pusu na ay siya en
lumuwas ten ngusu na.”

En Duwwa a Kalasi ni Tolay a Nagbilay
(Mt. 7:24-27)

46 “Bakin a dáddulawanák moy a, ‘Panginoon, Panginoon,’
peru awan moy labi gággamitán en kákkagiyán ku?
47 Kagiyán ku dikomoy ni ánya en kaparehu nen tolay a
umadeni dikoku, mágsanig ten upos ku hidi, sakay mánggamet
ti hidi iyád.
48 Kona siya ten tolay a naggamet ti bilay a nagkotkot
ti madisalad sakay impundasyon na en bilay na ten batu.
Dikona dummikál en dinom sakay dinapalis na en bilay ay
awan iyud naarikad, gapu matibáng en kagagamet na.
49 Peru en mágsanig bi ten upos ku sakay awan na gamitán
ay kona ten essa a tolay a naggamet ti bilay a awan nakapun-
dasyon. Dikona dummikál en dinom sakay dinapalis na en
bilay ay pagdaka iyud a natumba sakay narukat-rukat.”

7

Pinagpiyya en Alipin nen Kapitan a Romano
(Mt. 8:5-13)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a nagtoldu ten tolay hidi, ay
ummangay siya ten banuwan a Capernaum.
2 Tehud haud a essa a kapitan nen sundalu hidi a Ro-
mano. Tehud siya a alipin a mahal na a tehud a saket sakay
magipepatay dán.
3 Dikona natukuyan nen kapitan en tungkul kánni Jesus,
ay inutusan na en sangan a pinunu nen Judio hidi tánni
ipákpágguron di kánni Jesus a angen na pagpiyyaán en alipin.
4 Dikona makaadeni en inutusan hidi kánni Jesus ay
nákpágguron hidi ti mahusay dikona, kinagi di a, “Panginoon,
nerarapat la a tulungan mu en kapitan
5 gapu mahal na en bansa tam. Ti katunayan na ay nag-
pagamet na kitam ti essa a sinagoga.”
6 Nákkuyug ti Jesus dikodi, peru dikona adeni dán siya ten
bilay ay natagbu na en amigu hidi nen kapitan. Inutusan hidi
nen kapitan para pekagi na kánni Jesus en kona háddi: “Pangi-
noon, dyan ka dán magabala, gapu awanák karapatdapat a
angayan mu ten bilay ku.
7 Sakay awanák pa bi karapatdapat a umatubeng dikomu,
nan kagiyán mu la ay magpiyya dán en alipin ku.
8 Sakupák nen pinunu hidi a mas mataas nan sikán, sakay
tehudák bi a nasakupan a sundalu hidi; ni kagiyán ku ten essa
a, ‘Angay ka hudi!’ ay sumunud iyud. Ni kagiyán ku bi ten
essa a, ‘Karon hád!’ ay umadeni iyud. Ni kagiyán ku bi ten
alipin ku a, ‘Gamitán mu iddi!’ ay gamitán na iyud.”
9 Nagtaka ti Jesus dikona nasanig na iyud, ummatubeng
siya ten makpal a tolay a umunonud dikona sakay kinagi na,
“Kagiyán ku dikomoy a, maski ti Israel ay awanák naketa ti
kona háddi a kadikál ni pánnampalataya.”
10 Ten kássoli nen inutusan hidi ten bilay nen kapitan, ay
dinemáttan di en alipin a nagpiyya dán.

Biniyag a Ruway en Anak nen Bilu a Bábbi

11 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten essa a banuwan a
nginaranan di a Nain. Nákkuyug en disepulus na hidi sakay
en tunay a kakpal a tolay.
12 Dikona adeni dán siya ten pintuwan nen banuwan, ay
natagbu di en tolay hidi a angay manglábbáng ten eessa
a anak a lállaki nen bilu a bábbi. Makpal a tarud en
mákpanglábbáng.
13 Dikona netan nen Panginoon en ina nen natay ay kinag-
biyan na, kaya kinagi na dikona, “Dyan ka magsanget.”
14 Káttapos ay ummadeni siya sakay tinawidan na en
páppágyanan nen patay. Ummimang bi en magusung hidi
ten patay, sakay kinagi ni Jesus, “Binata, kagiyán ku dikomu,
umikat ka!”

15 Ummetnud en binata sakay nagupos. Sakay inyatád siya
ni Jesus ten ina na."
16 Neántingan hidi a atanan sakay nagpuri hidi ten Diyos.
Kinagi di, "Dummemát dikotam en dakila a propeta! Binisita
nen Diyos en banuwan na."
17 Kummalat en bareta tungkul ten ginamet ni Jesus ten
buu a Judea sakay ten banuwan hidi a ked ten palebut.

Nagutus ti Juan a Mágbinyag
(Mt. 11:2-19)

18 Nadid, imbareta nen disepulus hidi ni Juan dikona en
atanan ni pangyayariyid a hidi iyád. Kaya dinulaw ni Juan
en duwwa dikodi
19 sakay pinaangay na hidi ten Panginoon tánni itanung di
ni siya dán en nepangaku a dumemát, oni maguray pa hidi ti
agum.
20 Káddemát di kánni Jesus ay kinagi di, "Pinaangay kami
háddi ni Juan a Mágbinyag gapu petanung na ni siko dán en
impangaku a dumemát, oni maguray kami pa ti iba?"
21 Ti odasid a iyud ay makpal en pinagpiyya ni Jesus ten
tehud hidi a manga saket, mahigpit a bábbatiyán, en sináddáp
hidi ni mágkadukás a ispiritu sakay makpal bi a burák en
pinaketa na.
22 Kinagi ni Jesus ten disepulus hidi ni Juan, "Sumoli ka-
mon kánni Juan sakay kagiyán moy dikona en netan moy
sakay nasanig; maketa dán en burák hidi, makalakad dán
en pilay hidi, nagpiyya dán en kinetong hidi, makasanig
dán en bángngág hidi, nabiyag a ruway en patay hidi, sakay
ipáppangaral en Maganda a Bareta ten pubri hidi.
23 Pinagpala en tolay a awan magduda dikoku!' "
24 Kállakad nen disepulus hidi ni Juan ay tehud a kinagi ti
Jesus ten tolay hidi tungkul kánni Juan, "Bakin ummangay
kam ten kaparangan? Ánya beman gustu moyid a ketan?
Gustu moy beman a maketa ti kugun a idáppay-dáppay ni
parás?
25 Ánya beman i talagaid a angen moy ilingán ten ka-
parangan? Essa a tolay a nakabadu ti mágkamahal? En tolay
hidi a magbadu ti mágkamahal sakay mahusay ti kalagayan ti
biyag, ay mágyan ten palasyu nen hari hidi.
26 Kagiyán moy dikoku ni ánya i talagaid a gustu moy a
ketan? Essa beman a propeta? Tama kam. Peru kagiyán ku
dikomoy a mas mataaas pa siya nan ten propeta.
27 Gapu ti Juan en kinagi nen kasulatan a,

'Siya iddi en paangayán ku a mágdipalongu dikomu,
tánni ihanda na en paglakadan mu.'

28 Kagiyán ku dikomoy, a awan palla ti neenak a mas mataas
nan ti Juan. Peru mas mataas kánni Juan en kababaan ten
kahariyan nen Diyos."
29 En atanan a tolay a nakasanig dikona, maski en mágsinger
hidi ti buwes ay summunud ten Diyos. Bininyagan hidi a
atanan ni Juan.
30 Peru en Pariseo hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen
Kautusan ay inadiyan di en kaluuban nen Diyos para dikodi,
awan hidi nagpabinyag kánni Juan.
31 Kinagi pa ni Jesus, "Ánya wád i maari kuwid a
pángparehuwan ten tolay hidi nadid? Ánya kaparehu diyid?
32 Kona hidi ten anak a bábbadit a mamággetnud ten
palengki. Ipáppákraw di ten balang essa a,
'Tinugtugan mi kam ti plauta, peru awan kam nagsayaw!
Nagkansiyon kami ti panglábbáng, peru awan kam
nákpagsanget!'
33 Gapu ummangay háddi ti Juan a Mágbinyag, mágkulásyon
siya sakay awan umminom ti alak, peru kinagi moy a hi-
nayup siya.
34 Dikona dummemát bi en Anak nen Tolay, ay kuman sakay
uminom. Peru kinagi moy a, 'Ilingán moy i tolayen, maunas
sakay lasinggeru! Amigu pa nen mágsinger hidi ti buwes
sakay nen makasalanan hidi!'
35 Peru en karunungan nen Diyos ay ketan a tama ten
pamamag-itan nen gamet nen tagasunud na hidi."

Ti Jesus ten Bilay ni Simon a Pariseo

36 Nadid, inimbitaan ni Simon a Pariseo ti Jesus a angay
kuman ten bilay na. Ummangay ti Jesus sakay nákpággatubeng
siya a kumman.
37 Ti banuwanid a iyud ay tehud a essa a bábbi a
makasalanan. Ten pákkabareta na a pasiyaan a kuman ti Jesus
ten bilay nen Pariseo ay ummangay siya haud. Nagtawid siya
ti essa boti a putat ti mahal a págpasárrub.
38 Káddemát na haud ay ummadeni siya ten áadággan ni
Jesus a adeni ten básset na, sakay nagsanget, binisa na ten
luwa na en básset ni Jesus. Pinahidan na ten buuk na, sakay
inámmuwan na. Káttapos ay binulakan na ten págpasárrub.
39 Dikona a ketan iyád nen Pariseo a nangimbita kánni Jesus
ay nagisip siya ti kona háddi: 'Ni talaga a propeta i tolayiday
ay dapat nakuwan a tukoy na a essa makasalanan i bábbiyen
a nagtawid ti básset naen.'
40 Bilang katábbigan ten ked ten isip ni Simon ay kinagi
ni Jesus, "Simon, tehudák a kagiyán dikomu." "Ánya iyud,
Maistu?" kagi ni Simon.

41 Tulos a kinagi ni Jesus, “Tehud a duwwa a tolay a
nangáddem ti pilak ten essa a mágpautang; en ináddem nen essa
ay limma datos a pilak a silber, sakay en essa bi ay limmapulu
a pilak a silber.
42 Dikona parehu hidi a awan nakabayad ten utang di
ay pinatawad hidi nen nangutangan di. Nadid i tanung
kuwid dikomu, ay deya ten duwwa en mas mangmahal ten
nagpautang dikodi?”
43 Tummábbig ti Simon, “Palagay kuwid ay en pinatawad
ten dikál ti inutang.” “Tama ka,” kagi ni Jesus.
44 Káttapos ay sinulig na en bábbi sakay kinagi na kánni
Simon a, “Netan mu i bábbiyidi? Summáddáppák ti bilay
muwidi peru awan ka dálla nangatád ti dinom a pagugasan
ku ti básset kuwiday. Peru i bábbiyidi ay binisa na ten luwa na
i básset kuwidi, sakay pinahidan na ten buuk na.”
45 Awanák mu ináммuwan a binati, peru siya ay awan umi-
mang a mággaáммuwán ti básset kuwiday sapul ten kássáddáp
na.
46 Awan mu pinahidan ti langis i ulu kuwiday, peru siya ay
pinahidan na ti págpasárrub i básset kuwiday.
47 Kaya kagiyán ku dikomu, kagi ni Jesus, “En dikál a
págmahal a impeta na mangpatunayid a pinatawad dán en
makpal na a kasalanan. Peru en napatawad ten sabadit la a
kasalanan ay sabadit labi en págmahal a mepeta na.”
48 Káttapos ay kinagi na ten bábbi a, “Pinatawad ka dán ten
kasalanan mu hidi.”
49 En kaguman na hidi a kumman ay magtanung dán ten
sadi-sadili di, “Deya wád iyád a katolay, pati págpatawad ti
kasalanan ay pangahasan na?”
50 Peru kinagi ni Jesus ten bábbi a, “Inligtas ka nen
pánnampalataya mu, umuli ka dán a mapayapa.”

8

En Bábbi hidi a Nagserbi kánni Jesus

1 Awan nagnalay ay linebut ni Jesus en banu-banuwan
sakay ten babaryu. Impangaral na sakay intoldu en Maganda
a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos. Kaguman na en
sapulu ay ti duwwa a disepulus na,
2 sakay en sangan a bábbi a pinagpiyya na ten mágkadukás
a ispiritu sakay ten saket di hidi: ti Maria Magdalena a
nangpalakadan ni Jesus ten pittu a dimonyo,
3 ti Juana a kabinga ni Cusa a katiwala ni Herodes; ti
Susana, sakay en agum pa hidi. Ginastus di en sadili di a ari-
ariyan ten káttulung di kánni Jesus sakay ten disepulus na hidi.

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:1-9; Mc. 4:1-9)

4 Nagdemáttan pa en tolay hidi a gubwat ten iba-iba a
banuwan sakay ummadeni hidi kánni Jesus. Dikona naipun-
ipun dán en tunay ti kakpal a tolay ay insaysay ni Jesus i
talinhagaid a iddi:
5 "Tehud a essa a mágsabug a ummangay ten uma na tánni
magsabug. Ten págsabug na ay tehud a naragrag a bine ten
dilan, nagámmakan iyud nen katolayan sakay tinoktok nen
ibun hidi.
6 Tehud bi a bine a naragrag ten kabatuwan sakay nagtubu,
peru pagdaka a nalanás gapu mamadi en kabatuwan.
7 Tehud bi a naragrag ten kalamonan a masaet. Dikona
lumagu en kalamonan ay binurebáddan di en bine a nagtubu.
8 En agum ay naragrag ten maganda a luta. Nagtubu hidi
iyud sakay nagbunga ti tággidatos a butil. Kinagi pa ni Jesus ti
mabegsák, "Mágsanig en tehud a págsanig!"

En Kahulugan nen Talinhaga hidi
(Mt. 13:10-17; Mc. 4:10-12)

9 Nagtanung en disepulus na hidi ni ánya en kahulugan nen
talinhaga a kinagi na.
10 Tummábbig ti Jesus, "Neatád dán dikomoy en karapatan
a maintendiyan en lihim tungkul ten pághari nen Diyos. Peru
ten agum ay magupusák ten pamamag-itan nen talinhaga
tánni,
'Maski umileng hidi ay awan hidi ti ketan,
Sakay maski ni mágsanig hidi ay awan hidi ti main-
tendiyan.' "

Impaliwanag ni Jesus en Talinhaga nen Mágsabug
(Mt. 13:18-23; Mc. 4:13-20)

11 "Saiddi kahuluganid nen talinhaga: en bine ay en upos
nen Diyos.
12 En bine hidi a naragrag ten gilid nen dilan ay en tolay
hidi a nágsanig. Peru dummemát en diyablo sakay inibutan
na en Upos ten pusu nen mágsanig hidi tánni awan hidi
sumampalataya sakay maligtas.
13 En nágkeragrag bi hidi ten kabatuwan ay en nakasanig
hidi ten Upos sakay tinanggap di a masaya, peru awan iyud
tummiim ten pusu di. Awan la nalay a naniwala hidi,
káddemát nen pagsubuk ay hinumiwalay hidi.
14 En nágkeragrag bi hidi ten kalamonan a masaet ay en
nágsanig hidi ten upos nen Diyos, peru dikona umalay, ay
nadaig hidi nen kabalisaan hidi ti biyag, kayamanan sakay
ten sor di a mapagustuwan ten ányaman a magustuwan di.
Kaya awan malutu en bunga di hidi.

15 Sakay en nesabug bi ten matabi a luta ay en nágsanig
hidi ten upos nen Diyos sakay pinahalagaan di ten pusu di a
matapat sakay malinis, sakay magbunga hidi gapu ten tiyaga
di."

En Talinhaga Tungkul ten Demlag
(Mc. 4:21-25)

16 "Awan ti tolay a magtab ti simbuwan sakay taklábban na
ti timba oni isarok na ten katri. Nan itupu na iyud ten talaga
a págtupuwan tánni mademlagan en sumáddáp hidi ten bilay.
17 Awan ti netagu a awan melantad, sakay awan ti lihim a
awan mehayag."
18 "Kaya husayán moy en págsanig moy, gapu en tehud ay
átdenan pa, peru en awan ay ibutan pa maski en inakala na a
ked dikona."

En Ina ay ten Kákkapátkaka hidi ni Jesus
(Mt. 12:46-50; Mc. 3:31-35)

19 Dummemát en ina sakay kákkapatkaka hidi ni Jesus, peru
awan hidi makaadeni dikona gapu ten kakpal nen tolay.
20 Kaya tehud a nángkagi dikona a, "Ked ti luwason a
mágtaknág en ina mu sakay en kákkapatkaka mu hidi, gustu di
ka a ketan."
21 Peru kinagi ni Jesus, "En mágsanig hidi sakay mangsunud
ten upos nen Diyos, ay hidi i ina kuwid sakay kákkapatkaka ku."

Pinaimang ni Jesus en Bagyu
(Mt. 8:2-27; Mc. 4:25-41)

22 Nadid, ten essa a aldew ay summakay de Jesus ay ten
disepulus na hidi ten abeng. Kinagi na dikodi, "Umarabes
kitam dibelyu." Kaya ummarabes ngani hidi.
23 Dikona pasiyaan dán hidi a maggaud ay netidug ti Jesus.
Nagabutan hidi ni mabegsák a bagyu, sakay sináddáp dán ni
limas en abeng di, kaya ngari-ngari dán hidi a omlád.
24 Kaya inadeniyan siya nen disepulus hidi sakay linukag
di. Kinagi di, "Panginoon, Panginoon, marombak kita-
mon!" Ummikat ti Jesus sakay pinaimang na en parás ay ten
dáddekál a tagmák. Ummimang ngani en parás ay ten tagmák
sakay gummanda en panahun.
25 Nadid ay tinanung hidi ni Jesus, "Hádya dán en
pánnampalataya moy?" Peru neántengan hidi sakay nagtaka.
Kagi di ten balang essa, "Deya wád iyád? Utusan na pati parás
ay ti tagmák sakay sumunud dikona!"

Pinagpiyya ni Jesus en Gergeseno a Hinayup
(Mt. 8:28-34; Mc. 5:1-20)

26 Dummung hidi ten lugar nen Gergeseno hidi, a ked ten
dibelyu ni Galilea.

27 Káawas ni Jesus ten abeng, ay tinagbu siya nen essa
a lállaki a taga haud a sináddáp ni dimonyo. Nanalay
dán siya a awan ti badu sakay awan dán ummuli nan ten
páglábbángngan en páppágyanan na.
28 Pákketa na kánni Jesus ay pummákraw en lállaki, lum-
muhud ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na ti mabegsák,
"Jesus Anak nen Kataasan a Diyos, ánya i gustu muwid a
gamitán dikoku? Ipákpágguron ku dikomu a dyanák mu pahi-
rapan!"
29 Kaya konahud en kinagi na ay gapu inutusan ni Jesus en
madukás a ispiritu a lumuwas dikona. (Pirmi siya a sássaniban
nen mágkadukás a ispiritu. Kaya maski ni pakabantayan di
siya sakay punguwán di ti kadena en básset na ay ten lima na
ay bágsután na la iyud. Iyangay siya nen madukás a ispiritu
ten kaparangan.)
30 Tinanung siya ni Jesus, "Ánya i ngaran muwid?"
"Batalyon," kagi na gapu makpal en dimonyo a summanib
dikona.
31 Nadid, nákkekagbi en dimonyo hidi kánni Jesus a dyan
na hidi utusan a sumegbu ten ábbut a awan ti katapusan ti
kadsalad.
32 Nadid, tehud a makpal a babuy a mamagsábbukan ten
bumábbukid a adeni haud. Nákkekagbi en dimonyo hidi kánni
Jesus a pasáddáppán na hidi ten kababuyan, sakay pinayagan
bi hidi ni Jesus.
33 Lummuwas ten tolay en dimonyo hidi sakay sinomdáp
hidi ten kababuyan. Pagdaka a namagginanan en
kababuyan a padagson sakay tulos hidi a nágkatáknig ten
minalnu sakay nágkalimás.
34 Pákketa nen mággalaga hidi ten kababuyan ten nangyari,
ay gumminan hidi sakay imbábbareta di iyud ten banuwan
sakay ten babaryu.
35 Kaya lummuwas en tolay hidi gapu gustu di a ilingán en
nangyari. Káddemát di kánni Jesus ay netan di en tolay a dati
a sináddáp nen dimonyo hidi. Nággetnud siya ten táttaknággan
ni Jesus, nakabadu dán siya sakay mahusay dán en isip na.
Neántingan hidi a atanan.
36 Insaysay bi nen naketa hidi ten nangyari ten katolayan
ni konya a nagpiyya en lállaki a dati a sináddáp nen dimonyo
hidi.
37 Kinagi nen atanan nen Gergeseno hidi kánni Jesus a
lumakad dán siya ten banuwan di gapu tunay en ánteng di.
Kaya summakay dán ti Jesus ten abeng sakay lummakad.
38 Nadid, nákkekagbi kánni Jesus en lállaki a linakadan nen
dimonyo hidi a kinagi na, "Mákkuyugák pay dikomu." Peru
kinagi ni Jesus dikona,

39 "Kadmudán dibilay moy sakay ibareta mu en ginamet nen Diyos dikomu." Lummakad ngani en lállaki sakay imbábbareta na ten buu a banuwan en ginamet ni Jesus dikona.

Biniyag ni Jesus en Anak ni Jairo a Dalagita
(Mt. 9:18-26; Mc. 5:21-43)

40 Dikona a nagsoli ti Jesus ten dibelyu, ay masaya siya a tinanggap nen katolayan gapu áorayán di dán siya.

41 Dummemát tenhud en essa a lállaki a Jairo en ngaran na, essa siya a pinunu ten sinagoga. Lummuhud siya ten atubengán ni Jesus, sakay nákkekagbi a umangay ti Jesus ten bilay na.

42 Gapu magipepatay dán en eessa a anak na a bábbi, sapulu dán ay ti duwwa a taon en idad na.

Mentras a maglakad ti Jesus a tamu ten bilay ni Jairo ay sássánsánnán siya nen makpal a tolay.

43 Ked bi haud en essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa dán a taon a mágdadigiyán sakay awan mapagpiyya nen deyaman. Naubus dán en atanan a kabiyagan na gapu ti págpapagamot.

44 Ummadeni siya ten áadággan ni Jesus sakay tinawidan na en garayan nen badu na. Pagdaka a ummimang en págdadigi na.

45 Tinanung hidi ni Jesus, "Deya en nangtawid ten badu ku?" Ten dikona awan ti umamin ay kinagi ni Pedro, "Pangi-noon, napalebutan ka ni tolayen hidi sakay sássánsánnán di ka!"

46 Peru kinagi ni Jesus, "Tehud a nangtawid ten badu ku! Nabati ku a tehud a kapangyariyan a lummuwas dikoku."

47 Dikona matukuyan nen bábbi a awan bali melihim en ginamet na, ay magpágpág siya a ummadeni kánni Jesus sakay lummuhud ten atubengán na. Sakay kinagi na ten atanan a ked haud ni bakin tinawidan na en badu ni Jesus, sakay ni konya siya a nagpiyya a pagdaka.

48 Kinagi ni Jesus dikona, "Anak ku pinagpiyya ka nen pánnampalataya mu. Umuli ka a mapayapa."

49 Mentras a magupos ti Jesus ay tehud a dummemát a essa lállaki a gubwat ten bilay ni Jairo. "Patay dán en anak mu a bábbi dyan mu dán abalaán i Maistuwen!" kagi na kánni Jairo.

50 Dikona a nasanig iyud ni Jesus ay kinagi na kánni Jairo, "Dyan ka manteng, maniwala ka la ay magpiyya siya."

51 Káddemát ni Jesus ten bilay, ay awan siya ti iba a ingkuyug ten sáddáp nan de Pedro, Juan, Santiago sakay en dáddikál hidi nen dalagita.

52 Mamagsangetan en atanan a ked haud sakay maglungkut ten patay. Peru kinagi ni Jesus, "Dyan kam magsanget. Awan patay i anaken, nan tidug la."

53 Nagtawaan di ti Jesus gapu tukoy di a patay dán en
dalagita.
54 Peru tinawidan ni Jesus en lima na sakay kinagi na,
"Anak ku, umikat ka."
55 Summoli en angás nen dalagita sakay pagdaka a um-
mikat. Káttapos ay pinaatád siya ni Jesus ti makan.
56 Naráknid en dáddikál na hidi, peru imbilin ni Jesus dikodi
a dyan di kagiyán maski kándeya en nangyari.

9

Inutusan en Sapulu ay ti Duwwa a Disepulus
(Mt. 10:5-15; Mc. 6:7-13)

1 Dinulaw ni Jesus en disepulus na hidi a sapulu ay ti
duwwa, sakay inátdenan na hidi ti kapangyariyan sakay kara-
patan a magpalayas ti dimonyo, sakay magpapiyya ten tehud
hidi a saket.
2 Inutusan na hidi a angay mangaral tungkul ten pághari
nen Diyos sakay magpapiyya ten tehud hidi a saket.
3 Sakay imbilin na dikodi a, "Dyan kam magbalon ti maski
ni ányaman ten angayan moy kona ti sarukud, hembeg,
makan, pilak oni paglewasan.
4 Máktulos kam ten bilay nen deyaman a mangtanggap
dikomoy. Mágyan kam la haud mentras awan kam palla
lumakad ti banuwanid a iyud.
5 Mara ni awan kam tanggapán nen tolay hidi ten essa a
banuwan ay lumakad kam haud. Peru bagu kam a lumakad
ay ipagpag moy pa en alikabuk nen babásset moy, tanda iyud
a tehud hidi a parusa ten awan di pángtanggap dikomoy."
6 Sakay lummakad en disepulus na hidi. Angay hidi nan-
garal ten babaryu tungkul ten Maganda a Bareta sakay pinag-
piyya di en tehud hidi a saket ten atanan a lugar.

Naguluwan en Isip ni Herodes
(Mt. 14:1-12; Mc. 6:14-29)

7 Nadid, nabareta ni Herodes a pinunu ti Galilea en atanan
a nangyari. Naguluwan en isip na, gapu tehud a sangan a
nagkagi a nabiyag a ruway ti Juan a Mágbinyag.
8 Tehud bi a sangan a nagkagi a lummitaw ti Elias, sakay
kagi bi nen agum ay nabiyag a ruway en essa ten propeta hidi
tenhud pa a panahun.
9 Kaya kinagi ni Herodes, "Pinaputol ku dán en ulu ni
Juan, peru deya wád nabareta kuwiday? Makpalák a nasanig
tungkul dikona." Kaya pinilit ni Herodes a ketan ti Jesus.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu
(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Nadid, dikona nagsoli en apostol hidi ay kinagi di kánni
Jesus en atanan a ginamet di. Káttapos ay ingkuyug hidi ni
Jesus a ummangay ten banuwan a Betsaida.
11 Ummunud en tolay hidi dikona matukuyan di, sakay
masaya hidi a tinanggap ni Jesus. Tinolduwan na hidi
tungkul ten pághari nen Diyos, sakay pinagpiyya na en tehud
hidi a saket.
12 Dikona a mágsasasarám dán en aldew ay ummadeni kánni
Jesus en disepulus na hidi a sapulu ay ti duwwa, sakay kinagi
di dikona, "Palakadán mu dán i tolayen hidi tánni umangay
hidi ti a babaryuwen sakay uma, tánni makaaryok hidi ti
makan di sakay matidugan. Ked kitam ti adeyuwidi a lugar
a awan ti tolay."
13 Peru kinagi ni Jesus, "Sikam i mangatáddid ti makan
dikodi." Kagi di ay, "Awan kitam ti balon, lilimma la iddi
a mommon a tinapay, sakay duwwa a ikan. Mamali kami
beman para ti atanan diyen?"
14 Peru kinagi na ten disepulus na hidi, "Paetnudán moy
hidi a atanan ti táglalimmapulu balang essa a grupu." Tehud
a limmang libu en lállaki hidi a ked haud.
15 Pinággetnud di ngani hidi a atanan.
16 Káttapos ay inalap ni Jesus en limma a mommon a tinapay
sakay en duwwa a ikan. Tummangad siya dilanget sakay
nagpasalamat ten Diyos. Tináppeng-táppeng na iyud sakay
inyatád na ten disepulus na hidi tánni itagtag di ten katolayan.
17 Nakakan hidi a atanan sakay nágkabássug. Káttapos ay
pinuron nen disepulus hidi en naburay sakay nakaputat hidi
ti sapulu ay ti duwwa a lákba.

Impakapospos ni Pedro en Tungkul kánni Jesus
(Mt. 16:13-19; Mc. 8:27-29)

18 Nadid, dikona a pasiyaan a magdasal ti Jesus a mággeessa
ay ummadeni dikona en disepulus na hidi. Tinanung hidi
ni Jesus, "Ánya en palagay nen tolay hidi tungkul dikoku?
Deyaák kan?"
19 Tummábbig hidi, "Tehud a sangan a nagkagi a ti Juan a
Mágbinyag ka kan. Tehud bi a nagkagi a ti Elias ka kan, sakay
kagi bi nen agum a nabiyag kan a ruway en essa ten propeta
tenhud pa a panahun."
20 Tinanung dámman hidi ni Jesus, "Sikam, ánya bi i makagi
moyid tungkul dikoku?" Kinagi ni Pedro, "Siko en Cristo a
impangaku nen Diyos!"

Impakapospos ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na
(Mt. 16:20-28; Mc. 8:30-9:1)

21 Impakebibilin ni Jesus ten disepulus na hidi a dyan di
iyud kagiyán maski kándeya.

22 Sakay kinagi na pa dikodi, “Magtiis pa ti dikál a hirap
en Anak nen Tolay. Itakwil siya nen pinunu hidi nen lahi
ni Israel, nen pinunu hidi nen padi hidi, sakay nen mágtoldu
hidi ten Kautusan. Pabunu di siya peru ten katállu a aldew ay
biyagán siya a ruway nen Diyos.”
23 Nadid, kinagi pa ni Jesus ten atanan a tolay, “Ni deyaman
en masor a sumunud dikoku ay kailangan a limunán na en
para ten sadili na. Báklayán na en kudus na aldew-aldew
sakay sumunud dikoku.
24 Gapu en tolay a maghangad a mángligtas ten sadili na
a biyag ay siya i mawananid ti biyag. Peru ni deyaman en
máng-alay ten biyag na alang-alang dikoku ay magkahud ti
biyag.
25 Ánya beman i pakinabangid nen tolay ni makao na man i
buuwid a mundu, ni mepahamak labi en sadili na?
26 Ni ikasanikiyák moy sakay en upos ku hidi ay ikasaniki
kam bi nen Anak nen Tolay ten kássoli na haád a tehud a
karangalan, sakay karangalan nen Ama sakay nen banal hidi
a anghel.
27 Saiddi kagiyán kuwid dikomoy, tehud a sangan háddi
dikomoy a awan matay mentras a awan di ketan en pághari
nen Diyos.”

Nagbagu en Idsura ni Jesus
(Mt. 17:1-8; Mc. 9:2-8)

28 Kállipas nen sasimba káttapos na a kagiyán i bagayid a
hidi iyád ay summangkay ti Jesus ten bukid tánni magdasal.
Ingkuyug na de Pedro, Juan sakay ti Santiago.
29 Dikona pasiyaan siya a magdasal ay nagbagu en rupa na,
sakay tunay ti pudew en sulot na a badu a magbanaag, sakay
magdemlag.
30 Káttapos ay bigla la a lummitaw en duwwa a lállaki, a de
Moises ay ti Elias,
31 dumáddemlagan bi hidi a pummeta. Nákpágguron hidi
kánni Jesus tungkul ten adeni dán a kákkatay na ti Jerusalem.
32 Nadid, mahusay en tidug ni Pedro pati en kakagumanan
na hidi, peru bigla hidi a nalukag. Netan di ti Jesus a magdem-
lag ti makasili, kaguman en duwwa a lállaki a mákpágtaknág
dikona.
33 Dikona palakad dán en duwwa a lállaki ay kinagi ni
Pedro, “Panginoon, maganda ta ked kami háddi. Paggamet
mi kam ti tállu a sarong: essa para dikomu, essa para kánni
Moises, sakay essa bi kánni Elias.” Peru i tatarudanid ay awan
kabetuwan ni Pedro en kákkagiyán na.
34 Pasiyaan palla a magupos ti Pedro ay nataklábban dán
hidi nen panganurin, kaya neántingan en disepulus hidi.

35 Sakay tehud a essa a boses a gubwat ten panganurin a
kona háddi en kinagi na, “Iyád en Anak ku a pinili ku, sanigán
moy siya.”
36 Dikona awan dán en boses ay netan di a mággeessa dálla
ti Jesus. Awan kinagi nen disepulus hidi en netan di maski
kándeya.

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a Hinayup
(Mt. 17:14-18; Mc. 9:14-27)

37 Ten ruway a aldew ay dummagson dán hidi a gubwat ten
bukid, sakay tinagbu nen tunay a kakpal a tolay ti Jesus.
38 Ten kakpalan nen tolay hidi ay tehud a lállaki a
pummákraw a, “Maistu, kagbiyan pay a ilingán i eessa kuwi-
day a anak a lállaki.
39 Hinayup siya, sakay bigla dálla siya a mágpapákrawán.
Pagpágpággán siya nen dimonyo hanggan magruru en ngusu
na. Páppahirapan na siya sakay awan na gustu a lakadan.
40 Nákkekagbiyák ten disepulus mu hidi a paibután di en
madukás a ispiritu, peru awan di kaya.”
41 Tummábbig ti Jesus, “Tunay kam ti dukás a tolay, awan
kam ti pánniwala! Hanggan nikan takam a págtatiisan?” Sakay
kinagi ni Jesus ten lállaki, “Iyangay mu háddi en anak mu.”
42 Dikona a paadeni en anak ay inlugmuk siya nen dimonyo
sakay pinagpágpág na. Inutusan ni Jesus en madukás a
ispiritu a lumakad ten anak, pinagpiyya na sakay tulos na
inyatád ten ama na.
43 Nagtaka ti hustu en tolay hidi ten kapangyariyan nen
Diyos.

Kinagi a Ruway ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na
(Mt. 17:22-23; Mc. 9:30-32)

Tunay palla en págtaka nen tolay hidi ten ginamet ni Jesus
dikona kagiyán na ten disepulus na hidi a,
44 “Dyan moy kalimunan i kagiyán kuwiday, itokyon en
Anak nen Tolay sakay mepabahala ten kapangyariyan nen
tolay hidi.”
45 Peru awan iyád naintendiyan nen disepulus na hidi,
gapu awan palla impakapospos nen Diyos dikodi. Sakay
manteng hidi a magtanung ni ánya en kahulugan nen kinagi
na.

En Kataasan
(Mt. 18:1-5; Mc. 9:33-37)

46 Mensan, namagtalu-talu en disepulus na hidi ni deya i
kataasanid dikodi.
47 Tukoy ni Jesus ni ánya en ked ten isip di kaya dinulawan
na en essa a anak a badit sakay pinataknág na ten wares na.

48 Sakay kinagi na dikodi, “Ni deya en mangtanggap ti
anakidi gapu maniwala siya dikoku ay sikán en tinanggap na,
sakay ni deya en mangtanggap dikoku ay tinanggap na en
nangutus dikoku a umangay háddi. Ni deyaman en kababaan
dikomoy ay siya i kataasanid.”

En Umayun Dikotam ay Kaguman Tam
(Mc. 9:38-40)

49 Kinagi ni Juan, “Maistu, netan mi en essa a tolay a
magpalayas ti dimonyo ten pamamag-itan nen ngaran mu.
Sinaway mi siya gapu awan tam siya kaguman.”

50 Peru kinagi ni Jesus, “Dyan moy siya sawayán, gapu
kaguman moy en umayun dikomoy.”

Awan Tinanggap ti Jesus ten Essa a Lugar ti Samaria

51 Dikona a adeni dán en panahun a idisunu ti Jesus dilanget
ay naisip na a angay ti Jerusalem.

52 Tehud siya a pinágdipalongu a ummangay ten essa a lugar
ti Samaria tánni maghanda ti tulusan na.

53 Peru awan siya tinanggap nen Samaritano hidi gapu
malinaw a paangay siya ti Jerusalem.

54 Dikona natukuyan iyád nen disepulus hidi a de Santiago
ay ti Juan ay kinagi di dikona, “Panginoon, masor ka beman
a mangpadibábbi kami ti apoy a gubwat dilanget tánni ma-
puksa hidi?”

55 Peru liningat hidi ni Jesus sakay sinaway na hidi. *

56 Sakay ummangay hidi ten agum a lugar.

En Págsunud kánni Jesus
(Mt. 8:19-22)

57 Dikona a maglakad dán hidi ay tehud a tolay a nagkagi
kánni Jesus, “Maistu, mákkuyugák dikomu, maski hádya en
angayan mu.”

58 Kinagi ni Jesus dikona, “Tehud a ábbut a páppágyanan en
asu hidi ti talon sakay tehud a lobun en ibun hidi. Peru
en Anak nen Tolay ay awan dálla ti lugar a mapátdugan oni
maimangan.”

59 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten essa a tolay, “Mákkuyug ka
dikoku.” Peru kinagi nen tolay a, “Panginoon, pabayanák mu
pa a umuli ta angay ku peláббáng en ama ku.”

60 Peru kinagi ni Jesus dikona, “Pebahala mu ten patay hidi
en páglábbáng ten patay di. Peru siko, angen mu ipakapospos
ten tolay hidi en tungkul ten pághari nen Diyos.”

---

* **9:55** Ten iba a salin ay tehud a dagdag a, “Awan moy tukoy ni ánya a ispiritu
i keden dikomoy. Kaya a ummangay háddi en Anak nen Tolay ay para iligtas en
tolay hidi, bakán a para ipahamak.”

61 Kinagi bi nen essa a lállaki a, “Mákkuyugák dikomu Panginoon, peru payaganák mu a angayák pa magpaalam ten pamilya ku.”
62 Kona bi háddi en tábbig ni Jesus dikona, “Ni deyaman en magaradu a mágsasulig-suligán, ay awan maari ten kahariyan nen Diyos.”

10

Inutusan ni Jesus en Pittu a Pulu ay ti Duwwa a Disepulus

1 Nadid, káttapos ay nangpili en Panginoon ti pittu a pulu ay ti duwwa a lállaki. Tágdaduwwa hidi a inutusan na a umangay ten balang banuwan sakay lugar a angayan na.
2 Kinagi na, “Makpal en gapasán, peru kulang en maggapas. Idasal moy ten makákkao ten gapasán a mángpaangay pa siya ti mággapas.
3 Kadmoy dán! Utusan takam a kona ten tupa ten ditángnga nen asu hidi ti talon.
4 Dyan kam magtawid ti pilak, hembeg, oni sandalyas. Dyan kam magabala a umimang a mákpágguron ten matagbu moy hidi ten dilan.
5 Kássáddáp moy ten balang bilay a angayan moy ay kagiyán moy dikodi a, ‘Maghari nakuwan en kapayapaan ti bilayid a iddi.’
6 Nadid ni mahal nen mágyan hidi ten bilay en kapayapaan ay magkahud ngani hidi ti kapayapaan. Peru ni awan ay soli dikomoy en kapayapaan moy.
7 Ni hádya en bilay a págyanan moy ay haud kam la, dyan kam mágggaagton-agtonán. Ni ányaman en ihayin di dikomoy ay kanán moy sakay inumán moy en ipenom di dikomoy. Gapu en tarabahador ay tehud a karapatan mangtanggap ten hornal na.
8 Ni tanggapán di kam ten hádyaman a banuwan, ay kanán moy ni ányaman en ihayin di dikomoy.
9 Pagpiyyaán moy en tehud hidi a saket haud, sakay kagiyán moy dikodi a, ‘Adeni dán a dumemát en pághari nen Diyos dikomoy.’
10 Peru ni awan di kam tanggapán ten banuwan a angayan moy ay lumuwas kam ten dilan sakay kagiyán moy a,
11 ‘Ipagpag mi en alikabuk nen banuwan moy a ked ti babásset miyiday, iyád ay tanda a tehud kam a parusa gapu ten awan moy pángtanggap dikomi. Peru tandaan moy ummadeni dán nakuwan en pághari nen Diyos dikomoy!’
12 Siguradu a káddemát nen Aldew nen Pághatul ay mas madággi en parusa ten tolay hidi ti banuwanid a iyud, nan ten dinanas nen taga-Sodoma hidi!”

Babala ten Banuwan hidi a Umád a Magsisi
(Mt. 11:20-24)

13 "Kahabaghabag kam a taga-Corazin hidi! Kahabaghabag
kam a taga-Bethsaida hidi! Makpalák dán a impeta dikomoy
a himala peru awan kam la sibu-sibulan a magsisi. Ni ti Tiro
sakay ti Sidon i nángpetaan kuwid ten himala hidi a impeta ku
háddi, ay nanalay dán nakuwan hidi a nagsulot ti kostal, sakay
nággetnud ten abu, tanda a nagsisi dán hidi ten kasalanan di.
14 Ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi i parusa moyid
nan ten parusa nen taga-Tiro hidi sakay nen taga-Sidon hidi.
15 Sakay sikam a taga Capernaum hidi, gugustu moy a
itaas i sadili moyen a hanggan dilanget, peru mebaba kam a
hanggan ti impiyerno!"
16 Káttapos ay kinagi pa ni Jesus ten disepulus na hidi, "Ni
deyaman mangsanigid dikomoy ay sikán i sinanig diyid, en
awan mangtanggap dikomoy ay sikán i awan diyid tinanggap.
Sakay en awan mangtanggap dikoku ay en nangutus dikoku
i awan diyid tinanggap."

Nagsoli en Pittu a Pulu ay ti Duwwa

17 Tunay ti saya a nagsoli en pittu a pulu ay ti duwwa.
Kinagi di, "Panginoon maski en dimonyo hidi ay summunud
dikomi ni utusan mi hidi ten ngaran mu."
18 Kinagi ni Jesus, "Netan ku ti Satanas a natáknig a gubwat
dilanget a kumán a kilat.
19 Tandaan moy, inátdenan takam ti kapangyariyan tánni
awan kam maaánya, maski yudakán moy en biklat hidi sakay
ánnepet, sakay maski kontraán moy en kapangyariyan nen
kadima.
20 Peru dyan kam masaya gapu ten kássunud nen
mágkadukás hidi a ispiritu dikomoy, nan dapat moyid a
kasayaan ay nelista dán en ngaran moy dilanget."

Minasaya ti Jesus
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ti odasid a iyud ay pinutat nen Banal a Ispiritu ti Jesus
ti kasayaan. Kinagi na, "Magpasalamaták dikomu Ama a
Panginoon dilanget sakay ti lutaiday, gapu awan mu impaka-
pospos hidi iyád a bagay ten mágkarunung hidi. Impakapospos
mu la hidi iyád ten kaparehu nen anak hidi a bábbadit. Opo
Ama, magpasalamaták gapu iyád en kaluuban mu."
22 "Inyatád dán nen Ama ku dikoku en atanan a bagay.
Awan ti iba a makatukoy ni deya en Anak ni awan en Ama
la. Kona labi hud ten Ama awan ti iba a makatukoy ni deya
siya ni awan en Anak la, sakay en pinili hidi nen Anak a
pángpakapospusan na tungkul ten Ama."

23 Káttapos ay ummatubeng ti Jesus ten disepulus na hidi
sakay kinagi na ti palihim, "Pinagpala kam, gapu netan moy
en bagay hidi a netan moy nadid!
24 Tandaan moy, makpal a propeta sakay hari en masor a
maketa ten netan moy nadid, peru awan di netan. Gustu di
bi a masanig en nasanig moy peru awan di nasanig."

En Makákkagbiyán a Samaritano

25 Tehud a ummadeni kánni Jesus a essa a tagapagtoldu nen
Kautusan, gapu gustu na siya a purbaan. Kinagi na, "Maistu
ánya dapat kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a
awan ti katapusan?"
26 Tummábbig ti Jesus, "Ánya beman en nakasulat ten Kau-
tusan? Ánya nabasa muwid haud?"
27 Tummábbig siya, " 'Mahalán mu en Panginoon mu a Diyos
ti buu a pusu, buu a kaluluwa, buu a begsák, sakay ti buu a
isip,' sakay 'Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a kona ten
págmahal mu ten sadili mu.' "
28 "Tama en tábbig mu," kagi ni Jesus. "Ni masunud mu iyád
ay magkahud ka ti biyag a awan ti katapusan."
29 Para pangbura na ten kákkatagama na ay tinanung na a
ruway ti Jesus, "Deya beman kaparehu kuwid a tolay?"
30 Tummábbig ti Jesus, "Tehud a essa a tolay a patamu ti
Jerico, gubwat siya ti Jerusalem. Hinarang siya nen tulisan
hidi, inalap di pati sulot na a badu. Binálbág di siya a ngari-
ngari dán a matay dikona lakadan di.
31 Sakay netaun a nagtalib haud en essa a padi. Peru ten
pákketa na ten tolay a bumábbangtad ten dilan ay lummisi siya
sakay nágpagilid ten dilan.
32 Nagtalib bi en essa a Levita, peru inileng na la en tolay a
nabálbág sakay tulos-tulos la en lakad na ten gilid nen dilan.
33 Peru tehud a Samaritano a magbiyahi a nagkon haud.
Pákketa na ten bumábbangtad ay kinagbiyan na. 34 Ummadeni
en Samaritano dikona sakay binulakan na ti langis ay ti alak
en talingu na hidi, sakay binádbáddan na. Káttapos ay insakay
na ten págkabayuwan na a asno. Inyangay na siya ten essa a
págkaseruwan, tánni maalagaan na haud.
35 Ten ruway a aldew ay nangalap en Samaritano ti duwwa
a dinaryo ten bulsa na sakay inyatád na ten makákkao ten
bilay a págkaseruwan sakay imbilin na a, 'Alagaan mu siya,
sakay ni sangan i kulang kuwid ay bayadan ku la kássoli ku."
'
36 Sakay nagtanung ti Jesus, "Deya ti palagay muwid ten
tállu a nagtalib ten bumábbangtad i tatarudanid a tehud a
pákpággagum?"

37 "En nangágbi ten tolay a bumábbangtad." Kagi nen tagapagtoldu nen Kautusan. Kaya kinagi ni Jesus dikona, "Kammudán, kona bi hud i dapat muwid a gamitán."

Bummisita ti Jesus kánde Marta ay ti Maria

38 Nadid, de Jesus ay ten disepulus na hidi ay nagtulos la ten lakad di, ummangay hidi ten essa a baryu. Tehud haud a mágyan a essa a bábbi a Marta en ngaran na, masaya siya a nangtanggap dikodi ten bilay na.

39 Tehud siya a kapatkaka a Maria en ngaran na. Nággetnud ti Maria ten atubengán nen Panginoon sakay nágsanig ten itáttoldu na.

40 Peru nabalisa ti Marta ten pághanda na kaya ummadeni siya kánni Jesus sakay kinagi na, "Panginoon, bali-awan beman la dikomu a páppabayanák la ni kapatkaka kuwen? Kagiyán mu pay dikona a tulunganák na."

41 Peru kinagi nen Panginoon dikona, "Marta, Marta, masiyadu ka a balisa a mágpapospusán ten makpal a bagay,

42 Peru essa la i talagaid a kailangan. Pinili ni Maria en tama a bagay, kaya awan iyád maibutan dikona."

11

Intoldu ni Jesus en Tama a Págdasal
(Mt. 6:9-13; 7:7-11)

1 Nadid, ten essa a aldew ay nagdasal ti Jesus ten essa a lugar. Káttapos na ay kinagi nen essa a disepulus na, "Panginoon, tolduwan mu kami pay a magdasal a kona ten págtoldu ni Juan ten disepulus na hidi."

2 Kinagi ni Jesus, "Ni magdasal kam ay kona háddi i kagiyán moyid,

'Ama, sambaán nakuwan en ngaran mu.
Maghari ka nakuwan dikomi.
3 Átdenan mu kami ti makan mi ti aldew-aldew.
4 Sakay patawadán mu kami ten kasalanan mi hidi, gapu patawadán mi en balang magkasala dikomi.
Sakay dyan mu kami pabayan a matoksu.' "

5 Káttapos ay kinagi pa ni Jesus dikodi, "Ipalagay tam a essa a hatinggabi, essa dikomoy ay ummangay ten amigu moy a nákkekagbi sakay kinagi na, 'Amigu ku, paáddimanák pay ti tállu a balut a tinapay.

6 Rummoyot biyay en essa a amigu ku a magbiyahi, awanák ti mepakan dikona!'

7 Kona háddi en intábbig nen amigu mu, 'Dyanák mu pay istorbuwán! Nekalang dán i pintuwanen sakay mágkatdug kami dán ay ti anak kuwiday hidi. Awanák dán makaikat a mangatád dikomu ti kailangan muwen.'

8 Peru kagiyán ku dikomoy, maski umád siya a umikat, gapu
magamigu kam ay umikat labi siya a mangatád ten atanan a
kailangan mu gapu ten págpapilit mu.
9 Kaya tandaan moy, ni agidán mu ten Diyos en kailangan
mu ay iyatád na iyád dikomu, ni magaryok ka ay maketa ka,
sakay ni tumoktok ka ay bukasan na ka.
10 Gapu en atanan nen magagid ay makatanggap, en atanan
nen magaryok ay maketa, sakay en atanan nen tumoktok ay
mabukasan.
11 Sikam a ama hidi, mara ni mággid dikomoy en anak moy
ti ikan, átdenan moy beman siya ti biklat?
12 Oni mara ni mággid en anak moy ti bunay, átdenan moy
beman siya ti ánnepet?
13 Syempre awan, gapu maski mágkadukás kam a ama ay
kabetuwan moy a mangatád ti mágkaganda a bagay ten anak
moy hidi. Iyud pa beman ni en Ama tamon dilanget! Iyatád
na en Banal a Ispiritu ten mággid hidi dikona!"

Awan Gubwat ti Jesus kánni Beelzebul
(Mt. 12:22-30; Mc. 3:20-27)

14 Nadid, pinalayas ni Jesus en essa a dimonyo ten essa
a lállaki a bulol sakay dikona a lummayas en dimonyo ay
makapagupos dán siya sakay hinumanga en tolay hidi kánni
Jesus.
15 Peru kinagi nen sangan a tolay, "En nangatád dikona ti
kapangyariyan a mangpaibut ti dimonyo ay ti Beelzebul, en
pinunu nen dimonyo hidi."
16 Tehud bi a sangan a masor a mangpurba kánni Jesus,
kaya kinagi di, "Mángpeta ka benid ti himala a mangpatunay
a ked dikomu en Diyos."
17 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di, kaya kinagi na
dikodi, "Mara ni mahati-hati en tolay hidi ten essa a banuwan
sakay mamágdadema ay awan hidi magmalay. Kona labi hud
en sabilay a mamágdadema, mamágsasena hidi.
18 Ni tehud a grupu-grupu a mamaglaban-laban ten ka-
hariyan ni Satanas, ay konya a tumatag en kahariyan na?
Kagi moy a magpalayasák ti dimonyo ten pamamag-itan nen
kapangyariyan ni Beelzebul.
19 Ni gubwat kánni Beelzebul en kapangyariyan ku a mag-
palayas ten dimonyo hidi, ay kándeya bi a kapangyariyan en
págpalayas nen tagasunud moy hidi? Hidi dán i makapang-
patunayid a liwat kam.
20 Magpalayasák ti dimonyo ten pamamag-itan nen ka-
pangyariyan nen Diyos, gustu naid a kagiyán ay dummemát
dán en kahariyan nen Diyos dikomoy."

21 Ni en essa a tolay a mabegsák ay magbantay ten bilay na
sakay tawid na en armas na, ay awan ti makapangagew ten
ari-ariyan na.
22 Peru ni sunggaban nen essa a tolay a mas mabegsák nan
en makábbilay, ay agiwán na en armas hidi a inasaan nen
makábbilay sakay ipagatád na en ari-ariyan hidi a naagew
na."
23 "En awan ku kakampi ay kalaban ku, sakay en awan ku
kaguman a magipun ay mágkakalatán."

En Kássoli nen Madukás a Ispiritu
(Mt. 12:43-45)

24 Kinagi pa ni Jesus, "Ni lumuwas en essa a madukás a
ispiritu ten bággi nen essa a tolay ay máglalebután iyud ten
lugar a kamadiyan, gapu magaryok ti maimangan na. Ni
awan siya ti ketan ay kagiyán na ten sadili na a, 'Sumoliyák
dálla a ruway ten bilay a ginubwatan ku.'
25 Kássoli na ay demáttan na en bilay a malinis dán sakay
maayus.
26 Kaya lumuwas siya a ruway a magakit pa ti pittu a
ispiritu a mas mabagsik pa nan siya, sakay somdáp hidi haud
a mágyan. Kaya, mas dumukás pa ten dati en kalagayan nen
tolay, gapu makpal dán en madukás a ispiritu a ked dikona."

En Tatarudan a Kasayaan

27 Dikona pasiyaan a magupos ti Jesus ay tehud a essa a
bábbi a pummákraw ten katolayan. Kinagi na, "Pinagpala en
bábbi a náng-enak dikomu sakay nangpadikál!"
28 Peru tummábbig ti Jesus, "Mas pinagpala en mágsanig
sakay sumunud ten upos nen Diyos!"

Nággid en Tolay hidi ti Himala
(Mt. 12:38-42)

29 Dinarupodupan nen tolay hidi ti Jesus, kinagi na,
"Madukás a tarud i tolayid nadid a panahun! Magaryok hidi ti
himala, peru awan ti ipeta a tanda dikodi, maliban ten tanda
a nangyari kánni Jonas.
30 Ni konya a ti Jonas ay nagin tanda nen Diyos ten taga-
Ninive hidi ay kona labi hud ten Anak nen Tolay a tanda nen
Diyos para ten tolay hidi nadid a panahun.
31 Ten Aldew nen Pághatul ay magpatunay kontra ten tolay
hidi nadid en Raina ti Sheba gapu maski ked siya ten adeyu
a banuwan ay ummangay padi siya nágsanig ten karunungan
ni Solomon. Peru sikam, ked dán ngani háddi nadid en mas
mataas nan ti Solomon ay awan kam la maniwala!

32 Ten Aldew nen Pághatul ay magpatunay kontra ten tolay
hidi nadid a panahun en taga-Ninive hidi gapu dikona nangaral dikodi ti Jonas ay nagsisi hidi. Peru kagiyán ku dikomoy
a mas mataas nan ti Jonas en ked háddi nadid."

En Demlag nen Essa a Tolay
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 Kinagi bi ni Jesus, "Awan ti magtab ti simbuwan sakay
taklábban na ti timba. Nan en simbuwan ay idátton ten talaga
a págtupuwan tánni mademlagan en tolay hidi a sumáddáp ten
bilay.
34 En mata ay pinakasimbu nen tolay ten bággi na. Mara
ni mahusay en mata mu ay mademlagan en buu mu a bággi.
Peru ni maraburab en mata mu ay madiklámman en buu mu
a bággi.
35 Kaya siguraduwán mu la, bakay i demlagen a tukoy mu a
ked dikomu ay diklám bali.
36 Ni ked ten demlag en buu mu a bággi sakay awan ti bahagi
a ked ten kadiklámman ay magdemlag iyád a kumán a essa a
simbuwan a mangdemlag dikomu."

Nagsarantaan ni Jesus en Pariseo hidi sakay en Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

37 Káttapos ni Jesus a nagupos ay inakit siya nen essa
a Pariseo a kuman ten bilay na. Nákkuyug siya sakay
nákpággetnud dikodi a kinuman.
38 Nagtaka en Pariseo dikona netan na ti Jesus a kinuman a
awan nagugas ten lima na.
39 Kaya kinagi nen Panginoon dikona, "Sikam a Pariseo
hidi, ugasan moy en luwas nen tasa sakay penggan, peru ten
disalad nen bággi moy ay putat ti mágkadukás a gamet.
40 Sikam a mangmang hidi! Awan beman en Diyos
nanglalangid ten disalad ay ten luwas nen essa a tolay?
41 Iyatád moy pa ten mágkahirap hidi en lasán nen tasa moy
sakay nen penggan moy, tánni magin malinis en atanan a
bagay para dikomoy."
42 "Kakakagbi kam a Pariseo hidi! Iyatád moy en kasapulu a
bahagi nen mula-mula moy hidi a pangrikadu, peru linimon
moy bi en katarungan sakay en págmahal ten Diyos. Tama a
gamitán moy en purumeru, peru awan moy dapat a limunán
en kaduwwa.
43 "Kakakagbi kam a Pariseo hidi! Gapu gugustu moy a
mágggetnud ten pággetnudan nen mágkataas hidi a tolay ten sinagoga, sakay igalang, sakay batiyán ten sentru nen banuwan.

44 Kakakagbi kam gapu kumán kam a en lábbáng hidi a
awan ti tanda kaya táppakan la nen tolay hidi gapu awan di
mahalata."
45 Kinagi dikona nen essa a tagapagtoldu nen Kautusan,
"Maistu, ti kinagi muwen ay pati sikami ay ininsultu mu bi."
46 Kaya tummábbig ti Jesus, "Sikam a tagapagtoldu hidi nen
Kautusan, kakakagbi kam bi! Gapu pabáklay moy ten tolay
hidi en mágkadággi hidi a karga, peru maski ni guramát moy
ay awan moy iyarikad para tulungan hidi.
47 Kakakagbi kam! Gapu mággagamitán kam ti mágkaganda
a páglábbángngan para ten propeta hidi a binábbunu nen
dáddikál moy hidi tenhud.
48 Gapu ti ginamet moyid a iyud ay sikam labi i nangpatu-
nayid a ummayun kam ten ginamet nen ninunu moy hidi,
gapu hidi en nangbunu ten propeta hidi sakay sikam en
nangpaganda ten nánglábbángngan dikodi.
49 Iyád mangpatunayid a tatarudan en kinagi ayun ten
Karunungan nen Diyos, 'Mángpaangayák dikodi ti propeta
sakay apostol hidi; en agum ay bunuwán di sakay en agum
ay pahirapan di.
50 Kaya maparusaan en tolay hidi nadid a panahun, gapu
binunu nen ninunu di hidi en propeta hidi sapul dikona a
linalang i munduwiday,
51 sapul ten pángbunu ni Cain kánni Abel hanggan kánni
Zacarias a binunu di ten sállat nen banal a lugar ay ten altar a
págtutudan di ti alay. Kaya gapu ten ginamet di, en tolay hidi
nadid a panahun ay maparusaan.
52 "Sikam a tagapagtoldu hidi nen Kautusan, kakakagbi
kam! Gapu inlihim moy ten tolay hidi en susi nen kaalaman.
Sala moy dán ngani a sumáddáp ay harangán moy pa en tolay
hidi a masor a sumáddáp."
53 Kállakad ni Jesus ti lugarid a iyud ay nagsapul dán a
naiyamut dikona en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
en Pariseo hidi. Pirmi di siya a tanungán tungkul ten sari-sari
a bagay,
54 gapu gustu di siya a madikáp ni tehud siya a kagiyán a
maari di a idahilan tánni mahatulan di siya.

12

Mangilag ten Magkukunwari hidi a Pariseo
(Mt. 10:26-27)

1 Dikona nagdemáttan en libu-libu a katolayan ay
mágketáppakan di dán en balang essa gapu ten kakpal di.
Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, "Mangilag kam ten

págpaalsa nen Pariseo hidi, gustu kuwid a kagiyán ay en págkukunwari di.
2 Awan ti netagu a awan ketan, sakay awan ti sekretu a awan matukuyan.
3 En kagiyán moy ten diklám ay masanig ten demlag, sakay en iyanasas moy ten disalad nen kuwartu ay masanig ten matolay a lugar."

En Diyos Kantingan Moyid Bakán a Tolay
(Mt. 10:28-31)
4 "Kagiyán ku dikomoy a amigu ku hidi, a dyan kam manteng ten mágbabonu hidi ta maari di laid a bunuwán ay en bággi sakay awan dán hidi ti agum a magamet.
5 Kagiyán ku dikomoy a en dapat moy a kantingan ay en Diyos, gapu káttapos na a mangbunu ay tehud pa siya a kapangyariyan a máng-angay ten tolay ti impiyerno. Tandaan moy, en Diyos la en dapat moy a kantingan!
6 "Awan beman, en limma a dignás ay ilaku la ti duwwa a sentabos? Peru kagiyán ku dikomoy, maski tunay iyud ti kamuraan ay awan pabayan nen Diyos maski essa dikodi.
7 Maski i buuk moyen ay nabilang na dán a atanan. Kaya dyan kam manteng gapu mas mahalaga kam ten Diyos nan en dignás hidi."

En Págkilala kánni Jesus
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)
8 "Kagiyán ku dikomoy, a ni deyaman en mangkilala dikoku ten atubengán nen katolayan ay kilalanán bi nen Anak nen Tolay ten atubengán nen anghel hidi nen Diyos.
9 Peru ni deyaman en awan mangkilala dikoku ten atubengán nen katolayan ay awan ku bi kilalanán ten atubengán nen anghel hidi nen Diyos.
10 "Ni deya en magupos ti kontra ten Anak nen Tolay ay mapatawad. Peru en magupos ti madukás kontra ten Banal a Ispiritu ay awan mapatawad.
11 Mara ni iyangay di kam ten sinagoga hidi, oni ten atubengán nen pinunu hidi, sakay ten tehud hidi a kapangyariyan a tolay para bistaán, ay dyan kam mabalisa ni konya moy a dipensaan en sadili moy oni ánya i itábbig moyid.
12 Gapu ti odasid a iyud ay itoldu dikomoy nen Banal a Ispiritu ni ánya i dapat moyid a itábbig."

En Mayaman a Hangal
13 Tehud a essa a lállaki ten katolayan a nagkagi kánni Jesus ti kona háddi, "Maistu, kagbiyan pay a iyutus ten kaka ku a iyatád na dán dikoku en mana ku."

14 Tummábbig ti Jesus, “Deya beman i nangatáddid dikoku ti
karapatan a magin huwes oni manghati ten mana moy?”
15 Káttapos ay kinagi ni Jesus dikodi a atanan, “Mangilag
kam ten atanan a kalasi ni kasakiman; gapu en biyag nen
tolay ay bakán a ten kakpal nen kayamanan na.”
16 Káttapos ay inyistorya ni Jesus en essa a talinhaga. Kinagi
na, “Tehud a essa a mayaman a lállaki a tummama ten uma
na.
17 Sakay kinagi na ten sadili na, ‘Ánya wád gamitán kuwid?
Awanák dán ti pángdáttonan ti naani kuwidi!
18 Kona bál háddi i gamitán kuwid! Rukatán ku en budega
ku, sakay mángpataknággák ti mas dikál, sakay idátton ku haud
en naani ku pati en ari-ariyan ku hidi.
19 Káttapos ay kagiyán ku ten sadili ku a makpalák dán
a kayamanan! Awanák dán kulangán ti malay a panahun.
Mágpakahusayák dálla ten biyag ku a kuman, uminom, sakay
mágsasayaán!’
20 Peru kinagi nen Diyos dikona, ‘Mangmang! Nadid bi
a gibi ay bawiyán ku dán i biyag muwen. Kándeya nadid a
meangay en atanan a inhanda mu?’
21 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Kona haán mangyariyid ten
mágpapuronán ti kayamanan para ten sadili na. Peru pubri
siya ten pangileng nen Diyos.”

En Pánnampalataya ten Diyos
(Mt. 6:25-34)

22 Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Kaya kagiyán
ku dikomoy, a dyan kam mabalisa tungkul ten makan a
kailangan moy para mabiyag kam, oni tungkul ten badu a
isulot moy.
23 Gapu mas mahalaga en biyag nan ten makan, sakay en
bággi moy nan ten badu moy.
24 Isipán moy dálla en wakwak hidi, awan hidi magmula oni
magani, sakay awan bi hidi ti budega a págtambakan. Peru
ilingán moy maski kona la hidi haud ay páppakanán hidi nen
Diyos. Mas mahalaga kam nan ten ibun hidi!
25 Deya beman dikomoy en makapangpaatakdug ten biyag
na maski essa la a odas ten pamamag-itan nen kákkabalisa na?
26 Ni awan moy makaya a gamitán i sakona laid haud a
bagay ay bakin kabalisaan moy pa en tungkul ten agum hidi
a bagay?
27 Ilingán moy en bulaklak hidi ten parang, awan hidi
magtarabahu sakay awan bi hidi maggamet ti badu di. Maski
ni mayaman ti Solomon ay awan palla siya nakapagbadu ti
kaparehu ti ganda nen essa ten bulaklak hidi ten parang.

28 Ni en lamon hidi a biyag nadid, sakay ni ilaw ay tutudán
ay pospusán nen Diyos, sikam pa beman en awan na pos-
pusán a baduwan? Tunay ti kabadit en pánnampalataya moy
dikona!
29 Kaya dyan kam la mabalisa ten pággaryok moy ten makan
moy sakay ten inumán moy.
30 Gapu hidi iyád en bagay hidi a páppospusán nen tolay hidi
a awan ti pánniwala ten Diyos. Tukoy nen Ama moy dilanget a
kailangan moy hidi iyád a atanan.
31 Kaya bagu en atanan a bagay ay pagsikapan moy pa
a paghariyan kam nen Diyos, sakay iyatád na en atanan a
kailangan moy."

En Kayamanan Dilanget
(Mt. 16:2-3)

32 "Dyan kam manteng, sikam a sasangan a disepulus ku
hidi, gapu gugustu a tarud nen Ama a iyatád dikomoy en
kahariyan.
33 Ilaku moy en ari-ariyan moy sakay iyatád moy ten pubri
hidi en naglakuwan moy. Ni kona hád i gamitán moyid ay
magkahud kam ti pitaka a awan masisida, gapu en kaya-
manan moy ay mapuron dilanget. Awan ti mágtakaw a
makasáddáp haud sakay awan ti insektu a mangsida.
34 Gapu ni ked hádya en kayamanan moy ay ked bi haud en
pusu moy."

En Alipin hidi a Pirmi a Nakahanda

35 "Pirmi kam a humanda sakay tulos-tulos moy a pag-
gitángngán en simbuwan moy.
36 Arigán moy en utusan hidi a maguray ten káddemát nen
amu di a gubwat ten kasalan. Káddemát na sakay magtoktok
ay pagdaka di a mabukasan en pintuwan.
37 Pinagpala en utusan hidi a demáttan a lukag sakay
nakahanda ten káddemát nen amu di. Kagiyán ku dikomoy,
páglewas na ay paetnudán na hidi ten lamisaan sakay tulos na
hidi a serbiyan a pakanán.
38 Pinagpala hidi ni demáttan na hidi a nakahanda maski ni
dumemát siya ten hatinggabi dán oni kaldiwan dán.
39 Kagiyán ku dikomoy, a ni tukoy la nen makákkao ten bilay
en odas a káddemát nen mágtakaw, ay awan na pabayan a
masáddáp en bilay na.
40 Kaya, dapatid ay pirmi kam a nakahanda gapu dumemát
en Anak nen Tolay ten odas a awan moy tukoy."

En Tapat sakay en Awan Tapat a Utusan
(Mt. 24:45-51)

41 Nagtanung ti Pedro, “Panginoon, kinagi mu beman i
talinhagaid a iyád para dikomi oni para ten atanan?”
42 Tummábbig en Panginoon, “Deya beman en tapat sakay
marunung a utusan? Deya en katiwala a pamahalaán nen
amu na ten kasabilay na hidi tánni siya en mangatád ti makan
ten agum hidi a utusan ten tama a odas?
43 Pinagpala utusanid a iyád ni demáttan siya nen amu na a
gággamitán na en atanan a utus dikona.
44 Kagiyán ku dikomoy, siya en pagentregaan nen amu na
ten atanan nen ari-ariyan na.
45 Peru ni kagiyán na ten sadili na a, ‘Malay padi bagu
magsoli en amu ku,’ kaya sapulan na dán a pahirapan en ka-
parehas na hidi a utusan bábbi ay ti lállaki, sakay mágkakanán
sakay máglalasingán.
46 Sakay dumemát en amu na ten aldew a awan na akalaán
sakay ten odas a awan na tukoy. Parusaan siya nen amu na ti
mahigpit sakay ipisan na siya ten tolay hidi a masássuwayán.
47 “En utusan a makatukoy ni ánya gustuwid nen amu na a
gamitán, peru awan na ginamet ay maparusaan ti mahigpit.
48 Peru en utusan a awan palla nakatukoy ten gustu a
pagamet nen amu na, magkulang man siya ten tungkulin
na ay maparusaan, peru awan mahigpit. En inatáddan ti
makpal a bagay ay aryokan bi ti makpal a bagay; sakay en
pinagkatiwalaan ti mas makpal a bagay ay tehud a sagutin
ten mas makpal a bagay.”

Mamágsasena en Sabilay
(Mt. 10:34-36)

49 “Kayaák a ummangay ti munduwiday ay tánni magtawid
ti parusa a kumán a apoy, gustu ku nakuwan a maggerab dán
iyád.
50 Peru bagu iyud ay kailangan a magdanasák pa ti dikál a
hirap. Mabalisaák dán hanggan a awan iyád matupad.
51 Ti palagay moy bemanid kayaák ummangay ti lutaiday ay
tánni mangatád ti kapayapaan? Kagiyán ku dikomoy, bakán a
kapayapaan i tawid kuwid nan en pamágsasena nen tolay hidi.
52 Sapul nadid ni tehud a limma a tolay ten sabilay ay
mamágsasena hidi, tállu kontra ten duwwa sakay duwwa
kontra ten tállu.
53 En ama ay kontra ten anak na a lállaki,
sakay en anak a lállaki ay kontra ten ama na;
en ina ay kontra ten anak na a bábbi,
sakay en anak na a bábbi ay kontra ten ina na;
sakay en magkatugngan a bábbi ay magkakontra.”

Pakatukuyan ten Tanda hidi
(Mt. 16:2-3)

54 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten tolay hidi, “Ni ketan moy
dán a mabagál en diklám ti sarámman ay kagiyán moy dán a
maguden, kona ngani haud i mangyariyid.
55 Ni magabagat dán ay kagiyán moy a magsinag dán, sakay
kona ngani haud i mangyariyid.
56 “Sikam a mágwariwari hidi! Tukoy moy a intendiyán en
tanda ti lutaiday sakay dilanget, bakin awan moy matukuyan
en tanda hidi a mangyari dán nadid a panahun?”

Mákpagkasundu Kam ten Kadima Moy
(Mt. 5:25-26)

57 Bakin a awan moy tukoy a gamitán en tama?
58 Ni tehud a masor a mángkasu dikomu ay sikapán mu a
mákpagkasundu dikona bagu na ka a medimanda. Gapu ni
awan ay bakay pilitán na ka a iyatubeng ten huwes. Káttapos
ay ipapulis ka nen huwes sakay ipepiresu na ka.
59 Tandaan mu i kagiyán kuwiday, awan ka makaluwas ten
págpiresuwan hanggan ni awan mu mabayadan en atanan nen
multa mu.”

13

Magsisi Tánni Awan Mepahamak

1 Nadid dummemát en sangan a tolay sakay imbareta di
kánni Jesus a pinabunu ni Pilato en sangan a taga-Galilea
mentras a magalay hidi ten Diyos.
2 Kinagi ni Jesus dikodi, “Nadid gapu beman a konahud
nangyariyid dikodi ay isipán moy dán a mas makasalanan
hidi nan ten agum hidi a taga-Galilea?
3 Awan! Kagiyán ku dikomoy, a ni awan kam magsisi ten
kasalanan moy hidi ay mepahamak kam bi a kona dikodi.
4 Tungkul bi ten sapulu ay ti walu a natay dikona a
natáppelan hidi nen malangkaw a bilay ti Siloe, ti isip moy
bemanid ay mas makasalanan hidi nan ten agum hidi a
mágyan ti Jerusalem?
5 Awan! Kagiyán ku dikomoy, a ni awan moy pagsisiyan
en atanan a kasalanan moy ay mepahamak kam bi a kona
dikodi.”

En Talinhaga nen Kayu a Igos

6 Káttapos ay inyistorya ni Jesus dikodi i talinhagaid a iddi,
“Tehud a essa a lállaki a tehud a mula a kayu a igos ten
kaubasan na. Nadid, dikona panahun dán nen págbunga na
ay angay na inileng ni tehud dán a bunga, peru awan siya ti
netan.
7 Kaya kinagi na ten págtarabahuwán na ten kaubasan na,
‘Tálluwák dán a taon a mágsasoli-soliyán háddi tánni ilingán ku
ni magbunga dán, peru awan bela magbunga-bunga. Mas

mapiyya pa wád ni pukanán dálla! Gapu makasiwal la ti agumidi a mula.'
8 Peru tummábbig en págtarabahuwán na, 'Dyan ta pala pukanán, palipasán ta pa en sataon. Kotkotan ku i lebut ni ponan naen sakay dáttonan ku ti págpaoya.
9 Mara ni magbunga ti tamuwánnidi a taon ay maganda, peru ni awan ay papukan mu dán!' "

Pinagpiyya ni Jesus en Bábbi a Kábbung

10 Nadid, ten Aldew nen Káimang ay nagtoldu ti Jesus ten sinagoga.
11 Tehud a bábbi haud a sapulu ay ti walu dán a taon a tehud a saket gapu tehud a madukás a ispiritu a summáddáp dikona. Kábbung siya a tarud sakay awan na dán meolnat en bággi na.
12 Ten pákketa ni Jesus ten bábbi ay dinulawan na sakay kinagi na, "Nagpiyya ka dán, awan ka dán ti saket!"
13 Intupu ni Jesus en lima na ten bábbi, sakay pagdaka na dán a neolnat en bággi na sakay nagpuri siya ten Diyos.
14 Peru nagsaranta en pinunu ten sinagoga gapu nagpapiyya ti Jesus ten Aldew nen Káimang, kaya kinagi na ten tolay hidi, "Tehud kitam a ánnám a aldew a págtarabahu, angay kam háddi ti aldewid a hidi iyud para pagamot, bakán a ten Aldew nen Káimang."
15 Peru tinábbig siya nen Panginoon, "Sikam a mágwariwari hidi! Awan beman angen moy iyula en baka moy oni en asno moy, sakay angen moy painomán maski ni Aldew nen Káimang?
16 Nadid ked háddi i bábbiyiday a gubwat ten lahi ni Abraham a pinahirapan siya ni Satanas ten sapulu ay ti walu a taon, awan beman dapat la a pagpiyyaán siya maski ten Aldew nen Káimang?"
17 Gapu ten intábbig ni Jesus ay napasaniki en atanan nen kontra hidi dikona, sakay minasaya en katolayan gapu ten ginamet hidi ni Jesus a mágkaganda a bagay.

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mt. 13:31-32; Mc. 4:30-32)

18 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Ánya kaparehuwid nen pághari nen Diyos? Hádya ku iyád a iparehu?
19 Kona iyád ten kabaditan a bukál nen mustasa a immula nen essa a tolay ten uma na. Dummikál iyud sakay nagin kona ten essa a kayu sakay naglobunan nen ibun hidi en pinge-pinget na."

En Talinhaga ten Págpaalsa
(Mt. 13:33)

20 Kinagi pa ni Jesus, "Ánya i pángparehuwan kuwid ten pághari nen Diyos?
21 I kaparehuwid ni iyád ay kona ten págpaalsa a inhalu nen essa a bábbi ten tállu a takal ni arina, kaya ummalsa en buu a namasa."

En Mapiit a Pintuwan
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Dikona a ummangay ti Jesus ti Jerusalem ay nagtoldu siya ten banuwan hidi sakay ten babaryu a dinamanan na.
23 Sakay tehud a nagtanung dikona, "Panginoon, sasangan beman la i maligtasid?"
24 Kinagi ni Jesus, "Mapiit en pintuwan a patamu ten kahariyan nen Diyos, kaya pilitán moy a makasáddáp gapu makpal pumilitid a somdáp peru awan hidi makasáddáp."
25 "Ni insiradu dán nen makábbilay en pintuwan ay awan na kamon pasáddáppán maski mágtatoktokán kam a mákkekagbi, maski pa kagiyán moy a, 'Panginoon, kagbiyan mu kami pay a pasáddáppán.' Peru tábbigán na kam ti kona háddi, 'Awan takam mágkatenggi.'
26 Káttapos ay kagiyán moy a, 'Kaguman mu kami a kumman sakay umminom. Sakay nagtoldu ka bi ten banuwan mi.'
27 Peru tumábbig siya a ruway, 'Awan takam mágkatenggi! Adeyuwanák moy, sikam a mággamet hidi ti madukás!'
28 Mamagsangetan kam sakay mággaaduyán haud ni ketan moy dán ten kahariyan nen Diyos de Abraham, Isaac, ti Jacob sakay en atanan a propeta hidi, mentras a paadeyuwán na kam.
29 Dumemát en tolay hidi a magipun-ipun a gubwat ti sikatan, ti saramman, ti amiyanan, ti abagatan, sakay angay hidi mákpággatubeng a kuman ten lamisaan ten kahariyan nen Diyos.
30 Talaga a tehud a dimudyan a medipalongu, sakay tehud a dipalongu a medimudyan."

En Págmahal ni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 23:37-39)

31 Ti odasid a iyud ay tehud a sangan a Pariseo a ummadeni kánni Jesus sakay kinagi di, "Lumakad ka dán háddi sakay umangay ka ti iba a lugar, gustu ka a pabunu ni Herodes."
32 Tummábbig ti Jesus, "Kagiyán moy ti abusadorid a iyán a tolay a magpalayasák pa ti dimonyo sakay magpapiyyaák ten tehud hidi a saket nadid a aldew hanggan ni ilaw, sakay ten katállu pa a aldew ay tapusán ku gamet kuwiday.

33 Peru dapat ku a itulos en lakad ku nadid, ni ilaw sakay
puwera ni ilaw, gapu awan dapat a matay en essa a propeta
ten iba a banuwan, dapatid ay ti Jerusalem la!
34 "Sikam a taga-Jerusalem hidi, binábbunu moy en propeta
hidi, sakay binábbatu moy en inutusan hidi nen Diyos diko-
moy. Pumensangan takamon a gustu a lákkáppan a kona ten
páglákkáp nen manok ten sepsep na hidi, peru umád kam.
35 Kaya nadid ay mapabayan dán en Templo moy. Kagiyán
ku dikomoy, a awanák moy dán keketan a hanggan a
awan dumemát en odas a kagiyán moy a, 'Pagpalaán en
mágdadedemát ten ngaran nen Panginoon!' "

14

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a tehud a Lábbig

1 Nadid ten Aldew nen Káimang ay inimbitaan nen essa a
pinunu nen Pariseo hidi ti Jesus a angay kuman ten bilay na,
sakay bábbantayan di en atanan nen ararikad na haud.
2 Tehud haud a essa a lállaki a ummadeni kánni Jesus a tehud
a lábbig.
3 Kaya tinanung ni Jesus en Pariseo hidi sakay en taga-
pagtoldu hidi nen Kautusan, "Kontra beman ten Kautusan i
magpapiyyaid ten Aldew nen Káimang oni awan?"
4 Peru awan hidi ti kákkagi, kaya tinawidan ni Jesus en
tehud a saket, pinagpiyya na sakay pinauli na dán.
5 Káttapos ay kinagi ni Jesus dikodi, "Mara ni tehud kam a
anak oni baka a matáknig ten bal-ung, awan beman alapán
moy iyud maski Aldew ni Káimang?"
6 Awan hidi nakatábbig ten intanung ni Jesus.

Págmataas sakay Págpakababa

7 Nahalata ni Jesus en agum a bisita ten bilay nen Pariseo
a nagpili hidi ti pággetnudan di a pang-marangal, kaya kinagi
na dikodi i talinhagaid a iddi.
8 "Mara ni tehud a mangakit dikomoy ten essa a kasalan ay
dyan moy piliyán en pang-marangal a pággetnudan ta bakay
tehud hidi a nánghandaan a mas marangal a tolay nan sikam
ten pággetnudan a pinili moy.
9 Gapu mapasaniki kam ni kagiyán nen nagakit dikomoy a,
'Kagbiyan pay a paetnudán i tolayiday ti pággetnudan muwen.'
Kaya i mangyariyid ay mapasaniki kam sakay meangay kam
ten pang-mababa a pággetnudan.
10 Magandaid ay mággetnud kam pa ten pang-mababa
a pággetnudan tánni umadeni en nangimbita dikomoy ay

kagiyán na a, 'Amigu ku, háddi ka a mággetnud ti pang-marangalidi a pággetnudan.' Ni kona haád i mangyariyid ay ketan nen agum a tolay a marangal kam.

11 Gapu en magpakataas ay mebaba, sakay en magpak-ababa ay metaas"

12 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten nangakit dikona, "Mara ni maghanda ka ay dyan ka mangakit ten makapangakit bi dikomu a kona ten amigu mu hidi, kapatkaka mu hidi, kapartidu mu hidi oni en mágkayaman hidi a kadatigan mu. Gapu akitán di ka bi ay magantiyan dán en ginamet mu.

13 Peru ni maghanda ka ay akitán mu en kakakagbi hidi a kona ten pubri hidi, pengkaw, pilay, sakay en burák.

14 Gapu awan hidi ti anggen a mangakit bi dikomu, kaya magin pinagpala ka gapu en Diyos manggantiyid dikomu ten aldew nen kákkabiyag a ruway nen tolay hidi a matuwid."

En Talinhaga nen Dikál a Handaan
(Mt. 22:1-10)

15 Dikona a nasanig iyád nen essa ten katubeng de Jesus ay kinagi na, "Pinagpala en makaguman a mákpággatubeng ten handaan ten kahariyan nen Diyos!"

16 Peru tummábbig ti Jesus, "Tehud a essa a lállaki a naghanda ti dikál a handaan, sakay makpal en inakit na.

17 Dikona a dummemát dán en odas nen handaan ay inutusan na en utusan na hidi. Angay na impekagi ten inakit na hidi a angay dán hidi haud gapu nakahanda dán en atanan.

18 Peru nagdahilan en atanan nen inakit na hidi. Kinagi nen purumeru, 'Kagiyán mu dálla dikona a awanák makaangay, gapu nakabaliyák ti luta, kailangan a angen ku iyud ilingán.'

19 Sakay kinagi nen essa, 'Gustu ku nakuwan a umangay peru namaliyák biyay ti sapulu a baka, kailangan a purbaan ku hidi tánni matukuyan ku ni maganda hidi a pagaradu.'

20 Kinagi bi nen essa a, 'Awanák makaangay gapu biguwák a kasal.'

21 Kaya nagsoli en utusan sakay imbareta na ten panginoon na en kinagi nen inakit na hidi. Káttapos ay nagsaranta en panginoon na, kinagi na, 'Nay, alistu ka, angay mu akitán en kakakagbi hidi ten buu a banuwan, akitán mu en pubri hidi, pengkaw, burák sakay en pilay hidi.'

22 Summunud en utusan sakay nagsoli a kinagi na ten panginoon na a dummemát dán en inakit na hidi. Peru awan palla naputat en bilay ti tolay.

23 Kaya kinagi nen panginoon ten utusan na, 'Lumuwas ka a ruway, sakay angay ka ten mas adeyu hidi a lugar, pilitán mu en tolay hidi a angay háddi tánni maputat i bilay kuwiday.

24 Kagiyán ku dikomoy, maski essa ten purumeru ku hidi a
inakit ay awan makaennam ten inhanda ku!' "

En Kássunud ten Panginoon
(Mt. 10:37-38)

25 Nadid, nákkuyug kánni Jesus en katolayan hidi kaya um-
matubeng siya dikodi sakay kinagi na,
26 "Awan maari a magin disepulus ku en deyaman a
mangmahal ten ama ay ten ina na, kabinga na ay ten anak
na hidi, kákkapatkaka na sakay en sadili na a biyag ti mas higit
nan dikoku.
27 Sakay ni deyaman en awan mangbáklay ten sadili na
a kudus sakay sumunud dikoku ay awan maari a magin
disepulus ku.
28 Ni tehud a essa dikomoy a magbalak a magpabilay ti
malangkaw a bilay, awan beman umetnud pa siya sakay
kuwentaán na ni sakonya magastus naid para matukuyan na
ni tehud siya a pilak a pangpatapos na ten ipabilay na?
29 Bakay ni kákkedátton nen pundasyon ay hanggan dálla
haud. Pagtawaan la iyud nen atanan a maketa.
30 Kona háddi i kagiyán diyid, 'Sinapulan ni tolayiday a
magpabilay ti dikál peru awan na labi kaya a tapusán.'
31 Kona labi iyád ten essa a hari a tehud a sapulu a libu
a sundalu, awan beman adalán na pa ti mapiyya ni konya
na a kalabanán en essa a hari a tehud a duwapulu a libu a
sundalu?
32 Sakay ni ketan na a awan na kaya, ay adeyu palla en
kalaban ay mangutus dán siya ti angay mákpagkasundu dikodi.
33 Kona labi hud, awan maari a magin disepulus ku en
deyaman ni awan na adággan en atanan ten biyag na."

En Matablal a Asen
(Mt. 5:13; Mc. 9:50)

34 "Maganda en asen, peru ni mawan en lasa na, ay konya
dán a mapaasen a ruway?
35 Awan dán iyud ti pakinabang maski ten luta, oni maski
ten págsapwagan, kaya ibut dálla. Mágsanig en tehud págsanig!"

15

En Nawan a Tupa
(Mt. 18:12-14)

1 Nadid, ten essa a aldew ay en mágsinger hidi ti buwes
sakay en makasalanan hidi ay angay nágsanig kánni Jesus.
2 Dikona netan hidi nen Pariseo hidi sakay nen tagapag-
toldu hidi nen Kautusan ay namagreklamuwan hidi. Kinagi
di, "I tolayid a iyán ay mákpággagum ten makasalanan hidi
sakay mákpággatubeng siya a kuman dikodi."

3 Kaya kinagi ni Jesus dikodi en essa a talinhaga.

4 Kinagi na, “Ni en essa dikomoy ay tehud a datos a tupa
sakay mawan en essa, ánya i gamitán naid? Awan beman
iwarak na en siyam a pulu ay ti siyam ten parang sakay angen
na aryokán en nawan a hanggan metan na iyud?

5 Nadid, ni metan na dán iyud ay báklayán na sakay sumoli
siya a masaya.

6 Káddemát na ten bilay na ay akitán na en amigu na hidi
sakay en kadatigan na hidi. Kagiyán na dikodi a, ‘Mákpagsaya
kam dikoku, gapu netan ku dán en tupa ku a nawan!’

7 Kagiyán ku dikomoy, a magkahud ti dikál a kasayaan
dilanget gapu ten essa a makasalanan a nagsisi nan ten siyam
a pulu ay ti siyam a matuwid a awan kailangan a magsisi.”

En Nebut a Pilak

8 Kinagi pa ni Jesus, “Ni tehud a sapulu a silber a pilak en
essa a bábbi sakay nebut en essa, ánya wád i gamitán naid?
Awan beman taban na en simbuwan sakay walisan na en buu
a bilay, sakay pakaaryokán na, hanggan metan na?

9 Nadid, pákketa na ay dulawán na en amigu na hidi sakay
en kadatigan na hidi, sakay kagiyán na, ‘Mákpagsaya kam
dikoku gapu netan ku dán en nebut ku a silber a pilak!’

10 Kagiyán ku dikomoy, a kona bi hud en kasayaan nen
anghel hidi nen Diyos gapu ten essa a makasalanan a nagsisi.’
”

En Nawan a Anak

11 Kinagi pa ni Jesus, “Tehud a essa a tolay a tehud a anak a
duwwa a lállaki.

12 Nadid ay kinagi nen dipos, ‘Ama ku, iyatád mu dán pay
dikoku en mana ku!’ Kaya binunong nen ama dikodi en ari-
ariyan na hidi.

13 Kállipas nen sangan a aldew ay inlaku nen dipos en mana
na. Sakay ummangay siya ten adeyu a lugar, tawid na en
atanan a kayamanan na sakay ginasta na haud en pilak na
ti awan maganda a kákkabiyag.

14 Nadid, dikona a naubus na dán en pilak na ay nagkahud
ti mahigpit a aláp ti lugarid a iyud, hanggan a naghirap siya.

15 Kaya summáddáp siya a utusan ten essa a lállaki a taga
haud. Pinaangay na siya ten uma na a magalaga ten babuy
na hidi.

16 Nadid gapu ten aláp na dán, sakay awan bi ti mangatád
dikona, ay ngari-ngari a mákkan dán siya ten bunga nen kayu
a ipáppakan na ten babuy hidi.

17 Kaya naisipan na en ginamet na sakay kinagi na ten sadili
na a, ‘En utusan hidi nen ama ku ay awan hidi magala-aláp,

kompletu hidi ti makan sakay magsusubra pa. Peru sikán ay kedák háddi a matay dán ti aláp!'

18 Soliyák dán ten ama ku, sakay kagiyán ku dikona a, 'Ama ku, nagkasalaák ten Diyos sakay dikomu.

19 Awanák mu dán dapat a dulawán a anak, ibilangák mu dálla a essa ten utusan mu hidi.'

20 Káttaknág na ay lakad na dán a summoli ten ama na.

"Adeyu palla siya ten bilay di ay netan-awan dán siya nen ama na, kinagbiyan na siya ti hustu. Kaya gumággenan en ama na a tummagbu dikona sakay kinábkábban na siya sakay inámmuwan na.

21 Káttapos ay kinagi nen anak ten ama na, 'Ama ku, nagkasalaák ten Diyos, sakay dikomu. Awanák mu dán dapat a dulawán a anak!'

22 Peru dinulawan nen ama en utusan na hidi, sakay kinagi na dikodi, 'Alistu kam! Iyangay moy háddi en kagandaan a badu sakay isulot moy dikona. Sulutan moy bi siya ti sangkalan sakay sandalyas.

23 Alapán moy bi en pinatabi ku a baka, sakay bunuwán moy ta kuman kitam sakay magsaya!

24 Gapu kumán dán a natay i anak kuwiday, peru nabiyag a ruway, nawan siya peru netan a ruway.' Kaya nagsaya hidi.

25 Nadid, en panganay ay awan palla haud, ked palla siya ten uma di. Ten káuli na, dikona a adeni dán siya ten bilay di ay nasanig na en tugtugan sakay sayawan.

26 Kaya dinulaw na en essa ten utusan di hidi, sakay tinanung na ni bakin a tehud a kasayaan ten bilay di.

27 Kinagi nen utusan dikona, 'Dummemát en wadi mu! Kaya pinabunu ni ama mu en pinatabi na a baka, gapu nagsoli en wadi mu a biyag sakay awan ti saket!'

28 Nagsaranta en panganay, awan na gustu a somdáp ten bilay di. Kaya lummuwas en ama na sakay inangon-angon na siya.

29 Peru kinagi na ten ama na, 'Ama ku, nagserbiyák dikomu ti makpal a taon, sakay awan taka sinuway, peru maski pumensan ay awanák mu inátdenan ti maski essa la a bul-u a kambing para pagkasayaanan mi ay ten amigu ku hidi.

30 Peru nadid a dummemát i anak muwen a nággagastaán ten kayamanan mu ten pággaibábbi na ay nagbunu mu pa siya ten pinatabi mu a baka!'

31 Kinagi nen ama na, 'Anak ku, pirmi taka a kaguman, kao mu en atanan a ari-ariyan ku.

32 Peru dapat kitam a magkasayaan gapu kuwenta a natay dán en wadi mu, peru nabiyag a ruway, nawan peru netan a ruway.' "

16

En Talinhaga Tungkul ten Loku a Katiwala

1 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Tehud
a essa a lállaki a mayaman, impabahala na en ari-ariyan na
ten katiwala na. Tehud a nagpilet dikona a gággastaán nen
katiwala na en ari-ariyan na hidi.
2 Kaya pinadulaw na siya sakay tinanung na, ‘Ánya ben i
nabareta kuwiday tungkul dikomu? Iyatád mu dikoku en
listaan nen pinamahalaan mu a ari-ariyan ku. Sapul nadid
ay ibutan taka dán ten tarabahu mu.’
3 Kinagi nen katiwala ten sadili na, ‘Ánya wád i dapat kuwid
a gamitán gapu ibutanák dán nen amu ku? Awan ku pa bi
tukoy a magtarabahu ti luta sakay masanikiyák bi a máklimu-
limus.
4 Tukoy ku dán! Kona háddi i gamitán kuwid tánni maski
maibutanák ten tarabahu ku ay tehudák palla a amigu a
mangakit dikoku ten bilay di!’
5 Kaya dinulaw na en balang essa a tehud a utang ten amu
na. Tinanung na en purumeru, ‘Sakonya i utang muwid ten
amu ku?’
6 Tummábbig siya, ‘Datos a tapayan a langis.’ ‘Salaid en
kasulatan nen utang mu. Mággetnud ka, alistuwan mu a isulat
gamitán mu dálla a limmapulu.’
7 Káttapos ay tinanung na bi en kaduwwa, ‘Siko, sakonya
i utang muwid?’ ‘Datos a kostal a trigo,’ kagi na. ‘Salaid en
kasulatan nen utang mu. Isulat mu a walu a pulu dálla.’
8 Pinuri nen amu en katiwala na a madaya gapu ten impeta
na a karunungan. Gapu mas malalaki a maggamet ti paraan
en makamundu hidi a tolay ten biyag di nan en tolay hidi a
maka-diyos.”
9 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Kaya kagiyán ku dikomoy,
gamitán moy en kayamanan ni munduwiday ten pággamet ti
maganda ten kaparehu moy a tolay tánni ni maubus dán iyud
ay tanggapán kam bi ten bilay a awan ti katapusan.
10 En tolay a maari a pagkatiwalaan ten badit a bagay
ay maari bi a pagkatiwalaan ten dikál a bagay, sakay en
mangdaya ten badit a bagay ay mangdaya bi ten dikál a
bagay.
11 Gapu ni awan kam mapagkatiwalaan ten kayamanan ti
munduwiday, ay deya i magtiwalaid dikomoy ten tatarudan
a kayamanan?
12 Sakay ni awan kam mapagkatiwalaan ten kayamanan
nen agum a tolay, ay deya i mangatáddid ti talaga a para
dikomoy?

13 Awan maari a sabay a pagserbiyan nen essa a utusan en
duwwa a amu gapu kaiyamutan na en essa sakay mahalán
na en kaduwwa. Pagserbiyan na ti tapat en essa sakay en
essa ay awan na pagtapatan. Awan moy maari a pagsabayán
a serbiyan en Diyos sakay en kayamanan."

En Iba pa hidi a Intoldu ni Jesus
(Mt. 11:12-13; 5:31-32; Mc. 10:11-12)

14 Dikona a nasanig iyud nen Pariseo hidi en kinagi ni Jesus
kaya nagtawaan di gapu masássorán hidi ti pilak.
15 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Magkukunwari kam a
matuwid ten atubengán nen tolay hidi, peru tukoy nen Diyos
en ked ten pusu moy. Gapu en bagay hidi a pahalagaan nen
tolay ay sasala nen Diyos."
16 "En Kautusan ni Moises sakay en insulat nen propeta
hidi ay tehud la iyád a bisa hanggan ten panahun ni Juan
a Mágbinyag. Sapul haud ay impangaral dán en Maganda a
Bareta tungkul ten pághari nen Diyos. Kaya magpumilit en
atanan a makaangay haud.
17 Alistu pa a mawan en langet ay ten luta, peru maski
en sabadit la a bahagi ten Kautusan nen Diyos ay awan
mawanan ti bisa."
18 "Ni pinalakad nen lállaki en kabinga na sakay mákkabinga
ti iba ay nagkasala siya ti pángngalunya. Sakay en mangk-
abinga bi ten bábbi a hiniwalayan ay nagkasala bi ti
pángngalunya."

En Mayaman sakay ti Lazaro

19 Kinagi pa ni Jesus, "Tehud a essa a mayaman a lállaki a
mágbabaduwán ti mágkamahal sakay sagana ti pagkain a aldew-
aldew.
20 Tehud bi a essa a pubri a Lazaro en ngaran na, makpal
siya a talingu ten babággi na. Iyáangay di siya ten pintuwan
nen bilay nen mayaman.
21 Umasa ti Lazaro a makakan ten maski mágkeragrag a
mumu ten lamisaan nen mayaman. Adeniyan siya nen
kaasuwan sakay dáddeldelan di en talingu na hidi.
22 Natay en pubri sakay inyangay nen anghel hidi ten
páppágyanan ni Abraham dilanget. Natay bi en mayaman
sakay nelábbáng.
23 Mentras a mágtatiisán en mayaman ten lugar nen patay
hidi, ay natan-aw na ti Lazaro a ked ten páppágyanan ni
Abraham.
24 Kaya pummákraw siya, 'Ama ku a Abraham, kagbiyan
pay a utusan ti Lazaro a iláblab na i guramát naen ti dinomen,
sakay ipaturug na ti dila kuwiday tánni malamiganák, gapu
mahirapanák dán háddi a tarud ti apoyiday!'

25 Peru kinagi ni Abraham dikona, ‘Anak ku, alalahanán mu
a nagpakasawa ka ten biyag mu ten dibabew nen luta. Peru ti
Lazaro ay nágtatiisán ti hirap. Nadid ay masaya dán en biyag
na háddi, peru siko ay ked ka haán a mágdadusaán.
26 Bakán la a iyán, tehud pa a madsalad a pengpeng ten pag-
itan nen págyanan tam kaya en ked háddi ay awan makaangay
haán, sakay en ked haán ay awan bi makaangay háddi.’
27 Kinagi nen mayaman, ‘Ni konahud, ama ku a Abraham,
mákkekagbiyák pay dikomu a paangayán mu ti Lazaro ten
bilay nen ama ku.
28 Tehudák a limma a kákkapatkaka a lállaki haud, utusan mu
siya a angay na hidi pagkagiyan tánni awan bi hidi meangay
ti lugaridi a pagdusaan ku.’
29 Peru kinagi ni Abraham dikona, ‘Ked dán dikodi en insu-
lat ni Moises sakay nen propeta hidi. Saiyud dán i sunudán
diyid.’
30 Tummábbig en mayaman, ‘Bakán la a basta konahud,
peru ni umangay dikodi en essa a natay dán sakay nabiyag
a ruway ay magsisi hidi sakay adággan di en kasalanan di.’
31 Peru kinagi ni Abraham, ‘Ni awan di paniwalaan en
insulat ni Moises sakay nen propeta hidi ay awan di bi
paniwalaan en kagiyán nen essa a natay a nabiyag a ruway.’
”

17

En Dahilan nen Págkasala
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mc. 9:42)

1 Nadid, kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Pirmi a
tehud a dahilan para magkasala en tolay, peru makaánteng
en keangayan nen tolay a magin dahilan nen págkasala!
2 Magandaid dikona ay báttenan ti dikál a gilingan a batu en
állig na sakay ibator ditaw a diget, nan ni magin dahilan nen
págkasala ni bábbadit palla iday hidi.
3 Kaya mangilag kam!
“Ni magkasala dikomu en kapatkaka mu ay kagiyan mu
sakay ni magsisi siya ay patawadán mu.
4 Ni pumenpittu siya a nagkasala dikomu ten saldew, sakay
pumenpittu bi a umadeni dikomu a magkagi a, ‘Magsisiyák
dán’ ay kailangan a patawadán mu.”
5 Káttapos ay kinagi nen apostol hidi kánni Jesus, “Pangi-
noon, dagdagan mu pay en pánnampalataya mi!”
6 Tummábbig en Panginoon, “Ni kumona nakuwan dálla
ti kadikál nen bukál ni mustasa en pánnampalataya moy ay
maari moy dán a kagiyán ti kayuwen a sikomoro a, ‘Mabagut

ka haán sakay memula ka ti digitud,' ay sumunud iyád dikomoy."

En Tungkulin nen Utusan

7 "Ipalagay tam a tehud kam a utusan a magaradu, oni magula ti tupa. Nadid kággubwat na ten uma ay kagiyán moy beman dikona a, 'Karon dán, angay ka dán kuman?'
8 Awan beman i kagiyán moyid ay, 'Maglewas ka dán sakay paghandaák mu ti pangapon ku, sakay serbiyanák mu mentras a kumanák. Káttapos ku a kuman ay maari ka dán a kuman.'
9 Kailangan beman a pasalamatan en utusan gapu ten kássunud na ten inyutus dikona?
10 Kumán labi iyád a kona dikomoy, ni magamet moy dán a atanan a inyutus dikomoy ay iddi i kagiyán moyid, 'Utusan kami la sakay ginamet mi la en tungkulin mi.' "

Pinagpiyya ni Jesus en Sapulu a Kinetong

11 Dikona patamu dán ti Jesus ti Jerusalem ay nagkon siya ten pag-itan ni Samaria sakay Galilea.
12 Nadid, dikona a adeni dán siya ten essa a baryu ay tummagbu en sapulu a kinetong peru awan hidi ummadeni kánni Jesus.
13 Sakay impákraw di, "Jesus a Panginoon, kagbiyan mu kami pay!"
14 Pákketa ni Jesus dikodi ay kinagi na, "Kammoy dán tulos kamon a magpaileng ten padi hidi." Mentras a maglakad hidi ay nagpiyya hidi sakay kinuminis.
15 Dikona nabati nen essa a nagpiyya dán siya ay nagsoli a ipáppákraw na a magpuri ten Diyos.
16 Káttapos ay lummuhud siya ten atubengán ni Jesus sakay nagpasalamat, siya ay taga-Samaria.
17 Kinagi ni Jesus, "Awan beman sapulu kam a nagpiyya? Hádya dán en siyam?
18 Bakin bakán pa a Judio i nagsoliyid a nagpuri ten Diyos?"
19 Sakay kinagi ni Jesus dikona, "Tumaknág ka sakay umuli ka dán! Nagpiyya ka gapu ten pánnampalataya mu."

En Káddemát nen Kahariyan nen Diyos
(Mt. 24:23-28, 37-41)

20 Tinanung nen Pariseo hidi ti Jesus ni nikan en pághari nen Diyos ti munduwiday. Tummábbig ti Jesus, "En sapul nen pághari nen Diyos ay awan kam ti ketan a tanda.
21 Kaya awan ti mangkagi a nagsapul dán háddi oni hudi. Gapu i tatarudanid ay maghari dán en Diyos dikomoy."

22 Káttapos ay kinagi na ten disepulus na hidi, “Gustuwán
moy a ketan en essa ten aldew hidi nen Anak nen Tolay, peru
awan moy ketan.
23 Tehud a mángkagi dikomoy a, ‘Ked siya hudi!’ oni ‘Ked
siya háddi!’ Peru dyan kam umangay sakay dyan maniwala
dikodi.
24 Gapu káddemát nen netakda a aldew ay dumemát en
Anak nen Tolay a kumán a kilat a magdemlag dilanget.
25 Peru kailangan a magtággád pa siya ti makpal a hirap
sakay itakwil siya nen tolay hidi nadid a panahun.
26 En káddemát nen Anak nen Tolay ti munduwiday ay
magkakona ten nangyari dikona panahun ni Noe.
27 En tolay hidi tenhud ay mamagkainan, mamaginoman
sakay mamágkabingaan a hanggan dikona a dummemát en
aldew a summakay ti Noe ten barku. Dummemát en dilobyu
sakay nágkalimás hidi a atanan.
28 Kona labi hud ten panahun ni Lot, mamagkainan en
tolay hidi, mamaginoman, mamagbaliyan, mamaglakuwan,
mamagmulaan, sakay mamagbilayan.
29 Peru dikona a lumakad ti Lot ti Sodoma ay naguden ti
apoy sakay asupre kaya natutud hidi a atanan.
30 Kona labi hud i mangyariyid káddemát nen Anak nen
Tolay.
31 “Ti aldiwid a iyud, en ked ten atáp ay dyan dán mag-
abala a umugsad sakay somdáp ten bilay na a mangalap
ten kasangkapan na hidi. En ked ten uma na ay dyan dán
magabala a umuli.
32 Isipán moy dálla en nangyari ten kabinga ni Lot.
33 Ni deyaman en magsikap a mángligtas ten sadili na a
biyag ay mawanan ti biyag. Peru ni deyaman en mawanan
ti biyag ay siya en makapángligtas ten biyag na.
34 Kagiyán ku dikomoy, a ti gibiyid a iyud ay tehud a duwwa
a tolay a tidug ten essa a katri, maalap en essa sakay mawarak
en essa.
35 Tehud bi a duwwa a bábbi a magkaguman a maggiling,
maalap en essa sakay mawarak bi en essa.
36 [Tehud bi a duwwa a lállaki a magtarabahu ten uma di,
maalap en essa sakay mawarak bi en essa.”]
37 Nagtanung en disepulus na hidi, “Hádya iyád a mangyari,
Panginoon?”
Tummábbig ti Jesus, “Ni hádya a tehud a bangkay ay ked bi
haud a maipun en wakwak hidi.”

18

En Bábbi a Bilu ay ten Huwes

1 Nadid, kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi en essa a talinhaga tánni itoldu na dikodi a dapat a pirmi hidi a magdasal, sakay dyan mawanan ti pag-asa.

2 Kinagi ni Jesus, “Ten essa banuwan, ay tehud a huwes a awan ti ánteng ten Diyos sakay awan siya ti igagalang a tolay.

3 Ti banuwanid a iyud ay tehud a bábbi a bilu. Pirmi siya a mágsasoli-soliyán ten huwes a mákkekagbi a pesurug. Kákkagiyán na a, ‘Kagbiyan pay a atáddan ti katarungan i kasu kuwiday.’

4 Nanalay dán a awan pospusán nen huwes en bilu. Peru dummemát en odas a kinagi na ten sadili na, ‘Maski pa ni awanák ti ánteng ten Diyos sakay awanák ti igagalang a tolay,

5 ay mas mapiyya pa ni isurug ku dálla i biluwiday, gapu pirmiyák na a istorbuwán bakay maiyamuták pa ti págsasoli-soli na en.’ ”

6 Káttapos ay kinagi nen Panginoon, “Nasanig moy en naisipan nen madukás a huwes.

7 Iyud pa beman en Diyos a awan mángsurug dikomoy? Tulungan na en pinili na a pirmi a mákkekagbi dikona aldew ay ti gibi.

8 Kagiyán ku dikomoy, a iyatád na a pagdaka dikodi en katarungan. Peru ten káddemát a ruway nen Anak nen Tolay ti munduwiday, ay tehud wád siya a demáttan a mánnampalataya dikona?”

En Talinhaga Tungkul ten Pariseo sakay ten Mágsinger ti Buwes

9 Nadid, kinagi bi ni Jesus iddi a talinhaga ten tolay hidi a nagisip a matuwid dán hidi, peru imemenos di labi en agum a tolay.

10 Kinagi ni Jesus, “Tehud a duwwa a lállaki a summáddáp ten Templo para magdasal. En essa ay Pariseo, sakay en essa ay mágsinger ti buwes.

11 Tummaknág en Pariseo sakay nagdasal ti kona háddi tungkul ten sadili na, ‘Magpasalamaták dikomu Diyos ku, gapu awanák kaparehu nen agum a mágkatakaw, mágdaya, mángngalunya, oni kona ti lállakiyidi a mágsinger ti buwes.

12 Pumenduwwaák a magkulásyon ti sasimba sakay mággikapuwák ten atanan nen kitaán ku.’

13 Nadid, en mágsinger ti buwes a mágtaknág ten adeyu ay awan na maalap a tumangad dilanget, táttepdagán na en rakaw na, sakay kinagi na, ‘Diyos ku, kagbiyanák mu pay, essaák a makasalanan!’ ”

14 “Kagiyán ku dikomoy, ummuli en mágsinger bi buwes ten bilay na a napatawad dán en kasalanan na hidi. Peru

en Pariseo ay awan napatawad. Gapu ni deyaman en magpakataas ay mebaba, sakay en magpakababa ay metaas."

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mt. 19:13-15; Mc. 10:13-16)

15 Inyadeni nen sangan a tolay kánni Jesus en anak di hidi a bábbadit tánni itupu ni Jesus dikodi en lima na. Dikona a netan iyud nen disepulus hidi ay nagsarantaan di en tolay hidi.
16 Peru dinulaw ni Jesus en anak hidi sakay kinagi na ten disepulus na hidi, "Pabayan moy i anaken hidi a umadeni dikoku. Dyan moy hidi sawayán, gapu kona dikodi i paghariyanid nen Diyos.
17 Tandaan moy; ni deyaman en awan mangtanggap ten pághari nen Diyos a kona ten essa a anak ay awan paghariyan nen Diyos."

En Mayaman a Lállaki
(Mt. 19:16-30; Mc. 10:17-31)

18 Nadid, nagtanung kánni Jesus en pinunu nen Judio hidi, "Mahusay a maistu ánya i dapat kuwid a gamitán tánni mágkahudák ti biyag a awan ti katapusan?"
19 Tummábbig ti Jesus, "Bakin dinulawák mu a mahusay? Awan ti agum a mahusay nan en Diyos la!
20 Tukoy mu dán en utus hidi nen Diyos, 'Dyan ka mangalunya, dyan ka mamunu, dyan ka magtakaw, dyan ka magtistigu ti kakabuliyan, sakay igalang mu en ama mu ay ten ina mu.' "
21 Tummábbig en lállaki, "Sinássunud ku dán hidi iyán a atanan sapul pa dikona a anakák."
22 Dikona nasanig iyud ni Jesus ay kinagi na, "Essa pa a bagay en kulang dikomu, ilaku mu en atanan a ari-ariyan mu sakay iyatád mu ten pubri hidi en naglakuwan mu tánni mágkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug ka dikoku."
23 Nalungkut en lállaki dikona nasanig na iyud gapu tunay siya ti yaman.
24 Netan ni Jesus a malungkut siya, kaya kinagi na, "Mahirap a talaga a makasáddáp en mayaman ten kahariyan nen Diyos!
25 Mas alistu pa a makasáddáp en kamelyo ten ábbut nen digum, nan ten essa a mayaman a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos."
26 Nagtanung en nakasanig hidi, "Ni konahud ay deya i maligtasid?"
27 Tinábbig hidi ni Jesus, "En bagay hidi a awan kaya gamitán nen tolay ay kaya a gamitán nen Diyos."

28 Nadid, kinagi ni Pedro, “Ay konya mi dán? Linakadan mi
dán en bilay mi hidi para mákkuyug dikomu.”
29 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “Tandaan moy kagiyán
kuwiday, en tolay a manglakad ten bilay na, kabinga na,
kákkapatkaka na, dáddikál na hidi, oni en anak na hidi alang-
alang ten kahariyan nen Diyos,
30 ay makatanggap siya ti mas makpal ten biyag nadid,
sakay magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan ten
dumemát a panahun.”

En Kapentállu a Págkagi ni Jesus ten Kákkatay Na
(Mt. 20:17-19; Mc. 10:32-34)

31 Nadid, imbukud ni Jesus en sapulu ay ti duwwa a disepu-
lus na, sakay kinagi na dikodi, “Mágsanig kam, angay kitam
nadid ti Jerusalem sakay haud dán a matupad en atanan nen
insulat nen propeta hidi tungkul ten Anak nen Tolay.
32 Iyentrega di siya ten Hentil hidi sakay sestiyán di siya,
insultuwán, sakay loktaban.
33 Bálbággán di siya, sakay tulos di a bunuwán. Peru ten
katállu a aldew ay mabiyag siya a ruway.”
34 Peru awan ti naintendiyan en sapulu ay ti duwwa a
disepulus ten nasanig di. Awan di tukoy en kahulugan na,
sakay awan di naintendiyan en kinagi ni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a Burák
(Mt. 20:29-34; Mc. 10:46-52)

35 Nadid, dikona a adeni dán ti Jesus ti Jerico ay tehud a essa
a lállaki a burák, mággetnud ten gilid nen dilan a máklimus.
36 Dikona nasanig na a magtalib en makpal a tolay ay
intanung na ni ánya iyud.
37 Kinagi di dikona a, “Magtalib ti Jesus a taga-Nazaret.”
38 Kaya pummákraw siya, “Jesus, anak ni David! Kag-
biyanák mu pay!”
39 Sinaway siya nen tolay hidi a ked ten dipalongu, peru
inyondug na pa a impákraw a, “Anak ni David, kagbiyanák mu
pay!”
40 Kaya ummimang ti Jesus, sakay inyutus na a iyangay di
dikona en burák. Dikona a ked dán en burák ay tinanung na
siya.
41 “Ánya beman i gustu muwid a gamitán ku dikomu?”
Kinagi na, “Panginoon, gustu ku nakuwan a maketaák a
ruway.”
42 Kinagi ni Jesus dikona, “Maketa ka dán! Nagpiyya ka
gapu ten pánnampalataya mu.”
43 Ti odas biyid a iyud ay naketa dán en burák, sakay tulos
siya a ummunonud kánni Jesus a nágpapuriyán ten Diyos.

Dikona a netan iyud nen tolay hidi ay atanan di ay nagpuri ten Diyos.

19

Nakilala ni Zaqueo ti Jesus

1 Nadid, summáddáp ti Jesus ti Jerico sakay naglakad ten
banuwan.
2 Tehud haud a essa a lállaki a mayaman a Zaqueo en ngaran
na. Siya en pinunu nen mágsinger hidi ti buwes.
3 Nasanig na a dummemát ti Jesus, sakay gustu na a ketan ni
deya siya. Peru gapu ten kakpal nen tolay ay awan na ketan
gapu marenggád siya a tolay.
4 Kaya nagginan siya a dummipalongu sakay ummunek ten
kayu a sikomoro tánni ketan na ti Jesus a magtalib haud.
5 Káttapat ni Jesus ten sarok nen kayu ay tinangad na siya
sakay kinagi na, "Zaqueo, umugsad ka dán, alistu ka gapu an-
gayák nadid ten bilay mu." 6 Kaya nagalistu siya a ummugsad
ten kayu, sakay tunay siya ti saya a nangtanggap kánni Jesus
ten bilay na.
7 Nágganasasan en atanan nen naketa hidi ten nangyari
sakay kinagi di, "Angay ben siya ten bilay nen makasalanan?"
8 Nadid, tummaknág ti Zaqueo sakay kinagi na, "Pangi-
noon, iyatád ku ten pubri hidi en kalahati nen kayamanan
ku. Sakay ni deyaman en nadaya ku ay pumen-áppat ku a
bayadan."
9 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "En kaligtasan ay dummemát
dán ti bilayid a iddi, gapu tolayid a iddi ay lahi bi ni Abraham.
10 Ummangay háddi en Anak nen Tolay tánni aryokán na en
nágketawtaw hidi sakay iligtas na."

En Talinhaga Tungkul ten Pilak a Gintu
(Mt. 25:14-30)

11 Mentras a mágsanig en tolay hidi, ay insaysay ni Jesus
dikodi en essa pa a talinhaga. Adeni dán ti Jesus ti Jerusalem
sakay akalaid nen tolay hidi ay magsapul dán en pághari nen
Diyos.
12 Kaya kinagi na, "Tehud a essa a lállaki a mataas en
katungkulan na, ummangay siya ten adeyu a lugar tánni
magin hari haud. Káttapos ay nagsoli labi siya.
13 Bagu siya a lummakad ay dinulaw na en sapulu a utusan
na, sakay inátdenan na en balang essa dikodi ti pilak a gintu.
Sakay kinagi na, 'Inigosyu moy iyán a hanggan ten kássoli ku.'
14 Peru tunay ti iyamut en kabanuwan na hidi, kaya
nangutus hidi ti angay mángkagi ten kataasan a pinunu nen
banuwan a umád hidi a magin hari di siya.

15 "Peru nagin hari labi siya. Nadid, kássoli na ay pinadulaw
na en atanan nen utusan a inátdenan na ti pilak a gintu, tánni
matukuyan na ni sakonya i ganansiyaid nen balang essa.
16 Ummadeni dikona en essa sakay kinagi na, 'Panginoon,
en pilak mu a gintu ay nakaganansiya ti sapulu a pilak a
gintu.'
17 Kinagi nen hari, 'Mahusay ka a utusan! Nadid, gapu
matapat ka ten inyentrega ku a badit a bagay ay pamahalaán
taka ten sapulu a siyudad.'
18 Ummadeni en kaduwwa sakay kinagi na, 'Panginoon, en
pilak mu a gintu ay nakaganansiya ti limma.'
19 Sakay kinagi na dikona, 'Pamahalaán taka ten limma a
siyudad.'
20 Nadid, ummadeni bi en essa pa a utusan sakay kinagi
na, 'Panginoon, saránnid en pilak mu a gintu. Binalutan ku
ti panyu sakay intagu ku.
21 Mantingák biyay bi dikomu gapu tunay ka ti kahigpitan.
Tukoy ku a alapán mu en bakán mu a kao, sakay aniyán mu
en bakán mu a immula.'
22 Káttapos ay kinagi nen hari dikona, 'Madukás ka a utusan!
Hatulan taka ten kinagi mu. Tukoy mu bál a mahigpiták,
sakay kinagi mu dikoku a alapán ku en bakán ku a kao sakay
aniyán ku en bakán ku a immula.
23 Bakin awan mu indipositu ten bangku i pilak kuwen?
Tehud nakuwan iyán a ganansiya baguwák a dummemát'
24 Káttapos ay kinagi nen hari ten atanan nen ked hidi haud,
'Alapán moy dikona en pilak a gintu. Sakay iyatád moy ten
tehud a sapulu.'
25 Peru kinagi di, 'Panginoon, tehud dán siya a sapulu a
pilak a gintu?'
26 Kagiyán ku dikomoy, a en tehud dán ay átdenan pa, peru
en awan maski en sabadit a ked dikona ay alapán pa.
27 Kona bi ten kadima ku hidi a umád dikoku a magin
hari di, iyangay moy hidi háddi sakay bunuwán moy hidi ti
atubengán kuwidi!' "

En Matagumpay a Kássáddáp ni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Nadid, káttapos na a nagupos ten tolay hidi ay nagrektat
dán siya a patamu ti Jerusalem.
29 Dikona adeni dán siya ti Betfage sakay ti Betania, ten
bukid a ngángngaranan di a Olibo ay pinágdipalongu na en
duwwa na a disepulus.
30 Kinagi na dikodi, "Kammoy dán, angay kam ti
sumunuden a baryu. Káddemát moy haud ay ketan moy

en essa a bul-u a asno a umáegut, awan palla iyud nasaka-sakayan. Okbisán moy sakay iyangay moy háddi.
31 Ni tehud a magtanung dikomoy ni bakin okbisán moy ay
kagiyán moy a, 'Kailangan nen Panginoon.' "
32 Kaya lummakad dán en inutusan na a duwwa a disepulus
sakay netan di ngani en asno a kinagi ni Jesus.
33 Mentras a okbisán di en asno ay tinanung hidi nen
makákkao, "Bakin okbisán moy iyán?"
34 Kaya kinagi di, "Kailangan nen Panginoon."
35 Inyangay di kánni Jesus en asno, sakay sinapinan di ten
alikábkáb di, káttapos ay pinasakay di ti Jesus.
36 Nadid, ten kássakay na a patamu ti Jerusalem ay inlatag
nen tolay hidi en alikábkáb di hidi ten paglakadan na.
37 Dikona a adeni dán siya ti Jerusalem, ten dilan a padag-
son ten bukid a nginaranan di a Olibo ay nagpákrawan en
atanan nen disepulus na hidi gapu ten saya di. Sakay nagpuri
hidi ten Diyos gapu ten himala hidi a netan di a ginamet ni
Jesus.
38 Kinagi di, "Pinagpala en hari a mágdadedemát ten
ngaran nen Panginoon! Kapayapaan dilanget! Puriyán en
Kataasan!"
39 Nadid, tehud a sasangan a Pariseo a kaguman ten kato-
layan, kinagi di, "Maistu, sawayán mu pay i disepulus muwen
hidi."
40 Tummábbig ti Jesus, "Kagiyán ku dikomoy, a ni
tumahimik hidi ay lumewas i batuwen hidi a magpákraw."

Nagsanget ti Jesus Gapu ten Habag Na ti Jerusalem

41 Nadid, dikona a adeni dán siya ti Jerusalem sakay dikona
natan-aw na en siyudad ay nagsanget siya.
42 Kinagi na, "Ni tukoy mu la ni ánya i makapangatáddid
dikomu ti kapayapaan nadid a aldew! Kaya la ay awan mu
iyád ketan nadid.
43 Dumemát en aldew a magkampu en kadima mu hidi ti
lebut muwen. Palebutan di ka sakay bantayan ti mahigpit a
magdili-dilipot.
44 Puksaán di ka pati en anak mu hidi, awan hidi ti ibura-
buray, maski en batu hidi ay awan ti maburay a magkatupu,
gapu awan mu pinospos en odas a káddemát nen Diyos a
mángligtas dikomu."

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo
(Mt. 21:12-17; Mc. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Káddemát de ti Jesus ti Jerusalem ay summáddáp siya ten
Templo, sakay pinalakad na en atanan a tolay a maglaku
haud.

46 Kinagi na dikodi, “Nakasulat, ‘En bilay ku ay ngaranan di
a bilay a págdasalan.’ Peru ánya i ginamet moyiday? Ginamet
moy a bilay nen mágtakaw hidi.’ ”
47 Aldew-aldew ay magtoldu ti Jesus ten Templo. Peru
gustu siya a bunuwán nen pinunu hidi nen padi hidi, nen
tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen
banuwan.
48 Peru awan hidi ti netan a paraan ni konya di siya a
mabunu gapu en atanan nen tolay ten banuwan ay mágsanig
ti mapiyya ten atanan nen kákkagiyán na.

20

En Tanung ten Kapangyariyan ni Jesus
(Mt. 21:23-27; Mc. 11:27-33)

1 Nadid, ten essa a aldew ay ked ti Jesus ten disalad nen
Templo, nangaral siya tungkul ten Maganda a Bareta. Um-
madeni dikona en pinunu hidi nen padi hidi, en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan, sakay en pinunu hidi nen banuwan.
2 Kinagi di dikona, “Kagiyán mu benid dikomi ni ánya
karapatan muwid a maggamet ti bagayid a hidi iyád? Deya
i nangatáddid dikomu ti karapatan?”
3 Tummábbig ti Jesus, “Tanungán takam bi nadid. Kagiyán
moy dikoku,
4 hádya gubwatid nen kapangyariyan ni Juan a magbinyag,
ten Diyos beman oni ten tolay?”
5 Nadid, namágguron hidi sakay kinagi di, “Ni kagiyán tam
a, ‘Ten Diyos,’ ay kagiyán na dikotam a, ‘Bakin awan moy
pinaniwalaan ti Juan?’
6 Peru ni kagiyán tam bi a gubwat ten tolay, ay batuwán
kitam ni tolayen hidi gapu maniwala hidi a essa a propeta ti
Juan.”
7 Kaya tummábbig hidi, “Awan mi tukoy!”
8 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “Ni konahud ay awan ku bi
kagiyán dikomoy ni hádya i gubwatid nen karapatan ku a
maggamet ti bagayid a hidi iyád.”

En Talinhaga Tungkul ten Katiwala hidi ten Kaubasan
(Mt. 21:33-46; Mc. 12:1-12)

9 Nadid, kinagi ni Jesus i talinhagaid a iddi ten tolay hidi,
“Tehud a essa a tolay a nagmula ti ubas ten uma na sakay
impabahala na iyud ten katiwala na hidi. Káttapos ay um-
mangay siya ti adeyu a lugar sakay nagnalay pa haud.
10 Dikona sákburas dán ti ubas ay pinaangay na en essa na a
alipin tánni mángngay ten kabunong na a ubas. Peru pákketa
nen katiwala hidi ten alipin ay binálbág di sakay pinauli di a
awan ti tawid.

11 Kaya nangutus siya a ruway ten essa na pa a alipin,
peru binálbág di bi siya ti mas mahigpit nan ten dipalongu,
ininsultu di siya sakay pinauli di bi a awan ti tawid.
12 Nadid, inutusan na en katállu, peru tinalinguwan di siya
sakay pinalakad di.
13 Kinagi nen makákkao ten kaubasan, 'Ánya wád i dapat
kuwid a gamitán? Maganda wád ni en mahal ku a anak i
paangayán kuwid haud. Siguradu a igalang di siya.'
14 Peru dikona a ketan nen katiwala hidi en anak nen
makákkakao ay namágguron hidi, kinagi di, 'Iddi i magmanaid,
bunuwán tam siya tánni makao tam en mana na.'
15 Inluwas di siya ten kaubasan, sakay tulos di a binunu."
Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Ánya wád gamitánnid dikodi nen
makákkao ten kaubasan?
16 "Angay siya haud tánni bunuwán na en katiwala hidi ten
kaubasan na, sakay iyatád na ten agum en kaubasan."
Pákkasanig nen tolay hidi ten kinagi ni Jesus ay kinagi di,
"Dyan nakuwan iyud ipagkaluub nen Diyos!"
17 Inileng hidi ni Jesus sakay tulos na hidi a tinanung, "Ni
konahud ay ánya kahuluganid nen nakasulat ten kasulatan a
kona háddi:

'En batu a inadiyan nen mágbilay hidi
ay siya bali en pinakamahalaga a pamireng?' *
18 Ni deyaman en matáknig ti batuwid a iyud ay marituritu sakay ni deyaman en matáppugan na ay mapapárset."

Tungkul ten Págbayad ti Buwes
(Mt. 22:15-22; Mc. 12:13-17)

19 Naintendiyan nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay
nen pinunu hidi nen padi hidi a hidi en patamakan ni Jesus
ten talinhaga na. Kaya pinurbaan di siya a dikáppán ti odasid
a iyud, peru nanteng hidi ten tolay hidi.
20 Kaya sinapulan di siya a manmanan. Nangsuhul hidi
ti sangan a tolay tánni magkukunwari a magaryok ti katutuhanan. Ginamet di iyud tánni madikáp di siya ten pággupos
na tánni tehud hidi a meatubeng a kasu ten gubernador.
21 Nadid, kinagi nen espiyya hidi kánni Jesus, "Maistu, tukoy
mi a tama i kákkagiyán muwen, sakay itáttoldu muwen. Tukoy
mi bi a awan ka manuyu ten mataas hidi a tolay, nan itoldu
mu en tatarudan a kagustuwan nen Diyos a gamitán nen tolay
hidi.
22 Ánya ti palagay muwid, tama beman a magbayad kitam
ti buwes ten Emperador ti Roma, oni awan?"

* **20:17** Pamireng: En adigi ten áppat a kantu nen bilay.

23 Tukoy ni Jesus en madukás a ked ten isip di, kaya kinagi
na dikodi,
24 "Kotam benid ti pilak a dinaryo. Kándeya a rupa sakay
ngaran i kedid ti pilakidi?"
"Ten Emperador ti Roma," kagi di.
25 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Ni konahud ay iyatád moy
ten Emperador en para ten Emperador. Sakay en para ten
Diyos ay iyatád moy bi ten Diyos."
26 Awan ti nangyari ten planu di a madikáp ti Jesus ten
pággupos na ten atubengán nen tolay hidi. Sakay awan hidi
ti nakagi gapu nabigla hidi ten intábbig na.

En Tanung Tungkul ten Kákkabiyag a Ruway
(Mt. 22:23-33; Mc. 12:18-27)

27 Nadid, tehud a sangan a Saduseo a ummangay kánni
Jesus. Hidi iyád en grupu nen Judio hidi a awan maniwala
a mabiyag a ruway en nágkatay dán a tolay.
28 Kinagi di, "Maistu, insulat ni Moises ten kautusan en
kona háddi, 'Ni matay en essa a lállaki a awan hidi ti anak ay
ten kabinga na ay kailangan a pakasalan nen wadi nen lállaki
en bilu tánni magkahud hidi ti anak para ten natay.'
29 Nadid, tehud a pittu a matátkaka a lállaki. Nákkabinga en
kaka peru natay siya a awan ti anak.
30 Káttapos ay pinakasalan nen wadi na en bilu, peru natay
bi a awan bi ti anak.
31 Kona bi hud en nangyari ten katállu hanggan ten kapittu.
Naessa-essa a nakabinga nen bábbi en pittu a matátkaka. Peru
nágkatay hidi a atanan a awan ti anak.
32 Ten katapusan ay natay bi en bábbi.
33 Nadid, ten kákkabiyag a ruway, ay deya ten pittu i teng-
giyánnid nen bábbi a kabinga na ta hidi a atanan ay nakabinga
na?"
34 Tinábbig hidi ni Jesus, "Ti biyagid a iddi ay mákkabinga en
tolay hidi.
35 Peru en tolay hidi a karapatdapat a mabiyag a ruway ay
awan dán mákkabinga.
36 Kumán dán hidi a en anghel hidi a awan matay, sakay
anak hidi nen Diyos gapu kabilang hidi ten nabiyag hidi a
ruway.
37 Maski ti Moises ay pinatunayan na bi a mabiyag a ruway
en nágkatay dán hidi. Gapu ten nangyari a tungkul ten mag-
gerab a marenggád a kayu, ay nginaranan na en Panginoon a
Diyos ni Abraham, Diyos ni Isaac sakay Diyos ni Jacob."
38 Kaya en Diyos ay bakán a Diyos nen patay hidi, nan Diyos
nen biyag hidi, gapu ten Diyos en atanan a tolay ay biyag."

39 Kinagi nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan,
"Maistu, mahusay en intábbig mu!"
40 Kaya awan dán ti nangahas a magtanung a ruway.

En Tanung Tungkul ten Cristo
(Mt. 22:41-46; Mc. 12:35-37)

41 Káttapos ay nagtanung ti Jesus dikodi, "Konya a makagi
nen tolay a en Cristo ay anak ni David?
42 Ti David dán a mismu nagkagiyid ten Libru nen Kansiyon
hidi a,
'Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
"Mággetnud ka ti kawanan kuwiday,
43 mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen
kalaban mu hidi." '
44 Nadid, ti David dán en nangdulaw ten Cristo a Pangi-
noon, konya a makagi nen tolay a siya ay anak ni David?"

En Babala ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

45 Mentras a mágsanig en tolay hidi kánni Jesus ay kinagi na
ten disepulus na hidi,
46 "Mangilag kam ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan gapu
gugustu di a magsulot ti mágkaganda a badu a malayon tánni
mapansin hidi nen katolayan. Sakay gugustu di bi a igalang
hidi. Kona labi hud gugustu di bi a mággetnud ten pang-
marangal a pággetnudan ten sinagoga hidi sakay ten handaan
hidi.
47 Sássamantalaán di en ari-ariyan nen bilu hidi,
mágdadasalán hidi ti atakdug peru wari-wari la. Kaya lalu
pa a dumággi en magin parusa di.

21

En Kaluub nen Bábbi a Bilu
(Mc. 12:41-44)

1 Ummileng ti Jesus ten disalad nen Templo sakay netan na
en mágkayaman hidi a magtábbung ten kaluub di.
2 Netan na bi en essa a bábbi a bilu a pubri, nángtábbung siya
ti duwwa a sentabos.
3 Kaya kinagi ni Jesus, "Kagiyán ku dikomoy, a i pubriyen a
bábbi a bilu ay nángtábbung ti mas makpal nan ten agum hidi.
4 Gapu en intábbung di ay susubra di la, peru i biluwen
a tunay ti kapubriyan ay inyatád na pa en kasiya-siya a
kabiyagan na."

En Kákkasida nen Templo
(Mt. 24:1-2; Mc. 13:1-2)

5 Nadid, págguronan nen sangan a tolay en tungkul ten
Templo, gapu nadikurásyonan ti batu hidi a mágkaganda sakay

ten agum a dikurásyon a inyalay nen tolay hidi ten Diyos. Kaya kinagi ni Jesus,

6 "Dumemát en panahun a atanan ni ketan moyen ay maduray, sakay awan ti maburay a batu a magkatupu."

En Kahirapan hidi sakay Pággusig a Dumemát
(Mt. 24:3-14; Mc. 13:3-13)

7 Tinanung di ti Jesus, Maistu, nikan iyád a mangyari? Sakay ánya i senyalid ni dumemát dán iyád?"

8 Tummábbig ti Jesus, "Mangilag kam tánni awan kam metawtaw nen deyaman. Makpal a dumemát a magkagi a hidi en Cristo. Sakay kagiyán di bi a, 'Dummemát dán en katapusan ni munduwiday.' Dyan kam maniwala dikodi.

9 Mara ni makasanig kam ti gera sakay kaguluwan ay dyan kam mabalisa. Talaga a mangyari i atananid a iyád, peru bakán palla iyád en katapusan ni munduwiday."

10 Kinagi na pa, "Mamaggera en bansa ti bansa, sakay en kahariyan laban ti kahariyan.

11 Magkahud ti mágkabegsák a linug, sák-aláp, sakay ti makeares a saket ti iba-iba a lugar ti munduwiday. Tehud bi a lumitaw a makaánteng a bagay, sakay makataka hidi a senyal a gubwat dilanget.

12 "Peru bagu a mangyari i atananid a iyád ay padikáp di kam sakay pahirapan. Imbistigaan di kam ten sinagoga hidi sakay pepiresu. Iyatubeng di kam a ikasu ten hari hidi sakay ten gubernador hidi gapu maniwala kam dikoku.

13 Iyád dán i pagkakataun moyid a mángbahagi ten Maganda a Bareta tungkul dikoku.

14 Begsákkan moy la i isip moyen. Dyan kam mabalisa ni konya moy a dipensaan i sadili moyen.

15 Gapu átdenan takam ti karunungan ten káttábbig moy, tánni awan dán ti mekagi en kalaban moy hidi.

16 Itokyon kam nen dáddikál moy hidi, kákkapatkaka, kapartidu, sakay nen amigu moy hidi, sakay pabunu di en sangan dikomoy.

17 Kaiyamutan kam nen atanan gapu ten págsunud moy dikoku.

18 Peru awan ti mawan maski essa a waget ti buuk moyen.

19 Ni magpakatatag kam ay meligtas moy en biyag moy."

En Kákkarábba ni Jerusalem
(Mt. 24:15-21; Mc. 13:14-19)

20 "Nadid, ni ketan moy a napalebutan dán ni makpal a sundalu i Jerusalemiday ay tukoy moy a adeni dán a marábba i siyudadid a iyád.

21 Kaya dapatid ay guminan dán ten bukid en ked hidi ti Judea, sakay en ked hidi ten banuwan ay dapat a lumakad

dán hidi haud, sakay dyan dán umangay ten banuwan en ked hidi ten uma.
22 Gapu iyád dán en aldew hidi a págparusa, tánni matupad en nakasulat ten Kasulatan.
23 Kakakagbi en mabuktet hidi sakay en magpasusu hidi ti panahunid a iyud! Gapu dumemát en mahigpit a parusa ti bansaid a iyád.
24 En agum hidi ay matay ti ispada, sakay en agum ay dikáppán di hidi a bilang piresu ten atanan a bansa. Sakupán nen Hentil hidi en Jerusalem hanggan matapos en panahun a netakda."

En Káddemát nen Anak nen Tolay
(Mt. 24:29-31; Mc. 13:24-27)

25 "Tehud kam a ketan a tanda ten aldew, bulan, sakay ten biton hidi. Maligalig en bansa hidi ti lutaiday, sakay keántingan hidi gapu ten tánnug nen diget sakay ten tunay ti káddekál a tagmák.
26 Kaya makpal a pumatay a tolay gapu ten ánteng di a mággaisipán ten mangyari ti munduwiday; gapu mayanág en kapangyariyan hidi dilanget.
27 Ti panahunid a iyud ay ketan di en Anak nen Tolay a magdibábbi ten panganurin a gubwat dilanget, tehud siya a kapangyariyan sakay kaluwalhatian.
28 Nadid, ni magsapul dán a mangyari i bagayid a hidi iyád ay dyan kam manteng, magsaya kam gapu adeni dán a dumemát en kaligtasan moy."

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 24:32-35; Mc. 13:28-31)

29 Nadid, kinagi ni Jesus en essa a talinhaga, "Ilingán moy en kayu a igos sakay en agum hidi a kayu.
30 Ni magduun dán hidi iyád ay tukoy moy a adeni dán a kássinag.
31 Kona labi hud, ni ketan moy a mangyari dán a atanan i bagayid a hidi iyád ay matukuyan moy a adeni dán en panahun a maghari en Diyos.
32 Tandaan moy, mangyari i atananid a iyád bagu a matay en atanan nen tolay a biyag nadid.
33 Mawan en langet sakay lutaiday, peru en upos ku ay manatili a awan ti katapusan."

Mangilag Kam

34 "Mangilag kam a dyan masiyaan a mágkakanán, máglalasingán, sakay mágsasayaán sakay dyan kam mabalisa ten pággaryok moy ten kabiyagan moy. Bakay bigla a dumemát en Anak nen Tolay a awan moy maandaman.

35 Gapu dumemát siya ti lutaiday ten odas a awan asaan
nen atanan a tolay.
36 Kaya pirmi kam a nakahanda ten atanan a odas. Pirmi
moy a idasal a magkahud kam ti begsák tánni matággád moy
en atanan a hirap a dumemát, sakay nakahanda kam la a
umatubeng ten Anak nen Tolay."
37 Aldew-aldew ay nagtoldu ti Jesus ten Templo, peru ti gibi
ay angay siya mátdug ten Bukid nen Olibo hidi.
38 Dimadimang palla ay angay dán en tolay hidi ten Templo
a mágsanig dikona.

22

En Planu a Pángbunu kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Nadid adeni dán a dumemát en Piyesta nen Tinapay a
awan ti Págpaalsa, a kákkagiyán di bi a Piyesta nen Aldew nen
Págtalib.
2 En pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi
nen Kautusan ay manteng ten tolay hidi, kaya namágguron
hidi ni konya di a pabunu ti Jesus ti sekretu.
3 Káttapos ay sinomdáp ti Satanas kánni Judas a Iscariote,
essa ten sapulu ay ti duwwa a Apostol.
4 Kaya angay nákpágguron ti Judas ten pinunu hidi nen padi
hidi sakay ten pinunu hidi nen mágbantay hidi ten Templo ni
konya na a metokyon ti Jesus.
5 Nasaya en pinunu hidi sakay nagpangaku hidi kánni Judas
a átdenan di siya ti pilak.
6 Nasor siya, kaya sapul haud ay nagaryok dán siya ti
pagkakataun a metokyon na ti Jesus ten paraan a awan
matukuyan nen katolayan.

En Pághanda ten Pangapon para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib
(Mt. 26:17-25; Mc. 14:12-21; Jn. 13:21-30)

7 Nadid, dummemát dán en aldew nen Piyesta nen Tinapay
a awan ti Págpaalsa, sakay aldew nen págbunu ti tupa para ten
Piyesta nen Aldew nen Págtalib.
8 Inutusan ni Jesus de Pedro ay ti Juan. Kinagi na, "Kammoy
dán, maghanda kam ti pangapon tam a para ten Piyesta nen
Aldew nen Págtalib."
9 Tinanung di siya, "Hádya i gustu muwid a paghandaan
mi?"
10 Kinagi ni Jesus, "Angay kam ti Jerusalem. Tehud kam a
matagbu haud a essa a lállaki, tehud a tawid a binga a tehud a
lasán a dinom. Unonudán moy siya ten bilay a sáddáppan na.

11 Sakay kagiyán moy ten makákkao ten bilay, ‘Petanung ben
nen Maistu mi ni hádya kan i kuwartuwid a pangapunan mi
káddemát nen Piyesta nen Aldew nen Págtalib.’
12 Káttapos ay itoldu na dikomoy en essa a dikál a kuwartu
ten disunu a tehud dán a nakahanda a gamit. Haud kam a
maghanda ti pangapon tam.”
13 Lummakad en apostol hidi sakay netan di en atanan a
kinagi ni Jesus. Kaya inhanda di dán en pangapon di a para
ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.

En Katapusan a Pángngapon ni Jesus
(Mt. 26:26-30; Mc. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25)

14 Dikona dumemát dán en odas a mangapon dán hidi
ay nákpággatubeng ti Jesus ten apostol na hidi. 15 Káttapos
ay kinagi na dikodi, “Gugustu ku a makatubeng takam a
mangapon ti kona hádday a Piyesta nen Aldew nen Págtalib
baguwák a maghirap.
16 Kagiyán ku dikomoy, awanák dán kuman a ruway ti
kona háddi hanggan awan mangyari en kahulugan ni iyád ten
kahariyan nen Diyos.”
17 Inalap ni Jesus en tasa a tehud a lasán a alak sakay
nagpasalamat siya ten Diyos. Káttapos ay kinagi na dikodi,
“Paghati-hatiyan moy iddi a inumán.
18 Tandaan moy, sapul nadid ay awanák dán uminom a
ruway ti tábbug ni ubas mentras a awan palla dumemát en
pághari nen Diyos.”
19 Inalap na en tinapay, sakay nagpasalamat ten Diyos,
káttapos ay tináppeng-táppeng na sakay intagtag na dikodi.
Kinagi na, “Iddi en bággi ku a neatád para dikomoy. Gamitán
moy iyád bilang pággala-ala moy dikoku.”
20 Káttapos di a kumman ay kona labi hud en ginamet na,
inalap na en tasa sakay kinagi na, “Saiyád en tanda nen bigu
a pákpagkasundu nen Diyos ten tolay a pinatunayan nen digi
ku. Mebuhus en digi ku para dikomoy.
21 Kinagi ni Jesus, “Peru ilingán moy, katubeng tam háddi
nadid en mángtokyon dikoku.
22 Matay en Anak nen Tolay ayun ten intakda nen Diyos,
peru makaánteng en sapitán nen mángtokyon dikoku.”
23 Káttapos iyud a masanig nen apostol hidi ay namagtanun-
gan hidi ni deya dikodi en mángtokyon kánni Jesus.

En Kataasan

24 Namagtalu-talu en disepulus hidi ni deya dikodi teng-
giyánnid nen tolay hidi a kataasan.
25 Kaya kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “En hari hidi
nen Hentil hidi ay tehud a kapangyariyan ten katolayan a

sakup di, sakay en tehud hidi a kapangyariyan ay gustu di a mangaranan a, 'Amigu nen katolayan.'
26 Peru, bakán a kona haán i dapat moyid a gamitán. Nan dapatid ay en kataasan i kababaanid, sakay en pinunu hidi i dapatid a tagapagserbi.
27 Deya beman kataasanid, en mággetnud beman a kuman oni en utusan a maghayin? Awan beman mas mataasid ay en mággetnud a hayinan? Sikán ay Panginoon moy peru magserbiyák dikomoy a kona ten essa a utusan.
28 "Nanatili kam a kakaguman ku maski ten pagsubuk hidi a dinanas ku.
29 Ni konyaák a inátdenan nen Ama ku ti karapatan a maghari ay kona labi hud iyatád ku dikomoy i karapatanid a iyád.
30 Kapisan takam a kuman sakay uminom ten kahariyan ku. Sakay mággetnud kam ten trono a mamunu ten sapulu ay ti duwwa a lahi ni Israel."

Kinagi ni Jesus a Ipamen Siya ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Simon! Simon! Mágsanig ka! Napakultadan ti Satanas a purbaan kam a kona ten pánghiwalay ten lupás ten paray.
32 Peru indasal taka dán tánni awan humina en pánnampalataya mu. Sakay ni sumoli ka dán ten pánnampalataya mu ay pabegsákkán mu en kákkapatkaka mu."
33 Kinagi ni Pedro, "Panginoon, nakahandaák a mepiresu sakay matay a kaguman mu."
34 Peru kinagi ni Jesus, "Sanigán mu kagiyán kuwiday Pedro, bagu a magtarakket en manok nadid a aldew ay pentalluwák mu a ipamen."

En Panahun nen Pagsubuk

35 Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, "Dikona inutusan takam a awan ti tawid a pitaka, hembeg oni sandalyas ay kinulang kam beman ti ányapaman haán?"
Kinagi di a, "Awan."
36 Kinagi ni Jesus, "Peru nadid ni tehud kam a pitaka oni hembeg ay tawidán moy. Sakay ni deyaman en awan ti ispada ay dapat a ilaku na en alikábkáb na tánni tehud siya a pamali ti ispada.
37 Kagiyán ku dikomoy, a kailangan a matupad dán nadid en nakasulat ten Kasulatan tungkul dikoku a, 'Imbilang di siya a essa ten makasalanan hidi.' "
38 Káttapos ay kinagi nen disepulus hidi, "Panginoon, tehud dán a duwwa a ispada." "Tama dán iyán!" kagi ni Jesus.

Nagdasal ti Jesus
(Mt. 26:36-46; Mc. 14:32-42)

39 Lummakad dán ti Jesus ti Jerusalem sakay ummangay
ten bukid nen Olibo hidi, kona ten dati na a gággamitán.
Nákkuyug dikona en disepulus na hidi.
40 Dikona a dumemát dán hidi haud ay kinagi ni Jesus
dikodi, "Magdasal kam tánni awan kam madaig nen toksu."
41 Káttapos ay ummadeyu ti Jesus dikodi ti saobasan ti batu
sakay lummuhud siya a nagdasal.
42 Kinagi na, "Ama, ni maari ay iyadeyu pay dikoku en tasa
nen pághirap. Peru bakán a en kaluuban ku en masunud nan
en kaluuban mu."
43 [Káttapos ay tehud a essa a anghel a pummeta dikona a
gubwat dilanget sakay pinabegsák na en isip na.
44 Nadid, gapu ten subra a hirap a nabati na ten isip na ay
nagdasal siya ti taimtim. Tummákták ten luta en inet na a
kumán a dáddekál a turug ni digi.]
45 Dikona a natapos dán siya a magdasal ay nagsoli siya
ten disepulus na hidi, sakay nedemáttan na hidi a pasiyaan
a tidug gapu ten lungkut di.
46 Kinagi ni Jesus, "Bakin mágtatidugán kam? Umikat
kamon sakay magdasal kam, tánni awan kam madaig nen
toksu."

En Págdikáp kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

47 Nadid, dikona pasiyaan palla a magupos ti Jesus ay tehud
a dummemát a makpal a tolay. Ti Judas en nánggiya dikodi,
essa siya ten sapulu ay ti duwwa. Ummadeni siya kánni Jesus
tánni ámmuwan na siya. 48 Peru kinagi ni Jesus dikona, "Judas,
ámmu beman iyád nen pángtokyon mu dikoku?"
49 Nadid, dikona netan iyád nen disepulus hidi ay kinagi di,
"Panginoon, tigpasán mi dán beman hidi!"
50 Pagdaka a tinigpas nen essa a disepulus en kawanan a
bángbáng nen utusan nen kapunuwan nen padi hidi.
51 Peru kinagi ni Jesus, "Tama dán iyán!" Tinawidan na en
bángbáng nen utusan kaya nagpiyya.
52 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten pinunu hidi nen padi hidi,
ten pinunu hidi nen mágbantay hidi ten Templo, sakay ten
pinunu hidi nen banuwan a dummemát a mangdikáp dikona,
"Bakin? Madukassák beman a tolay kaya kailangan pa a
angay kam háddi a te manga armas a ispada sakay garoti?
53 Aldew-aldew ay magtolduwák ten Templo sakay ked kam
bi haud, peru awanák moy dinikáp. Peru nadid ay odas moy
dán sakay nen kapangyariyan nen kadiklámman a maghari."

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mc. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Káttapos ay dinikáp di ngani ti Jesus sakay inyangay di ten bilay nen kapunuwan nen padi hidi. Ummunonud ti Pedro dikodi peru adeyu la siya.
55 Nadid, nagnamu hidi ten ditángnga nen laguwerta sakay nággetnud hidi ten palebut nen apoy, sakay angay nákpággetnud ti Pedro dikodi.
56 Dikona netan siya nen essa a bábbi a utusan ay minámmalas na siya ti hustu. Sakay kinagi na, "Kaguman bi ni Jesus i tolayid a iddi!"
57 Peru impamen ni Pedro, kinagi na ten bábbi, "Awan! Awan ku siya matenggi."
58 Mamaya-maya ay tehud a essa a lállaki a nakatenggi kánni Pedro, kaya kinagi na, "Awan beman essa ka bi ten kakagumanan na hidi?" Peru tummábbig ti Pedro,
'Awan, nagkamali kam.' "
59 Nadid, kállipas nen manga essa a odas ay impilit a kinagi nen essa a tolay, "Talaga a kaguman ni Jesus i tolayid a iyán gapu essa bi siya a taga-Galilea."
60 Peru tummábbig ti Pedro, "Awan ku tukoy i kákkagi-kagiyán muwen!" Pasiyaan palla siya a magupos ay bigla a nagtarakket en manok.
61 Sinulig nen Panginoon ti Pedro sakay ináeleng na siya. Naisip nadid ni Pedro en kinagi ni Jesus a, 'Bagu a mag-tarakket en manok nadid a aldew ay pentálluwák mu a ipa-men.'
62 Lummuwas ti Pedro sakay nágsasangitán ti hustu.

Sinesti Di sakay Binálbág Di ti Jesus
(Mt. 26:67-68; Mc. 14:65)

63 Nadid, sinesti sakay binálbág nen magbantay hidi ti Jesus.
64 Pinángngássan di siya sakay tinanung di, "Nay! Tukuyan benid ni deya i nangsuntukid dikomu."
65 Makpal pa hidi a kinákkagi a págsesti dikona.

Inyatubeng Di ti Jesus ten Sanedrin
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Nadid, ten dimadimang ay nagipun-ipun en Sanedrin kabilang háddi en pinunu hidi nen banuwan, en pinunu hidi nen padi hidi, sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Inyatubeng di ti Jesus dikodi sakay tinanung di.
67 Kinagi di, "Kagiyán mu dikomi, siko beman en Cristo?"
Tummábbig ti Jesus, "Maski ni kagiyán ku dikomoy ay awan kam labi maniwala.
68 Ni tanungán takam bi ay awan kam bi tumábbig.

69 Peru kagiyán ku dikomoy, a sapul nadid ay mággetnud en
Anak nen Tolay ten kawanan a trono nen Makapangyariyan
a Diyos."
70 Nagtanung hidi a atanan, "Gustu muwid a kagiyán ay siko
en Anak nen Diyos?"

Tummábbig siya, "Sikamon i nangkagiyid."

71 Káttapos ay kinagi di, "Ánya pa beman i kailangan tamid a
pangpatunay? Nasanig tamon a mismu en atanan a kinákkagi
na."

23

Inyatubeng Di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2; 11:14; Mc. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tummaknág en buu a Sanedrin sakay inyangay di ti Jesus
kánni Pilato.
2 Káddemát di kánni Pilato ay sinapulan di siya a bintangán.
Kinagi di, "Nadikáp mi i tolayidi a magsulsul ten kabanuwan
mi hidi a magribeldi. Kinagiyan na hidi a dyan hidi mag-
bayad ti buwes ten Emperador, sakay kinagi na bi a siya en
Cristo, a siya ay hari."
3 Káttapos ay tinanung ni Pilato ti Jesus, "Siko beman en hari
nen Judio hidi?"

"Siko dán nangkagiyen," kagi ni Jesus.
4 Kaya kinagi ni Pilato ten pinunu hidi nen padi hidi sakay
ten katolayan, "Awanák ti ketan a kasalanan ni tolayid a iddi."
5 Peru impilit di a kinagi a, "Gapu ten págtoldu na ay ing-
giyya na a manggulu en tolay hidi ti buu a Judea. Nagsapul
siya ti Galilea sakay hanggan dán háddi."

Inyatubeng Di ti Jesus kánni Herodes

6 Dikona nasanig iyud ni Pilato ay intanung na ni taga-
Galilea ti Jesus.
7 Sakay dikona natukuyan na a gubwat ti Jesus ten lugar a
sakup ni Herodes ay impeangay siya ni Pilato kánni Herodes.
Tama bi a ti panahunid a iyud ay ked ti Herodes ti Jerusalem.
8 Tunay en saya ni Herodes dikona a netan na ti Jesus, gapu
makpal dán siya a nabareta tungkul dikona sakay nanalay na
dán siya a gustu a ketan. Inasaan ni Herodes a ketan na ti
Jesus a maggamet ti himala.
9 Kaya nágtatanungán siya kánni Jesus, peru awan na siya
tinatábbig.
10 Ked haud en pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapag-
toldu hidi nen Kautusan, awan di imangan a bábbintangán ti
Jesus.

11 Káttapos ay sinesti siya ni Herodes pati nen sundalu na hidi sakay ininsultu di siya. Binaduwan di siya ti mamahalin a damit, káttapos ay pinasoli di siya kánni Pilato.
12 Sapul ti aldiwid a iyud ay nagin magamigu dán de Herodes ay ti Pilato a dati a magkadima.

Nahatulan a Matay ti Jesus
(Mt. 27:15-26; Mc. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Nadid, pinadulaw ni Pilato en pinunu hidi nen padi hidi, en pinunu hidi nen banuwan sakay en katolayan.
14 Káttapos ay kinagi na dikodi, "Ingkasu moy dikoku i tolayid a iddi ten kasalanan a pággiyya ten tolay hidi a manggulu. Peru nasanig moy dikona a imbistigaan ku siya sakay natukuyan ku a awan tatarudan en bintang moy hidi dikona.
15 Kona bi hud ti Herodes, awan siya ti netan a kasalanan ni Jesus kaya impesoli na siya háddi. Awan siya dapat a bunuwán gapu awan siya ti kasalanan.
16 Kaya pabálbág ku siya sakay paluwasán."
17 Kinagi na iyád gapu ugali di dán a kada aldew nen Piyesta nen Aldew nen Págtalib ay kailangan a mángpaluwas en gubernador ti essa a piresu para dikodi.
18 Peru sabay-sabay a impákraw nen atanan a tolay a, "Bunuwán i tolayid a iyán! Sakay palayaán mu ti Barrabas!"
19 Nepiresu ti Barrabas gapu ten pággiyya na ten págribeldi ten banuwan sakay pámmunu.
20 Nadid, nagupos a ruway ti Pilato dikodi gapu gustu na a palayaán ti Jesus.
21 Peru impákraw nen katolayan a, "Ipaku siya ten kudus! Ipaku siya ten kudus!"
22 Káttapos ay pentállu a kinagi ni Pilato dikodi a, "Bakin? Ánya beman i ginamet naid a madukás? Awan ti dahilan para pabunu ku siya. Kaya pabálbág ku dálla siya sakay paluwasán."
23 Peru lalu di a impáppákraw a kailangan a ipaku ti Jesus ten kudus. Sakay nagtagumpay en ipáppákraw di.
24 Kaya nagdisisyon ti Pilato a pagustuwan na en kagustuwan nen tolay hidi.
25 Pinaluwas ni Pilato en tolay a nepiresu a namunu sakay nagsapulan ni kaguluwan. Káttapos ay inyatád ni Pilato ti Jesus dikodi tánni magamet di dikona en gustu di.

Impaku ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Nadid, ti Jesus ay tinawid nen sundalu hidi. Mentras a maglakad hidi ay natagbu di ti Simon a taga-Cirene a

gubwat ti baryu, pinilit di a pinabáklay dikona en kudus sakay pinaunonud di kánni Jesus.

27 Makpal a tolay en umunonud kánni Jesus, kaguman bi en sangan a bábbi a mamagsangetan sakay malungkut gapu ten habag di dikona.

28 Peru sinulig hidi ni Jesus sakay kinagi na, "Sikam a bábbi hidi ti Jerusalem, dyanák moy sangitan, dapat moyid a sangitan ay i sadili moyen sakay en anak moy hidi.

29 Gapu dumemát en aldew a kagiyán nen tolay hidi a, 'Pinagpala en baug hidi, en awan hidi nagbuktet sakay en awan hidi nagpasusu!'

30 Iyud bi en panahun a kagiyán nen tolay hidi ten bukid hidi a, 'Taporan moy kami!' sakay ten marenggád hidi a bukid, 'Itagu moy kami!'

31 Gapu ni kona haád en gamitán ten sariwa a kayu, ay ánya wád i mangyariyid ni mamadi dán?

32 Nadid, tehud bi a tinawid en sundalu hidi a duwwa a tolay a mágbabonu, para bunuwán di bi a kasabay ni Jesus.

33 Káddemát di ten lugar a nginaranan di a Bungu ay impaku di dán ti Jesus ten kudus. Sakay impaku di bi en duwwa a tolay a mágbabonu, essa ten danág ten kawanan, sakay essa bi ten danág ten kawiri.

34 Kinagi ni Jesus, "Ama, patawadán mu hidi gapu awan di tukoy i gagamitán diyen.'

Nagbunutan en sundalu hidi tánni matukuyan di ni hádya ten badu hidi ni Jesus en meangay ten balang essa dikodi.

35 Nágtaknág en tolay hidi haud a mágsasestiyán dikona. Kinagi di, "Inligtas na en agum, nadid, ni talaga a siya en Cristo a pinili nen Diyos ay bakin awan na iligtas i sadili naen?"

36 Sinesti bi siya nen sundalu hidi. Ummadeni dikona en essa a sundalu sakay painomán na siya ti maapsot a alak.

37 Sakay kinagi di, "Ni siko en hari nen Judio hidi ay iligtas mu i sadili muwen!"

38 Insulat di ten áoluwan na en, "Iddi en hari nen Judio hidi."

39 Ininsultu siya nen essa a mágbabonu a impaku di bi ten kudus. Kinagi na, "Awan beman siko en Cristo? Iligtas mu i sadili muwen, pati sikami!"

40 Peru nagkagiyan siya nen kaguman na, "Awan ka la manteng ten Diyos? Parehu kitam la a tállu a pinarusaan!

41 Dapat la a parusaan di kita a duwwa gapu ten mágkadukás a ginánggamet ta, peru i tolayid a iyán ay awan ti ginamet a ányaman a madukás."

42 Sakay kinagi na kánni Jesus, "Alalahanánnák mu pay, Jesus, ni maghari ka dán."

43 Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku dikomu, ti aldew biyid a
iyád ay kuyugán taka ti Paraiso.”

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44-45 Dikona a tanghali dán ay nagdiklám i buuwid a luta
hanggan ten alas tres ten apon. Sakay napisad en ditángnga
nen kortina ten kadisaladan nen Templo.
46 Káttapos ay pummákraw ti Jesus, “Ama, iyentrega ku
dán dikomu ispiritu kuwidi.” Káttapos na a kinagi iyud ay
nabágsutan dán siya ti angás.
47 Dikona a netan nen kapitan nen sundalu hidi en nang-
yari ay nagpuri siya ten Diyos. Kinagi na, “Tatarudan ngani a
matuwid i tolayid a iddi!”
48 Makpal en katolayan a naipun a mággeleng haud, ummuli
hidi a tunay en lungkut di gapu ten netan di a nangyari.
49 En atanan nen kákkagumanán hidi ni Jesus ay ked hidi
haud a mágtaknág ten adeyu, pati en bábbi hidi a ummunonud
dikona sapul ti Galilea. Netan di en atanan nen nangyari
haud.

Inlábbáng Di ti Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50-51 Tehud a essa a lállaki a Jose en ngaran na, taga-
Arimatea a essa a banuwan ti Judea. Mabait siya sakay
matuwid a tolay, essa siya ten tolay hidi a maguray ten
káddemát nen pághari nen Diyos. Sakay maski kaguman siya
ten Sanedrin ay awan siya ummayun ten madukás a ginamet
di kánni Jesus.
52 Ummangay siya kánni Pilato sakay inagid na en bangkay
ni Jesus.
53 Indibábbi na en bangkay, sakay binalutan na ti tela a
lino. Káttapos ay inyangay na ten páglábbángngan a kumán a
kuweba a batu, a awan palla nagamit.
54 Ti aldiwid a iyud ay Aldew nen Pághanda di gapu magsa-
pul dán en Aldew nen Káimang.
55 Nákkuyug kánni Jose en bábbi hidi a nákkuyug kánni Jesus
sapul ti Galilea, kaya netan di en páglábbángngan sakay en
kákkedátton nen bangkay na haud.
56 Káttapos ay ummuli hidi sakay tulos hidi a naghanda ti
págpasárrub sakay mira a idátton di ten bangkay ni Jesus. Ten
káddemát nen Aldew nen Káimang ay ummimang hidi gapu
iyud utus nen Kautusan.

24

En Kákkabiyag a Ruway ni Jesus
(Mt. 28:1-10; Mc. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Nadid, págdemlag palla ten Simba ay ummangay dán en bábbi hidi ten nánglábbángngan di kánni Jesus, tawid di en págpasárrub a inhanda di.
2 Káddemát di haud ay netan di a negulung dán en batu a sumássiradu ten páglábbángan.
3 Peru dikona a summáddáp hidi haud ay awan dán en bangkay nen Panginoon a Jesus.
4 Nadid mentras a isipán di ni bakin konahud en nangyari ay tehud a bigla a pummeta a duwwa a lállaki a makasili en badu di.
5 Tunay en ánteng di kaya lummuhud hidi. Kinagi nen lállaki hidi dikodi, "Bakin aryokán moy en biyag ten lugar nen patay hidi?
6 Awan háddi ti Jesus, nabiyag dán siya a ruway! Nalimunan moy dán beman en kinagi na dikomoy dikona a ked palla siya ti Galilea?
7 Awan beman kinagi na a, 'En Anak nen Tolay ay kailangan a itokyon ten makasalanan hidi sakay ipaku ten kudus, peru mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew?' "
8 Nadid, naisip nen bábbi hidi en kinagi hidi ni Jesus tenhud.
9 Kaya nagsoli hidi gubwat ten páglábbángngan sakay angay di imbareta en atanan nen nangyari ten sapulu ay ti essa a apostol sakay ten agum pa a kakagumanan di.
10 En bábbi hidi ay de Maria Magdalena, ti Juana, sakay ti Maria a ina ni Santiago, sakay en agum pa hidi a kaguman di a bábbi en nagbareta ten apostol hidi.
11 Peru awan naniwala en apostol hidi gapu isip diyid ay binubuu la iyud nen bábbi hidi.
12 Peru tummaknág ti Pedro sakay nagginan a patamu ten nánglábbángngan di kánni Jesus. Káddemát na ten lábbáng ay dummukug siya a summedip ten disalad. Awan siya ti netan, basta en damit a lino. Kaya ummuli siya a mágga isipán ten nangyari.

En Nangyari ten Duwwa a Naglakad Ti Emaus
(Mc. 16:12-13)

13 Ti aldewid a iyud ay naglakad en duwwa a disepulus ni Jesus, patamu ten baryu a nginaranan di a Emaus, manga sapulu ay ti essa a kilometru en kadeyu na ti Jerusalem.
14 Mágguron hidi a duwwa tungkul ten atanan a nangyari.
15 Nadid, mentras a mágguron hidi ay ummadeni ti Jesus dikodi sakay náksabay.
16 Netan di siya peru awan di siya natenggi.

17 Tinanung hidi ni Jesus, "Ánya ben i págguronan moyen?"
Ummimang hidi ten páglakad di, sakay malungkut a tarud en rupa di.
18 Tummábbig en essa dikodi a Cleopas en ngaran na, "Siko wád la i dayuwid ti Jerusalem a awan nakabareta ten nangyari hidi haud ti nakalipasudi a sangan a aldew."
19 Kinagi ni Jesus, "Ánya beman nangyariyid haud?" Tummábbig hidi, "En tungkul ten nangyari hidi kánni Jesus a taga-Nazaret. Essa siya a propeta a makapangyariyan ten upos sakay gamet maski ten atubengán nen Diyos sakay nen tolay hidi.
20 Peru dinikáp siya nen pinunu hidi nen padi mi hidi, sakay nen pinunu hidi nen banuwan para mahatulan a matay, sakay impaku di siya ten kudus.
21 Siya pa beman i asaan miyid a mángligtas ti Israel. Sakay bakán la a iyán, katállu dán nadid a aldew sapul dikona a nangyari iyud.
22 Naráknid kami ten imbareta nen sangan a bábbi a kakagumanan mi. Págdemlag palla ay ummangay hidi bummisita ten lábbáng ni Jesus.
23 Peru awan di netan en bangkay na haud. Nagsoli hidi sakay kinagi di a tehud hidi a netan a pangitain a tehud a duwwa a anghel a nagkagi dikodi a biyag ti Jesus.
24 Kaya angay inileng nen agum mi hidi a kakagumanan en lábbáng na sakay kinagi di a tatarudan en kinagi nen bábbi hidi, peru awan di netan ti Jesus."
25 Kinagi ni Jesus dikodi, "Ánya kam dán ben ti alay a makaintendi! Bakin awan moy paniwalaan en atanan nen kinagi nen propeta hidi
26 a kailangan a magtággád ti hirap en Cristo, bagu siya umangay ten marangal a páppágyanan na?"
27 Káttapos ay impaliwanag ni Jesus dikodi en atanan nen nakasulat ten Kasulatan a tungkul dikona, sinapulan na ten libru hidi ni Moises hanggan ten insulat nen propeta hidi.
28 Nadid, dikona a adeni dán hidi ten baryu a tamuwan nen duwwa a disepulus, ti Jesus ay kumán a magtulos ten lakad na a tamu ti mas adeyu a lugar.
29 Peru pinugád di siya a kagi di, "Máktulos ka dálla háddi dikomi, gapu sumarám dán i aldiwen sakay mágdadidiklám dán." Kaya náktulos ti Jesus dikodi.
30 Dikona katubeng di dán siya a kuman ay inalap na en tinapay, sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na sakay inyatád na dikodi.
31 Sakay nabukasan en pangileng di sakay natenggi di ti Jesus, peru bigla dán siya a nawan.

32 Kinagi di, “Kaya bali a tunay ti saya en bábbatiyán ta mentras a mákpágguron siya dikota ten dilan sakay impaliwanag na dikota en nakasulat ten Kasulatan.”
33 Tummaknág hidi a pagdaka sakay nagsoli hidi ti Jerusalem. Dinemáttan di a naipun en sapulu ay ti essa a apostol sakay en agum pa hidi a kakagumanan di.
34 Kinagi di ten duwwa, “Tatarudan a nabiyag en Panginoon, pummeta siya kánni Simon!”
35 Káttapos ay inyistorya bi nen duwwa a disepulus en nangyari ten dilan, sakay ni konya di a natenggi en Panginoon dikona a táppeng-táppengán na en tinapay.

Pummeta ti Jesus ten Disepulus Na hidi
(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

36 Nadid, mentras a págguronan di en nangyari ay bigla a lummitaw ti Jesus a tummaknág ten ditángnga di, sakay kinagi na dikodi, “Mágkahud kam ti kapayapaan!”
37 Naráknid en disepulus hidi sakay neántingan hidi gapu inisip di a anitu en netan di.
38 Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Bakin manteng kam? Sakay bakin magduda kam?
39 Ilingán moy i lima kuwiday sakay i básset kuwiday, sikán dán ngani iddi. Tawidanák moy sakay pakailingánnák moy. Awan ti pilas sakay tulang en anitu, peru sikán ay tehud a kona ti ketan moyidi.
40 Káttapos na a kinagi iyád ay impeta na dikodi en lima na sakay en básset na.
41 Nagtaka hidi ti hustu sakay tunay hidi ti saya. Peru awan palla hidi makapaniwala, kaya tinanung hidi ni Jesus, “Tehud kam a makan haán?”
42 Inátdenan di siya ti kakáttol a neapoy a ikan.
43 Inalap na iyud sakay kinan na ten atubengán di.
44 Káttapos ay kinagi na dikodi, “Saiyád en kinagi ku dikomoy dikona a kakagumanák moy palla. Dapat a matupad en atanan a nesulat ten Kautusan ni Moises, ten libru nen propeta hidi sakay ten libru nen Kansiyon hidi tungkul dikoku.”
45 Káttapos ay binukasan na en isip di tánni maintendiyan di en Kasulatan.
46 Kinagi na dikodi, “Kona háddi en nakasulat, ‘Kailangan a maghirap en Cristo sakay matay. Káttapos ay mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew.’
47 Kaya ten pamamag-itan nen ngaran na ay dapat a ipangaral en págsisi, sakay págpatawad ten kasalanan sapul ti Jerusalem hanggan ten atanan a bansa.
48 Sikam i makapangpatunayid ti bagayid a hidi iyád.

49 Tandaan moy, paangayán ku dikomoy en impangaku nen
Ama ku. Kaya dyan kam lumakad ti Jerusalem mentras a
awan moy matanggap en kapangyariyan a gubwat dilanget."

En Káangay ni Jesus Dilanget
(Mc. 16:19-20; Gamet 1:9-11)

50 Káttapos ay ingkuyug hidi ni Jesus ten luwas ti Jerusalem,
káddemát ti Betania ay indisunu na en lima na sakay pinag-
pala na hidi.
51 Mentras a pagpalaán na hidi ay mággade-adeyu siya a
padisunu a patamu dilanget.
52 Sinamba di siya sakay káttapos ay nagsoli hidi ti
Jerusalem a masaya a tarud.
53 Pirmi hidi a mággangay ten Templo a magpuri ten Diyos.

En Maganda a Bareta ayun kánni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

Iyád a *Maganda a Bareta ayun kánni Juan,* a mángpakapospos a ti Jesus en awan ti katapusan a Upos nen Diyos a, "Nagin tolay sakay nákpágyan dikomi." Nesulat iyád a Maganda a Bareta tánni en mangbasa hidi ay sumampalataya a ti Jesus en nepangaku a Tagapagligtas, en Anak nen Diyos, tánni magkahud hidi ti biyag (20:31).

En dipalongu a bahagi ay mángpakapospos ten iba-iba a himala a mangpatunay a ti Jesus en nepangaku a Tagapagligtas, en Anak nen Diyos. Kasunud háddi en paliwanag hidi tungkul ten himala hidi. Ti iyád a bahagi ay nepaliwanag a naniwala en agum kánni Jesus sakay nagin tagasunud na hidi. En agum bi ay awan naniwala, sakay sinalungat di pa siya. Nakasulat ten kapitulu 13 hanggan 17 en katapusan a gibi ni Jesus kaguman en disepulus na hidi sakay en maganda a pákpággagum na dikodi. Ti gibiyid a iyud ay pinabegsák na en isip di tánni magin handa hidi ten pademát a pangyayari. Ten katapusan hidi a kapitulu ay nesulat en págdikáp, págbista sakay páng pakú dikona ten kudus, en kákkabiyag na ruway, sakay en makpal hidi a beses a káppeta na ten disepulus na hidi káttapos na a mabiyag a ruway.

En istorya a tungkul ten bábbi a nadikáp ti pángngalunya (8:1-11) ay namarkaan ti kona háddi ( ) a tanda gapu awan iyád ketan ten kakpalan a dipalongu hidi a kasulatan sakay ten purumeru hidi a salin, sakay ten agum a kasulatan ay iba en paketan ti iyád.

Inátdenan ti diin nen *Maganda a Bareta ayun kánni Juan* en biyag a awan ti katapusan ten pamamag-itan ni Cristo, a essa a kaluub a magsapul dán nadid sakay matanggap nen mangtanggap hidi ten dulaw ni Jesus, en Dilan, en Katutuhanan sakay en Biyag. Ketan ti iyád a libru en matalinhaga a pággamit ti karaniwan a bagay kona ten dinom, tinapay, simbuwan, pastol sakay en tupa na hidi, en ponan ni ubas sakay ten bunga na, tánni ipeta sakay itoldu en katutuhanan hidi a ispirituwal.

Lasán nen Libru

En dipalongu a upos 1:1-18
Ti Juan a Mágbinyag sakay en dipalongu hidi a disepulus ni Jesus 1:19-51
En págserbi ni Jesus 2:1-12:50
En katapusan hidi a aldew ni Jesus 13:1-19:42

En ruway a kákkabiyag sakay en káppeta nen Panginoon a ti Jesus 20:1-31
En káppeta ni Jesus ten pittu a disepulus 21:1-25

En Upos nen Biyag

1 Sapul pa ten sapul ay ked dán en Upos, kaguman nen Diyos
en Upos, sakay en Upos ay siya dán en Diyos.
2 Sapul pa ten sapul ay kaguman dán siya nen Diyos.
3 Linalang en atanan bagay a ten pamamag-itan na, sakay
awan ti linalang a bakán a ten pamamag-itan na.
4 En Upos en paggubwatan ni biyag, sakay iyád a biyag ay
nangatád ti demlag ten tolay.
5 Iyád a demlag ay magdemlag ten kadiklámman, sakay
awan iyád madaig nen diklám.
6 Nadid, tehud a essa a lállaki a inutusan en Diyos, en ngaran
na ay ti Juan.
7 Pinaangay na ti Juan ten tolay hidi, inutusan siya tánni
ipahayag na en tungkul ten demlag, tánni sumampalataya en
atanan a tolay.
8 Bakán a ti Juan en demlag, nan inutusan siya tánni
mángpahayag ni deya en demlag.
9 En tunay a demlag a mangdemlag ten atanan a tolay ay
dumemát ti munduwiday.
10 Dummemát en Upos ti munduwiday, peru awan siya
tinenggi ni munduwiday maski ni linalang i munduwiday ten
pamamag-itan na.
11 Ummangay siya ten sadili na a banuwan, peru awan siya
tinanggap nen kabanuwan na hidi.
12 Peru en atanan a nangtanggap sakay summampalataya
dikona ay inátdenan na ti karapatan a magin anak nen Diyos.
13 Nagin anak ngani hidi nen Diyos bakán a ten pamamag-
itan nen pisikal a kákkeenak oni gapu ten kagustuwan nen
tolay, nan gapu ten kaluuban nen Diyos.
14 En Upos ay nagin tolay sakay nákpágyan dikomi. Netan mi
en kaluwalhatian na bilang bugtung a anak nen Ama. Putat
siya ti kabaitan sakay katutuhanan.
15 Impahayag siya ni Juan, sakay impákraw na ten tolay hidi
a, "Siya en kinagi ku dikomoy a, 'En dumemát a kasunud ku
ay mataas nan sikán, gapu baguwák a neenak ay ked dán siya.'
"
16 Gapu putat siya ti págmahal, ay naranasan tam a atanan
en tulos-tulos a pagpapala.
17 Neatád dikomi en Kautusan nen Diyos ten pamamag-itan
ni Moises, peru en kabaitan sakay katutuhanan ay neatád ten
pamamag-itan ni Jesu-Cristo.

18 Maski nikan ay awan palla ti naketa ten Diyos. Peru
impakilala siya nen bugtung a Anak a tunay a kasayaan nen
Ama.

En Págpahayag ni Juan a Mágbinyag
(Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18)

19 Inutusan nen pinunu hidi nen Judio hidi ti Jerusalem en
sangan a padi sakay Levita a itanung kánni Juan ni deya siya.
20 Intapat a kinagi ni Juan dikodi, "Bakán a sikán en Cristo."
21 "Ni konahud ay deya ka?" tanung di,
"Siko beman ti Elias?" "Bakán a sikán," kagi ni Juan.
"Siko beman en propeta?" Kinagi na dikodi, "Bakán a
sikán."
22 "Deya ka beman a talaga? Kagiyán mu dikomi tánni tehud
kami a mekagi ten nagutus hidi dikomi. Ánya makagi muwid
tungkul ti sadili muwen?"
23 "Tummábbig ti Juan ten pamamag-itan nen kinagi ni
propeta Isaias,
"Sikán en boses nen tolay a magpákraw ten parang,
'Pasunongán moy en paglakadan nen Panginoon.' "
24 En nagtanung hidi ay inutusan nen Pariseo hidi.
25 Tinanung di a ruway ti Juan, "Bakin magbinyag ka, ni
bakán bali a siko en Cristo, oni ti Elias, oni en propeta?"
26 Tummábbig ti Juan, "Mágbinyagák dikomoy ten dinom,
peru tehud a ked ti ditángnga moyen a awan moy matenggi.
27 Dumemát siya a kasunud ku peru awanák karapatda-
pat dikona maski ni mangokbis dálla ten igut nen sandalyas
na."
28 Iyád ay nangyari ti Betania, ten dibelyu nen dinom ti
Jordan a nagbinyagan ni Juan.

En Tupa nen Diyos

29 Ten kailawan na, ay netan ni Juan ti Jesus a umadeni
dikona. Kaya kinagi na ten tolay hidi, "Siya iddi en Tupa
nen Diyos. Siya en mangibut ten kasalanan nen tolay ti
munduwiday.
30 Siya en kinagi ku dikomoy a dumemát a kasunud ku a
mas mataas nan sikán. Gapu baguwák pa a neenak ay ked dán
siya.
31 Awan ku bi siya matenggi tenhud peru ummangayák
háddi a magbinyag ti dinom tánni ipakilala ku siya ti Israel.
32 Káttapos ay nagpatunay ti Juan, a kinagi na, "Netan ku
en Ispiritu a dummibábbi a gubwat dilanget a kona ten essa
a kalapati, sakay ummapon dikona.
33 Awan ku siya matenggi tenhud, peru en nangutus dikoku
a magbinyag ti dinom ay siya labi en nagkagi a, 'Ketan mu a

dumibábbi en Ispiritu sakay mágyan ten essa a tolay. Iyud a tolay i magbinyagid ti Banal Ispiritu.'
34 Mineta ku siya kaya patunayan ku a siya en Anak nen Diyos."

En Dipalongu hidi a Disepulus ni Jesus

35 Ten kinailawan na, ay ked dámman haud ti Juan kaguman na en duwwa na a disepulus.
36 Dikona ketan na ti Jesus a magtalib ay kinagi na, "Siya en Tupa nen Diyos!"
37 Ten pákkasanig nen duwwa a disepulus ten kinagi ni Juan, ay inunud di ti Jesus.
38 Dikona sumulig ti Jesus, ay netan na hidi a umunonud, kaya tinanung na hidi, "Ánya kailangan moyid?"
Kinagi di, "Hádya táttulusan muwid Rabbi?" (En gustu a kagiyán nen Rabbi ay Maistu.)
39 "Kamon haád angen moy ilingán," kagi ni Jesus.
Kaya nákkuyug hidi kánni Jesus sakay netan di en táttulusan na; sakay náktulos dán bi hidi ti iyud a aldew gapu maga-laskuwatru dán ten apon.
40 En essa ten duwwa a nakasanig ten kinagi ni Juan ay ti Andres a kapatkaka ni Simon Pedro.
41 Kaya inaryok ni Andres en kapatkaka na a ti Pedro sakay kinagi na, "Netan mi dán en Mesias!" (En gustu a kagiyán nen Mesias ay Cristo.)
42 Ingkuyug ni Andres ti Simon a ummangay kánni Jesus.
Ten pákketa ni Jesus kánni Pedro ay kinagi na, "Siko ay ti Simon a anak ni Juan. Sapul nadid ay ngaranan ka dán a Cefas." (En kahulugan na ay Pedro, ti iba a upos ay batu).

En Dulaw kánde Felipe ay ti Natanael

43 Ten kailawan na ay naisipan ni Jesus a umangay ti Galilea. Netan na haud ti Felipe sakay kinagi na, "Mákkuyug ka dikoku."
44 (Ti Felipe ay taga-Bethsaida a kabanuwan de Andres ay ti Pedro.)
45 Netan ni Felipe ti Natanael, sakay kinagi na dikona, "Netan mi dán en kinagi ni Moises ten kasulatan sakay nen propeta hidi. Siya ay ti Jesus a taga Nazaret a anak ni Jose."
46 "Tehud beman a maggubwat a mahusay ti Nazaret?" tanung ni Natanael.
Tummábbig ti Felipe, "Karon hád angen mu ilingán."
47 Pákketa ni Jesus kánni Natanael a patamu dikona ay kinagi na, "Ilingán moy, i tatarudanen a Israelita. Awan siya mágwariwari."
48 Tinanung siya ni Natanael, "Konyaák mu a nakilala?"

Tummábbig ti Jesus, “Bagu ka pa a dulawán ni Felipe ay netan taka dán dikona a ked ka ten sarok nen kayu a igos.”

49 Kinagi ni Natanael, “Maistu, talaga a siko en Anak nen Diyos! Siko en Hari ni Israel!”

50 Kinagi ni Jesus, “Sumampalataya ka beman gapu ten kinagi ku a netan taka ten sarok nen kayu a igos? Makpal ka pa a ketan a mas lalu pa haán.”

51 Sakay kinagi ni Jesus dikona, “Tandaan mu, ketan mu a bukas dilanget sakay en anghel hidi nen Diyos ay sumangkay sakay umugsad ten páppágyanan nen Anak nen Tolay.

2

En Kasalan ti Cana

1 Nadid, kállipas nen kaduwwa a aldew, ay tehud a kasalan ti Cana a sakup ni Galilea. Ked haud en ina ni Jesus.

2 Imbitadu bi de Jesus ay ten disepulus na hidi ten kasalan.

3 Naubusan hidi ti alak ten handaan. Kaya kinagi nen ina ni Jesus dikona, “Naubusan dán hidi ti alak.”

4 Kinagi ni Jesus, “Dyanák mu dipalonguwan. Bakán palla a iyád en tama a odas.”

5 Kinagi nen ina na ten mágserbi hidi, “Gamitán moy en ányaman a kagiyán na dikomoy.”

6 Tehud a ánnám a tapayan a maglasán ti manga duwwa a pulu hanggan tállu a pulu a galon. Hidi iyád ay nehanda para pággugasan nen Judio hidi ayun ten relihiyon di.

7 Kinagi ni Jesus ten mágserbi hidi, “Sigi putatán moy ti dinom tapayanen hidi.”

Pinutat di ngani en tapayan hidi. 8 Sakay kinagi na dikodi, “Mangsigit kam sakay iyangay moy ten tagapamahala ten kasalan.”

Nangsigit ngani hidi sakay inyangay di ten tagapamahala ten kasalan.

9 Dikona ennaman nen tagapamahala ten kasalan en dinom a nagin alak ay awan na tukoy ni hádya iyud a naggubwat. Peru tukoy nen mágserbi hidi a nangsigit. Kaya dinulaw nen tagapamahala en lállaki a kinasal.

10 Kinagi na, “En masarap a alak en purumeru a iluwas sakay iluwas en mahina a kalasi ni alak ni makpal dán a mainom en tolay hidi. Peru siko ay indimudyan mu a inluwas en masarap a alak.”

11 Iyád a ginamet ni Jesus ti Cana, en kapurumeruwan a ginamet na a himala. Ten pamamag-itan ni iyud ay nehayag en kapangyariyan na sakay naniwala en disepulus na hidi.

12 Káttapos ni iyud, ay ummangay de Jesus ti Capernaum.
Kaguman na en ina na, sakay en kákkapatkaka na hidi ay ten
disepulus na hidi. Sakay náktulos hidi haud ti sangan a aldew.

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo
(Mt. 21:12-13; Mc. 11:15-17; Lu. 19:45-46)

13 Nadid, dikona a adeni dán en Piyesta nen Aldew nen
Págtalib nen Judio hidi, ay ummangay ti Jesus ti Jerusalem.
14 Ten kássáddáp na ten Templo, ay netan na en tolay hidi a
maglaku-laku. Maglaku hidi ti kabakaan, tupa sakay kalap-
ati, sakay netan na bi haud en mágpalit hidi ti pilak.
15 Naggamet ti Jesus ti pághaplit a lubid sakay intabuy na a
paluwas ten Templo en máglaku-laku hidi, pati en baka hidi
sakay tupa hidi. Insapwar na en pilak nen mágpalit hidi sakay
impágpasakáb na en lamisaan di hidi.
16 Sakay kinagi na ten maglaku hidi ti kalapati, "Ibutan moy
háddi hidi iyán, bakin ginamet moy a palengki en bilay nen
Ama ku?"
17 Naala-ala nen disepulus na hidi en nesulat ten kasulatan
a, "En págsurug ku ten bilay mu ay kumán a apoy a maggerab
ti pusu kuwiday."
18 Gapu haud, ay tinanung siya nen pinunu hidi nen Judio
hidi, kinagi di, "Ánya i mepeta muwid dikomi a himala, tánni
patunay a tehud ka a karapatan a gamitán iyád?"
19 Tummábbig ti Jesus, "Rábbaán moy i Templowid a iyád
sakay ten alay nen tállu a aldew ay itaknág ku iyád a ruway."
20 Kinagi nen pinunu hidi nen Judio hidi, "Samantala áppat
a pulu ay ti ánnám a taon a ginamet i Templowid a iyád? Sakay
nadid ay itaknág mu la ti tállu a aldew?"
21 Peru en Templo a kinagi ni Jesus ay en bággi na.
22 Kaya, dikona nabiyag siya a ruway ten katállu a aldew, ay
naala-ala nen disepulus na hidi iyud a kinagi na. Sakay lalu
hidi a naniwala ten kasulatan sakay ten intoldu hidi ni Jesus.

Tukoy ni Jesus en Isip nen Tolay hidi

23 Nadid, ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib ti Jerusalem,
ay makpal en summampalataya kánni Jesus ten dikona ketan
di en himala hidi a ginággamet na.
24 Peru awan nagtiwala ti Jesus dikodi gapu tukoy na en ked
ten isip di.
25 Awan dán siya kailangan a baretaan tungkul ten deya-
man, gapu tukoy na en ked ten isip nen atanan a tolay.

3

Tinolduwan ni Jesus ti Nicodemo

1 Nadid, tehud a essa a pinunu nen Judio hidi a en ngaran na
ay ti Nicodemo. Kabilang bi siya ten grupu nen Pariseo hidi.
2 Ten essa a gibi, ay ummangay siya kánni Jesus sakay kinagi
na, "Maistu, tukoy mi a siko ay essa a maistu a gubwat ten
Diyos gapu awan ti makagamet ten himala hidi a gággamitán
mu ni awan dikona en Diyos."
3 Tummábbig ti Jesus, "Kagiyán ku dikomu mentras a awan
meenak a ruway en essa a tolay ay awan na ketan en ka-
hariyan nen Diyos."
4 "Konya a meenak a ruway en essa a tolay a matanda dán?
Makasáddáp beman siya a ruway ten tiyan nen ina na para
meenak a ruway?" kagi ni Nicodemo.
5 Kinagi ni Jesus, "Tandaan mu, en tolay a awan meenak a
ruway ten dinom sakay ten Ispiritu, ay awan makasáddáp ten
kahariyan nen Diyos.
6 En meenak ayun ten pagkatolay ay tolay, sakay en meenak
ayun ten Ispiritu ay ispiritu.
7 Dyan ka magtaka ten kinagi ku dikomu, 'Kailangan a
meenak a ruway en atanan a tolay.'
8 Ni magparás ay masanig mu en tánnug na peru awan mu
tukoy naggubwatan naid sakay tamuwán naid. Kona labi hud
en tolay a neenak ayun ten Ispiritu."
9 Kinagi ni Nicodemo, "Konya iyád a mangyari?"
10 Kinagi ni Jesus, "Essa ka pa bi a matalinu a maistu ti Israel
bakin awan mu maintendiyan i bagayid a hidi iyád?
11 Tandaan mu: en ikagi mi ay tukoy mi, sakay en patu-
nayan mi ay netan mi, peru awan moy iyud tinanggap.
12 Ni awan kam maniwala ten bagay hidi a kagiyán ku
tungkul ti munduwiday, ay konya moy a paniwalaan en ikagi
ku a tungkul ten bagay hidi dilanget?
13 Awan ti iba a ummangay dilanget nan en dummibábbi a
gubwat dilanget a en Anak nen Tolay.
14 Sakay ni konya a indisunu ni Moises en tangsu a biklat
ten parang ay kona labi hud a kailangan a idisunu en Anak
nen Tolay.
15 Tánni deyaman en sumampalataya dikona ay magkahud
ti biyag a awan ti katapusan.
16 Gapu mahal a tarud nen Diyos en atanan a tolay ti
munduwiday, kaya inyatád na en bugtung na a Anak, tánni
deyaman en sumampalataya dikona ay awan mepahamak
nan magkahud ti biyag a awan ti katapusan.
17 Gapu inutusan nen Diyos en anak na, bakán a para
hatulan ti parusa i munduwiday, nan iligtas ten pamamag-
itan na.

18 Awan dán mahatulan a maparusaan en sumampalataya
ten Anak. Peru nahatulan dán en awan sumampalataya.
Gapu awan siya summampalataya ten bugtung a Anak nen
Diyos.
19 Nahatulan hidi, gapu ummangay dán ti munduwiday en
demlag, peru ginustu pa nen tolay hidi en diklám nan ten
demlag, gapu en gággamitán di ay mágkadukás.
20 En mággamet ti madukás ay maiyamut ten demlag.
Adeyuwan di en demlag tánni awan ketan en gamet di.
21 Peru en mabiyag a ayun ten katutuhanan ay umadeni ten
demlag, tánni mehayag en gamet na a ayun ten kaluuban nen
Diyos.

De Jesus ay ti Juan

22 Káttapos ni iyud ay ummangay de Jesus ay ten disepulus
na hidi ti Judea. Nágyan hidi haud ti sabadit a panahun sakay
nagbinyag ten tolay hidi.
23 Ti iyud a panahun, ay magbinyag bi ti Juan ti Enon,
adeni ti Salim, gapu makpal a dinom haud, sakay ummangay
dikona en tolay hidi a magpabinyag.
24 (Awan palla hud nepiresu ti Juan)
25 Nadid, nagkatábbigan en disepulus hidi ni Juan ay ten essa
a Judio, tungkul ten páglinis ayun ten relihiyon di.
26 Kaya ummangay hidi kánni Juan, sakay kinagi di,
"Maistu, en lállaki a kaguman mu ten dibelyu ni Jordan, en
pinatunayan mu, ay magbinyag bi sakay ngari-ngari a atanan
tolay ay ummangay dikona!"
27 Kinagi ni Juan, "Awan ti magamet en tolay ni awan
ipagkaluub nen Diyos.
28 Awan moy beman naala-ala en kinagi ku dikomoy a
bakán a sikán en Cristo nan inutusanák la a mágdipalongu
dikona.
29 En bábbi a ikasal ay para ten lállaki a ikasal. En abay a
maguray ten káddemát nen lállaki a ikasal ay masaya a tarud
ni masanig na dán en boses nen lállaki. Konaák labi haud
nadid masayaák a tarud a meta ku en tolay hidi a umangay
kánni Jesus.
30 Kailangan a lalu siya a metaas, sakay sikán ay mebaba.

Ti Jesus en Gubwat Dilanget

31 En gubwat dilanget ay kataasan ten atanan; en gubwat ti
lutaiday ay tagaluta sakay magupos tungkul ten bagay hidi ti
lutaiday. En gubwat dilanget ay kataasan ten atanan.
32 Imbareta na en nasanig na sakay en netan na, peru awan
ti maniwala ten imbareta na.
33 Peru en naniwala hidi ten imbareta na, ay magpatunay a
en kinagi nen Diyos ay tama.

34 En inutusan nen Diyos ay magpahayag ten upos hidi nen
Diyos, gapu awan ti karád en págkaluub nen Diyos ten Ispiritu
na.
35 Mahal nen Diyos en Anak, sakay inyatád nen Diyos
dikona en pámmahala ten atanan a bagay.
36 En sumampalataya ten Anak nen Diyos, ay tehud a biyag
a awan ti katapusan. Peru en awan sumunud ten Anak, ay
awan magkahud ti biyag. Nan manatili dikona en iyamut nen
Diyos.

4

Ti Jesus sakay en Samaritana

1 Nadid, nabareta nen Pariseo hidi a mas makpal a naakit
sakay nabinyagan ti Jesus nan ti Juan.
2 (Peru bakán a ti Jesus a mismu en magbinyag, nan en
disepulus na la hidi).
3 Dikona nabareta iyud ni Jesus, ay lummakad siya ti Judea,
sakay nagsoli ti Galilea.
4 Ten kássoli di ay kailangan a dumaman siya ti Samaria.
5 Nademát di en essa a banuwan a en ngaran na ay Sicar a
sakup ni Samaria. Adeni ti Sicar en luta a inyatád ni Jacob ten
anak na a ti Jose.
6 Ketan haud en bal-ung ni Jacob. Káddemát di haud
ay nággetnud ti Jesus ten gilid nen bal-ung, gapu pagud a
naglakad. Halus adeni dán a magtanghali en aldew.
7 Tehud a essa a Samaritana a angay summagáb. Kinagi
ni Jesus dikona, "Mák-enumák pay." 8 (Ti iyud a pagkakataun
ay awan en disepulus na hidi gapu ummangay hidi ten
banuwan a mamali ti makan di.)
9 Kinagi dikona nen Samaritana, "Awan beman Judio ka,
sakay mák-enom ka dikoku a Samaritana?" (Gapu awan
maari a mákpággagum en Judio hidi ten Samaritano hidi.)
10 Kinagi ni Jesus dikona, "Ni tukoy mu la en kaluub nen
Diyos, sakay ni deya i mák-enomidi dikomu, ay maari a siko
i mággidid dikona ti dinom sakay átdenan na ka ti dinom a
makapangatád ti biyag."
11 Kinagi nen bábbi, "Ti kadsalad ni bal-ungidi sakay awan
ka pa bi ti págtabu, hádya pangalapan muwid ti dinom a
makapangatád ti biyag?
12 Iyád a bal-ung ay gubwat ten ninunu mi a ti Jacob.
Umminom siya háddi sakay en anak na hidi maski en hayup
na hidi. Mataasan mu beman siya?" kagi na.
13 Kinagi ni Jesus, "En uminom ti dinomid a iyád ay
mauwaw padi a ruway,

14 peru en uminom ten iyatád ku a dinom ay awan dán
mauwaw a ruway. Gapu en dinom a iyatád ku ay magin
kona ten bukal a tulos-tulos a magbulos sakay makapangatád
dikona ti biyag a awan ti katapusan.
15 Kinagi nen bábbi, "Átdenanák mu pay ti kona ti iyán a
dinom tánni awanák dán mauwaw a ruway, sakay awanák
dán sumoli háddi a sumagáb a ruway."
16 "Umuli ka dán sakay ikuyug mu háddi en kabinga mu,"
kagi ni Jesus.
17 "Awanák ti kabinga," tábbig nen bábbi.
Kinagi ni Jesus, "Tama ka, ti kinagi muwen a awan ka ti
kabinga
18 gapu limma dán en nagin kabinga mu, sakay en kapisan
mu nadid ay bakán mu a kabinga."
19 Kinagi nen bábbi, "Talaga a propeta ka bewád?"
20 "Háddi a bukid a sinumamba ten Diyos en ninunu mi hidi,
peru kagi moy a Judio hidi a ti Jerusalem la dapat a sambaán
en Diyos."
21 Kinagi ni Jesus dikona, "Maniwala ka dikoku, a sambaán
en Diyos bakán la a ti iyán a bukid oni ti Jerusalem.
22 Sikam a Samaritano ay awan moy tukoy i sambaán
moyid, peru sikami a Judio hidi ay tukoy mi en sambaán mi,
gapu en kaligtasan ay nagsapul ten Judio hidi.
23 Peru dumemát dán en panahun nadid dán ngani a
mismu, a en tunay a sumamba ten Ama ay sumamba ten
ispiritu ay ten katutuhanan. Gapu iyud en gustu nen Ama ten
balang sumamba dikona.
24 En Diyos ay Ispiritu, kaya dapat siya a sambaán ten
ispiritu ay ten katutuhanan.
25 Kinagi nen bábbi, "Tukoy ku a pademát en Mesias, en
kákkagiyán a Cristo. Káddemát na ay siya en mángpaliwanag
dikomi ten atanan a bagay"
26 "Sikán dán iyád a mismu i kagiyán muwen," kagi ni Jesus.
27 Káddemát nen disepulus hidi ni Jesus a gubwat ten
banuwan ay nabigla hidi dikona ketan di a mákpágguron siya
ten Samaritana. Peru awan ti nagtanung dikodi ten bábbi a,
"Ánya kailangan muwid?" Awan bi ti nagtanung kánni Jesus
a, "Bakin mákpágguron ka dikona?"
28 Linakadan nen bábbi en isássagáb na, summoli ten
banuwan sakay kinagi na ten tolay hidi haud,
29 "Kadtamon, angen moy ilingán en tolay a nakatukoy ten
atanan a ginamet ku. Siya dán wád Cristowid?"
30 Ten pákkatukoy di ay lummuwas hidi ten banuwan sakay
ummangay hidi kánni Jesus.

31 Pumensangan dán a kinagi nen disepulus na hidi a,
“Maistu, angay ka pa kuman.”
32 Peru kinagi na, “Tehudák a pagkain a awan moy tukoy.”
33 Kaya nagtanungan en disepulus na hidi, “Tehud wád a
nangatád dikona ti makan na?”
34 Kinagi ni Jesus dikodi, “Pagkain kuwid ay tupadán ku en
kaluuban nen nangutus dikoku, sakay tapusán en pagamet
na dikoku.
35 Awan beman kakagiyan moy a, ‘Áppat dálla a bulan ay
sák-ani dán?’ Kagiyán ku dikomoy, a nalutu dán en mula hidi
nakahanda dán tánni aniyán.
36 En maggapas ay makatanggap ti upa sakay magpuron ti
bunga a para ten biyag a awan ti katapusan. Kaya en mágmula
sakay en mággapas ay parehu hidi a magkahud ti kasayaan.
37 Kaya tama la en kakagiyan a, ‘Iba en magmula sakay iba
bi en magani.’
38 Utusan takam, a aniyán moy en awan moy immula. Iba
en nagpagud, sakay sikam en magani ten nagpagudan di.”
39 Makpal a Samaritano ti banuwanid a iyud en naniwala
kánni Jesus, gapu ten pahayag nen bábbi a, “Kinagi na dikoku
en atanan a ginamet ku.”
40 Kaya kinauron di ti Jesus a mákpágyan pala siya haud.
Sakay nákpágyan bi siya haud ti duwwa a aldew.
41 Makpal en summampalataya dikona masanig di siya.
42 Kinagi di ten Samaritana, “Maniwala kami dán nadid,
bakán la a gapu ten kinagi mu nan gapu nasanig mi siya.
Natukuyan mi dán a siya en Tagapagligtas nen tolay ti
munduwiday.”

Pinagpiyya ni Jesus en Anak nen Essa a Pinunu

43 Nadid, kállipas nen duwwa a aldew, ay nagsoli ti Jesus a
tamu ti Galilea.
44 (Kinagi ni Jesus a en essa a propeta ay awan di igagalang
ten sadili na a banuwan.)
45 Káddemát ni Jesus ti Galilea ay mahusay en pángtanggap
dikona nen tolay hidi, gapu natandaan di en atanan a
ginánggamet na a himala ti Jerusalem ten Piyesta nen Aldew
nen Págtalib.
46 Ummangay a ruway ti Jesus ti Cana a sakup ni Galilea a
nanggamitan na ten dinom a nagin alak. Ti Capernaum ay
tehud a essa a pinunu ni gubiyernu a tehud a anak a lállaki a
tehud a saket
47 sakay maghingalu dán. Dikona a nabareta na a nagsoli
ti Jesus ti Galilea a gubwat ti Judea, ay ummangay siya
nákpágguron kánni Jesus a angay na pagpiyyaán en anak na ti
Capernaum.

48 Kinagi ni Jesus, “Mentras a awan kam ti ketan a himala
hidi sakay makataka-taka a bagay ay awan kam sumam-
palataya.”
49 Kinagi nen pinunu, “Kadtamon pay, Panginoon, bagu
matay en anak ku.”
50 Kinagi ni Jesus dikona, “Umuli ka dán, mahusay dán
en anak mu.” Pákkasanig nen lállaki ten kinagi ni Jesus ay
naniwala siya sakay tulos dán a ummuli.
51 Maglakad palla siya ten soli na ay natagbu na dán en
alipin na hidi sakay kinagi di dikona a nagpiyya dán en anak
na.
52 Tinanung na hidi, “Ánya a kaodas nagpiyya naid?”
Kinagi di, “Nawasan siya ten ladu na ten ala-una nen-
napon.”
53 Naala-ala nen pinunu a konahud en odas dikona kinagi
ni Jesus a, “Mahusay dán en anak mu.” Kaya summam-
palataya siya sakay en buu na a pamilya kánni Jesus.
54 Iyád en kaduwwa a ginamet ni Jesus a himala ti Galilea
kággubwat na ti Judea.

5

En Págpapiyya ni Jesus ten Tehud a Saket ti Betesda

1 Nadid, kátttapos ni iyud, ay ummangay ti Jesus ti Jerusalem
ten piyesta nen Judio hidi.
2 Ti banuwanid a iyud ay tehud a dikál a dipositu ni dinom
a kadeni nen Pintuwan nen Tupa hidi. Iyud a dinom ay
ngángngaranan nen Judio hidi a Betesda, ten gilid na ay tehud
a limma a bilay.
3 Napisanpisan haud en te manga saket hidi, kona ten
burák, pilay sakay lupug.
4 (Gapu tehud a panahun a dumibábbi en Anghel nen
Panginoon sakay kibugán na en dinom. En medipalongu a
tumabsung ay magpiyya siya ányaman en saket na.)
5 Nadid, tehud haud a lállaki a tállu a pulu ay ti walu dán a
taon a tehud a saket.
6 Netan siya ni Jesus, tukoy na a iyud a lállaki ay nalay
dán a tehud a saket. Tinanung na siya, “Gustu mu beman a
magpiyya?”
7 Tummábbig en tehud a saket, “Maistu, awan biyay ti
mangtulung dikoku a tumabsung ni tehud dán a mangkibug
ti dinomen, patamuwák palla ay tehud dán a nakadipalongu
dikoku.”
8 Kinagi ni Jesus dikona, “Tumaknág ka, betbitán mu i abák
muwen, sakay maglakad ka.”
9 Ti odasid a iyud ay nagpiyya en lállaki, inalap na en abák
na sakay naglakad.

Iyud a aldew ay Aldew nen Káimang.
10 Kaya kinagi nen pinunu nen Judio hidi ten lállaki a
nagpiyya, “Aldew nadid nen Káimang! Labag ten Kautusan a
magbetbet ka ti abák muwen.”
11 Peru kinagi na dikodi, “En nagpapiyya dikoku i nangk-
agiyid a betbitán ku i abák kuwidi sakay maglakadák.”
12 “Deya beman nagkagiyid dikomu a betbitán mu i abák
muwen sakay maglakad ka?” kagi di.
13 Peru awan tukoy nen lállaki ni deya en nagpapiyya
dikona, gapu awan dán ti Jesus ten kakpalan nen tolay.

14 Kállipas ni iyud, ay netan ni Jesus ten Templo en lállaki a
pinagpiyya na. Kagi na dikona, “Nadid ta nagpiyya ka dán, ay
dyan ka dán maggamet ti kasalanan, bakay mas madukás pa
i mangyariyid dikomu.”
15 Kállakad nen lállaki ay ummangay siya ten Judio hidi
sakay kinagi na dikodi a ti Jesus i nagpapiyyaid dikona.
16 Kaya sapul haud, ay inusig dán nen pinunu hidi nen Judio
hidi ti Jesus gapu ten págpapiyya na ten Aldew nen Káimang.

17 Peru kinagi ni Jesus dikodi, “En Ama ku ay tulos-tulos a
magtarabahu a hanggan nadid, konaák labi haud.”
18 Gapu ti iyud, ay lalu di a pinagsikapan a pabunu ti Jesus
gapu linabag na dán en batas nen Aldew nen Káimang ay
kinagi na pa a en Diyos i Ama naid, gustu naid a kagiyán ay
ipantay na en sadili na ten Diyos.

19 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “Kagiyán ku dikomoy en
katutuhanan a awan ti magamet en Anak a gubwat ten sadili
na la; nan en ketan na a gamitán nen Ama ay siya labi iyud
i gamitán naid. En gamitán nen Ama ay siya labi en gamitán
nen Anak.
20 Gapu mahal nen Ama en Anak, kaya ipeta na ten Anak en
atanan a gágamitán na, sakay higit pa ti hidi iyán en gamet a
ipeta dikona nen Ama tánni lalu kam a humanga.
21 Ni biyagán nen Ama en patay hidi, ay kona labi hud, a
biyagán nen Anak en deyaman a gustu na a biyagán.
22 Awan maghatul en Ama, nan inyatád na ten Anak en
atanan a kapangyariyan a maghatul,
23 tánni parangalan nen atanan en Anak a kona ten
págparangal di ten Ama. En awan magparangal ten Anak ay
awan labi magparangal ten Ama a nangutus ten Anak.”

24 “Kagiyán ku dikomoy en tatarudan, en mágsanig ten
upos ku sakay en sumampalataya ten nangutus dikoku ay
magkahud ti biyag a awan ti katapusan. Awan dán siya
mahatulan nan neagton dán siya ten biyag gubwat ten ka-
matayan.

25 Tandaan moy iddi: dumemát en odas, nadid dán ngani,
a masanig nen patay hidi en boses nen Anak nen Diyos sakay
en mágsanig dikona ay mabiyag.
26 Ni konya a en Ama ku a mismu en paggubwatan nen
biyag, kona labi hud en Anak ay inátdenan na ti konahud a
kapangyariyan.
27 Sakay inátdenan na bi ti kapangyariyan en Anak a
maghatul gapu siya en Anak nen Tolay.
28 Dyan kam magtaka ti kagiyán kuwidi, gapu dumemát en
odas a masanig nen patay hidi en boses na.
29 Mabiyag hidi a ruway; atanan nen naggamet ti maganda
ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan, sakay en atanan a
naggamet ti madukás ay maparusaan."

En Magpatunay hidi kánni Jesus

30 Kinagi ni Jesus, "Awanák ti gamitán a ayun la ten sadili ku,
maghatulák a ayun ten kagiyán dikoku nen Ama kaya tama en
pághatul ku. Awan ku sunudán en sadili ku nan en sunudán ku
ay en nangutus dikoku.
31 Ni sikán la en mangpatunay tungkul ten sadili ku, ay en
págpatunay ku ay awan tatarudan.
32 Peru tehud a magtistigu tungkul dikoku, sakay en ikagi
na ay tatarudan.
33 Tehud kam a inutusan tenhud kánni Juan, sakay pinatu-
nayan na en tungkul ten katutuhanan.
34 Peru mas maganda ni en patunay ay awan naggubwat ti
tolay, kinagi ku la iyád tánni maligtas kam.
35 Ti Juan ay kumán a en demlag nen simbuwan a magdem-
lag, sakay nasiyaan kam ti sangan la a panahun ten demlag
na.
36 Peru tehud a mangpatunay dikoku a higit pa ten
págpatunay ni Juan. En gággamitán ku hidi a inyutus nen Ama
dikoku. Hidi iyád en mangpatunay a pinaangayák háddi nen
Ama.
37 Sakay en Ama a nangutus dikoku ay magpatunay bi
tungkul dikoku. Maski nikan ay awan moy palla nasanig en
boses na, sakay awan moy palla netan en idsura na.
38 Awan nanatili dikomoy en upos na gapu awan kam
summampalataya ten inutusan na.
39 Mággaadalán kam ten Kasulatan, gapu en paniwala moy
ay haud moy a maaryok en biyag a awan ti katapusan. Hidi
iyán a Kasulatan ay magpatunay tungkul dikoku!
40 Peru umád kam padi a magpasakup dikoku tánni
magkahud kam ti biyag."
41 Awan ku gustuwán a puriyán ni tolay.

42 Peru tukoy takam, tukoy ku a awan kam ti págmahal ten
Diyos.
43 Pinaangayák háddi nen Ama ku, peru awanák moy tang-
gapán. Peru ni tehud a iba a angay háddi a ayun la ten sadili
na, ay siya en tanggapán moy.
44 Sakay en gustu moy la ay papuri nen balang essa, awan
moy ginustu en papuri a gubwat ten eessa a Diyos. Konya
kam a makapaniwala dikoku?
45 Dyan moy isipán a sikán i mángkasuwid dikomoy ten Ama,
ti Moises a inasaan moy i mángkasuwid dikomoy.
46 Ni talaga maniwala kam kánni Moises, ay maniwala kam
bi dikoku, gapu en insulat na ay tungkul dikoku.
47 Nadid gapu awan kam maniwala ten insulat ni Moises,
ay awan moy bi mapaniwalaan en kagiyán ku?"

6

En Págpakan ten Limmang Libu
(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17)

1 Káttapos ni iyud ay ummarabes ti Jesus ten dibelyu nen Mi-
nalnu ti Galilea, a ngángngaranan di labi a Minalnu ti Tiberias.
2 Inunud siya nen makpal a tolay, gapu netan di en
págpapiyya na ten tehud hidi a saket.
3 Summangkay ti Jesus ten bukid kaguman na en disepulus
na hidi sakay nággetnud hidi haud.
4 Adeni dán tenhud en Piyesta nen Aldew nen Págtalib nen
Judio hidi.
5 Pákkatan-aw ni Jesus ten mamagdemáttan a makpal a tolay,
ay tinanung na ti Felipe, "Hádya kitam a makabali ti tinapay a
kanán ni tolayen hidi?"
6 (Kinagi na la iyud tánni purbaan na ti Felipe, tukoy dán ni
Jesus i gamitán naid.)
7 Tummábbig ti Felipe, "Ti kakpal diyen, ay maski ni walu a
bulan a suweldu ni essa a tolay ay awan makakayaw dikodi
maski ni tágsabadit la hidi."
8 Kinagi ni Andres a essa ten disepulus na hidi a kapatkaka
ni Simon Pedro,
9 "Tehud háddi a anak a lállaki a tehud a balon a limma a
tinapay sakay duwwa a ikan, peru awan iyád makakayaw ti
kakpal diyen."
10 Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, "Pággetnudán moy
hidi." Nággetnud ngani en tolay hidi ten malawak a kalamo-
nan. En bilang nen kalállakiyan ay umabut ti limmang libu.
11 Inalap ni Jesus en tinapay, sakay nagpasalamat ten Diyos.
Káttapos ay impetagtag na ten tolay hidi, kona bi hud en
ginamet na ten ikan. Nakakan hidi a atanan sakay nabássug.

12 Dikona makakan dán en tolay hidi ay kinagi ni Jesus ten
disepulus na hidi, "Puronán moy atanan subra tánni awan
masayang."
13 Dikona mapuron di en subra, ay nakapuron hidi ti sapulu
ay ti duwwa a lákba.
14 Pákketa nen tolay hidi ten ginamet ni Jesus ay kinagi di,
"Talaga ngani a siya en Propeta a umangay ti munduwiday!"
15 Peru nahalata ni Jesus a umadeni en tolay hidi sakay
pilitán di siya a gamitán a hari, kaya lummakad siya a mágge-
essa sakay summangkay ten bukid.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mt. 14:22-33; Mc. 6:45-52)

16 Dikona pággapon dán ay ummangay en disepulus hidi ten
gilid nen minalnu.
17 Summakay hidi ten abeng a paarabes ti Capernaum. Gibi
dán ay awan palla ummunud ti Jesus dikodi.
18 Bigla a dummáddekál en tagmák gapu ten mabegsák a
parás.
19 Dikona makabusay hidi ti manga limma hanggan ánnám
a kilumetru, ay netan di ti Jesus a maglakad ten dibabew nen
dinom a patamu ten abeng, sakay mineántingan hidi.
20 Peru kinagi na dikodi, "Dyan kam manteng. Sikán iyád!"
21 Nasaya hidi a nangpasakay kánni Jesus, sakay pagdaka
hidi a nakademát ten angayan di.

Inaryok nen Tolay hidi ti Jesus

22 Ten kailawan na ay netan nen tolay hidi a ked haud a ked
palla en essa a abeng. Tukoy di a ti Jesus ay awan kaguman
nen disepulus na hidi, gapu hidi la en lummakad a nágsakay
ten abeng.
23 Dummemát bi en agum a abeng a gubwat ti Tiberias
sakay nagdung haud ten tapat nen kummanan di ten tinapay
a impasalamat nen Panginoon.
24 Dikona ketan nen tolay hidi a awan dán haud ti Jesus
maski en disepulus na hidi, ay summakay hidi ten abeng hidi
a patamu ti Capernaum tánni aryokán di ti Jesus.

Ti Jesus en Pagkain a Makapangatád ti Biyag

25 Dikona ketan di ti Jesus ten dibelyu nen minalnu ay
tinanung di, "Nengkan ka pa háddi Maistu?"
26 Kinagi ni Jesus, "I tatarudanid ay kaya aryokánnák moy
ay bakán a gapu ten netan moy hidi a himala nan gapu
nakakan kam ti tinapay sakay nabássug.
27 Dyan kam magaryok ti pagkain a masida la nan en
pagkain a awan masida sakay makapangatád ti biyag a awan
ti katapusan. Iyán en iyatád dikomoy nen Anak nen Tolay,

gapu siya en inatáddan nen Diyos Ama ti konahud a kapangyariyan."

28 Kaya kinagi di kánni Jesus, "Ánya i dapat miyid a gamitán tánni masunud mi en kaluuban nen Diyos?"

29 Kinagi ni Jesus, "Iddi en gustu nen Diyos a gamitán moy, sumampalataya kam ten inutusan na."

30 Kinagi di kánni Jesus, "Ánya i mepeta muwid dikomi a himala tánni sumampalataya kami? Ánya i gamitán muwid?"

31 En ninunu mi hidi ay kinuman ti mana ten kaparangan. Kona ten nesulat ten kasulatan, 'Inátdenan hidi ni Moises ti tinapay a gubwat dilanget.' "

32 Kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán ku dikomoy en tatarudan, bakán a ti Moises en nangatád ti pagkain a gubwat dilanget. En Ama ku en nangatád dikomoy ti tinapay a gubwat dilanget.

33 Gapu en pagkain a gubwat ten Diyos ay en dummibábbi a gubwat dilanget sakay mangatád ti biyag ti munduwiday."

34 Tummábbig hidi, "Panginoon, ni kona haud ay átdenan mu kami a pirmi ti iyán a pagkain."

35 Kinagi ni Jesus dikodi, "Sikán en tinapay a makapangatád ti biyag. En umadeni dikoku ay awan dán magaláp maski nikan sakay en sumampalataya dikoku ay awan dán mauwaw maski nikan.

36 Peru kagiyán ku dikomoy, a minetaák moy dán peru awan kam padi sumampalataya dikoku.

37 Umadeni en atanan a iyatád nen Ama ku dikoku, sakay awan ku palakadán maski nikan en deyaman a umadeni dikoku.

38 Dummibábbiyák a gubwat dilanget, bakán a para gamitán ku en kagustuwan ku, nan en kagustuwan nen nangutus dikoku.

39 Iddi en kagustuwan na: awan ku dapat a pabayan a mepahamak maski essa ten inyatád na hidi dikoku, nan biyagán ku siya a ruway ten katapusan a aldew.

40 Gapu iddi en kagustuwan nen Ama ku: en atanan nen tumenggi sakay sumampalataya ten Anak ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan. Sakay biyagán ku hidi a ruway ten katapusan a aldew.

41 Pákkasanig nen Judio hidi, ay namágganasasan hidi gapu ten kinagi na a, "Sikán en tinapay a dummibábbi a gubwat dilanget."

42 Kinagi di, "Awan beman siya ay ti Jesus a anak ni Jose? Tukoy tam en dáddikál na hidi, konya na a makagi a gubwat siya dilanget?

43 Kinagi ni Jesus dikodi, "Bakin mamágganasasan kam?

44 Awan ti makaadeni dikoku ni awan siya inyadeni nen
Ama a nangutus dikoku. Sakay en umadeni dikoku ay
biyagán ku a ruway ten katapusan a aldew.
45 Nesulat ten libru nen propeta hidi a, 'Sakay tolduwan
hidi a atanan nen Diyos.' Balang mágsanig ten Ama ku sakay
natolduwan ay umadeni dikoku.
46 Bakán a gustu naid a kagiyán ay tehud dán a naketa ten
Ama; en naggubwat la ten Diyos en naketa ten Ama.
47 Tandaan moy kagiyán kuwidi dikomoy: en sumam-
palataya dikoku ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan.
48 Sikán en tinapay a makapangatád ti biyag.
49 Kinuman en ninunu moy hidi ti manna ten kaparangan,
sakay nágkatay labi hidi.
50 Peru ni deyaman en kuman ten tinapay a dummibábbi a
gubwat dilanget ay awan dán matay.
51 Sikán en tinapay a makapangatád ti biyag a dummibábbi
a gubwat dilanget. Mabiyag a awan ti katapusan en deyaman
a kuman ti iyád. Sakay en iyatád ku a tinapay ay en bággi ku
tánni mabiyag en atanan a tolay."
52 Pákkasanig nen Judio hidi ay namagtalu-talu hidi. "Konya
kan a meatád ni tolayid a iyán i bággi na en para kanán tam?"
53 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán ku dikomoy tataru-
danid, mentras a awan moy kanán en bággi nen Anak nen
Tolay sakay inumán en digi na ay awan kam magkahud ti
biyag.
54 Peru en kuman ten bággi ku sakay uminom ten digi ku ay
magkahud ti biyag a awan ti katapusan, sakay ruway ku siya
a biyagán ten katapusan a aldew.
55 Gapu en bággi ku ay siya en tatarudan a pagkain, sakay
en digi ku ay siya en tatarudan a dinom.
56 Kaya ni deyaman en mangkan ten bággi ku sakay umi-
nom ten digi ku ay manatili dikoku sakay manatiliyák bi
dikona.
57 En biyag a Ama en nangutus dikoku, sakay mabiyagák
gapu dikona. Kona labi hud, en deyaman a mangkan dikoku
ay mabiyag a gapu dikoku.
58 Iyád en tinapay a dummibábbi a gubwat dilanget. Awan
iyád kaparehu nen kinan nen ninunu moy hidi ten ka-
parangan; nágkatay labi hidi maski ni kinuman hidi ti iyud.
En kuman ti iyád a tinapay ay mabiyag a awan ti katapusan."
59 Iyád en kinagi ni Jesus ten sinagoga dikona a nagtoldu
siya ti Capernaum.

En Upos hidi Tungkul ten Biyag a Awan ti Katapusan

60 Dikona nasanig nen disepulus na hidi en págtoldu na ay
kinagi nen kakpalan dikodi, “Madággi iyád a págtoldu na, deya
makaintendiyid haán?”
61 Tukoy ni Jesus a mamágganasasan en disepulus na hidi
tungkul ten intoldu na kaya kinagi na dikodi, “Gapu beman
ti iyád ay lakadanák moy dán?
62 Iyud pa beman wád ni ketan moy dán en Anak nen Tolay
a dumisunu a tamu ten dati na a páppágyanan?
63 En Ispiritu en mangatád ti biyag; awan iyád magamet nen
tolay. En upos hidi a kinagi ku dikomoy ay ispiritu a mangatád
ti biyag.
64 Peru tehud a sangan dikomoy a awan maniwala dikoku.”
(Nakagi iyád ni Jesus gapu sapul pa ten sapul ay tukoy na dán
en awan hidi maniwala dikona, sakay en mángtokyon dikona.)
65 Sakay kinagi na pa, “Iyád en dahilan kaya ku a kinagi
dikomoy a awan ti makaadeni dikoku ni awan gustuwán nen
Ama.”
66 Sapul haud ay makpal dán en ummadág ten disepulus na
hidi sakay awan dán hidi nákkuyug dikona a ruway.
67 Kaya kinagi ni Jesus ten sapulu ay ti duwwa, “Ánya,
lakadanák moy beman bi?”
68 Kinagi ni Simon Pedro, “Panginoon, hádya pa beman an-
gayan miyid? Ked dán dikomu en upos hidi a makapangatád
ti biyag a awan ti katapusan.
69 Maniwala kami, sakay siguradu kami a siko en Banal a
gubwat ten Diyos.”
70 Tummábbig ti Jesus, “Awan beman pinili takam a sapulu
ay ti duwwa? Peru en essa dikomoy ay diyablo!”
71 En kinagi ni Jesus ay tungkul kánni Judas a anak ni Simon
Iscariote. Ti Judas ay essa ten sapulu ay ti duwwa sakay siya
en mángtokyon kánni Jesus.

7

Awan Summampalataya en Kákkapatkaka ni Jesus

1 Káttapos iyud ay linebut ni Jesus ti Galilea. Awan siya
ummangay ti Judea, gapu gustu siya a bunuwán nen pinunu
hidi nen Judio hidi haud.
2 Adeni dán en Piyesta nen Tolda hidi, a essa a ten piyesta
nen Judio hidi.
3 Kaya kinagi nen kákkapatkaka na hidi dikona, “Bakin awan
ka pa maglakad sakay angay ti Judea, tánni ketan nen disepu-
lus mu hidi en gággamitán mu.
4 Awan ti tolay a mángtagu ten gamet na ni gustu na a
metanyag. Ta gággamitán mu labi hidi iyán a bagay, ay ipeta
mu dán ti munduwiday.”

5 (Maski en kákkapatkaka hidi ni Jesus ay awan summampalataya dikona.)
6 Kinagi ni Jesus dikodi, “Awan ku palla odas, sikam ay maari maski ni ánya odas.
7 Awan maiyamut en tolay hidi dikomoy. Peru sikán ay maiyamut hidi gapu patunayan ku a madukás en gamet di hidi.
8 Sikam umangay ten piyesta. Awanák umangay haud gapu awan palla tama a odas para dikoku.”
9 Pákkakagi na ti iyud ay nawarak dán siya ti Galilea.

Ummangay ti Jesus ten Piyesta

10 Ten kállakad nen kákkapatkaka na hidi a tamu ten Piyesta ay ummangay labi haud ti Jesus, peru patagu la.
11 Inaryok siya haud nen Judio hidi, kinagi di, “Hádya dán wád siya?”
12 Mamágganasasan en kakpalan. Kagi nen agum ay, “Mabait iyán a tolay,” kagi bi nen agum ay, “Awan! Itawtaw na la en tolay hidi!”
13 Peru awan di pasanig a magupos tungkul dikona ta manteng hidi ten pinunu hidi nen Judio hidi.
14 Ten kalahatiyan nen Piyesta ay ummangay ti Jesus ten Templo sakay tulos a nagtoldu.
15 Nagtaka en pinunu hidi nen Judio hidi sakay kinagi di, “Hádya wád a nangalap ti karunungan i tolayid a iyán, awan bi siya nagiskuwela?”
16 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, “Bakán ku a kao en itoldu ku, nan kao nen nangutus dikoku.
17 Kaya ni deyaman en masor a mangtupad ten kaluuban nen Diyos, ay matukuyan na ni en itoldu ku ay gubwat ten Diyos oni gubwat la dikoku.
18 En magtoldu ten gubwat la ten sadili na ay maghangad ti sadili a karangalan. Peru en tolay a maghangad a maparangalan en nangutus dikona ay tolay a matapat sakay awan magbulibuli.
19 Awan beman neatád dán dikomoy ni Moises en Kautusan? Peru maski ni essa dikomoy ay awan ti nangsunud, sakay gustuwák moy pa a bunuwán”
20 Kinagi nen tolay hidi, “Talaga a tehud ka a dimonyo!” “Deya beman masorid a mangbunu dikomu?”
21 Kinagi ni Jesus dikodi, “Essa palla a bagay en ginamet ku ay magtaka kamon.
22 Inyatád dikomoy ni Moises en utus tungkul ten págturi (maski ni awan iyád naggubwat kánni Moises nan ten ninunu moy hidi). Sakay maski ni Aldew nen Káimang ay turiyán moy en kalállakiyan moy hidi.

23 Ni turiyán moy en essa a lállaki ten Aldew nen Káimang,
tánni masunud moy la en utus ni Moises, bakin a maiyamut
kam dikoku gapu ten págpapiyya ku ten Aldew nen Káimang?
24 Maghatul kam ti tama, bakán a ten pamamag-itan la nen
ketan moy."

Tinanung nen Tolay hidi ni ti Jesus en Cristo

25 Kinagi nen agum a tolay a taga Jerusalem, "Awan beman
iyán en tolay a gustu di a bunuwán?
26 Ked bela siya a hayagan a mangaral, awan bela hidi ti
makagi dikona! Bakay bi ni natukuyan nen pinunu hidi a siya
dán en Cristo?"
27 Peru, kagi nen agum, "Peru káddemát nen Cristo ay awan
ti makatukoy ni hádya naggubwatan naid, peru tukoy tam a
atanan ni hádya gubwat ni tolayid a iyán!"
28 Mentras a magtoldu ti Jesus ten Templo ay kinagi na,
"Matenggiyák moy beman a talaga? Tukoy moy beman ni
hádya i naggubwatan kuwid? Awanák ummangay háddi a
para ten sadili ku la a kagustuwan. Karapat-dapat a pagti-
walaan en nangutus dikoku awan moy siya matenggi.
29 Peru sikán ay tukoy ku siya, gapu gubwaták dikona sakay
siya en nangutus dikoku háddi."
30 Laan dán siya a dikáppán nen sangan a ked haud, peru
awan ti nangahas gapu awan na palla odas.
31 Kaya makpal a tolay en naniwala dikona. Kinagi di, "Ánya
wád káangay háddi nen Cristo makagamet wád siya ti mas higit
ti ginánggamet ni tolayid a iyán?"

Nangutus en Pariseo hidi ti Mangdikáp kánni Jesus

32 Nasanig nen Pariseo hidi en pamánggurunan nen tolay hidi
tungkul kánni Jesus, kaya nangutus hidi sakay en pinunu
hidi nen padi hidi ten sangan a guwardiya ten Templo tánni
dikáppán di ti Jesus.
33 Kaya kinagi ni Jesus, "Badit dálla a panahun pákpánggagum
kuwid dikomoy ay magsoliyák dán ten nangutus dikoku.
34 Aryokánnák moy, peru awanák moy metan, gapu awan
kam makaangay ten angayan ku."
35 Namágguron en Judio hidi, "Hádya wád bi angayan ni
tolayid a iyán a awan tamon keketan? Angay wád siya ten
Judio hidi a neangay ten banuwan a sakup nen Griego hidi
tánni magtoldu dikodi?"
36 Ánya wád i gustuwid a kagiyán nen kinagi na a,
'Aryokánnák moy peru awanák moy keketan,' sakay 'Awan
kam makaangay ten angayan ku?' "

En Bukal a Makapangatád ti Biyag

37 Ten katapusan a pinakamahalaga a aldew nen piyesta
ay tummaknág ti Jesus sakay kinagi na ti mabegsák, “Ni
deyaman en mauwaw ay umadeni dikoku.”
38 sakay ni deyaman en maniwala dikoku ay uminom.
Gapu kinagi nen kasulatan, ‘Magbulos en dinom a makapan-
gatád ti biyag ten pusu nen balang maniwala dikoku.’ ”
39 En gustu a kagiyán ni Jesus ay en Ispiritu a tanggapán
nen sumampalataya hidi dikona. Gapu ti panahunid a iyud
ay awan palla nepagkaluub en Ispiritu, gapu awan palla
nabiyag a ruway ti Jesus sakay naluwalhati.

En Pánniwala nen Tolay hidi Tungkul kánni Jesus

40 Pákkasanig nen tolay hidi dikona ay kinagi di, “Talaga a
siya dán en propeta a áorayán tam.”
41 Tehud bi a iba a nagkagi a, “Siya dán en Cristo.” Peru en
tábbig nen agum ay, “Maari beman a maggubwat ti Galilea en
Cristo?
42 Awan beman kinagi nen kasulatan a en paggubwatan
nen Cristo ay en lahi ni David, sakay meenak ti Bethlehem a
banuwan ni David?”
43 Kaya awan magkaparehu en isip nen tolay hidi tungkul
dikona.
44 En agum ay gustu di siya a dikáppán, peru awan ti
nangahas a mangdikáp dikona.

En Awan Pánniwala nen Pinunu hidi

45 Dikona a magsoli en guwardiya hidi nen Templo, ay tina-
nung hidi nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen Pariseo
hidi, “Bakin awan moy siya inyangay háddi?
46 Kinagi nen nagbantay hidi, “Awan kami palla ti nasanig
a kona ten pággupos na.”
47 “Pati beman sikam ay nákkaloku na bi?” kagi nen Pariseo
hidi.
48 Tehud beman a pinunu oni Pariseo a maniwala dikona?
49 “Awan! En tolay la hidi a awan ti pangmalayan tungkul
ten Kautusan, kaya sinumpa hidi!”

50 Ked bi haud ti Nicodemo, en ummangay nákpágguron
kánni Jesus ten gibi. Kinagi na dikodi,
51 “Awan beman labag ten Kautusan a hatulan en essa a
tolay ni awan palla sinanig sakay pinagadalan ni ánya en
ginamet na?”
52 Tummábbig hidi, “Bakin taga-Galilea ka dán beman bi?
Pagadalan mu en Kasulatan, ketan mu iyán a awan ti propeta
a maggubwat ti Galilea.”
53 Káttapos iyud ay ummuli dán en balang essa.

8

En Bábbi a Nangalunya

1 Nadid, ti Jesus ay ummangay ten Bukid nen Olibo hidi.
2 Ten dimadimang ay nagsoli siya ten Templo. Ummadeni dikona en tolay hidi sakay nákpággetnud siya a nagtoldu dikodi.
3 Dummemát en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en Pariseo hidi, tawid di en a essa bábbi a nadikáp di ti pángngalunya. Pinágtaknág di siya ten atubengán nen kakpalan,
4 sakay kinagi di kánni Jesus, "Maistu, naaktu mi i bábbiyid a iddi a nangalunya.
5 Ayun ten Kautusan ni Moises, ay dapat a batuwán a hanggan matay en kona hidi haán a tolay. Ánya makagi muwid?"
6 Kinagi di la iyud dikona para pangsubukan di, tánni tehud hidi a mebintang a kontra dikona.

Peru dummukug la ti Jesus sakay nagsulat siya ten luta ten pamamag-itan nen toldu na.
7 Awan di siya imangan a táttanungán, kaya tinumaknág siya sakay kinagi na, "Sigi, ni deya dikomoy en awan ti kasalanan ay siya en mágdipalongu a mangbatu dikona."
8 Sakay ruway siya a ummetnud sakay nagsulat siya ten luta.
9 Pákkasanig di ti iyud ay balang essa ay lummakad, sapul ten katandaan. Linakadan di en bábbi a mágtaknág ten atubengán ni Jesus.
10 Tummaknág ti Jesus sakay tinanung na en bábbi, "Hádya dán en mangparusa hidi dikomu?"
11 "Awan dán ben, Panginoon," tábbig nen bábbi.

Kinagi ni Jesus: "Maski sikán ay awan taka bi parusaan, umuli ka dán sakay dyan ka dán magkasala."

Ti Jesus en Demlag ni Munduwiday

12 Nadid, ruway a nagtoldu ti Jesus ten Pariseo hidi. Kinagi na, "Sikán en demlag ni munduwiday. En sumunud dikoku ay magkahud ti demlag ten biyag na sakay awan dán maglakad ten diklám."
13 Kinagi nen Pariseo hidi, "Siko labiyen a mismu i mangpatunayid ti sadili muwen; awan ti kuwenta i konaid haán a págpatunay."
14 Tummábbig ti Jesus, "Maski sikán la mangpatunayid ti sadili kuwidi ay tatarudan i kákkagiyán kuwidi, gapu tukoy ku ni hádyaák a naggubwat sakay ni hádya angayan kuwid. Peru sikam ay awan moy tukoy ni hádya naggubwatan kuwid sakay angayan kuwid.

15 Maghatul kam ayun ten pangileng nen tolay, peru sikán
ay awanák maghatul maski kándeya.
16 Sakay ni maghatulák man ay tama en pághatul ku. Gapu
bakán la a sikán en maghatul nan kaguman ku en Ama a
nangutus dikoku.
17 Nakasulat ten Kautusan moy, a dapat a paniwalaan en
págpatunay nen duwwa a tistigu.
18 Mapatunayan ku a mismu i sadili kuwidi, sakay mag-
patunay bi en Ama a nangutus dikoku."
19 Tinanung di siya, "Hádya la ama muwid?"
Tummábbig ti Jesus, "Awanák moy matenggi, sakay awan
moy bi matenggi en Ama ku. Ni matenggiyák moy ay
matenggi moy bi en Ama ku."
20 Kinagi iyád ni Jesus ten Templo ten danág nen
págdáttonan ti alay. Peru awan ti nangahas a mangdikáp
dikona, gapu awan na palla odas.

Awan Kam Makaangay ten Angayan Ku

21 Ruway a kinagi ni Jesus dikodi, "Adeniyák dán a lumakad
sakay aryokánnák moy; peru awan kam makaangay ten
angayan ku. Mágkatay kam a awan palla mapatawad en
kasalanan moy hidi."
22 Namágguron en Judio hidi, "Magpakamatay bewád bakin
a kinagi na a, 'Awan kam makaangay ten angayan ku?'
23 Kinagi ni Jesus dikodi, "Sikam ay taga-dibábbi, sikán
ay taga-disunu. Sikam ay taga-munduwiday peru sikán ay
bakán a taga-mundu.
24 Kaya tatarudan en kinagi ku dikomoy a mágkatay kam a
awan palla napatawad en kasalanan moy hidi. Ni awan kam
maniwala a, 'Sikán ay Sikán dán,' ay mágkatay kam a awan
palla napatawad en kasalanan moy hidi."
25 "Deya ka beman a talaga?" kagi di. Tummábbig ti Jesus,
nalay ku dán a kinagi dikomoy ni deyaák.
Sikán en kinagi ku dán dikomoy a sapul pa ten dipalongu.
26 Makpalák palla a makagi sakay mehatul kontra dikomoy.
Peru tatarudan en kinagi nen nangutus dikoku, sakay en
nasanig ku dikona ay ipahayag ku ti munduwiday."
27 Awan di naintendiyan a en Ama i gustu naid a kagiyán.
28 Kaya kinagi ni Jesus, "Kapag ni nelangkaw moy dán
a Anak nen Tolay, ay matukuyan moy a, 'Sikán ay sikán
dán ngani.' Awanák ti gamitán a gubwat la ten sadili ku a
kapangyariyan, nan en pekagi la nen Ama en kagiyán ku.
29 Sakay kaguman ku en nangutus dikoku, awanák na
páppabayan, gapu pirmi ku a gággamitán en makasaya dikona."
30 Kakpalan ten nakasanig hidi ten kinagi ni Jesus ay sum-
mampalataya dikona.

En Katutuhanan en Mangpalaya Dikomoy

31 Kinagi ni Jesus ten Judio hidi a maniwala dikona, "Ni
tulos-tulos kam a sumunud ten toldu ku, ay sikam en tataru-
dan a disepulus ku;
32 matukuyan moy en katutuhanan, sakay en katutuhanan
en mangpalaya dikomoy."
33 Tummábbig hidi dikona, "Gubwat kami ten lahi ni Abra-
ham sakay maski nikan ay awan kami naalipin nen deya-
man? Konya mu a makagi a palayaán kami?"
34 Tummábbig ti Jesus, "Kagiyán ku dikomoy; a en mabiyag
ti kasalanan ay alipin ni kasalanan.
35 En alipin ay awan kabilang ten pamilya a habang
panahun, peru en anak ay kabilang a awan ti katapusan.
36 Mara ni pinalaya kamon nen Anak, ay talaga ngani a
malaya kamon.
37 Tukoy ku a lahi kam ni Abraham, peru gustuwák moy a
bunuwán gapu awan moy matanggap en itoldu ku dikomoy.
38 En kákkagiyán ku dikomoy ay en neta ku ten Ama ku; peru
sikam en gággamitán moy ay en nasanig moy ten ama moy."

En Diyablo en Ama Moy

39 "Ti Abraham i Ama miyid," kagi nen Judio hidi.
Kinagi ni Jesus dikodi, "Ni talaga a lahi kam ni Abraham, ay
di arigán moy nakuwan en ginamet na.
40 Kinagi ku la en katutuhanan a nasanig ku ten Diyos peru
gustuwák moy dán a bunuwán. Bakán a kona haán en ginamet
ni Abraham.
41 En gággamitán moy ay kona ten ginamet nen ama moy."
Tummábbig hidi, "Bakán kami a mungaw. Essa la Ama
miyid, en Diyos."
42 Kinagi ni Jesus dikodi, "Ni talaga a en Diyos Ama moyid,
mahalánnák moy nakuwan gapu naggubwaták ten Diyos.
Awanák ummangay háddi ten sadili ku la a kagustuwan, nan
inutusanák na.
43 Bakin awan moy maintendiyan i kákkagiyán kuwidi?
Gapu awan moy gustu a tanggapán en itáttoldu ku.
44 En diyablo i ama moyid! Sakay en kagustuwan na i
gustu moyid a gamitán. Sapul pa ten sapul ay mágbabonu dán
siya. Awan ti ketan dikona a katutuhanan, gapu sasala na
katutuhanan. Ugali na a talaga a mágbulibuliyán gapu mabuli
siya sakay ama siya ni kakabuliyan.
45 Awan moy gustu a maniwala dikoku gapu katutuhanan
en kákkagiyán ku dikomoy.
46 Deya dikomoy i makapagkagiyid a tehudák a kasalanan?
Nadid, ni katutuhanan en kinákkagi ku, ay bakin awanák moy
paniwalaan.

47 En tolay a maka-diyos ay mágsanig ten upos nen Diyos.
Peru sikam ay awan moy gustu a mágsanig dikoku gapu awan
kam maka-diyos."

Ti Jesus sakay ti Abraham

48 Ten pákkasanig nen Judio hidi, ay kinagi di, "Awan beman
tama la en kinagi mi a siko ay Samaritano sakay sinaniban ni
dimonyo?"
49 Kinagi ni Jesus, "Awanák sinaniban ni dimonyo.
Pinarangalan ku en Ama ku, peru linapastanganák moy.
50 Awanák maghangad a parangalanák, peru tehud a essa a
magsikap a maparangalanák, sakay siya en makapanghatul.
51 Tandaan moy kagiyán kuwidi: en sumunud ten toldu ku
ay awan dán matay maski nikan."
52 Kinagi nen Judio hidi, "Nadid mi a matiyak a talaga
sinaniban ka ni dimonyo. Natay ngani dán ti Abraham sakay
ten propeta hidi, kagiyán mu pa a awan ti matay ten deyaman
a sumunud ten toldu mu.
53 Kinagi di, "Mas mataas ka pa beman nan en ama mi a ti
Abraham? Natay siya kumona bi ten propeta hidi. Ánya akala
muwid ti sadili muwen?"
54 Kinagi ni Jesus dikodi, "Ni sikán la en mangparangal ti
sadili kuwidi ay awan ti kuwenta. En Ama ku en mangparan-
gal dikoku sakay kákkagiyán moy a siya i Diyos moyid.
55 Awan moy siya matenggi, peru matenggi ku siya. Ni
kagiyán ku a awan ku siya matenggi ay magin mabuliyák a
kona dikomoy. Peru matenggi ku siya sakay sunudán ku en
kákkagiyán na.
56 Nasaya en ama moy a ti Abraham ten dikona maakala na
a ketan na en aldew a demát ku, netan na ngani iyud sakay
nasaya siya."
57 Gapu ti iyud ay kinagi nen Judio hidi dikona, "Samantala
awan ka palla ti limmapulu a taon, konya mu a makagi a
netan mu dán ti Abraham?"
58 Kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán ku dikomoy i tataru-
danid: bagu pa neenak ti Abraham ay, 'Sikán ay ked dán.' "
59 Pákkasanig nen Judio hidi ti iyud, ay nangkopkop hidi
ti batu tánni batuwán di siya, peru tummagu ti Jesus sakay
lummuwas ten Templo.

9

Pinagpiyya ni Jesus en Burák

1 Nadid, ten paglakad ni Jesus, ay netan na en essa a lállaki
a neenak a burák.

2 Kinagi nen disepulus na hidi, “Maistu, deya i tehudid a
kasalanan ta mineenak a burák i lállakiyid a iyán, siya oni en
dáddikál na?”
3 Kinagi ni Jesus dikodi, “Awan ti kasalanan i lállakiyid a iyán
oni en dáddikál na hidi. Nan nangyari iyán tánni mepeta en
kapangyariyan nen Diyos.
4 Kailangan a tupadán tam en ipagamet hidi nen nangutus
dikoku mentras tehud palla a aldew. Ni dumemát dán en gibi
ay awan dán ti makapanggamet.
5 Mentras kedák palla ti munduwiday, ay sikán en demlag
ni munduwiday.”
6 Pákkakagi ni Jesus ti iyud, ay lummoktab siya ten luta sakay
ginamet na a lusak, sakay impahid na iyud ten mata nen
burák.
7 Sakay kinagi na ten burák, “Kammudán magudemos ten
dinom a Siloe.” (En gustu na a kagiyán ay inutusan.) Kona
ngani haud en ginamet nen burák sakay ten kássoli na ay
naketa dán siya.
8 Kinagi nen kadatigan na hidi sakay nen naketa hidi
dikona, dikona a mágpalimus palla siya, “Awan beman iyán en
lállaki a dati a mágpalimus?”
9 “Iyán dán ngani” kagi nen agum, “Awan! Karupa na la,”
kagi dámman nen agum. Kaya nagupos en lállaki, “Sikán dán
iyád.”
10 Kinagi di dikona, “Konya ka a naketa?”
11 Tummábbig en lállaki, “En lállaki ben a dáddulawán di
a Jesus ay naggamet ti lusak a nahaluwan ten loktab na
sakay impahid na ti mata kuwidi. Sakay kinagi na dikoku a,
‘Umangay ka ti Siloe a magudemos.’ Kaya ummangayák bi
haud sakay nagudemos, hudák dán a naketa,”
12 “Hádya dán siya?” kagi di dikona, “Awan ku tukoy.” Tábbig
na dikodi.

Tinantu nen Pariseo hidi en Págpapiyya

13 Inyangay di ten Pariseo hidi en dati a burák.
14 Aldew iyud nen Káimang dikona gamitán ni Jesus en lusak
sakay nanggamot na ten burák.
15 Tinanung a ruway nen Pariseo hidi ni konya siya a
naketa. Kinagi na dikodi, “Pinahidan na ti lusak i mata
kuwidi, sakay pinagudemusák na, sakay hudák dán a naketa.”
16 Kinagi nen agum a Pariseo, “Bakán a gubwat ten Diyos
i tolayid a iyán, gapu awan na impangilin en Aldew nen
Káimang.” Peru kinagi bi nen agum, “Konya a makagamet ti
kona haán a himala i essaid a makasalanan?” Sakay awan
hidi namagkaessa.

17 Kinagi di dámman ten lállaki a burák, “Siko, ánya palagay
muwid dikona, gapu pinaketa na i mata muwen, ánya makagi
muwid?”
“Essa siya a propeta.” Tábbig nen lállaki.
18 Awan maniwala en Judio hidi ni tatarudan a burák siya,
kaya pinauwet di en dáddikál na hidi.
19 Sakay kinagi di ten dáddikál na hidi, “Tarud beman a anak
moy siya? Tarud beman a neenak siya a burák? Bakin naketa
dán siya?”
20 Kinagi nen dáddikál na hidi, “Tukoy mi a anak mi siya,
sakay neenak siya a burák.
21 Peru awan mi tukoy ni konya naketa naid, sakay awan mi
bi tukoy ni deya nangpapiyyaid dikona. Siya dálla tanungán
moyid, te idad dán bi siya sakay mekagi na dán en tungkul ten
sadili na.
22 Kona la haád en kinagi nen dáddikál na hidi gapu ten
ánteng di ten Judio hidi. Gapu napagkasunduwan nen Judio
hidi a itiwalag di ten sinagoga en balang mángpahayag a ti
Jesus en Cristo.
23 Iyád en dahilan ni bakin kinagi nen dáddikál na hidi a,
“Siya ay tehud dán a sapat idad; siya dálla i tanungán moyid.”
24 Kaya pinadulaw dámman nen Judio hidi en burák sakay
kinagi di dikona, “Ten ngaran nen Diyos ay magkagi ka ti
tatarudan tukoy mi a makasalanan i tolayid a iyud.”
25 Tumábbig siya, “Para dikoku makasalanan man siya oni
awan. Basta tukoy kuwid ay datiyák a burák peru nadid ay
maketaák dán.”
26 “Ánya ginamet naid dikomu? Konya na a pinaketa i mata
muwen?” Tanung di dikona.
27 Tummábbig siya dikodi, “Nakagi ku dán ben dikomoy,
peru awanák moy gustu a paniwalaan. Bakin gustu moy
dámman a masanig a ruway? Gustu moy beman bi a magin
disepulus na?”
28 Pákkasanig nen Judio hidi, ay pinagsarantaan di siya,
“Siko disepulus naid. Peru sikami, ay disepulus ni Moises.
29 “Tukoy mi a nákpágguron en Diyos kánni Moises. Peru
i lállakiyid a iyán, ay awan mi tukoy ni hádya naggubwatan
naid.”
30 Kinagi nen lállaki, “Iyud ngani makatakaid! Awan moy
tukoy ni hádya nagubwatan naid, peru pinagpiyya na mata
kuwidi.”
31 Tukoy tam a awan sanigán nen Diyos en makasalanan.
Peru sanigán na en tunay a sumamba hidi dikona sakay
sumunud ten kaluuban na.
32 Sapul pa ten sapul awanák palla nakasanig ti nakapagpa-
piyya ti neenak a dati dán a burák.

33 Talaga a awan ti magamet i lállakiyid a iyud ni awan
naggubwat ten Diyos!"
34 Kinagi di dikona, "Neenak ka a makasalanan, gustu
muwid a kagiyán ay siko pa i mangtolduwid dikomi?" Sakay
sapul haud ay intiwalag di dán siya.

Ispirituwal a Kaburákkan

35 Nabareta ni Jesus a intiwalag nen Pariseo hidi en lállaki
a pinagpiyya na. Kaya kinagi na ten lállaki dikona ketan na,
"Sumampalataya ka beman ten Anak nen tolay?"
36 Tummábbig en lállaki, "Deya beman siya Maistu? Kagiyán
mu dikoku tánni maniwalaák dikona."
37 "Netan mu dán siya, siya i kauron muwidi nadid," kagi ni
Jesus.
38 "Sumampalatayaák dikomu Panginoon!" kagi nen lállaki.
Sakay sinamba na ti Jesus.
39 Sakay kinagi pa ni Jesus, "Kayaák a ummangay ti
munduwiday, ay tánni maghatul ten tolay. Tánni maketa en
burák hidi sakay maburák en maketa hidi."
40 Nasanig iyud nen agum a Pariseo a adeni dikona kaya
tinanung di siya, "Ánya beman gustu muwid a kagiyán burák
kami?"
41 Kinagi ni Jesus, "Ni burák kam ay awan kam nakuwan ti
kasalanan. Peru kinagi moy a awan kam burák, en kasalanan
ay manatili dikomoy."

10

En Talinhaga Tungkul ten Pastol

1 Kinagi ni Jesus, "Tandaan moy iddi, en awan maglakad ten
pintuwan nen kulungan nen tupa hidi, nan umunek siya ten
awan páglakadan, ay mágtakaw sakay tulisan.
2 Peru en maglakad ten pintuwan na, ay siya en tunay a
pastol.
3 Pasáddáppán siya nen guwardiya, sakay sanigán nen tupa
hidi en boses na. Dulawán na ten ngara-ngaran di en balang
essa ten tupa hidi, sakay iluwas na hidi ten kulungan.
4 Ni meluwas na dán hidi, ay dumipalongu siya sakay
mahusay hidi a umunonud dikona, gapu matenggi di en
boses na.
5 Awan hidi sumunud ti iba, nan guminan pa hidi a
paadeyu, gapu awan di matenggi en boses nen iba."
6 Kinagi ni Jesus iyád a talinhaga, peru awan di nain-
tendiyan en gustu na a kagiyán.

Ti Jesus en Mabait a Pastol

7 Kaya ruway a kinagi ni Jesus, "Kagiyán ku dikomoy iddi:
sikán en pintuwan a sássáddáppan nen tupa hidi.

8 En nágdipalongu dikoku ay mágtakaw sakay tulisan, peru
awan hidi sinanig nen tupa hidi.
9 Sikán en tunay a pintuwan. En deyaman a sumáddáp ten
pamamag-itan ku ay maligtas. Somdáp siya sakay lumuwas
sakay maketa ti kabiyagan na.
10 Dumemát en mágtakaw tánni magtakaw sakay mamunu
sakay mangperhisyu. Peru sikán, ummangayák háddi tánni
magkahud ti biyag en tupa hidi, biyag a masagana sakay
ganap.
11 "Sikán en mabait a pastol. En mabait a pastol ay iyalay na
en biyag na para ten tupa na hidi.
12 Peru en áupaan ay guminan ni maketa ti sumunggab a
matapang a hayup ti talon. Ginanan na hidi palibhasa awan
siya pastol sakay awan na kao en tupa hidi. Kaya sunggaban
hidi ni matapang a hayup ti talon sakay mariwak-riwak hidi.
13 Ginanan na la hidi palibhasa a naupaan la siya sakay
awan ti malasakit ten tupa hidi.
14 "Sikán en mabait a pastol. Matenggi ku en sadili ku hidi
a tupa sakay matenggiyák di bi.
15 Kona ten pákkatenggi ku ten Ama, iyatád ku en buu ku a
biyag para ten tupa ku hidi.
16 Tehudák a iba pa a tupa a awan palla ti kulunganidi.
Kailangan a mesáddáp ku bi hidi sakay sanigán di en boses
ku. Ni magkakonahud ay mapisan ti essa en tupa hidi sakay
essa la en pastol."
17 "Kaya tatarudan a mahalák nen Ama, gapu inyalay ku en
biyag ku, tánni mabiyagák labi a ruway.
18 Awan ti makapangalap ti biyag kuwidi, nan kusa ku iyád
a iyatád. Tehudák a kapangyariyan a iyatád iyád sakay alapán
a ruway. Iyád en utus a tinanggap ku ten Ama ku."
19 Gapu ti kinagiyid a hidi iyud ni Jesus ten Judio hidi ay
awan hidi namagkaessa ti palagay.
20 Kakpalan dikodi ay nagkagi a, "Sinaniban siya ni di-
monyo sakay nagareng! Bakin mágsanig kam pa dikona?"
21 Kinagi bi nen agum a, "Awan makapagupos ti kona haud
i sinanibanid ni dimonyo! Makagamot beman ti burák i
dimonyowid?"

Intakwil nen Judio hidi ti Jesus

22 Sákdágnen tenhud sakay pasiyaan en Piyesta nen Páglaan
ten Templo ti Jerusalem.
23 Dikona ked ti Jesus ten Templo a máglakad-lakad ten
balkon ni Solomon,
24 ay pinalebutan siya nen Judio hidi sakay kinagi di dikona,
"Bakin págdadudaán mu kami pa? Kagiyán mu dikomi ni
talaga siko dán ti Cristo."

25 Kinagi ni Jesus dikodi, “Kinagi ku dán ben dikomoy, peru
awan kam maniwala. En gággamitán ku hidi ten pamamag-
itan nen ngaran nen Ama ku en magpatunay tungkul dikoku.
26 Peru awan kam maniwala, gapu awan kam kabilang ten
tupa ku hidi.
27 Mágsanig dikoku en tupa ku hidi, tukoy ku hidi sakay
sumunud hidi dikoku.
28 Atáddán ku hidi ti biyag a awan ti katapusan. Maski
nikan ay awan hidi mepahamak sakay awan hidi maagew
nen deyaman dikoku.
29 En Ama ku a náng-atád dikodi dikoku ay dakila ten atanan
sakay awan ti makapangagew dikodi ten Ama ku.
30 Sikán ay ten Ama ku ay eessa la.”

31 Pákkasanig nen Judio hidi ti iyud ay, nangkopkop hidi a
ruway ti batu tánni batuwán di siya.
32 Kinagi ni Jesus dikodi, “Makpalák a impeta dikomoy a
mágkaganda a gamet a gubwat ten Ama ku. Hádya ti hidi iyud
pangbatuwan moyid dikoku?”
33 Tummábbig en pinunu hidi nen Judio hidi, “Bakán a gapu
ten mágkaganda a gamet kaya batuwán mi ka nan gapu ten
páglapastangan mu ten Diyos! Gapu kinagi mu a Diyos ka peru
tolay ka la.”
34 Kinagi ni Jesus dikodi, “Awan beman nakasulat ten Kau-
tusan moy a, ‘Kinagi ku a diyos kam?’
35 Diyos hidi en nangdulaw nen Kautusan ten nángtiwalaan
hidi ten upos nen Diyos, sakay awan maari a tanggiyan en
kinagi nen kasulatan.
36 Sikán ay pinili sakay inutusan nen Ama. Konya moy a
makagi a linapastangan ku en Diyos gapu kinagi ku a Anakák
nen Diyos?
37 Ni awan ku gamitán en pagamet hidi dikoku nen Ama ku,
ay dyan kam maniwala dikoku.
38 Peru ni gamitán ku hidi iyud, ay dapat a paniwalaan
moy en ginággamet ku, maski ni awanák moy paniwalaan.
Ni magkakonahud ay masiguradu moy a ked dikoku en Ama
sakay kedák bi dikona.”

39 Laan di dámman siya a dikáppán, peru nakalisi siya.

40 Nagsoli dámman ti Jesus ten dibelyu ni Jordan, adeni ten
nagbinyagan ni Juan. Mentras a ked haud siya ay,
41 makpal a ummangay dikona. Kinagi nen tolay hidi, “Ti
Juan ay awan ti ginamet a himala, peru tatarudan en atanan
a kinákkagi na tungkul ti tolayid a iyád.”
42 Kaya makpal en summampalataya kánni Jesus haud.

11

En Kákkatay ni Lazaro

1 Nadid, tehud a lállaki a nagkasakit ti Betania a en ngaran
na ay ti Lazaro a kapatkaka de Maria ay ti Marta.
2 Ti Maria en nangbulak ten básset nen Panginoon ti
págpasárrub sakay pinahidan na ten buuk na. Gapu tehud a
saket ti Lazaro,
3 kaya impekagi nen matkaka kánni Jesus a, "Panginoon, en
mahal mu a amigu ay tehud a saket."
4 Peru dikona masanig iyud ni Jesus, ay kinagi na, "Awan
siya matay ten saket na. Nangyari iyud tánni maparangalan
en Diyos sakay ten pamamag-itan ni iyád ay maparangalan
en Anak nen Diyos."
5 Mahal ni Jesus en matátkaka a de Marta, Maria ay ti Lazaro.
6 Peru nagpalipas pa siya ti duwwa a aldew sapul dikona a
mabareta na a tehud a saket ti Lazaro.
7 Kállipas nen duwwa a aldew, ay kinagi na ten disepulus na
hidi, "Magsoli kitam ti Judea."
8 Kinagi nen disepulus na hidi, "Maistu, awan beman
págbabaditan ka dán a batuwán nen pinunu hidi nen Judio
hidi? Bakin magsoli ka dámman haud?"
9 Kinagi ni Jesus, "Awan beman tehud a sapulu ay ti duwwa
a odas ten maghapun? Awan mesángdul en maglakad ni
aldew, gapu ketan na en demlag ni munduwiday.
10 Peru mesángdul en maglakad ti gibi, gapu awan dikona
en demlag."
11 Káttapos ni iyud, ay kinagi na dikodi, "En amigu tam a
ti Lazaro ay netidug, kaya kadtamon haud angen ku siya
lukagán."
12 "Panginoon, ni konahud ay magpiyya la siya," kagi nen
disepulus na hidi.
13 En gustu a kagiyán ni Jesus ay patay dán ti Lazaro, peru
en akala nen disepulus na hidi ay talaga a tidug la.
14 Kaya kinagi ni Jesus ti mahusay, "Natay dán ti Lazaro.
15 Peru masayaák ta awanák haud tánni sumampalataya
kam dikoku. Kaya kadtamon haud."
16 Nadid, ti Tomas a ngángngaranan di a Kambal, ay nagakit
ten kaguman na hidi. "Kadtamon mákkuyug kitam ten Maistu,
maski mákkatay kitam dikona."

Ti Jesus en Kákkabiyag a Ruway sakay en Biyag

17 Káddemát de Jesus ti Betania, ay natukuyan na a áppat dán
a aldew a nakalábbáng ti Lazaro.
18 Manga tállu a kilometru en kadeyu ni Betania ti
Jerusalem.

19 Sakay makpal ten taga-Jerusalem hidi en ummangay kánde Marta ay ti Maria tánni mangparapara dikodi.
20 Ten pákkasanig ni Marta a pademát ti Jesus, ay tinagbu na sakay inuron na siya. Peru ti Maria ay nawarak la ten bilay di.
21 Kinagi ni Marta, "Panginoon, ni ked ka la nakuwan háddi ay awan nakuwan natay en kapatkaka ku.
22 Peru tukoy ku, a maski nadid ay iyatád nen Diyos en ányaman a agidán mu dikona."
23 Kinagi ni Jesus dikona, "Mabiyag a ruway en kapatkaka mu."
24 Kinagi ni Marta, "Tukoy ku a mabiyag siya a ruway ten katapusan a aldew."
25 Kinagi ni Jesus dikona, "Sikán en makapangatád ti biyag sakay en ruway a kákkabiyag. Ni deyaman en sumampalataya dikoku, maski matay ay mabiyag a ruway.
26 Sakay en deyaman a biyag nadid a sumampalataya dikoku ay awan matay maski nikan. Maniwala ka beman?"
27 Tummábbig siya, "Maniwalaák Panginoon! Sumampalatayaák dikomu sakay maniwalaák a siko en Cristo, en Anak nen Diyos, a áorayán mi a pademát ti munduwiday."

Nagsanget ti Jesus

28 Káttapos ni iyud ay ummuli ti Marta. Inangay na sinekretu en wadi na a kinagiyan, "Keddán en Maistu, padulaw na ka."
29 Ten pákkasanig ni Maria, ay pagdaka siya a tummaknág sakay tummagbu kánni Jesus.
30 (Awan palla nakademát ti Jesus ten baryu, ked palla siya ten nangtagbuwan dikodi ni Marta.)
31 Inumunud kánni Maria en Judio hidi a mangparapara dikodi, dikona ketan di a magalistu siya a lumuwas ten bilay di. Akala di ay angay siya ten páglábbángngan a magsanget.
32 Káddemát ni Maria ten puwestu ni Jesus, ay lummuhud siya ten táttaknággan na. Kinagi na, "Panginoon, ni ked ka la nakuwan háddi ay awan natay en kapatkaka ku."
33 Nahabag ti Jesus ten pákketa na a magsanget ti Maria sakay en Judio hidi a kaguman na.
34 "Hádya nánglábbángngan moyid dikona?" kagi ni Jesus.
"Karon hád Panginoon angen mu ilingán." tábbig di dikona.
35 Nagsanget ti Jesus.
36 Kaya, kinagi nen Judio hidi, "Ilingán moy talaga a mahal na ti Lazaro!"
37 Peru kinagi nen agum, "Nagpapiyya siya ti burák, bakin awan na napugád en kákkatay ni Lazaro?"

38 Káddemát ni Jesus ten páglábbángngan ay nalungkut siya a ruway. En páglábbángngan ay kuweba a tehud a takáp a dikál a batu en bunganga na.
39 Kinagi ni Jesus dikodi, “Ibutan moy batuwen.” Kinagi ni Marta, “Panginoon kaáppat na dán nadid a aldew siguradu a mabuyok dán siya.”
40 Kinagi ni Jesus, “Awan beman kinagi ku dikomu a ni sumampalataya ka dikoku ay ketan mu nen kaluwalhatian nen Diyos?”
41 Kaya inibutan di en batu. Sakay tummangad ti Jesus a kinagi na, “Ama, magpasalamaták dikomu gapu sinanigák mu.
42 Tukoy ku Ama a pirmiyák mu a sanigán. Kaya ku iyád a kinagi ay gapu ti tolayiday hidi, tánni maniwala hidi a siko en nangutus dikoku.”
43 Káttapos na iyud a kinagi, ay impákraw na a, “Lazaro, lumuwas ka haán!”
44 Linumuwas ngani ti Lazaro, a nabalutan ti damit a panglábbáng en lima na sakay en básset na, tehud bi a takáp a damit en rupa. Kinagi ni Jesus, “Okbisan moy siya, tánni makalakad dán siya.”

En Balak a Kontra kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2)

45 Kakpalan ten Judio hidi a kaguman ni Maria a naketa ten ginamet ni Jesus ay summampalataya hidi dikona.
46 Peru en agum, ay ummangay hidi ten Pariseo hidi sakay imbareta di en ginamet ni Jesus.
47 Kaya inipun nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen Pariseo hidi en kagawad hidi nen Sanedrin. Kinagi di a, “Ánya gamitán tamid? Makpal dán a ginággamet a himala i tolayid a iyán.
48 Ni páppabayan tam siya a magtulos-tulos ti gággamitán naen ay mapaniwala na en atanan. Ni magkakonahud ay angay háddi en Romano hidi sakay sidaán di en Templo sakay pahirapan di en bansa tam.”
49 Peru en essa dikodi a ti Caifas, a kapunuwan nen padi hidi tenhud, ay kinagi na, “Talaga a awan kam ti tukoy!
50 Awan moy beman maisip a mas mapiyya pa ni essa la matayid alang-alang ten banuwan, nan ni mepahamak en buu a bansa?”
51 Awan gubwat ten sadili na iyud a kinagi ni Caifas. Nan bilang kapunuwan nen padi hidi ti iyud a taon ay impahayag na a dapat a matay ti Jesus alang-alang ten bansa di.
52 Sakay tánni maipun en atanan a nekalat a anak nen Diyos.

53 Sapul haud, ay nagisipan di dán ni konya di a mapabunu
ti Jesus.
54 Kaya ti Jesus ay awan dán pinumeta a maglakad ti Judea.
Nan nagdiretsu dán siya ten banuwan a Efraim a adeni ten
kaparangan. Sakay haud pala siya a nákpágyan a kaguman
nen disepulus na hidi.
55 Nadid, adeni dán en Piyesta nen Aldew nen Págtalib nen
Judio hidi, makpal a inumangay a tolay ti Jerusalem bagu
a dumemát en piyesta, tánni tupadán di en utus ni Moises
tungkul ten páglinis ti bággi.
56 Inaryok di ti Jesus ten Templo, sakay nagtanungan hidi,
"Ánya ti palagay moyid? Umangay wád siya ti piyestaidi?"
kagi di.
57 Nagutus en kapunuwan nen padi hidi sakay en Pariseo
hidi, a ikagi dikodi nen tolay hidi ni hádya puwestuwid ni
Jesus, tánni mapadikáp di siya.

12

Binulakan ti Pasárrub ti Jesus
(Mt. 26:6-13; Mc. 14:3-9)

1 Nadid, ánnám pa a aldew bagu en Piyesta nen Aldew nen
Págtalib, ti Jesus ay dummemát ti Betania, ten banuwan ni
Lazaro a biniyag na a ruway.
2 Kaya naghanda hidi haud ti pangapon para kánni Jesus,
sakay kumman hidi a kaguman ti Lazaro. Ti Marta ay
nagserbi dikodi.
3 Nangalap ti Maria ti kalahati ni litru a mahal a kalasi ni
págpasárrub, iyád ay puru a págpasárrub a gubwat ten mula
a nardo. Imbulak na iyud ten babásset ni Jesus. Káttapos
ay pinahidan na ten buuk na. Sakay en buu a bilay ay
summárrub.
4 Ti Judas Iscariote, en disepulus ni Jesus a mángtokyon
dikona en nagkagi a,
5 "En halaga ni pasárrubid a iyán ay katumbas nen essa a
taon a suweldu. Bakin a awan tam dálla inlaku sakay inyatád
ten mágkahirap hidi en pilak?"
6 Kinagi na iyud bakán a gapu tehud siya a malasakit ten
mágkahirap hidi nan gapu a essa siya a mágtakaw. Siya en
mágsaddi ten pilak di sakay kákkupitán na iyud.
7 Tummábbig ti Jesus, "Pabayan moy la siya. Imbulak na
iyud ten bággi ku bilang pághanda ten páglábbáng dikoku.
8 En mágkahirap ay pirmi moy hidi a kakaguman, peru sikán
ay awanák moy pirmi a kakaguman."

En Balak Kontra kánni Lazaro

9 Ten dikona a nabareta nen makpal a Judio a ked ti Betania
ti Jesus ay ummangay hidi haud, bakán la a gapu kánni Jesus
nan gustu di bi a ketan ti Lazaro a biniyag na a ruway.
10 Kaya binalak nen pinunu hidi nen padi hidi a pabunu di
bi ti Lazaro,
11 gapu siya en dahilan ni bakin a en Judio hidi ay humi-
walay dán dikodi sakay sumampalataya dán kánni Jesus.

En Págtanggap di kánni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40)

12 Nadid, ten kailawan na ay nabareta nen tunay ti kakpal
a tolay a nákpamiyesta a ti Jesus ay tamu ti Jerusalem.
13 Kaya nangalap hidi ti palapa ni palma sakay tinagbu di
ti Jesus. Ipáppákraw di a, "Puriyán en Diyos! Pagpalaán en
dumemát ten ngaran nen Panginoon. Puriyán en Hari ni
Israel!"
14 Netan ni Jesus en essa a bul-u palla a asno sakay
sinakayan na iyud, kona ten nesulat a,
15 "Dyan kam manteng, sikam a taga-Sion hidi!
Mágsanig kam! Dumemát dán en Hari moy,
a sumássakay ten bul-u a asno!"
16 Awan iyud naintendiyan nen disepulus na hidi. Peru
dikona a mabiyag a ruway ti Jesus sakay maluwalhati, ay
naala-ala di en kinagi ten kasulatan tungkul dikona, kaya
kona ngani haud en nangyari.
17 Dikona a biyagán a ruway ni Jesus ti Lazaro ay makpal en
naketa. Iyud a pangyayari ay angay di imbábbareta.
18 Iyud en dahilan ni bakin a tinagbu siya ni sakonahud ti
kakpal a tolay gapu nabareta di en ginamet na hidi a himala.
19 Namágguronan nen Pariseo hidi a, "Awan kitamon ti mag-
amet! Ilingán moy umunonud dán dikona atanan a tolay!"

Inaryok nen Sangan a Griego ti Jesus

20 Nadid ay tehud a sangan a Griego a ummangay ten
piyesta nen Aldew nen Págtalib tánni sumamba.
21 Ummadeni hidi kánni Felipe a taga-Bethsaida a sakup ni
Galilea sakay kinagi di, "Maari kami wád a mákpágguron kánni
Jesus?"
22 Kinagi iyud ni Felipe kánni Andres sakay hidi a duwwa
en ummadeni kánni Jesus sakay kinagi di iyud.
23 Kinagi ni Jesus, "Dummemát dán en odas tánni
parangalan en Anak nen Tolay.
24 Tandaan moy: mentras a awan matáknig ten luta en essa
a butil nen trigo sakay matay ay manatili iyud a mágge essa.
Peru ni matay ay magbunga iyud ti makpal.
25 En tolay a magpahalaga ti hustu ten biyag na ay siya
en mawanan, peru ni deyaman en awan mangpahalaga ten

biyag na ti munduwiday gapu la dikoku ay magkahud ti biyag a awan ti katapusan.
26 Ni deyaman en magserbi dikoku ay dapat a sumunud dikoku, sakay ni ked hádyaák ay ked bi siya haud. Ni deyaman en magserbi dikoku ay parangalan nen Ama."

Kinagi ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na

27 Kinagi pa ni Jesus, "Mabalisaák nadid. Kagiyán ku beman ten Ama a iligtasák na ten adeni dán a pághirap ku? Awan! Gapu iyád en dahilan ni bakin a kedák háddi."
28 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Ama, parangalan mu en ngaran mu."
Sakay en boses a gubwat dilanget en tummábbig a, "Pinarangalan ku dán iyád sakay ruway ku a parangalan."
29 Nasanig iyud nen tolay hidi a ked haud kaya kinagi di, "Nagkáddur" Kagi bi nen agum ay, "Nákpágguron dikona en essa a anghel!"
30 Kinagi ni Jesus, "Impasanig iyud a boses para dikomoy, bakán a para dikoku."
31 "Nadid dán en panahun tánni hatulan i munduwiday. Sakay iyád dán bi en panahun a hatulan en pinunu ni munduwiday.
32 Sakay ni melangkawák ay paadeniyán ku dikoku en atanan a tolay."
33 (Kinagi na iyád tánni ipeta na ni konya siya a matay.)
34 Tummábbig en tolay hidi, "Kinagi nen Kautusan a en Cristo ay mabiyag a awan ti katapusan. Bakin a kinagi mu a kailangan a melangkaw en Anak nen Tolay? Deya beman en Anak nen Tolay a kákkagiyán mu?"
35 Tummábbig ti Jesus, "Awan dán magmalay a kakaguman moy en demlag. Tulos kam a maglakad mentras a kaguman moy palla en demlag, tánni awan kam maabutan nen diklám. Gapu awan tukoy nen maglakad ten kadiklámman ni hádya en angayan na.
36 Sumampalataya kam ten demlag mentras a kaguman moy palla en demlag tánni magin anak kam nen demlag." Káttapos na hidi a kagiyán ay lummakad ti Jesus sakay tinaguwan na hidi.

Awan Summampalataya kánni Jesus en Judio hidi

37 Nadid, maski ni netan nen Judio hidi en makpal a himala a ginamet ni Jesus ay awan padi hidi summampalataya dikona.
38 Ni konahud ay natupad en kinagi ni Propeta Isaias a,
"Panginoon, deya naniwalaid ten impahayag mi?
Deya i nángpetaan muwid ten kapangyariyan mu?"
39 Awan ngani hidi maniwala gapu kinagi ni Isaias,

40 “Binurák nen Diyos en mata di
sakay pinakáttug na en pusu di,
tánni awan hidi maketa,
sakay awan makaintendi en isip di,
bakay sumoli hidi dikoku
sakay pagpiyyaán ku hidi.”
41 Kinagi iyád ni Isaias gapu netan na en kaluwalhatian
ni Jesus, sakay nagupos siya tungkul kánni Jesus.
42 Konapamanhud, ay makpal ten pinunu hidi nen Judio
hidi en naniwala dikona. Peru insekretu di la gapu ten ánteng
di ten Pariseo hidi, bakay itiwalag di hidi ten sinagoga.
43 Gapu mas ginustu di pa a kasayaan nen tolay nan
kasayaan nen Diyos.

En Upos ni Jesus en Manghatul

44 Sakay mabegsák a kinagi ni Jesus, “En maniwala dikoku
ay bakán la a sikán en naniwalaan na, nan pati en nangutus
dikoku.
45 Sakay en naketa dikoku ay naketa dán bi ten nangutus
dikoku.
46 Ummangayák háddi bilang demlag ti munduwiday, tánni
deyaman en maniwala dikoku ay awan dán manatili ten
kadiklámman.
47 Ni deyaman en nakasanig ten upos ku hidi peru umád a
sumunud ay awan ku siya hatulan. Gapu ummangayák háddi
bakán a tánni hatulan ku i munduwiday nan para iligtas iyád.
48 Tehud a manghatul ten mángtakwil dikoku sakay en awan
mangtanggap ten upos ku hidi; en upos a impangaral ku en
manghatul dikodi ten katapusan a aldew.
49 Gapu awanák magupos a gubwat la ten sadili ku, nan en
Ama a nangutus dikoku en nángkagi ni ánya i dapat kuwid a
kagiyán sakay ipahayag.
50 Sakay tukoy ku a en utus na ay makapangatád ti biyag a
awan ti katapusan. Kaya en pekagi nen Ama en ipáppahayag
ku dikomoy.

13

Inugasan ni Jesus en Babásset nen Disepulus na hidi

1 Nadid, dikona a saldew dálla bagu a Piyesta nen Aldew
nen Págtalib ay tukoy ni Jesus a dumemát dán en panahun
a lumakad dán siya ti munduwiday tánni sumoli dán siya
ten Ama. Mahal ni Jesus en disepulus na hidi a ked ti
munduwiday, sakay en págmahal na dikodi ay hanggan ten
katapusan.

2 Ti gibiyid a iyud a nangapon hidi, ay immula dán nen
diyablo ten isip ni Judas Iscariote a anak ni Simon a itokyon
na ti Jesus ten Judio hidi.
3 Tukoy ni Jesus a atanan a kapangyariyan ay inyatád dán
dikona nen Ama. Sakay tukoy na bi a gubwat siya ten Diyos
sakay pasoli dán siya ten Diyos.
4 Mentras a kuman hidi ay tummaknág ti Jesus sakay in-
eklas na en alikábkáb na sakay imburebád na ten sáppang na
en tuwalya.
5 Káttapos ay nángbulak siya ti dinom ten palanggana sakay
sinapulan na a ugasan en babásset nen disepulus na hidi
sakay pinahidan na ten tuwalya a bumábburebád ten sáppang
na.
6 Ten dikona a ummadeni siya kánni Pedro ay inumád siya.
Kinagi na, "Panginoon, bakin siko pa i mangugasid ti babásset
kuwiday?"
7 Tummábbig ti Jesus, "Awan mu maintendiyan i gággamitán
kuwiday nadid, peru maintendiyan mu labi iyád káttapos."
8 Ruway a kinagi ni Pedro, "Panginoon, umáddák a siko i
mangugasid ti básset kuwiday hidi. Tummábbig ti Jesus, "Ni
awan mu paugas i básset muwen ay awan ka ti kaugnayan
dikoku."
9 Kaya kinagi ni Pedro, "Ni konahud Panginoon ay bakán la
i básset kuwiday hidi i ugasan muwid nan pati dán bi i lima
kuwiday hidi sakay ulu ku."
10 Kinagi dikona ni Jesus, "En nakapágdigus dán ay awan dán
kailangan a ugasan puwera la ten babásset na, gapu malinis
dán en buu moy a bággi. Malinis kamon, peru bakán a atanan
moy."
11 (Kinagi ni Jesus a awan atanan ay malinis gapu tukoy na
ni deya en mángtokyon dikona.)
12 Káttapos a maugasan ni Jesus en babásset di hidi ay ruway
na insulot en alikábkáb na sakay summoli siya ten lamisaan.
Káttapos ay tinanung na hidi, "Naintendiyan moy beman en
ginamet ku dikomoy?"
13 "Dáddulawanák moy a Maistu sakay Panginoon, ay tama
kam gapu iyán ngani en tatarudan.
14 Nadid ni sikán a Panginoon sakay Maistu moy ay nagugas
ten babásset moy hidi ay dapat bi a mamagugasan kam ti
básset.
15 Impeta ku dikomoy en halimbawa a dapat moy a arigán.
Kaya gamitán moy bi en ginamet ku dikomoy.
16 Kagiyán ku dikomoy: en alipin ay awan mataas nan en
amu na, sakay awan bi ti inutusan a mas mataas nan ten
nangutus dikona.

17 Ni naintendiyan moy hidi iyád a bagay sakay gamitán
moy ay pagpalaán kam nen Diyos.
18 Awan ku kagiyán a pinagpala kam a atanan, gapu tukoy
ku en pinili ku hidi. Peru kailangan a matupad en kinagi nen
Kasulatan a, 'Tinaraidurák nen tolay a pinakan ku.'
19 Kagiyán ku iyád dikomoy bagu a mangyari tánni ni mang-
yari dán ay sumampalataya kam a, 'Sikán ay sikán dán.'
20 Kagiyán ku dikomoy a: ni deyaman en mangtanggap ten
inutusan ku ay mangtanggap bi dikoku sakay ni deyaman
en mangtanggap dikoku ay mangtanggap bi ten nangutus
dikoku."

Kinagi ni Jesus a Tehud a Mángtokyon Dikona
(Mt. 26:20-25; Mc. 14:17-21; Lu. 22:21-23)

21 Káttapos a kagiyán ni Jesus hidi iyud ay nabalisa siya ti
hustu sakay kinagi na, "Kagiyán ku dikomoy a essa dikomoy
en mángtokyon dikoku."
22 Nággilengan en disepulus hidi gapu awan di tukoy ni deya
en gustu a kagiyán ni Jesus.
23 En disepulus a mahal ni Jesus ay kasadát na.
24 Sininyasan siya ni Simon Pedro a tanungán na kánni Jesus
ni deya en gustu na a kagiyán.
25 Kaya summandig siya ten abaga ni Jesus sakay intanung
na, "Panginoon deya gustu muwid a kagiyán?"
26 Tummábbig ti Jesus, "En páng-atáddan ku ten tinapay
káttapos ku a isawsaw ay siya iyud." Kaya nangalap ti Jesus
ti tinapay sakay káttapos na a insawsaw ay inyatád na kánni
Judas a anak ni Simon Iscariote.
27 Ten dikona a matanggap ni Judas en tinapay ay sináddáp
siya ni Satanas. Kinagi ni Jesus dikona, "Gamitán mu dán a
pagdaka en dapat mu a gamitán."
28 Peru maski ni essa ten kaguman hidi ni Jesus a nangapon
ay awan di naintendiyan ni bakin a kinagi iyud ni Jesus.
29 Gapu ti Judas en tagatawid ten pilak di ay inisip nen agum
a inutusan siya ni Jesus a mamali ten kailangan di hidi para
ten piyesta oni angay siya mangatád ti limus ten mágkahirap
hidi.
30 Ten dikona a makakan dán ti Judas ten tinapay ay lum-
makad siya. Gibi dán ti odasid a iyud.

En Bigu a Utus

31 Ten dikona a nakalakad dán ti Judas ay kinagi ni Jesus,
"Nadid ay mehayag dán en karangalan nen Anak nen Tolay,
sakay ten pamamag-itan na ay mehayag bi en karangalan
nen Diyos.
32 Sakay ni mehayag dán en karangalan nen Diyos
ten pamamag-itan nen Anak nen Tolay, ay en Diyos bi

mánghayagid ten karangalan nen Anak sakay gamitán na iyud a pagdaka."

33 Anak ku hidi, badit dálla a panahun a makagumanák moy. Aryokánnák moy, peru kona ten kinagi ku ten Judio hidi, 'Awan kam makaangay ten angayan ku.'

34 Essa a bigu a utus en iyatád ku dikomoy: magmahalan kam! Ni konya takam a minahal ay kona bi hud en págmahal moy ten balang essa.

35 Ni magmahalan kam ay matukuyan nen atanan a tolay a sikam ay disepulus ku hidi."

Kinagi ni Jesus en Pángpamen Dikona ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34)

36 Tinanung ni Simon Pedro ti Jesus, "Panginoon, hádya i angayan muwid?" Tummábbig ti Jesus, "Ten angayan ku ay awan ka makaunud nadid, peru makaunud ka labi balang aldew."

37 Nagtanung pa ti Pedro, "Panginoon, bakin a awanák maari a umunud dikomu nadid? Nakahandaák bi a matay para dikomu."

38 Tummábbig ti Jesus, "Iyalay mu i biyag muwen para dikoku? Tandaan mu: bagu a magtarakket en manok ay pumentálluwák mu a ipamen."

14

Ti Jesus en Dilan

1 Kinagi ni Jesus dikodi, "Dyan kam mabalisa. Sumampalataya kam ten Diyos sakay sumampalataya kam bi dikoku.

2 Ten bilay nen Ama ku ay makpal a kuwartu. Angayák haud para paghanda takam ti mapágyanan moy. Awan ku iyád kagiyán dikomoy ni awan tatarudan.

3 Ni kedák dán haud sakay nehanda ku dán en mapágyanan moy ay soliyák sakay ikuyug takam tánni ni ked hádyaák ay ked kam bi haud.

4 Sakay tukoy moy dán en dilan a patamu ten angayan ku."

5 Kinagi ni Tomas dikona, "Panginoon, awan mi tukoy ni hádya angayan muwid, konya mi a matukuyan en dilan?"

6 Tummábbig ti Jesus, "Sikán en dilan, en katutuhanan, sakay en biyag. Awan ti makaangay ten Ama ni awan ten pamamag-itan ku.

7 Ni matenggiyák moy ay tukoy moy dán bi en Ama ku. Sapul nadid ay matenggi moy dán siya sakay netan moy dán."

8 Kinagi ni Felipe dikona, "Panginoon, ipeta mu la dikomi en Ama ay makontentu kami dán."

9 Tummábbig ti Jesus, "Felipe, awanák mu palla bali tukoy, maski nalay kitamon a mamagkakaguman? En naketa

dikoku ay naketa dán bi ten Ama. Bakin a kagiyán mu pa a, ‘Ipeta mu dikomi en Ama’?
10 Awan ka beman maniwala a kedák ten Ama sakay en
Ama ay ked dikoku? En upos hidi a kagiyán ku dikomoy ay
bakán a gubwat dikoku nan gubwat ten Ama a ked dikoku.
Siya en manggamet ten bagay hidi a gággamitán ku.
11 Maniwala kam a sikán ay ked ten Ama sakay en Ama ay
ked dikoku. Ni umád kam a maniwala ten kákkagiyán ku ay
maniwala kam gapu ten ginamet ku.
12 Kagiyán ku dikomoy en tatarudan: en manampalataya
dikoku ay makagamet bi ten gággamitán ku ti mas higit pa,
gapu sumoliyák dán ten Ama.
13 Sakay ányaman en agidán moy ten ngaran ku ay gamitán
ku tánni maparangalan en Ama ten pamamag-itan nen Anak.
14 Gamitán ku en ányaman a agidán moy ten pamamag-itan
nen ngaran ku.”

En Pangaku Tungkul ten Banal a Ispiritu

15 “Ni mahalák moy ay sunudán moy en utus ku hidi.
16 Sakay agidán ku ten Ama a paangayán na dikomoy en
Tagagiyya a makaguman moy a awan ti katapusan.
17 Iyád ay en Ispiritu nen katutuhanan, a awan matanggap
ni munduwiday gapu awan siya ketan oni tukoy ni munduwi-
day. Peru tukoy moy siya, gapu siya ay kakaguman moy
sakay mágyan siya dikomoy.”
18 “Awan takam iwarak a awan ti kaguman; soliyán takam.
19 Awan dálla malay ay awanák dán ketan nen taga-mundu
hidi, peru ketanák moy; gapu mabiyagák sakay mabiyag kam
bi.
20 Ti aldewid a iyud ay matukoyan moy a sikán ay ked ten
Ama ku, sikam ay ked dikoku sakay sikán ay ked dikomoy.”
21 “Ni deyaman en mangtanggap sakay sumunud ten utus
ku hidi ay siya en magmahal dikoku. En magmahal dikoku ay
mahalán bi nen Ama ku. Mahalán ku bi siya sakay magpaki-
lalaák dikona.”
22 Tinanung siya ni Judas (bakán a ti Iscariote), “Pangi-
noon, bakin dikomi ka la a magpakilala ti hustu bakán a ti
munduwiday?”
23 Tummábbig ti Jesus, “En magmahal dikoku ay sumunud
ten utus ku hidi. Mahalán siya nen Ama ku sakay umangay
kami mákpágyan dikona.
24 En awan magmahal dikoku ay awan sumássunud ten utus
ku hidi. Sakay en upos hidi a nasanig moy dikoku ay awan
gubwat dikoku nan ten Ama a nangutus dikoku.”
25 “Kinagi ku hidi iyád a bagay dikomoy mentras a kakagu-
manák moy palla.

26 Peru en Tagagiyya, en Banal Ispiritu a paangayán háddi
nen Ama ten ngaran ku ay siya en magtoldu dikomoy ten
atanan a bagay sakay magpaala-ala ten atanan a kinagi ku
dikomoy."
27 "Kapayapaan en iwarak ku dikomoy. En kapayapaan
ku en iyatád ku dikomoy; bakán iyád a kona ten iyatád ni
munduwiday. Dyan kam mabalisa sakay dyan kam manteng.
28 Kinagi ku dán dikomoy a, 'Lumakadák peru sumoliyák
labi.' Ni mahalák moy, ay dapat a magsaya kam ta angayák
ten Ama, gapu mas dakila en Ama nan sikán.
29 Kagiyán ku dán hidi iyád dikomoy bagu pa a mangyari
tánni ni mangyari dán ay maniwala kam dikoku.
30 Awan ku dán pakaatakdugán i kákkagiyán kuwiday dikomoy, gapu pademát dán en pinunu ni munduwiday. Awan
siya ti kapangyariyan dikoku,
31 kaya la dapat a matukuyan ni munduwiday a mahal ku
en Ama ku, kaya gamitán ku en inyutus na dikoku. Kamon
dán, kadtamon!"

15

Ti Jesus en Ponan nen Ubas

1 Kinagi pa ni Jesus ten disepulus na hidi, "Sikán en
tatarudan a ponan nen ubas sakay en Ama ku en mánggalaga.
2 Káttolán na en balang pinget a awan magbunga sakay
káttulan na sakay linisan en balang pinget a magbunga tánni
lalu pa a magbunga ti makpal.
3 Malinis kamon gapu ten upos hidi a kinagi ku dikomoy.
4 Manatili kam dikoku sakay manatiliyák dikomoy. Awan
makapagbunga en pinget a awan manatili a nakakabit ten
ponan. Kona bi hud i mangyariyid, awan kam makapagbunga ni awan kam manatili dikoku."
5 "Sikán en ponan nen ubas, sikam en pinget hidi. En manatili dikoku sakay manatiliyák bi dikona ay makapagbunga
ti makpal. Gapu awan kam ti magamet ni nakahiwalay kam
dikoku.
6 En awan manatili dikoku ay kona ten pinget hidi a ibut
sakay magmadi. En kona hidi haud a pinget ay puronán sakay
tutudán.
7 Ni manatili kam dikoku sakay manatili dikomoy en upos
ku hidi, ay iyatád ku dikomoy ányaman en agidán moy.
8 Maparangalan en Ama ni magbunga kam ti makpal, ni
konahud en mangyari ay mepeta moy a sikam ay disepulus
ku.
9 Mahal takam a kona ten págmahal nen Ama dikoku. Manatili kam ten págmahal ku.

10 Ni sássunudán moy en utus ku hidi ay manatili kam ten págmahal ku. Kona dikoku, sássunudán ku en utus hidi nen
Ama ku, kaya nanatiliyák ten págmahal na.
11 "Kinagi ku hidi iyád a bagay dikomoy tánni makabahagi
kam bi ten kasayaan ku, sakay magin kompletu en kasayaan
moy.
12 Iddi en utus ku: magmahalan kam a kona ten págmahal
ku dikomoy.
13 Awan ti págmahal a mas higit pa ten págmahal nen essa a
tolay a náng-alay ten biyag na para ten amigu na.
14 Amigu takam ni sássunudán moy en utus ku hidi.
15 Awan takamon dulawán a alipin gapu awan tukoy nen
alipin en gággamitán nen amu na. Nan, dulawán takamon a
amigu gapu kinagi ku dán dikomoy en atanan a nasanig ku
ten Ama ku.
16 Bakán a sikam en nangpili dikoku. Sikán en nangpili
dikomoy sakay inutusan takam tánni magbunga kam ti mak-
pal sakay en bunga moy ay manatili. Ni magkakonahud ay
ányaman a agidán moy ten Ama ten pamamag-itan nen ngaran
ku ay iyatád na dikomoy.
17 Kaya iddi en utus ku dikomoy: magmahalan kam."

En Iyamut ni Munduwiday

18 "Ni maiyamut dikomoy i munduwiday ay dapat moy a
matukuyan a naiyamut dán iyád dikoku bagu a sikam.
19 Ni kabilang kam ti munduwiday ay mahalán di kam.
Peru awan kam kabilang dikodi, nan pinili takam a gubwat
dikodi.
20 Tandaan moy en kinagi ku dikomoy a awan ti alipin a
mas higit ten amu na. Ni inusigák di ay usigán di kam bi.
Sakay ni sinunud di en utus ku ay sunudán di bi en kagiyán
moy.
21 Usigán di kam gapu ten pánnampalataya moy dikoku sakay
gapu awan di tukoy en nangutus dikoku.
22 Ni awanák ummangay háddi sakay nangaral dikomoy ay
awan nakuwan hidi ti kasalanan. Peru nadid ay awan hidi ti
merason ten kasalanan di.
23 Ni deyaman en maiyamut dikoku ay maiyamut bi ten
Ama ku.
24 Ni awanák nanggamet ten atubengán di ti himala a
awan nagamet ni maski deyaman ay awan nakuwan hidi
ti kasalanan. Peru maski ni netan di dán en himala hidi a
ginamet ku ay maiyamut padi hidi dikoku sakay ten Ama ku.
25 Ti ginamet diyid a iyád ay natupad en nesulat ten Kautu-
san a: 'Maiyamut hidi dikoku a awan ti dahilan.'

26 “Peru en Tagagiyya en Ispiritu nen katutuhanan ay
umangay háddi a gubwat ten Ama. Paangayán ku siya háddi a
gubwat ten Ama, sakay siya en magpatunay tungkul dikoku.
27 Sakay dapat kam bi a magpatunay tungkul dikoku gapu
kaguman takamon sapul pa ten sapul.”

16

1 “Kagiyán ku atananid a iyád dikomoy tánni awan kam
mawanan ti pánnampalataya dikoku.
2 Palayasán di kam ten sinagoga hidi. Ti katunayanid
dumemát en panahun a en deyaman a mangbunu dikomoy
ay magakala a magserbi ten Diyos.
3 Sakay gamitán di iyád gapu awanák di kilala maski en
Ama.
4 Peru kagiyán ku dikomoy bagayid a hidi iyád tánni,
káddemát nen odas a gamitán di iyád, ay maala-ala moy a
impadipalongu ku dán iyád dikomoy.”

En Gamitán nen Banal a Ispiritu

“Awan ku palla kinagi dikomoy bagayid a hidi iyád ten
sapul gapu kagumanák moy palla.
5 Peru nadid ay soliyák dán ten Ama ku a nagpaangay
dikoku. Awan ti essa man dikomoy a nagtanung dikoku ni
hádya angayan kuwid.
6 Peru gapu kinagi ku dán dikomoy, ay naglungkut kam.
7 Kaya kagiyán ku dikomoy en tatarudan: en kállakad ku ay
para ten kapiyyaan moy, gapu awan angay dikomoy en Banal
a Ispiritu ni awanák lumakad. Peru ni lumakadák, paangayán
ku siya dikomoy.
8 Sakay ni dumemát siya, ay patunayan na ten tolay hidi ti
munduwiday a liwat en pákkatukoy di ten kasalanan, tungkul
ten pagkamatuwid, sakay tungkul ten pághatul nen Diyos.
9 Liwat hidi tungkul ten kasalanan, gapu awan hidi mani-
wala dikoku.
10 Liwat hidi tungkul ten pagkamatuwid, gapu angayák ten
Ama sakay awan moy dán ketan;
11 sakay tungkul ten pághatul nen Diyos, gapu nahatulan
dán en pinunu ni munduwiday.
12 Makpalák palla a kagiyán dikomoy, peru awan moy palla
kaya a intendiyán nadid.
13 Peru ni dumemát en Ispiritu nen katutuhanan ay igiyya
na kam ten atanan a katutuhanan a gubwat ten Diyos. Gapu
en kagiyán na ay bakán a gubwat ten sadili na, nan en nasanig
na sakay ipahayag na dikomoy en mangyari hidi a pademát.
14 Parangalanák na gapu tanggapán nen Ispiritu a gubwat
dikoku en ipahayag na dikomoy.

15 En atanan nen ked ten Ama ay kao ku; kaya kinagi ku a
tanggapán nen Ispiritu a gubwat dikoku sakay ipahayag na
iyád dikomoy.

Magin Kasayaan en Kalungkutan

16 "Awan dálla malay ay awanák moy dán ketan; sakay
awan la malay a panahun ay ketanák moy dámman a ruway."
17 Namágguron en agum ten disepulus na hidi, kinagi di,
"Ánya wád gustu naid a kagiyán? Bakin kinagi na a awan dálla
malay ay awan tamon siya ketan sakay awan dálla malay a
panahun ay ketanák moy dámman a ruway? Kagi na pa a,
'Gapu soliyák dán ten Ama ku.'
18 Ánya wád gustu naid a kagiyán ten, 'Awan dálla malay?'
Awan tam maintendiyan!"
19 Tukoy ni Jesus a gustu di a magtanung, kaya kinagi na,
"Mamágtanungan kam tungkul ten kinagi ku a awan dálla
malay ay awanák moy dán ketan; sakay kállipas nen badit pa
a panahun, ay ketanák moy a ruway.
20 Kagiyán ku dikomoy en tatarudan: magsanget kam
sakay maglungkut peru magsaya i munduwiday. Subra en
kalungkutan moy peru mapalitan iyán ti kasayaan.
21 Ni magbati-bati dán en essa bábbi a magenak ay maghi-
rap siya, gapu dummemát dán en odas nen pággenak na. Peru
ni makaenak dán siya ay awan na dán maalala en hirap; gapu
ten kasayaan na a neenak na dán ti munduwiday en anak na.
22 Kona kam labi haud maglungkut kam nadid, peru ma-
magketa kitam a ruway sakay magkahud kam ti dikál a
kasayaan ten pusu moy a awan ti makapangagew maski ni
deya.
23 Ti aldewid a iyud ay awan moy dán kailangan a magta-
nung dikoku. Tandaan moy: ányaman en agidán moy ten Ama
ten pamamag-itan nen ngaran ku ay iyatád na dikomoy.
24 Hanggan nadid ay awan kam palla ti inagid dikona ten
pamamag-itan nen ngaran ku. Mággid kam, sakay tehud kam
a matanggap, tánni makompletu en kasayaan moy."

En Págtagumpay ten Ngaran ni Jesus

25 "Kagiyán ku hidi iyád dikomoy ti patalinhaga. Peru
dumemát en panahun a awanák dán magupos dikomoy ti
kona haád; diretsuwan ku dán a kagiyán dikomoy en tungkul
ten Ama.
26 Ti aldiwid a iyud ay mággid kam dikona ten pamamag-
itan nen ngaran ku; sakay awan ku kagiyán a mággidák ten
Ama para dikomoy,
27 gapu mahal kam nen Ama. Mahal na kam gapu mahalák
moy sakay naniwala kam a gubwaták ten Diyos.

28 Sikán ay gubwat ten Ama sakay ummangay ti munduwi-
day; nadid lumakadák dán ti munduwiday sakay soli dán ten
Ama."
29 Kinagi nen disepulus na hidi, "Nadid diretsuwan dán
pággupos muwen dikomi sakay bakán dán a patalinhaga!
30 Nadid tukoy mi dán a tukoy mu atanan a bagay, sakay
awan ka dán kailangan a tanungán nen deyaman. Gapu ti
iyád ay maniwala kami a gubwat ka ten Diyos."
31 Tummábbig ti Jesus, "Talaga beman a maniwala kamon
nadid?
32 Dumemát en odas a nadid dán ngani a magkawatak-
watak kam, magsadili kam ti lakad, sakay iwarakák moy.
Peru, awanák mággeessa gapu kaguman ku en Ama.
33 Kagiyán ku iyád dikomoy tánni magkahud kam ti kapaya-
paan ten pákpagkaessa moy dikoku. Tehud kam a kahirapan
háddi ti munduwiday; peru begsákkan moy isip moyen! Na-
paglabanan ku dán i munduwiday!"

17

Nagdasal ti Jesus para ten Disepulus na hidi

1 Pákkakagi ni Jesus ti hidi iyud, ay tummangad siya dilanget
sakay kinagi na, "Ama, dummemát dán en odas; parangalan
mu dán en Anak mu tánni maparangalan na ka.
2 Gapu inatáddanák mu ti kapangyariyan ten atanan a tolay,
tánni mangatáddák ti biyag a awan ti katapusan ten atanan a
inyatád mu ten Anak.
3 Iddi en biyag a awan ti katapusan: en tenggiyán di ka a
eessa sakay tunay a Diyos, sakay tenggiyán di ti Jesu-Cristo a
inutusan mu.
4 Impahayag ku ti lutaiday en karangalan mu; natapos ku
dán en pinagamet mu dikoku.
5 Kaya Ama, iyatád mu dikoku nadid en kaluwalhatian
a ked dikoku dikona kagumanák mu bagu pa a lalangán i
munduwiday.
6 Impakilala taka ten tolay hidi a inyatád mu dikoku a
gubwat ti munduwiday. Kao mu hidi, inyatád mu hidi dikoku,
sakay tinupad di en upos mu.
7 Nadid tukoy di dán a en atanan a bagay a inyatád mu
dikoku ay gubwat dikomu;
8 gapu intoldu ku dikodi ni ánya en intoldu mu dikoku sakay
tinanggap di bi. Nakasiguradu hidi a gubwaták dikomu,
sakay maniwala hidi a siko en nangutus dikoku.
9 Ipagdasal ku hidi, bakán a i munduwiday nan en atanan
a inyatád mu dikoku, gapu kao mu hidi.
10 Atanan ni kao ku ay kao mu, sakay atanan bi ni kao mu
ay kao ku, sakay maparangalanák ten pamamag-itan di.

11 Kaya nadid, soliyák dán dikomu; lumakadák dán ti
munduwiday, peru ked palla hidi ti munduwiday. Ama
a banal, ingatan mu hidi ten pamamag-itan nen kapang-
yariyan nen ngaran mu. En ngaran a inyatád mu dikoku tánni
magkaessa hidi a kona dikota a eessa.
12 Mentras kagumanák di, iningatan ku hidi ten pamamag-
itan nen ngaran a inyatád mu dikoku. Inalagaan ku hidi
sakay maski ni essa ay awan ti nepahamak dikodi, puwera
la ten tolay a nangaryok ten kapahamakan na tánni matupad
en kasulatan.
13 Peru nadid, soliyák dán dikomu; sakay kagiyán ku iyád
mentras kedák palla ti munduwiday, tánni magkahud bi hidi
ti dikál a kasayaan a kona ten kasayaan ku.
14 Ingkagi ku dán dikodi en upos mu, sakay kinaiyamutan
hidi ni munduwiday gapu awan dán hidi taga-mundu, a kona
dikoku a awan taga-mundu.
15 Awan ku idasal a alapán mu hidi ti munduwiday, nan
iligtas mu hidi ten Madukás!
16 Awan hidi taga-mundu, kona dikoku a awan taga-
mundu.
17 Ilaan mu hidi ten pamamag-itan nen katutuhanan; en
upos mu ay katutuhanan.
18 Ni konyaák mu a inutusan ti munduwiday, ay kona bi hud
inutusan ku bi hidi ti munduwiday.
19 Sakay alang-alang dikodi ay ilaan ku sadili kuwidi
dikomu, tánni melaan bi hidi dikomu ten pamamag-itan nen
katutuhanan.
20 Bakán la a hidi en ipagdasal ku, nan pati en manalig palla
hidi dikoku ten pamamag-itan nen págbahagi di.
21 Idasal ku a magkaessa nakuwan hidi a atanan Ama, a
kona dikota a eessa. Kona labi hud mákkaessa nakuwan hidi
dikota tánni maniwala i munduwiday a siko en nangutus
dikoku.
22 Inyatád ku dikodi en karangalan a inyatád mu dikoku
tánni tunay a magin essa hidi a kona dikota a eessa.
23 Sikán ay ked dikodi sakay siko ay ked dikoku, tánni tunay
a magin essa hidi. Ni magkakonahud, ay matukoyan ni
munduwiday a inutusanák mu sakay mahal mu hidi, kona
ten págmahal mu dikoku.
24 Ama, gustu ku a makaguman ten páppágyanan ku en
inyatád mu hidi dikoku, tánni maáeleng di en karangalan a
inyatád mu dikoku, gapu minahalák mu dán bagu pa lalangán
i munduwiday.
25 Matuwid a Ama, awan ka matenggi ni munduwiday, peru
matenggi taka; sakay tukoy nen inyatád mu hidi dikoku a siko
en nangutus dikoku.

26 Impakilala taka dikodi, sakay tulos taka ipakilala pa,
tánni en págmahal mu dikoku ay manatili dikoku, sakay sikán
ay manatili bi dikodi."

18

En Págdikáp kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a nagdasal, ay ummangay siya
sakay en disepulus na hidi ten dibelyu nen sapa a Kidron
sakay ummangay hidi ten essa a lugar a mámmulaan ti Olibo.
2 Kabisadu ni Judas a nángtokyon dikona i lugarid a iyud,
gapu pirmi a angay haud ti Jesus sakay en disepulus na hidi.
3 Kaya ummangay haud ti Judas a kaguman en sangan a
pinunu nen mágbantay hidi ten Templo sakay essa a grupu a
sundalu a Romano a gubwat ten pinunu hidi nen padi hidi
sakay ten Pariseo hidi. Tehud hidi a tawid a parol, sulu sakay
armas.
4 Tukoy ni Jesus en atanan a mangyari dikona, kaya tinagbu
na hidi sakay tinanung, "Deya aryokán moyid?"
5 Tummábbig hidi, "Ti Jesus a taga-Nazaret."
Kinagi na dikodi, "Sikán ti Jesus."
Ti Judas a nángtokyon dikona ay katubeng di.
6 Dikona kagiyán na dikodi a, siya ti Jesus, neatras hidi
sakay natumba ten luta.
7 Tinanung na hidi a ruway, "Deya beman aryokán moyid?"
"Ti Jesus a taga-Nazaret," tábbig di.
8 Tummábbig ti Jesus, "Kinagi ku dán dikomoy a sikán ti
Jesus. Ni sikán i aryokán moyid, ay pakultadan moy dán a
lumakad i kakagumanan kuwidi hidi."
9 (Kinagi na iyád tánni matupad en inupos na labi a, "Awan
ti nepahamak maski ni essa man ten inyatád mu hidi dikoku,
Ama.")
10 Sakay binagut ni Simon Pedro en áttak na sakay tinigpas
na en alipin nen kapunuwan nen padi hidi. Naripas en
kawanan a bángbáng nen alipin a en ngaran na ay ti Malco.
11 Kinagi ni Jesus kánni Pedro, "Isarungan mu áttak muwen!
Dapat ku a madanas en hirap a inyatád nen Ama dikoku."

Inyangay Di ti Jesus kánni Anas

12 Ti Jesus ay dinikáp sakay pinungu nen mágbantay hidi
ten Templo sakay nen sundalu hidi a Romano, en amu di ay
kapitan.
13 Inyangay di pa siya a dipalongu kánni Anas, siya ay
katugngan ni Caifas a kapunuwan a padi ti panahunid a iyud.
14 Ti Caifas en nagpayu ten pinunu hidi nen Judio hidi a mas
maganda a essa la a tolay i matayid alang-alang ten banuwan.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:69-70; Mc. 14:66-68; Lu. 22:55-57)

15 Ti Pedro sakay ten essa pa a disepulus ay ummunonud kánni Jesus. Tukoy nen kapunuwan a padi i disepulusid a iyád, kaya nakasáddáp siya a kaguman ni Jesus ten laguwerta nen bilay nen kapunuwan a padi.
16 Mentras a mágtáknág ti Pedro ten luwas nen pintuwan, lummuwas en disepulus a tukoy nen kapunuwan a padi. Kinauron na en katulung a dalaga a mágbantay ten pintuwan, sakay pinasáddáp na ti Pedro.
17 Kinagi nen katulung a dalaga a mágbantay ten pintuwan kánni Pedro, "Awan beman essa ka ten disepulus hidi ni tolayid a iyán?"
"Awan," tábbig ni Pedro.
18 Nagnamu en alipin hidi sakay ten guwardiya hidi gapu madágnen, nágtaknág hidi sakay nagindu. Kaguman di ti Pedro a nákpagindu.

Tinanung nen Kapunuwan a Padi ti Jesus
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Lu. 22:66-71)

19 Tinanung nen kapunuwan a padi ti Jesus tungkul ten disepulus na hidi sakay ten itáttoldu na. 20 Tummábbig ti Jesus, "Awanák ti inlihim ten tolay hidi, pirmiyák a magtoldu ten sinagoga hidi sakay ten Templo nen Judio hidi. Awanák ti kinagi a palihim.
21 Bakin sikán i tanungán muwid? Tanungán moy en tolay hidi a nakasanig dikoku; tukoy di ni ánya en kinagi ku."
22 Pákkakagi na, ay dinapang siya nen essa ten mágbantay hidi a ked haud. "Bakin tinábbig mu ti kona haán en kapunuwan a padi?" tanung na.
23 Tinábbig siya ni Jesus, "Ni nagupusák ti madukás, patunayan mu! Peru ni tatarudan en kinagi ku, bakin dinapangák mu?"
24 Ti Jesus a nakapungu palla ay impeangay ni Anas kánni Caifas, en kapunuwan a padi.

Ruway a Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:71-75; Mc. 14:69-72; Lu. 22:58-62)

25 Mentras a ked palla haud ti Simon Pedro a magindu, ay tinanung di siya, "Awan beman essa ka bi ten disepulus hidi ni tolayid a iyán?"
"Awan!" tábbig ni Pedro.
26 Tinanung bi siya nen essa ten alipin hidi nen kapunuwan a padi, pensan nen lállaki a tinigpas ni Pedro ti bángbáng, "Awan beman siko en neta ku a kaguman ni Jesus ten lugar a págmulaan ti Olibo?"

27 Impamen ni Pedro a ruway ti Jesus, sakay bigla bi a
nagtarakket en manok.

Inyangay di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2, 11:14; Mc. 15:1-5; Lu. 23:1-5)

28 Sapul ten bilay ni Caifas, ay inyangay di ti Jesus ten
palasyu nen gubernador. Dimadimang dán dikona nangyari
iyud. Awan summáddáp en pinunu hidi nen Judio hidi ten
palasyu nen gubernador, tánni awan hidi mebilang a awan
karapatdapat a kuman ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.
29 Kaya ti Pilato a gubernador ay linumuwas sakay kinagi
na, "Ánya i mebintang moyid ti tolayid a iddi?"
30 Tummábbig hidi, "Ni awan siya naggamet ti madukás, ay
awan mi siya iyangay dikomu."
31 Kinagi ni Pilato dikodi, "Ikuyug moy siya sakay hatulan
ayun ten kautusan moy."
Tummábbig en Judio hidi, "Awan kami ti kapangyariyan a
humatul ti kamatayan ten deyaman."
32 (Nangyari iyád tánni matupad en kinagi ni Jesus tungkul
ten paraan nen kákkatay na.)
33 Summáddáp a ruway ti Pilato ten palasyu sakay dinu-
lawan na ti Jesus sakay kinagi na, "Siko beman en hari nen
Judio hidi?"
34 Tummábbig ti Jesus, "Siko beman i nakaisipid ti tanungid
a iyán, oni tehud a nagkagi dikomu?"
35 Tummábbig ti Pilato, "Judiowák beman? Kabanuwan
muwen hidi sakay en pinunu hidi nen padi hidi i náng-angayid
dikomu háddi. Ánya beman ginamet muwid?"
36 Tummábbig ti Jesus, "En kahariyan ku ay bakán a ked ti
munduwiday. Ni ked ti munduwiday i kahariyan kuwid, ay
insurugák dán nakuwan nen disepulus ku hidi sakay awanák
nakuwan netokyon ten Judio hidi. Peru bakán a ti munduwi-
day i kahariyan kuwid!"
37 "Ni konahud, essa ka a hari?" kagi ni Pilato.
Tummábbig ti Jesus, "Siko dán en nagkagi a hariyák. Iyán
dahilanid ni bakin neenakák sakay ummangay ti munduwi-
day: tánni ipangaral en tungkul ten katutuhanan. Mágsanig
dikoku en deyaman a ked ten katutuhanan."
38 Kinagi ni Pilato dikona, "Ánya beman i katutuhananid?"

Hinatulan a Matay ti Jesus
(Mt. 27:15-31; Mc. 15:6-20; Lu. 23:13-25)

Pákkakagi na ay lummuwas a ruway ti Pilato sakay kinagi
na ten Judio hidi, "Awanák ti ketan a kasalanan ti tolayidi.

39 Peru ayun ten kaugaliyan moy, ay dapaták a magpalaya
ti essa a piresu ten Aldew nen Págtalib. Gustu moy beman a
palayaán ku en Hari nen Judio hidi?"
40 Namagpákrawan hidi a ruway, "Bakán a siya, nan ti
Barrabas!" (Ti Barrabas ay essa a tulisan.)

19

1 Kaya pinaalap ni Pilato ti Jesus sakay pinalatigu na.
2 En sundalu hidi ay nangalap ti masaet a mula, ginamet di
a kurona, sakay ingkurona di kánni Jesus. Sakay binaduwan
di siya ti inubi.
3 Balang essa ay umadeni dikona sakay inusek di a binati,
"Mabuhay en Hari nen Judio hidi!" Sakay dináddapang di siya.
4 Lummuwas a ruway ti Pilato sakay kinagi na dikodi,
"Iyatubeng ku siya dikomoy tánni matukuyan moy a awanák
ti netan a kasalanan na!"
5 Sakay inluwas di ti Jesus a tehud a kurona a saet sakay
nakabadu ti inubi. Kinagi ni Pilato dikodi, "Malasán moy
siya!"
6 Pákketa dikona nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen
guwardiya hidi ay nagpákrawan hidi, "Ipaku siya ten kudus!
Ipaku ten kudus!"
Kinagi ni Pilato dikodi, "Alapán moy siya, sakay bahala kam
a mángpaku dikona, gapu awanák ti ketan a kasalanan na."
7 Tummábbig en Judio hidi, "Ayun ten kautusan mi ay dapat
la siya a matay, gapu magkukunwari siya a Anak nen Diyos."
8 Dikona masanig ni Pilato en kinagi di ay neántingan siya ti
hustu.
9 Summáddáp siya a ruway ten palasyu sakay tinanung na ti
Jesus, "Taga-hádya ka beman?" Peru awan tummábbig ti Jesus.
10 Kinagi a ruway ni Pilato, "Umád ka beman a mákpágguron
dikoku? Awan mu beman tukoy a maari taka a palayaán oni
pepaku ten kudus?"
11 Tummábbig ti Jesus, "Kaya mu la magamet iyán ay
gapu impagkaluub nen Diyos dikomu i kapangyariyanid a
iyán, kaya mas madággi en kasalanan nen náng-angay háddi
dikoku."
12 Dikona masanig iyád ni Pilato, ay lalu na a ginustu
a palayaán ti Jesus. Peru nagpákrawan en tolay hidi, "Ni
palayaán mu tolayid a iyán, ay awan ka amigu nen Emper-
ador! Deyaman en magkukunwari a hari ay kalaban nen
Emperador."
13 Pákkasanig ni Pilato ay inluwas na ti Jesus, sakay
nággetnud ten pághatulan, ten lugar a kákkagiyán a, "En Plata-
porma" (Gabata ten upos ni Hebreo).

14 Aldew tenhud nen Pághanda para ten Piyesta nen Págtalib,
sakay magalasdosi dán ten tanghali. Kinagi ni Pilato ten Judio
hidi, "En hari moy dánnid!"
15 Pummákraw hidi, "Bunuwán siya! Bunuwán! Ipaku ten
kudus!"
"Pepaku ku beman ten kudus en hari moy?" tanung ni
Pilato. Tummábbig en pinunu hidi nen padi hidi, "Awan kami
ti hari nan en Emperador la!"
16 Kaya inyatád ni Pilato dikodi ti Jesus tánni pepaku ten
kudus.

Impaku ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43)

Inalap di ngani ti Jesus.
17 Kaya lummuwas siya a babáklay na en kudus na, tamu
ten lugar a ngángngaranan a, "Lugar ni Bungu" (Golgota ten
upos ni Hebreo). 18 Káddemát haud, ay impaku di siya ten
kudus a kaguman nen duwwa pa. Essa ten kawiri na sakay
essa ten kawanan na, nágditángngaan di ti Jesus.
19 Nagsulat ti Pilato ti kona háddi sakay impedátton na ten
kudus: "Ti Jesus a taga-Nazaret, en Hari nen Judio hidi."
20 Nesulat iyád ti upos ni Hebreo, Latin, sakay Griego sakay
makpal ten Judio hidi en nakabasa haud, gapu adeni ten
banuwan en lugar a nángpakuwan di kánni Jesus.
21 Kaya kinagi nen pinunu hidi nen padi hidi kánni Pilato,
"Dyan mu isulat a Hari nen Judio hidi nan, 'Kinagi ni tolayid
a iddi a, Sikán en Hari nen Judio hidi.' "
22 Tummábbig ti Pilato, "Ni ánya nesulat kuwid ay awan dán
ti makapangbagu."
23 Dikona nepaku dán nen sundalu hidi ti Jesus, ay inalap
di en badu na a malayon sakay pinagáppat di, essa ten kada
sundalu. Inalap di bi en badu na a pangdisalad; iyád ay awan
ti dirop buu sapul disunu hanggan ten dibábbi.
24 Namágguron en sundalu hidi, "Dyan tam pisadán iyád;
magbunutan kitam dálla para matukuyán tam ni kándeya iyád
a meangay." Nangyari iyád tánni matupad en nesulat ten
Kasulatan a,
"Naghati-hati di en badu ku;
sakay nagbunutan hidi ni deya magkaowid ten badu ku
a malayon."
Kona ngani haud en ginamet nen sundalu hidi.
25 Mágtaknág ten kasadát nen kudus ni Jesus en ina na,
sakay en kapatkaka nen ina na a ti Maria a kabinga ni
Cleopas. Ked bi haud ti Maria Magdalena.

26 Dikona ketan ni Jesus en ina na, sakay en mahal na a
disepulus a kasadát nen ina na ay kinagi na, “Ina ku, siya dán
iyán anak muwid!”
27 Sakay kinagi na bi ten disepulus na, “Siya dán ina
muwid!” Sapul haud ay pinágyan dán nen disepulus ti Maria
ten bilay na.

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49)

28 Káttapos ni iyád, ay tukoy ni Jesus a natupad dán atanan
a bagay. Sakay para matupad en kasulatan ay kinagi na,
“Mauwawák!”
29 Tehud a essa a malukung haud a putat ti maapsot a alak.
Insawsaw di haud en essa a damit, sakay inggalot ten pinget
nen isopo sakay impasápsáp di kánni Jesus.
30 Dikona masápsáp ni Jesus en alak ay kinagi na, “Natapos
dán!” Dummukug siya sakay nabágsutan ti angás.

Pinika nen Sundalu en Wares ni Jesus

31 Tenhud ay Aldew nen Pághanda, sakay awan gustu nen
Judio hidi a ked la ten kudus en bangkay hidi ten Aldew nen
Káimang (gapu dakila en Aldew nen Káimang). Kaya inagid di
kánni Pilato a ipapilay na en pepengkel nen nágkepaku hidi ten
kudus, sakay ibutan haud en bangkay hidi.
32 Ummangay ngani haud en sundalu hidi sakay pinilay di
en pengkel nen duwwa a nepaku a kasabay ni Jesus.
33 Peru káadeni di kánni Jesus sakay netan di a patay dán
siya, ay awan di dán pinilay en pengkel na.
34 Peru essa ten sundalu hidi en nangpika kánni Jesus ten
wares na, sakay bigla bummulos en digi sakay ten dinom.
35 En naketa háddi en magpatunay sakay en patunay na
ay tatarudan. Tukoy na a magkagi siya ti tatarudan tánni
maniwala kam.
36 Nangyari atananid a iyád tánni matupad en kinagi nen
kasulatan a, “Awan ti mabungál maski ni essa ten tulang na
hidi.”
37 Sakay nakagi bi ten iba a bahagi nen kasulatan a,
“Áelingán di en pinika di.”

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56)

38 Káttapos ni iyád, ay ti Jose a taga-Arimatea ay ummangay
kánni Pilato tánni mák-agid ti permisu a maalap en bangkay
ni Jesus. (Ti Jose ay essa a disepulus ni Jesus, peru sekretu
la ngani gapu ten ánteng na ten Judio hidi.) Sakay pinayagan
siya ni Pilato; kaya inalap na en bangkay ni Jesus.

39 Nákkuyug dikona ti Nicodemo, tehud a tawid a págpasárrub a manga-tállu a pulu a kilu nen pinaghalu a mira sakay aloe. (Siya en angay nákpágguron kánni Jesus ten gibi.)
40 Inalap di en bangkay ni Jesus, sakay pinasárruban di mentras a balután ti damit a lino, ayun ten kaugaliyan nen Judio hidi.
41 Ten nángpakuwan di kánni Jesus ay tehud a págmulaan, sakay tehud haud a essa a bigu a páglábbángngan a awan palla naglalábbángngan.
42 Gapu tenhud ay saldew dálla bagu a Piyesta sakay gapu adeni la en páglábbánggan, ay haud di dán a inlábbáng ti Jesus.

20

En Kákkabiyag a Ruway ni Jesus
(Mt. 28:1-8; Mc. 16:1-8; Lu. 24:1-12)

1 Nadid, págdemlag palla ten aldew nen Simba, ay ummangay dán ti Maria Magdalena ten páglábbángngan. Dinemáttan na a negulung dán en batu a siradu nen pintuwan nen páglábbángngan.
2 Gapu haud, ay gummággenan siya a ummangay kánde Simon Pedro sakay ten disepulus a mahal ni Jesus, sakay kinagi na dikodi, "Inalap di en Panginoon ten páglábbángngan sakay awan mi tukoy ni hádya i náng-angayan diyid!"
3 Kaya ti Pedro sakay ten disepulus a mahal ni Jesus ay ummangay ten páglábbángngan.
4 Parehu hidi a gummággenan peru ti Pedro ay nadipalonguwan nen kaguman na a disepulus.
5 Summedip siya ten disalad sakay netan na en damit a lino a dumáddátton haud, peru awan siya summáddáp.
6 Kasunud na a dummemát ti Simon Pedro sakay diretsu a summáddáp ten páglábbángngan. Netan na en damit hidi a lino,
7 sakay ten damit a imbalut di ten ulu ni Jesus. Awan iyád kaguman nen damit hidi a lino, nan nehiwalay a nakáppel ten tapat nen páppágyanan na.
8 Summáddáp bi en disepulus a dipalongu a dummemát; netan na iyud sakay naniwala siya.
9 (Awan di palla naintendiyan en nakasulat ten kasulatan, a kailangan a mabiyag a ruway ti Jesus.)
10 Sakay nagsoli en disepulus hidi ten bilay di.

Pummeta ti Jesus kánni Maria Magdalena
(Mt. 28:9-10; Mc. 16:9-11)

11 Ti Maria ay mágtaknág a mágsasangitán ten luwas nen páglábbángngan; dummukug siya sakay summedip disalad.

12 Sakay tehud siya a netan a duwwa a anghel a mággetnud
ten nángdáttonan di ten bangkay ni Jesus, en essa ay ked ten
áoluwan na sakay en essa bi ay ten áoyadan na. 13 Tinanung di
ti Maria, "Bakin magsanget ka?" Tummábbig siya, "Inalap di
en Panginoon ku, sakay awan ku tukoy ni hádya i náng-angayan
diyid."
14 Lummingat siya pákkakagi na, sakay netan na ti Jesus a
mágtáknág haud, peru awan na natenggi a ti Jesus iyud.
15 Tinanung siya ni Jesus, "Bakin magsanget ka? Deya
aryokán muwid?" Akala ni Maria ay siya en mággalaga ten
kamulaan, kaya kinagi na, "Maistu, ni siko i nangalapid
dikona ay kagbiyan pay a itoldu dikoku ni hádya náng-angayan
muwid ta angen ku."
16 "Maria!" kagi ni Jesus.

Ummatubeng siya sakay kinagi na, "Raboni!" gustu naid a
kagiyán ay "Maistu."
17 Kinagi ni Jesus, "Dyanák mu tawidan, gapu awanák palla
nakaangay ten Ama. Nan, angay ka ten kákkapatkaka ku hidi
sakay kagiyán mu a soliyák dán ten Ama ku sakay ten Ama
moy bi, ten Diyos ku sakay ten Diyos moy bi."
18 Kaya ummangay ti Maria Magdalena ten disepulus hidi
sakay kinagi na, "Netan ku en Panginoon!" Sakay kinagi na
dikodi en bilin ni Jesus.

Pummeta ti Jesus ten Disepulus na hidi
(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49)

19 Kággibi na ti aldewid a iyud, ay namagipun-ipun en
disepulus hidi ni Jesus. Nakasiradu en pintu nen bilay
a namagipun-ipunan di gapu ten ánteng di ten Judio hidi.
Dummemát ti Jesus sakay tummaknág ten ditángnga di.
"Magkahud kam ti kapayapaan!" kagi na.
20 Pákkakagi na, ay impeta na en lima na sakay ten wares
na. Tunay ti saya en disepulus na hidi dikona netan di en
Panginoon.
21 Kinagi dámman a ruway ni Jesus dikodi, "Magkahud kam
ti kapayapaan! Ni konyaák a inutusan nen Ama, ay kona bi
hud, utusan takam bi."
22 Sakay dikona matapos na kinagi iyud, ay inangássan hidi
ni Jesus sakay kinagi na, "Tanggapán moy en Banal a Ispiritu.
23 Ni deya en patawadán moy ten kasalanan di hidi ay
pinatawad dán ngani; en awan moy pinatawad ay awan
ngani pinatawad."

En Págduda ni Tomas

24 Peru ti Tomas a nginaranan di a Kambal, a essa ten
sapulu ay ti duwwa, ay awan haud dikona dummemát ti
Jesus.
25 Kaya kinagi dikona nen agum a disepulus, “Netan mi
en Panginoon!” Tummábbig ti Tomas, “Awanák maniwala
hanggan awan ku ketan en ábbut nen paku hidi ten lima na,
sakay mesulot haud i guramát kuwidi sakay ten wares na.”
26 Kállipas nen walu a aldew, ay namagipun-ipun a ruway
en disepulus hidi; kaguman di ti Tomas. Nakasiradu en pintu,
peru summáddáp ti Jesus sakay tummaknág ten ditángnga di.
Kinagi na, “Magkahud kam ti kapayapaan!”
27 Sakay kinagi na kánni Tomas, “Ilingán mu i lima kuwidi
hidi sakay isulot mu dán i guramát muwen. Isulot mu dán
bi i lima muwen ti wares kuwidi. Dyan ka dán magduda,
maniwala ka dán.”
28 Tummábbig ti Tomas, “Panginoon ku sakay Diyos ku!”
29 Kinagi ni Jesus dikona, “Maniwala ka dán beman gapu
netanák mu dán? Pinagpala en maniwala hidi maski ni
awanák di netan.”

En Paksa nen Libru

30 Todu padi a himala a ginamet ti Jesus a netan nen
disepulus na hidi, peru awan nesulat ti libruwid a iyád.
31 En nakasulat hidi háddi ay insulat tánni sumampalataya
kam a ti Jesus en Cristo, en Anak nen Diyos, sakay tánni
magkahud kam ti biyag ten pamamag-itan na.

21

Pummeta ti Jesus ten Pittu a Disepulus

1 Nadid kátttapos, ay pummeta a ruway ti Jesus ten disepulus
na hidi ten gilid nen Minalnu ti Tiberias. Kona háddi en
pangyayari:
2 magkaguman de Simon Pedro, Tomas a nginaranan di
a Kambal, Natanael a taga-Cana Galilea, en anak hidi ni
Zebedeo, sakay ten duwwa pa a disepulus.
3 Kinagi dikodi ni Simon Pedro, “Manilággák.”
“Mákkuyug kami,” kagi di.
Lummakad hidi sakay nágsakay ten abeng, peru awan hidi
ti nalap ti gibiyid a iyud.
4 Dikona págdemlag dán, ay tummaknág ti Jesus ten gilid nen
minalnu, peru awan siya natenggi nen disepulus hidi.
5 Kinagi na, “Anak, nakalap kam?”
“Awan,” tábbig di.
6 “Isáklad moy i pantiyen ti danág ti kawanan ni abingen,
sakay makalap kam,” kagi ni Jesus.

Insáklad di ngani en panti sakay awan di maguyud ten kakpal nen nalap.

7 Kinagi nen disepulus a mahal ni Jesus kánni Pedro, "En Panginoon iyud!" Dikona masanig iyud ni Simon Pedro ay nagbadu siya (gapu eklas siya) sakay summegbu siya ten dinom.

8 En kaguman na hidi a disepulus ay ummangay ten dinapan, mágsakay hidi ten abeng sakay totoroy di en panti a todu a nalap. Awan hidi masiyadu a adeyu ten dinapan manga siyam a pulu a metros la. 9 Káapet di ten dinapan ay naketa hidi haud ti mabaga a genggeng a tehud a ikan a inyapoy, sakay ti sabadit a tinapay.

10 "Magtawid kam háddi ti ikanen a nalap moy," kagi ni Jesus.

11 Kaya summakay ti Simon Pedro ten abeng sakay binerber na ten dinapan en panti a todu a nalap a dáddekál a ikan, datos ay ti limma pulu ay ti tállu. Awan napisad en panti, maski sakonahud ti kakpal en ikan.

12 "Kamon haád ta magaramusal kitam," kagi ni Jesus. Essa man ten disepulus hidi ay awan ti nangahas a magtanung dikona ni deya siya, gapu tukoy di a siya en Panginoon.

13 Ummadeni ti Jesus, inalap na en tinapay sakay inyatád na dikodi, kona bi hud en ginamet na ten ikan.

14 Iyád en katállu a káppeta ni Jesus ten disepulus na hidi sapul ten kákkabiyag na a ruway.

De Jesus ay ti Pedro

15 Káttapos di a kumman, ay tinanung ni Jesus ti Simon Pedro, "Simon, anak ni Juan, mahalák mu beman nan hidi iddi?"

"Opo, Panginoon, tukoy mu a mahal taka," tábbig na.

Kinagi ni Jesus dikona, "Pakanán mu en bábbadit ku hidi a tupa."

16 Tinanung siya a ruway ni Jesus, "Simon, anak ni Juan, mahalák mu beman?"

Tummábbig ti Pedro, "Opo, Panginoon, tukoy mu a mahal taka." Kinagi ni Jesus, "Alagaan mu en tupa ku hidi."

17 Katállu a ruway a tanung ni Jesus dikona, "Simon, anak ni Juan, mahalák mu beman?"

Nalungkut ti Pedro gapu pentállu dán siya a tinanung ni Jesus ti: "Mahalák mu beman?"

Sakay tummábbig siya, "Panginoon, tukoy mu atanan a bagay; tukoy mu a mahal taka."

Kinagi ni Jesus dikona, "Pakanán mu en tupa ku hidi.

18 Pakatandaan mu: dikona anak ka palla, ay siko en mangbadu ti sadili muwen sakay makaangay ka ten gustu mu

a angayan. Peru kállakay mu, ay iyolnat mu i lima muwen
sakay iba en mangbadu dikomu sakay iyangay di ka ten awan
mu gustu."
19 (Kinagi na iyád tánni ipakapospos na ni konya a matay ti
Pedro tánni maparangalan en Diyos.) Káttapos, ay kinagi ni
Jesus dikona, "Arigánnák mu!"

En Disepulus a Mahal ni Jesus

20 Lummingat ti Pedro sakay netan na a umunonud en
disepulus a mahal ni Jesus, en summandig ten rakaw ni Jesus
dikona mangapon hidi sakay nagtanung, "Panginoon, deya
en mángtokyon dikomu?"
21 Dikona ketan siya ni Pedro, ay tinanung na ti Jesus,
"Panginoon, ánya bi i mangyariyid dikona?"
22 Tummábbig ti Jesus, "Ni gustuwán ku a mabiyag siya
hanggan kássoli ku, ánya nadid dikomu? "Arigánnák mu!"
23 Kummalat ten kákkapatkaka hidi en bareta a awan matay
i disepulusid a iyád, maski awan kinagi ni Jesus a awan siya
mata-matay nan, "Ni gustuwán ku a mabiyag siya hanggan
ten kássoli ku, ánya nadid dikomu?"
24 Siya ngani en disepulus a mangpatunay tungkul ti
bagayid a hidi iyád; siya bi en nángsulat ti iyád, sakay tukoy
mi a tatarudan en págpatunay na.

Katapusan

25 Sakay todu pa a ginamet ti Jesus a ni isulat a atanan, ay
ti pangileng kuwidi ay awan meubus maski ti buuwiday a
mundu en libru hidi a mesulat.

EN GAMET HIDI
nen Apostol hidi

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Gamet hidi nen Apostol hidi ay katongkuwan nen *Maganda a Bareta ayun kánni Lucas.* En pinakapaksa ni iyád a libru ay mángpakapospos ni konya a ingkalat nen dipalongu hidi a tagasunud ni Jesus en Maganda a Bareta tungkul dikona "ti Jerusalem, ti buu a Judea sakay Samaria, hanggan ten kasuluk-sulukan ni munduwiday." (1:8) Iyád en istorya nen mánnampalataya hidi a Cristiano, nagsapul ten banuwan a Judea sakay nagtulos-tulos tánni magin essa en pánnampalataya ti munduwiday. Gustu a matiyak nen nagsulat a en Cristianismo ay awan magkakona ten grupu a kumalaban sakay masor a mangpabagsak ten Imperyo ni Roma. Nan en pánnampalataya ni Cristiano ay kaganapan nen relihiyon ni Judio.

En Gamet hidi ay nahati-hati ti tállu a bahagi a mángpakilala ten kákkalat nen Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus sakay ten págbuu ti grupu ni mánnampalataya: (1) en págsapul nen Cristianismo ti Jerusalem káttapos nen káddisunu ni Jesus dilanget; (2) en pángpakalat ten Maganda a Bareta ten iba-iba a panig ni Palestina; sakay (3) en tulos-tulos a pángpakalat ten Maganda a Bareta patamu ten gilid nen Diget Mediteraneo hanggan ten siyudad a Roma.

En paksa nen libru a Gamet ay en káarikad nen Banal a Ispiritu a dumibábbi ten apostol hidi sakay ten mánnampalataya hidi ti Jerusalem a naipun ti Jerusalem ten aldew nen Pentecostes. En Banal a Ispiritu ay tulos-tulos a mággiyya sakay magpabegsák ten simbaan sakay ten pinunu hidi haud ten atanan a pangyayari a nesaysay ti libruwid a iyád. En paksa nen mensahi ni Cristianismo ay ketan ten sangan a sermon ti libruwid a iyád. Ten pamamag-itan nen salaysay a nakasulat ti libruwid a iyád ay mepeta en kapangyariyan nen Maganda a Bareta ten biyag nen mánnampalataya hidi sakay ten paméggagum ten simbaan.

Lasán nen Libru

Pághanda para ten págpatunay 1:1-26
a. En katapusan a utus sakay pangaku ni Jesus 1:1-14
b. En kapalit ni Judas 1:15-26
En págpatunay ti Jerusalem 2:1-8:3
En págpatunay ti Judea sakay Samaria 8:4-12:25
En gamet ni Pablo 13:1-28:31
a. En purumeru na a páglakbay sakay pángngaral 13:1-14:28

b. En miting ti Jerusalem 15:1-35
c. En kaduwwa na a páglakbay sakay pángngaral 15:36-18:22
d. En katállu a páglakbay sakay pángngaral na 18:23-21:16
e. En kákkepiresu ni Pablo ti Jerusalem, Cesarea, sakay Roma 21:17-28:31

1 Mahal ku a Teofilo:
Insulat ku ten purumeru ku a libru en atanan a ginamet sakay intoldu ni Jesus a magpasapul ten kadipalonguwan a ginamet na
2 hanggan ten aldew a indisunu siya nen Diyos dilanget. Bagu siya a indisunu ay ten tulung nen Banal a Ispiritu ay nagbilin siya ten apostol hidi a pinili na.
3 Káttapos nen kákkatay na ay makpal a beses siya a pummeta ten apostol na hidi ti iba-iba a paraan. Haud a napatunayan a siya ay nabiyag a ruway. Ten luub nen áppat a pulu a aldew ay pummeta siya dikodi sakay nagtoldu tungkul ten pághari nen Diyos.
4 Dikona kakaguman di palla ti Jesus ay binilin na en disepulus na hidi, "Dyan kam lumakad ti Jerusalem, urayán moy pa haud en kinagi ku dikomoy a pangaku nen Ama.
5 Bininyagan kam ni Juan ti dinom peru awan magmalay ay mabinyagan kam ti Banal a Ispiritu.

En Káddisunu ni Jesus Dilanget

6 Dikona ruway a namagipun de Jesus ay ten disepulus na hidi ay tinanung di siya, "Panginoon, pasoliyán mu dán beman en pághari ni Israel?"
7 Kinagi ni Jesus, "En panahun sakay en odas ay intakda nen Ama ten kapangyariyan na. Sakay awan moy kailangan a matukuyan ni nikan.
8 Peru makatanggap kam ti kapangyariyan káddibábbi dikomoy nen Banal a Ispiritu, sakay sikam ay magin tagapagpatunay ku ti Jerusalem, ti buu a Judea sakay Samaria sakay hanggan ten kasuluk-sulukan ni munduwiday.
9 Káttapos na a nagupos ay indisunu siya nen Diyos dilanget. Tumáttangad en disepulus na hidi hanggan dikona nataklábban dán siya nen panganurin.
10 Pasiya hidi a umáeleng dilanget ten dikona a tehud a duwwa a lállaki a nakabadu ti mapudew a tummaknág ten adeni di sakay nagupos a
11 kinagi di, "Sikam a taga-Galilea hidi, bakin tumáttaknág kam háddi sakay umáeleng dilanget? Ti Jesus a dummisunu dilanget ay dumemát en aldew a soli labi háddi a kona ten netan moy a káddisunu na."

En Kapalit ni Judas

12 En apostol hidi ay nagsoli ten siyudad a Jerusalem. Gubwat hidi ten bukid a Olibo hidi a dummisunuwan ni Jesus, manga essa a kilumetru en kadeyu na ti Jerusalem.
13 Hidi iyád a apostol ay de Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago a anak ni Alfeo, ti Simon a makabanuwan, sakay ti Judas a anak ni Santiago. Káddemát di ten táttulusan di a bilay ten siyudad ay summangkay hidi ten kuwartu ten disunu.
14 Namagkaessa en apostol hidi a pirmi a mamagipun-ipun a magdasal. Kaguman di en bábbi hidi sakay ti Maria a ina ni Jesus, sakay en kákkapatkaka hidi ni Jesus a lállaki.
15 Kállipas nen sangan a aldew ay nagipun-ipun en mánnampalataya hidi a umabut ti datos ay ti duwapulu. Tummaknág ti Pedro ten atubengán di sakay nagupos,
16 "Kákkapatkaka ku hidi, kailangan a matupad en nakasulat ten banal a Kasulatan dikona pinagupos nen Banal a Ispiritu ti David tungkul kánni Judas a nánggiya ten págdikáp di kánni Jesus.
17 Ti Judas ay dati a kabilang nen grupu mi sakay kaguman ten págserbi mi."
18 En pilak a nebayad kánni Judas ten pángtokyon na kánni Jesus ay imbali na ti luta. Haud siya a natáknig a nággusok sakay tulos dán a nabágsutan ti angás, sakay pinomdek pa en tiyan na sakay lummuwas en bituka na.
19 Nabareta iyád nen atanan tolay a taga-Jerusalem kaya ten upos di ay nginaranan di i lugarid a iyud ti Akeldama, gustu naid a kagiyán ay Uma ni Digi.
20 Kinagi pa ni Pedro,
"Nakasulat ten Libru nen Kansiyon hidi a,
'En bilay na ay dyan dán adeniyan
sakay dyan dán págyanan maski ni deya.'
Nakasulat bi a,
'Dapat a tehud a mangpalit dikona ten tungkulin na.'
21-22 "Kaya dapat kitam a mangpili ti essa a makakaguman mi bilang magpatunay ten ruway a kákkabiyag ni Jesus. Kailangan tamid a piliyán ay essa ten grupu mi a nalay mi dán a kakaguman sapul pa ten dikona kaguman mi palla ti Jesus sakay sapul dikona bininyagan siya ni Juan hanggan ten káangay na dilanget."
23 Kaya nangpili hidi ti duwwa a lállaki a pagpiliyan di, de Matias ay ti Jose. Ti Jose ay ngángngaranan di labi a Barsabas oni Justo.
24 Nadid nagdasal hidi, "Panginoon, tukoy mu en ked ten isip nen balang essa a tolay kaya kagbiyan mu pay a ipakapospos dikomi ni deya ti duwwa iday i pinili muwid

25 a magin apostol a kapalit ni Judas ten tungkulin na a
linakadan na. Nadid ay ked dán siya ten lugar a pinili na."
26 Káttapos di a nagdasal ay nagbunutan hidi ni deya ten
duwwa en mapili di. Sakay en napili ay ti Matias kaya siya
en indagdag di ten sapulu ay ti essa a apostol.

2

En Káddemát nen Banal a Ispiritu

1 Dikona dummemát en aldew a Pentecostes ay nagipun-
ipun ti essa a lugar en atanan nen mánnampalataya hidi.
2 Tehud hidi a bigla a nasanig a maggalungogung a kumán
a en tánnug nen mabegsák a parás a gubwat dilanget. En
galungogung ay masanig maski hádya man a suluk nen bilay
a págyanan di.
3 Naketa hidi ti kumán hidi a dila a apoy a kummalat sakay
ummangay ten balang essa dikodi.
4 Sakay minágkaputat hidi a atanan ti Banal a Ispiritu, sakay
nakapagupos hidi ti iba-iba a upos ayun ten inkaluub nen
Ispiritu ten balang essa dikodi.
5 Nadid, makpal a relihiyoso a Judio tenhud a ked ti
Jerusalem a gubwat ti iba-iba a bansa ti munduwiday.
6 Dikona nasanig di en maggalungogung ay nagdemáttan en
makpal a tolay ten páppágyanan nen mánnampalataya hidi. Tu-
nay en págtaka di gapu makapagupos dán en mánnampalataya
hidi ten upu-upos di.
7 Gapu ten págtaka di ay namagtanungan hidi a kinagi di,
"Awan beman taga-Galilea hidi a atanan?
8 Bakin tukoy di dán a magupos ten balang upos tam?
9 Tehud dikotam a taga-Partia, tehud a taga-Media, taga-
Elam, tehud a gubwat ti Mesopotamia, ti Judea sakay Capado-
cia, ti Ponto, sakay Asia.
10 Tehud pa dikotam a taga-Frigia sakay Pamfilia, Egipto
sakay en lugar hidi a sakup ni Libya a adeni ti Cirene. En
agum dikotam ay taga-Roma,
11 Judio ay ti Hentil a naakit ti pánnampalataya ni Judio,
sakay en agum dikotam ay taga-Creta sakay Arabia. Konya
di a nakagi ten balang upos tam en makataka hidi a bagay a
ginamet nen Diyos?"
12 Awan di maabut a maisip en nangyari kaya awan
matapos-tapos en pamagtanungan di ni ánya i kahuluganid
iyud.
13 Peru sinesti di en agum hidi a kinagi di, "Lasing la hidi
iyán!"

En Sermon ni Pedro

14 Nadid, gapu ten kinagi di ay tummaknág ti Pedro kaguman en sapulu ay ti essa a apostol sakay nagupos siya ti mabegsák. Kinagi na, “Sikam a kasa-Judio ku hidi sakay ten agum pa hidi a mágyan ti Jerusalem, mágsanig kam ti mapiyya ta kagiyán ku dikomoy kahuluganid ni iyád. 15 Ipakapospos ku dikomoy a hidi iyád a tolay ay awan lasing a kona ten ked ti isip moyen gapu alas nuwebi palla ti dimadimang.

16 Dyan kam magtaka ta iyád dán en hula ni propeta Joel,

17 ‘Kona háddi i gamitán kuwid ten dimudyan a aldew,’ kagi nen Diyos,
‘Pagkaluuban ku ti Ispiritu ku en atanan a tolay.
Kaya ipangaral nen anak moy hidi a lállaki ay ti bábbi en mensahi ku.
En binatilyu moy hidi ay maketa ti pangitain.
Sakay en lállakay hidi ay magkahud ti taginápp.
18 Ti aldewid a iyud ay pagkaluuban ku bi ti Banal a Ispiritu
en tagapagserbi ku hidi, lállaki ay ti bábbi
sakay ipakapospos di en mensahi ku.
19 Mángpetaák ti himala hidi dilanget
sakay ti makataka hidi a bagay ti lutaiday.
magkahud ti digi, apoy, sakay mabagál a asok.
20 Dumiklám en aldew,
sakay dumidig en bulan a kona ten digi
bagu a dumemát en aldew a dakila sakay maluwalhati a kássoli nen Panginoon.
21 Sakay ti panahunid a iyud en atanan a mággid ti tulung
ten ngaran nen Panginoon ay maligtas.’

22 “Sikam a Israelita hidi pakasanigán moy iddi! Ti Jesus a taga-Nazaret ay talaga a siya en pinaangay nen Diyos ti lutaiday. Mapatunayan iyád nen himala hidi sakay nen makataka hidi a bagay a ginamet nen Diyos ten pamamagitan na. Tukoy moy hidi iyád a atanan gapu nangyari iyád ten atubengán moy.

23 Peru ti Jesus a netokyon dikomoy ayun ten kagustuwan nen Diyos sapul pa ten sapul ay impepaku moy sakay pinabunu moy ten makasalanan hidi a tolay.

24 Peru nadid ay biniyag siya a ruway nen Diyos sakay pinalaya na siya ten kapangyariyan nen kamatayan, gapu maski nikan ay awan siya maari a mepiresu ni kamatayan.

25 Kona ten kinagi ni David tenhud tungkul dikona,
‘Tukoy ku a pirmi ku a kaguman en Panginoon,
kaya awanák mabalisa gapu kaguman ku siya.
26 Sakay magpuri i pusu kuwidi ta mabiyagák a tehud a pagasa
27 Gapu tukoy ku a awanák mu pabayan ten lugar nen patay hidi;

sakay awan mu pabayan a marunot en Banal mu a
Tagapagserbi.
28 Intoldu mu dikoku en tama a dilan tánni mabiyagák,
putaták ti kasayaan gapu kakaguman taka.'
29 "Kákkapatkaka ku hidi, kagiyán kuwiday dikomoy a en
ninunu tam a ti hari a David ay natay sakay nelábbáng, ti
katunayan na ay ked palla en lábbáng na a hanggan nadid.
30 Siya ay propeta sakay tukoy na en impangaku nen Diyos
dikona, a essa ten maggubwat ten lahi na ay magin hari a
kona labi dikona.
31 Kaya en kákkabiyag a ruway nen Cristo en netan na sakay
impahayag dikona a kinagi na a,
'Awan na siya pinabayan ten págyanan nen patay hidi,
sakay awan na pinarunutan en bággi na.'
32 Ti Jesus ay biniyag a ruway nen Diyos, mapatunayan mi
iyud a atanan gapu netan mi.
33 Kaya minággetnud siya ten kawanan nen Diyos, sakay
tinanggap na ten Ama en nepangaku a Banal a Ispiritu.
Iyád en imbuhus na dikomi a kona ti áelingán moyen sakay
sássanigán nadid.
34 Bakán a ti hari a David en ummangay dilanget, nan kinagi
na la a,
'Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku a,
"Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
35 hanggan ni tulos ku dán a mapasuku dikomu en kadima mu
hidi.' "
36 "Kaya dapat a matukuyan ni buu a Israel a ti Jesus a
impepaku moy ten kudus ay siya en ginamet nen Diyos a
Panginoon sakay Cristo!"
37 Nabalisa hidi ten nasanig di kaya kinagi di kánni Pedro
sakay ten agum hidi a apostol, "Kákkapatkaka mi hidi, ánya
dapat miyid a gamitán nadid?"
38 Tummábbig ti Pedro, "Pagsisiyan moy dán sakay adággan
en kasalanan moy hidi sakay magpabinyag kam ten ngaran
ni Jesu-Cristo tánni mapatawad kam, sakay ipagkaluub na
dikomoy en Banal a Ispiritu.
39 Gapu iyád a pangaku nen Diyos ay para dikomoy sakay
ten anak moy hidi, sakay para ten atanan a tolay a ked ti
adeyu, sakay ten balang essa a dulawán nen Panginoon a
Diyos."
40 Makpal pa a impahayag ti Pedro tánni pangpatunay ten
kinákkagi na, sakay kinagiyan na hidi, "Iligtas moy i sadili
moyen ten parusa a dumemát ti lahiyid a iddi a mágkadukás."

41 Káttapos ay naniwala en makpal a tolay ten kinagi na
sakay nagpabinyag hidi kaya tehud a tállu a libu a tolay en
nedagdag ten mánnampalataya hidi ti aldewid a iyud.
42 Nanatili hidi ten intoldu nen apostol hidi ten pamagipun-
ipun di a bilang matátkaka, ten págtáppeng-táppeng di ti tina-
pay, sakay ten págdasal di.

En Kákkabiyag nen Mánnampalataya hidi

43 Gapu ten makpal a himala sakay makataka-taka a naga-
met ten pamamag-itan nen apostol hidi ay nanteng en atanan
nen tolay hidi.
44 Namagipun-ipun en atanan nen mánnampalataya hidi
sakay en ari-ariyan di hidi ay para ten atanan.
45 Ilaku di en ari-ariyan di hidi sakay en naglakuwan ay ipa-
gatád di ten kakagumanan di hidi ayun ten pangangailangan
nen balang essa.
46 Mamagipun-ipun hidi ten Templo kada a aldew, sakay
mamagkaguman hidi ten págtáppeng-táppeng di ti tinapay ten
bila-bilay di, masaya hidi a mamággatubeng a kuman a tehud
a malinis a kaluuban.
47 Mágpapuriyán hidi a pirmi ten Diyos, sakay igalang hidi
nen tolay hidi a taga haud. Kada aldew ay tehud a iligtas en Diyos sakay idagdag na ten dati dán a grupu nen mánnampalataya.

3

En Págpapiyya ten Lupug

1 [Ten essa a aldew a alas tres ten apon, odas nen págdasal
ay ummangay de Pedro ay ti Juan ten Templo.
2 Ten adeni nen kákkagiyán di a Maganda a Pintuwan
ay tehud a essa haud a lállaki a lupug sapul ten kákkeenak
na. Iyáangay di siya haud aldew-aldew tánni máklimus ten
sumáddáp hidi ten Templo.
3 Dikona netan na de Pedro ay ti Juan a summáddáp ten
Templo ay náklimus siya.
4 Ináeleng siya nen duwwa ti mapiyya sakay kinagi ni Pedro,
"Umileng ka dikomi!"
5 Ummileng ngani siya gapu akala naid ay limusan di siya.
6 Peru kinagi ni Pedro, "Awanák ti pilak oni gintu peru iya-
tád ku dikomu ni ánya en ked dikoku. Ten pamamag-itan nen
kapangyariyan ni Jesu-Cristo a taga-Nazaret ay maglakad ka
dán."
7 Sakay tinawidan na en kawanan a lima nen lupug sakay
intaknág na. Káttapos ay pagdaka a bummegsák en babásset
nen lupug,

8 lummuksu sakay nagsapul a naglakad. Dikona summáddáp hidi ten Templo ay kaguman di dán siya a máglaluksu-luksuwán ten saya na sakay mágpapuriyán ten Diyos.
9 Netan nen atanan a makalakad dán siya sakay magpuri ten Diyos.
10 Kaya tunay en págtaka di ta matenggi di a siya en pirmi a máklimus a lupug a mággetnud ten Maganda a Pintuwan nen Templo.

En Mensahi ni Pedro ten Portiko ni Solomon
11 Nadid kasalukuyan a kumákkabit en lupug kánde Pedro ay ti Juan ten lugar a ngángngaranan a portiko ni Solomon ay nagginan a ummadeni dikodi en tolay hidi gapu tunay en págtaka di ten makataka a nangyari.
12 Pákketa ni Pedro ten tolay hidi ay kinagi na, "Sikam a Israelita hidi, bakin magtaka kam ti nangyariyid a iddi? Bakin ilingán moy kami ti kona haán? Isip moy wáddid ay napaglakad mi siya ten pamamag-itan nen sadili mi a kapangyariyan oni gapu hustu en kabanalan mi?
13 Pinarangalan nen Diyos nen ninunu tam hidi a de Abraham, Isaac sakay ti Jacob en Tagapagserbi na ti Jesus a ingkasu moy sakay intakwil ten atubengán ni Pilato, maski ni gustu dán ni Pilato a palayaán.
14 Inadiyan moy en Banal sakay Matuwid, mas ginustu moy pa a paluwasán ten págpiresuwan en mágbabonu.
15 Binunu moy en Pággubwatan ni biyag, peru biniyag siya a ruway nen Diyos. Sikami a mismu en naketa ti pangyayariyid a iyud.
16 En kapangyariyan nen ngaran ni Jesus en nangpapiyya ti lállakiyid a iddi, nangyari iyád gapu ten pánniwala na ten ngaran ni Jesus. En pánnampalataya na kánni Jesus i tatarudanid a nagpiyyaan na a kona ti netan moyen.
17 "Kaya nadid kákkapatkaka ku hidi, tukoy ku a awan moy tukoy en ginagamet moy, kumona bi ten pinunu moy hidi.
18 Gapu ten pángbunu moy kánni Cristo ay natupad dán en impakapospos nen Diyos dikotam tenhud pa, ten pamamagitan nen atanan a propeta a kailangan a maghirap en Cristo.
19 Kaya nadid ay magsisi kamon sakay magsoli kamon ten Diyos a inadággan moy tánni patawadán na en kasalanan moy,
20 sakay tánni dumemát dán en panahun nen kapahingaan a gubwat ten Panginoon. Paangayán na dikomoy ti Jesus, en Cristo a napili sapul pa tenhud para dikomoy.
21 Peru kailangan a mágyan pa ti Jesus dilanget hanggan ten aldew nen pángbagu nen Diyos ten atanan a bagay ayun ten

impakapospos na ten pamamag-itan nen propeta hidi tenhud pa.
22 Gapu kinagi ni Moises a, 'En Panginoon moy a Diyos
ay mangpili dikomoy ti essa a gamitán na a propeta a kona
dikoku. Sunudán moy en atanan a kagiyán na dikomoy.
23 Sakay ni deyaman en awan mangsanig ti propetaid a
iyud ay ihiwalay ten tolay hidi nen Diyos sakay mawasak.'
24 Maski en propeta hidi tenhud pa a panahun, magsapul
kánni Samuel hanggan ten ummunud hidi dikona ay
nángpakapospos tungkul ten mangyari ti nadididay a
panahun.
25 En pangaku hidi nen Diyos a kinagi nen propeta hidi
ay para dikomoy sakay kabilang kam ten ginamet a kasun-
duwan nen Diyos ten ninunu moy hidi dikona kinagi na kánni
Abraham a, 'Pagpalaán ku en atanan a lahi ti munduwiday
ten pamamag-itan nen lahi mu.'
26 Kaya káttapos a biyagán nen Diyos en Tagapagserbi
na, ay pinaangay na siya a dipalongu dikomoy tánni pag-
palaán sakay tulungan na kam a umadág ten madukás moy
a kákkabiyag."

4

De Pedro ay ti Juan ten Atubengán nen Sanedrin

1 Nadid, dikona pasiyaan palla a magupos de Pedro ay
ti Juan ten tolay hidi ay dummemát en padi hidi sakay en
pinunu nen guwardiya hidi ten Templo kaguman di bi en
Saduseo hidi.
2 Maiyamut hidi a tarud kánde Pedro ay ti Juan gapu impan-
garal di ten tolay hidi a biniyag a ruway nen Diyos ti Jesus
bilang patunay a mabiyag bi a ruway en nágkatay dán hidi.
3 Kaya dinikáp di en duwwa sakay impiresu di palla hidi
hanggan ten kailawan gapu gibi dán tenhud.
4 Konapamanhud, makpal ten nakasanig hidi ten impan-
garal di ay summampalataya hidi kánni Jesus, en lállaki palla
hidi ay tehud dán a limmang libu.
5 Kinailawan, ay nagipun-ipun ti Jerusalem en pinunu
hidi nen Judio hidi, en pinunu hidi nen banuwan, sakay en
tagapagtoldu hidi nen Kautusan.
6 Ked haud ti Anas a kapunuwan nen padi hidi sakay de
Caifas, Juan sakay Alejandro sakay en kamag-anak hidi ni
Anas.
7 Pinaatubeng di en duwwa a apostol sakay tinanung di
hidi, "Ánya a kapangyariyan oni kándeya a ngaran i ginamit
moyid ten pággamet moy ti bagayid a hidi iyád?"

8 Kaya nagupos ti Pedro a tehud a kapangyariyan nen Banal
a Ispiritu a kinagi na, “Sikam a tagagiyya hidi sakay pinunu
nen banuwan,
9 ni gustu moy kami nadid a usisaán tungkul ten ginamet
mi a maganda ti lupugiday, sakay ni konya siya a nagpiyya
10 ay kailangan a matukuyan moy a atanan, sakay kona bi
dikomoy a atanan a lahi hidi ni Israel a i tolayidi a mágtaknág
ti atubengán moyen ay nagpiyya gapu ten kapangyariyan
nen ngaran ni Jesu-Cristo a taga-Nazaret a impepaku moy ten
kudus peru biniyag a ruway nen Diyos.
11 Tungkul kánni Jesus en nakasulat ten Kasulatan a,
‘En batu a inadiyan moy a mágbilay hidi,
ay siya en nagin adigi a pamireng.’
12 Kánni Jesu-Cristo tam la a ketan en kaligtasan, gapu ti
buuwiday a mundu ay awan ti agum a ngaran a kinagi en
Diyos para ten kaligtasan nen tolay ni awan ti Jesu-Cristo la.
13 Nagtaka en buu a Sanedrin ten begsák isip de Pedro ay
ti Juan lalu dán dikona a netan di a mababa la hidi a tolay
sakay awan nagadal. Sakay natukuyan di bi a dati hidi a
kakagumanan ni Jesus.
14 Gustu di a barángngán en ginamet di a himala peru en
tolay a pinagpiyya di ay ked haud a mágtaknág a kasadát de
Pedro ay ti Juan kaya awan hidi ti nakagi.
15 Kaya en ginamet di ay pinaluwas di pala en apostol hidi
ten lugar a namagipunan di sakay namágguron hidi.
16 “Ánya i gamitán tamid nadid dikodi? Nadid tukoy dán nen
atanan a taga-Jerusalem en ginamet di sakay awan tamon
mepamen en himala a ginamet di.
17 Kona háddi i gamitán tamid tánni awan lalu a kumalat
iyád a bagay ay bawalan tam hidi ti mahigpit a dyan dán hidi
magupos maski kándeya tungkul kánni Jesus.”
18 Kaya pinadulaw di a ruway de Pedro sakay binawalan di
hidi a dyan dán magupos oni magtoldu tungkul kánni Jesus.
19 Peru tummábbig de Pedro ay ti Juan, “Sikamon i mang-
hatulid ni ánya en tama sakay en maganda ten atubengán nen
Diyos, sumunud kami dikomoy oni sumunud kami ten Diyos.
20 Peru para dikomi ay awan maari a awan mi ipakapospos
en netan mi sakay en nasanig mi tungkul kánni Jesus.”
21 Ten pákkasanig nen mággimbistiga hidi ay lalu di hidi a
binawalan ti mahigpit a dyan magtoldu tungkul kánni Jesus,
káttapos ay pinalakad di dán hidi. Awan hidi ti maisip a
paraan tánni maparusaan hidi gapu en tolay hidi ay magpuri
ten Diyos gapu ten nangyari.
22 En lállaki a pinagpiyya di ay mahigit dán a áppat a pulu a
taon en idad na.

En Dasal para Magkahud ti Begsák Isip

23 Dikona nakaluwas dán de Pedro ay ti Juan ay ummangay
hidi ten kakagumanan di hidi sakay imbareta di en kinagi
nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen pinunu hidi nen
banuwan.
24 Dikona masanig di iyád ay namagkaessa hidi a nagdasal
ten Diyos a kinagi di, “Panginoon a nakabahala ten atanan,
siko en nanglalang ten langet, ti lutaiday sakay ten diget
sakay ten atanan a bagay a ked haád.
25 Siko en nagupos ten pamamag-itan nen ninunu mi a ti
David a tagapagserbi mu ten dikona a kagiyán na ten tulung
nen Banal a Ispiritu a,
‘Bakin tunay ti iyamut en Hentil hidi,
sakay nagbalak hidi ti baka-bakán.
26 Naghanda en hari hidi ti lutaiday tánni lumaban,
sakay nagipun-ipun en pinunu hidi
tánni lumaban ten Diyos sakay ten Pinili na.’
27 Natupad ngani iyád dikona a nagkaessa de Herodes ay ti
Poncio Pilato, kaguman en Hentil hidi sakay en buu a Israel.
Namagkaessa hidi kontra ten banal a Tagapagserbi mu a ti
Jesus, a Pinili mu.
28 Naipun hidi tánni matupad en dapat a mangyari ayun ten
intakda mu tenhud pa.
29 Nadid, Panginoon, bábbantaan di kami kaya tulungan mu
kami a tagapagserbi mu hidi a magkahud kami ti begsák isip
a ipangaral en upos mu.
30 Iyolnat mu i lima muwen tánni magpapiyya, sakay
ipagkaluub mu a ten ngaran nen banal a Tagapagserbi mu a
ti Jesus ay makagamet kami ti himala.”
31 Káttapos di a nagdasal ay nayanág en págyanan di a bilay
sakay naputat hidi ti hustu ten Banal a Ispiritu sakay bum-
megsák en isip di a mangaral ten Upos nen Diyos.

En Pamágtulungan nen Mánnampalataya hidi

32 Nagkaessa en isip nen atanan nen sumampalataya hidi
kánni Jesus. Awan sinadili nen balang essa en ari-ariyan di
nan para ten atanan.
33 Ten begsák nen kapangyariyan nen Diyos a inyatád na
ten apostol hidi ay tulos la hidi a nagpatunay a ti Jesus ay
biniyag a ruway nen Diyos, sakay pinagpala na hidi ti hustu.
34 Maski essa dikodi ay awan kinulang ten kailangan di
gapu en tehud hidi a luta oni bilay ay inlaku di sakay en
naglakuwan di
35 ay inyatád di ten apostol hidi. Sakay binunong-bunong
nen apostol hidi en pilak ayun ten pangangailangan nen
balang essa.

36 Kona labi hud en ginamet ni Jose a essa a Levita a taga-Chipre. Nginaranan siya nen apostol hidi a Bernabe gustu naid a kagiyán ay matáttulungán.
37 Inlaku na en uma na sakay inyatád na ten apostol hidi en naglakuwan na.

5

De Ananias ay ti Safira

1 Nadid tehud a magkabinga a naglaku bi ti luta, en lállaki ay Ananias en ngaran na sakay en kabinga na ay ti Safira.
2 Peru nagkasunduwan nen magkabinga a awan iyatád ni Ananias en buu a naglakuwan di.
3 Kaya kinagi ni Pedro dikona, "Ananias, bakin nagpadaig ka kánni Satanas sakay nagbuli-buli ka ten Banal a Ispiritu? Bakin nángtagu ka ten naglakuwan mu ten luta?
4 Awan beman dikona awan mu palla nelaku ay kao mu iyud? Nadid, dikona nalaku mu dán awan beman kao mu en naglakuwan? Bakin naisipan mu iyád a gamitán? Bakán a tolay i nagbuli-buliyan muwid nan en Diyos!"
5 Dikona nasanig iyud ni Ananias ay patay siya a natumba kaya atanan nen nakasanig hidi ten nangyari ay neántingan ti hustu.
6 Ummadeni en sangan a binata, binalutan di bangkay sakay angay di inlábbáng.
7 Kállipas nen tállu a odas ay dummemát en kabinga na a awan ti nangmalayan ten nangyari.
8 Pagdaka siya a tinanung ni Pedro, "Kagiyán mu dikoku i tatarudanid, tarud beman a sakona háddi en nalakuwan nen luta moy?" Kinagi na, "Opo, sakona la haán."
9 Kaya kinagi ni Pedro dikona, "Bakin nagkaessaan moy a purbaan en Ispiritu nen Panginoon? Ilingán mu, ked dán ti pintuwanen en nánglábbáng hidi ten kabinga mu sakay siko dámman ilewas diyid."
10 Pagdaka a natumba ti Safira ten atubengán ni Pedro sakay natay bi. Ten kássáddáp nen binata hidi ay netan di a patay dán siya, kaya inlábbáng di siya ten wáwwaresan nen kabinga na.
11 Tunay ti ánteng en atanan nen mánnampalataya hidi gapu ten nangyari pati en agum hidi a nakasanig ti baretaid a iyud.

En Himala hidi a Ginamet nen Apostol hidi

12 Nadid, makpal a ginamet en apostol hidi a himala a netan nen tolay hidi. Atanan nen mánnampalataya hidi ay nagipun-ipun ten Portiko ni hari a Solomon.
13 Awan nangahas a mák-agum en awan hidi mánnampalataya peru pináppuri di en mánnampalataya hidi.

14 Peru mágdadadagdag en sumampalataya hidi ten Panginoon, bábbi ay ti lállaki.
15 Gapu ten ginamet nen apostol hidi ay inyangay nen tolay hidi en tehud hidi a saket ten karsada sakay pinágkatdug di hidi ten katri, en agum ay ten abák tánni káttalib ni Pedro ay malenduman hidi nen aninu na.
16 Makpal bi a dummemát a tolay a gubwat ten iba-iba a banuwan a adeni ti Jerusalem, tawid di en tehud hidi a saket sakay en hinayup hidi, nagpiyya hidi a atanan.

En Pághirap nen Apostol hidi

17 Nadid, gapu ten ginamet nen apostol hidi ay nanaghili en kapunuwan nen padi hidi sakay en kakagumanan na hidi a Saduseo, kaya namagkaessa hidi a nagplanu.
18 Dinikáp di en apostol hidi sakay impiresu di hidi.
19 Peru dikona gibi dán ay binukasan nen anghel nen Panginoon en pintuwan nen págpiresuwan sakay inluwas na en apostol hidi. Kinagi na dikodi,
20 "Kammoy dán ten Templo ipangaral moy ten tolay hidi en tungkul ten bigu a kákkabiyag."
21 Kaya summunud en apostol hidi. Dikona kaldiwan dán ay summáddáp hidi ten Templo sakay tulos hidi a nagtoldu ten tolay hidi.

Nagipun-ipun en kapunuwan nen padi hidi sakay en kakagumanan na hidi, sakay nagpadulaw hidi ti miting ti buu a Sanedrin. Pinaangay di en apostol hidi a nakapiresu.
22 Peru káddemát haud nen mágbantay hidi ay netan di a awan dán en apostol hidi. Kaya nagsoli hidi ten kapisanan sakay imbareta di a,
23 "Netan mi a nakakandadu en págpiresuwan sakay ked labi haud a mágtaknág en mágbantay hidi. Peru dikona bukasan mi dán ay awan kami ti netan a tolay disalad!"
24 Nabalisa a tarud en pinunu hidi nen padi hidi sakay en kapitan nen mágbantay hidi ten Templo sakay awan di maubus a maisip ni ánya i nangyariyid ten apostol hidi.
25 Peru tehud a dummemát a angay nagbareta dikodi a kinagi na, "En lállaki hidi a impepiresu moy ay pasiyaan dán hidi a magtoldu ten tolay hidi ten Templo."
26 Kaya ummangay en pinunu nen mágbantay ten Templo kaguman na en mágbantay na hidi. Inuwet di en apostol hidi sakay inyangay di hidi ten kapisanan. Peru awan di hidi pinuwersa gapu manteng hidi ta bakay batuwán hidi nen katolayan.
27 Inyatubeng di en apostol hidi ten Sanedrin sakay tináttanung hidi nen kapunuwan nen padi hidi.

28 Kinagi na, “Awan beman mahigpit mi a imbawal dikomoy a dyan kamon mangaral ten ngaran ni Jesus? Peru ánya ginamet moyid? Ten ginamet moy ay kummalat dán ti buu a Jerusalem en itáttoldu moy sakay gustu moy pa a ipakasalanan dikomi en kákkatay ni tolayid a iyud!”

29 Peru tummábbig de Pedro ay ten kaguman na hidi, kinagi di, “En Diyos dapat miyid a sunudán bakán a en tolay.

30 En Diyos nen ninunu tam hidi en nangbiyag a ruway kánni Jesus a pinabunu moy ten dikona a impepaku moy siya ten kudus.

31 Indisunu siya nen Diyos ten kawanan na bilang Tagapaggiyya sakay Tagapagligtas, tánni atáddan na en Israelita hidi ti pagkakataun a magsisi sakay umadág ten kasalanan di hidi tánni mapatawad hidi.

32 Sikami en makapangpatunay ti bagayid a iyád, kaguman en Banal a Ispiritu a impagkaluub nen Diyos ten atanan a sumunud dikona.”

33 Dikona masanig nen buu a Sanedrin en kinagi de Pedro ay tunay hidi ti iyamut sakay gustu di a pabunu en apostol hidi.

34 Peru tummaknág en essa ten Pariseo hidi a Gamaliel en ngaran na, mágtoldu siya ten Kautusan sakay igággalang nen buu a banuwan. Inyutus na a iluwas di pala en apostol hidi.

35 Káttapos ay nagupos, a kinagi na, “Kakagumanan ku hidi a Israelita, isipán moy pa ti mapiyya en gustu moy a gamitán ti tolayen hidi.

36 Sakay awan beman, awan palla nalay dikona a lummitaw ti Teudas a nagwari-wari a essa kan siya a mataas a pinunu, tehud wád a áppat a datos a tolay en naakit na a summapi dikona. Peru dikona nabunu siya ay nasina-sina en tolay na hidi sakay nabali-awan en grupu di.

37 Káttapos ay lummitaw bi ti Judas a taga-Galilea ten panahun nen págsensus ten tolay hidi. Nakaakit bi siya ti makpal a tolay a summapi dikona. Peru dikona mabunu siya ay nasina-sina bi en sakup na hidi.

38 Kaya kagiyán kuwid dikomoy ay pabayan moy la i tolayid a hidi iyán, dyan moy hidi pakialaman. Ni gággamitán diyid a iyán ay gubwat la ten tolay ay awan iyán ti abután.

39 Peru ni gubwat iyád ten Diyos ay awan moy iyád mahadlangan nan lumuwas pa a kalabanán moy en Diyos.”

Sinunud di ngani en payu ni Gamaliel.

40 Pinadulaw di a ruway en apostol hidi ten kapisanan di, pinabálbág di hidi sakay binawalan di hidi a dyan di dán ipangaral en tungkul ten ngaran ni Jesus. Káttapos ay pinalaya di dán hidi.

41 Tunay ti saya en apostol hidi a lummakad ten Sanedrin
gapu ginustu nen Diyos a magdanas hidi ti pághirap alang-
alang ten ngaran ni Jesus.
42 Sakay kada-aldew ay angay hidi ten Templo a magtoldu
sakay ten bila-bilay hidi a mangaral tungkul kánni Jesus, en
Cristo.

6

En Págpili ten Pittu a Tumulung ten Apostol hidi

1 Nadid, tulos-tulos en págkakpal nen mánnampalataya hidi
sakay dummemát en panahun a nagreklamu en Helenista
hidi ten Hebreo hidi. Kinagi di a en bilu hidi a bábbi a
Helenista ay napabayan ten págbunong-bunong di ten pang-
aldew-aldew a kabiyagan.
2 Kaya pinisan nen sapulu ay ti duwwa a apostol en buu
a kapisanan nen mánnampalataya hidi sakay kinagi di dikodi,
"Awan mi maari a pabayan en pángngaral ten upos nen Diyos
tánni mamahala ten kabiyagan.
3 Kaya nadid kákkapatkaka mi hidi mangpili kam ti kak-
agumanan moyen hidi ti pittu a lállaki a igággalang, putat ti
Banal a Ispiritu, sakay mágkatalinu tánni hidi idátton miyid ti
tungkulinid a iyád.
4 Sikami ay ilaan mi en atanan nen odas mi ti págdasal sakay
pángngaral ten Upos nen Diyos."
5 Nasaya en atanan nen tolay hidi ten kinagi nen apostol
hidi kaya pinili di ti Esteban a essa a lállaki a matibay en
pánnampalataya na ten Diyos sakay putat siya ti Banal a Ispir-
itu. Sakay pinili di bi de Felipe, Procoro, Nicanor, Timon,
Parmenas, sakay ti Nicolas a taga-Antioquia a essa a Hentil
a naakit ten pánnampalataya ni Judio.
6 Inyangay di hidi ten apostol hidi, indasal di hidi, tulos di a
intupu en lima di ten ulu nen balang essa.
7 Nadid ay tulos-tulos a kummalat en upos nen Diyos sakay
págkakakakpal en maniwala hidi kánni Jesus ti Jerusalem.
Maski en padi hidi ay makpal bi dikodi en summampalataya.

En Págdikáp di kánni Esteban

8 Nadid, pinagpala a tarud nen Diyos ti Esteban sakay
inátdenan na siya ti kapangyariyan kaya makagamet siya ti
makataka-taka hidi a bagay sakay himala ten atubengán nen
makpal a tolay.
9 Peru kinontra siya nen sangan a Judio a miyembru nen
sinagoga a kákkagiyán di a Malaya, tehud pa hidi a kaguman
a taga-Cirene sakay taga-Alejandria sakay tehud pa a agum a
Judio a gubwat ti Cilicia sakay ti Asia.

10 Peru awan hidi ti magamet ni magupos ti Esteban gapu
ten karunungan a kaluub dikona nen Banal a Ispiritu.
11 Kaya sinekretu di a sinulsulan en sangan a lállaki a
kagiyán di en kona háddi, “Nasanig mi a magupos siya ti
kontra kánni Moises sakay ten Diyos.”
12 Kaya gapu haud ay nagsaranta kánni Esteban en kato-
layan, en pinunu hidi nen banuwan sakay en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan. Dinikáp di siya sakay inyangay di ten
Sanedrin.
13 Dikona bistaán di siya ay náng-atubeng pa hidi ti mágkabuli
a tistigu kontra kánni Esteban a kinagi di, “I tolayen ay awan
ti imang a mággauposán ti madukás kontra ten banal a Templo
sakay ten Kautusan ni Moises.
14 Nasanig mi a kinagi na a rábbaán kan ni Jesus a taga-
Nazaret en Templo tam sakay baguwán na kan en kaugaliyan
tam a dati a intoldu ni Moises.”
15 Linátttángngan nen atanan a ked ten Sanedrin ti Esteban
sakay netan di a kumán a rupa ni anghel en rupa na.

7

En Paliwanag ni Esteban

1 Nadid, tinanung nen kapunuwan nen padi hidi ti Esteban,
“Tatarudan beman hidi iyád?”
2 Kinagi ni Esteban, “Kákkapatkaka ku hidi sakay
kadáddikállan hidi, sanigán moy i kagiyán kuwidi, tenhud
a panahun dikona ked palla ti Mesopotamia en ninunu
tam a ti Abraham ay pummeta dikona en dakila sakay
makapangyariyan a Diyos, bagu siya a nágyan ti Haran.
3 Kinagi nen Diyos dikona, ‘Lakadan mu i lugar muwen
sakay i kapartidu muwen hidi sakay angay ka ten lugar a
itoldu ku dikomu.’
4 Kaya lummakad ngani siya ten lugar nen Caldeo hidi
sakay nágyan siya ti Haran. Dikona natay dán en ama
na ay pinaagton dámman siya nen Diyos ti banuwaniday a
páppágyanan tam nadid.
5 Peru dikona ummangay siya háddi ay awan palla siya
inátdenan nen Diyos ti maski sabadit a luta nan nagpangaku
la a magin kao na sakay nen lahi na hidi i lugarid a iddi. Maski
ni awan palla ti anak ti Abraham.
6 Kona háddi en kinagi nen Diyos kánni Abraham, ‘En
sumunud mu hidi a lahi ay mákpágyan ti iba a bansa. Magin
alipin hidi haud sakay pahirapan di hidi ti áppat a datos a
taon.
7 Peru parusaan ku en bansa a mangsakup sakay man-
galipin dikodi. Lakadan nen lahi mu hidi i bansaid a iyud
sakay magsoli hidi ti lugarid a iddi tánni sumamba dikoku.’

8 Sakay inyutus nen Diyos kánni Abraham en págturi bilang
tanda nen kasunduwan di. Kaya dikona a neenak dán ti Isaac
ay tinuri na ten kawalu na a aldew. Kona labi hud en ginamet
ni Isaac ten anak na a ti Jacob sakay kona bi hud en ginamet
ni Jacob ten sapulu ay ti duwwa a anak na a lállaki a nagin
mahalaga hidi a ninunu nen Judio hidi.
9 "En anak hidi ni Jacob a lállaki ay summeni ten kapatkaka
di a ti Jose, kaya inlaku di siya tánni magin alipin ti Egipto.
Peru kakaguman na en Diyos.
10 Tinulungan na siya ten atanan nen kahirapan na. Kaya
dikona ummatubeng siya kánni Faraon a hari ti Egipto ay
nagkaluuban siya nen Diyos ti karunungan. Sakay inátdenan
na siya ti katungkulan a magin gubernador ti Egipto sakay
mamahala ten palasyu nen hari.
11 Ti panahunid a iyud ay nagkahud ti aláp sakay mahigpit
a kahirapan ti buu a Egipto hanggan ti Canaan ten bansa a
págyanan nen ninunu tam hidi, awan hidi ti pangalapan ti
makan.
12 Kaya dikona nabareta ni Jacob a makpal a trigo ti Egipto
ay pinaangay na haud en ninunu tam hidi.
13 Ten kapenduwwa di a ummangay haud ay nagpakilala
dán ti Jose ten kákkapatkaka na hidi sakay natukuyan nen
Faraon en tungkul ten pamilya ni Jose.
14 Kaya pinauwet ni Jose ti Jacob a ama di, pati en atanan
nen kákkapatkaka di hidi, pittu a pulu ay ti limma hidi a atanan.
15 Ummangay de Jacob ti Egipto sakay tulos dán hidi haud a
págyan, haud dán bi siya a natay pati en anak na hidi.
16 En bangkay di hidi ay inyoli di ten bansa a Canaan sakay
inlábbáng di hidi ti Siquem, ten kuweba a dati dán a binali ni
Abraham ten anak hidi ni Hamor.
17 "Dikona adeni dán en panahun a pangtupad nen Diyos
ten pangaku na kánni Abraham ay tunay dán ti kakpal en
Israelita hidi ti Egipto.
18 Ti Jose bi ay awan dán kilala nen hari ti Egipto ti panahu-
nid a iyud.
19 Linoku na en ninunu tam hidi sakay pinahirapan na hidi
sakay pinilit na en dáddikál hidi a ibut en atanan nen anak di
hidi a lállaki a bigu a lagsang tánni matay hidi.
20 Ti panahunid a iyud ay neenak ti Moises, essa a anak a
kasayaan nen Diyos. Tállu a bulan la siya a naalagaan nen
dáddikál na hidi ten bilay di.
21 Sakay dikona a ibut di dán, ay inampun siya nen anak a
bábbi nen Faraon, sakay pinadikál na siya a kumán a sadili na
a anak.
22 Tinolduwan di siya ten atanan a karunungan ti Egipto,
nagin malalaki siya ten pággupos sakay ten gamet na.

23 "Dikona áppat a pulu dán a taon en idad ni Moises ay
naisipan na a angay bumisita ten kasa-Israelita na hidi tánni
ketan na en papágyan di.
24 Ten káddemát na haud ay netan na a apiyán nen essa a
taga-Egipto en essa ten kasa-Israelita na. Insurug ni Moises
en Judio kaya nabunu na en Egipcio.
25 En akala ni Moises ay naintendiyan nen kasa-Israelita
na hidi a ten pamamag-itan na ay iligtas hidi nen Diyos peru
awan di iyud naintendiyan.
26 Ten sumunud a aldew ay naketa siya ti duwwa a Judio a
magdima. Nadid, pinilit na hidi a sawayán sakay kinagi na,
'Amigu ku hidi, bakin magdima kam ay parehu kam pa bi a
Israelita?'
27 Peru intuglad siya nen essa a mangpahirap ten kadima
na sakay kinagi na, 'Deya i nángdáttonid dikomu a magin
pinunu sakay tagahatul mi?
28 Gustuwák mu beman a bunuwán a kona ten ginamet mu
ten Egipcio nen napon?'
29 Pákkasanig ni Moises ten kinagi na ay gumminan siya,
ummangay siya ten adeyu a bansa a Midian sakay tulos dán
siya a nágyan haud. Nákkabinga siya sakay nagkahud hidi ti
duwwa a anak a lállaki.
30 "Nadid, kállipas nen áppat a pulu a taon ay pummeta kánni
Moises en essa a anghel ten maggerab a marenggád a kayu ten
kaparangan, adeni ten bukid a Sinai.
31 Nagtaka ti Moises ten netan na kaya ummadeni siya tánni
mamalas na ti mapiyya. Nasanig na a nagupos en Diyos a
32 kinagi na, 'Sikán en Diyos a sássambaán nen ninunu mu
hidi, en Diyos de Abraham, Isaac sakay ni Jacob.' Nagpágpág
ti Moises ten ánteng na sakay awan siya makaileng.
33 Kinagi nen Panginoon dikona, 'Ibutan mu i sandalyas
muwen gapu banal a lugar i págtaknággan muwen.
34 Netan ku en pángngapi nen taga-Egipto hidi ten pinili ku
hidi a tolay sakay nasanig ku en daing di kaya kedák háddi
tánni iligtas hidi. Karon hád, ta utusan taka a angay ti Egipto.'
35 Kinagi pa ni Esteban a, "Iyud a Moises a awan sinanig nen
lahi hidi ni Israel nan inadiyan di tenhud sakay nagkagiyan di
pa ti kona háddi, 'Deya nángdáttonid dikomu a magin pinunu
mi sakay tagahatul mi?' ay siya en pinili nen Diyos a magin
pinunu di sakay mángligtas dikodi ten tulung nen anghel a
pummeta dikona ten maggerab a kayu.
36 Siya en nánggiya ten Judio hidi dikona a lakadan di en
banuwan a Egipto. Naggamet siya ti himala hidi ti Egipto,
sakay ten Diget a Madidig sakay ten dikona ked hidi ten
kaparangan ti áppat a pulu a taon.

37 Ti Moises labi en nangkagi ten lahi hidi ni Israel a, ‘En
Diyos ay mangpili ti essa dikomoy sakay gamitán na a propeta
a kona dikoku.’
38 Siya en kaguman nen Israelita hidi ten kaparangan.
Napisan hidi ten bukid a Sinai dikona nákpágguron en anghel
dikona. Sakay tinanggap ni Moises en Upos nen Diyos a
makapangatád ti biyag tánni ipakapospos na dikotam.
39 Peru awan siya sinunud nen ninunu tam hidi nan
inadiyan di siya a pinunu, sakay gustu di pa a sumoli ti Egipto.
40 Sakay kinagi di kánni Aaron, ‘Paggamet mu kami pay ti
diyos tam a mánggiyya dikomi gapu awan mi dán tukoy ni
nangánya dán ti Moises a nángluwas dikomi ti Egipto.’
41 Kaya naggamet hidi ti diyos-diyosan di a kumán a bul-u
a baka. Piniyesta di iyud sakay inatangan di bilang págsamba
di ten diyos-diyosan a ginamet la nen lima di.
42 Gapu ten ginamet di ay pinabayan hidi nen Diyos, pin-
abayan na hidi a sumamba ten biton hidi dilanget. Kona ten
nakasulat ten libru nen propeta hidi a kinagi nen Diyos a,
‘Sikam a lahi hidi ni Israel, bakán a sikán
en inalayan moy ten binunu hidi a hayup ten págyan moy
ti áppat a pulu a taon ten kaparangan.
43 Babáklay moy en kubu nen diyos-diyosan moy a ti Moloc
sakay en diyos-diyosan moy a ti Renfan a kumán a biton.
Hidi iyud en ribultu a ginággamet moy tánni sambaán,
kaya ibut takam ten lugar a mas adeyu pa ti Babilonia.’
44 Nadid, kinagi ni Esteban, “Dikona a ked ten kaparangan
en ninunu tam hidi ay ked dikodi en Tolda nen Kasunduwan
a pinagamet nen Diyos kánni Moises ayun ten sukat sakay
idsura a kinagi na. 45 Minana iyád nen anak di hidi ten ninunu
di hidi sakay táttawid di iyud dikona a sakupán di en iba-iba
hidi a lahi a pinasakup nen Diyos dikodi ten pággiyya ni Josue.
Tatawid di iyud a hanggan ten panahun ni David.
46 Nasaya en Diyos kánni David kaya inagid ni David a
pakultadan na siya a mángpataknág ti bilay a para ten Diyos
ni Israel.
47 Peru ti Solomon a anak na i nanggamitid ti bilayid a iyud.
48 Peru en Kataasan a Diyos ay awan mágyan ti bilay a
ginamet la ni tolay, ayun ten insulat nen essa ten propeta hidi,
49 ‘En langet ay pággetnudan ku,
‘sakay en luta ay tátt áppakan ku.
ánya pa a i maari moyid a gamitán a págyanan ku,
oni lugar a áimangan ku?
50 Awan beman sikán en naggamet ten atanan a bagay?’
51 Sakay kinagi ni Esteban, “Tunay ti káttug i págguluwan
moyen! Sala moy a mabagu i kaisipan moyen. Sala moy a

sanigán en katutuhanan a gubwat ten Diyos! Kaparehu kam nen ninunu moy hidi a summuway ten Banal a Ispiritu.

52 Deya beman a propeta i awanid pinahirapan nen ninunu moy hidi? Binunu di en nanghula ten káddemát nen matuwid a Tagapagserbi a intokyon sakay pinabunu moy.

53 Tinanggap moy bi en Kautusan nen Diyos a inyatád na tenhud ten pamamag-itan nen anghel hidi peru awan moy sássunudán!"

En Pángbunu kánni Esteban

54 Dikona masanig nen Sanedrin en kinagi ni Esteban ay tunay hidi ti iyamut.

55 Peru naputat ti hustu ten Banal a Ispiritu ti Esteban kaya dikona tummangad siya dilanget ay netan na en kaluwalhatian nen Diyos sakay netan na bi ti Jesus a mágtaknág ten kawanan nen Diyos.

56 Sakay kinagi ni Esteban, "Ketan ku a bukas dilanget sakay en Anak nen Tolay a mágtaknág ten kawanan nen Diyos."

57 Pákkasanig nen tehud hidi a katungkulan a Judio kánni Esteban ay pinálláddan di en babángbáng di sakay pinumákraw hidi sakay sabay-sabay hidi a dummuklos dikona.

58 Binerber di siya a inluwas ten siyudad sakay haud di siya a binábbatu tánni matay. En tolay hidi a nangtistigu kontra dikona ay nageklas hidi ten alikábkáb di sakay intád di ten lállaki a en ngaran na ay Saulo.

59 Mentras bábbatuwán di ti Esteban ay magdasal siya ti kona háddi, "Panginoon Jesus tanggapán mu i ispiritu kuwiday." 60 Sakay lummuhud siya a pummákraw, "Panginoon patawadán mu hidi ti kasalanan diyiday a ginamet di dikoku!"

Ten káttapos na a nagupos ay tulos dán siya a nabágsutan ti angás.

8

Inusig ni Saulo en Mánnampalataya hidi

1 Kaguman ti Saulo ten pángbunu kánni Esteban.

Ti aldewid a iyud ay nagsapul en mahigpit a pággusig ten mánnampalataya hidi ti Jerusalem. Minagkalat en mánnampalataya hidi ten iba-iba a lugar ten prubinsiya a Judea sakay Samaria peru en apostol hidi ay napisan la ti Jerusalem.

2 Ti Esteban ay inlábbáng nen tolay hidi a tehud a ánteng ten Diyos sakay sinangitan di ti hustu.

3 Nadid, pinilit ni Saulo a sidaán en simbaan, sináddáp na en
balang bilay sakay dinikáp na en mánnampalataya hidi, sakay
tulos na a impepiresu, lállaki ay ti bábbi.

Nepangaral en Maganda a Bareta ti Samaria

4 Impangaral nen nekalat hidi a mánnampalataya ten iba-iba
a lugar en Upos nen Diyos ten balang angayan di.
5 Ti Felipe a essa a kakagumanan di ay ummangay ten essa
a siyudad ti Samaria sakay impangaral na haud en tungkul
ten Cristo.
6 Dikona a masanig nen tunay ti kakpal a tolay ti Felipe
sakay ketan di en himala a ginággamet na ay inisip di ti
mapiyya en kákkagiyán na.
7 Magkállesan a lummuwas en mágkadukás a ispiritu ten
hinayup hidi, sakay makalakad dán bi en pilay hidi sakay en
lupug hidi.
8 Kaya tunay en saya nen tolay hidi ti siyudadid a iyud.

9 Tehud haud a essa a lállaki a en ngaran na ay Simon.
Ten purumeru ay pahangaán na en Samaritano hidi ten
pamamag-itan nen galing na. Ipagmadikál na a siya ay
makapangyariyan,
10 sakay sanigán bi siya nen atanan, sapul ten kababaan
hanggan ten kataasan, kinagi di, "I lállakiyid a iyád ay en
dáddulawán a Mataas a Kapangyariyan, en kapangyariyan
nen Diyos."
11 Nalay a panahun a pinaniwala na hidi ten galing na, kaya
tulos-tulos di siya a sássanigán.
12 Peru dikona masanig di en pángngaral ni Felipe ten Maga-
nda a Bareta a pághari nen Diyos sakay en tungkul kánni Jesu-
Cristo ay summampalataya en tolay hidi sakay tulos dán hidi
a nagpabinyag, lállaki ay ti bábbi.
13 Pati ti Simon ay summampalataya bi sakay nagpabinyag,
pirmi dán siya a mákkuyoyug kánni Felipe. Humanga siya a
tarud kada ketan na en himala hidi a gággamitán ni Felipe.

14 Dikona nabareta nen apostol hidi a ked ti Jerusalem a
naniwala en Samaritano hidi ten Upos nen Diyos ay pinaan-
gay di de Pedro ay ti Juan ten siyudad a Samaria.
15 Káddemát di haud ay indasal di en mánnampalataya hidi
tánni matanggap di bi en Banal a Ispiritu,
16 gapu awan palla dummibábbi en Banal a Ispiritu ten
maski essa dikodi. Nabinyagan la hidi ten ngaran ni Jesus a
Panginoon.
17 Sakay intupu de Pedro ay ti Juan en lima di ten ulu nen
mánnampalataya hidi sakay summáddáp dán dikodi en Banal a
Ispiritu.

18 Netan ni Simon en ginamet de Pedro ay ti Juan, a ten pángtupu di ten lima di ten tolay hidi ay natanggap di bi en Banal a Ispiritu. Kaya inuron na de Pedro ay ti Juan a upaan na hidi ti pilak.

19 Kinagi na, "Átdenanák moy pay ti kapangyariyan a kona haán tánni mara itupu ku bi i lima kuwidi ay matanggap di bi en Banal a Ispiritu."

20 Peru kinagi ni Pedro dikona, "Mepahamak ka Simon a kaguman nen pilak mu! Akala mu wáddid ay mabali mu ti pilak en kaluub nen Diyos!

21 Awan ka kabilang dikomi sakay awan ka ti karapatan ti bagayid a iyád, gapu tukoy nen Diyos a madukás i isip muwen.

22 Magsisi ka dán ti kagustuwan muwen a madukás sakay idasal mu ten Panginoon a patawadán na ka.

23 Sakay ketan ku bi a tunay i inggit muwen sakay nakagapus ka ti kasalanan."

24 Kinagi ni Simon, "Idasalák moy pay ten Panginoon tánni awan mangyari dikoku en kinákkagi moy!"

25 Nadid káttapos de Pedro ay ti Juan a nagpatunay sakay nangaral ten Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo ten siyudad a Samaria, ay nagsoli hidi ti Jerusalem. Impangaral di bi en Maganda a Bareta ten makpal a lugar a dinamanan di ti Samaria.

Ti Felipe sakay en Pinunu a Taga-Etiopia

26 Nadid, inutusan nen anghel nen Panginoon ti Felipe a kinagi na, "Angay ka a pagdaka ten danág ti abagatan a dilan ti Jerusalem a patamu ti Gaza." Awan dán iyád páglakadan nadid.

27 Kaya pagdaka siya a nagrektat. Natagbu ni Felipe ten dilan en essa a pinunu a taga-Etiopia, siya ay tusureru nen Candace oni raina ti Etiopia. Gubwat siya ti Jerusalem a sinumamba ten Diyos.

28 Dikona a pasoli dán siya a mágkalesa sakay magbasa ten libru ni propeta Isaias,

29 kinagi nen Banal a Ispiritu kánni Felipe, "Unudán mu i kalesa uday sakay máksabay ka."

30 Kaya inunud ni Felipe en kalesa a sássakayan nen lállaki sakay nasanig na a magbasa siya ten libru ni propeta Isaias. Tinanung siya ni Felipe, "Maintendiyan mu beman i basaán muwen?"

31 Kinagi nen pinunu, "Konya ku a maintendiyan awan bi ti mángpaliwanag dikoku?" Tulos na a inakit ti Felipe a sumakay ten kalesa na sakay nággetnud siya ten wáwwaresan na.

32 Nadid, kona háddi en sumássulat ten binasa nen lállaki, "Kumán siya a en tupa a netakda a bunuwán;

kona siya ten kordero a awan tumanggi maski ni rapasán
mu en dutdut na.
Sakay awan siya magupos maski ni sabadit.
33 Immemenos di siya sakay awan di inátdenan ti katarungan.
Awan ti makapángkagi tungkul ten sumunud hidi a lahi
na
gapu binunu di siya."
34 Kinagi nen pinunu kánni Felipe, "Kagiyán pay dikoku ni
deya a tolay i kinagiyiday nen propeta. En sadili na beman
oni agum?"
35 Impaliwanag ni Felipe en kahulugan nen nabasa nen
pinunu sakay tulos na a impangaral en Maganda a Bareta
tungkul kánni Jesus.
36 Tulos-tulos la en págbiyahi di hanggan a nakademát hidi
ten lugar a tehud a dinom. Kinagi nen pinunu, "Tehud a
dinom háddi, maariyák mu dán beman a binyagan nadid?"
37 [Kinagi ni Felipe, "Maari ka a binyagan ni talaga a hustu
ti isip muwen en kássampalataya mu." Tummábbig en pinunu,
"Maniwalaák a tarud a Anak nen Diyos ti Jesu-Cristo."]
38 Pinaimang nen pinunu en kalesa sakay ummugsad hidi a
duwwa a patamu ten dinom sakay bininyagan siya ni Felipe.
39 Dikona umapet hidi ten dinapan ay bigla dálla a inalap
nen Ispiritu nen Panginoon ti Felipe. Awan dán siya netan
nen pinunu kaya intulos na dán en págbiyahi na, tunay siya ti
saya.
40 Inimonan dálla ni Felipe a ked dán siya ten lugar a Azoto.
Impangaral na en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus
sapul ti lugarid a iyud sakay ten atanan a banuwan a taliban
na hanggan a nakademát siya ti Cesarea.

9

En Págdulaw kánni Saulo

1 Nadid, tulos en sigasig ni Saulo a mapabunu en
mánnampalataya hidi ten Panginoon. Kaya ummadeni siya
ten kapunuwan a padi nen Judio hidi,
2 sakay nággid ti sulat para ten sinagoga hidi ti Damasco
tánni dikáppán na sakay matawid ti Jerusalem en deyaman a
bábbi oni lállaki a kaguman ten Dilan nen Panginoon.
3 Ummangay ti Saulo ten siyudad a Damasco, dikona adeni
dán siya a dumemát ay tehud a dummemlag ten palebut na a
makasili a gubwat dilanget.
4 Nalugmuk siya, sakay nasanig na a tehud a nangdulaw
dikona, "Saulo, Saulo, bakin usigánnák mu?"
5 "Deya ka beman, Panginoon?" tanung ni Saulo.
Tummábbig en boses, "Sikán ay ti Jesus a áusigán mu.

6 Tumaknág ka dán, sakay diretsu ka ten siyudad. Tehud a mángkagi dikomu haud ni ánya maari muwid a gamitán."
7 Awan ti kákkagi en kaguman hidi ni Saulo dikona a nasanig di en boses peru awan hidi ti ketan a magupos.
8 Tummaknág ti Saulo sakay bummulag peru awan dán siya maketa, kaya inagbay nen kakagumanan na hidi a hanggan ti Damasco.
9 Awan siya naketa ten alay nen tállu a aldew sakay awan bi siya kumman sakay umminom.

10 Nadid, tehud a essa a mánnampalataya ti Damasco a Ananias en ngaran na. Pummeta dikona en Panginoon ten essa a pangitain a dinulaw na siya. Tummábbig ti Ananias a kinagi na, "Panginoon, ánya iyud?"
11 Kinagi nen Panginoon, "Angay ka ten karsada a dáddulawán a Diretsu, ten bilay ni Judas sakay itanung mu haud en essa a lállaki a taga-Tarso, en ngaran na ay Saulo. Pasiyaan siya a magdasal nadid.
12 Netan na ten pangitain na a summáddáp en essa a lállaki a Ananias en ngaran na ten bilay a páppágyanan na, sakay intupu na en lima na dikona tánni maketa dán siya a ruway."
13 Kinagi ni Ananias, "Panginoon, makpalák ben a bareta ti tolayid a iyán ten mágkadukás hidi a ginánggamet na ten pinili mu hidi ti Jerusalem.
14 Ummangay siya ti Damascowiday a tawid na en kapangyariyan a gubwat ten pinunu hidi nen padi hidi tánni dikáppán en atanan nen magdasal hidi dikomu."
15 Peru kinagi nen Panginoon dikona, "Kadmudán, gapu siya en pinili ku a mángpakapospos tungkul dikoku ten Hentil hidi, ten hari hidi sakay dikomoy a lahi ni Israel.
16 Sakay mismu a sikán en mángpakapospos dikona ten atanan nen dapat na hidi a tiisán alang-alang dikoku."

17 Kaya ummangay haud ti Ananias. Summáddáp siya ten bilay sakay intupu na en lima na ten ulu ni Saulo sakay kinagi na, "Kapatkaka a Saulo, pinaangayák haád ni Jesus a Panginoon, en pummeta dikomu ten dilan dikona patamu ka haád. Pinaangayák na haád tánni maketa ka a ruway sakay tánni maputat ka ti Banal a Ispiritu."
18 Ti odas biyid a iyud ay bigla a naragrag en kumán hidi a keskes a gubwat ten mata ni Saulo sakay naketa dán siya. Tummaknág siya sakay tulos a nagpabinyag.
19 Kumman siya sakay summoli dán en begsák nen bággi na.

En Pángngaral ni Saulo ti Damasco

Nákpágyan ti Saulo ten mánnampalataya hidi ti Damasco ti sangan a aldew.

20 Ummangay siya a pagdaka ten sinagoga hidi sakay sinapulan na dán a nangaral a ti Jesus en Anak nen Diyos."
21 Nagtaka en atanan nen nakasanig dikona sakay namágtanungan hidi a kinagi di, "Awan beman siya en nágpapahirapán ten tolay hidi a sumamba kánni Jesus ti Jerusalem? Sakay awan beman kaya a ked siya haád ay tánni dikáppán na hidi sakay iyangay na ten pinunu hidi nen padi hidi?"
22 Peru lalu a nagin malalaki ti Saulo a nangaral kaya awan dán tukoy nen Judio hidi a mágyan ti Damasco ni ánya itábbig diyid ten patunay na a ti Jesus ay en Cristo.
23 Kállipas nen makpal a aldew ay nagkaessaan nen Judio hidi a bunuwán ti Saulo.
24 Aldew ay ti gibi ay áabangan di siya ten atanan nen sássáddáppan ten siyudad. Peru natukuyan dán ni Saulo en planu di dikona.
25 Kaya ten essa a gibi ay inyasák siya nen disepulus na hidi ten balulang sakay intonton di ten dilipot nen pader a kudal.

Dikona ked ti Jerusalem ti Saulo

26 Káddemát ni Saulo ti Jerusalem ay pummilit siya a mákpisan ten mánnampalataya hidi haud, peru kantingan di siya sakay awan hidi makapaniwala a essa dán siya a disepulus.
27 Peru tinabay siya ni Bernabe a ummangay ten apostol hidi, sakay insaysay na dikodi ni konya a netan ni Saulo en Panginoon ten dilan a tamu ti Damasco, sakay ten pákpágguron nen Panginoon dikona. Kinagi na bi a tunay a begsák en isip ni Saulo a nangaral tungkul kánni Jesus ti Damasco.
28 Kaya sapul haud ay imbilang di dán a kakagumanan di ti Saulo ti Jerusalem tunay en begsák nen isip na a nangaral haud tungkul kánni Jesus.
29 Nákpágguron bi siya sakay nákpagdiskusyon ten Judio hidi a Griego en upos di kaya gustu di siya a bunuwán.
30 Dikona natukuyan iyud nen mánnampalataya hidi ay inyangay di ti Saulo ti Cesarea sakay pinaangay di siya ti Tarso.
31 Kaya sapul haud ay nagin tahimik en papágyan nen mánnampalataya hidi ti buu a Judea, Galilea, sakay Samaria. Ten tulung nen Banal a Ispiritu ay tummibay sakay kummáppal en mánnampalataya hidi.

Ummangay ti Pedro ti Lida sakay Joppa

32 Nadid, naglebut ti Pedro ten iba-iba a lugar tánni magbisita ten mánnampalataya hidi. Dikona angay siya bummisita ten banuwan a Lida ay

33 netan na haud en essa a lállaki a Eneas en ngaran na.
Lupug siya sakay walu dán a taon a kumákkatdug.
34 Kinagi ni Pedro dikona, "Eneas, pagpiyyaán ka ni Jesu-
Cristo. Umikat ka dán sakay isaddi mu dán i págkatdugan
muwen." Pagdaka a ummikat ti Eneas.
35 Dikona netan nen atanan nen taga-Lida hidi sakay taga-
Saron hidi a nagpiyya dán siya ay summampalataya hidi ten
Panginoon.
36 Nadid, ten siyudad a Joppa ay tehud a mánnampalataya a
bábbi, Tabita en ngaran na (Ti upos a Griego ay Dorcas, gustu
naid a kagiyán ay ugsa). Gamitán na en atanan nen odas na
ten pággamet ti maganda sakay ten págtulung ten pubri hidi.
37 Ti panahunid a iyud ay nagkasakit siya sakay tulos a
natay. Dikona a napunasan di dán en bangkay na ay indátton
di ten kuwartu ten disunu.
38 Awan masiyadu a adeyu en Joppa ten banuwan a Lida.
Kaya dikona nabareta nen mánnampalataya hidi a ked ti Pedro
ten banuwan a Lida ay pinauwet di siya ten duwwa a lállaki,
impákkekagbi di a umangay siya a pagdaka ten siyudad a
Joppa.
39 Kaya nagrektat ti Pedro sakay nákkuyug dikodi. Káddemát
di haud ay inyangay di siya ten kuwartu ten disunu. Pagdaka
a ummadeni dikona en bilu hidi a bábbi a mágsassangitán
sakay impáppeta di en badu di hidi sakay en alikábkáb di hidi
a ginággamet ni Dorcas dikona a biyag palla siya.
40 Pinaluwas ni Pedro en atanan nen tolay hidi sakay lum-
muhud a nagdasal. Káttapos ay ummileng siya ten bangkay
sakay kinagi na, "Tabita umikat ka dán!" Bummulag en bábbi
sakay pákketa na kánni Pedro ay ummetnud siya.
41 Tinulungan siya ni Pedro a tummaknág sakay dinulawan
na en mánnampalataya hidi, sakay en bilu hidi sakay iny-
atubeng na dikodi ti Dorcas a biyag dán.
42 Nabareta iyud nen tolay hidi ten buu a siyudad a Joppa.
Kaya makpal dán en naniwala ten Panginoon.
43 Nalay a nágyan ten siyudad a Joppa ti Pedro. Náktulos siya
kánde Simon a en tarabahu na ay mággamet ti leder.

10

De Pedro ay ti Cornelio

1 Nadid, tehud a essa lállaki taga-Cesarea a Cornelio en
ngaran na. Essa siya a kapitan nen "Batalyon a Italiano" nen
sundalu nen Romano hidi.
2 Relihiyoso siya a tolay. Siya sakay en buu na a pamilya ay
sumássamba ten Diyos. Pirmi siya a tumulung ten pubri hidi
a Judio sakay magdasal a pirmi ten Diyos.

3 Ten essa a aldew a magalas-tres ten apon ay naketa siya
ti pangitain, netan na a summáddáp en anghel nen Diyos ten
bilay na sakay dinulawan na siya, "Cornelio."
4 Ummileng siya sakay tunay en ánteng na a tummábbig,
"Ánya iyud, Panginoon?" Kinagi nen anghel dikona, "Sinanig
nen Diyos en dasal mu hidi sakay nasaya siya dikomu ten
káttulung mu ten pubri hidi.
5 Ipauwet mu ten sangan a lállaki ten siyudad a Joppa ti
Simon a ngángngaranan di a Pedro.
6 Náktulos siya kánni Simon a en tarabahu na ay mággamet ti
leder a mágyan ten digdig nen diget."
7 Ten kállakad nen anghel ay dinulawan ni Cornelio en
duwwa ten katulung na hidi sakay en essa a sadili na a
sundalu a relihiyoso labi.
8 Imbareta na dikodi en atanan nen nangyari sakay pinaan-
gay na hidi ten siyudad a Joppa.
9-10 Ten sumunud a aldew ay adeni dán ten siyudad a Joppa
en inutusan hidi ni Cornelio. Nadid, ti Pedro ay summangkay
ten atáp nen bilay tánni magdasal. Magtatanghali dán tenhud
kaya magaláp dán siya. Peru mentras a maguray siya a
mehanda en pagkain di ay naketa siya ti pangitain.
11 Bummukas dilanget sakay netan na a tehud a tummon-
ton a dikál a ulás a tehud a igut en áppat na a kantu a mágdiba-
dibábbi ti lutaiday.
12 Sumássakay haud en atanan a kalasi ni hayup, en
maglakad hidi sakay en magarakas hidi ti lutaiday sakay en
magegbár hidi.
13 Tehud siya a nasanig a boses a nagupos a kinagi na,
"Tumaknág ka Pedro. Magbunu ka sakay kuman ka."
14 Peru tummábbig ti Pedro, "Awan ku magamet i bagayid a
iyán Panginoon, sapul pa ten sapul ay awanák palla kukum-
man ten nebilang a madingát a pagkain."
15 Nasanig na a ruway en boses, "Dyan mu ibilang a mad-
ingát en lininis dán nen Diyos."
16 Pumentállu iyád a nangyari sakay káttapos ay dum-
misunu dán en ulás a tamu dilanget.
17 Mentras a magisip ti Pedro ni ánya kahuluganid nen
pangitain na ay tama bi a dummemát en inutusan hidi ni
Cornelio. Intanung di en bilay ni Simon sakay káddemát di
haud ay dummulaw hidi ten tapat nen pintuwan.

En Kahulugan nen Pangitain

18 Intanung di ni mágyan ngani haud ti Simon a
ngángngaranan di a Pedro.

19 Ti Pedro ay magisip palla ni ánya gustuwid a kagiyán nen
netan na dikona kinagi nen Banal a Ispiritu a, “Tehud a tállu
a lállaki a magaryok dikomu disadung.
20 Umugsad ka dán sakay dyan ka magalangan a mákkuyug
dikodi gapu sikán i nangutusid dikodi.”
21 Kaya ummugsad ti Pedro sakay kinagi na ten tállu a
lállaki, “Sikán ti Pedro, en aryokán moy, ánya maari kuwid a
metulung dikomoy?”
22 Kinagi di, “Pinaangay kami háddi ni kapitan Cornelio.
Mabait siya a tolay sakay maka-diyos, igággalang siya nen
atanan nen kasa Judio mu hidi. Kinagi nen anghel nen Diyos
dikona a paangay na ka sakay sanigán na en kagiyán mu.”
23 Pinatulos hidi ni Pedro sakay tulos na dán hidi a
pinatidug haud ti gibiyid a iyud.
Ten dimadimang ay nagrektat dán hidi. Nákkuyug dikona
en sangan hidi a mánnampalataya a taga-Joppa.
24 Ten kinailawan ay dummemát hidi ti Cesarea. Maguray
dán de Cornelio ay ten inimbitaan na hidi a kapartidu na
sakay en amigu na hidi.
25 Káddemát ni Pedro ay tinagbu siya ni Cornelio sakay
lummuhud siya ten atubengán na a sumamba.
26 Peru kinagi ni Pedro, “Tumaknág ka ta kaparehuwák mu
labi a tolay.”
27 Mentras pasáddáp hidi ten bilay ay mágguron hidi.
Kássáddáp di ay netan ni Pedro a makpal a tolay.
28 Sakay nagupos ti Pedro a kinagi na, “Tukoy moy labi
a ayun ten Kautusan nen relihiyon ni Judio ay bawal en
mákpággagum oni bumisita ten awan na kasa-Judio. Peru im-
pakapospos nen Diyos dikoku a dyan ku kan dapat a ibilang
a madingát oni awan karapatdapat en deyaman a tolay.
29 Kaya dikona pinauweták mu ay awanák tinumanggi.
Nadid, gustu ku a mapospusan ni bakin pinauweták mu.”
30 Kinagi ni Cornelio, “Kaáppat dán a aldew en lummipas
ten kona labi haád a magalas-tres ten apon a magdasalák ti
bilay kuwiday ay tehud a bigla a tummaknág ten atubengán
ku a lállaki, nakabadu siya ti makasili a ngari-ngari a awan ku
maláttángngan.
31 Kinagi na dikoku, ‘Cornelio sinanig nen Diyos en dasal
mu sakay nasaya siya dikomu ten káttulung mu ten pubri hidi.
32 Ipauwet mu ten sangan a lállaki ten siyudad a Joppa ti
Simon a ngángngaranan di a Pedro. Náktulos siya kánni Simon a
máglinis ti koblet ni hayup a en bilay na ay ked ten digdig nen
diget.’
33 Kaya pagdaka taka a pinauwet, salamat dikomu ta
nakaangay ka. Nadid ay napisan kami ten atubengán nen

Diyos tánni sanigán mi dikomu ni ánya i pekagiyid nen Panginoon."

En Sermon ni Pedro

34 Nagupos ti Pedro a kinagi na, "Nadid ku a napospusan
ti hustu a pare-parehu en pangileng nen Diyos dikotam a
atanan.
35 Tanggapán na en deyaman a tolay maski ánya en lahi na
basta en tehud a ánteng dikona sakay en mággamet ti matuwid.
36 Inyatád nen Diyos en upos na ten Israelita hidi. Impaka-
pospos na dikodi en Maganda a Bareta nen kapayapaan ten
pamamag-itan ni Jesu-Cristo a Panginoon nen atanan!
37 Tukoy moy dán en nangyari ti buu a Judea, nagsapul
iyud ti Galilea ten káttapos a nangaral ni Juan tungkul ten
págbinyag.
38 Kilala moy ti Jesu-Cristo a taga-Nazaret, sakay tukoy
moy bi ni konya siya a pinili nen Diyos sakay ni konya siya
a naputat ti Banal a Ispiritu sakay kapangyariyan. Tukoy
moy bi a maski ni hádya en angayan na ay naggamet siya
ti maganda sakay nangpaibut ti dimonyo ten atanan nen
hinayup hidi, gapu kaguman na en Diyos.
39 Sikami en makapangpatunay ten atanan nen ginággamet
na hidi ten lugar nen Judio hidi sakay ti Jerusalem. Peru
binunu di siya ten pángpaku di dikona ten kudus.
40-41 Peru biniyag siya a ruway nen Diyos ten katállu a
aldew. Pummeta siya peru bakán a ten atanan a tolay nan
dikomi la a pinili hidi nen Diyos tenhud pa bilang tagapatu-
nay na. Sikami en kaguman na a kumman sakay umminom
dikona nabiyag siya a ruway.
42 Inutusan na kami a mangaral ten atanan a tolay tungkul
ten Maganda a Bareta sakay magpatunay a siya en pinili nen
Diyos a manghatul ten biyag hidi a tolay sakay ten nágkatay
dán hidi.
43 Siya en gustu a kagiyán nen atanan a propeta a ni deya-
man en maniwala dikona ay patawadán na en kasalanan di
hidi ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen ngaran na."

En Págkahud ti Banal a Ispiritu nen Hentil hidi

44 Pasiyaan palla a magupos ti Pedro dikona dummibábbi
en Banal a Ispiritu ten atanan a tolay a mágsanig.
45 Nagtaka en kaguman hidi ni Pedro a Judio a
mánnampalataya ta maski en Hentil hidi ay nagkaluuban
bi ti Banal a Ispiritu.
46 Peru naniwala hidi gapu nasanig di a mismu a nagupos
ti iba-iba a upos sakay nagpuri hidi ten Diyos. Kaya kinagi ni
Pedro,

47 “Kona labi dikotam ay nagkaluuban bi hidi ti Banal a
Ispiritu. Kaya awan dán ti makapangpugád a mabinyagan
hidi.”
48 Inyutus ni Pedro a binyagan hidi ten ngaran ni Jesu-
Cristo. Káttapos ay inakit di ti Pedro a mágyan pa siya haud
ti sangan a aldew.

11

En Págbareta ni Pedro ten Simbaan ti Jerusalem

1 Nadid, nabareta nen apostol hidi sakay nen
mánnampalataya hidi ten buu a prubinsiya a Judea a maski en
bakán hidi a Judio ay naniwala ten Upos nen Diyos.
2 Kaya dikona ummangay dán ti Pedro ti Jerusalem ay
binaráng siya nen kákkapatkaka hidi a pabor ti págturi,
3 “Bakin náktulos ka ten bilay nen Hentil hidi sakay
nákpággatubeng ka dikodi a kuman?”
4 Kaya impaliwanag ni Pedro dikodi en atanan nen nang-
yari sapul pa ten sapul.
5 “Sapul naid ay dikona kedák ten siyudad a Joppa.
Pasiyaanák a magdasal ay naketaák ti pangitain, a dum-
mibábbi a kumán a ulás a tehud a igut en áppat na a kantu,
sakay dummibábbi ten páppágyanan ku a gubwat dilanget.
6 Minámmalas ku iyud ti mapiyya, netan ku haud en atanan
a kalasi ni hayup. En hayup hidi a maglakad sakay en
magarakas hidi ti lutaiday, sakay en mágkailam hidi kona bi
ten magegbár hidi.
7 Tehudák nasanig a boses a nagkagi, ‘Tumaknág ka Pedro.
Magbunu ka sakay kuman ka!’
8 Peru kinagi ku, ‘Awan ku magamet i bagayid a iyán
Panginoon! Sapul pa ten sapul ay awanák palla kukumman
ten nebilang hidi a madingát a kákkanán.’
9 Nasanig ku a ruway en boses a gubwat dilanget a kinagi
na, ‘Dyan mu ibilang a madingát en bagay hidi a lininisan dán
nen Diyos.’
10 Pumentállu iyád a nangyari sakay káttapos ay dum-
misunu dán en ulás a tamu dilanget.
11 Ti odas biyid a iyud ay dummemát ten tinulusan ku
a bilay en tállu a lállaki a nanguwet dikoku, gubwat hidi ti
Cesarea.
12 Kinagi nen Banal a Ispiritu dikoku a dyanák maga-
langan a mákkuyug dikodi. Nákkuyug dikoku en ánnám a
mánnampalataya dikona ummangay kami ten bilay ni Corne-
lio.

13 Insaysay ni Cornelio dikomi a naketa siya ti essa a
anghel, tummaknág kan ten disalad nen bilay na sakay ki-
nagi na dikona, ‘Pauwet mu ten siyudad a Joppa ti Simon a
ngángngaranan di a Pedro.
14 Siya en mángkagi dikomu ni konya ka a maligtas sakay en
kasabilay mu hidi.’
15 Magsapulák palla a magupos ay dummibábbi dán dikodi
en Banal a Ispiritu a kona ten káddibábbi na dikotam ten
purumeru.
16 Naisipan ku en kinagi nen Panginoon a, ‘Nagbinyag ti
Juan ti dinom, peru binyagan kam ti Banal a Ispiritu.
17 Inátdenan bi hidi nen Diyos ti Banal a Ispiritu a kona ten
pángngatád na dikotam, dikona a naniwala kitam kánni Jesu-
Cristo a Panginoon. Nadid, deyaák a mangkontra ten Diyos?”
18 Pákkasanig di ten paliwanag na ay awan dán hidi nag-
baráng nan nagpuri hidi ten Diyos. Kinagi di, “Ni konahud ay
inátdenan bi nen Diyos ti pagkakataun en Hentil hidi a magsisi
ten kasalanan di sakay magbagu tánni maligtas hidi.”

En Mánnampalataya hidi ti Antioquia

19 Nadid en mánnampalataya hidi ay minawatak-watak gapu
ten págpahirap dikodi, sapul dikona a binunu di ti Esteban.
Tehud a nakaabut ti Fenicia, ti Chipre hanggan ti Antioquia.
Maski hádya en demáttan di a lugar ay ipangaral di en Maga-
nda a Bareta peru ten Judio la hidi.
20 Peru tehud a sangan a nákkuyug dikodi a taga-Chipre
sakay taga-Cirene, káddemát di ti Antioquia ay impangaral di
bi en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo a Pangi-
noon ten bakán hidi a Judio.
21 Ked dikodi en kapangyariyan nen Panginoon kaya mak-
pal en naniwala sakay nagtiwala ten Panginoon.
22 Dikona a nabareta iyud nen simbaan ti Jerusalem ay
inutusan di ti Bernabe a tamu ti Antioquia.
23 Káddemát na haud ay masaya siya a tarud gapu netan na
a pinagpala hidi nen Diyos. Kaya pinayuwan na hidi a atanan
a manatili a tapat sakay nakatuun en isip di ten Panginoon.
24 Mabait a tolay ti Bernabe, en Banal a Ispiritu en giyya
na ten biyag na sakay matibay en pánnampalataya na kaya
makpal en tolay a naakit na ten Panginoon.
25 Kaya ummangay ti Bernabe ti Tarso tánni aryokán na ti
Saulo.
26 Dikona netan na ay ingkuyug na siya ti Antioquia. Kak-
aguman di en mánnampalataya hidi ten buu a sataon a págyan
di haud, sakay nagtoldu hidi ten makpal a tolay. Ti Antioquia
en kadipalonguwan a lugar a nangaranan a Cristiano en
mánnampalataya hidi.

27 Ti panahunid a iyud ay tehud a dummemát a sangan a
propeta ti Antioquia a gubwat ti Jerusalem.
28 Tummaknág en essa dikodi a Agabo en ngaran na, ten
tulung nen Banal a Ispiritu ay kinagi na a tehud a dumemát
a mahigpit a aláp ti munduwiday. Nangyari iyád ten ka-
panahunan ni Emperador a Claudio.
29 Nagkaessaan nen disepulus hidi a magpatawid ti tulung
ten kákkapatkaka di hidi a mánnampalataya ti Judea ayun ten
makaya nen balang essa.
30 Kona ngani haud en ginamet di, inyangay de Bernabe ay
ti Saulo en tulung di ten pinunu nen mánnampalataya hidi ti
Jerusalem.

12

En Lalu a Pággusig nen Mánnampalataya hidi

1 Ti panahunid a iyud ay sinapulan ni hari a Herodes a
usigán en sangan a grupu nen mánnampalataya hidi.
2 Pinaputol na en ulu ni Santiago a kapatkaka ni Juan.
3 Dikona a netan na a ginustu iyád nen Judio hidi ay
pinadikáp na ti Pedro. Nangyari iyád ten Piyesta nen Tinapay
a awan ti Págpaalsa.
4 Dikona a madikáp di ti Pedro ay tulos a impepiresu ni
Herodes sakay pinabantay na ten áppat a grupu a tággi-áppat
ten sundalu na hidi. Awan na iyatubeng a pagdaka ti Pedro
ten Judio hidi gapu Piyesta palla nen Aldew nen Págtalib.
5 Mentras a pumáppiresu ti Pedro ay taimtim siya a idáddasal
nen grupu nen mánnampalataya hidi.

Pinaluwas nen Anghel ti Pedro

6 Nadid, ten gibi ay tidug ti Pedro ten sállat nen duwwa a
sundalu. Pinungu di siya ti duwwa a kadena sakay tehud a
guwardiya ten pintuwan nen págpiresuwan. Nakatakda siya a
iyatubeng ni Herodes ten Judio hidi ten ruway a aldew.
7 Bigla dálla a pummeta en anghel nen Panginoon sakay
dummemlag en págpiresuwan. Tinapek na en abaga ni Pedro
sakay linukag, kinagi nen anghel, "Magalistu ka umikat ka!"
Pagdaka a naokbis en kadena ten lima na.
8 Kinagi nen anghel, "Ayusán mu dán sadili muwen sakay
magsandalyas ka!" Kona ngani haud en ginamet na. Kinagi
pa nen anghel a, "Iyalikábkáb mu i badu muwen a malayon
sakay umunud ka dikoku."
9 Ummunonud ti Pedro ten anghel a lummuwas ten
págpiresuwan. Peru awan na tukoy ni tatarudan en gagamitán
na oni mágtagináp la siya.

10 Nalampasan di en purumeru sakay en kaduwwa hidi a
guwardiya hanggan a nakademát hidi ten pintuwan a bakal
a lálluwasan a patamu ten siyudad, bigla la iyud a bummukas
ten kusa na sakay lummuwas dán hidi. Dikona maglakad hidi
ten essa a karsada ay bigla a nawan en anghel.
11 Káttapos ay naisip ni Pedro a tatarudan en nangyari
dikona kaya kinagi na, "Tukoy ku dán nadid a tatarudan bali i
pangyayariyiday. Pinaangay háddi nen Panginoon en anghel
na tánni iligtasák na ten kapangyariyan ni Herodes sakay ten
asaan nen Judio hidi a mangyari dikoku."
12 Dikona maisip na en talaga a nangyari ay ummangay
siya ten bilay ni Maria a ina ni Juan a ngángngaranan di a
Marcos. Makpal a mánnampalataya en nagipun-ipun haud a
mágdadasalán.
13 Tummoktok ti Pedro ten pintuwan nen kudal sakay
angay inileng nen utusan a bábbi a Roda en ngaran na ni deya
en magtoktok.
14 Nabosesan nen utusan ti Pedro peru gapu ten saya na
ay awan na dán nabukasan en pintuwan nen kudal nan
nággaginanán a summáddáp sakay imbareta na a ked ti Pedro
ten pintuwan.
15 Kinagi di, "Nagareng ka dán wádden!" Peru impilit na la a
tatarudan a ked ti Pedro. Kaya kinagi di, "Bakay anghel na."
16 Peru tulos-tulos la en págtoktok ni Pedro kaya binukasan
di en pintuwan nen kudal. Sakay dikona a ketan di dán siya
ay minagtaka hidi ti hustu.
17 Sininyasan hidi ni Pedro a dyan hidi pakareraw sakay in-
yistorya na dikodi ni konya siya a pinaluwas nen Panginoon
ten págpiresuwan. Sakay imbilin na dikodi a ibareta di bi kánni
Santiago en nangyari sakay ten agum hidi a mánnampalataya.
Káttapos ay nagrektat dán siya a angay ti iba a lugar.
18 Nadid, ten págdemlag dán ay narendi a tarud en
guwardiya hidi gapu awan dán ti Pedro. Awan di tukoy
ni ánya i nangyariyid dikona.
19 Pinaaryok siya ni Herodes peru awan di netan. Pinaim-
bistiga na en guwardiya hidi sakay pinabunu na hidi.

Káttapos ay nagrektat ti Herodes ti Judea sakay ummangay
ti Cesarea, haud dán siya a nákpágyan.

En Kákkatay ni Herodes

20 Tehud a iyamut ti Herodes ten taga-Tiro hidi sakay ten
taga-Sidon hidi. Nadid en tolay hidi ti duwwaid a iyud a siyu-
dad ay nagkaessa a angay umadeni kánni Herodes. Inamigu
di ti Blasto a tagapamahala ten palasyu a aguman na hidi a
mákpágguron kánni Herodes tánni amu-amuwán di siya, gapu

en paggubwatan nen kabiyagan di ay ten banuwan ni hari a Herodes.
21 Nadid, káddemát nen aldew a intakda ni Herodes ay nagbadu siya ti badu ni hari, nággetnud siya ten bangku na sakay nagupos.
22 Impákraw nen tolay hidi, “En nagupos ay diyos bakán a tolay!”
23 Ti odas biyid a iyud ay pinagkasakit nen anghel nen Panginoon ti Herodes gapu kinao na en kapuriyan nen Diyos, sakay kinnan siya ni urád a hanggan a matay.
24 Peru en upos nen Diyos ay kummalat sakay nágkakakakpal en mánnampalataya hidi.
25 Lummakad dán de Bernabe ay ti Saulo a tamu ti Jerusalem dikona magamet di dán en tungkulin di. Ingkuyug di ti Juan a ngángngaranan di a Marcos.

13

En Kállakad De Bernabe ay ti Saulo

1 Ten mánnampalataya hidi ti Antioquia ay tehud a sangan a mágpahayag ten Maganda a Bareta sakay tehud bi a sangan a mágtoldu ten mánnampalataya hidi. Kabilang hád ti Bernabe, ti Simeon a nginaranan di a Negro, sakay ti Lucio a taga-Cirene, ti Manaen (a kaguman ni gubernador a Herodes dikona anak palla hidi a duwwa) sakay ti Saulo.
2 Mentras a magkulásyon hidi para magpuri ten Panginoon ay kinagi nen Banal a Ispiritu dikodi, “Ibukud moy de Bernabe ay ti Saulo. Tehudák a inlaan a tarabahu para dikodi.”
3 Káttapos di a nagkulásyon sakay nagdasal, ay intupu di ten duwwa en lima di sakay pinarektatan di dán hidi.

En Pángngaral de Bernabe ay ti Saulo ti Chipre

4 Nadid, inyutus nen Banal a Ispiritu kánde Bernabe ay ti Saulo a umangay hidi ti Seleucia a adeni ten diget. Sapul haud ay nággabeng hidi a patamu ti Chipre a dikál a puduk.
5 Dummung hidi ten lugar a Salamina sakay impangaral di en upos nen Diyos ten sinagoga nen Judio hidi. Kakaguman di ti Juan Marcos a tummulung dikodi.
6 Dikona ummangay hidi ten dilipot nen dikál a puduk hanggan ten siyudad a Pafos, ay nesapulan di haud en tehud a galing a Judio a magkukunwari a propeta, Bar-Jesus en ngaran na.
7 Kaguman siya ni gubernador Sergio Paulo, essa a malalaki a tolay. Pinadulaw nen gubernador de Bernabe ay ti Saulo gapu gustu na a masanig en upos nen Diyos.

8 Peru sinaway hidi nen tehud a galing a ti Elimas (iyud en
ngaran ni Bar-Jesus ten upos a Griego) tánni awan sumam-
palataya en gubernador.
9 Peru ti Saulo a ngángngaranan di labi a Pablo ay putat ti
Banal a Ispiritu. Linátángngan na ti Elimas
10 sakay kinagi na, "Siko! Anak ka ni diyablo! Kadima
ka nen atanan a tama a bagay! Ked dikomu en atanan a
kakabuliyan sakay págdaya! Bakin pirmi mu a pakiwállán en
atanan a tama tungkul ten Panginoon?
11 Kaya maparusaan ka nadid! Maburák ka hanggan ten
aldew a intakda nen Diyos." Kaya pagdaka a nabati ni Elimas
a nagdiklám en pángngileng na sakay magkapakapa siya a
magaryok ti mangantabay dikona.
12 Summampalataya en gubernador dikona a netan na
en nangyari sakay minagtaka siya ten intoldu de Bernabe
tungkul ten Panginoon.

Ti Antioquia a Banuwan ti Pisidia

13 Nadid, de Pablo ay ten kaguman na hidi ay nággabeng
sapul ti Pafos patamu ti Perga a banuwan ti Pamfilia. Peru
summina ti Juan Marcos dikodi sakay nagsoli ti Jerusalem.
14 Sapul ti Perga ay nagtulos hidi ti Antioquia a banuwan ti
Pisidia. Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay summáddáp
hidi ten sinagoga sakay nággetnud haud.
15 Káttapos di a nangbasa ten Kautusan ni Moises sakay
ten insulat nen propeta hidi ay impekagi nen pinunu nen
sinagoga dikodi a, "Kákkapatkaka ku hidi, ni tehud kam a gustu
a kagiyán a makapabegsák ti tolayiday hidi ay maari moy dán
a kagiyán."
16 Kaya tummaknág ti Pablo sakay sininyasan na hidi sakay
sinapulan na a nagupos.

Kinagi na, "Sikam a Israelita sakay sikam a Hentil hidi a
tehud a ánteng ten Diyos, mágsanig kam!
17 En Diyos nen lahi ni Israel en nangpili ten ninunu tam
hidi, sakay pinakakpal na hidi ti hustu dikona a nákpágyan
palla hidi ti Egipto. Inluwas na hidi haud ten pamamag-itan
nen kapangyariyan na.
18 Nagtiisan na hidi a inalagaan ti áppat a pulu a taon dikona
a ked hidi ten kaparangan.
19 Pinapuksa na en pittu a bansa ti Canaan sakay inyatád na
i lugarid a hidi iyud ten ninunu tam hidi,
20 ten luub nen halus áppat a datos sakay limma a pulu a
taon.

Sakay inátdenan na hidi ti kahuwesan a hanggan dikona a
ti Samuel dán en nagin propeta.

21 Nadid, gapu gustu di a magkahud ti hari ay inátdenan hidi
nen Diyos ti essa a lállaki a ti Saulo a anak ni Cis, gubwat siya
ten lahi ni Benjamin. Nagin hari di siya ti áppat a pulu a taon.
22 Dikona ibutan dán siya nen Diyos ten katungkulan na ay
pinili na ti David a magin hari di sakay kinagi na, 'Netan ku
kánni David a anak ni Jesse en atanan a gustu ku, gapu tukoy
ku a nakahanda siya a sumunud ten atanan a iyutus ku!'
23 Ten lahi ni David en naggubwatan ni Jesus, en impan-
gaku nen Diyos ten Israelita hidi a magin Tagapagligtas.
24 Bagu dummemát ti Jesus ay impangaral ni Juan ten buu
a Israel a magsisi hidi ten kasalanan di sakay magpabinyag
hidi.
25 Dikona adeni dán a matapos ti Juan ten gamet na ay
kinagi na, 'Bakay isipán moy a sikán dán en áorayán moy a
Tagapagligtas. Bakán a sikán. Peru káttapos ku ay dumemát
siya sakay maski mangibut la ten sandalyas na ay awanák
karapatdapat gapu mataas siya a tarud.'
26 "Kákkapatkaka ku hidi a gubwat ten lahi ni Abraham sakay
sikam a tehud a ánteng ten Diyos sanigánnák moy, sikitam en
nángpatawidan nen Diyos ten bareta tungkul ten kaligtasan.
27 Awan tinenggi nen Judio hidi a ked ti Jerusalem sakay
nen pinunu di hidi ti Jesus a siya en Tagapagligtas. Maski en
Kasulatan a hula nen propeta hidi a bábbasaán di kada-Aldew
ten Káimang nen Judio hidi ay awan di maintendiyan. Hidi pa
en nangtupad ten hula gapu hidi en nangpabunu kánni Jesus.
28 Maski awan hidi ti katuwiran a mangpabunu dikona ay
inagid di la kánni Pilato a pabunu di siya.
29 Dikona natupad di dán atanan nen nakasulat tungkul
ten pángpabunu di ay impedibábbi di siya ten kudus sakay
impelábbáng di.
30 Peru biniyag siya a ruway nen Diyos.
31 Makpal a aldew a pinumeta siya ten tolay hidi a
nákkuyoyug dikona, dikona ked palla siya ti Jerusalem a gub-
wat ti Galilea. Nadid ay hidi dán en mangpatunay tungkul
dikona.
32 Kaya iddi en Maganda a Bareta nen Diyos a inyangay mi
háddi a ipakapospos dikomoy, en pangaku na ten ninunu tam
hidi.
33 Iyud ay tinupad na dán nadid a panahun ten pamamag-
itan nen pángbiyag na a ruway kánni Jesus. Kona ten nakasulat
ten libru nen kansiyon a,

'Siko en Anak ku,
sapul nadid ay sikán dán en Ama mu.'

34 Tungkul ten kákkabiyag na a ruway sakay ten awan
kákkarunot nen bággi na ay kinagi nen Diyos,

‘Ipagkaluub ku dikomoy en banal hidi sakay maasaan a pagpapala
kona ten impangaku ku kánni David.’
35 Nakasulat bi ten iba a bahagi nen libru nen kansiyon a,
‘Awan mu pabayan a marunot en Banal mu.’
36 Dikona nasunud dán ni David en atanan nen kagustuwan nen Diyos, ay natay dán siya sakay inlábbáng di a adeni ten nánglábbángngan di ten dáddikál na hidi sakay narunot en bággi na.
37 Peru ti Jesus a biniyag a ruway nen Diyos ay awan summaber ti kákkarunot.
38 Dapat moy a matukuyan kákkapatkaka ku hidi a ten pamamag-itan ni Jesus ay napatawad dán en kasalanan tam.
39 En atanan nen sumampalataya hidi dikona ay napatawad dán ten atanan nen kasalanan di a awan mapatawad maski ten págsunud ten Kautusan hidi ni Moises.
40 Kaya mangilag kam tánni awan mangyari dikomoy en hula nen propeta hidi a,
41 ‘Sikam a magsesti hidi ten Diyos!
Magtaka kam sakay mepahamak!
Gapu gamitán ku ten kapanahunan moy
en essa a bagay a awan moy mapaniwalaan,
maski ni tehud a mángpaliwanag pa tungkul ti iyád dikomoy!’ ”
42 Nadid, dikona a lumakad dán de Pablo ay ti Bernabe ten sinagoga ay nákkekagbi en tolay hidi a mangaral dámman hidi dikodi ten ruway a Aldew nen Káimang nen Judio hidi.
43 Dikona mamaguliyan dán hidi ay ummunud kánde Pablo ay ti Bernabe en makpal a Judio sakay en Hentil hidi a nákagum ten relihiyon nen Judio hidi. Kinauron hidi nen duwwa a apostol sakay pinayuwan di hidi a tulos la hidi a magtiwala ten kabaitan nen Diyos.
44 Nadid, ten ruway a Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay ngari-ngari a atanan nen tolay ten siyudad ay nagipun-ipun tánni mágsanig ten Upos nen Diyos.
45 Peru dikona a netan nen Judio hidi en makpal a tolay a angay mágsanig ay nanaghili hidi a tarud. Kaya linait di sakay kinontra ti Pablo.
46 Peru mabegsák en isip de Pablo ay ti Bernabe a magupos, kinagi di, “Dapatid ay sikam en purumeru mi a pángpakapospusan ten Upos nen Diyos. Peru gapu awan moy tinanggap ay hinatulan moy en sadili moy a awan kam karapatdapat ten biyag a awan ti katapusan kaya angay kami dálla mangaral ten Hentil hidi.
47 Gapu kona háddi en inyutus nen Panginoon dikomi,

‘Pinili taka a magin demlag ten Hentil hidi
tánni mepangaral mu en kaligtasan hanggan ten kasuluk-
sulukan ni munduwiday.’ ”
48 Tunay ti saya en Hentil sakay nagpuri hidi ten Panginoon
gapu ten kinagi de Pablo ay ti Bernabe. Summampalataya
en pinili hidi nen Panginoon a magkahud ti biyag a awan ti
katapusan.
49 Kaya kummalat en upos nen Diyos ti lugarid a iyud.
50 Peru sinulsulan nen Judio hidi en lállaki hidi a pinunu
nen siyudad sakay en bábbi hidi a relihiyosa a tanyag ten
banuwan; pinausig di de Pablo ay ti Bernabe sakay pinalakad
di hidi ti lugarid a iyud.
51 Kaya impagpag nen duwwa en alikabuk ten básset di
bilang tanda a kontra ten tolay hidi haud, sakay ummangay
hidi ti Iconio.
52 En disepulus hidi ti Antioquia ay naputat hidi ti hustu ti
kasayaan sakay ten Banal a Ispiritu.

14

Ti Iconio
1 Nadid ten siyudad a Iconio ay kona bi hud en ginamet de
Pablo ay ti Bernabe. Ummangay hidi ten sinagoga nen Judio
hidi sakay mahusay en pággupos di kaya makpal a Judio sakay
Griego en summampalataya kánni Jesus.
2 Peru en ginamet nen Judio hidi a awan sumampalataya
ay sinida di en isip nen Hentil hidi sakay sinulsulan di hidi
kontra ten mánnampalataya hidi.
3 Nanalay bi haud a nágyan de Pablo ay ti Bernabe sakay
tunay ti begsák en isip di a nangaral tungkul ten Panginoon.
Kaya pinatunayan nen Panginoon a tatarudan en pángngaral
di tungkul ten awan ti kaparehu a kabaitan na, ten pamamag-
itan nen intád na dikodi a kapangyariyan a makagamet ti
makataka-taka hidi a bagay.
4 Kaya nahati en tolay hidi ten siyudad, en agum ay kinu-
mampi ten Judio hidi sakay en agum ay ten apostol hidi.
5 Nadid, nagbalak ti madukás en Hentil hidi, en Judio hidi,
sakay en pinunu di hidi, kontra ten apostol hidi. Inggayak di
hidi a pahirapan sakay batuwán.
6 Peru natukuyan iyud nen apostol hidi kaya ginuminan
hidi ti Listra sakay ti Derbe a siyudad hidi ti Licaonia hanggan
ten nakapalebut hidi a lugar.
7 Impangaral Di haud en Maganda a Bareta.

Ti Listra
8 Nadid, tehud a essa a lállaki ti Listra a awan makalakad,
lupug siya sapul ten kákkeenak na.

9 Mággetnud siya haud a mágsanig ten pángngaral ni Pablo.
Dikona linátt*á*ngngan siya ni Pablo sakay netan na a tehud
siya a pánniwala a magpiyya ay
10 kinagi na ti mabegsák a, “Tumaknág ka ti diretsu!” Linu-
muksu en lállaki sakay tulos dán a naglakad.
11 Dikona netan nen tolay hidi en ginamet ni Pablo ay
impákraw di ten sadili di a upos a Licaonia a, “Dummibábbi
dikotam en duwwa a diyos a nagin tolay hidi!”
12 Nginaranan di a Zeus ti Bernabe sakay ti Pablo ay Hermes
gapu siya en mágpaliwanag.
13 En templo nen diyos-diyosan di a ti Zeus ay ked la ten
luwas nen sássáddáppan ten siyudad. Kaya en padi di ay náng-
angay ti kabakaan a bunuwán a tehud a manga ulay a bulaklak
tánni iyalay na sakay nen tolay ten banuwan kánde Bernabe
ay ti Pablo a ked ten sássáddáppan nen siyudad.
14 Dikona a matukuyan de Bernabe ay ti Pablo en gamitán
nen tolay hidi ay pinisad-pisad di en badu di tánni ipeta di
a adiyan di en gustu di a gamitán sakay nággaginanán hidi
a ummangay ten kakpalan nen tolay sakay impákraw di a
kinagi,
15 “Dyan kam maggamet ti kona haán, kaparehu moy kami
la a tolay! Ummangay kami háddi tánni ipangaral dikomoy
en Maganda a Bareta tánni adággan moy dán hidi iyán a
gamet a awan ti serbi sakay sumoli kam ten Diyos a biyag a
nanggamet ten langet, ten luta, ten diget sakay ten atanan a
bagay a ked haud.
16 Ten lummipas a panahun ay pinabayan nen Diyos en
atanan a tolay a manggamet ten balang gustu di a gamitán.
17 Konapamanhud ay nangatád en Diyos ti sapat a kati-
bayan a mangpatunay ni deya siya tánni matenggi moy siya
ten pamamag-itan nen mágkaganda hidi a bagay a ginág*g*amet
na para dikomoy. Magpauden siya gubwat dilanget sakay
mangatád ti maganda a ani ten takda a panahun. Átdenan na
kam ti sapat a makan sakay páppasayaán na kam.
18 Maski kona haud en kinákkagi ni Pablo ay nahirapan padi
hidi a nangpugád ten tolay hidi a magalay dikodi.
19 Peru dinumemát en Judio hidi a gubwat ti Antioquia
sakay ti Iconio. Sinulsulan di en tolay hidi ti Listra kontra
kánni Pablo kaya binábbatu di siya. Sakay hinehela di a
paluwas ten siyudad ta isip diyid ay patay dán siya.
20 Peru dikona palebutan siya nen mánnampalataya hidi ay
tummaknág siya sakay nagsoli ten siyudad. Ten ruway a
aldew ay nagrektat hidi ay ti Bernabe a tamu ti Derbe.

Nagsoli De Bernabe ay ti Pablo ti Antioquia

21 Nadid impangaral de Pablo ay ti Bernabe en Maganda a
Bareta ti Derbe sakay makpal hidi a naakit a magin disepulus.
Káttapos ay nagsoli hidi ten siyudad a Listra, Iconio sakay ti
Antioquia a lugar ti Pisidia.
22 Pinabegsák di en isip nen mánnampalataya hidi sakay
pinayuwan di hidi a magpakatibay ten pánniwala di, sakay
kinagi di, "Dapat kitam a magtággád ti makpal a hirap bagu
kitam a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos."
23 Ten balang simbaan nen mánnampalataya hidi ay nagpili
de Bernabe ay ti Pablo dikodi ti magin pinunu nen simbaan
di. Káttapos ay nagkulásyon hidi tánni magdasal, sakay impe-
bahala di hidi ten Panginoon a pánniwalaan di.
24 Nadid nalebut di dán en prubinsiya a Pisidia hanggan
nakademát hidi ten prubinsiya a Pamfilia.
25 Impangaral di en upos nen Diyos ten siyudad a Perga
sakay ummangay hidi ti Atalia.
26 Sapul ti Atalia ay nággabeng hidi a pasoli ti Antioquia.
Haud labi en nángdasalan di dikodi a aguman hidi nen Diyos
gapu ten natapos di dán a tarabahu.
27 Kaya káddemát di ti Antioquia ay dinulaw di atanan a kak-
agumanan di a mánnampalataya, sakay imbareta di en atanan
a ginamet nen Diyos ten pamamag-itan di. Sakay ni konya
hidi a inátdenan nen Diyos ti pagkakataun a magpahayag ten
Maganda a Bareta tánni sumampalataya en Hentil hidi.
28 Nalay hidi a nákpágyan haud kaguman en mánnampalataya
hidi.

15

En Miting ti Jerusalem

1 Peru tehud a sangan a lállaki a dummemát haud a gubwat
ti Judea sakay nagtoldu ten mánnampalataya hidi ti kona háddi,
"Ni awan kam magpaturi ayun ten paraan nen Kautusan ni
Moises ay awan kam maligtas."
2 Awan pummayag de Pablo ay ti Bernabe kaya na-
gin mainit en diskusyonan di. Kaya nagkaessaan nen
mánnampalataya hidi a paangayán de Pablo ay ti Bernabe ti
Jerusalem sakay sangan hidi a kákkapatkaka a taga-Antioquia,
tánni angay di itanung ten apostol hidi sakay ten pinunu nen
simbaan en tungkul ti problemaid a iyud.
3 Nadid pinarektatan ngani hidi nen simbaan. Ten lakad
di ay rummoyot hidi ten prubinsiya a Fenicia sakay ten
prubinsiya a Samaria, imbareta di haud ni konya a naakit en
Hentil hidi a sumampalataya ten Diyos. Kaya tunay en saya
nen atanan nen mánnampalataya hidi ti baretaid a iyud.

4 Káddemát di ti Jerusalem ay masaya hidi a tinanggap
nen apostol hidi, nen pinunu hidi sakay nen buu a simbaan
haud sakay imbareta di en atanan a ginamet nen Diyos ten
pamamag-itan di.
5 Peru tummaknág en sangan a mánnampalataya a ked ten
grupu nen Pariseo hidi, sakay kinagi di a, "En Hentil hidi
ay dapat a magpaturi sakay kagiyán dikodi a sumunud ten
Kautusan ni Moises."
6 Nadid, nagmiting en apostol hidi ay ten pinunu hidi nen
simbaan tánni mapággurunan di en tungkul ti bagayid a iyud.
7 Káttapos nen atakdug a diskusyonan di ay tummaknág ti
Pedro a kinagi na, "Kákkapatkaka ku hidi, tukoy moy a tenhud
ay piniliyák nen Diyos tánni ipangaral en Maganda a Bareta
ten Hentil hidi sakay summampalataya hidi.
8 En Diyos a makatukoy ten isip nen balang essa dikotam
en nangpatunay a tinanggap na hidi dikona nagkaluuban na
hidi ti Banal a Ispiritu a kona labi dikotam.
9 Impeta na a pantay en pangileng nen Diyos. Pinatawad na
bi hidi ten kasalanan di gapu summampalataya hidi.
10 Nadid ay gustu moy pa beman a subukán en Diyos?
Bakin pagamet moy ten mánnampalataya hidi en bagay hidi
a mágkahirap a maski en ninunu tam hidi sakay sikitam ay
awan tam nagamet?
11 Summampalataya kitam sakay naligtas ten pamamag-
itan nen habag nen Panginoon Jesus a awan ti kaparehu."
12 Tummahimik hidi a atanan sakay nágsanig hidi kánde
Pablo ay ti Bernabe a magbareta tungkul ten himala hidi a
pinagamet nen Diyos ten atubengán nen Hentil hidi.
13 Káttapos ay ti Santiago dámman en nagupos, "Kákkapátkaka
ku hidi, sanigán moy kagiyán kuwiday.
14 Káttapos la ni Simon a nagpaliwanag tungkul ten dipa-
longu a pángdulaw nen Diyos ten Hentil hidi tánni maski hidi
ay magin tolay na.
15 Kona háddi en hula nen propeta hidi a nakasulat:
16 'Káttapos ni iyád ay magsoliyák a ruway.
Sakay ipataknág ku a ruway en binumagsak a kahariyan
ni David.
Itaknág ku a ruway en pághari na a nasida.
17 Tánni aryokán sakay sambaán nen atanan a tolay en Pangi-
noon;
nen atanan a bansa a dinulaw tánni magin kao ku.
18 Kona haud en kinagi nen Panginoon a nángpakapospos ti hidi
iyád a bagay
tenhud pa a panahon.'
19 Kinagi pa ni Santiago a, "Kaya para dikoku ay dyan tamon
paghirapán en Hentil hidi ten káadeni di ten Diyos.

20 Mas mapiyya pa ni sulatan tam hidi a dyan kuman
ti neatang ten diyos-diyosan hidi, dyan mangalunya, dyan
kuman ten hayup hidi a nabitti sakay dyan kuman ti digi.
21 Gapu sapul pa tenhud a panahun, en Kautusan ni Moises
ay bábbasaán dán ten sinagoga hidi kada Aldew nen Káimang
sakay itáttoldu iyád ten bawat banuwan."

En Sulat ten Mánnampalataya hidi a Hentil

22 Pákkasanig nen apostol hidi sakay nen pinunu hidi sakay
nen atanan a mánnampalataya a naipun-ipun haud ten kinagi
ni Santiago ay nagkaessaan di a mangpili ti sangan a lállaki
ten mánnampalataya hidi tánni pákkuyugán di kánde Pablo ay
ti Bernabe ti Antioquia. En duwwa a napili di ay ti Judas
a dáddulawán di a Barsabas sakay ti Silas a igággalang nen
mánnampalataya hidi.
23 Sakay impatawid di en sulat a kona háddi en nakadátton,
"Sikami a apostol ay ten pinunu hidi nen simbaan ay
summulat sakay mákkumusta dikomoy a mánnampalataya hidi
a Hentil a mágyan ti Antioquia, ti Siria sakay ti Cilicia.
24 Nabareta mi a angen kam lálligaligán nen agum hidi a
kakagumanan tam a gubwat háddi. Maski awan mi hidi
inutusan a mángkagi ti kona haud.
25 Kaya nagmiting kami sakay nagkaessaan mi a paangayán
haán en duwwa hidi a napili mi a mángpaliwanag dikomoy.
Pinákkuyug mi hidi ten mahal tam hidi a kákkapatkaka a de
Bernabe ay ti Pablo a
26 awan nangsayang ten biyag di a mángtaya ten págserbi ten
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
27 Pinaangay mi dikomoy de Judas ay ti Silas tánni hidi dán
en mángpaliwanag ten insulat mi.
28 Ten tulung nen Banal a Ispiritu ay naisipan mi a dyan
kamon átdenan ti agum pa a utus nan en mágkahalaga la hidi
a bagay, kona ti hidi iddi.
29 Dyan moy kanán en neatang ten diyos-diyosan hidi, dyan
kamon kuman ten tehud a digi sakay dyan moy dán kanán en
hayup a nabitti, sakay dyan kamon mangalunya. Ni sunudán
moy hidi iyád ay magin mahusay en biyag moy. Hanggan dálla
haud salamat."
30 Nadid pinarektat di dán en napili di hidi a umangay
ti Antioquia. Káddemát di haud ay pinisan di en atanan a
mánnampalataya sakay inyatád di en sulat.
31 Pángbasa di ten sulat ay nasaya a tarud en tolay hidi gapu
ten nasanig di.
32 De Judas ay ti Silas ay propeta, kaya makpal hidi a
kinákkagi ten mánnampalataya hidi a nangpabegsák ten isip di
sakay nangpatibay ten pánnampalataya di.

33 En duwwa ay nákpágyan haud ti sangan a aldew. Káttapos
ay nagsoli dán hidi a tawid di en págbati nen kákkapatkaka para
ten nangutus hidi dikodi.
34 [Peru mas ginustu ni Silas a mawarak ti Antioquia.]
35 De Pablo ay ti Bernabe ay nágyan palla ti Antioquia.
Kakaguman di en agum hidi a mánnampalataya, intoldu di
sakay impangaral en upos nen Panginoon.

Naghiwalay de Pablo ay ti Bernabe

36 Kállipas nen sangan a aldew ay kinagi ni Pablo kánni
Bernabe a, "Angen ta soliyán a bisitaán en kákkapatkaka ta hidi
ti pánnampalataya ten siyudad hidi a nangaralan ta ten upos
nen Panginoon. Sakay ilingán ta ni ánya dán papágyan diyid."
37 Gustu ni Bernabe a ikuyug ti Juan a ngángngaranan di labi
a Marcos.
38 Peru kánni Pablo ay awan tama a ikuyug di siya ta awan
siya nákpagtapos ten tarabahu di sakay linakadan na pa hidi
ten prubinsiya a Pamfilia.
39 Nadid ay nagkahud hidi ti mainit a diskusyon kaya tulos
hidi a naghiwalay. Ingkuyug ni Bernabe ti Juan Marcos sakay
nággabeng hidi a ummangay ten dikál a puduk a Cyprus.
40 Ingkuyug bi ni Pablo ti Silas sakay lummakad hidi
káttapos a idasal nen mánnampalataya hidi a kagbiyan hidi nen
Panginoon.
41 Ummangay hidi ti Siria sakay Cilicia, sakay pinabegsák di
en mánnampalataya hidi haud.

16

Nákkuyug ti Timoteo kánde Pablo ay ti Silas

1 Ummangay bi ti Pablo ti Derbe sakay ti Listra. Tehud haud
a essa a disepulus en ngaran na ay ti Timoteo. En ina na ay
mánnampalataya a Judio peru en ama na ay Griego.
2 Igalang nen atanan a mánnampalataya ti Listra sakay ti
Iconio ti Timoteo.
3 Gustu a ikuyug ni Pablo ti Timoteo kaya tinuri na siya gapu
tukoy nen Judio hidi ti siyudadid a iyud a Griego en ama na.
4 Atanan nen banuwan a ummangayan di ay impakapospos
di ten mánnampalataya hidi en napagkasunduwan nen apos-
tol hidi sakay nen pinunu hidi nen simbaan ti Jerusalem a
patakaran tánni iyud dán en sunudán di.
5 Kaya tummibay en pánnampalataya nen bawat miyembru
nen kada simbaan, sakay aldew-aldew ay mágdadadagdag
hidi.

En Pangitain ni Pablo ti Troas

6 Nadid, nangaral de Pablo ten lugar a Frigia sakay Galacia
gapu awan hidi pinagustuwan nen Banal a Ispiritu a man-
garal ten prubinsiya a Asia.
7 Káddemát di ten tapat nen lugar a Misia ay gustu di
nakuwan a sumáddáp ti Bitinia peru awan hidi pinagustuwan
nen Ispiritu ni Jesus.
8 Kaya nagtalib dálla hidi ten lugar a Misia sakay nagtulos ti
Troas.
9 Dikona a tidug ti Pablo ti gibiyid a iyud ay nagkahud
siya ti pangitain, tehud a essa a lállaki a taga-Macedonia a
mágtaknág sakay mákkekagbi dikona a kinagi na, "Angay kam
pay ti Macedonia iday, kagbiyan moy kami a tulungan."
10 Kaya káttapos nen pangitain ni Pablo ay pagdaka kami a
nagrektat a angay ti Macedonia, gapu nasigudu mi a paan-
gayán kami haud nen Diyos tánni ipangaral mi en Maganda a
Bareta.

Summampalataya ti Lydia

11 Sapul ti Troas ay nággabeng kami a patamu ti Samotracia
sakay ten kailawan ay ti Neapolis.
12 Sapul haud ay ummangay kami ti Filipos, essa a dikál a
siyudad ti Macedonia a sakup ni Roma. Nákpágyan kami haud
ti sangan a aldew.
13 Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay lummuwas
kami ten siyudad, ummangay kami ten gilid nen dinom gapu
inisip mi a tehud a lugar haud a págdasalan nen Judio hidi.
Nággetnud kami haud sakay nákpágguron ten bábbi hidi a
nagipun-ipun.
14 En essa dikodi ay ti Lydia a taga Tiatira, máglaku siya ti
mágkamahal a damit a inubi. Maka-Diyos siya a tolay. Mentras
a mágsanig siya kánni Pablo ay binukasan nen Panginoon en
isip na sakay naniwala siya ten kinákkagi ni Pablo.
15 Nagpabinyag hidi a sabilay sakay inakit na kami, kinagi
na, "Ni tenggiyánnák moy a tapat a tagapagserbi nen Pangi-
noon ay kadtamon dibilay, haud kam a tumulos." Mahigpit
en pággakit na dikomi kaya awan mi naadiyan.

Ten Págpiresuwan ti Filipos

16 Essa a aldew dikona a patamu kami ten lugar a págdasalan
nen Judio hidi ay naketagbu kami ti essa a anak a bábbi a
alipin. Sináddáp siya ni madukás a ispiritu. Iyád a ispiritu ay
nangatád dikona ti kapangyariyan a makapanghula. Dikál a
pilak en kitaán nen amu na hidi ten pághula na.
17 Ummunonud siya dikomi a de Pablo sakay ipáppákraw na
a, "Hidi iyád a tolay ay tagapagserbi nen kataasan a Diyos!
Ummangay hidi háddi tánni ipangaral di dikomoy ni konya
kam a maligtas."

18 Pirmi na iyud a gággamitán dikomi aldew-aldew kaya
naiyamut ti Pablo. Inatubeng na en anak a bábbi sakay kinagi
na ten madukás a ispiritu, “Ten ngaran ni Jesu-Cristo, ay
utusan taka a umibut ka dán haán ti bábbiyen!” Ti odas biyid
a iyud ay pagdaka a ummibut en madukás a ispiritu.
19 Dikona netan nen amu hidi nen anak a nawan dán en
pagkapilakan di ay dinuklos di de Pablo ay ti Silas sakay
ginuyud di hidi ten matolay a lugar sakay inyatubeng di hidi
ten pinunu hidi.
20 Inyatubeng di hidi ten pinunu hidi nen siyudad sakay
binintang di hidi ti kona háddi, “I duwwaiday a Judio ay
manggulu hidi ten siyudad.
21 Magtoldu hidi ti kaugaliyan a bawal ten kautusan tam
hidi a Romano. Awan tam maari a tanggapán itáttoldu diyen.”
22 Sabay-sabay a sinumunggab en katolayan kánde Pablo ay
ti Silas, sakay pinaeklasan hidi nen pinunu hidi a tulos di a
pinahaplit en duwwa.
23 Káttapos di hidi a hináhhaplit ay impepiresu di hidi sakay
pinabantayan ti mapiyya.
24 Insáddáp hidi nen guwardiya ten kadisaladan nen
págpiresuwan sakay ingkandadu di en kayu a sássulutan nen
babásset di. 25 Nadid, dikona hatinggabi dán ay magdasal
de Pablo ay ti Silas sakay mágkansyon hidi ti papuri sakay
págsamba para ten Diyos. En agum hidi a piresu ay mágsanig
dikodi.
26 Bigla a naglinug ti tunay ti begsák, nayanág maski pun-
dasyon nen págpiresuwan. Pagdaka a bummukas en atanan
nen pintuwan sakay naokbis en kadena nen atanan a piresu.
27 Nalukag en guwardiya nen págpiresuwan sakay dikona ke-
tan na a bukas dán en pintuwan hidi ay akala na ni nakaginan
dán en piresu hidi. Kaya binagut na en áttak na a laan na dán
a bunuwán en sadili na.
28 Peru pinákrawan siya ni Pablo a kinagi na, “Dyan mu
bunuwán i sadili muwen ked kami la háddi a atanan!”
29 Nággid ti simbuwan en guwardiya sakay nagginan a
summáddáp sakay lummuhud a magpágpág ten atubengán de
Pablo ay ti Silas.
30 Inluwas na hidi sakay nagtanung siya dikodi, “Ánya i
dapat kuwid a gamitán tánni maligtasák?”
31 Kinagi di, “Sumampalataya ka ten Panginoon a ti Jesus
tánni maligtas ka, siko ay ten kasabilay mu.”
32 Impangaral di dikona en upos nen Panginoon sakay ten
atanan nen kaguman na hidi ten bilay na.
33 Ti odas biyid a iyud ay lininisan nen guwardiya en
tali-talingu de Pablo ay ti Silas, nagpabinyag siya sakay en
kasabilay na hidi.

34 Káttapos ay ingkuyug na hidi ten bilay na sakay pinakan
na hidi. Tunay en saya na sakay ten kasabilay na hidi gapu
natukuyan di dán a sumampalataya ten Diyos.
35 Ten kadimadimangan na ay inutusan nen pinunu hidi
nen siyudad en sundalu hidi a palayaán di de Pablo ay ti Silas.
36 Kinagi nen guwardiya kánni Pablo, "Inyutus nen pinunu
hidi a maari kam kanon a lumaya. Kammoy dán, lumakad
kamon a mapayapa."
37 Peru kinagi ni Pablo dikodi, "Pinayabat di kami ten
atubengán nen makpal a tolay sakay impiresu di kami maski
awan kami palla naimbistigaan, samantala taga-Roma kami
bi! Nadid ay gustu di kami a palayaán ti sekretu! Awan,
awan maari! Kailangan a hidi angayid háddi a mangpalaya
dikomi."
38 Impakapospos nen sundalu hidi ten pinunu hidi nen
siyudad en kinagi ni Pablo. Minanteng hidi dikona napospu-
san di a de Pablo ay ti Silas ay taga-Roma bali.
39 Kaya ummangay en pinunu hidi ten págpiresuwan sakay
náktawad hidi kánde Pablo ay ti Silas. Inluwas di hidi ten
págpiresuwan sakay inuron di hidi a lakadan di dán en siyu-
dad.
40 Nadid ten kálluwas de Pablo ay ti Silas ten págpiresuwan
ay nagtulos hidi ten bilay ni Lydia. Dinemáttan di en
mánnampalataya hidi haud, bagu a lummakad en duwwa ay
pinayuwan di hidi a magpakatibay ten pánnampalataya di.

17

Ti Tesalonica

1 Nadid, rummoyot de Pablo ay ti Silas ti Amfipolis sakay
Apolonia, sakay nagtulos hidi ti Tesalonica. Ti lugarid a iyud
ay tehud a sinagoga en Judio hidi.
2 Gapu ugali dán ni Pablo, ay ummangay dámman siya
ten sinagoga haud. Ten luub nen tállu a simba kada-Aldew
nen Káimang nen Judio hidi ay ked siya ten sinagoga a
mákpagpaliwanagan tungkul ten Kasulatan.
3 Impaliwanag na sakay pinatunayan a en Cristo ay dapat
pa a magdanas ti hirap sakay mabiyag a ruway. Kinagi na, "Ti
Jesus a impakapospos ku dikomoy ay siya en Cristo."
4 Naakit sakay nákkuyug kánde Pablo ay ti Silas en sangan
dikodi, kona bi ten tanyag hidi a kabábbiyan sakay en Griego
hidi a maka-diyos.
5 Peru nainggit en Judio hidi kaya sinulsulan di sakay
pinisan en abusador hidi, sakay inutusan di hidi a manggulu
ten siyudad. Sináddáp di en bilay ni Jason, pilit di a aryokán
de Pablo ay ti Silas tánni iyatubeng ten tolay hidi.

6 Dikona awan di ketan en duwwa ay imbaling di en iyamut
di kánni Jason, binerber di siya sakay kaguman en sangan a
mánnampalataya sakay inyangay di hidi ten pinunu hidi nen
siyudad. Kona háddi en ipáppákraw di, “Hidi iyád a tolay ay
manggugolu maski hádya angayan diyid,
7 pinatulos hidi ni Jason ten bilay na. Sinuway di en atanan
kautusan nen Emperador. Kinagi di pa a tehud a iba a hari a
ngaran naid ay ti Jesus.”
8 Pákkasanig nen tolay hidi sakay nen pinunu hidi nen
siyudad ten ipáppákraw di ay minamagkagulu hidi.
9 Bagu a pinalaya nen pinunu hidi ti Jason sakay ten kak-
agumanan na hidi ay pinagbayad di pa ti piyansa.

Ti Berea

10 Ti gibiyid a iyud ay pinaangay nen mánnampalataya hidi
de Pablo ay ti Silas ti Berea. Káddemát di haud ay ummangay
hidi ten sinagoga nen Judio hidi.
11 Mas maganda a kauron en Judio hidi ti Berea nan en
Judio di ti Tesalonica. Entrisadu hidi a tarud a mágsanig ten
paliwanag ni Pablo, pagadalan di a aldew-aldew en Kasu-
latan tánni mapatunayan di ni tatarudan en kákkagiyán ni
Pablo.
12 Makpal en summampalataya haud a Judio kona bi ten
Griego hidi, lállaki ay ti bábbi a tanyag ti lugarid a iyud.
13 Peru pákkabareta nen Judio hidi ti Tesalonica a impan-
garal ni Pablo en upos nen Diyos ti Berea ay ummangay
bi hidi haud tánni sulsulan di en tolay hidi a manggulu ten
banuwan.
14 Pagdaka a pinalakad nen mánnampalataya hidi ti Pablo
sakay pinaangay di siya ten gilid nen diget, peru nawarak de
Silas ay ti Timoteo.
15 En nángtugán hidi kánni Pablo ay nákkuyug hanggan ti
Atenas sakay nagsoli hidi ti Berea a tawid en bilin ni Pablo
kánde Silas ay ti Timoteo a umunud hidi a pagdaka.

Ti Atenas

16 Alay ni Pablo a maguray ten duwwa ti Atenas ay netan na
a todu en diyos-diyosan ten siyudad. Kaya nagsaket ti hustu
en isip na.
17 Kaya nákpagpaliwanagan siya ten sinagoga hidi haud, ten
Judio hidi sakay ten relihiyoso hidi a tolay, sakay maski deya
matagbu na ten matolay a lugar aldew-aldew.
18 Nákpagdiskusyon bi dikona en sangan a maistu a kabilang
ten grupu a Epicureo sakay Estoico. Tehud bi a sangan
a nagkagi a, “Ánya wád i gustuwid a kagiyán ni magmala-
malalakiyanen a lállaki?” En agum hidi ay kinagi di, “Mag-
toldu wád tungkul ten diyos nen iba a banuwan.” Nakagi di

iyud gapu en itáttoldu ni Pablo ay tungkul kánni Jesus sakay
en kákkabiyag a ruway.
19 Kaya inyangay di siya ten págmitingan di ten Areopago
tánni imbistigaan, kinagi di, "Gustu mi la a matukuyan ni ánya
gustuwid a kagiyán ni biguwen a itáttoldu mu.
20 Iba iyán a toldu gapu pákkasanig mi palla kaya gustu mi a
matukuyan ni ánya gustu naid a kagiyán."
21 Gapu en taga-Atenas hidi maski en dayu hidi a mágyan
dán haud ay gugustu di a paméggurunan sakay sanigán en
tungkul ten bigu a toldu.
22 Kaya tummaknág ti Pablo ten atubengán nen miting di
ten Areopago, kinagi na dikodi, "Sikam a taga-Atenas hidi,
netan ku a masiyadu kam a relihiyoso.
23 Gapu ten páglalebut ku ti banuwan moyiday ay neilingan
ku ten lugar hidi a págdasalan moy en essa a altar a nakasulat
en kona háddi, 'Ten Diyos a awan matenggi.' En Diyos a awan
moy matenggi a páppuriyán moy ay siya en ipangaral ku nadid
dikomoy.
24 En Diyos a nanglalang ti munduwiday sakay ten atanan
a mágyan haád ay siya en Panginoon ten langet ay ten luta.
Awan siya maari a mágyan ten templo a ginamet ni tolay.
25 Awan siya mangailangan ti ányaman a tulung nen tolay,
ta siya en nangatád ti biyag, angás sakay atanan a bagay ten
atanan a tolay.
26 Linalang na en atanan a lahi a gubwat ten essa a tolay
sakay pinágyan na hidi ti buuwiday a mundu. Intakda na en
hayunán nen balang essa sakay en mapágyanan na.
27 Ginamet na iyud tánni aryokán di siya, tánni ten pággaryok
di ay bakay sakali a ketan di siya. Peru i tatarudanid ay
kadeni tam la siya.
28 Gapu, 'Tawid na i biyag tamiday, ararikad sakay pagka-
tolay.'
Kona ten kinagi nen sangan ten mágtula moy hidi,
'Sikitam ay anak na.'
29 Gapu sikitam ay anak nen Diyos, ay dyan tam ipalagay a
siya ay kona la ten ribultu a gintu, pilak, oni batu a linalang
la ni isip sakay lima ni tolay.
30 Nalay a panahun a pinabayan nen Diyos en tolay ten awan
di pángtenggi dikona. Peru nadid ay awan dán, gapu inyutus
na a magsisi en atanan a tolay sakay adeyuwan di dán en
madukás di a kákkabiyag.
31 Gapu intakda na dán en aldew nen pághatul ti munduwiday,
sakay iyád ay gamitán na a makatarungan ten pamamag-itan
nen essa a tolay a pinili na. Pinatunayan na iyud dikona
biniyag a ruway i tolayid a iyud."

32 Pákkasanig di ten kinagi ni Pablo tungkul ten kákkabiyag a ruway ay tinulokyu siya nen agum. Peru en agum ay kinagi di a, “Gustu mi a masanig a ruway i kinákkagi muwen.”
33 Sakay linakadan dán hidi ni Pablo.
34 Tehud a sangan a naniwala dikona sakay summampalataya ten Diyos. Kaguman haud de Dionisio a kabilang ten grupu a mágmiting ten Areopago, en bábbi a Damaris en ngaran na sakay en agum pa hidi a tolay.

18

Ti Corinto
1 Káttapos ay lummakad ti Pablo ti Atenas sakay ummangay ti Corinto.
2 Nakilala na haud en essa a Judio a Aquila en ngaran na, siya ay taga-Ponto. Káddemát na la a gubwat ti Italia a kaguman na en kabinga na a ti Priscila, gapu pinalakad ni Emperador Claudio atanan a Judio ti Roma. Ummangay ti Pablo ten bilay di,
3 sakay gapu parehu hidi a mággamet ti tolda ay nákpágyan dán siya haud sakay nákpagtarabahu dikodi.
4 Kada Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay angay ti Pablo ten sinagoga a mákpagpaliwanagan ten Judio hidi sakay ten Griego hidi, pilitán na hidi a maakit a sumampalataya.
5 Dikona dummemát de Silas ay ti Timoteo a gubwat ti Macedonia ay awan dán ti agum a pináppospos ti Pablo aldew-aldew nan mangaral sakay magpatunay ten Judio hidi a ti Jesus en Cristo.
6 Peru kinontra di siya sakay ininsultu di, kaya impagpag na en alikabuk ten badu na, bilang babala dikodi. Kinagi na, “Kasalanan moy dán iyán ni mepahamak kam! Awanák moy dán masisi! Sapul nadid ay angayák ten Hentil hidi mangaral.”
7 Kaya linakadan na hidi sakay tummulos siya ten bilay ni Ticio Justo siya ay Hentil a maka-diyos, en bilay na ay kasadát nen sinagoga.
8 Ti Crispo a pinunu ten sinagoga ay summampalataya ten Panginoon kona bi ten kasabilay na hidi. Makpal pa ten taga-Corinto hidi a nágsanig kánni Pablo en summampalataya sakay nagpabinyag.
9 Essa a gibi dikona tidug ti Pablo ay nákpágguron dikona en Panginoon ten pangitain a kinagi na, “Dyan ka manteng, itulos mu la i pángngaral muwen! Maski ánya en mangyari ay dyan ka la umimang.
10 Awan ti mangpasaket dikomu ta kagumanák mu, sakay makpal en mánnampalataya dikoku ti siyudadid a iyád.”

11 Kaya sataon ay ti kalahati siya a nákpágyan haud a nangaral ten tolay hidi ten upos nen Diyos.
12 Ten dikona ti Galio dán en nagin gubernador ti Acaya ay nagkaessaan nen Judio hidi a dinikáp ti Pablo sakay inyangay di ten pághatulan.
13 Kinagi di, "I tolayidi ay magakit ten tolay hidi a sumamba ten Diyos ten paraan a bawal ten kautusan!"
14 Magupos dán nakuwan ti Pablo peru nagupos dán ti Galio a kinagi na, "Sikam a Judio hidi, ni madággi a kasalanan i reklamu moyen sakay ni páglabag ten batas ay dapat la a pospusán takam.
15 Peru i reklamu moyen ay tungkul la ti upos, ngaran hidi sakay ten kautusan moy hidi a Judio ay umáddák a makialam ti bagayid a iyán. Bahala kamon!"
16 Sakay pinaluwas hidi nen gubernador ten pághatulan.
17 Sinunggaban di ti Sostenes a pinunu ten sinagoga. Binálbág di siya ten atubengán nen pághatulan peru awan iyud pinospos ni Galio.

En Kássoli ti Antioquia

18 Káttapos ni pangyayariyid a iyud ay nákpágyan pa ti Pablo ti Corinto ti sangan a aldew, sakay nagpaalam ten mánnampalataya hidi. Káttapos ay ummangay siya ti Cencrea a adeni ten diget. Nagpapolpok siya haud tanda a natupad na dán en pangaku na ten Diyos. Sakay nággabeng siya a tamu ti Siria kaguman en magkabinga a Aquila sakay Priscila.
19 Káddemát di ti Efeso ay inwarak ni Pablo en duwwa sakay summáddáp siya ten sinagoga nen Judio hidi. Nákpagpaliwanagan siya ten ked hidi haud.
20 Inagid di dikona a ni maari ay mágyan pa siya haud ti sangan a aldew peru inumád siya.
21 Peru dikona magpaalam dán siya ay kinagi na dikodi, "Magsoliyák haád a ruway ni kagustuwan nen Diyos." Sakay lummakad siya ti Efeso a nagsakay ti abeng.
22 Dikona dummung siya ti Cesarea ay ummangay siya ten mánnampalataya hidi ti Jerusalem. Binati na hidi sakay káttapos ay nagtulos dán hidi ti Antioquia.
23 Nágyan siya haud ti sangan a aldew sakay káttapos ay rummektat dámman siya. Rummoyot siya ten lugar a Galacia sakay Frigia sakay pinabegsák na en pánnampalataya nen atanan a disepulus haud.

Ummangay ti Apolos ti Efeso sakay ti Corinto

24 Tehud a dummemát a essa Judio ti Efeso a Apolos en ngaran na, neenak siya ti Alejandria sakay malalaki siya a

magdiskurso sakay makpal a kabetuwan ten Banal a Kasulatan.
25 Natolduwan siya tungkul ten Dilan nen Panginoon sakay masipag siya a mangaral sakay intáttoldu na ti tama en tungkul kánni Jesus. Peru en tukoy na la ay en págbinyag ni Juan.
26 Mabegsák en isip na a nangaral ten sinagoga nen Judio hidi. Dikona nasanig nen magkabinga a Aquila sakay Priscila en págpaliwanag ni Apolos ay inakit di siya sakay ingkuyug di ten bilay di sakay impaliwanag di pa dikona ti hustu en bagay hidi a awan na palla tukoy tungkul ten Dilan a impeta nen Diyos.
27 Dikona naggayak siya a angay ti Acaya ay nagsulat en mánnampalataya ten disepulus hidi haud a tanggapán di ti mahusay ti Apolos. Káddemát na haud ay dikál en netulung na ten mánnampalataya hidi ten pamamag-itan nen kabaitan nen Diyos.
28 Gapu tunay siya ti husay a nagpaliwanag ay awan siya nadaig nen Judio hidi ten atubengán nen katolayan hidi. Pinatunayan na dikodi ten pamamag-itan nen Kasulatan a ti Jesus en Cristo.

19

Nangaral ti Pablo ti Efeso

1 Mentras a ked palla ti Apolos ti Corinto, ti Pablo ay tinamu na en mabuki-bukid a lugar ten prubinsiya a hanggan nakademát siya ti Efeso. Netan na haud en sasangan a disepulus.
2 Tinanung na hidi a kinagi na, "Natanggap moy dán beman en Banal a Ispiritu dikona summampalataya kam?"
"Awan palla, ni awan mi ngani nasanig a tehud a Banal a Ispiritu," tábbig di.
3 Kaya nagtanung ti Pablo, "Ni konahud, ay konya kam a nabinyagan?" Kinagi di, "En págbinyag ben ni Juan."
4 Kinagi ni Pablo, "En págbinyag ni Juan ay para ten tolay a nagsisi dán ten kasalanan na. Impangaral na ten Israelita hidi en págsisi tánni sumampalataya hidi kánni Jesus, en dumemát a kasunud na."
5 Dikona masanig di iyud, ay nagpabinyag hidi ten ngaran nen Panginoon a ti Jesus.
6 Intupu ni Pablo en lima na ten ulu di. Sakay dummibábbi dikodi en Banal a Ispiritu kaya nakapagupos hidi ti iba-iba a upos sakay nagpahayag hidi ti upos a gubwat ten Diyos.
7 Tehud a manga sapulu ay ti duwwa a lállaki en nagpabinyag.

8 Mággangay ti Pablo ten sinagoga hidi ten luub nen tállu a
bulan sakay mabegsák en isip na a mágpapaliwanagán sakay
akitán na en tolay hidi a magpasakup ten pághari nen Diyos.
9 Peru tehud a sangan dikodi a maktug ti pággisipan a
umád a sumampalataya sakay nagupos pa hidi ti madukás
ten atubengán nen katolayan ti kontra ten Dilan nen Pangi-
noon. Kaya linakadan ni Pablo en sinagoga, ingkuyug na en
mánnampalataya hidi a tamu ten iskuwilaan ni Tirano sakay
nagtulos-tulos siya a nangaral aldew-aldew.
10 Nagnalay siya haud ti duwataon kaya en tolay hidi a
mágyan ti Asia Judio man oni Griego ay nakasanig ten upos
nen Panginoon.

En Anak hidi ni Esceva

11 Naggamet haud en Diyos ti himala ten pamamag-itan ni
Pablo.
12 Maski panyu oni badu a nagamit ni Pablo ay iyangay di
ten tehud hidi a saket. Magpiyya hidi maski en mágkadukás a
ispiritu a mangpahirap dikodi ay lumakad.
13 Tehud a sangan haud a Judio a maglebut a magpalakad
ti mágkadukás a ispiritu, pinurbaan di a gamitán en ngaran
ni Jesus ten págpalakad di ti mágkadukás a ispiritu. Kinagi di,
"Ten ngaran ni Jesus a impangaral ni Pablo, utusan takam a
lumakad kamon haán!"
14 Kaguman dikodi en pittu a anak a lállaki ni Esceva, a
kapunuwan a padi nen Judio hidi.
15 Peru tinábbig hidi nen madukás a ispiritu, "Matenggi ku
ti Jesus sakay matenggi ku bi ti Pablo. Peru sikam deya kam?"
16 Sakay bigla hidi a dinugtuwan nen lállaki a sináddáp
nen madukás a ispiritu. Natalu na hidi atanan sakay
tináttalinguwan na hidi, tulos na a pinisad-pisad en babadu di
kaya eklas hidi a gumminan a gubwat ti bilayid a iyud.
17 Nabareta iyud nen atanan a taga-Efeso, Judio ay ti Griego
kaya nanteng hidi a atanan, sakay pinuri di en ngaran nen
Panginoon a ti Jesus.
18 Makpal bi ten summampalataya hidi en nángtapat ten
kakpalan ten mágkadukás di hidi a gamet.
19 Induru nen makpal a tehud a galing-galing en lilibru
di hidi sakay tinutud di ten atubengán nen kakpalan. En
karkula di ten halaga nen libru hidi ay ummabut ti limma-
pulu a libu a silber.
20 Kaya ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Pangi-
noon, tulos-tulos a kummalat sakay nagtagumpay en upos na.

En Gulu ti Efeso

21 Nadid, káttapos ni pangyayariyid a iyud, ten tulung nen
Ispiritu, ay naisip ni Pablo a maglakbay ti Macedonia sakay

ti Acaya a patamu ti Jerusalem. Kinagi na, “Kággubwat ku ti Jerusalem ay kailangan a bumisitaák bi ti Roma.”

22 Pinágdipalongu na ti Macedonia de Timoteo ay ti Erasto, hidi a duwwa en kaguman na, sakay nákpágyan palla siya ti Asia ti badit a panahon.

23 Ti panahunid a iyud ay nagkahud ti mahigpit a kaguluwan ti Efeso tungkul ten Dilan a impeta nen Panginoon.

24 Tehud a essa a mágpanday a en ngaran na ay ti Demetrio. Mággamet siya ti bábbadit a templo a yari ti silber para ten diyos-diyosan di a Artemis. Dikál i kita naid haud.

25 Pinisan ni Demetrio en tarabahador na hidi sakay en agum hidi a tolay a kaparehu na ti kabiyagan. Sakay kinagi na, “Kakagumanan ku hidi, i tarabahu tam la iday en paggubwatan nen maganda tam a kabiyagan.

26 Nadid, netan moy sakay nasanig en kinákkagi ni Pablowid a iyán. Kinagi na a en diyos kan a ginamet la ni lima ni tolay ay bakán a tatarudan a diyos sakay makpal dán en naakit na. Bakán la a háddi ti Efeso nan ngari-ngari a pati ti buu a Asia.

27 Madukás i risultaid ni itáttoldu na en. Masida en ngaran nen tarabahu tam. Bakán la iyud nan pati en templo nen mataas a diyos tam a ti Artemis ay mawanan ti serbi sakay awan di dán siya igalang. Siya pa beman en diyos a sambaán ti buu a Asia ay ten atanan a tolay ti munduwiday.

28 Dikona masanig di iyud ay inuminit en iyamut di sakay impákraw di a, “Ti Artemis a diyos ni Efeso ay kataasan!”

29 Gapu ti iyud ay nagkagulu ti hustu en buu a siyudad ten pákrawan. Binerber di de Gayo ay ti Aristarco a taga-Macedonia a kaguman ni Pablo sakay sabay-sabay di hidi a inyangay ten págmitingan.

30 Gustu nakuwan ni Pablo a angay ten atubengán nen tolay hidi peru sinaway siya nen mánnampalataya hidi.

31 Impekagi bi nen amigu na hidi a pinunu nen prubinsiya a Asia a mahigpit a dyan siya umangay ten págmitingan.

32 Magulu a tarud en tolay hidi ten págmitingan. En agum ay mángpákraw ti essa a bagay, en agum ay iba bi en ipákraw di sakay awan tukoy nen kakpalan ni bakin ked hidi haud a naipun-ipun.

33 Inisip nen agum a tolay a ked haud ti Alejandro i nagsapulanid nen gulu gapu siya en pinatakná́g nen Judio hidi ten atubengán. Dikona mágtakná́g dán siya ay nagsinyas siya a tumahimik en tolay hidi tánni makapagpaliwanag siya.

34 Peru dikona matukuyan di a Judio labi siya ay lalu hidi a namagpákrawan ten luub nen duwang-odas ti kona háddi, “Ti Artemis a diyos ni Efeso ay kataasan!”

35 Nadid ten dimudyan ay napatahimik labi hidi nen pinunu nen banuwan. Kinagi na ten tolay hidi, “Sikam a taga-Efeso, deya beman awanid makatukoy a i siyudadiday a Efeso ay siya en nakabahala ten templo nen mataas a Artemis, kona bi ten banal a batu a naragrag a gubwat dilanget?
36 Awan ti makapagkagi a kakabuliyan i bagayid a iyád. Kaya tumahimik kam sakay dyan kam pabigla-bigla.
37 I duwwaen a inyangay moy háddi ay awan nagtakaw ten templo sakay awan nagupos ti madukás ten diyosa tam.
38 Kaya ni ti Demetrio ay ten tarabahador na hidi en tehud a reklamu kontra kándeyaman ay maari na a iyangay en kasu ten pághatulan, tehud a pinunu a maari a manghatul.
39 Sakay ni tehud kam pa a gustu a kagiyán ay dapat a paméggurunan sakay disisyunan ten miting a intakda nen batas.
40 Dilikadu kitam ti nangyariyiday nadid a aldew bakay ni siriyán di kitam ay awan kitam ti katuwiran ni bakin nagkagulu i siyudad tamiday.”
41 Káttapos na a nagupos ay pinalakad na dán en tolay hidi.

20

Ummangay ti Pablo ti Macedonia sakay ti Grecia

1 Dikona ummimang dán en kaguluwan ay pinadulaw ni Pablo en disepulus hidi sakay pinabegsák na en isip di. Káttapos ay nagpaalam siya sakay ummangay ti Macedonia.
2 Binisita na en banu-banuwan haud, nagtoldu siya sakay pinabegsák na en isip nen disepulus hidi haud. Káttapos ay nagtulos dán siya hanggan nakademát ti Grecia.
3 Nágyan siya haud ti tállu a bulan. Lumakad dán nakuwan siya a tamu ti Siria, peru nabareta na a tehud a balak a madukás en Judio hidi dikona, naisip na a magkon dálla siya ti Macedonia ten kássoli na.
4 Nákkuyug dikona ti Sopater a anak ni Pirro a taga-Berea sakay de Aristarco ay ti Segundo a taga-Tesalonica, ti Gayo a taga-Derbe, ti Timoteo sakay de Tiquico ay ti Trofimo a taga-Asia.
5 Nágdipalongu hidi sakay inuray di kami ti Troas.
6 Káttapos nen Piyesta nen Tinapay a awan ti Págpaalsa ay nággabeng kami a gubwat ti Filipos. Kállipas nen limma a aldew ay dummung kami ti Troas sakay nágyan kami haud ti pittu a aldew.

En Katapusan a Págbisita ni Pablo ti Troas

7 Ten gibi nen sabado ay nagipun-ipun kami ten págtáppeng-táppeng ti tinapay. Nangaral ti Pablo hanggan

ten hatinggabi gapu ten kadimadimangan na ay lumakad dán siya.

8 Makpal a simbuwan ten disunu nen bilay a nagipun-ipunan mi.

9 Mággetnud en essa a binatilyu ten bintana mentras mágsanig a ti Eutico en ngaran na. Gapu ten katakdug nen págpaliwanag ni Pablo ay nagtongka siya tulos a netidug. Awan nagnalay ay natápduk siya a gubwat ten kattállu a palapag nen bilay, kaya patay dán siya dikona inágkat di.

10 Ummugsad ti Pablo sakay kinábkábban na siya, kinagi na, "Dyan kam mabalisa, biyag la siya."

11 Summangkay siya a ruway ten disunu, nagtáppeng-táppeng ti tinapay sakay kumman hidi. Intulos na en págpaliwanag na dikodi hanggan ten dimadimang sakay lummakad dán siya.

12 Inyoli di a biyag en binatilyu kaya masaya hidi a tarud.

Sapul ti Troas Hanggan ti Mileto

13 Nágdipalongu kami a nagsakay ti barku sakay dummung ti Ason. Haud kami kan dálla a mamagketa a de Pablo ta iyud en kinagi na dikomi. Gapu gustu na a magsakay ti sássakayan a pangluta. 14 Dikona namagketa kami dán ti Ason ay náksakay bi siya ten barku a págsakayan mi kaya kaguman mi dán siya a ummangay ti Mitilene.

15 Sapul ti Ason ay nagtulos kami ten biyahi mi sakay ten kailawan na ay tummalib kami ten tapat ni Quio. Ten ruway a aldew ay tummalib kami ti Samos, lummipas pa en essa aldew ay dummemát kami dámman ti Mileto.

16 Nagdisisyon ti Pablo a dyan dálla rumoyot ti Efeso tánni awan dán maabala ti Asia. Gapu ni maari ay gustu na a ked dán siya ti Jerusalem ten aldew nen Pentecostes.

En Paalam ni Pablo ten Pinunu nen Mánnampalataya hidi ti Efeso

17 Dikona ked ti Pablo ti Mileto ay pinadulaw na en pinunu hidi nen mánnampalataya hidi ti Efeso.

18 Káddemát di haud ay kinagi na dikodi,

"Tukoy moy ni konyaák a nákpágyan dikomoy sapul ten purumeru a aldew a káddemát ku ti Asia.

19 Nagpakababaák a nagserbi ten Panginoon sakay tummákták en luwa ku a nagtiis ten makpal a pagsubuk gapu ten madukás a balak nen Judio hidi dikoku.

20 Dikona nangaralák sakay nagtoldu dikomoy ten atubengán nen katolayan oni ten bila-bilay moy ay awanák ti intagu a kagiyán basta ten kapiyyaan moy.

21 Impangaral ku ten Judio hidi ay ten Griego hidi a dapat
hidi a magsisi ten kasalanan di sakay magsoli ten Diyos sakay
sumampalataya ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

22 Nadid, bilang kássunud ten Banal a Ispiritu ay angayák ti
Jerusalem, awan ku tukoy ni ánya mangyariyid dikoku haud.
23 Basta tukoy ku laid ay ten balang banuwan a inangayan
ku dán ay kinagi nen Banal a Ispiritu a kedák ti kákkapiresu ay
ti pághirap.
24 Peru awan ti halaga dikoku i biyag kuwiday, en ma-
halaga ay matupad ku la en tungkulin ku a inyatád nen
Panginoon a ti Jesus a ipakapospos en Maganda a Bareta
tungkul ten habag nen Diyos a para ten tolay.

25 Nákpággagumák dikomoy mentras a ipangaral ku en
tungkul ten Kahariyan. Nadid, tukoy ku a awanák moy dán
ketan a ruway.
26 Kaya kagiyán ku dikomoy nadid a aldew, a bakán ku dán
a kasalanan ni tehud a mepalulung dikomoy.
27 Gapu awanák nagalanganin dikomoy a mángpakapospos
tungkul ten layunin nen Diyos.
28 Kaya ingatan moy en sadili moy sakay en atanan a
mánnampalataya a inyentrega nen Banal a Ispiritu dikomoy a
bantayan. Alagaan moy ti hustu en simbaan nen Diyos gapu
tinubus na hidi ten pamamag-itan nen digi nen sadili na a
Anak.
29 Tukoy ku a ni awanák dán ay magdemáttan en
mágkatapang hidi a asu a tayam a mangubus a mangpuksa
ten katupaan.
30 Dumemát en panahun a tehud a mangaral ti kakabu-
liyan a gubwat labi ten grupu moy tánni makaakit hidi ten
mánnampalataya hidi a humiwalay sakay mákkuyug dikodi.
31 Kaya magingat kam, alalahanán moy en págtatoldu ku
dikomoy aldew ay ti gibi ten luub nen tállu a taon a kakagu-
manák moy, makpal a luwa en pinuhunan ku.

32 "Nadid ay ipabahala takamon ten Diyos sakay ten upos
na a makapangpatunay ten kabaitan na a awan ti kaparehu.
Siya i makapangpatibayid dikomoy sakay makapangatád ten
atanan a pagpapala a inlaan na ten atanan a lininisan na ten
kasalanan di hidi.
33 Awanák naghangad ti pilak oni gintu ay ti badu nen
deyaman.
34 Sikam i makatukoyid a nagtarabahuwák tánni tehud
kami a kabiyagan ay ten kakagumanan ku hidi.
35 Ten atanan a pagkakataun ay impeta ku dikomoy a dapat
kitam a magtarabahu ti kona haud tánni matulungan tam en

mágkahina hidi. Alalahanán tam en kinagi nen Panginoon a ti Jesus a, 'Pinagpala en mangatád nan en tumanggap.' "

36 Káttapos ni Pablo a nagupos ay lummuhud siya sakay nagdasal a kaguman di.

37 Sakay namagsangetan hidi a atanan a kummábkáb sakay ummámmu kánni Pablo.

38 Nalungkut hidi a tarud gapu ten kinagi na a awan di dán siya ketan a ruway kaya intugán di siya hanggan ten barku a sakayan na.

21

Ummangay ti Pablo ti Jerusalem

1 Nadid, káttapos mi a de Pablo a nagpaalam dikodi ay nággabeng kami a patamu ti Cos. Ten kinailawan ay dummemát kami ti Rodas sakay sapul haud ay nagtulos kami ti Patara.

2 Dinemáttan mi haud en essa a barku a patamu ti Fenicia kaya ummagton kami a summakay haud.

3 Dinemát mi en tapat ni Cyprus a matan-aw ten danág ti kawiri. Sakay nagtulos-tulos kami a hanggan ti Siria peru pummundu kami ti Tiro gapu nagdiskarga en barku.

4 Inaryok mi en disepulus hidi haud sakay náktulos kami dikodi ti sasimba. Ten tulung nen Ispiritu ay kinagi di kánni Pablo a dyan siya tumulos ti Jerusalem.

5 Peru káddemát nen aldew a kállakad mi, ay intugán di kami hanggan ten luwas nen banuwan, kaguman en kákkabinga di ay ten anak di hidi. Dikona dumemát kami ten págpunduwan ten gilid nen diget ay lummuhud kami a atanan sakay nagdasal.

6 Káttapos mi a nagpaalam dikodi ay summakay kami ten barku sakay ummuli dán bi hidi.

7 Sapul ti Tiro ay nagtulos kami a nagbiyahi a hanggan dummung kami ti Tolemaida. Nákpagketa kami ten mánnampalataya hidi sakay nágyan kami haud ti saldew.

8 Ten rumuway a aldew ay nagtulos kami ti Cesarea. Náktulos kami ten bilay ni Felipe a mángngaral ten Maganda a Bareta. Essa siya ten pittu a napili tenhud ti Jerusalem.

9 Tehud siya áppat a anak a dalaga a puru a propeta.

10 Dikona a lummipas en sangan a aldew a ked kami haud ay tehud a dummemát a essa a propeta a gubwat ti Judea a Agabo en ngaran na.

11 Ummadeni siya dikomi sakay inalap na en sinturon ni Pablo. Pinungu na en sadili na a básset ay ten lima na sakay kinagi na, "Iddi en kinagi nen Banal a Ispiritu. Kona haád en gamitán nen Judio hidi ti Jerusalem ten makákkao ti sinturonid a iddi, sakay iyentrega di siya ten Hentil hidi."

12 Ten pákkasanig mi ten kinagi na ay impákkekagbi mi sakay
nen tolay hidi haud kánni Pablo a dyan dán siya umangay ti
Jerusalem.
13 Peru kinagi ni Pablo, “Nangánya kam? Bakin magsanget
kam? Laluwák moy la a palungkután! Nakahandaák bakán la
a mapungu ti Jerusalem nan maski matayák alang-alang ten
ngaran nen Panginoon a ti Jesus.”
14 Dikona nabati mi a awan mi siya mapugád ay pinabayan
mi dálla siya. Kinagi mi a, “Masunud en kaluuban nen
Panginoon.”
15 Kállipas nen sangan a aldew ay rummektat kami a
patamu ti Jerusalem.
16 Nákkuyug dikomi en sasangan a disepulus a taga-Cesarea.
Inyangay di kami ten bilay ni Manason a taga-Cyprus sakay
haud kami a náktulos. Ti Manason ay nanalay dán a
mánnampalataya.

Binisita ni Pablo ti Santiago

17 Nadid, káddemát mi ti Jerusalem ay tinanggap kami ti
mahusay nen mánnampalataya hidi haud.
18 Ten ruway a aldew ay bummisita kami a de Pablo
kánni Santiago. Ked bi haud en pinunu hidi nen simbaan ti
Jerusalem.
19 Binati hidi ni Pablo sakay inessa-essa na a imbareta
dikodi en atanan a ginamet nen Diyos ten Hentil hidi ten
pamamag-itan nen págserbi na.
20 Dikona nasanig di iyud ay nagpuri hidi ten Diyos.
Káttapos ay kinagi di kánni Pablo, “Tukoy mu kapatkaka,
tehud dán a sangan a libu a Judio en summampalataya kánni
Jesus. Mahigpit bi en págtupad di ten Kautusan.
21 Nabareta di a tinolduwan mu kan en atanan a Judio a
mágyan ten banu-banuwan nen Hentil a dyan di sunudán
en Kautusan ni Moises. Kinagi mu kan pa bi a dyan di dán
turiyán en anak di sakay dyan di sunudán en kaugaliyan nen
Judio hidi.
22 Ánya nadid dapat tamid a gamitán? Siguradu a mabareta
di dán a dummemát ka.
23 Kaya kona háddi i gamitán muwid. Tehud háddi a áppat a
lállaki a tehud a panata.
24 Ikuyug mu hidi sakay mákpagtupad ka bi ten páglinis
ayun ten Kautusan. Bahala ka dán ten atanan nen magastus
tánni makapagpapolpok dán hidi. Ti paraanid a iyud ay
matukuyan nen atanan a Judio a kakabuliyan en nabareta di
tungkul dikomu, nan sumássunud ka ten Kautusan ni Moises.
25 Tungkul ten Hentil a mánnampalataya ay sinulatan mi hidi
a nagkaessaan mi a dyan hidi kuman ti ányaman a makan a

neatang ten diyos-diyosan, sakay dyan kuman ti digi sakay hayup a nabitti sakay dyan mangalunya."

26 Kaya ruway a aldew ay kinuyug ni Pablo en lállaki hidi ten Templo sakay sabay hidi a nangtupad ten panata di a páglinis. Káttapos ay summáddáp siya ten templo sakay impakapospos na ni hanggan nikan en alay nen págtupad ten panata di a páglinis, tánni makapagalay en balang essa dikodi.

En Pángdikáp di kánni Pablo

27 Nadid, dikona adeni dán a matapos en pittu a aldew ay netan nen sangan a Judio a taga-Asia ti Pablo a ked ten Templo. Sinulsulan di en atanan nen tolay a manggulu, sinunggaban di siya sakay tulos a dinikáp.

28 Ipáppákraw di a, "Kabanuwan mi hidi, tulungan moy kami! Saiddi en tolay a mágtatolduwán ten atanan a tolay maski ni hádya siya a makademát ti kontra ten Israelita hidi, ten Kautusan ni Moises, sakay kontra ten Templo. Awan na inggalang i Templo tamiday, tehud pa siya a ingkuyug a Hentil a summáddáp, diningáttan na en banal a lugar!"

29 Kona hud en patama di gapu netan di ti Pablo ten siyudad a kaguman ti Trofimo a taga-Efeso. En akala di ay ingkuyug siya ni Pablo ten Templo.

30 Nagkagulu ten buu a siyudad gapu ten nasanig di a bareta. Sinunggaban di ti Pablo sakay binerber di a paluwas ten Templo sakay insiradu en pintuwan.

31 Bunuwán di dán nakuwan ti Pablo peru nabareta nen pinunu nen sundalu hidi a gulu i buu a Jerusalem.

32 Kaya ingkuyug nen pinunu nen sundalu hidi en upisyal na hidi sakay sundalu na hidi a tamu ten páppágyanan nen kaguluwan. Pákketa nen tolay hidi dikodi ay inyemang di en págbálbág di kánni Pablo.

33 Inadeniyan nen pinunu nen sundalu hidi ti Pablo sakay dinikáp na. Inyutus na ten sundalu na hidi a punguwán di siya ti duwwa a kadena. Sakay intanung na, "Deya iyád a tolay? Sakay ánya i kasalanan naid?"

34 Awan parehu en ipáppákraw nen tolay hidi. Gapu ten kaguluwan ay awan maliwanagan nen pinunu nen sundalu hidi ni ánya en tatarudan a pangyayari kaya inyutus na a iyangay ti Pablo ten kampu di.

35 Káddemát di ten agdenan ay inágkat dálla nen sundalu hidi ti Pablo gapu ummondug en gulu

36 nen tolay hidi a umunonud dikodi sakay ipáppákraw di, "Bunuwán siya."

En Pángtanggul ni Pablo ten Sadili na

37 Dikona isáddáp palla nen sundalu hidi ti Pablo ten kampu di ay nák-oron siya ten pinunu nen sundalu hidi. Kinagi na, "Maari taka a makauron?" Kinagi nen pinunu nen sundalu hidi, "Makabetu ka bali a magupos ti Griego?

38 Ni konahud ay bakán a siko en taga-Egipto a pinunu nen áppat a libu a armadu a lállaki a náklaban dikomi sakay tinumalon hidi."

39 Tummábbig ti Pablo, "Essaák a Judio a taga-Tarso ti Cilicia a tanyag ti iyád a siyudad. Magpermisuwák pay dikomu a pakultadanák mu a magupos ti tolayiday hidi."

40 Pinakultadan siya nen pinunu nen sundalu hidi a magupos kaya tummaknág siya ten balitang nen agdenan sakay sininyasan na en tolay hidi a tumahimik. Dikona tahimik dán hidi a atanan ay nagupos dán ti Pablo ti upos ni Hebreo.

22

1 "Kákkapatkaka ku hidi sakay kadáddikállan, sanigán moy i paliwanag kuwiday tánni maintendiyanák moy!"

2 Dikona masanig di siya a nagupos ti upos ni Hebreo ay lalu hidi a tummahimik sakay nagtulos ti Pablo a nagupos. Kinagi na,

3 "Sikán ay Judio a neenakák ti Tarso a sakup nen prubinsiya a Cilicia, dummikállák ti Jerusalemiday. En maistu ku ay ti Gamaliel sakay mahigpit en págtoldu na dikoku tungkul ten Kautusan nen ninunu tam hidi. Mahigpit tenhud en págsunud ku ten Diyos a kona dikomoy nadid.

4 Pinahirapan ku sakay pinabunu en sumunud hidi ti Dilanid a iddi. Pinapungu ku hidi sakay impepiresu, bábbi man oni lállaki.

5 Mapatunayan iyád nen kapunuwan nen padi hidi ay ten buu a kapisanan nen pinunu hidi nen banuwan. Hidi pa a mismu en nangatád dikoku ti sulat hidi para ten Judio hidi ti Damasco kaya ummangayák haud para dikáppán en miyembru hidi ni Dilanid a iddi sakay iyangay ku hidi ti Jerusalemiday tánni maparusaan."

En Kássampalataya ni Pablo

6 "Ten dikona a tanghali dán sakay adeniyák dán ti Damasco ay bigla a kummislap ten palebut ku en matindi a demlag a gubwat dilanget.

7 Nerakpaák ten luta sakay nasanig ku en boses a kinagi na dikoku, 'Saulo, Saulo! Bakin áusigánnák mu?'

8 Tummábbigák, 'Deya ka beman Panginoon?' Kinagi na, 'Sikán ti Jesus a taga-Nazaret a áusigán mu.'

9 Netan nen kakagumanan ku hidi dikona dummemlag en palebut ku peru awan di nasanig en boses a nákpágguron dikoku.

10 Sakay intanung ku dikona, ‘Ánya gamitán kuwid nadid
Panginoon?’ Kinagi na, ‘Tumaknág ka sakay umangay ka
ti Damasco, haud mu a matukuyan en inlaan a dapat mu a
gamitán.’
11 Gapu ti demlagid a iyud ay naburákkák. Kaya
inantabayananák nen kaguman ku hidi a tamu ti Damasco.
12 “Tehud haud a essa a lállaki a Ananias en ngaran na. Siya
ay maka-diyos a tolay sakay sumássunud ten Kautusan sakay
igalang siya nen atanan a Judio.
13 Ummangay siya ten páppágyanan ku sakay kinagi na
dikoku, ‘Kapatkaka a Saulo maketa ka dán a ruway!’ Pag-
dakaák a naketa a ruway, sakay inileng ku siya.
14 Sakay kinagi na pa a, ‘Pinili ka nen Diyos nen ninunu tam
hidi tánni matukuyan mu en kagustuwan na sakay ketan mu
en Banal a Tagapagserbi na sakay masanig en boses na.
15 Gapu siko en mangpatunay para dikona ten atanan a
tolay en tungkul ten netan mu ay ten nasanig mu.
16 Ánya pa urayán muwid? Tumaknág ka, magpabinyag ka
sakay magdasal ka ten ngaran na tánni mapatawad ka ten
kasalanan mu hidi.’ ”

Nangaral ti Pablo ten Hentil hidi

17 “Nagsoliyák ti Jerusalemiday, dikona kedák ten Templo a
pasiyaan a magdasal ay tehudák a netan a pangitain.
18 Netan ku en Panginoon sakay kinagi na dikoku, ‘Magal-
istu ka lumakad ka ti Jerusalemiday gapu awan di tanggapán
i págpatunay muwen tungkul dikoku.’
19 Sakay kinagi ku, ‘Panginoon, talaga a tukoy di en
ginággamet ku dikona sinássáddáp ku en sinagoga hidi sakay
impáppiresu sakay impabálbág en maniwala hidi dikomu.
20 Sakay dikona bunuwán di ti Esteban a tagapagpatunay
mu ay kedák haud sakay nákpagkaessaák ten ginamet di, sikán
pa en nangbantay ten badu nen nangbunu hidi dikona.’
21 Peru kinagi nen Panginoon dikoku, ‘Kadmudán ta paan-
gayán taka ten adeyu hidi a lugar, ten Hentil hidi.’
22 Nágsanig hidi kánni Pablo, peru ten pángkagi na ti kona
haud ay nagpákrawan hidi ti hustu, “Bunuwán siya! Awan siya
dapat a mabiyag!”
23 Tulos-tulos la en pákrawan di, nágsasapwarán hidi ti alik-
abuk sakay ipágbudas di en alikábkáb di hidi.
24 Kaya inyutus nen pinunu nen sundalu hidi a isáddáp ti
Pablo ten kampu di tánni imbistigaan, sakay haplitán tánni
matukuyan ni bakin a kona dálla haud en pákrawan nen Judio
hidi kontra dikona.
25 Peru dikona magapus di dán siya tánni haplitán ay kinagi
ni Pablo ten kapitan a mágtaknág ten adeni na, “Ked beman

ten batas a basta haplitán en essa a Romano maski ni awan palla siya nahatulan?"

26 Pákkasanig nen kapitan ay pagdaka a angay náktanung ten kumander, "Ánya dán i maariyid a gamitán nadid ta Romano bali i tolayid a itud?"

27 Kaya ummangay ten páppágyanan ni Pablo en kumander sakay tinanung na a, "Talaga beman a Romano ka?" Kinagi na, "Romanowák."

28 Kinagi nen pinunu nen sundalu hidi, "Dikál a pilak i imbayad kuwid baguwák a nagkahud ti karapatan a kona ten Romano hidi." Kinagi ni Pablo, "Peru sikán ay sapul ten kákkeenak ku ay Romanowák dán."

29 Pagdaka a lummakad en magimbistiga hidi dikona. Nanteng bi en pinunu nen sundalu hidi gapu pinagapus na ti Pablo a essa bali a Romano.

Ummatubeng ti Pablo ten Sanedrin

30 Nadid gapu gustu nen pinunu nen sundalu hidi a matukuyan ni ánya i reklamuwid nen Judio hidi kánni Pablo. Kaya ten kailawan ay dummulaw siya ti miting ten pinunu nen padi hidi sakay ten Sanedrin. Angay na pinaokbis ti Pablo sakay inyatubeng dikodi.

23

1 Ummileng ti Pablo ten kapisanan nen pinunu nen Judio hidi sakay kinagi na, "Kákkapatkaka ku hidi, ten atubengán nen Diyos ay nabiyagák a malinis i konsensiya kuwidi hanggan nadid."

2 Pákkasanig di ten kinagi ni Pablo ay inyutus ni Ananias a kapunuwan nen padi hidi ten tolay a kadeni ni Pablo a dapangán di siya.

3 Peru kinagi ni Pablo, "Haplitán ka nen Diyos, siko a magkukunwari! Mággetnud ka la haán tánni maghatul ayun ten Kautusan, peru labag ten Kautusan a padapangák mu."

4 Kinagi nen katataknág hidi a kadeni ni Pablo, "Awan ka ti gagalang ten kapunuwan a padi nen Diyos!"

5 Tummábbig ti Pablo, "Kákkapatkaka ku hidi awanák ti nangmalayan a pinunu bali siya a padi. Gapu nakasulat ngani a, 'Awan ka dapat a magupos ti bagay a kontra ten pinunu nen banuwan.' "

6 Natukuyan ni Pablo a tehud a grupu ni Saduseo sakay Pariseo ten kapisanan nen mágkataas hidi a Judio kaya kinagi na ti mabegsák, "Kákkapatkaka hidi, Pariseowák sakay anakák bi nen Pariseo hidi. Naimbistigaanák nadid gapu ten pánniwala ku a mabiyag a ruway en patay hidi."

7 Dikona a makagi iyud ni Pablo ay namagtalu-talu en
Pariseo hidi ay ten Saduseo hidi kaya nagduwwa a bahagi en
kapisanan di.
8 Gapu en pánniwala nen Saduseo hidi ay awan mabiyag a
ruway en patay sakay awan ti anghel oni ispiritu. Peru en
Pariseo hidi ay maniwala ti atananid a iyád.
9 Nadid inumondug en pákrawan di. Tummaknág en san-
gan a tagapagtoldu nen Kautusan a kabilang ten grupu nen
Pariseo hidi a impilit di a, "Awan kami ti ketan a kasalanan ni
tolayid a iddi. Bakay tehud a ispiritu oni anghel a nákpágguron
dikona!"
10 Dikona nagin mahigpit dán en pamágtalu-talu di ay nan-
teng en pinunu nen sundalu hidi bakay bálbággán nen tolay
hidi ti Pablo. Kaya pinaugsad na en sundalu hidi sakay
inyutus na a alapán di ti Pablo sakay isáddáp ten kampu di.
11 Ti gibiyid a iyud ay pummeta en Panginoon kánni Pablo
sakay kinagi na a, "Dyan ka manteng! Nagpatunay ka tungkul
dikoku ti Jerusalemiday, kona bi hud en gamitán mu ti Roma."

Inggayak di a Bunuwán ti Pablo

12 Ten kadimadimangan ay tehud a sangan a Judio a nagka-
sundu a bunuwán di ti Pablo. Nagpanata en balang essa
dikodi a awan hidi kuman oni uminom hanggan awan di
mabunu ti Pablo.
13 Mahigit a áppat a pulu a lállaki en nagpanata ti kona haud.
14 Sakay ummangay hidi ten pinunu nen padi hidi ay ten
pinunu hidi nen banuwan, a kinagi di, "Nagpanata kami ti
mahigpit a awan kami kuman sakay awan kami uminom
hanggan awan mi mabunu ti Pablo.
15 Kaya nadid, sikam ay ten kapisanan nen mágkataas hidi
a Judio ay kagiyán moy ten pinunu nen sundalu hidi a
paugsadán di a ruway ti Pablo, kagiyán moy la a imbistigaan
moy pa siya ti hustu. Sakay ten dilan palla ay bunuwán mi
dán siya."
16 Peru nasanig iyud nen pamangkin ni Pablo a lállaki a
anak nen kapatkaka na a bábbi. Kaya ummangay siya ten
kampu nen sundalu hidi sakay kinagi na kánni Pablo iyud a
balak di.
17 Dinulaw ni Pablo en kapitan sakay kinagi na, "Aguman
mu pay i binatilyuwiday ten pinunu nen sundalu hidi ta
tehud siya a kagiyán."
18 Inaguman siya nen kapitan ten pinunu nen sundalu
hidi sakay kinagi na, "Dinulawanák nen piresu a ti Pablo,
pinaagum na i binatilyuwiday gapu tehud kan siya a kagiyán
dikomu."

19 Tinawidan nen pinunu nen sundalu hidi en lima nen bi-
natilyu sakay inyadeyu na a tinanung, "Ánya beman i kagiyán
muwid dikoku?"
20 Tummábbig siya, "Nagkaessaan nen Judio hidi a agidán di
dikomu ti Pablo a iyatubeng ni ilaw ten Sanedrin a wari-wari
di pa a imbistigaan ti hustu.
21 Dyan ka nakuwan maniwala gapu mahigit a áppat a
pulu a lállaki en mangabang dikona tánni bunuwán di siya.
Nagpanata pa hidi a awan hidi kuman oni uminom hanggan
awan di mabunu ti Pablo. Nadid ay handa dán hidi, urayán di
dálla ni pumayag ka."

22 Nadid, pinauli nen pinunu nen sundalu hidi en binatilyu
sakay binilin na a, "Dyan mu kagi-kagiyán maski kándeya a
nagpilet ka dikoku."

Inyangay di ti Pablo kánni Gubernador Felix

23 Nadid, nangdulaw en pinunu nen sundalu hidi ti duwwa
ten kapitan na hidi sakay kinagi na a, "Mánghanda kam ti
duwadatos a sundalu sakay pittu a pulu a tehud a kabayu
sakay duwadatos bi a sundalu a tehud a pika. Tánni angay
kam ti Cesarea nadid a alas nuwebi ti gibi.
24 Maghanda kam bi ti kabayu hidi a págsakayan ni Pablo
sakay iyangay moy siya kánni gubernador Felix, bantayan
moy siya ti hustu!"
25 Sakay nagsulat en kumander kánni gubernador Felix ti
kona háddi,
26 "Sikán ti Claudio Lisias a nagsulat dikomu a kagalang-
galang a Gubernador Felix. Kumusta ka la?
27 Iyán a lállaki ay dinikáp nen Judio hidi sakay bunuwán
di dán nakuwan. Nadid natukuyan ku a Romano bali siya
kaya ginamet kuwid ay inligtas ku siya sakay pinaagum ku
ten sundalu ku hidi.
28 Gapu ten sor ku a mapospusan ni bakin ingkasu di siya
ay impeatubeng ku ten kapisanan nen mágkataas hidi a Judio.
29 Natukuyan ku a tungkul ten Kautusan di i nángkasuwan
diyid dikona, peru awan palla iyud sapat a pangbunuwan oni
pángpiresuwan dikona.
30 Natukuyan ku bi a gayakán siya a bunuwán nen Judio
hidi kaya pagdaka ku siya a impeangay dikomu. Sakay kinagi
ku ten tolay hidi a angay dálla hidi magreklamu dikomu
kontra dikona. Hanggan dálla hud."

31 Sakay summunud en sundalu hidi ten utus dikodi.
Kággibi na ay inangay di ti Pablo sakay inyangay di ti Antipa-
tris.

32 Ten kadimadimangan na ay nagsoli en sundalu hidi ten
kampu di peru en mágkabayu hidi ay nagtulos ten páglakbay di
tánni bantayan ti Pablo.
33 Káddemát di ti Cesarea ay inyentrega di ti Pablo ten
gubernador sakay inyatád di en sulat.
34 Pákkabasa nen gubernador ten sulat ay tinanung na ti
Pablo ni taga hádya siya. Dikona matukuyan na a taga-Cilicia,
35 ay kinagi na, "Sanigán ku en katuwiran mu káddemát nen
nángkasu hidi dikomu." Sakay inyutus na a bantayan ti Pablo
ten palasyu ni Herodes.

24

Inreklamu nen Judio hidi ti Pablo

1 Kállipas nen limma a aldew ay dummemát ti Cesarea ti
Ananias a kapunuwan nen padi hidi. Tehud siya a kaguman
a sangan a pinunu nen banuwan sakay essa a abugadu a
ti Tertulo en ngaran na. Ummatubeng hidi ten gubernador
sakay kinagi di en reklamu di kontra kánni Pablo.
2 Inyatubeng di ti Pablo sakay sinapulan dán ni Tertulo a
isaysay en reklamu na. Kinagi na,
"Kagalang-galang a Gubernador Felix, essa a mahusay a pi-
nunu gapu ti alay dán a panahun ay napanatili mu a tahimik
sakay makpal dán a pagbabagu a kapiyyaan i bansa miyiday
gapu dikomu.
3 Gapu ti hidi iyád ay magpasalamat kami ti dikál dikomu
maski ni hádya sakay awan ti katapusan.
4 Awan ku gustu a maabala ka, kaya ipákpágguron ku a
kagbiyan mu a sanigán i kagiyán miyiday awan la malay.
5 Gapu i tolayid a iyán ay manggugolu. Gágguluwán na
atanan Judio maski hádya a lugar ni munduwiday sakay essa
siya ten pinunu hidi nen Nazareno a grupu.
6 Maski en Templo mi ay laan na a paggamitan ti madukás
kaya dinikáp mi siya. [Laan mi dán siya a hatulan ayun ten
kautusan mi,
7 peru dummemát en pinunu nen sundalu hidi a ti Lisias
sakay pinuwersa di a inalap dikomi i tolayid a iyán.
8 Sakay inyutus na dikomi a en tehud a reklamu ay an-
gay dálla dikomu magreklamu.] Ni imbistigaan mu siya ay
matukuyan mu en atanan nen reklamu mi kontra dikona."
9 Inayunan bi nen Judio hidi a ked haud en atanan a
kinákkagi ni Tertulo.

Nangatuwiran ti Pablo ten Atubengan nen Gubernador

10 Sininyasan nen Gubernador ti Pablo a magupos kaya
kinagi na,

"Kagalang-galang a Gubernador, tukoy ku a nalay ka dán a panahun a huwes ni bansaid a iddi kaya masayaák a mangatuwiran ti atubengán muwidi.
11 Awanák palla ti sapulu ay ti duwwa a aldew a ked ti Jerusalem tánni sumamba ten Diyos. Mapatunayan mu iyád Gubernador ten pággimbistiga mu.
12 Awanák palla netan nen Judio hidi a nákpagdibati maski kándeya a tolay oni netan a sinulsulan a nanggulu ten Templo, maski ten sinagoga, oni hádya a lugar nen siyudad.
13 Awan hidi ti katibayan ti ibábbintang diyen dikoku.
14 Aminán ku a tatarudan a sumampalatayaák ten Diyos nen ninunu mi hidi ayun ti Dilanen a kákkagiyán di a liwat a pánnampalataya. Peru paniwalaan ku en atanan a nakasulat ten Kautusan sakay ten libru nen propeta hidi.
15 Kona dikodi, ay manampalatayaák bi a biyagán a ruway nen Diyos en atanan a tolay, matuwid oni awan matuwid.
16 Kaya pilitán ku a magin malinis i konsensiya kuwiday ten atubengán nen Diyos ay ten tolay hidi.
17 "Sangan dán a taon a awanák ti Jerusalem peru nagsoliyák tánni mángtugánnák ti tulung para ten kabanuwan ku hidi sakay magalay ten Diyos.
18 Mentras a gamitán ku en atanan a bagay para ten páglinis ayun ten Kautusan, ay netanák di ten Templo, sasangan la en tolay sakay awan ti gulu.
19 Peru tehud a sasangan a Judio a ked haud a gubwat ti Asia, hidi nakuwan i ummangayid háddi dikomu a magreklamu kontra dikoku.
20 Oni tanungán mu i tolayiday hidi a ked háddi ni tehud hidi a napatunayan a kasalanan ku imbistigaanák di ten Sanedrin.
21 En maari la a ibintang di dikoku ay dikona ummatubengák dikodi sakay impákraw ku a, 'Gapu ten pag-asa ku a mabiyag a ruway en tolay a natay dán kaya kedák háddi a imbistigaan.'
22 Gapu dikál dán en tukoy ni Gubernador Felix ten tungkul ten Dilan, kaya inyemang na en págbista, kinagi na, "Hatulan ku i kasu muwen káddemát ni Lisias."
23 Káttapos ay inyutus na ten kapitan a bantayan ti Pablo, peru dyan hidi maghigpit dikona nan pabayan di a bisitaán siya sakay tulungan nen amigu na hidi.

Nagupos ti Pablo ten Atubengan De Felix ay ti Drusila

24 Nadid, kállipas nen sangan a aldew ay dummemát ti Felix, kaguman na en kabinga na a ti Drusila a essa a Judio. Pinadulaw na ti Pablo sakay nágsanig tungkul ten pánnampalataya kánni Cristo-Jesus.

25 Peru dikona a magpaliwanag dán ti Pablo tungkul ten pagkamatuwid, págpugád ti sadili, sakay ten dumemát a pághatul nen Diyos, ay minanteng ti Felix. Kinagi na, "Maari ka dán a lumakad, padulaw taka la a ruway."

26 Pirmi na a padulaw sakay kaurunán ti Pablo gapu akala naid ay suhulan siya ni Pablo.

27 Kállipas nen duwataon ay pinalitan ni Porcio Festo ti Felix. Gapu ten sor ni Felix a mapasaya en Judio hidi ay pinabayan na ti Pablo a pumáppiresu.

25

Ummatubeng ti Pablo ten Emperador

1 Dummemát ti Festo ten prubinsiya a pamahalaan na, sakay káttapos nen katállu a aldew ay ummangay siya ti Jerusalem gubwat ti Cesarea.

2 En pinunu hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen Judio hidi ay angen di inyatubeng en reklamu di kontra kánni Pablo. Nákkekagbi hidi kánni Festo

3 a ni maari la ay paangayán na ti Pablo ti Jerusalem gapu gustu di siya a harangán ten dilan sakay bunuwán.

4 Tummábbig ti Festo, "Gapu ti Pablo ay piresu ti Cesarea, ay angayák haud a pagdaka.

5 Pákkuyugán moy dikoku en pinunu moy hidi, ni tehud a nagamet a madukás i lállakiyid a iyud ay haud di siya a ikasu."

6 Nagpalipas pa ti Festo ti walu hanggan sapulu a aldew ti Jerusalem sakay nagsoli ti Cesarea. Ten kailawan ay ummangay siya ten págbistaan sakay inyutus na a iyangay dikona ti Pablo.

7 Kássáddáp ni Pablo ay kinalibungbungan siya nen Judio hidi a gubwat ti Jerusalem sakay sinapulan di dán a kinákkagi en bintang di hidi a mágkadukás dikona, peru atananid a iyud ay awan hidi ti napatunayan.

8 Peru nangatuwiran ti Pablo a kinagi na, "Awanák ti nagamet a páglabag ten Kautusan nen Judio hidi oni ten Templo oni ten Emperador."

9 Gustu a paboran ni Festo en Judio hidi kaya tinanung na ti Pablo, "Gustu mu beman a angay ti Jerusalem tánni haud taka a bistaán?"

10 Kinagi ni Pablo, "Kedák dán háddi a mágtaknág ten atubengán nen pághatulan nen Emperador, dapatid ay háddák dán háddi a maimbistigaan. Awanák ti ginamet a kasalanan ti Judiowen hidi, tukoy moy iyán.

11 Ni linabag ku en batas oni nakagamiták ti ányaman a madukás a pangbunuwan dikoku ay awan ku adiyan. Peru ni

awan di mapatunayan i ibábbintang diyen ay awanák dapat a meatád dikodi. Angayák umatubeng ten Emperador."

12 Nadid, inuron ni Festo en tagapayu na hidi, káttapos ay kinagi na, "Sigi gapu kinagi mu a iyatubeng ka ten Emperador ay peangay taka ten Emperador."

Inyangay ni Festo kánni Agripa en Kasu ni Pablo

13 Kállipas nen sangan a aldew ti Cesarea ay dummemát de Hari a Agripa ay ti Bernice ta angay di batiyán en bigu a Gubernador a ti Festo.

14 Sumangan a aldew ay kinagi ni Festo ten hari en tungkul kánni Pablo, "Tehud háddi a essa a lállaki a piresu a inwarak ni Felix.

15 Dikona kedák ti Jerusalem ay inreklamu siya dikoku nen pinunu hidi nen padi hidi ay ten pinunu hidi nen Judio hidi, sakay agidán di a maparusaan siya.

16 Peru kinagi ku dikodi a awan tam ugali a Romano hidi a maghatul ti parusa ten essa a nereklamu ni awan na palla nakatubeng en nangakusa hidi dikona sakay ni awan na palla nepaliwanag en tábbig na ten reklamu dikona.

17 Kaya dikona dummemát hidi háddi ay awanák dán nagabala, ten kailawan labi ay pinadulaw ku dán siya ten págbistaan.

18 Peru dikona a tinumaknág en nángreklamu hidi dikona ay awan di siya binintang ti madággi a kasalanan a kona ten akala ku a kagiyán di.

19 Nan en pamagtalunan di ay tungkul ten sadili di a rilihiyon sakay ten essa a tolay a patay dán a Jesus en ngaran na, peru ipilit ni Pablo a biyag siya.

20 Awan ku tukoy ni ánya gamitán kuwid tungkul ti bagayid a iyád kaya tinanung ku ti Pablo ni gustu na a angay ti Jerusalem ta haud dálla siya a bistaán.

21 Peru tinumanggi siya sakay inagid na a ipasa ten Emperador en disisyon ten kasu na. Kaya pinabantayan ku siya tánni iyangay ten Emperador.

22 Kinagi ni Agripa kánni Festo, "Gustu ku a masanig en katuwiran ni tolayid a iyán."

Kinagi ni Festo, "Masanig mu siya ni ilaw."

Inyatubeng ti Pablo kánde Agripa ay ti Bernice

23 Kinailawan ay dummemát de Agripa ay ti Bernice a tehud a dikál a parangal, kaguman en mágkataas hidi a pinunu nen sundalu hidi sakay en tanyag hidi a mágkataas a tolay ten siyudad. Summáddáp hidi ten págbistaan sakay inyutus ni Festo a iyatubeng ti Pablo dikodi.

24 Kinagi ni Festo, "Hari a Agripa, sakay dikomoy a atanan a ked háddi nadid, saiyád en lállaki a ingkasu dikoku nen atanan

a Judio a ked háddi sakay ti Jerusalem. Ipáppákraw di a awan dán siya dapat a mabiyag.

25 Peru ayun ten pággimbistiga ku dikona ay awanák ti netan a dahilan a pangbunuwan di dikona. Nadid, gapu impákkekagbi na a ipasa ten Emperador en kasu na ay pinayagan ku siya.

26 Peru awanák ti kabetuwan a isulat ten Emperador tungkul ti tolayid a iyád. Kaya iyatubeng ku siya dikomoy, lalu dán dikomu Hari a Agripa tánni káttapos siya a maimbistigaan ay maari a tehudák dán a mesulat.

27 Gapu para dikoku ay awan dapat a iyangay ten Emperador en essa a piresu ni awan ikagi en nagamet na a kasalanan tánni mekasu."

26

Nangatuwiran ti Pablo ten Atubengán ni Hari Agripa

1 Nadid, kinagi ni Hari a Agripa kánni Pablo, "Maari ka dán a mangatuwiran. Ánya nadid makagi muwid tungkul ti sadili muwen?"

Indisunu ni Pablo en lima na bilang pággalang, sakay sinapulan na a nangatuwiran,

2 "Hari a Agripa, ibilang ku a essa a dikál a suwerti para dikoku a masanig mu en katuwiran ku kontra ten ibábbintang ni Judiowen hidi dikoku.

3 Gapu tukoy ku a kabisadu mu dán en kaugaliyan mi hidi a Judio sakay en pamagtalunan mi. Kaya agidán ku a pagtiyagaanák mu a sanigán.

4 "Tukoy nen atanan a Judio ni konyaák a nabiyag sapul dikona a anakák palla, ten sadili ku a banuwan sakay ti Jerusalem.

5 Nalay di dán a tukoy sakay ni masor la hidi ay hidi dán i makapangpatunayid, a nabiyagák a sakup nen istriktu a tarud a sekta nen relihiyon mi, en sekta nen Pariseo hidi.

6 Nadid ay kedák háddi a bistaán gapu ten káasa ku ten pangaku nen Diyos ten ninunu mi hidi.

7 Iyán bi a pangaku en asaan nen sapulu ay ti duwwa a lahi mi kaya aldew ay ti gibi ay mágsasambaán hidi ten Diyos. Gapu ti pag-asaid a iyád, Hari a Agripa, ay ingkasuwák nen Judio hidi!

8 Bakin awan paniwalaan nen ked hidi háddi a maari a biyagán a ruway nen Diyos en nágkatay hidi?"

9 "Mismu a sikán tenhud ay inisip ku a gamitán ku atanan makaya ku tánni kontraán ku en ngaran ni Jesus a taga-Nazaret.

10 Kona ngani hud en ginamet ku ti Jerusalem. Makpal a mánnampalataya en impepiresu ku ayun ten kapangyariyan a

neatád dikoku nen pinunu hidi nen padi hidi nen Judio hidi. Essaák bi ten nanghatul ti kamatayan dikodi.

11 Sináddáp ku en atanan a sinagoga, sakay parusaan en deyaman a keabutan ku sakay pilitán ku hidi a magupos ti kontra ten pánnampalataya di. Gapu ten iyamut ku ay áusigán ku hidi maski ten prubinsiya nen agum hidi a bansa."

12 "Hidi iyán en laan ku a gamitán kaya ummangayák ti Damasco, tawid ku en kapangyariyan a inyatád nen pinunu nen padi hidi.

13 Ten tanghali mentras a tulos en lakad mi, Hari a Agripa, ay naketaák ti demlag a makasili a gubwat dilanget, mas mademlag pa nan en aldew. Nagdemlag ti hustu en palebut mi a mamagkakaguman.

14 Nelugmuk kami a atanan ten luta sakay tehudák a nasanig a magupos ten upos a Hebreo, a kinagi na, 'Saulo, Saulo bakin áusigánnák mu? Siko labi a mismu i mangpasaketid ti bággi muwen. Kumán mu a itendak i básset muwen ti saet.'

15 Nagtanungák a kinagi ku, 'Deya ka beman Panginoon?' Sakay kinagi na, 'Sikán ti Jesus a áusigán mu.

16 Tumaknág ka dán! Pummetaák dikomu gapu siko en utusan ku tánni mangpatunay tungkul ten netan mu nadid sakay ten ipeta ku pa hidi dikomu.

17 Iligtas taka la ten kabanuwan mu hidi sakay ten Hentil hidi a pángpaangayan ku dikomu.

18 Paangayán taka ti tolayid a hidi iyud tánni mabukasan en mata di hidi, sakay isoli ten kademlagan a gubwat ten kadiklámman, iligtas hidi ten kapangyariyan ni Satanas sakay isoli ten Diyos. Sakay ten pamamag-itan nen pánnampalataya di dikoku ay mapatawad hidi ten kasalanan di sakay mebilang hidi ten pinili hidi nen Diyos.'

Insaysay ni Pablo en Págserbi Na

19 "Gapu haud Hari a Agripa ay awan ku sinuway en pangitain a gubwat dilanget.

20 En purumeru ku a nangaralan ay ti Damasco káttapos ay ti Jerusalem, ten buu a prubinsiya a Judea hanggan ten Hentil hidi. Impangaral ku a dapat di a adággan en kasalanan di sakay mággid hidi ti patawad sakay pasakup ten Diyos. Sakay gamitán di en bagay hidi a mángpeta a nagsisi dán hidi.

21 Gapu ti iyud a ginamet ku kaya dinikáppák nen Judio hidi dikona kedák ten Templo sakay gustuwák di a bunuwán.

22 Peru hanggan nadid ay awanák pinabayan nen Diyos kaya kedák háddi a mágtaknág a mangpatunay tungkul dikona ten atanan a tolay, ányaman en kalagayan na ten biyag na.

Awanák ti itáttoldu nan en kinagi la nen propeta hidi sakay ni Moises a mangyari,
23 a en Cristo ay kailangan a magdusa, sakay siya en dipa-
longu a mabiyag a ruway tánni makapangatád ti demlag ten
Judio hidi sakay ten Hentil hidi."
24 Magupos palla ti Pablo ay kinagi ni Festo ti mabegsák,
"Magareng ka dán Pablo! Nasubraan en pággadal mu kaya
magareng-areng ka dán!"
25 Peru tummábbig ti Pablo, "Awanák nagareng mahal a
Gubernador Festo! Malinaw i isip kuwidi sakay i kákkagiyán
kuwidi ay katutuhanan.
26 Hari a Agripa, mabegsák i isip kuwidi a magupos gapu
tukoy ku a kabetuwan mu i bagayid a hidi iyád. Awan ti
nangyari a awan mu tukoy ta gapu awan iyád nangyari ti essa
a tagu a lugar.
27 Hari a Agripa, tukoy ku a maniwala ka ten propeta hidi,
awan beman?"
28 Kinagi ni Hari a Agripa kánni Pablo, "Ti kabadit ni odasid
a iyád gustu muwid a kagiyán ay pagin-Cristianowánnák mu?"
29 Tummábbig ti Pablo, "Maski badit oni dikál a odas, basta
dasal kuwid ten Diyos ay bakán la nakuwan a siko nan pati
atanan a ked háddi a mágsanig dikoku nadid ay magin kona
dikoku, dyan la nakuwan ten kákkapungu."
30 Tummaknág en Hari, en Gubernador sakay ti Bernice
sakay atanan a ked haud.
31 Kálluwas di ay kinagi nen balang essa dikodi, "Awan
ti nagamet a madukás i tolayid a iyán para hatulan ti ka-
matayan oni ipiresu."
32 Sakay kinagi pa ni Hari a Agripa kánni Festo, "Maari
tamon nakuwan siya a palayaán ni awan na la inagid a
iyatubeng en kasu na ten Emperador."

27

Nagbiyahi ti Pablo a Patamu ti Roma

1 Dikona napagkasunduwan a dapat kami a mággabeng a
patamu ti Italia, ti Pablo sakay en agum pa a piresu ay impe-
bahala di kánni Julio, essa kapitan nen sundalu a Romano a
nadulawan a "Sundalu hidi nen Emperador."
2 Summakay kami ten barku a gubwat ti Adramicio a
patamu ten prubinsiya a Asia, sakay kaguman mi ten lakad
mi ti Aristarco a mágyan ti Tesalonica a sakup ni Macedonia.
3 Ten kinailawan na ay pummundu kami ti Sidon. Mabait
ti kapitan a Julio kánni Pablo, pinayagan na siya a angay
bumisita ten amigu na hidi tánni makatulung hidi dikona ten
kailangan na hidi.

4 Lummakad kami ti Sidon, nagbiyahi kami dámman peru
patagbu en parás dikomi kaya nagpadinapan kami ten digdig
nen dikál a puduk a Cyprus tánni pumagád.
5 Nagtalib kami ten tapat ni Cilicia sakay Pamfilia sakay
dummung kami ti Mira, essa a siyudad ni Licia.
6 Nakaaryok en kapitan ti essa a barku a gubwat ten siyu-
dad a Alejandria a patamu ti Italia, inyagton na kami haud.
7 Mahina en págbiyahi mi. Ummalay ti sangan a aldew,
sakay nahirapan kami bagu a makademát ten tapat nen
Cinido. Sapul ti lugarid a iyud ay awan kami dán makaarabes
ten diget gapu patagbu kami ten parás. Kaya nagpatamu
kami ti sikatan nen Creta a pagád ti parás sakay ten tapat ni
Salmon.
8 Nahirapan kami ten págbiyahi mi, gapu ten parás ay nag-
padinapan kami hanggan nakademát kami ten badit a luuk a
nginaranan di a Maganda a Dáddungan a adeni ten banuwan
a Lasea.
9 Nanalay kami dán ten págbabiyahi mi. Sakay makaaánteng
dán a tumulos gapu nakalipas dán en págkulásyon, kaya
pinayuwan hidi ni Pablo.
10 "Kakagumanan ku hidi, ti palagay kuwidi ay dilikadu i
biyahi tamiday sapul nadid, masayang la i karga iday hidi
sakay i barkuwiday sakay dilikadu pa i biyag tamiday."
11 Peru mas sinanig nen kapitan nen sundalu hidi en kinagi
nen makákkao sakay en kapitan nen barku nan en payu ni
Pablo.
12 Gapu awan maganda a punduwan iyud a lugar ti
panahun ni sákdágnen, ay mas ginustu nen kakpalan a magdi-
retsu hidi ten págbiyahi di, ten kagustuwan di a mademát ti
Fenix sakay haud a magpalipas ti sákdágnen. Iyád ay essa a
dáddungan ti Creta. Danág nen sállat ni ámyanan ay ti sikatan
sakay ten sállat ni abagatan ay ti sikatan.

En Bagyu ten Diget

13 Nadid, nagsapul a dummáppay en parás a maemas a
gubwat ti abagatan kaya en ked ten isip di ay makaya di la.
Kaya insangpa di dán en angkla sakay nágdigdig hidi ti Creta.
14 Peru awan nagnalay ay binumugsu en mabegsák a parás
ti sikatan.
15 Sinabád nen parás en barku, awan mi kaya a ságsággán.
Kaya ginamet miyid ay nágpaanud kami dálla.
16-17 Dikona makalembu kami ten badit a puduk a
ngángngaranan a Cauda ay nahirapan kami a nángsangpa
ten barutu. Inggalot nen tripulanti hidi ti mágkabaál a igut en
bággi nen barku. Inákkán di en layag sakay nágpaanud kami
dálla gapu manteng hidi a mesadsad ten baybay nen Sirte.

18 Lalu a binumegsák en bagyu kaya ten kailawan na ay
sinapulan di dán a nagbut ten pangarga hidi.
19 Ten sumunud dámman a aldew ay imbut di dámman en
kagamitan hidi nen barku.
20 Nanalay mi dán a awan netan en aldew ay ten biton hidi.
Tulos-tulos la en mabegsák a bagyu, kaya nawanan kami dán
ti pag-asa a maligtas pa.
21 Gapu nalay kami dán a awan kumman ay tummaknág ti
Pablo sakay nagupos a, "Kakagumanan ku hidi, ni sinanigák
moy la sakay ni awan kitam lummakad ti Creta ay awan
kitam magkakona hád.
22 I mepayu kuwid nadid dikomoy ay begsákkan moy i isip
moyen gapu awan ti matay maski ni essa dikomoy. Kaya la ay
marukat-rukat i barkuwiday.
23 Pummeta dikoku nen gibi en essa a anghel nen Diyos. En
Diyos a sássambaán ku sakay pagserbiyan ku.
24 Sakay kinagi na dikoku, 'Dyan ka manteng Pablo! Kailan-
gan a umatubeng ka ten Emperador. Alang-alang dikomu ay
iligtas nen Diyos i kakagumanan muwen hidi ti barkuwiday.'
25 Kaya, begsákkan moy i isip moyen, kakagumanan ku hidi!
Maniwalaák ten Diyos a mangyari en atanan ayun ten kinagi
na dikoku.
26 Kaya la ay mesadsad kitam ten essa a puduk."
27 Kasapulu ay ti áppat mi dán a gibi dikona a ipadpad kami
nen bagyu ten ditaw a diget ni Adriatico. Dikona hatinggabi
dán ay inisip nen taga-abeng hidi a mággadi-adeni dán en
barku ten dinapan.
28 Kaya tinuku di ten igut en diget sakay natukuyan di a
duwapulu a dáppa en kabáttong na. Dikona a makaaren-en
dán hidi ti badit ay tinuku di dámman, nagin sapulu ay ti
limma dálla a dáppa en kabáttong na.
29 Gapu ten ánteng di a mesadsad kami ten kabatuwan
ay intáknig di en áppat a angkla ten dipos nen abeng sakay
indasal di a nakuwan ay dimadimang dán.
30 Nagplanu en tripulanti hidi a guminan, kaya indibábbi
di ten diget en barutu sakay nagwari-wari hidi a nagtáknig ti
angkla ten dulong nen abeng.
31 Peru kinagi ni Pablo ten kapitan sakay ten sundalu na
hidi a, "Ni guminan i tripulantiyen hidi ay awan kam malig-
tas."
32 Kaya ginátttas nen sundalu hidi en igut nen barutu sakay
pinabayan di a nágganud.
33 Dikona a págdemlag dán ay inakit hidi ni Pablo a kuman.
Kinagi na dikodi, "Sapulu ay ti áppat dán nadid a aldew a awan
kam kinuman gapu ti págbabalisa sakay pággauray.

34 Kaya kuman kamon tánni tehud kam a itággád tánni
maligtas kam. Awan ti maaánya dikomoy a atanan."
35 Káttapos na a kagiyán iyud ay nangalap siya ten tinapay
sakay nagpasalamat siya ten Diyos ten atubengán nen atanan
sakay tináppeng-táppeng na iyud sakay kumman.
36 Bummegsák en isip nen atanan sakay kumman en balang
essa.
37 Duwadatos ay ti pittu a pulu ay ti ánnám kami a atanan a
sumássakay ten barku.
38 Dikona a mabássug hidi ay imbut di ten diget en pangarga
di a trigo tánni bumaltaw en barku.

En Kákkarukat nen Barku

39 Dikona mademlag dán ay nakatan-aw dán en taga barku
hidi ti luta peru awan di tukoy ni hádya iyud a lugar peru
netan di en luuk a tehud a baybay kaya binalak di a isadsad
haud en barku ni maari.
40 Kaya ginátttas di en igut nen angkla hidi sakay inwarak di
dán hidi iyud ten diget. Inokbis di bi en igut nen timon sakay
inyoklad di en layag ten atubengán tánni isadsad nen parás en
barku a patamu ten dinapan.
41 Peru nebahura en barku. Binumaun en dulong na kaya
awan dán makaarikad, en dipos na bi ay minarukat-rukat dán
gapu ten mágkabegsák a tagmák.
42 Inggayak nen sundalu hidi a bunuwán en piresu hidi
tánni awan dán hidi makanangoy a guminan.
43 Peru gustu nen kapitan nen sundalu hidi a meligtas ti Pablo kaya sinaway na en sundalu na hidi. Sakay
pinágdipalongu na a pinasegbu en atanan a makabetu a magnangoy tánni makaapet dán hidi.
44 En awan hidi makanangoy ay pinangalap na hidi ti tabla
oni ten narukat hidi a pirasu nen abeng. Kaya nakaapet kami
a atanan dinapan.

28

Ti Malta

1 Dikona nakaapet kami dán ay natukuyan mi a i puduk
bállid a iyud ay en ngángngaranan di a Malta.
2 Mágkabait a tarud en tolay hidi haud sakay mahusay
en págtanggap di dikomi. Nagnamu hidi ti paginduwan mi
dikona maguden gapu madágnen.
3 Nagkopkop ti Pablo ti kayu sakay dikona itolu na ay tehud
a lummuwas a biklat gapu napasi ten apoy. Tinepal na ti
Pablo sakay binumurebád ten lima na.
4 Dikona ketan nen tolay hidi a taga haud a bumábbátten
en biklat ten lima na, ay kinagi nen balang essa dikodi a,

“Mágbabonu wád i lállakiyid a iddi. Nakaligtas ngani siya ten diget, peru awan dán pinayagan nen diyos ni katarungan a mabiyag.”

5 Peru inwatek la ni Pablo en biklat ten apoy sakay awan siya naaánya.

6 Áorayán di ni bumaga ti Pablo oni bigla la a matumba sakay matay. Peru ten alay di a naguray ay awan la ti nangyari dikona kaya nagbagu en isip di, kinagi di a, “Essa siya a diyos!”

7 En ngaran nen pinunu ti pudukid ay iyud ay ti Publio, adeni ti lugarid a iyud en luta na. Masaya siya a nangtanggap dikomi sakay pinospos na kami ten luub nen tállu a aldew.

8 Nagkataun a tehud a saket en ama ni Publio, maladu siya sakay magkursu kaya angay siya inileng ni Pablo. Nagdasal siya sakay intupu na en lima na ten ulu nen tehud a saket sakay nagpiyya.

9 Gapu ti pangyayariyid a iyud ay nagdemáttan en atanan a tehud a saket ti lugarid a iyud sakay pinagpiyya na hidi.

10 Inátdenan di kami ti makpal a rigalu, sakay dikona a magrektat kami dán ay inyangay di ten barku mi en atanan nen kailangan mi ten págbiyahi mi.

En Biyahi a Sapul ti Malta Hanggan ti Roma

11 Tállu a bulan en lummipas bagu kami a lummakad haud. Summakay kami dámman ten essa a barku a taga-Alejandria a nagpalipas bi ti sákdágnen haud. En ngaran nen abeng ay “Kambal nen Diyos”

12 Rummoyot kami ti Siracusa sakay nágyan kami haud ti tállu a aldew.

13 Sapul ti Siracusa ay nagtulos kami ti Regio. Ten sumunud a aldew ay nagabagat dán kaya ten luub nen duwaldew la ay dummemát kami dán ti Puteoli.

14 Tehud kami a netan haud a kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya. Inakit di kami a mágyan haud ti sasimba. Sapul haud ay intulos mi en katapusan a bahagi nen biyahi mi a patamu ti Roma.

15 Dikona nabareta nen mánnampalataya hidi ti Roma en tungkul dikomi ay ummangay hidi ti Foro de Apio sakay ti Tres Tabernas tánni tagbuwán di kami haud. Dikona metan hidi ni Pablo ay nagpasalamat siya ten Diyos sakay binumegsák en isip na.

Ti Roma

16 Káddemát mi ti Roma ay pinayagan di ti Pablo a mangupa ti bilay a págyanan na sakay tehud a essa a sundalu a magbantay dikona.

17 Kállipas nen tállu a aldew ay inimbitaan ni Pablo ti miting
en tehud hidi a katungkulan a Judio. Dikona napisan dán hidi
ay kinagi na dikodi, "Kákkapatkaka ku hidi, maski ni awanák
ti ginamet a madukás kontra ten kasa Judio tam hidi oni ten
kaugaliyan a gubwat ten ninunu tam hidi ay dinikáppák di ti
Jerusalem sakay impepiresuwák di ten Romano hidi.
18 Dikona matapusák a imbistigaan nen Romano hidi ay
gustuwák di dán nakuwan a palayaán gapu awan hidi ti
mapauwat a kasalanan ku a pangbunuwan di dikoku.
19 Peru kinontra nen Judio hidi kaya napilitanák a angay
umadeni ten Emperador maski ni awanák ti reklamu kontra
ten kabanuwan ku hidi.
20 Saiyád i dahilanid kaya gustu takam a makauron. Pinun-
guwák di ti kadenaid a iyád gapu kánni Jesus a pag-asa nen
lahi ni Israel."
21 Kinagi di dikona, "Awan kami ti natanggap a sulat a
gubwat ti Judea tungkul dikomu. Maski en kabanuwan tam
hidi a dummemát háddi ay awan ti nángbareta oni nagupos ti
madukás kontra dikomu.
22 Peru gustu mi a masanig ni ánya makagi muwid gapu
tukoy mi a maski hádya ay makpal a kákkagiyán i tolayen hidi
kontra ti iyád a sekta."

23 Kaya nángtakda hidi ti essa a aldew kánni Pablo. Dikona
dumemát iyud a aldew ay makpal a tolay a ummangay ten
páppágyanan ni Pablo. Maghapun siya a nagpaliwanag dikodi
tungkul ten kahariyan nen Diyos. Pinilit na hidi a maakit
a maniwala kánni Jesus ten pamamag-itan nen Kautusan ni
Moises sakay ten insulat nen propeta hidi."
24 Tehud a naniwala sakay tehud bi a awan naniwala ten
kinagi na.
25 Awan hidi namagkasundu dikona kinagi ni Pablo dikodi
bagu hidi a lummakad a, "Tama en kinagi nen Banal a Ispiritu
kánni propeta Isaias ten ninunu moy hidi a,

26 'Umangay ka ti tolayid a hidi iyud sakay ikagi mu dikodi,
Mágsasanigán kam man a mágsasanigán ay awan kam makain-
tendi,
sakay maski ni pakaáelingán moy ay awan kam maketa.
27 Gapu tunay ti káttug i págpusuwan ni tolayid a hidi iyád,
mahirap a makasanig en bángbáng di,
sakay ingkáddám di en mata di.
Gapu sala di a maketa en mata di,
makasanig en bángbáng di,
sakay makaintendi en isip di.
Ni magkakonahud nakuwan ay sumoli kam dikoku,
sakay pagpiyyaán takam, kagi nen Panginoon.' "

28 Kinagi pa ni Pablo, “Kaya iddi a impakapospos ku dikomoy a tungkul ten kaligtasan a gubwat ten Diyos ay nepangaral dán ten Hentil hidi sakay sanigán di iyád.”
29 Káttapos a kagiyán ni Pablo iyud ay lummakad dán en Judio hidi sakay namagdibati hidi ti mahigpit.
30 Duwataon a nágyan ti Pablo ten bilay a nagkaseruwan na sakay tinanggap na ti mahusay en atanan a tolay a umadeni dikona.
31 Mabegsák en isip na sakay malaya a nangaral tungkul ten pághari nen Diyos sakay tungkul ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Apostol Pablo ten TAGA-ROMA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En essa a layunin nen *Sulat ni Pablo ten Taga-Roma hidi* ay tánni makahanda en Cristiano hidi ti Roma para ten págbisita a planu a gamitán ni Pablo haud.

Gustu na a magserbi ti sabadit a panahun ten Cristiano hidi ti Roma. Káttapos, ten pamamag-itan nen tulung di ay angay siya ti Espanya. Impaliwanag ni Pablo ten sulat na en pákkaintendi ten pánnampalataya sakay en kaugnayan ni iyád ten biyag nen Cristiano hidi. Ked ti libruwid a iyád en pinakatema nen mensahi na.

Káttapos na a batiyán en kákkapatkaka hidi sakay kinagi na a idáddasal na hidi, ay impaliwanag ni Pablo a en págpatawad nen Diyos ten tolay hidi ay, "ten pamamag-itan nen pánnampalataya sapul ten sapul a hanggan ten katapusan" (1:17). Impaliwanag na a en atanan nen tolay, magin Judio oni Hentil ay kailangan a mapatawad nen Diyos, gapu en atanan a tolay ay sakup nen kapangyariyan nen kasalanan. Sakay mangyari la en págpatawad ni en tolay ay sumampalataya kánni Cristo-Jesus.

Káttapos ay insaysay ni Pablo en bigu a kaugnayan nen tolay ten Diyos a bunga nen pákpagkaessa kánni Cristo Jesus. En mánnampalataya hidi ay nesoli dán ten Diyos, sakay ten kapangyariyan nen Ispiritu ay nakalaya dán hidi ten kapangyariyan nen kasalanan sakay kamatayan. Ten kapitulu 5 hanggan 8 ay insaysay bi ni Pablo en layunin nen Kautusan sakay en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu ten biyag nen mánnampalataya. Impaliwanag na ni konya a en Judio hidi sakay en Hentil hidi ay sakup nen layunin nen Diyos para ten atanan a tolay.

Ten katapusan ni sulatid a iyád, kinagi na a en pángtakwil nen Judio hidi kánni Jesus ay kaguman ten layunin nen Diyos, tánni en págligtas nen Diyos ay makaabut ten atanan a tolay hanggan ten bakán hidi a Judio. Peru maniwala ti Pablo a awan la malay en pángtakwil nen Judio hidi kánni Jesus.

Ten katapusan a bahagi ni sulatid a iyád ay insaysay na en dapat a magin biyag nen Cristiano, lalu dán en tungkul ten págmahalan. Impaliwanag bi ni Pablo háddi en tungkul ten págserbi ten Diyos, en tungkulin nen Cristiano hidi ten gubiyernu di sakay ten balang essa. Insaysay na bi en katanungan hidi tungkul ten pagkain hidi sakay tungkul ten Aldew nen Káimang, a pirmi a pagkamaliyan nen sangan a kákkapatkaka

ti Roma. Nagtapos i sulatidi ten pangsadili a pág*bati* sakay pág*puri* ten Diyos.

Lasán nen libru

Sapul sakay paksa 1:1-17
Kailangan nen tolay en kaligtasan 1:18-3:20
En paraan nen pág*ligtas* nen Diyos 3:21-4:25
En bigu a biyag a nakaugnay kánni Cristo 5:1-8:39
En Israel ten planu nen Diyos 9:1-11:36
En ugali ni Cristiano 12:1-15:13
Katapusan sakay pangsadili a pág*bati* 15:14-16:27

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a tagapagserbi ni Jesu-Cristo, a dinulaw na tánni magin apostol sakay pinili na tánni mangaral ten Maganda a Bareta nen Diyos.

2 Iyád a Maganda a Bareta a impangaku na tenhud pa ten pamamag-itan nen propeta hidi, sakay nakasulat ten Banal a Kasulatan,

3 ay tungkul ten Anak na, en Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Ten dikona a nagin tolay ay neenak siya a gubwat ten lahi ni hari a David.

4 Sakay tungkul ten Ispiritu nen kabanalan, ay impahayag siya a bilang Anak nen Diyos ten pamamag-itan nen essa a dikál a kapangyariyan, en kákkabiyag na a ruway.

5 Ten pamamag-itan na ay tinanggap mi ten Diyos en kaluub a magin apostol alang-alang kánni Cristo, tánni en atanan a bansa ay magkahud ti pán*nampalataya* sakay sumunud dikona.

6 Kaguman kam bi ten dinulaw hidi a magin tagasunud ni Jesu-Cristo.

Gustu ni Pablo a Bumisita ti Roma

7 Iddi a sulat ay para dikomoy a atanan a minahal nen Diyos a ked haán ti Roma, a dinulaw na tánni magin banal: magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

8 Purumeru ten atanan ay magpasalamaták ten Diyos ku ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo gapu dikomoy a atanan, gapu mabábbareta ti buu a mundu en pán*nampalataya* moy.

9 En Diyos a pagserbiyan ku ti buu a pusu en makapag-patunay ten pamamag-itan nen pángngaral ku ten Maganda a Bareta tungkul ten Anak na a pirmi takam a idáddasal.

10 Sakay idáddasal ku bi a ipagkaluub nen Diyos a makabisitaák dikomoy.

11 Gugustu ku dán a ketan takam tánni mabahagiyan takam ten kaluub hidi a ispirituwal tánni tumatag kam.

12 En gustu ku a kagiyán ay tánni magtulungan kitam tánni
bumegsák en balang essa dikotam ten pamamag-itan nen
pánnampalataya ten Diyos.
13 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy ni
sangan dán a beses a binalak ku a umangay haán, peru pirmi
la a tehud a hadlang. Gustu ku bi a makaakit haán ti magin
mánnampalataya kánni Cristo, kona ten ginamet ku ten Hentil
hidi.
14 Gapu tehudák a sagutin a mangaral ten atanan a tolay:
ten tehud hidi a nagadalan sakay awan, ten mágkalalaki sakay
ten mangmang hidi.
15 Iyán en dahilan ni bakin a gugustu ku a ipangaral haán
dikomoy a taga-Roma en Maganda a Bareta.

En Kapangyariyan nen Maganda a Bareta

16 Awan ku ikasaniki en Maganda a Bareta, gapu iyád en
kapangyariyan nen Diyos tánni maligtas en atanan a sumam-
palataya, purumeru ten Judio hidi sakay kona bi ten Griego
hidi.
17 Gapu ipeta nen Maganda a Bareta ni konya a gamitán
nen Diyos a magin matuwid en essa a tolay, iyud ay ten
pamamag-itan nen pánnampalataya sapul ten sapul hanggan
ten katapusan. Kona ten kinagi nen Kasulatan, “En tolay a
imbilang nen Diyos a matuwid gapu ten pánnampalataya na ay
mabiyag.”

En Kasalanan nen Tolay

18 Nehayag en iyamut nen Diyos a gubwat dilanget kontra
ten atanan a páglapastangan sakay kadukássan nen tolay hidi,
gapu ten kadukássan di ay hinadlangan di en katutuhanan.
19 Gapu en maari a matukuyan tungkul ten Diyos ay mali-
wanag, gapu mismu a en Diyos en nángpahayag dikodi.
20 Sapul pa ten dikona a lalangán nen Diyos i munduwiday,
en katangian na a awan ketan, en awan ti hanggan a kapang-
yariyan na sakay en pagka-Diyos na ay maliwanag a ketan ten
bagay hidi a ginamet na. Kaya awan dán hidi ti medahilan.
21 Maski ni tukoy di dán en Diyos ay awan di siya
pinarangalan bilang Diyos oni maski pinasalamatan dálla.
Nan, nagrarámmat hidi ti bagay a awan ti seserbi kaya
nadiklámman en mangmang di a kaisipan.
22 Magmala-malalakiyan hidi peru lumitaw labi a mang-
mang hidi.
23 Inadággan di en kaluwalhatian nen Diyos a awan ti
kamatayan, sakay sinamba di en ribultu nen kona ten tolay
a tehud a kamatayan, en ibun hidi, en hayup hidi a tehud a
áppat a básset, sakay en hayup hidi a magarakas.

24 Kaya pinabayan hidi nen Diyos ten madingát a kagustuwan nen pusu di, hanggan a awan di dán mapugád en pággamet ti kahalayan ten balang essa.
25 Inadággan di en katutuhanan tungkul ten Diyos sakay pinalitan di ti kakabuliyan. Sinamba di sakay nagserbiyan di en linalang embes a en nanglalang, a siya en dapat a puriyán a awan ti katapusan! Amen.
26 Gapu haud ay pinabayan hidi nen Diyos ten mahalay a hilig nen bággi di. Umád dán a mákpagaladug en bábbi hidi ten lállaki hidi nan ten kaparehu di dálla a bábbi.
27 Kona bi hud en ginamet nen lállaki hidi; umád hidi a mákpagaladug ten bábbi hidi nan ten kaparehu di bi a lállaki. Iyád a gamet di ay kasuklam-suklam a bagay kaya talaga a maparusaan hidi ti karapatdapat gapu ten gamet di a madukás.
28 Gapu sala di a tenggiyán en Diyos ay pinabayan hidi nen Diyos ten mágkadukás di a isip sakay ten gággamitán di hidi a kasuklam-suklam.
29 Nagin alipin hidi nen atanan a kalasi ni madukás, kalokuwan, kasakiman, sakay madukás a isip. Naputat hidi ti inggit, pámmunu, págtalutalu, págdaya, págmetmet,
30 págsesti, maiyamut hidi ten Diyos, awan hidi ti galang sakay hambug, pirmi hidi a magbuu ti kadukássan, magaryok ti magamet a kadukássan sakay awan hidi sumássunud ten dáddikál di,
31 mangmang hidi, traidor hidi, awan hidi ti pusu sakay awan hidi ti kagbi.
32 Tukoy di en utus nen Diyos a dapat a matay en maggamet ti kona hidi haád. Peru tulos-tulos padi hidi a mággagamitán ti kona haád sakay masaya hidi ni ketan di en agum a maggamet bi ti kona haud.

2

Matuwid en Pághatul nen Diyos

1 Kaya ngani awan ka dán ti medahilan, siko a maghatul ten agum. Gapu en pághatul mu ten agum ay hatulan mu bi en sadili mu gapu siko a maghatul ay mággamet labi ti kona haud.
2 Tukoy tam a makatarungan en hatul nen Diyos ni maghatul ten tolay hidi a mággagamitán ten kona hidi haud a bagay.
3 Akala mu bemanid ay makaiwas ka ten parusa nen Diyos ni hatulan mu en mággagamitán ti mali a gággamitán mu labi?
4 Oni gustu mu pa a hamakán en Diyos gapu ten kabaitan na, mapagpugád sakay mapagpasensiya!

Awan mu beman tukoy a tunay ti bait en Diyos kaya átdenan
na ka ti pagkakataun a magsisi sakay umadág ten kasalanan
mu?
5 Peru gapu ti káttug ni ulu muwen sakay ten awan mu
págsisi, ay padággiyán mu la en parusa nen Diyos dikomu ti
aldewid a iyud, ni ipeta dán nen Diyos en iyamut na sakay
makatarungan a pághatul na.
6 Gapu siya en mangganti ten balang essa ayun ten ginamet
di.
7 Átdenan na ti biyag a awan ti katapusan en magtulos-tulos
hidi a maggamet ti maganda, en masor hidi ti karangalan,
kadakilaan sakay biyag a awan ti katapusan.
8 Peru ipadanas nen Diyos en matindi na a iyamut ten tolay
hidi a makasadili sakay umád a sumunud ten katutuhanan
nan ten kadukássan.
9 Matindi a kahirapan en danasán nen atanan a maggamet
ti madukás, purumeru ten Judio hidi kona bi ten Griego hidi.
10 Peru átdenan nen Diyos ti karangalan, papuri sakay ka-
payapaan en atanan a maggamet ti maganda, purumeru ten
Judio hidi kona bi ten Griego hidi.
11 Gapu pantay la en pangileng nen Diyos ten atanan a tolay.
12 En tolay hidi a nagkasala a awan sakup nen Kautusan ni
Moises ay maparusaan, peru awan ayun ten Kautusan. Sakay
en atanan a magkasala a sakup nen Kautusan ay mahatulan
a ayun ten Kautusan.
13 Gapu bakán a en mágsanig hidi ten Kautusan en matuwid
ten pangileng nen Diyos, nan en sumássunud hidi.
14 Ni en Hentil hidi a awan sakup nen Kautusan ay magga-
met hidi ti ayun ten Kautusan, ay ten pangisip di ay kautusan
dán iyád.
15 En mágkaganda di a gamet a mángpeta ten inyutus nen
Kautusan ay ked ten pusu di. En konsensiya di en mangpatu-
nay, gapu ni agum ay usigán hidi nen konsensiya di sakay ni
agum ay isurug na bi hidi.
16 Ayun ten Maganda a Bareta a ipáppangaral ku ay mang-
yari iyád ten Aldew a en sekretu nen tolay hidi ay hatulan nen
Diyos ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.

En Judio hidi sakay en Kautusan

17 Peru ni kákkagiyán mu a Judio ka sakay maniwala ka ten
Kautusan, ay ipágmadikál mu a tehud ka a relasyon ten Diyos.
18 Kagi mu a tukoy mu en kaluuban na, tukoy mu en
mágkaganda hidi a bagay, gapu intoldu dikomu nen Kautusan.
19 I palagay muwid ay tagagiyya ka nen burák, demlag ten
madiklámman hidi ti isip,

20 tagapagtoldu ten mangmang hidi, sakay tagapagtoldu
ten anak palla hidi. Gapu netan mu en buu a karunungan
sakay katutuhanan ten Kautusan.
21 Kaya a táttolduwan mu en agum, peru bakin a awan
mu dálla matolduwan i sadili muwen? Mangaral ka a dyan
magtakaw, peru siko a mismu ay mágtakaw.
22 Kákkagiyán mu a dyan mangalunya, peru mángngalunya
ka. Maiyamut ka ten diyos-diyosan hidi, peru sumáddáp ka
ten templo di, tánni magtakaw la.
23 Ipágmadikál mu a ked dikomu en Kautusan, peru awan
mu labi igagalang en Diyos ten pamamag-itan nen páglabag
mu ten Kautusan!
24 Gapu nakasulat a, "Gapu dikomoy a Judio hidi, en ngaran
nen Diyos ay awan igagalang nen Hentil hidi."
25 En pagkaturi mu ay mahalaga la ni summássunud ka ten
Kautusan; peru ni lumabag ka ten Kautusan ay kumán ka labi
a awan tinuri.
26 Ni sunudán bi nen awan naturi en Kautusan ay awan
beman kumán dán bi siya a tinuri?
27 Kaya, siko a Judio a sakup nen Kautusan a awan
summássunud, ay hatulan nen awan hidi naturi a tumáttupad ti
Kautusanid a iyán.
28 Gapu en essa a tolay ay awan magin Judio gapu ten
pangluwas na idsura oni gapu siya ay naturi.
29 En tatarudan a Judio ay en tolay hidi a nabagu en pusu di
sakay kaluuban di ten pamamag-itan nen Ispiritu nen Diyos,
sakay bakán a ayun ten Kautusan a nakasulat. En Diyos i
mangparangalid ti tolayid a iyán bakán a en tolay.

3

1 Nadid, konya a mas higit en Judio ten Hentil? Ánya en
kahalagaan ni naturi hidi?
2 Makpal! Purumeru ten atanan, en Judio hidi en pinagkati-
walaan ten impahayag hidi nen Diyos.
3 Ánya nadid ni awan nagin tapat en sangan dikodi? Gustu
na bemanid a kagiyán ay awan dán bi tapat en Diyos ten
pangaku na hidi?
4 Awan! Gapu matapat en Diyos maski ni mágkabuli en
atanan a tolay. Ayun ten nakasulat a,
"Tánni tenggiyán ka a matuwid ten pággupos mu,
sakay manalu ka ni hatulan ka dán."
5 Peru ni en madukás a gamet tam en mángpeta ten katarun-
gan nen Diyos, makagi tam beman a awan makaturangan en
Diyos gapu pápparusaan na kitam? (Kona haán en katuwiran
nen tolay.)

6 Bakán a kona haud! Ni en Diyos ay awan makaturangan,
konya na a hatulan i munduwiday?
7 Ni ten pamamag-itan nen págbuli-buli ku ay lalu a ketan en
kaluwalhatian nen Diyos, gapu a lalu a ketan a siya ay mata-
pat, bakin parusaanák na pa bilang essa a makasalanan?
8 Bakin a awan tam kagiyán a, "Maggamet kitam ti madukás
ni maganda en risulta ni iyád?" Kona kan haán i itáttoldu
miyid, kagi nen mangsássida hidi dikoku. Parusaan hidi iyán
nen Diyos, kona haud i dapatid.

Awan ti Matuwid

9 Ánya nadid? Sikitam beman a Judio hidi ay mas higit nan
ten Hentil hidi? Awan! Gapu napatunayan mi a ked ten
kapangyariyan nen kasalanan en atanan a tolay, magin Judio
ay ti Hentil.
10 Ayun ten nakasulat a,
"Awan ti matuwid, awan maski ni essa.
11 Awan ti makaintendi,
awan ti magaryok ten Diyos.
12 En atanan ay ummadág ten Diyos sakay ginamet di a
nagpakadukás.
awan ti maggamet ti maganda, awan maski ni essa."
13 "En ngusu di ay kumán a en lábbáng a mabuyok,
en pággupos di ay purus a págdaya.
En bibig di ay makamandag a kona ten biklat."
14 "Purus a págmuda sakay mágkadukás a upos en lumuwas
ten bibig di."
15 Ginan hidi a angay mamunu.
16 Kumán a nagdamanan ni salot en madamanan di,
17 awan di tukoy ni konya en mabiyag ti kapayapaan."
18 "Awan di tukoy a manteng ten Diyos."

19 Nadid ay tukoy tam a ányaman en kinagi nen Kautusan,
iyud ay para ten atanan a sakup na, tánni awan ti medahilan
en balang essa, sakay managut en buu a mundu ten pághatul
nen Diyos.
20 Gapu en págtanggap nen Diyos ten tolay ay bakán a ten
pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan, gapu en gamet
nen Kautusan ay ipakapospos ten tolay a siya ay nagkasala.
21 Peru nadid ay impahayag nen Diyos ni konya kitam
a magin katanggap-tanggap dikona. Iyád ay bakán a gapu
ten kássunud ten Kautusan; mismu a en Kautusan sakay en
Propeta hidi ay nagpatunay tungkul háddi.
22 Imbilang nen Diyos a awan ti kasalanan en atanan
a sumampalataya kánni Jesu-Cristo ten pamamag-itan nen
pánniwala di dikona.

23 Gapu en atanan a tolay ay nagkasala, sakay awan ti
deyaman a makaadeni ten kaluwalhatian nen Diyos.
24 Konapamanhud, gapu ten habag na ay imbilang na hidi
a awan ti kasalanan ten pamamag-itan ni Cristo Jesus, a
nangpalaya dikodi.
25 Siya en inyalay nen Diyos tánni ten kákkebuhus nen digi
na ay mapatawad en kasalanan nen tolay ten pamamag-
itan nen pánnampalataya dikona. Ginamet iyád nen Diyos
tánni patunayan na a siya ay matuwid, gapu tenhud palla ay
nagpugád dán siya sakay nagpasensiyaan na en kasalanan
hidi a nagamet nen tolay.
26 Peru nadid pinatunayan nen Diyos a siya ay matuwid
sakay siya en mángbilang a awan ti kasalanan ten sumam-
palataya kánni Jesus.
27 Kaya ánya nadid i mepagmadikál tamid? Awan! Sakay
bakin magmadikál kitam? Gapu beman ten págsunud tam ten
Kautasan? Awan! Nan gapu ten pánnampalataya kánni Cristo.
28 Ni konahud, ay maliwanag a ten pamamag-itan la nen
pánnampalataya a mebilang a awan ti kasalanan en tolay,
bakán a ten pamamag-itan nen págtupad ten Kautusan.
29 En Diyos beman ay Diyos la nen Judio hidi? Awan beman
a Diyos labi siya nen Hentil hidi? Tarud, siya ay Diyos bi nen
Hentil hidi,
30 gapu eessa la en Diyos. Judio man oni Hentil ay parehu
na a tanggapán gapu ten pánnampalataya di kánni Cristo.
31 Gapu beman haád ay bali awanán mi dán en Kautusan?
Awan! I tatarudanid ay mas lalu mi pa ngani a pahalagaan.

4

En Halimbawa ni Abraham

1 Nadid, tungkul bi kánni Abraham a ninunu tam, ánya i
makagi tamid? Ánya en karanasan na tungkul ti hidi iyád a
bagay?
2 Ni siya ay imbilang a awan ti kasalanan gapu ten
mágkaganda na hidi a gamet ay tehud nakuwan siya a ipag-
madikál. Peru awan siya ti mepagmadikál ten atubengán nen
Diyos,
3 gapu kinagi nen Kasulatan a, “Nanampalataya ten Diyos
ti Abraham. Gapu haud, ay imbilang siya nen Diyos a
matuwid.”
4 En matanggap nen tolay hidi a magtarabahu ay bakán a
rigalu nan suweldu.
5 Peru ten awan hidi magtiwala ten sadili di a gamet nan
manampalataya ten Diyos a mágpatawad ten makasalanan

hidi ay ibilang hidi nen Diyos a matuwid gapu ten pánnampalataya na.
6 Kaya kinagi ni David a pinagpala en tolay a nebilang a
matuwid bakán a gapu ten gamet na hidi.
7 Kinagi na a, “Pinagpala en tolay a pinatawad dán en
kasalanan na hidi,
sakay pinatawad bi en págsuway na hidi.
8 Pinagpala en tolay a awan dán singirán nen Panginoon
ten kasalanan na hidi.”
9 Iyád beman hidi a pagpapala ay para la ten naturi hidi?
Awan! Iyád ay para bi ten awan hidi naturi. Kákkagiyán tam
a ayun ten Kasulatan, ay imbilang nen Diyos a matuwid ti
Abraham gapu ten pánnampalataya na.
10 Nengkan iyád a nangyari? Bagu beman siya a naturi oni
káttapos? Nangyari iyád bagu siya a naturi, bakán a káttapos.
11 Tinuri ti Abraham bilang tanda a imbilang siya nen Diyos
a matuwid gapu ten pánnampalataya na ten dikona a awan
palla siya naturi. Kaya siya ay nagin ama nen atanan a
mánnampalataya ten Diyos tánni kona haud ay mebilang hidi
a matuwid maski ni awan hidi naturi.
12 Sakay siya ay ama bi nen naturi hidi, bakán la a gapu
naturi hidi nan gapu a hidi ay summampalataya bi a kona ten
ninunu tam a ti Abraham bagu siya naturi.

Matanggap en Pangaku Gapu ten Pánnampalataya

13 Impangaku nen Diyos kánni Abraham sakay ten magin
lahi na, a hidi en mangmana ti munduwiday, bakán a gapu
ten kássunud na ten Kautusan nan gapu ten pánnampalataya na
ten Diyos kaya siya ay nebilang a matuwid.
14 Ni en sumássunud la hidi ten Kautusan en magin tagapag-
mana ay bali awan en pánnampalataya sakay pangaku.
15 Ten pamamag-itan nen Kautusan ay maiyamut en Diyos
ten lumabag hidi; peru ni awan ti kautusan ay awan bi ti
págsuway.
16 Kaya en pangaku ay ayun ten pánnampalataya, tánni
magin essa iyád a kaluub ten lahi ni Abraham bakán la a
ten summássunud hidi ten Kautusan nan para ten atanan a
sumampalataya ten Diyos a kona dikona. Gapu siya en ama
tam a atanan,
17 kona ten nakasulat a, “Ginamet taka a ama nen makpal a
bansa.” Iyád a pangaku ay mabisa ten atubengán nen Diyos a
sinampalatayaan na, en Diyos a mágbiyag ten patay hidi sakay
manglalang ten atanan a bagay a awan palla nalalang.

18 Maski ni awan dán ti pag-asa a magkahud ti anak ay
nanampalataya padi ti Abraham a magin ama siya nen mak-
pal a bansa, ayun ten kinagi dikona a, “Kona ten kakpal nen
biton hidi en magin lahi mu.”
19 Awan nanghina en pánnampalataya na maski ni en idad
na ay magdatos dán a taon sakay mahina dán en babággi na.
Tukoy na bi a baug ti Sara.
20 Awan siya nagalangan ten pangaku nen Diyos, nan lalu
pa a tummibay en pánnampalataya na sakay nagpuri siya ten
Diyos.
21 Nanampalataya siya ti hustu a tupadán nen Diyos en
pangaku na.
22 Kaya gapu ten pánnampalataya na ay imbilang siya nen
Diyos a matuwid.
23 Peru en upos a, “nebilang a awan ti kasalanan,” ay bakán
la a para dikona,
24 nan para bi dikotam. Mebilang kitam a awan ti
kasalanan ni sumampalataya kitam ten Diyos a nangbiyag a
ruway ten Panginoon tam a ti Jesus.
25 Impabunu di siya gapu ten kasalanan tam hidi sakay
ruway a biniyag tánni mebilang kitam a awan ti kasalanan.

5

En Bunga nen Págtanggap nen Diyos Dikotam

1 Nadid ta imbilang kitamon nen Diyos a awan ti kasalanan
ten pamamag-itan nen pánnampalataya, tehud kitamon a ma-
payapa a relasyon ten Diyos ten pamamag-itan nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo.
2 Ten pamamag-itan nen pánnampalataya tam kánni Jesu-
Cristo ay mabati tamon en kabaitan nen Diyos, sakay masaya
kitam a tarud gapu ten pag-asa tam a makabahagi kitam ten
kaluwalhatian na.
3 Sakay bakán la a iyán, masaya kitam ten kahirapan tam
hidi a táttiisán tam gapu tukoy tam a en magin risulta na ay
págtiyaga.
4 Sakay en págtiyaga ay magrisulta ti katatagan. Sakay en
katatagan ay magrisulta ti pag-asa.
5 Talaga a mangyari en asaan tam hidi, gapu impabati nen
Diyos en págmahal na dikotam ten pamamag-itan nen Banal a
Ispiritu a inyatád na dikotam.
6 Gapu ten dikona a mahina kitam palla ay natay ti Cristo
ten netakda a panahun para ten makasalanan hidi.
7 Mahirap a mangyari ten essa tolay a iyalay na en biyag
na alang-alang ten essa a tolay a matuwid. Maski tehud a

magbegsák-isip a iyatád na en biyag na para ten essa a mabait a tolay.
8 Peru impabati nen Diyos en págmahal na dikotam ten
dikona a natay ti Cristo para dikotam, dikona a makasalanan
kitam palla.
9 Kaya ten pamamag-itan nen digi na ay imbilang kitam
nadid a awan ti kasalanan, kaya gapu kánni Cristo siguradu
kitamon a ligtas ten iyamut nen Diyos.
10 Tenhud ay kadima kitam nen Diyos, peru nadid ay
tinanggap na kitamon a amigu na ten pamamag-itan nen
kákkatay nen Anak na. Kaya siguradu a maligtas kitam ten
pamamag-itan nen biyag ni Cristo.
11 Bakán la a iyán! Masaya kitam sakay magpuri ten Diyos
ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo gapu
dikona ay tinanggap kitam nen Diyos a amigu na.

Ti Adan sakay ti Cristo

12 Nadid, en kasalanan ay summáddáp ti munduwiday
ten pamamag-itan nen essa a tolay sakay en kamatayan ay
summáddáp ten pamamag-itan nen kasalanan na. Kaya, en
kamatayan ay kummalat ten atanan a tolay gapu en atanan
ay nagkasala.
13 Ked dán ti munduwiday en kasalanan bagu pa a inyatád
en Kautusan, peru ni awan ti Kautusan ay awan makagi a
tehud a kasalanan en tolay.
14 Konapamanhud ay naghari padi en kamatayan sapul
kánni Adan hanggan kánni Moises, maski ten tolay hidi a en
kasalanan di ay bakán a kona ten kássuway ni Adan ten utus
nen Diyos.
Ti Adan ay kumán a letratu ni Cristo a inasaan a dumemát
tenhud.
15 Peru magkaiba i duwwaid a iyád, gapu en habag nen
Diyos ay mas higit nan en kasalanan ni Adan. Tarud a náng-
atád ti kamatayan ten makpal a tolay en kássuway ni Adan,
peru mas higit en habag nen Diyos sakay rigalu a dummemát
ten makpal a tolay ten pamamag-itan nen essa a tolay a ti
Jesu-Cristo.
16 Sakay tehud a pagkakaiba ten kaluub nen Diyos sakay
ten kasalanan nen essa a tolay. En hatul nen essa a kássuway
ay parusa, peru en rigalu a dummemát maski ni makpal a
págsuway ay nagrisulta ti kapatawadan.
17 Ten pamamag-itan nen págsuway nen essa a tolay ay
naghari en kamatayan. Peru ten pamamag-itan bi nen essa a
tolay a ti Jesu-Cristo, en tolay hidi a pinagpala ti hustu sakay
imbilang nen Diyos a matuwid ay magkahud ti ispirituwal a
katatagan.

18 Kaya ni konya a nagrisulta ti parusa en atanan a
kasalanan nen essa a tolay, en pagin-matuwid nen essa a
tolay ay nagrisulta ti kapatawadan sakay biyag para ten
atanan.
19 Gapu ni en atanan ay nagin makasalanan gapu ten
kássuway nen essa a tolay, en atanan ay imbilang a awan ti
kasalanan gapu ten kássunud bi nen essa a tolay.
20 Ten dikona a magkahud ti Kautusan ay makpal a sum-
muway. Peru ni kummakpal en págsuway hidi ay mas lalu pa
a dummikál en habag nen Diyos.
21 Kaya, ni konya a maghari en kasalanan ten pamamag-
itan nen kamatayan, ay kona bi hud a maghari en habag nen
Diyos ten pamamag-itan nen pángbilang na dikotam a awan ti
kasalanan. Iyád ay mangatád ti biyag a awan ti katapusan ten
pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

6

Patay ten Kasalanan Peru Biyag kánni Cristo

1 Ánya nadid i kagiyán tamid? Tulos-tulos kitam beman a
magkasala tánni lalu pa a madagdagan en habag nen Diyos?
2 Awan! Gapu patay kitamon ten kasalanan, konya kitam
pa a mabiyag ti págkasala?
3 Awan moy beman tukoy a sikitam a atanan a nabinyagan
kánni Cristo Jesus ay nabinyagan ten kákkatay na?
4 Ni konahud, ay natay kitamon sakay neláббáng a kagu-
man na ten pamamag-itan nen binyag. Tánni ni konya a
biniyag a ruway ti Cristo ten pamamag-itan nen dakila a
kapangyariyan nen Ama, sikitam bi ay magkahud ti bigu a
biyag.
5 Gapu ni nakaguman kitam ni Cristo ten kákkatay a kona
ten kákkatay na ay siguradu a makaguman na kitam bi ten
ruway a kákkabiyag kona ten kákkabiyag na a ruway.
6 Tukoy tam a en dati tam a pagkatolay ay nepaku dán
ten kudus a kaguman ni Cristo, tánni en makasalanan tam
a pagkatolay ay matay sakay awan kitamon maalipin nen
kasalanan.
7 Gapu en natay dán ay pinalaya ten kapangyariyan nen
kasalanan.
8 Ni natay kitamon a kaguman ni Cristo ay maniwala kitam
a mabiyag kitam bi a kaguman na.
9 Tukoy tam a dikona a biniyag a ruway ti Cristo ay awan
dán matay a ruway. Awan dán ti kapangyariyan dikona en
kamatayan.
10 Ten dikona a natay ti Cristo, ay awan dán ti kapang-
yariyan dikona en kasalanan. Nadid ay mabiyag dán siya a
kaguman nen Diyos.

11 Kaya dapat moy a ibilang en sadili moy a patay dán
ten kasalanan peru biyag gapu ten Diyos, gapu nákpagkaessa
kamon kánni Cristo Jesus.
12 Dyan moy pabayan a maghari en kasalanan ten bággi
moy a matay, sakay dyan moy sunudán en mágkadukás na hidi
a kagustuwan.
13 Dyan moy dán gamitán ten kapangyariyan nen
kasalanan en ányaman a bahagi nen bággi moy ten pággamet ti
kadukássan. Nan, pasakup kam ten Diyos bilang tolay hidi a
natay dán sakay nabiyag a ruway. Sakay iyalay moy dikona
en bággi moy para ten pággamet ti maganda.
14 Gapu awan dán dapat a maghari dikomoy en kasalanan,
gapu awan kamon mabiyag a ayun ten kautusan nan ten
habag nen Diyos.

Alipin hidi nen Katuwiran

15 Nadid, malaya kitamon beman a magkasala gapu awan
kitamon sakup nen kautusan nan ten habag nen Diyos?
Awan!
16 Awan moy beman tukoy a ni nagpasakup kam ten deya-
man a sássunudán moy, ay magin alipin na kam. Kasalanan
man iyád a magrisulta ti kákkatay, oni en kássunud ten Diyos a
magrisulta ti katuwiran.
17 Peru salamat ten Diyos gapu sikam a dati a alipin hidi
nen kasalanan ay buu a pusu a sumunud ten adal a inyatád
dikomoy.
18 Pinalaya kamon ten kasalanan sakay nadid ay alipin
kamon nen katuwiran.
19 Magupusák ten karaniwan a paraan gapu ten kahinaan
moy. Ni konya moy a impasakup en sadili moy tenhud
ten kadingáttan sakay kadukássan, ay ilaan moy nadid en
sadili moy bilang alipin nen katuwiran para ten banal hidi
a layunin.
20 Ten dikona a alipin kam palla nen kasalanan, ay awan
kam sakup nen katuwiran.
21 Ánya nadid en pakinabang moy ten bagay hidi a ikasaniki
moy dán nadid? Kamatayan en meatád ni hidi iyud.
22 Peru nadid a pinalaya kamon ten kasalanan sakay alipin
kamon nen Diyos, en naalap moy ay biyag a tehud a ka-
banalan sakay en risulta na ay biyag a awan ti katapusan.
23 Gapu kamatayan en bayad nen kasalanan, peru en awan
ti bayad a rigalu nen Diyos ay biyag a awan ti katapusan, ten
pamamag-itan ni Cristo Jesus a Panginoon tam.

7

Awan dán ten Kapangyariyan nen Kautusan

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, makaintendi kam ten batas.
Tukoy moy a en essa a tolay ay sakup la nen batas mentras a
biyag siya.
2 Halimbawa, ayun ten kautusan, en essa a bábbi ay sakup
nen kabinga na mentras a biyag siya. Peru ni matay en lállaki
ay malaya dán en bábbi ten batas a mangsakup dikona bilang
tehud a kabinga.
3 Kaya ni mákkabinga siya ti agum a lállaki mentras a biyag
palla en kabinga na ay nangalunya siya. Peru ni patay
dán en kabinga na ay awan dán siya sakup ni kautusanid a
iyád. Sakay ni mákkabinga siya ti agum a lállaki ay awan siya
nangalunya.
4 Kona labi hud kákkapatkaka, natay kamon ten Kautusan
gapu bahagi kam nen bággi ni Cristo. Sakay nadid ay kagu-
man kamon ten kákkabiyag na a ruway tánni magbunga kam
ti mágkaganda a gamet para ten Diyos.
5 Dikona ked kitam palla ten makamundu hidi a kákkabiyag,
ay en mágkadukás tam a kagustuwan en maghari ten bággi
tam, sakay lalu pa a pinabegsák nen Kautusan kaya a naga-
met tam en bagay hidi a humayun ti kákkatay.
6 Peru nadid ay malaya kitamon ten Kautusan gapu natay
kitamon ten kasalanan a dati a nangalipin dikotam. Kaya
magserbi kitamon ten Diyos bakán a gapu ten dati a batas a
nakasulat nan gapu ten bigu a biyag ten Ispiritu.

En Kautusan sakay en Kasalanan

7 En gustu beman a kagiyán ni iyád ay madukás en Kau-
tusan? Awan! Ni awan gapu ten Kautusan ay awan
ku nakuwan natukuyan ni ánya en kasalanan. Awan ku
nakuwan natukuyan a en págnasa ten kao nen agum ni awan
kinagi nen Kautusan a, "Dyan moy pagnasaan en bakán moy
a kao."
8 Peru gapu ten kautusan, ay linukag nen kasalanan i bággi
kuwidi para ten atanan a kalasi ni kasakiman. Gapu awan ti
kasalanan ni awan ti kautusan.
9 Tenhud ay nabiyagák a awan ti kautusan; peru dikona
dumemát en kautusan ay nabiyag en kasalanan
10 sakay natayák. En kautusan a dapat nakuwan a man-
gatád dikoku ti biyag ay siya en nangatád dikoku ti ka-
matayan.
11 Gapu ginamit nen kasalanan en kautusan tánni ma-
dayaák, gapu haud ay nahatulanák ngani ti kamatayan.
12 Kaya ngani en Kautusan ay banal sakay bawat utus ay
banal, matuwid sakay maganda.
13 En gustu na beman a kagiyán ay nakapangatád dikoku ti
kamatayan en mágkaganda a bagay? Awan! En kasalanan en

nangbunu dikoku ten pamamag-itan nen maganda a bagay. Nangyari iyád tánni mepeta ni ánya a talaga en kasalanan sakay tánni mehayag, ten pamamag-itan nen Kautusan, a en kasalanan ay talaga a tunay ti dukás.

En Hilig nen Bággi sakay en Kagustuwan nen Isip

14 Tukoy tam a en Kautusan ay ispirituwal, peru mabiyagák a ayun ten hilig nen bággi sakay alipinák nen kasalanan.
15 Awan ku maintendiyan i sadili kuwiday. Gapu awan ku magamet en gustu ku hidi, nan en kaiyamutan ku en gággamitán ku.
16 Nadid, ni gamitán ku en awan ku hidi gustu ay ummayunák a maganda ngani en Kautusan.
17 Kaya, bakán dán a sikán en tehud a gamet haud nan en kasalanan a mágyan dikoku.
18 Tukoy ku a awan ti maganda a bagay a mágyan ten pagkatolay ku. Gustu ku a maggamet ti maganda peru awan ku makaya a magamet en maganda a gustu ku.
19 Gapu awan ku gággamitán en maganda a bagay a gustu ku, nan en mágkadukás a awan ku gustu en gággamitán ku.
20 Ni en gággamitán ku ay en awan ku gustu ay bakán dán a sikán en tehud a gamet haud nan en kasalanan a mágyan dikoku.
21 Kaya kona háddi en natukuyan ku: ni gustu ku a maggamet ti maganda ay en madukás en adeni dikoku.
22 Buu i pusu kuwiday a masaya ten Kautusan nen Diyos.
23 Peru tehud a iba a kautusan ti bahagi ni bággi kuwiday a kontra ten kagustuwan nen isip ku. Iyád a kautusan ay paalipinák na ten kasalanan a ked ti bággi kuwiday.
24 Kakakagbi kalagayan kuwiday! Deya wád i makapángligtasid dikoku ti kalagayan kuwiday a mángpahamak dikoku?
25 Awan dán ti agum nan en Diyos ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo a Panginoon tam! Salamat dikona!

Kona háddi en kalagayan ku: ten isip ku ay sumunudák ten Kautusan nen Diyos, peru ten makasalanan ku a pagkatolay ay sumássunudák ten kagustuwan nen kasalanan.

8

En Kákkabiyag a Ayun ten Ispiritu

1 Kaya awan dán hatulan a maparusaan en tolay hidi a nákpagkaessa kánni Cristo Jesus.
2 Awanák dán sakup nen kapangyariyan nen kasalanan sakay kamatayan gapu pinalayaák dán nen kapangyariyan nen Ispiritu a makapangatád ti biyag ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.

3 Ginamet nen Diyos en awan nagamet nen Kautusan gapu
ten kahinaan nen tolay. Pinaangay na háddi en sadili na a
Anak a kona ten essa a tolay a makasalanan tánni sidaán en
kasalanan. Kaya hinatulan na dán en kasalanan a nangalipin
ten tolay.
4 Ginamet iyád nen Diyos tánni magamet tam ni ánya en
agidán nen Kautusan ten pamamag-itan nen págsunud ten
Ispiritu, embes a en sadili a kagustuwan nen bággi tam.
5 Gapu en mabiyag hidi a ayun ten hilig nen bággi ay
magsikap ten bagay hidi a ayun ten bággi, peru en mabiyag
hidi ayun ten pággiyya nen Ispiritu ay magsikap tungkul ten
bagay hidi a ispirituwal.
6 En sangpáttán nen kássunud ten hilig nen bággi ay kákkatay,
peru en sangpáttán nen kássunud ten Ispiritu ay biyag sakay
kapayapaan.
7 Gapu kalaban nen Diyos en deyaman a sumássunud ten
hilig nen bággi, gapu sala na a sumunud ten kautusan nen
Diyos sakay talaga a awan na magamet a sumunud.
8 Kaya en mabiyag ayun ten hilig nen bággi ay awan maari
a kasayaan nen Diyos.
9 Peru awan kamon mabiyag a ayun ten kagustuwan nen
bággi, nan ayun dán ten Ispiritu. Ti katunayan ay mágyan
dán dikomoy en Ispiritu nen Diyos. Ni en Ispiritu ni Cristo ay
awan ten essa a tolay ay bakán siya a kánni Cristo.
10 Peru ni mágyan dán dikomoy ti Cristo, maski ni matay dán
en bággi moy gapu ten kasalanan ay biyag en ispiritu moy
gapu imbilang kamon nen Diyos a matuwid.
11 Ni mágyan dikomoy en Ispiritu nen Diyos a nangbiyag a
ruway kánni Jesu-Cristo, ay siya labi en mangbiyag a ruway
ten bággi moy a tehud a kamatayan, ten pamamag-itan labi
nen Ispiritu na a mágyan dikomoy.
12 Kákkapatkaka hidi, awan kitamon alipin nen hilig nen
bággi, kaya awan kitamon dapat a mabiyag ayun ten maka-
mundu a bággi.
13 Gapu matay kam ni mabiyag kam a ayun ten bággi peru ni
bunuwán moy ten pamamag-itan nen Ispiritu en gamet hidi
nen bággi ay mabiyag kam.
14 En atanan a igiyya nen Ispiritu nen Diyos ay anak hidi
nen Diyos.
15 Gapu awan inyatád dikomoy nen Diyos en Ispiritu tánni
magin alipin kam a mabiyag ti ánteng. Nan en inyatád diko-
moy ay Ispiritu tánni gamitán na kam a anak nen Diyos kaya
makadulaw kitamon dikona, “Ama! Ama ku!”
16 En Ispiritu en magpatunay, kaguman na en ispiritu tam
a sikitam ay anak hidi nen Diyos.

17 Sakay bilang anak hidi nen Diyos, sikitam ay tagapag-
mana nen Diyos a kaguman ni Cristo a tagapagmana. Gapu ni
magtiis kitam a kaguman ni Cristo, ay makaguman na kitam
ten kaluwalhatian na.
18 Para dikoku, en kahirapan hidi a táttiisán tam ten
kasalukuyan ay awan meparehu ten kaluwalhatian a
mehayag dikotam balang aldew.
19 Gapu áorayán nen atanan a tolay a ihayag nen Diyos en
anak na hidi.
20 Awan nagtagumpay en tolay, bakán a gapu iyud en gustu
di, nan iyud en kagustuwan nen Diyos. Peru nangatád labi
siya ti pag-asa.
21 En atanan a linalang ay palayaán nen Diyos tánni awan
dán iyád marunot, sakay tánni makabahagi ten maluwalhati
a kalayaan nen anak hidi nen Diyos.
22 Tukoy tam a mágdadaingán hanggan nadid, en atanan
a linalang gapu ten matindi a kahirapan a kona ten essa a
magenak.
23 Bakán la a iyád! Maski sikitam a tummanggap ten Ispiritu
bilang purumeru a inatáddan nen Diyos ay mágdadaingán bi
mentras a maguray kitam ten pánghayag nen Diyos a anak na
kitam sakay en kállaya nen bággi tam.
24 Ligtas kitamon gapu ten pag-asa tam. Peru awan iyád
makagi a pag-asa ni áelingán tamon en inasaan tam. Deya pa
beman en umasa ni ked dán bi haán en inasaan?
25 Peru ni umasa kitam ten awan tam áelingán ay áorayán
tam iyud a tehud a katiyagaan.
26 Kona labi hud ten kahinaan tam hidi ay tulungan kitam
nen Banal a Ispiritu. Awan tam tukoy ni konya kitam a
dapat a magdasal, kaya en Ispiritu en mamag-itan dikotam
ten Diyos ten paraan a awan kaya a ikagi.
27 Sakay maintendiyan nen Diyos a makatukoy ten lasán
nen pusu nen tolay, en gustu a kagiyán nen Ispiritu, gapu
en Ispiritu en mamag-itan para ten pinili hidi, ayun ten
kaluuban nen Diyos.
28 Tukoy tam a en atanan a bagay a mangyari, ay kumilus
en Diyos para ten kapiyyaan nen atanan a magmahal dikona,
a dinulaw na ayun ten planu na.
29 Gapu sapul pa ten sapul ay tukoy dán nen Diyos ni deya
en para dikona; pinili na dán hidi a magin kona ten Anak na,
tánni siya en magin panganay ten makpal a matátkaka.
30 Sakay en pinili na hidi tenhud pa ay dinulaw na. Sakay
en dinulaw na ay tinanggap na, sakay en tinanggap na ay
inátdenan na bi ten kaluwalhatian na.
31 Ánya nadid en makagi tam tungkul ti hidi iyád a bagay? Ni
en Diyos ay kakampi tam, deya nadid en kumontra dikotam?

32 Ni en sadili na a Anak ay awan na ingkemot nan inyatád
na para dikotam a atanan, en agum pa beman hidi a bagay
awan naid meatád dikotam?
33 Deya nadid makapángkasuwid kontra ten tolay hidi nen
Diyos, en Diyos pa ngani i magpatawadid dikodi?
34 Deya en manghatul ti parusa? Ti Cristo Jesus beman a
ked ten kawanan nen Diyos? Siya pa ngani en natay sakay
nabiyag a ruway, sakay nadid ay siya en mamag-itan para
dikotam.
35 Deya en makapánghiwalay dikotam ten págmahal ni
Cristo? En kaguluwan beman, kahirapan, pággusig, aláp,
kapubriyan, panganib, oni kamatayan?
36 Ayun ten Kasulatan, "Alang-alang dikomu ay pirmi kami
a nakalaan ti kamatayan kumán kami a en tupa hidi a
karniyán."
37 Awan! Atananid a iyád ay kaya tam a pagtagumpayan ten
pamamag-itan na a nangmahal dikotam.
38 Gapu siguradu ku a awan ti makapánghiwalay diko-
tam ten págmahal nen Diyos. Maski kamatayan, en biyag,
en anghel hidi, en pinunu hidi, en bagay hidi nadid a
kasalukuyan, en bagay hidi a pademát, en tehud hidi a ka-
pangyariyan,
39 en kadisunuwan, en kadisaladan, oni ányaman a linalang
ay awan makapánghiwalay dikotam ten págmahal nen Diyos,
en págmahal a impagkaluub na dikotam ten pamamag-itan ni
Cristo Jesus a Panginoon tam.

9

En Pángpili nen Diyos ti Israel

1 Tatarudan i kagiyán kuwiday gapu tagasunudák ni Cristo.
Awanák mágbabuli-buliyán. En konsensiya ku, ten tulung
nen Banal a Ispiritu ay makapagpatunay a magkagiyák ti
tatarudan.
2 Tunay i lungkut kuwiday sakay awan maibu-ibut i saket
ni pusu kuwiday
3 tungkul ten kabanuwan ku hidi a Judio. Ni maari la
nakuwan ay gustu ku a sikán dálla en sumpaán nen Diyos
sakay mehiwalay kánni Cristo para ten kapiyyaan di.
4 Hidi ay Israelita a inatáddan nen Diyos ti karapatan a ma-
gin anak na. Impeta bi nen Diyos dikodi en kaluwalhatian na.
Nangatád en Diyos dikodi ti kasunduwan sakay Kautusan, en
tatarudan a págsamba, sakay en pangaku na hidi.
5 Naggubwat dikodi en lahi nen ninunu hidi, sakay tungkul
ten pagkatolay ni Cristo ay naggubwat siya ten lahi di. En
Kataasan a Diyos ay dapat a puriyán a awan ti katapusan!
Amen.

6 Bakán a gustu naid a kagiyán ay awan natupad en upos
nen Diyos, gapu awan atanan ni Israelita ay kaguman ten
banuwan a pinili na.
7 Awan bi imbilang en atanan a anak ni Abraham ay anak
hidi nen Diyos. Kinagi nen Diyos kánni Abraham, "En nag-
gubwat la kánni Isaac i mebilangid a lahi mu a impangaku ku
dikomu."
8 Kaya bakán a atanan a anak ni Abraham ay ibilang a anak
nen Diyos, nan en ayun la ten pangaku nen Diyos.
9 Gapu kona háddi en pangaku, "Soliyák ti taonid, ti kona
labi haád a panahun, sakay magenak ti lállaki ti Sara."
10 Bakán la a iyud. Maski ni essa la en ama nen duwwa a
anak ni Rebecca a awan ti agum nan en ninunu tam a ti Isaac,
ay
11-12 impakilala nen Diyos a en págpili na ay ayun ten sadili
na a planu, bakán a ayun ten gamet nen tolay. Kaya bagu pa
a meenak en anak hidi sakay bagu pa hidi a makagamet ti
maganda oni madukás, kinagi dán nen Diyos kánni Rebecca
a, "Magserbi en panganay ten wadi na."
13 Ayun ten nakasulat, "Minahal ku ti Jacob sakay kinaiya-
mutan ku ti Esau."
14 Makagi tam beman a awan makatarungan en Diyos?
Awan!
15 Gapu kona háddi en kinagi na kánni Moises, "Mahabagák
ten gustu ku a kahabagan sakay kagbiyan ku en gustu ku a
kagbiyan."
16 Maliwanag a en págpili nen Diyos ay bakán a ayun ten
kagustuwan nen tolay oni gamet nen tolay, nan ten habag
nen Diyos.
17 Gapu ayun ten Kasulatan ay kinagi nen Panginoon ten
hari ti Egipto, "Indátton taka a hari tánni ten pamamag-itan
mu ay mepeta ku en kapangyariyan ku, sakay makilala en
ngaran ku ti buuwiday a mundu."
18 Kaya kahabagan nen Diyos en deyaman a gustu na a ka-
habagan, sakay pakáttugán na ti ulu en gustu na a pakáttugán
ti ulu.

En Iyamut sakay en Habag nen Diyos

19 Bakay kagiyán mu dámman dikoku nadid a, "Ni konahud
ay bakin a sássisiyán pa nen Diyos en tolay? Deya beman i
makapangkontraid ten kaluuban nen Diyos?"
20 Tolay ka la deya ka beman para tumábbig ti kona haud
ten Diyos? Makagi beman nen tolay ten nanglalang dikona a,
"Bakin a linalangák mu a kona háddi?"
21 Awan beman ti karapatan en mággamet ti binga a
manggamet ti mágkamahal a kalasi sakay mágkamura a kalasi
a gubwat ten parehu a malagkit a luta?

22 Konapamanhud ay gustu a ipeta nen Diyos en iyamut
na sakay en kapangyariyan na. Peru buu a tiyaga na a
pinagtiisan en tolay hidi a dapat dán nakuwan a parusaan
sakay ubusán a bunuwán.
23 Ginamet na iyád tánni ipakilala na en awan ti kaparehu
a kadakilaan na ten tolay hidi a kinahabagan na, a tenhud pa
ay inhanda na dán para ten kaluwalhatian na.
24 Sikitam en dinulaw hidi, bakán la a en gubwat ten Judio
hidi nan en gubwat bi ten Hentil hidi.
25 Kona háddi en kinagi na ten libru ni Oseas,
“En dati a awan ku banuwan
ay madulawan a, ‘Banuwan ku’
sakay en dati a awan ku mahal
ay madulawan a ‘Mahal ku.’ ”
26 Sakay en kinagiyan na a,
‘Bakán takam a banuwan,’
ay madulawan a anak hidi nen Diyos a biyag.’ ”
27 Kona bi háddi en impahayag ni Isaias tungkul ti Israel,
“Maski ni sakona ti kakpal nen baybay ti digiten en anak ni
Israel ay sasangan la dikodi en maligtas.
28 Gapu mahigpit sakay alistu a hatulan nen Panginoon i
munduwiday.”
29 Ti Isaias labi en nagkagi a, “Ni en Panginoon a Maka-
pangyariyan ten atanan ay awan nángwarak ti sasangan ten
lahi tam, sikitam nakuwan ay nagin kona ti Sodoma sakay ti
Gomorra.”

En Israel sakay en Maganda a Bareta

30 Ánya nadid makagi tamid? En Hentil hidi a awan
nagsikap a magin makasaya ten Diyos ay tinanggap na hidi
ten pamamag-itan nen pánnampalataya di dikona.
31 Peru en Israel a nagsikap a mangtupad ten Kautusan
tánni kasayaan nen Diyos ay awan nagtagumpay.
32 Bakin? Gapu nagsikap hidi a kasayaan nen Diyos ten
pamamag-itan nen sadili di a gamet bakán a ten pamamag-
itan nen pánnampalataya dikona. Nesángdul hidi ten batu a
kákkerakpaan.
33 Ayun ten nakasulat ay, “Mángdáttonák ti Sion ti essa a batu
a kákkesángdulan, essa a dikál a batu a kákkerakpaan di. Peru ni
deyaman en manampalataya dikona ay awan mapasaniki.

10

1 Kákkapatkaka ku hidi, en gugustu ku a mangyari sakay
dasal ten Diyos ay maligtas en banuwan a Israel.
2 Sikán dán en makapangpatunay a magsikap hidi tánni
masaya en Diyos dikodi, peru mali en pággamet di.

3 Gapu awan di tinenggi en katuwiran a gubwat ten Diyos,
sakay nagsikap hidi a nanggamet ti sadili di la a paraan
embes a en paraan nen Diyos.
4 Gapu ti Cristo en katuparan nen Kautusan, tánni mebilang
a awan ti kasalanan en deyaman a sumampalataya dikona.

En Kaligtasan ay Para ten Atanan

5 Kona háddi en insulat ni Moises tungkul ten pagin-
matuwid ten pamamag-itan nen Kautusan, "Mabiyag en
mangtupad ten Kautusan."
6 Peru kona bi háddi en kinagi tungkul ten pagin-matuwid
gapu ten pánnampalataya, "Dyan mu kagiyán ten sadili mu a,
'Deya beman en meangay di langet?' a kumán a gustu na a
padibábbiyán ti Cristo.
7 "Dyan mu bi kagiyán a, 'Deya en dumibábbi ten lugar nen
patay hidi?' " a kumán a gustu na a paikatán ti Cristo ten
páglábbánggan.
8 Peru iddi en kinagi na, "Adeni dikomu en upos, ked dán ti
bibig muwen sakay ti pusu muwen." En gustu na a kagiyán
ay en upos a impangaral mi tungkul ten pánnampalataya.
9 Ni ipahayag mu ten bibig mu a ti Jesus en Panginoon sakay
manampalataya ka ti buu a pusu a siya ay biniyag a ruway
nen Diyos ay maligtas ka.
10 Gapu ni buu a pusu en pánnampalataya nen essa a tolay
ay imbilang siya nen Diyos a awan ti kasalanan. Sakay ni
magpahayag siya ten pamamag-itan nen bibig na ay maligtas.
11 Kinagi ten Kasulatan a, "Ni deyaman en sumampalataya
dikona ay awan mapasaniki."
12 Awan ti pagkakaiba en Judio hidi sakay en Hentil hidi.
Eessa la en Panginoon nen atanan sakay siya en mangatád ti
sagana ten atanan a dumulaw dikona.
13 Gapu kinagi nen Kasulatan a, "Maligtas en atanan a
dumulaw ten ngaran nen Panginoon."
14 Peru konya a dulawan nen tolay hidi en awan di panam-
palatayaan? Konya bi hidi a manampalataya ni awan hidi ti
masanig tungkul dikona? Sakay konya hidi a makapágsanig
tungkul dikona ni awan bi ti mangaral?
15 Sakay konya a makapangaral en deyaman ni awan bi
siya utusan? Ayun ten nakasulat ay, "Ánya dán ben ti ganda a
áelingán a pademát en mágtoldu hidi ten Maganda a Bareta!"
16 Peru awan atanan ay tummanggap ten Maganda a
Bareta. Kona háddi en kinagi ni Isaias, "Panginoon, deya en
naniwala ten kinagi mi hidi?"
17 Kaya en pánnampalataya ay risulta nen págsanig sakay en
págsanig ay risulta nen pángngaral tungkul kánni Cristo.

18 Peru tanung kuwid ay awan beman ti nakapágsanig?
Nakapágsanig ngani hidi! Gapu nesulat a, “Nasanig ten
atanan a lugar en boses di, sakay en bareta ay nasanig
hanggan ten ontok ni munduwiday.”
19 Iddi pa en essa ku a tanung: awan beman nakaintendi
en bansa a Israel? Tenhud pa ay tinábbig dán iyád ni Moises:
“Gamitán ku en bakán hidi a Israelita tánni sumeni kam.
Sakay gamitán ku en essa a bansa a mangmang tánni umiya-
mut kam.”
20 Matapang bi a kinagi ni Isaias a, “Netanák nen awan hidi
magaryok dikoku. Nagpahayagák ten awan hidi nagtanung-
tanung tungkul dikoku.”
21 Peru kona bi háddi en kinagi na tungkul ti Israel, “Ten buu
a maghapun ay nagurayák a mangtanggap ten essa a bansa a
makáttug ti págguluwan sakay ribeldi!”

11

Kinahabagan nen Diyos en Israel

1 Nadid, iddi tanung kuwid: Intakwil dán beman nen Diyos
en sadili na a banuwan? Awan! Sikán ay essa a Israelita
a gubwat ten lahi ni Abraham sakay kabilang ten lahi ni
Benjamin.
2 Awan intakwil nen Diyos en tolay hidi a pinili na dán
sapul pa ten sapul. Awan moy beman tukoy en kinagi nen
Kasulatan tungkul kánni Elias? Dummaing siya ten Diyos
kontra ten Israelita hidi.
3 Kinagi na, “Panginoon binunu di en propeta mu hidi
sakay rinábba di en págtutudan ti alay. Sikán la en nabiyag a
propeta, sakay gustuwák di pa a bunuwán!”
4 Peru ánya tábbigid dikona nen Diyos? “Nángwarakák para
ten sadili ku ti pittu a libu a lállaki a awan sumássamba ten
diyos-diyosan a ti Baal.”
5 Kona bi nadid a kasalukuyan, tehud palla a sasangan a ten
pinili hidi nen Diyos gapu ten habag na.
6 Pinili ngani hidi gapu ten habag na, bakán a gapu ten
gamet di. Gapu ni en págpili nen Diyos ay ayun ten gamet nen
tolay ay awan dán iyád makagi a kabaitan.
7 Ánya nadid? Awan naalap nen bansa a Israel en ginustu
di. En pinili la hidi i nagkamitid haád gapu makáttug en
págguluwan nen agum.
8 Kona ten nakasulat:
“Inátdenan hidi nen Diyos ti ispiritu a awan makabati oni
makaisip,
tehud hidi a mata a awan maketa
sakay bángbáng a awan makasanig,
hanggan nadid a panahun.”

9 Sakay kinagi bi ni David,
“Magin ekrot nakuwan sakay patibung en págpiyesta di,
essa a kepalulungan di sakay parusa dikodi.
10 Rumaburab nakuwan en mata di tánni awan hidi
maketa,
sakay magkábbung nakuwan hidi ti hirap mentras a biyag
hidi.”
11 Iddi bi en tanung ku nadid: En kákkelisi beman ti tama
a dilan ay tánni tulos a mawasak en Judio hidi? Awan! Nan,
gapu ten kasalanan di, en kaligtasan ay ummabut ten Hentil
hidi tánni sumeni en Israelita hidi dikodi.
12 Nadid, ni en kasalanan nen Israelita hidi ay nakapan-
gatád ti masagana a pagpapala ti munduwiday sakay en
kákkabagsak di ay nakapangatád ti masagana a pagpapala ten
Hentil hidi, konya pa wád ni sumoli dán ten Diyos en buu a
Israel!

En Kaligtasan nen Hentil hidi

13 Iddi nadid kagiyán kuwid dikomoy Hentil hidi. Gapu
apostolák para dikomoy, ipagmadikál ku en tungkulin ku.
14 Gamitán ku iyád tánni sumeni en kasa Judio ku hidi, tánni
maligtas maski ni en sangan dikodi.
15 Ni en pángtakwil dikodi ay nagin dilan tánni mesoli ten
Diyos i munduwiday, en pángtanggap dikodi nen Diyos ay
kona ten kákkabiyag a ruway nen patay hidi.
16 Ni banal en purumeru a tinapay a gubwat ten namasa a
arina ay kona bi hud en buu a namasa. Sakay ni en gamot nen
kayu ay banal, kona bi hud en pinget na hidi.
17 Ni kináttol en sangan a pinget nen kayu a olibo, sakay
en pinget nen olibo a tawtaw ay intongku ten ponan na.
Sikam a Hentil hidi ay kona ten tawtaw a olibo sakay nadid
ay makabahagi kamon ten matatag a biyag a ispirituwal nen
Judio hidi.
18 Alalahanán mu a bakán a siko en mangbiyag ten gamot
hidi, nan en gamot hidi en mangbiyag dikomu.
19 Kagiyán mu bi a, “Kináttol en pinget hidi tánni mekabiták.”
20 Tarud iyán. Kináttol hidi gapu awan hidi summam-
palataya ten Diyos, peru intongku ka gapu summampalataya
ka dikona. Kaya dyan ka magmadikál; nan magkahud ka ti
ánteng ten Diyos.
21 Gapu ni en tatarudan hidi a pinget ay awan sinayangan
nen Diyos, siko pa beman a kasayangan na?
22 Háddi tam a ketan en kabaitan nen Diyos sakay mahigpit
ten pághatul na. Maghatul siya a tehud a kaparusaan ten
nagkasala hidi dikona, peru mabait siya dikomoy ni manatili
kam ten kabaitan na. Ni awan, ay káttulán na kam bi.

23 En Judio hidi ay itongku na a ruway ten ponan ni sumampalataya hidi, gapu kaya iyud a gamitán nen Diyos.
24 Ni siko a pinget nen olibo a tawtaw ay netongku ten tunay a olibo, maski ni kontra ten tama a paraan, ay lalu a alistu a itongku ten ponan en tunay a pinget na.

Mahabag en Diyos ten Atanan

25 Kákkapatkaka hidi, tehud a essa a lihim a katutuhanan a gustu ku a matukuyan moy tánni awan magin mataas en pangileng moy ten sadili moy. En págmatigas nen Judio hidi ay pansamantala. Umalay la iyud a hanggan mabuu en bilang nen Hentil hidi a makaadeni ten Diyos.
26 Ni konahud, ay maligtas en buu a Israel, kona ten nakasulat:
"Maggubwat ti Zion en Tagapagligtas.
Ibutan na en kadukássan ten lahi ni Jacob.
27 Sakay iddi en magin kasunduwan ku dikodi
ni patawadán ku dán en kasalanan di hidi."
28 Gapu tinanggiyan nen Israelita hidi en Maganda a Bareta, nagin kadima hidi nen Diyos, sakay sikam a Hentil hidi en nakinabang. Peru gapu hidi en pinili nen Diyos, mahal na hidi, alang-alang ten ninunu di hidi.
29 Gapu awan magbabagu en Diyos tungkul ten kaluub na hidi sakay págdulaw.
30 Tenhud, sikam a Hentil hidi ay awan sumássunud ten Diyos, peru nadid, sikam ay nakatanggap ten habag nen Diyos dikona a summuway en Judio hidi.
31 Gapu ten habag nen Diyos a naranasan moy, ay sássuwayán bi nadid nen Judio hidi en Diyos, tánni maranasan di bi nadid en habag na.
32 Gapu pinabayan nen Diyos a maalipin nen kasalanan di en atanan a tolay tánni mepabati dikodi en habag na.

Papuri ten Diyos

33 Tunay ti kadikál en kayamanan nen Diyos! Awan masukat en karunungan na sakay kaalaman! Deya en makapángpaliwanag ten disisyon na hidi? Deya en makaintendi ten paraan na hidi? Kona ten nakasulat,
34 "Deya en makatukoy ten isip nen Panginoon?
Deya en maari a magin tagapayu na?
35 Deya en nakapangatád ti ányaman dikona
a dapat na a bayadan?"
36 Gapu en atanan a bagay ay gubwat dikona, ten pamamagitan na, sakay kao na. Kao na en karangalan a awan ti katapusan! Amen.

12

En Kákkabiyag ni Cristiano

1 Kaya ngani kákkapatkaka hidi, alang-alang ten sagana a habag nen Diyos dikotam, ipákpágguron ku dikomoy a iyalay moy i sadili moyen bilang biyag a alay, banal sakay makasaya ten Diyos. Iyád en karapatdapat a págsamba moy ten Diyos.

2 Dyan kam umayun ten lakad ni munduwiday. Umiba kam ten pamamag-itan nen págbagu moy ten isip moy tánni maintendiyan moy en kaluuban nen Diyos: ni ánya en maganda, makasaya sakay ganap.

3 Gapu ten kabaitan nen Diyos dikoku, ay kagiyán ku ten balang essa dikomoy, a dyan moy pahalagaan en sadili moy ti mas pa ten nerarapat. Nan, pakaisipán moy ti mapiyya en tatarudan a kalagayan moy ayun ten sukat nen pánnampalataya a kaluub nen Diyos ten balang essa dikomoy.

4 Ni konya a en bággi ay binuu nen makpal a bahagi, sakay iba-iba ti gamet en balang essa,

5 ay kona labi hud maski ni makpal kitam ay mabuu kitam ten eessa a bággi ni Cristo, sakay atanan tam ay bahagi nen balang essa.

6 Tummanggap kitam ti iba-iba a kaluub ayun ten kabaitan nen Diyos, kaya gamitán tam hidi iyán a kaluub. Ni en kaluub tam ay pággupos ti pahayag a gubwat ten Diyos ay magpahayag kitam ayun ten sukat nen pánnampalataya tam.

7 Ni págserbi en kaluub tam, ay magserbi kitam. Magtoldu en tummanggap ti kaluub ni págtoldu.

8 Magpabegsák ti isip en tolay a tehud a kaluub a págpabegsák ti isip. Ni pángngatád en kaluub moy ay mangatád kam a maluwag ten pusu moy, ni pagin-pinunu bi ay mamunu kam ti buu a págsikap. Ni káttulung en kaluub moy ay gamitán moy iyán a tehud a dikál a kasayaan.

9 Magmahalan kam ti tatarudan a págmahal. Kaiyamutan moy en madukás sakay mahalán moy en maganda.

10 Magmahalan kam bilang tunay a matátkaka sakay pahalagaan moy en agum ti mas pa ten págpahalaga di dikomoy.

11 Magpakasipag kam sakay dyan magin tamad. Magserbi kam ten Panginoon ti buu a pusu.

12 Magsaya kam gapu ten pag-asa moy, magtiyaga kam ten págdusa moy sakay pirmi kam a magdasal.

13 Tumulung kam ten pangangailangan nen kákkapatkaka hidi, sakay patulusán moy en kákkapatkaka a awan ti matulusan.

14 Idasal moy en mágga-usigán hidi dikomoy; idasal moy hidi bakán a sumpaán.

15 Mákpagsaya kam ten masaya hidi, sakay mákpaglungkut
kam ten malungkut hidi.
16 Magkaessa kam ti kaluuban. Dyan kam maghambug,
nan mákpággagum kam maski ten pubri hidi.
17 Dyan moy gantiyan ti madukás en nanggamet dikomoy ti
madukás. Magsikap kam a mabiyag ti marangal.
18 Ni maari, ay mákpággagum kam ti mapayapa ten atanan
a tolay.
19 Kákkapatkaka ku hidi, dyan kam gumanti. Ipabahala mu
dálla iyud ten iyamut nen Diyos. Gapu nakasulat a, "Kao ku
en kágganti, sikán en gumanti, kagi nen Panginoon."
20 Kaya, "Ni magaláp en kadima mu, ay pakanán mu. Ni
mauwaw, ay painomán mu. Ni magkakonahud ay masaniki
siya ten sadili na."
21 Dyan kam patalu ten madukás, nan taluwán moy ti
maganda en madukás.

13

Pággalang ten Pinunu hidi nen Gubiyernu

1 En balang essa ay dapat a pasakup ten pinunu hidi nen
gubiyernu, gapu awan ti gubiyernu a awan gubwat ten Diyos,
sakay en Diyos en nángtatag ti hidi iyád.
2 Kaya ngani, en lumaban ten gubiyernu ay kumalaban ten
intalaga nen Diyos; sakay parusaan hidi.
3 En pinunu hidi ay awan dapat a kantingan nen tolay a
mággamet ti maganda. En mággamet la hidi ti madukás en
dapat a manteng. Ni sala mu a manteng ten pinunu hidi, ay
maggamet ka ti maganda, sakay puriyán di ka.
4 Hidi ay tagapagserbi nen Diyos para ten kapiyyaan moy.
Peru ni maggamet ka ti madukás, ay dapat ka a manteng gapu
tehud hidi a kapangyariyan a magparusa. Tagapagserbi hidi
nen Diyos, a magparusa ten mággamet hidi ti madukás.
5 Kaya ngani, dapat a magpasakup kam dikodi, bakán la
a tánni awan kam maparusaan, nan alang-alang dán bi ten
konsensiya moy.
6 Iyán bi i dahilanid ni bakin a magbayad kam ti buwes. En
pinunu hidi nen gubiyernu ay tagapagserbi nen Diyos sakay
iyád en tungkulin di.
7 Iyatád moy ten balang essa en dapat a para dikona. Mag-
bayad kam ti buwes ten dapat a buwisan; igalang moy en
dapat a igalang sakay puriyán en dapat a papuriyan.

Tungkulin hidi ten Kaparehu a Tolay

8 Dyan kam magkahud ti sagutin ten deyaman, maliban ten
sagutin a magmahalan kam ten balang essa, gapu en magma-
hal ten kaparehu na a tolay ay sumunud ten Kautusan.
9 En utus hidi a kona ten, “Dyan ka mangalunya, dyan ka
mamunu, dyan ka magtakaw, dyan mu gustuwán a makao
mu en kao nen agum,” sakay en ányaman a utus a kona ti
hidi iyád ay mabuu a atanan ti eessa a utus, “Mahalán mu en
kaparehu mu a kona ten págmahal mu ten sadili mu.”
10 En magmahal ay awan maggamet ti madukás ten deya-
man, kaya en págmahal ay págtupad ten Kautusan.
11 Gamitán moy iyád, gapu tukoy moy a panahun dán para
lumukag kam. En págligtas dikotam ay mas adeni dán nadid
nan ten dikona a magsapul kitam a sumampalataya ten
Panginoon.
12 Máglalilipas dán en gibi sakay adeni dán a dumemlag.
Iyemang tamon a mággagamitán ti kona ten gamet nen tolay
hidi a ked ten kadiklámman sakay magin handa kitamon a
mabiyag ten demlag.
13 Mabiyag kitam ti tama a kákkabiyag a kona ten tolay hidi a
mabiyag ten demlag. Adeyuwan tamon en magulu a págsaya
sakay páglasing, kalaswaan sakay kahalayan, pákpágdadima
sakay kákkainggit.
14 En Panginoon a Jesu-Cristo i paghariyán moyid ten biyag
moy sakay dyan moy sunudán en hilig hidi nen bággi.

14

Dyan Moy Hatulan en Kapatkaka Moy

1 Tanggapán moy en mágkahina hidi ti pánnampalataya, sakay
dyan hatulan en sadili di a palagay.
2 Tehud a maniwala a maari siya a kuman ti maski ánya,
peru en mahina ti pánnampalataya ay atong la kákkanán naid.
3 Dyan imemenos nen kumákkan ti maski ni ánya en
kumákkan la ti atong. Sakay dyan bi hatulan nen kumákkan
la ti atong en kumákkan ti maski ánya, gapu tinanggap bi siya
nen Diyos.
4 Deya ka para maghatul ten tagapagserbi nen agum? En
panginoon na la i makahatulid ni karapatdapat siya oni
awan. Sakay mebilang siya a karapatdapat gapu kaya iyud
a gamitán nen Panginoon.
5 Tehud a mangpahalaga ten essa a aldew ti mas higit nan
en agum hidi a aldew. Tehud bi a magakala a pare-parehu en
atanan a aldew. Dapat a siguraduwán nen balang essa a tama
en disisyon na tungkul ti bagayid a iyád.
6 En mangpahalaga ten essa a aldew ay pahalagaan na iyád
alang-alang ten Panginoon. En kumákkan ti maski ni ánya ay

kuman alang-alang ten Panginoon, gapu magpasalamat siya ten Diyos. En awan bi kumákkan ten sangan a kalasi ni makan ay maggamet ti kona haud alang-alang bi ten Panginoon, sakay magpasalamat bi siya ten Diyos.

7 Awan ti deyaman dikotam a mabiyag oni matay a para la ten sadili na.
8 Ni biyag kitam, ay mabiyag kitam para ten Panginoon, sakay ni matay kitam, ay matay kitam para ten Panginoon. Kaya ngani, mabiyag kitam man oni matay, ay ten Panginoon kitam.
9 Gapu ti Cristo ay natay sakay nabiyag a ruway tánni magin Panginoon nen patay hidi sakay nen biyag hidi.
10 Peru siko, bakin hatulan mu en kapatkaka mu? Sakay siko, bakin bi i imemenos mu en kapatkaka mu? Atanan tam ay umatubeng ten pághatulan nen Diyos.
11 Gapu nakasulat a,

"Kinagi nen Panginoon, 'Gapu biyagák,
en atanan ay lumuhud ten atubengán ku,
sakay en balang essa ay magpuri ten Diyos.' "
12 Kaya panagutan tam ten Diyos en bagay hidi a gággamitán tam.

Dyan Magin Dahilan nen Págkasala nen Agum

13 Dyan kitamon maghatul ten balang essa. Dyan kitam dán bi magin dahilan nen págkasala nen kapatkaka tam.
14 Gapu ten pákpagkaessa ku ten Panginoon a ti Jesus, ay siguraduwák a awan ti madingát a makan. Peru ni deyaman en maniwala a madingát en ányaman a bagay, ay madingát ngani iyud dikona.
15 Kaya, ni gapu ten kákkanán mu ay mepahamak en kapatkaka mu, ay awan dán ayun ten págmahal en gággamitán mu. Dyan mu ipahamak en tolay a tinubus ten kákkatay ni Cristo gapu ten kákkanán mu.
16 Pakaingatan mu en bagay hidi a ten palagay mu ay tama a awan magin madukás.
17 Gapu en pághari nen Diyos ay bakán a tungkul ten makan oni mainom, nan tungkul iyád ten katuwiran, kapayapaan, sakay kasayaan a kaluub nen Banal a Ispiritu.
18 En magserbi kánni Cristo a kona hád en kaisipan na ay kasayaan nen Diyos sakay igalang nen tolay hidi.
19 Kaya pagsikapan tam a gamitán en bagay hidi a makapangatád ti kapayapaan sakay makapangpatibay ten pánnampalataya nen balang essa.
20 Dyan moy sidaán en tarabahu nen Diyos gapu la ten makan. Atanan ni makan ay malinis sakay maari a kanán.

Peru madukássid ay ni magkasala en agum gapu ten kákkanán mu.
21 Maganda ni dyan dálla kuman ti karni oni uminom ti alak
oni maggamet ti ányaman a magin dahilan nen págkasala nen
kapatkaka mu.
22 Siko la sakay en Diyos en dapat a makatukoy ten
pánniwala mu tungkul ti bagayid a hidi iyád. Pinagpala en
tolay a awan makonsensiya ni gamitán na en bagay hidi a
paniwalaan na a tama.
23 Peru ni deyaman en kuman a maski magalangan ay
nagkasala, gapu awan siya nagin matapat ten pánniwala na.
Kasalanan en páglabag ten sadili a pánniwala.

15

Pasayaán Mu en Agum Bakán a en Sadili Mu

1 Sikitam a mágkabegsák ti pánnampalataya, ay tulungan tam
en mágkahina hidi ti pánnampalataya. Bakán a en pangsadili
tam la a kasayaan isipán tamid.
2 Pagsikapan tam a atanan a gamitán en para ten kapiyyaan
nen kaparehu tam a mánnampalataya tánni bumegsák en
pánnampalataya na.
3 Gapu maski ti Cristo ay awan naghangad ti pangsadili na a
kasayaan, nan linimon na iyud; kona ten nakasulat a, "Sikán
en nakaranas ten pángnginsultu di dikomu."
4 Ányaman a nesulat tenhud, ay nesulat para kuma-
betu kitam, tánni ten pamamag-itan nen págtiis sakay ten
págpabegsákkan ti isip a gubwat ten kasulatan, ay magkahud
kitam ti pag-asa.
5 Ipagkaluub nakuwan nen Diyos, a mángngatád dikotam
ti katatagan sakay begsák isip, a mabiyag kam a tehud a
pamágkakaessa, ten págsunud ten halimbawa ni Cristo Jesus.
6 Ni magkakonahud ay magkaessa kam a magpuri ten Diyos
sakay Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Maganda a Bareta ay Para bi ten Hentil hidi

7 Ni konya kam a masaya a tinanggap ni Cristo ay tanggapán
moy bi en balang essa tánni mapapuriyan moy en Diyos.
8 Kagiyán ku dikomoy, ti Cristo ay nagserbi ten Judio hidi
tánni patunayan a en Diyos ay tapat, sakay tumáttupad ten
pangaku na hidi ten ninunu di hidi.
9 Sakay tánni en Hentil hidi ay magpuri bi ten Diyos gapu
ten habag na. Kona ten nakasulat a,
"Kaya puriyán taka ten atubengán nen Hentil hidi,
en karangalan mu ay ikansiyon ku,
en ngaran mu ay sambaán ku."
10 Kinagi na bi a,

“Magsaya kam, Hentil hidi, a kaguman nen banuwan na!”
11 Sakay kinagi na a ruway,
“Puriyán moy en Panginoon, sikam a Hentil hidi,
atanan a bansa ay magpuri dikona!”
12 Indagdag pa ni Isaias,
“Tehud a meenak ten lahi ni Jesse,
tánni maghari ten Hentil hidi,
siya en magin pag-asa di.”
13 Putatán kam nakuwan nen Diyos a pággubwatan ni pag-asa, ti kasayaan sakay kapayapaan ten pamamag-itan nen pánnampalataya moy dikona, tánni tulos-tulos a lumagu en pag-asa moy ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Banal a Ispiritu.

En Dahilan nen Págsulat ni Pablo

14 Kákkapatkaka, maniwalaák a tarud a sikam a mismu ay putat ti kabaitan sakay sapat a karunungan, kaya matolduwan moy en balang essa.
15 Konapamanhud, ti sulatid a iddi ay nagbegsák isipák a paalalahanan takam tungkul ten sangan a bagay. Ginamet ku iyád gapu ten kabaitan nen Diyos dikoku,
16 tánni magin tagapagserbi ni Cristo Jesus bilang padi ten Hentil hidi. Ipangaral ku dikodi en Maganda a Bareta nen Diyos tánni magin alay hidi a makasaya dikona, gapu hidi ay pinagin-banal dán nen Banal a Ispiritu.
17 Gapu kánni Cristo Jesus, en mepagmadikál ku ay en págserbi ku ten Diyos.
18 Awanák ti pinangahasan a ipagmadikál ni awan en ginamet ni Cristo tánni maakit en Hentil hidi a sumunud ten Diyos ten pamamag-itan ku, ten pamamag-itan nen upos sakay gamet ku,
19 ten tulung nen himala sakay makataka a bagay, sakay ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Ispiritu nen Diyos. Kaya impangaral ku en Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo ten buu a lugar, sapul ti Jerusalem hanggan ti Ilirico.
20 En gustu ku ay ipangaral iyád ten lugar hidi a awan palla ti tukoy kánni Cristo, tánni awanák mángpataknág ten pundasyon dán nen agum.
21 Gapu kona háddi en nakasulat,
“Makakilala en awan palla nakabareta tungkul dikona.
Makaintendi en awan palla nakasanig tungkul dikona.”

Balak ni Pablo a Bumisita ti Roma

22 Iyán dahilanid ni bakin a awanák metulo-tulos a angay haán dikomoy.
23 Peru nadid a tapos dán en tarabahu ku ti lugarid a iddi, sakay ta nanalay ku dán a gustu a makaangay haán,

24 ay asaan ku a mamágkaketa kitam kárroyot ku haán
a paangay ti Espanya. Asaan ku bi a tulunganák moy a
makademát haud káttapos tam a mamággagum ti sabadit a
panahun.
25 Peru nadid a kasalukuyan ay patamuwák ti Jerusalem
tánni itugán ku en tulung para ten kákkapatkaka hidi haud.
26 Gapu ginustu nen taga-Macedonia hidi sakay taga-Acaya
a magpatawid ti tulung para ten mágkahirap a kákkapatkaka ti
Jerusalem.
27 Masaya hidi a nanggamet ti iyud, sakay talaga ngani a
dapat di a gamitán. Gapu en Hentil hidi ay nabahagiyan
ten pagpapala hidi a ispirituwal nen Judio hidi, dapat la a
tulungan di en Judio hidi ten pamamag-itan nen pagpapala
di hidi a materyal.
28 Kaya pákketugán ku ti tulungiday hidi ten kákkapatkaka
tam ti Jerusalem, ay rumoyoták haán káangay ku ti Espanya.
29 Maniwalaák a káangay ku haán ay tawid ku en masagana
a pagpapala ni Cristo.
30 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkapatkaka hidi, alang-alang
ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo sakay ten págmahal nen
Ispiritu, a tulunganák moy ten pamamag-itan nen buu a pusu
a págdasal para dikoku.
31 Ipagdasal moy a maligtasák ten taga-Judea hidi a awan
sumampalataya sakay tanggapán nakuwan nen kákkapatkaka
ti Jerusalem en págserbi ku dikodi.
32 Ni magkakonahud, ni kaluuban nen Diyos ay masayaák
a dumemát haán sakay makaimang a kaguman moy.
33 Makaguman moy nakuwan en Diyos a pággubwatan ni
kapayapaan. Amen.

16

Pángngumusta

1 Ipagkatiwala ku dikomoy en kapatkaka tam a ti Febe, a
magserbi ten simbaan ti Cencrea.
2 Tanggapán moy siya alang-alang ten Panginoon, a kona
ten dapat tam a gamitán bilang matátkaka. Tulungan moy siya
ten ányaman a kailangan na, gapu makpal siya a natulungan,
sakay essaák ti hidi iyud.
3 Ikumustaák moy kánde Priscila ay ti Aquila, a kaparehu ku
a magserbi kánni Cristo Jesus.
4 Nakahanda hidi a matay para maligtasák la, sakay bakán
la sikán en magpasalamat dikodi, nan pati atanan a simbaan
nen Hentil hidi.
5 Ikumustaák moy bi ten mánnampalataya hidi a
mamagipun-ipun ten bilay di.

Ikumustaák moy bi ten mahal ku a amigu a ti Epeneto, siya
en dipalongu a summampalataya kánni Cristo ti Asia.
6 Ikumustaák moy bi kánni Maria a matiyaga a magserbi
para dikomoy.
7 Ikumustaák moy bi ten kaparehu ku hidi a Judio a de
Andronico ay ti Junia, a nakaguman ku a nepiresu; matenggi
hidi nen apostol hidi sakay dipalongu hidi a nagin Cristiano
nan sikán.
8 Ikumustaák moy bi kánni Ampliato a mahal ku ten Pangi-
noon,
9 kánni Urbano, a kaparehu tam a magserbi kánni Cristo,
sakay ten mahal ku a amigu a ti Estaquis.
10 Ikumustaák moy bi kánni Apeles a kilala a matapat kánni
Cristo, ten pamilya ni Aristobulo,
11 ten kaparehu ku a Judio a ti Herodion, sakay ten
kákkapatkaka hidi ten Panginoon ten pamilya ni Narciso.
12 Ikumustaák moy bi kánde Trifena ay ti Trifosa a magserbi
ten Panginoon, kona bi ten mahal ku a amigu a ti Persida a
tapat a nagserbi ten Panginoon.
13 Kumustaán ku bi ti Rufo a masipag a magserbi ten Pangi-
noon, sakay ten ina na a kumán ku dán bi a ina;
14 kona bi kánde Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas,
Hermas sakay ten kákkapatkaka a kaguman di.
15 Kumustaán ku bi de Filologo, Julia, Nereo sakay ten
kapatkaka na a bábbi, kona bi kánni Olimpas sakay ten atanan
a kapatkaka ten Diyos a kaguman di.
16 Mágbatiyan kam bilang matátkaka kánni Cristo.

Dagdag a Bilin

17 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkapatkaka hidi: magingat
kam ten mágpasapul hidi ti kampi-kampiyan sakay magin
dahilan nen káadág ten pánnampalataya gapu ten pángkontra di
ten toldu a tinanggap moy. Adeyuwan moy hidi.
18 I konaid hidi haán a tolay ay awan magserbi kánni Cristo
a Panginoon tam, nan ten makasadili di la a kagustuwan.
Itawtaw di en mahina hidi ti pággisipan ten pamamag-itan
nen mágkaganda sakay mágkatam-is di hidi a pággupos.
19 Balitadu kam ten pagkamasunurin moy kánni Cristo a
ikasaya ku. Peru gustu ku a magin matalinu kam tungkul ten
bagay hidi a maganda sakay magin awan kam ti tukoy ten
bagay hidi a mágkadukás.
20 En Diyos en bukal ni kapayapaan. Adeni na dán a
pasukuwán dikomoy ti Satanas.

Pagpalaán kam nen Panginoon a ti Jesu-Cristo

21 Kumusta kam ka la kagi ni Timoteo a kaguman ku a
magserbi, kona bi ten kákkapatkaka ku hidi a Judio a de Lucio,
Jason sakay Sosipatro.
22 Sikán a ti Tercio, a nángsulat ti sulatid a iyád, ay
mákkumusta bi dikomoy ten ngaran nen Panginoon.
23 Kumustaán kam ni Gayo a náktulusan ku, en bilay na ay
pággipun-ipunan nen atanan a mánnampalataya. Kumustaán
kam bi ni Erasto a tusureru nen banuwan, sakay nen kap-
atkaka tam a ti Cuarto.
24 [Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen Panginoon tam
a ti Jesu-Cristo. Amen.]

Katapusan a Págpuri

25 Puriyán en Diyos a makapagpabegsák ten pánnampalataya
moy a ayun ten Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo
a impangaral ku. Iyán a Maganda a Bareta ay lihim a netagu
ten nalay a panahun,
26 peru ten utus nen awan ti hanggan a Diyos ay nehayag
nadid ten atanan a bansa ten pamamag-itan nen insulat nen
propeta hidi, tánni sumampalataya sakay sumunud dikona
en atanan.
27 Puriyán tam en eessa a Diyos, ten pamamag-itan ni Jesu-
Cristo, en ganap a makaintendi ten atanan a bagay! Amen.

En Purumeru a Sulat ni Pablo ten TAGA-CORINTO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En layunin nen *Purumeru a Sulat ni Pablo ten Taga-Corinto hidi* ay talakayán en problema nen biyag sakay pánnampalataya a Cristiano a lummitaw ten simbaan a impataknág ni Pablo haud. Ti panahunid a iyud, ay essa a tanyag a banuwan ti Grecia en Corinto, sakay sentru a siyudad ni Acaya, a essa prubinsiya a Romano. Iyád a banuwan ay tanyag a maunlad ten págnigosyu sakay kabihasnan. Tanyag bi iyád a banuwan ti pángngalunya sakay ti kakpal ni sari-sari ni rilihiyon a ked haud.

En mahalaga hidi a paksa a tinalakay nen apostol ay en págkampi-kampiyan ten simbaan sakay en kássáddáp nen pángngalunya ten sangan a miyembru. Tinalakay bi háddi en problema a tungkul ten pákkabinga sakay en ugnayan nen lállaki hidi ten bábbi hidi, en pagkain hidi a nealay ten diyos-diyosan, kaayusan ten simbaan, en kaluub hidi nen Banal a Ispiritu, sakay en kákkabiyag a ruway. Malinaw a impeta ni Pablo ti sulatid a iyád ni ánya en toldu nen Maganda a Bareta tungkul ti hidi iyád a paksa.

Tinalakay ten kapitulu sapulu ay ti tállu, en pinakatanyag a bahagi ni libruwid a iyád, en págmahal bilang pinakamahalaga a kaluub nen Diyos ten anak na hidi.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-9
Págkampi-kampiyan ten mánnampalataya hidi 1:10-4:21
Pánggalunya sakay pákkabinga 5:1-7:14
En Cristiano hidi sakay en paganu hidi 8:1-11:1
En kákkabiyag sakay en págsamba ten simbaan 11:2-14:40
En kákkabiyag a ruway ni Cristo sakay nen mánnampalataya hidi 15:1-58
Tulung para ten kákkapatkaka hidi ti Judea 16:1-4
Sakay katapusan hidi a bilin 16:5-24

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a dinulaw ayun ten kaluuban nen Diyos tánni magin apostol ni Cristo Jesus, sakay gubwat kánni Sostenes a kapatkaka tam.

2 Para iyád ten simbaan nen Diyos a ked ti Corinto, sikam a pinili hidi nen Diyos a magin kao na ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni Cristo Jesus. Kumona bi ten atanan a tolay a ked ten atanan a lugar a dumulaw ten ngaran nen Panginoon a ti Jesu-Cristo, a Panginoon tam a atanan.

3 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan
a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay gubwat ten Panginoon
tam a ti Jesu-Cristo.

Pagpapala hidi a Gubwat kánni Cristo

4 Pirmiyák a magpasalamat ten Diyos gapu ten pagpapala
hidi a inyatád na dikomoy ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.
5 Gapu ten pákpagkaessa moy kánni Cristo, ay nagin
masagana kam ten atanan a bagay, magin ti pággupos sakay
kaalaman.
6 En katutuhanan a tungkul kánni Cristo ay malinaw a ketan
dikomoy,
7 kaya awan kam nagkulang ten ányaman a pagpapala a
ispirituwal, mentras a maguray kam ten kássoli nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo.
8 Gamitán na kam a matatag hanggan ten katapusan tánni
awan kam ti kapintasan ten aldew nen Panginoon tam a ti
Jesu-Cristo.
9 Matapat en Diyos a nangdulaw dikomoy tánni
mákpagkaessa ten Anak na a ti Jesu-Cristo a Panginoon tam.

En Págkampi-kampiyan ten Simbaan

10 Kákkapatkaka ku hidi, ipákpágguron ku dikomoy, ten
ngaran nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo, a magkaessa kam
sakay dyan kam mamagkampi-kampiyan, magin ti isip sakay
layunin.
11 Gapu imbareta dikoku nen kaguman hidi ni Cloe a
mamágdadema kam kan.
12 Iddi gustu kuwid a kagiyán: tehud a magkagi a, "Kánni
Pablowák;" tehud bi a magkagi a, "Kánni Apolosák." Tehud pa
a agum magkagi a, "Kánni Pedrowák," sakay tehud bi a iba bi
a magkagi a, "Kánni Cristowák."
13 Bakin? Nahati beman ti Cristo? Ti Pablo beman en
nepaku ten kudus para dikomoy? Bininyagan kam beman
ten ngaran na?
14 Salamat ten Diyos ta awanák ti bininyagan dikomoy
maliban la kánde Crispo sakay ti Gayo.
15 Kaya awan moy makagi a nabinyagan kam ten ngaran
ku.
16 Maala-ala ku bali, bininyagan ku bi en pamilya ni Es-
tefanas. Maliban dikodi ay awanák dán ti matandaan a
bininyagan ku.
17 Gapu inutusanák ni Cristo, bakán a para magbinyag
nan para mangaral ten Maganda a Bareta. Impangaral ku
ngani iyád, peru bakán a ten pamamag-itan nen pággupos
sakay karunungan ni tolay, tánni awan mawanan ti halaga en
kákkatay ni Cristo ten kudus.

Ti Cristo en Kapangyariyan sakay Karunungan nen Diyos

18 En mensahi a tungkul ten kákkatay ni Cristo ten kudus ay
kamangmangan para ten tolay hidi a tawtaw, peru iyád ay
kapangyariyan nen Diyos para dikotam a ligtas hidi.
19 Gapu nesulat a, "Sidaán ku en karunungan nen
mágkarunung hidi, sakay pawanan ku ti halaga en
katalinuwan nen mágkatalinu hidi."
20 Ánya nadid halagaid nen mágkarunung hidi, en maistu
hidi nen Kautusan, en mágkalalaki a dibatista ti panahunid a
iyád? Ipeta nen Diyos a en karunungan ti munduwiday ay
kahangalan la.
21 Gapu ten karunungan nen Diyos, ay awan na impakultad
a matukuyan siya nen tolay ten pamamag-itan nen karunun-
gan di. Nan ginustu na a iligtas en magpasakup hidi dikona
ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta a ipáppangaral mi, a
ten pangileng nen agum ay kahangalan.
22 En Judio hidi ay magaryok ti himala bilang katunayan.
Sakay karunungan bi en aryokán nen Griego hidi.
23 Peru en ipáppangaral mi ay ti Cristo a nepaku ten kudus,
a para ten Judio ay essa a kesángdulan sakay para ten Hentil
hidi ay kahangalan.
24 Peru ten dinulaw hidi nen Diyos, magin Judio man oni
Griego, ti Cristo en kapangyariyan sakay karunungan nen
Diyos.
25 Gapu en akala di a kahangalan nen Diyos ay karunungan
a mas higit ten karunungan nen tolay, sakay en akala di a
kahinaan nen Diyos ay begsák a mas higit ten begsák nen
tolay.
26 Kákkapatkaka hidi, alalahanán moy en kalagayan moy
dikona dulawán kam nen Diyos. Sasangan la dikomoy en
makagi a marunung, makapangyariyan sakay kabilang ten
tanyag hidi ayun ten pangileng nen tolay.
27 Peru pinili nen Diyos en nebilang hidi a hangal ti
munduwiday tánni ipatagama en mágkarunung, sakay
pinili na en nebilang hidi a mágkahina tánni ipatagama en
mágkabegsák.
28 Pinili na en mágkababa hidi a tolay, en awan hidi ti halaga,
sakay en mágkahina hidi ti munduwiday tánni pawanan ti
halaga en mágkataas hidi a tolay ti munduwiday.
29 Kaya awan ti deyaman a maari a magmadikál ten
atubengán nen Diyos.
30 Naggubwat dikona en biyag moy gapu ten pákpagkaessa
moy kánni Cristo Jesus, a siya en ginamet a karunungan
tam. Ten pamamag-itan na bi ay imbilang kitam a matuwid,
pinagin-banal sakay inligtas nen Diyos.

31 Kaya ngani, kona ten nesulat a, “En ginamet nen Panginoon en dapat a ipágmadikál nen masor a magmadikál.”

2

En Ipáppangaral ni Pablo

1 Kákkapatkaka hidi, dikona ummangayák haán, ay impahayag ku dikomoy en lihim nen Diyos bakán a ten pamamag-itan nen kalalakiyan ti pággupos oni mataas a karunungan.
2 Gapu dikona kedák haán, ay ginustu ku a awan ti agum a tenggiyán maliban kánni Jesu-Cristo a nepaku ten kudus.
3 Dikona kedák haán, ay nanghinaák sakay magpágpággák ti ánteng.
4 Ten pággupos ku sakay pángngaral ay awan ku pinurbaan a akitán takam ten pamamag-itan nen mágkaganda a pággupos sakay ten karunungan nen tolay, nan nangaralák ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Ispiritu.
5 Tánni en pánnampalataya moy ay metutuk ten kapangyariyan nen Diyos bakán a ten karunungan nen tolay.

En Karunungan nen Diyos

6 Peru ten mágkatatag dán hidi ti ispirituwal a biyag, ay mangaral kami ti upos nen karunungan, bakán a karunungan ni munduwiday, oni nen tagapamahala hidi ti munduwiday a en kapangyariyan di ay lumipas.
7 Peru en impangaral mi ay en lihim a karunungan nen Diyos a awan nehayag ten purumeru, a intalaga na dán para ten kapuriyan tam bagu pa lalangán i munduwiday.
8 Awan ti essa man ten tagapamahala hidi ti munduwiday en nakaintendi ti karununganid a iyud, gapu ni naintendiyan di iyud, ay awan di nakuwan impaku ten kudus en Panginoon nen kaluwalhatian.
9 Peru kona ten nesulat,
“Awan palla ti naketa, oni nakasanig,
awan palla bi inabut nen isip ni tolay,
en inhanda hidi nen Diyos para ten magmahal hidi dikona.”
10 Peru impakapospos dán iyád nen Diyos dikotam ten pamamag-itan nen Ispiritu. Suriyán nen Ispiritu en atanan a bagay, magin ten kadisaladan a layunin nen Diyos.
11 Gapu awan ti makatukoy ten áisipán nen essa a tolay maliban ten sadili na a ispiritu. Kona labi hud, awan ti makatukoy ten áisipán nen Diyos maliban ten Ispiritu nen Diyos.
12 En tinanggap tam ay bakán a ispiritu ni munduwiday nan en Ispiritu a gubwat ten Diyos, tánni maintendiyan tam en kaluub na hidi dikotam.

13 Kaya ngani, mangaral kami bakán a ten pamamag-itan
nen karunungan nen tolay, nan ten pamamag-itan nen Ispir-
itu. En ipáppaliwanag mi ay katutuhanan a ispirituwal para
ten páppágyanan hidi nen Ispiritu.
14 Gapu en tolay a awan páppágyanan nen Ispiritu ay umád
a tumanggap ti kaluub hidi a gubwat ten Ispiritu nen Diyos.
Para dikodi, ay kahangalan hidi iyud sakay awan di main-
tendiyan, gapu en bagay hidi a ispirituwal ay maintendiyan
la ti ispirituwal a paraan.
15 Siyasatán nen bawat tolay a páppágyanan nen Ispiritu en
atanan a bagay, peru awan ti deyaman a makapangsiyasat
dikona.
16 Kona ten kinagi nen kasulatan,
"Deya en makapángpaliwanag ten kaisipan nen Panginoon?
Deya en makapangpayu dikona?"
Peru ked dikotam en kaisipan ni Cristo.

3

En Tagapagserbi hidi nen Diyos

1 Kákkapatkaka hidi, awan takam makauron a kona ten tolay
hidi a tehud a Ispiritu. Kailangan a kaurunán takam a kona
ten tolay a mabiyag palla ayun ten kagustuwan nen bággi,
sakay anak palla ten pánnampalataya kánni Cristo.
2 Gatas en inyatád ku dikomoy tenhud, bakán a maktug a
makan, gapu awan moy palla iyud kaya. Peru hanggan nadid
ay awan moy palla kaya,
3 gapu manaig palla dikomoy en kagustuwan nen bággi.
I inggitan moyen sakay pamágdadema ay paketan a maka-
mundu kam palla sakay mabiyag a ayun ten kagustuwan nen
bággi.
4 Ni kagiyán nen essa a, "Kánni Pablowák," sakay en agum
ay, "Kánni Apolosák," awan beman mangpatunay iyán a
mabiyag kam palla ayun ten kagustuwan nen bággi?
5 Deya beman ti Apolos sakay deya ti Pablo? Tagapagserbi
kami la nen Diyos a ginamit na tánni akitán kam a sumam-
palataya kánni Cristo. Ginamet mi la a parehu en tungkulin a
inyatád nen Panginoon.
6 Sikán en nagmula, ti Apolos en nagdilig, peru en Diyos en
nagpatubu sakay nagpalagu.
7 Bakán a en nagmula oni en nagdilig en mahalaga nan en
Diyos, gapu siya en magpatubu sakay magpalagu.
8 En mágmula sakay ten mágdilig ay parehu la a tarabahador,
sakay balang essa ay tumanggap ti piremyu ayun ten ginamet
na.
9 Sikami ay parehu a tarabahador nen Diyos, sakay sikam
en mámmulaan na.

Sikam bi ay bilay nen Diyos.
10 Ayun ten kabaitan nen Diyos dikoku, ay sikán en
nángdátton ten pundasyon, kona ten essa a malalaki a
mágbilay. Iba bi en mángtulos a mangtapos ten bilay. Peru
dapat a magin maingat en balang essa,
11 gapu awan dán ti iba a pundasyon a maari a idátton
maliban ten nedátton dán, awan ti agum nan ti Jesu-Cristo.
12 Tehud a nagpataknág ti bilay a naggamit ti gintu, silber,
oni mahalaga a batu; tehud bi a naggamit ti kayu, lamon oni
yaut.
13 Matukuyan en kalasi nen gamet nen balang essa ten
Aldew nen Pághatul. Gapu mepeta ti Aldiwid a iyud ten
pamamag-itan nen apoy ni ánya a kalasi en ginamet nen
balang essa.
14 Ni en impataknág ten dibabew nen pundasyon ay awan
matutud, ay tumanggap ti piremyu en nángpataknág haud.
15 Peru ni matutud, ay mawanan siya ti piremyu. Maligtas
ngani siya, kaya la ay kumán a nagdaman siya ti apoy.
16 Awan moy beman tukoy a templo kam nen Diyos sakay
mágyan dikomoy en Ispiritu na?
17 Parusaan nen Diyos en deyaman a mangsida ten templo
na. Gapu banal en templo nen Diyos, sakay sikam i tem-
plowid a iyán.
18 Dyan dayaán nen deyaman en sadili na. Ni tehud a
magakala a matalinu siya ayun ti munduwiday, ay aminán
na a mangmang siya tánni magin tunay siya a marunung.
19 Gapu en karunungan ti munduwiday ay kamangmangan
ten pangileng nen Diyos. Kona ten nakasulat, “Dikáppán na
en mágkarunung hidi ten sadili di a kalokuwan.”
20 Sakay nakagi pa a, “Tukoy nen Panginoon a en isip nen
mágkarunung hidi ay awan ti kuwenta.”
21 Kaya dyan ipagmadikál nen deyaman en nagamet nen
tolay. Atananid a iyád ay para dikomoy,
22 ti Pablo, ti Apolos, sakay ti Pedro, i munduwiday, en
biyag, en kamatayan, en kasalukuyan, sakay en tamuwán;
atananid a iyád ay para dikomoy.
23 Sakay sikam ay para kánni Cristo, sakay ti Cristo bi ay
para ten Diyos.

4

En Apostol hidi ni Cristo

1 Nadid, dapat moy kami a tenggiyán a bilang tagapagserbi
ni Cristo sakay katiwala nen lihim hidi nen Diyos.
2 En katiwala ay kailangan a magin tapat ten amu na.

3 Awan ti ányaman dikoku ni hatulanák moy, oni hádya man a pághatulan ti tolay; maski sikán ay awan ku hatulan i sadili kuwidi.
4 Maski awan ti mangrendi ti konsensiya kuwidi, peru bakán a gustu naid a kagiyán a awanák ti kasalanan. En Panginoon en manghatul dikoku.
5 Kaya dyan kam maghatul a awan palla ten tama a panahun; maguray kam ten káddemát nen Panginoon. Siya en mánglantad ti hidi iyud a bagay a nadid ay netagu ten kadiklámman sakay mánghayag ten lihim hidi a kagustuwan nen balang essa. Ti panahunid a iyud, balang essa ay átdenan nen Diyos ti nerarapat a parangal.
6 Kákkapatkaka hidi, sikami ay ti Apolos en ginamit ku a halimbawa para ten pakinabang moy, tánni matukuyan moy en kahulugan nen kakagiyan a, "Sumunud kam ten patakaran." Dyan moy ipagmadikál en essa a tolay ni sestiyán moy labi en agum.
7 Konya kam a nakalamang ten agum? Awan beman atanan a ked dikomoy ay inyatád la nen Diyos? Ni konahud, ay bakin iháhhambug moy iyud a kumán a bakán a kaluub dikomoy?
8 Kontentu kamon bali! Mágkayaman kamon! Maghari kamon bali maski ni awan kami tummulung dikomoy! Nakuwan ay nagin hari kamon tánni maghari kami bi a kaguman moy.
9 Ten palagay ku, sikami a apostol hidi en ginamet nen Diyos a kababaan ten atanan a tolay. En kaparehu mi ay en tolay hidi a nahatulan ti kamatayan; áelingán ti munduwiday, áelingán nen anghel hidi sakay nen tolay hidi.
10 Mangmang kami alang-alang kánni Cristo; sikam ay mágkarunung gapu kánni Cristo! Mágkahina kami; sikam ay mágkabegsák. Immemenos kami; sikam ay pápparangalan!
11 Hanggan ti odasid a iddi, magaláp kami, mauwaw, sakay halus awan ti mesulot; páppahirapan kami sakay awan ti matulusan.
12 Magpakahirap kami a mágtatarabahuwán para ten kabiyagan mi. Idasal mi a pagpalaán en manglait hidi dikomi; ni usigán di kami, ay tiisán mi iyud.
13 Tábbigán mi la ti mágkaganda a upos en manginsultu hidi dikomi. Hanggan nadid ay kumán kami a madingát a tarapu, kababaan ti munduwiday.
14 Awan ku iyád insulat a para pasanikiyán takam, nan pangaralan bilang mahal ku hidi a anak.
15 Maski ni magkahud kam pa ti sapulu a libu a tagapagtoldu tungkul ten kákkabiyag ni Cristiano, ay eessa la i ama moyid. Gapu nagin anak takam ti pánnampalataya kánni Cristo

Jesus ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta a impangaral ku dikomoy.

16 Kaya ipákkekagbi ku dikomoy, arigán moy en halimbawa ku hidi.

17 Gapu ti iyád, ay pinaangay ku haán ti Timoteo, a mahal ku sakay tapat a anak ku ten Panginoon. Paalalahanan na kam ten patakaran nen biyag ku tungkul ten págsunud ku kánni Cristo Jesus. Hidi iyán a patakaran en itáttoldu ku ten balang simbaan ten atanan a lugar.

18 Magmadikál en sangan dikomoy gapu akala di ay awanák dán haán angay.

19 Peru ni ipagkaluub nen Panginoon, ay makademátták haán ti mas maagap. Ilingán ku la ni ánya a kapangyariyan i ipagmadikállid ni hidi iyán, bakán la a i kákkagiyán diyen.

20 Gapu en pághari nen Diyos ay bakán la a ten upos, nan ten kapangyariyan.

21 Ánya i gustu moyid? Angayák haán a tehud a tawid a págyabat, oni tehud a tawid a ispiritu ni págmahal sakay kahinahunan?

5

Parusa ten Mággamet ti Kahalayan

1 Nadid, nakademát dikoku en bareta a tehud kam a kakagumanan haán a naggamet ti kahalayan; inagum na en kabinga nen ama na. Maski ten paganu hidi ay awan di gamitán i konaid haán a kahalayan.

2 Sakay ipagmadikál moy pa! Dapat nakuwanid ay ikatagama moy sakay ikalungkut moy, i tolayid a kona haán ay dapat moy a ihiwalay ten grupu moy.

3 Maski ni adeyuwák dikomoy ay ked bi haán en ispiritu ku, kaya kumán labi a kedák haán. Hinatulan ku dán en nanggamet ti kona haán

4 ten ngaran nen Panginoon tam a ti Jesus. Ni magmiting kam ay kagumanák moy haán ti ispiritu, ten kapangyariyan nen Panginoon tam a ti Jesus,

5 ay iyatád moy kánni Satanas i tolayid a iyán tánni mepahamak en bággi na, sakay maligtas en ispiritu na ten aldew nen Panginoon.

6 Awan kam dapat a magmadikál. Awan moy beman tukoy en kakagiyan a, "Maari a paalsaán nen sabadit a págpaalsa en atanan a masaán moy a arina?"

7 Ibutan moy en dati a págpaalsa, en kasalanan, tánni magin malinis kam. Tánni konahud, ay meparehu kam ten bigu a namasa a arina a awan ti págpaalsa, ta talaga a kona kam

haud. Gapu nealay dán en Tupa tam a para ten Piyesta nen Aldew nen Káttalib a awan ti iba nan ti Cristo.
8 Kaya ipagsaya tam en Piyesta nen Aldew nen Káttalib, bakán a ten pamamag-itan nen tinapay a tehud a dati a págpaalsa a simbulu nen kadukássan sakay kahalayan, nan ten pamamag-itan nen tinapay a awan ti págpaalsa, en tinapay nen kalinisan sakay katapatan.

9 Kinagi ku ten sulat ku a dyan kamon mákpággagum ten tolay hidi a mángngalunya.
10 Bakán a en makamundu hidi a mángngalunya, sakim sakay mágtakaw, oni sumássamba ti diyos-diyosan en kagiyán ku dikomoy. Gapu ni hidi i gustu kuwid a kagiyán ay kailangan a lumakad kam ti munduwiday tánni makaiwas kam dikodi.
11 En gustu ku a kagiyán dikomoy a dyan moy pákpággaguman ay en magkagi a Cristiano siya, peru mángngalunya, sakim, sumássamba ti diyos-diyosan, máglait, máglasing sakay mágtakaw. Dyan kam mákpággagum ten kona haán a kalasi ni tolay.

12-13 Sabagay, awanák ti karapatan a manghatul ten awan hidi Cristiano; en Diyos en manghatul dikodi. Awan beman en miyembru nen simbaan en dapat moy a hatulan? Kinagi ngani nen kasulatan a, "Ibutan moy ten grupu moy en madukás a tolay."

6

Ayusán en Dima nen Matátkaka a Cristiano

1 Ni tehud a reklamu en essa dikomoy a kontra ten kaparehu na a Cristiano, ay bakin iyangay na en reklamu na ten tagahatul hidi a awan Cristiano, embes a iyangay na ten pinili hidi nen Diyos en pággayus ten reklamu na?
2 Awan moy beman tukoy a en pinili hidi nen Diyos en manghatul ti munduwiday? Ni sikam manghatulid ti munduwiday, awan moy beman kaya a hatulan i kona laid haán ti kabadit a bagay?
3 Awan moy beman tukoy a sikitam i manghatulid ten anghel hidi? Iyud pa beman en bagay hidi a tehud a kaugnayan ti nadid a biyag!
4 Ni tehud kam a reklamu, ay bakin iyangay moy pa ten tolay hidi a awan tenggiyán nen simbaan?
5 Tumagama kam bi! Awan dálla beman ti maski ni essa dikomoy a makatukoy a mangayus ten dima ni matátkaka?
6 Bakin mamágkasuwan kam a matátkaka, ten atubengan pa beman nen tolay hidi a awan mánnampalataya?

7 En págkasu moy ten balang essa, ay essa dán a kákkatalu
dikomoy. Bakin awan moy dálla pabayan ni paggamitan di
kam ti madukás? Bakin awan moy dálla pabayan ni dinaya di
kam?
8 Kaya la ay sikam a mismu en mággamet ti madukás
sakay mágdaya, maski ten mismo moy a kapatkaka ti
pánnampalataya.
9 Awan moy beman tukoy a en makasalanan hidi ay awan
ti kabahagi ten kahariyan nen Diyos? Dyan moy dáddayaán
i sadili moyen! En mangalunya, págsamba ten diyos-diyosan,
sakay pákkabinga ti kaparehu na a lállaki sakay kaparehu na a
bábbi,
10 mágtakaw, sakim, máglasing, máglait ten kaparehu na a
tolay oni madaya, ay awan ti bahagi ten kahariyan nen Diyos.
11 Kona haán en agum dikomoy tenhud. Peru napatawad
kamon ten kasalanan moy hidi sakay pinagin-banal kamon
nen Diyos. Nawan dán en kasalanan moy ten pamamag-itan
nen ngaran nen Panginoon a ti Jesu-Cristo sakay ten Ispiritu
nen Diyos tam.

En Bággi Moy ay Templo nen Diyos

12 Tehud a magkagi a, "Malayaák a maggamet ti maski ánya."
Peru i tábbig ku biyid ay, "Awan atanan a bagay ay maka-
pangatád ti maganda." Maari ku labi kagiyán a, "Maariyák
a maggamet ti maski ánya," peru awanák magpaalipin ten
ányaman a bagay.
13 Kagiyán bi nen agum a, "En pagkain hidi ay para ten tiyan
ta en tiyan ay para bi ten pagkain." Tarud iyán! Peru parehu
la a sidaán nen Diyos hidi iyán. En bággi, ay bakán a para ten
pángngalunya nan para ten págserbi ten Panginoon, sakay en
Panginoon en mangalaga ten bággi.
14 Biniyag a ruway nen Diyos ti Jesus-Cristo, sakay maski
sikitam ay biyagán bi a ruway ten pamamag-itan nen kapang-
yariyan na.
15 Awan moy beman tukoy a en bággi moy hidi ay kabahagi
nen bággi ni Cristo? Alapán ku beman en bahagi nen bággi ni
Cristo tánni gamitán a kabahagi nen bággi nen belyas? Awan
maari!
16 Awan moy beman tukoy a magin essa en bággi nen belyas
sakay nen mangaladug dikona? Gapu kinagi nen kasulatan a,
"En duwwa ay magin essa a bággi."
17 Peru en mákpagkaessa ten Panginoon ay magin kaessa na
ti Ispiritu.
18 Kaya dyan kam mangalunya. En agum a kasalanan a
magamet nen tolay ay awan makaapektu ten bággi na, peru
en mangalunya ay kontra ten sadili na a bággi.

19 Awan moy beman tukoy a en bággi moy ay templo nen
Banal a Ispiritu a ked dikomoy sakay impagkaluub nen Diyos
dikomoy? Bakán moy dán a kao i bággi moyen;
20 gapu binali na kam ti dikál a halaga. Kaya gamitán moy i
bággi moyen tánni maparangalan en Diyos.

7

En Tanung Tungkul ten Pákkabinga

1 Nadid, tungkul ten insulat moy dikoku, i makagi kuwid ay
maganda ten essa a lállaki a dyan dán mákkabinga.
2 Peru tánni maiwasan en pángngalunya, bawat lállaki ay ti
bábbi ay dapat a magkahud ti sadili na a kabinga.
3 Dapat a tupadán nen lállaki en tungkulin na ten kabinga
na, sakay kona bi hud en gamitán nen bábbi.
4 Gapu bakán dán a en bábbi en tehud a karapatan ten sadili
na a bággi nan en kabinga na. Kona labi hud, bakán dán a
en lállaki en tehud a karapatan ten sadili na a bággi nan en
kabinga na.
5 Kaya dyan moy ikemot en sadili moy ten balang essa, mal-
iban la ni pagkasunduwan moy a dyan kam pala magaladug,
tánni meatád moy en panahun moy ten págdasal. Peru káttapos
ay magaladug kamon a ruway tánni awan kam matoksu ni
Satanas, gapu awan kamon makapagpugád ten sadili moy.
6 En kinagi ku dikomoy ay bakán a utus nan pággintendi ten
kalagayan moy.
7 Gustu ku nakuwan a en balang essa dikomoy ay
magkakona dikoku. Peru tehud a kaluub a gubwat ten Diyos
en balang essa. Sakay hidi iyád ay awan magkapare-parehu.
8 Iddi i makagi ku biyid ten awan hidi ti kabinga sakay
ten bábbi hidi a bilu: mas maganda pa ni awan dán hidi
mákkabinga a kaparehu ku.
9 Peru ni awan di mapugád en sadili di, ay mákkabinga
dálla hidi; mas maganda en mákkabinga nan ni awan hidi
makapagpugád ten sadili di gapu ten kákkasor di.
10 Iddi bi en utus ten tehud hidi a kabinga, bakán a gubwat
dikoku nan gubwat ten Panginoon: awan dapat a mákhiwalay
en bábbi ten kabinga na.
11 Peru ni mákhiwalay siya, ay manatili siya a awan ti
kabinga oni mákpagkasundu siya a ruway ten kabinga na.
Sakay dyan bi palayasán sakay hiwalayan nen lállaki en
kabinga na.
12 Para ten agum, iddi i makagi kuwid, sikán en nagkagi
bakán a en Panginoon: ni en essa a lállaki a mánnampalataya
ay tehud a kabinga a awan mánnampalataya sakay gustu nen

bábbi a tulos en pák-agum dikona, ay awan dapat a hiwalayan nen lállaki.
13 Ni en essa a bábbi a mánnampalataya ay tehud a kabinga a
awan mánnampalataya sakay gustu nen lállaki a tulos en pák-
agum dikona, ay awan dapat a hiwalayan nen bábbi.
14 Gapu en lállaki a awan mánnampalataya ay magin kara-
patdapat bi ten Diyos ten pamamag-itan nen kabinga na,
sakay en bábbi a awan mánnampalataya ay magin karapatda-
pat ten Diyos ten pamamag-itan nen kabinga na. Ni awan
magkakonahud ay magin madingát ten pangileng nen Diyos
ten anak di hidi. Peru en tatarudan, ay magin karapatdapat
hidi ten Diyos.
15 Peru ni masor a mákhiwalay en awan mánnampalataya
ten kabinga na a mánnampalataya, ay pabayan moy siya a
mákhiwalay. Ni magkakonahud, en hiniwalayan ay magin
malaya dán. Gapu dinulaw kam nen Diyos ten biyag a
mapayapa.
16 Peru, ánya la malay moyid, sikam a bábbi hidi, bakay
sikam i magin kasangkapanid tánni maligtas en kákkabinga
moy? Sakay sikam a lállaki hidi, bakay sikam i magin
kasangkapanid tánni maligtas en kákkabinga moy.

Magtulos-tulos ten Dati a Kalagayan ni Biyag

17 Mabiyag en balang essa ayun ten impagkaluub nen
Panginoon dikona, sakay magtulos siya ten dati a kalagayan
dikona a dulawán siya nen Panginoon. Iyád en itáttoldu ku ten
atanan a simbaan.
18 Ni en essa a lállaki ay turi dán dikona dinulaw nen Diyos,
ay dyan na dán ibutan en pagkaturi na. Sakay ni awan palla
naturi dikona awan palla dinulaw ay dyan dán siya paturi.
19 Awan dán ti halaga ni turi ka oni awan, nan en mahalaga
ay en kássunud ten utus hidi nen Diyos.
20 Magtulos-tulos en balang essa ten dati na a kalagayan ten
biyag na dikona dinulaw siya nen Diyos.
21 Siko beman ay alipin dikona dinulaw ka nen Diyos? Dyan
mu iyud isipán. Peru ni tehud ka a pagkakataun a makalaya,
ay samantalaán mu.
22 En essa alipin a dinulaw nen Panginoon ay malaya dán
gapu ten Panginoon. Kona labi hud, en tolay a malaya dikona
a dinulaw ni Cristo ay nagin alipin ni Cristo.
23 Dikál a halaga en nangtubus nen Diyos dikomoy; dyan
kam paalipin ten tolay hidi.
24 Kákkapatkaka hidi, ányaman en kalagayan nen biyag moy
dikona dinulaw kam, manatili kam ti iyud a kalagayan ten
pákpagkaessa moy ten Diyos.

Tungkul ten Awan hidi ti Kabinga sakay ten Bilu hidi

25 Nadid, tungkul dámman ten awan hidi ti kabinga, awanák ti makagi a utus a gubwat ten Panginoon. Peru bilang essa a tolay a mapagkatiwalaan gapu ten habag nen Panginoon, ay magbahagiyák dikomoy.

26 Gapu ti kahirapanid nadid a panahun, ten palagay ku ay maganda pa ni manatili en essa a tolay ten kalagayan na.

27 Siko beman ay lállaki a tehud dán a kabinga? Dyan ka máksina. Siko beman ay awan palla ti kabinga? Dyan ka dán magisip a mákkabinga.

28 Peru ni mákkabinga ka ay awan ka magkasala. Ni en essa a dalaga ay mákkabinga ay awan bi siya magkasala. Peru en mákkabinga ay makabati ti kahirapan ten biyag nadid, saiyád en gustu ku a maiwasan moy.

29 Saiddi en gustu ku a kagiyán, kákkapatkaka ku hidi, adeni dán en katapusan a panahun, kaya sapul nadid en tehud a kabinga ay mabiyag a kumán a awan ti kabinga;

30 en maghinagpis hidi ay kumán a awan maghinagpis, en masaya hidi ay kumán a awan masaya, en magbali ay kumán a awan ti ari-ariyan,

31 sakay en tehud a kapiyyaan ti munduwiday ay kumán a awan ti kapiyyaan. Gapu en atanan a ked ti munduwiday ay awan magmalay.

32 Gustu kuwid ay meadeyu kam ti kabalisaan ten biyag moy. En páppospusán nen lállaki a awan ti kabinga ay gamet hidi a para ten Panginoon, ni konya na maátdenan ti kasayaan en Panginoon.

33 Peru en páppospusán nen lállaki a tehud a kabinga ay en bagay hidi a ked ti munduwiday, ni konya na a maátdenan ti kasayaan en kabinga na,

34 kaya mahati en gustu na a gamitán. Ten awan ti kabinga a bábbi oni dalaga, en páppospusán na ay en bagay hidi a para ten Panginoon gapu gustu na melaan en buu na a biyag ten págserbi ten Panginoon. Peru en áisipán nen bábbi a tehud a kabinga ay en bagay hidi ti munduwiday, ni konya na a maátdenan ti kasayaan en kabinga na.

35 Kaya kinagi ku iyád ay tánni matulungan takam. Awan takam pakahigpitan; en gustu ku la ay meangay kam ti maayus a kákkabiyag sakay awan maabala en págserbi moy ten Panginoon.

36 Tungkul dámman ten magkatipan a nagkasundu a awan palla pakasal, ni inakala nen lállaki a masor dán a mák-aladug ten katipan na, a awan palla nerarapat, ay kailangan a magpakasal dán hidi. Itulos di en dati di a planu; awan kasalanan a magpakasal dán hidi.

37 Peru ni nagplanu siya a awan na dán pakasalan en
katipan na sakay awan bi napilitan la sakay makapagpugád
dán a tulos-tulos ay maganda iyud a planu.
38 I tarudid, maganda mákkabingaid, peru mas maganda en
awan mákkabinga.
39 En bábbi ay manatili ten kabinga na mentras biyag palla
iyud. Peru kákkatay nen lállaki ay malaya dán a mákkabinga en
bábbi maski ni deya en magustuwan na. Peru dapat ay ten
kaparehu na la ti pánnampalataya ten Panginoon.
40 Peru en makagi ku, ay mas lalu i kasayaan naid ni
manatili siya ten kalagayan na a bilu. Iyán en makagi ku,
sakay tukoy ku a ked dikoku en Ispiritu nen Diyos.

8

Tungkul ten Pagkain a Inyatang ten Diyos-diyosan

1 Nadid, ipaliwanag ku dikomoy en insulat moy a tungkul
ten pagkain hidi a neatang ten diyos-diyosan hidi. Tukoy
tam a "Tehud kitam a kaalaman a atanan." En kaalaman ay
makapánggiyya ten tolay a magmataas, peru en págmahal ay
magpatatag.
2 En magkagi a makpal siya a tukoy, ay siya en lubus a awan
ti tukoy.
3 Peru tukoy nen Diyos en deyaman a magmahal dikona.
4 Nadid tungkul ten kákkan ten pagkain a neatang ten
diyos-diyosan, tukoy tam a en diyos-diyosan hidi ay awan ti
katutuhanan, sakay tukoy tam a eessa la en Diyos.
5 Makpal a madulaw a diyos sakay panginoon dilanget man
oni ti lutaiday, peru awan ti essa man dikodi en tatarudan a
diyos oni panginoon.
6 Tehud kitam a eessa la a Diyos siya en Ama. Linalang na
en atanan a bagay sakay mabiyag kitam para dikona. Ti Jesu-
Cristo en mággeessa tam a Panginoon ginamet na en atanan,
sakay siya en nangatád ti biyag dikotam.
7 Peru awan atanan ay makatukoy ti iyád. Tehud a agum
a tolay a nasanay dán a sumamba ten diyos-diyosan hidi
tenhud, kaya hanggan nadid, ni kuman hidi ti konahud a
pagkain, akala diyid ay atang padi iyud ten diyos-diyosan.
Gapu kulang palla en kaalaman di, tukoy diyid ay nagkasala
hidi ni kuman hidi ti iyud.
8 En pagkain ay awan ti kaugnayan ten relasyon tam ten
Diyos. Awan ti mawan dikotam ni awan kitam kuman ti
konahud a pagkain, sakay awan bi ti maganda a meatád ni
kuman kitam ti hidi iyán.

9 Peru magingat kam, bakay ten kalayaan moy a kuman
ti ányaman a pagkain, ay magin dahilan nen págkasala nen
mágkahina palla hidi ti pánnampalataya.
10 Ni siko a tehud dán a sapat a kaalaman ay kuman ten
disalad nen templo nen diyos-diyosan hidi, sakay ketan ka
nen mágkahina palla hidi ti pánnampalataya, awan beman wád
hidi umarig a kuman ten neatang ten diyos-diyosan?
11 Gapu ten palagay mu a "kaalaman" ay nepahamak en
kapatkaka mu a mahina a tinubus bi nen kákkatay ni Cristo.
12 Ni magkakonahud, ay nagkasala kam kánni Cristo gapu
inggiyya moy en kákkapatkaka moy hidi a maggamet ten bagay
hidi a labag ten konsensiya di.
13 Kaya, ni gapu ten pagkain a karni ay magkasala en
kapatkaka ku, ay awanák dán kuman ti iyud, tánni awan siya
magkasala.

9

En Karapatan sakay Tungkulin nen Essa a Apostol

1 Awanák beman malaya? Awanák beman apostol? Awan
beman netan ku ti Jesus a Panginoon tam? Awan beman
sikam en bunga nen págserbi ku dikona?
2 Maski ni ten agum ay awanák di tenggiyán a apostol, peru
para dikomoy ay apostolák. Sakay gapu ten biyag moy a tehud
a pákpagkaessa ten Panginoon, ay sikam a mismu i katibayanid
a apostolák.
3 Kona háddi i káttábbig kuwid ten mágsasitaán hidi dikoku.
4 Awan kami beman ti karapatan a umasa ten simbaan ten
kabiyagan mi?
5 Awan kami beman ti karapatan a mángkuyug ten
kákkabinga mi a Cristiano a kona ten gággamitán nen agum
hidi a apostol, sakay kona ten kákkapatkaka nen Panginoon,
sakay ti Pedro?
6 Sikami beman la ay ti Bernabe awanid ti karapatan a
umimang a mágtatarabahuwán tánni mabiyag?
7 Deya beman a sundalu i bahalaid a maggastus ten sadili
na a kailangan mentras a magtarabahu siya? Deya a mágmula
ti ubas i awanid makaennam ten dipalongu a bunga nen
mula na? Sakay deya a mággalaga ti hayup awanid makaen-
nam ten gatas nen alaga na?
8 I kagiyán kuwidi dikomoy ay bakán la a gubwat ten isip
nen tolay, nan konahud en kinagi nen Kautusan.
9 Gapu nakasulat ten Kautusan ni Moises a, "Dyan mu
busalan en baka mentras a pagággik mu." Baka bemala
pospusánnid nen Diyos?

10 Awan beman sikitam en gustu na a kagiyán? Para iyád dikotam kaya nesulat, gapu en magaradu sakay en magággik ay parehu a umasa a tehud hidi a kabunong ten aniyán.
11 Minulaan mi kam ti ispirituwal a bagay, dikál dán beman dálla a bagay ni magani kami dikomoy ti materyal a pakinabang?
12 Ni en agum ay tehud a karapatan a mákbahagi dikomoy, mas lalu kami!

Konapamanhud awan mi ginamit iyád a karapatan. Nan tiniis mi en atanan tánni awan kami magin hadlang ten Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo.
13 Awan moy beman tukoy a en magserbi hidi ten Templo ay tumanggap ti pagkain a gubwat ten Templo, sakay en magserbi hidi ten pággalayan ay tehud a bahagi ten alay hidi?
14 Kona labi hud inyutus nen Panginoon ten tagapagtoldu hidi ten Maganda a Bareta a dapat hidi a mabiyag ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta.

15 Peru awan ku ginamit hidi iyád a karapatan, sakay awan takam sinulatan nadid tánni mággidák ti tulung dikomoy. Para dikoku ay gustuwán ku pa a matay nan ni mawan dikoku en bagay a mepagmadikál ku.
16 Awanák ti karapatan a magmadikál gapu ten pángngaral ku ten Maganda a Bareta. Gapu iyán ay tungkulin a neatád dikoku, sumpaánnák ni awan ku mepangaral en Maganda a Bareta!
17 Ni gamitán ku iyád ten sadili ku a kagustuwan ay maariyák a maguray ti upa. Peru gamitán ku iyád a bilang págtupad ten tungkulin a impagkatiwala dikoku nen Diyos.
18 Ánya nadid upa kuwid? Siya iddi: en mepangaral ku en Maganda a Bareta a awan ti bayad, sakay ten awan ku pángtanggap ten karapatan ku bilang mángngaral.
19 Malayaák sakay awanák alipin nen deyaman, peru ginamet ku en sadili ku a alipin nen atanan tánni makaakiták ti mas makpal para ten Panginoon.
20 Ni kedák ten Judio hidi ay mabiyagák a kona ten essa a Judio tánni maakit ku hidi. Maski awanák sakup nen Kautusan, ay nagpasakupák dálla alang-alang ten sakup hidi nen Kautusan, tánni meadeni ku hidi ten Diyos.
21 Kona labi hud ni kedák ten Hentil hidi a awan sakup nen Kautusan ni Moises ay kumánnák bi a Hentil tánni maakit ku bi hidi. Bakán bi a gustu naid a kagiyán ay awanák dán sumunud ten Kautusan nen Diyos, gapu sakupák nen kautusan ni Cristo.
22 Ni kedák ten mágkahina hidi ti pánnampalataya ay kumánnák bi a mahina ti pánnampalataya tánni maakit ku

hidi. Binumagayák ten atanan a tolay tánni meligtas ku maski sangan dálla dikodi ten atanan a paraan.

23 Gamitán ku hidi iyád alang-alang ten Maganda a Bareta, tánni makabahagiyák ten pagpapala hidi a gubwat haád.

24 Tukoy moy a en kaguman ten karera ay magginan a atanan, peru eessa la i makatanggapid ti piremyu! Kaya husayán moy a magginan tánni matanggap moy en piremyu.

25 Atanan ni magsanay a mággayam ay magpasakup ten mahigpit a disiplina, tánni makatanggap hidi ti piremyu a awan la magmalay, peru en piremyu a gustu tam a matanggap ay en awan ti katapusan.

26 Awanák magginan a awan ti tamuwán, sakay awanák bi sumuntuk ti parás.

27 Peru magsanayák sakay magpugád ten sadili ku, tánni awanák maibutan ten karera káttapos ku a mangaral ten agum.

10

Babala Kontra ten Diyos-diyosan hidi

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy en nangyari ten ninunu tam hidi ten panahun ni Moises. Linenduman hidi a atanan nen panganurin ten linakad di sakay ten káarabes di ten madidig a diget.

2 Sakay nabinyagan hidi a atanan ten panganurin ay ten diget bilang tagasunud ni Moises.

3 Kinuman hidi a atanan ti eessa a pagkain a ispirituwal,

4 sakay umminom hidi ti eessa a ispirituwal a dinom, gapu umminom hidi ten ispirituwal a batu a magsubaybay dikodi, iyud a batu ay ti Cristo.

5 Konapamanhud, ay awan nasaya en Diyos ten kakpalan dikodi. Kaya naessa-essa hidi a nágkatay ten parang.

6 Atananid iyud a nangyari ay babala dikotam, tánni awan tamon gustuwán en mágkadukás hidi a bagay a kona ten ginánggamet di.

7 Dyan kam sumamba ten diyos-diyosan hidi a kona ten ginamet nen agum dikodi. Kona ten nakasulat, "Mánggetnud en tolay hidi tánni kuman sakay uminom, sakay tumaknág tánni magsayaw."

8 Dyan kitam mangalunya a kona ten ginamet nen agum dikodi. Kaya duwapulu ay ti tállu a libu a tolay en natay ten maghapun la.

9 Dyan tam purbaan ti Cristo, a kona ten ginamet nen agum dikodi. Kaya nágkatay hidi dikona kinákkagat hidi ni kabiklatan.

10 Dyan kitam bi magreklamu a kona ten ginamet nen agum
dikodi, kaya binunu hidi nen anghel a mámmuksa.
11 Nangyari i atananid a iyud tánni babala ten agum, sakay
nesulat hidi iyád tánni sikitam a biyag hidi nadid a katapusan
a panahun ay matolduwan.
12 Kaya magingat en deyaman a magakala a mágtaknág siya,
ta bakay merakpa.
13 Awan palla ti pagsubuk a dummemát dikomoy a awan
dinanas nen atanan a tolay. Peru tapat en Diyos, awan na
pakultadan a subukán kam ten awan moy makaya. Nan
káddemát nen pagsubuk ay atáddan na kam ti begsák tánni
mapagtagumpayan moy iyud.
14 Kaya ngani mahal ku hidi a kákkapatkaka, dyan kam
sumamba ten diyos-diyosan hidi.
15 Iddi en makagi ku dikomoy, gapu tukoy ku a mágkatalinu
kam; sikamon en manghatul.
16 Awan beman en káinom tam ten tasa a ginamet ten
Pángngapon nen Panginoon a ipagpasalamat tam ten Diyos ay
pákbahagi ten digi ni Cristo? Sakay en kákkan tam ten tinapay
a tináppeng-táppeng ay pákbahagi ten bággi ni Cristo?
17 Kaya ngani, gapu essa la en tinapay, sikitam ay essa la a
bággi maski ni makpal kitam, gapu namagbaha-bahagi tam
en eessa a tinapay.
18 Ilingán moy en bansa a Israel. Awan beman en kuman
ten alay ay kabahagi ten gággamitán ten altar?
19 Gustu ku bemanid a kagiyán ay en diyos-diyosan hidi oni
en pagkain a nealay ten diyos-diyosan hidi ay tehud a serbi?
20 Awan! En gustu ku a kagiyán, ay en paganu hidi ay
magalay ten dimonyo hidi, bakán a ten Diyos. Kaya awan ku
gustu a mákpagkaessa kam ten dimonyo hidi.
21 Awan kam maari a uminom ten tasa nen Panginoon
sakay ten tasa nen dimonyo hidi. Sakay awan kam bi maari a
kuman ten lamisaan nen Panginoon sakay ten lamisaan nen
dimonyo hidi.
22 Gustu tam beman a mangimon en Panginoon? Ti palagay
moy bemanid ay mas makapangyariyan kitam nan siya?
23 Tehud a magkagi ti kona háddi, “Malayaák a maggamet
ti ányaman a bagay,” tarud iyud, peru awan atanan a bagay
ay makapangatád ti kapiyyaan. “Malayaák bi a maggamet ti
ányaman a bagay,” peru awan atanan a bagay ay makatulung.
24 Bakán a en para ten sadili moy en idipalongu moy, nan
para ten agum.
25 Ni mamali kam ti karni ten páglakuwan ay kanán moy,
sakay dyan kamon magtanung tánni awan mabalisa en kon-
sensiya moy.

26 Gapu kinagi na ten kautusan, “En luta sakay en atanan a
ked haád ay kao nen Panginoon.”
27 Mara ni imbitaan kam nen awan mánnampalataya sakay
gustu moy a umangay, ay kanán moy en ányaman a iyatubeng
di dikomoy, sakay dyan kamon magtanung pa tánni awan
mabalisa en konsensiya moy.
28 Peru ni tehud a magkagi dikomoy a, “Nealay iyád
ten diyos-diyosan,” dyan moy iyud kanán alang-alang ten
nángkagi dikomoy sakay ten konsensiya.
29 En gustu ku a kagiyán ay en konsensiya nen agum bakán
a en konsensiya moy.
Sakay kagiyán bi nen agum a, “Bakin hadlangan nen kon-
sensiya nen agum en kalayaan ku?
30 Ni pasalamatan ku en Diyos ten kanán ku, ay bakin
barángngánnák nen agum.”
31 Kaya, ányaman en gamitán moy, kuman kam man
oni uminom, ay gamitán moy atananid a iyud para ten
karangalan nen Diyos.
32 Dyan kam magin dahilan nen págkasala nen deyaman,
magin Judio hidi oni Hentil hidi oni ten kaguman moy hidi
ten simbaan nen Diyos.
33 Nan, arigán moy en gággamitán ku. Gustu ku a pasayaán
en balang essa ten atanan a gamitán ku. Awan ku idipalongu
en sadili ku a kapiyyaan nan en kapiyyaan nen agum, tánni
maligtas hidi.

11

1 Arigánnák moy a kona ten pángngarig ku kánni Cristo.

En Págbunbun ni Sumamba

2 Ipágmadikál takam gapu pirmiyák moy a maala-ala sakay
sássunudán moy en intáttoldu ku dikomoy.
3 Peru gustu ku a maintendiyan moy a ti Cristo en
nakasakup ten balang lállaki, en lállaki en nakasakup ten
kabinga na, sakay en Diyos en nakasakup kánni Cristo.
4 En lállaki a magdasal oni en magpahayag ti mensahi a
gubwat ten Diyos a tehud a bunbun ay makapangatád ti
kahihiyan kánni Cristo.
5 En bábbi bi a magdasal oni magpahayag ti mensahi a gub-
wat ten Diyos a awan ti bunbun ay maari a makapangatád ti
kahihiyan ten kabinga na, kumán dán bi siya a nagpapolpok.
6 Ni umád nen essa a bábbi a magbunbun ay magpapolpok
dálla. Peru makatagama para ten essa a bábbi ni polpok siya,
kaya dapat a magbunbun dálla siya.

7 Awan kailangan a magbunbun en lállaki gapu siya en mángpeta ten wangis sakay karangalan nen Diyos. Peru en bábbi ay mángpeta ten karangalan nen lállaki.
8 Gapu awan naggubwat en dipalongu a lállaki ten bábbi nan en bábbi en naggubwat ten lállaki.
9 Sakay awan linalang en lállaki a para ten bábbi nan en bábbi en linalang para ten lállaki.
10 Alang-alang ten anghel hidi, ay dapat a magbunbun en bábbi bilang tanda a siya ay sakup nen kabinga na.
11 Konapamanhud, ay ten pangileng nen Panginoon ay kailangan nen bábbi en lállaki sakay kailangan bi nen lállaki en bábbi.
12 Ni en dipalongu a bábbi ay naggubwat ten lállaki, ay kona labi hud en atanan a lállaki ay inyenak ni bábbi; sakay en atanan a bagay ay gubwat ten Diyos.

13 Sikamon en manghatul, maganda beman a áelingán ten essa a bábbi ni magdasal a awan ti bunbun?
14 Awan beman kaugaliyan dán a makatagama dikomoy en magtoldu a lállaki a magpalayon ti buuk?
15 Peru karangalan ten bábbi a magpalayon ti buuk. Gapu inyatád dikona en buuk na bilang bunbun na.
16 Peru ni tehud a masor pa a mákpagtalu tungkul ti iyád, ay awanák ti iba a makagi nan konahud en kaugaliyan mi, magin ten atanan a simbaan nen Diyos.

En Banal a Pangapon

17 Tungkul ti kagiyán kuwiday hidi nadid, ay awan takam maari a mepagmadikál gapu en pággipun-ipun moy ay lalu a makepadukás embes nakuwan a makapangatád ti maganda.
18 Purumeru, ay nabareta ku a mamagkampi-kampiyan kam ten pággipun-ipun moy. Maniwalaák a en agum a nasanig ku ay tatarudan.
19 Kailangan ngani a magbukud-bukud kam tánni matukuyan ni deya dikomoy en matapat hidi.
20 Kaya ten pággipun-ipun moy ay bakán a Banal a Pangapon nen Panginoon en kanán moy.
21 Gapu en balang essa dikomoy ay magapura dán a mangkan ten balon na, kaya magaláp dán en agum sakay lasing dán en agum.
22 Awan kam beman ti sadili a bilay tánni hud kam a kuman sakay maginom? Oni imemenos moy la en simbaan nen Diyos sakay pasanikiyán en mágkahirap? Ánya nadid gamitán kuwid? Puriyán takam beman gapu ti bagayid a iyud? Awan takam maari a puriyán!

23 Iddi en adal a natanggap ku ten Panginoon sakay iyatád
ku bi dikomoy: ti gibiyid a iyud a netokyon en Panginoon
Jesus ay nangalap siya ti tinapay,
24 nagpasalamat ten Diyos, sakay hinati-hati na iyud, sakay
kinagi na, "Iyád en bággi ku a mealay para dikomoy. Gamitán
moy iyád bilang pangala-ala moy dikoku."
25 Káttapos di a nangapon ay inalap na en tasa sakay kinagi
na, "I tasaid a iyád ay bigu a kasunduwan nen Diyos, a
patunayan nen digi ku. Kada inumán moy iyád, gamitán moy
a bilang pangala-ala dikoku."
26 Gapu ni kada kuman kam ti tinapayid a iyád sakay
uminom ti tasaid a iyád ay ipahayag moy en kákkatay nen
Panginoon hanggan ten kássoli na a ruway.
27 Ni deyaman en kuman ten tinapay sakay uminom ten
tasa nen Panginoon ten paraan a awan karapatdapat ay
nagkasala ten bággi sakay ten digi nen Panginoon.
28 Kaya dapat a siyasatán nen tolay en sadili na bagu a
kuman ten tinapay sakay uminom ten tasa.
29 Gapu ni deyaman en kuman sakay uminom a awan na
tenggiyán en kahalagaan nen bággi nen Panginoon ay kuman
sakay uminom ti hatul para ten sadili na.
30 Saiyán en dahilan ni bakin a mágkahina sakay masasaktin
en kakpalan dikomoy, sakay nágkatay dán ngani en agum.
31 Ni siyasatán tam pa en sadili tam, ay awan kitam hatulan
nen Panginoon.
32 Peru hatulan kitam nen Panginoon gapu ituwid na kitam,
tánni awan kitam maparusaan a kaguman ni munduwiday.
33 Kaya ngani, kákkapatkaka ku hidi, ni magipun-ipun kam a
kuman ay dapat a mamagurayan kam.
34 Ni tehud a magaláp dikomoy ay kuman pa siya ten bilay
na tánni awan umabut ti hatul a parusa en pamagipun-ipun
moy. Tungkul ten agum pa hidi a bagay, ay ayusán ku dálla
káddemát ku haán.

12

En Kaluub hidi nen Banal a Ispiritu

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, tungkul ten kaluub hidi nen
Banal a Ispiritu, ay gustu ku a magkahud kam ti tama a
kaalaman.
2 Tukoy moy a dikona awan kam palla mánnampalataya, ay
naniwala kam ten diyos-diyosan hidi a awan bi makapagu-
pos.
3 Kaya gustu ku a mapospusan moy a awan ti tolay a igiyya
nen Ispiritu nen Diyos a magkagi a, "Sumpaán ti Jesus!" Sakay

awan bi makagi nen deyaman a, “Panginoon ti Jesus,” ni awan igiyya nen Banal a Ispiritu.

4 Tehud a iba-iba a ispirituwal a kaluub. Peru eessa la en Ispiritu a mángkaluub ti hidi iyád.

5 Tehud a iba-iba a paraan ni págserbi, peru eessa la en Panginoon a pagserbiyan.

6 Tehud a iba-iba a kakayanan ten págserbi, peru eessa la en Diyos a mangatád ti kakayanan ten tolay hidi a magserbi.

7 En balang essa ay naátdenan ti kaluub a paketan a ked dikona en Ispiritu para ten kapiyyaan nen agum.

8 En agum dikotam ay napagkaluuban ti kakayanan a magupos ti mensahi ni karunungan. En agum ay napagkaluuban ti katalinuwan. Peru eessa la a Ispiritu en nángkaluub ti hidi iyád.

9 Iyud labi a Ispiritu en nángkaluub ten agum ti pánnampalataya ten Diyos, sakay ten agum ay en kapangyariyan a magpapiyya ten tehud hidi a saket.

10 Tehud a pinagkaluuban dikodi ti kapangyariyan a maggamet ti himala; tehud bi a pinagkaluuban ti kakayanan a magpahayag ti mensahi a gubwat ten Diyos, sakay tehud bi a pinagkaluuban ti kakayanan a makatukoy ni ánya a kaluub en gubwat ten Ispiritu, sakay ni ánya en bakán. Tehud bi a pinagkaluuban ti kakayanan a makapagupos ten iba-iba hidi a upos, sakay ten agum ay magpaliwanag ti hidi iyud a upos.

11 Peru essa la a Ispiritu en manggamet ti atananid a iyád sakay magbahagi ten iba-iba a kaluub ten balang essa, ayun ten kagustuwan na.

Essa a Bággi Peru Makpal a Bahagi

12 Ti Cristo ay kona ten essa a bággi a tehud a makpal a bahagi. Maski binuu ni iba-iba a bahagi, ay nanatili a eessa a bággi.

13 Atanan tam, magin Judio oni Hentil sakay alipin man oni malaya, ay nabinyagan ten eessa a Ispiritu tánni magin essa a bággi. Atanan tam ay pinainom ti eessa a Ispiritu.

14 En bággi ay binuu ni makpal a bahagi, bakán a essa la a bahagi.

15 Mara ni kagiyán nen básset a, “Bakánnák a lima, kaya awanák bahagi nen bággi,” awan beman kabahagi siya nen bággi?

16 Mara ni kagiyán nen bángbáng a, “Bakánnák a mata, kaya awanák bahagi nen bággi,” awan beman kabahagi siya nen bággi?

17 Ni purus a mata dálla en buu a bággi, konya dán a makasanig? Ni purus a bángbáng dálla en buu a bággi, konya dán a makaarub?

18 Peru inayus nen Diyos en balang bahagi nen bággi ayun
ten kaluuban na.
19 Ni en atanan a bahagi ay pare-parehu, ay awan iyán
makagi a essa a bággi.
20 Peru tatarudanid ay makpal a bahagi, peru eessa la a
bággi.
21 Kaya awan makagi nen mata ten lima a, "Awan taka
kailangan," kumona bi ten ulu, awan na makagi ten básset a,
"Awan taka kailangan."
22 Ti katunayan na, en bahagi hidi a kumán a mágkahina ay
siya pa en mas kailangan.
23 Sakay en bahagi hidi nen bággi a ten palagay tam a awan
mahalaga ay átdenan tam ti halaga. En bahagi hidi a awan
masiyadu a maganda ay siya en dapat tam a pagandaán ti
hustu.
24 Awan dán iyád kailangan a gamitán ten agum a bahagi
nen bággi tam a talaga a maganda dán. Dikona inayus nen
Diyos en bággi tam, ay inatáddan na ti higit a karangalan en
bahagi hidi a awan masiyadu a marangal,
25 tánni awan magkahud ti kampi-kampiyan, nan
mágmalasakitan en balang essa.
26 Ni en essa a bahagi ay masaketan, atanan di ay masake-
tan. Ni en essa a bahagi ay maparangalan, atanan di ay
masaya.
27 Sikam a atanan en eessa a bággi ni Cristo, sakay balang
essa dikomoy ay bahagi nen bággi na.
28 Nángdátton en Diyos ten simbaan ti purumeru, ay apos-
tol hidi; kumaduwwa, ay propeta hidi, sakay kumatállu, ay
maistu hidi. Nángdátton bi siya ti makagamet hidi ti himala,
makapagpapiyya hidi ti tehud a saket, tagatulung hidi, taga-
pangasiwa hidi, sakay makapagupos hidi ti iba-iba a upos.
29 Awan atanan ay apostol, propeta oni maistu. Awan
atanan ay naatáddan ti kakayanan a makagamet ti himala,
30 magpapiyya ten tehud a saket hidi, makapagupos ti iba-
iba upos oni mágpaliwanag ti hidi iyud a upos.
31 Kaya pagsikapan moy a gustuwán en kaluub hidi a mas
mahalaga.
Sakay nadid ay itoldu ku dikomoy en awan ti kaparehu ten
atanan.

13

En Págmahal

1 Nadid, makapagupusák man ten upos nen tolay hidi sakay
nen anghel hidi, ni awanák labi ti págmahal ay kumánnák
la a en batingtingan a magalingawngaw oni pompiyang a
matánnug.

2 Ni sikán man ay tehud a kakayanan a magpahayag
ten upos nen Diyos sakay mangintendi ten atanan a li-
him, ni tehudák man ten atanan a kaalaman sakay dikál a
pánnampalataya a kaya ku pa a paagtonán en bukid hidi, peru
ni awanák labi ti págmahal, ay awanák labi ti kuwenta.
3 Sakay maski ni ipagatád ku man en atanan a ari-ariyan ku
hidi, sakay iyalay ku man en bággi ku tánni tutudán, ni awanák
labi ti págmahal, awanák labi ti pakinabang!
4 En págmahal ay matiyaga sakay mabait, awan maáinggitán,
awan palalu sakay awan mapagmadikál,
5 awan madukás ti ugali, awan makasadili, awan
maáiyamután, sakay awan mágmula ti iyamut.
6 Awan na kasayaan en madukás a gamet, peru ikasaya na
en katutuhanan.
7 En págmahal ay mapagpatawad, tehud a tiwala, putat ti
pag-asa, sakay mapagtiis hanggan ten katapusan.
8 Matapos en kakayanan a magpahayag ten upos nen Diyos,
sakay umimang en kakayanan a magupos ti iba-iba hidi a
upos, mawan bi en karunungan, peru en págmahal ay awan
ti katapusan.
9 Awan palla hustu en kaalaman sakay kakayanan tam a
magpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos,
10 peru káddemát nen ganap, ay mawan en awan ganap.
11 Dikona a anakák palla, ay magupusák, magisip sakay
mangatuwiran a kona ten essa a anak. Nadid a tehudák dán
a idad, ay inibutan ku dán en isip anak.
12 Ti kasalukuyan, ay kumán a maraburab a letratu en
ketan tam ten aspehu, peru dumemát en aldew a makilala
tam en Diyos ti atubengan. Badit la en tukoy ku nadid; peru
dumemát en aldew a mahustu iyád a kaalaman, kona ten
hustu a pákkatenggi na dikoku.
13 Kaya i tálluwid a iyád ay manatili: en pánnampalataya, pag-
asa, sakay págmahal; peru en pinakadakila ti hidi iyád ay en
págmahal.

14

Tungkul ten Kaluub pa hidi nen Ispiritu

1 Pakagustuwán moy en págmahal! Hangadán moy en
kaluub hidi a ispirituwal, lalu dán en makapagpahayag ten
mensahi a gubwat ten Diyos.
2 En magupos ti iba-iba a upos ay ten Diyos a mákpágguron
bakán a ten tolay, gapu awan ti makaintendi dikona; peru
magupos siya ten lihim hidi ten tulung nen Banal a Ispiritu.

3 Peru en magpahayag bi ten mensahi a gubwat ten Diyos
ay magupos ten katolayan tánni patibayán en pánnampalataya
di, pabegsákkán en isip di sakay pasayaán.
4 En sadili a kákkabiyag a ispirituwal en palaguwán nen
magupos ti iba-iba a upos, peru en simbaan en palaguwán
nen magpahayag ten mensahi nen Diyos.
5 Gustu ku nakuwan a atanan moy ay makapagupos ti iba-
iba a upos, peru mas lalu a gustu ku a makapagpahayag kam
ten mensahi a gubwat ten Diyos. Mas mahalaga en magpa-
hayag ten mensahi a gubwat ten Diyos, nan ten makapagupos
ti iba-iba a upos, puwera la ni tehud a mángpaliwanag ten
kagiyán na, tánni makatulung ten kállagu nen simbaan.
6 Kaya, kákkapatkaka hidi, ni umangayák man haán sakay
magupos ti iba-iba upos dikomoy, ay ánya i pakinabang moyid
dikoku? Awan! Makinabang kam la ni tolduwan takam ten
pahayag hidi nen Diyos, sakay en tukoy ku hidi a tungkul
dikona, en mensahi hidi a gubwat ten Diyos, sakay en adal
hidi.
7 Magin ten instrumentu hidi a awan ti biyag a kona ten
plauta sakay alpa, konya a matukuyan nen deyaman ni ánya
en tugtug na ni awan bi malinaw en tánnug nen nota hidi?
8 Sakay ni awan malinaw en tánnug nen trumpeta a
págdulaw, deya i humandaid tánni lumaban?
9 Kona labi hud, konya a matukuyan nen agum ni ánya en
gustu moy a kagiyán ten kinagi moy ti iba-iba a upos ni awan
di bi maintendiyan? Kumán kam a nákpágguron ten parás.
10 Makpal a iba-iba upos ti munduwiday, sakay balang essa
ay tehud a kahulugan,
11 peru ni awanák malalaki ten upos a ginamit nen kauron
ku, ay awan kami magkaintendiyan.
12 Gapu gugustu moy a magkahud ten kaluub hidi nen
Ispiritu, ay sikapán moy a sumagana kam ten kaluub a maka-
pangpalagu ten simbaan.
13 Gapu háddi, ay kailangan a ipagdasal nen magupos ti iba-
iba a upos a átdenan bi siya ti kaluub a mángpaliwanag ten
kinagi na.
14 Ni magdasalák ti uposid a iyán, ay magdasal ngani en
ispiritu ku peru awan bi ti pakinabang en isip ku.
15 Ánya i dapat kuwid a gamitán? Magdasalák ten
pamamag-itan nen ispiritu ku, peru gamitán ku bi en isip
ku ten págdasal ku. Mágkansiyonák ten pamamag-itan nen
ispiritu, peru gamitán ku bi en isip ku ten págkansiyon ku.
16 Ni magpasalamat ka ten Diyos ten pamamag-itan nen
ispiritu la, konya a makakagi ti “Amen” en essa a tolay a ked
haud ni awan na maintendiyan en kákkagiyán mu?

17 Maganda en págpasalamat mu, peru awan makatulung ten kállagu nen biyag a ispirituwal nen agum.
18 Magpasalamaták ten Diyos gapu makapagupusák ti iba-iba a upos, a higit dikomoy a atanan.
19 Peru ten pamagipun-ipun ten simbaan, mas gustu ku pa a magupos ti limma a upos a maintendiyan sakay makapagtoldu ten agum, nan ten libu-libu a upos a awan bi maintendiyan.
20 Kákkapatkaka hidi, dyan kam magin isip anak. Magin kona kam ten anak a awan ti tukoy tungkul ten madukás, peru ten pággintendi moy ay arigán moy en mágkatanda.
21 Kona háddi en nakasulat ten Kautusan:
"Kinagi nen Panginoon,
'Magupusák ti banuwanid a iyád, ten pamamag-itan nen tolay hidi a tehud a iba a upos,
ten pamamag-itan nen bibig nen dayu hidi,
Peru awanák di padi sanigán.' "
22 Ni konahud, en kaluub a makapagupos ti iba-iba a upos ay essa a tanda para ten awan hidi mánnampalataya, bakán a ten mánnampalataya hidi. Peru en kaluub a makapagpahayag ti mensahi a gubwat ten Diyos ay tanda para ten mánnampalataya hidi, sakay bakán a ten awan hidi mánnampalataya.
23 Kaya ni ten pággipun-ipun ten simbaan ay magupos ti iba-iba a upos en atanan, sakay tehud a dumemát a katolayan a awan ti konahud a kaluub oni awan mánnampalataya, ay awan di beman wád kagiyán a nagareng kamon?
24 Peru ni en atanan ay magpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos, sakay dumemát haud en essa a awan makaintendi oni awan mánnampalataya, ay makilala na a siya ay makasalanan, sakay mabati na en tunay na a kalagayan.
25 Sakay matukuyan na en lihim ten pusu na. Kaya lumuhud siya a sumamba ten Diyos, sakay tulos na a kagiyán a, "Talaga a ked dikomoy en Diyos!"

Kaayusan ten Simbaan

26 Ánya nadid i gustuwid a kagiyán ni atananid a iyád, kákkapatkaka hidi? Ni ten pággipun-ipun moy ay tehud a mágkansiyon, tehud a magtoldu, tehud a magpahayag ten kaluuban nen Diyos, tehud a magupos ti iba-iba hidi a upos, sakay tehud bi a magpaliwanag ti iyud, gamitán moy hidi iyád a atanan para ten kállagu nen simbaan.
27 Ni tehud a magupos ti iba-iba a upos, tama dán en duwwa oni tállu a máglelewas sakay kailangan a tehud a mángpaliwanag ten kagiyán di.

28 Peru ni awan ti mángpaliwanag, ay tumahimik dálla en
nagupos ti iba-iba a upos sakay mákpágguron dálla siya ten
Diyos.
29 Pabayan a magupos en duwwa oni tállu a tolay a tehud a
kaluub a magpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos, sakay
suriyán bi nen agum en kagiyán di hidi.
30 Sakay ni en essa a mággetnud haud ay nakatanggap ti
pahayag a gubwat ten Diyos, umimang pala en magupos.
31 Gapu sikam a atanan ay maari a máglelewas a magpa-
hayag ten mensahi nen Diyos tánni kumabetu en atanan
sakay bumegsák en isip di.
32 En kaluub a magpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos
ay dapat a mapugád nen tehud a kaluub ti iyud,
33 gapu en Diyos ay awan masaya ten kaguluwan gapu siya
en Diyos nen kaayusan sakay kapayapaan.

Kona háddi en dapat a mangyari ten atanan a simbaan nen
tolay hidi nen Diyos.
34 En bábbi ay kailangan a tumahimik ten pággipun-ipun
ten simbaan. Gapu awan impakultad dikodi a magupos ten
pággipun-ipun di; kailangan hidi a pasakup, a kona ten nakagi
ten Kautusan.
35 Ni tehud hidi a gustu a matukuyan, ay magtanung hidi
ten kabinga di káddemát ten bilay di; gapu makasaniki a
magupos en essa a bábbi ten disalad nen simbaan.

36 Bakay bi en pangakala moy ay naggubwat dikomoy en
upos nen Diyos, oni bakay sikam la en nakatanggap?
37 Ni en pangakala nen deyaman ay nakatanggap siya
ti pahayag a gubwat ten Diyos, oni ányaman a kaluub nen
ispiritu, ay dapat na a tenggiyán a i sulat kuwidi dikomoy ay
utus nen Panginoon.
38 En awan mangtenggi háddi ay dyan moy bi tenggiyán.
39 Kaya, kákkapatkaka ku hidi, hangadán moy nakuwan a
makapagpahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos, peru dyan
moy bi ibawal en magupos ti iba-iba hidi a upos.
40 Kaya la, ay gamitán moy en atanan a bagay ten tama
sakay maayus a paraan.

15

En Kákkabiyag a Ruway ni Cristo

1 Kákkapatkaka ku hidi, ipaala-ala ku dikomoy nadid en
Maganda a Bareta a impangaral ku dikomoy. Iyád en Mag-
anda a Bareta a tinanggap moy, sakay nagin pundasyon nen
pánnampalataya moy.

2 Naligtas kam ten pamamag-itan ni iyád, ni magpakatibay
kam ten upos a impangaral ku dikomoy; gapu ni awan, ay
awan ti kuwenta en pánnampalataya moy.
3 Gapu inyatád ku dikomoy i adaliday a tunay ti halaga a
tinanggap ku labi: ti Cristo ay natay gapu ten kasalanan tam
hidi, bilang pangtupad ten kinagi na ten Kasulatan.
4 Inlábbáng siya sakay nabiyag a ruway ten katállu a aldew,
ayun bi ten Kasulatan.
5 Sakay pummeta siya kánni Pedro, káttapos ay ten sapulu
ay ti duwwa a apostol.
6 Káttapos, ay pummeta siya ten mahigit a limma a datos
a kákkapatkaka a namagipun-ipun. Kakpalan dikodi ay biyag
palla hanggan nadid, peru en agum ay natay dán.
7 Sakay pummeta bi siya kánni Santiago, kona bi ten atanan
a apostol.
8 Ten katapusan ay pummeta bi siya dikoku, maski ni
kapalagay kuwid ay en essa a anak a neenak a awan ka-
panahunan.
9 Gapu sikán en kababaan ten atanan a apostol; awanák
ngani karapatdapat a duluwán a apostol, gapu inusig ku en
simbaan nen Diyos.
10 Peru gapu ten kabaitan na dikoku, ay nagin apostolák,
sakay awan nawanan ti kuwenta iyád a kaluub na dikoku.
Ti katunayan na, ay nagtarabahuwák ti hustu nan hidi, peru
bakán iyád a gapu ten sadili ku a kakayanan nan gapu ten
kabaitan nen Diyos dikoku.
11 Kaya magin sikán oni hidi, ay iyád en ipáppangaral mi,
sakay pinaniwalaan moy.

En Kákkabiyag a Ruway nen Patay hidi

12 Nadid, ni ipáppangaral mi a ti Cristo ay nabiyag a ruway,
bakin a kagi nen agum dikomoy ay awan biyagán a ruway en
nágkatay hidi?
13 Ni tatarudan iyán, ay lumitaw a awan nabiyag a ruway ti
Cristo.
14 Sakay ni awan nabiyag a ruway ti Cristo, ay awan ti
kuwenta en pángngaral mi sakay awan bi ti pakinabang ten
pánnampalataya moy.
15 Ni konahud, ay lumitaw a mágkabuli kami a tistigu nen
Diyos gapu pinatunayan mi a biniyag a ruway nen Diyos ti
Cristo, peru awan bali, ni talaga a awan ti kákkabiyag a ruway
ten nágkatay hidi.
16 Ni awan biniyag a ruway en nágkatay hidi, ay awan bi
nabiyag a ruway ti Cristo.

17 Sakay ni awan nabiyag a ruway ti Cristo, ay awan palla
nalinisan en kasalanan moy sakay awan ti pakinabang ten
pánnampalataya moy.
18 Bakán la iyán, gustu naid a kagiyán ay en atanan a
nágkatay a mánnampalataya kánni Cristo ay nepahamak.
19 Ni en pag-asa tam kánni Cristo ay para la ti biyagid nadid,
ay sikitamon i kakakagbiyid ten atanan a tolay.

20 Peru nadid ta biniyag a ruway ti Cristo, saiyád i katu-
nayanid a biyagán a ruway en nágkatay hidi.
21 Ni konya a dummemát en kákkatay ten pamamag-itan
nen essa a tolay, ay kona labi hud, dummemát en kákkabiyag
a ruway ten pamamag-itan bi nen essa a tolay.
22 Gapu ni konya a matay en atanan gapu ten kaugnayan
kánni Adan, ay kona labi hud, mabiyag en atanan gapu ten
kaugnayan di kánni Cristo.
23 Peru en balang essa ay tehud a kanya-kanya a netakda a
panahun. Ti Cristo en kadipalonguwan ten atanan; káttapos,
en ked hidi kánni Cristo ten kássoli na a ruway.
24 Sakay dumemát en katapusan, ni neatád dán ni Cristo ten
Diyos Ama en kahariyan, káttapos na a matalu en atanan a
kahariyan, pamahalaan sakay kapangyariyan.
25 Gapu ti Cristo ay dapat a maghari hanggan a matalu na
sakay mapasuku en atanan a kadima na.
26 En kadimudyanan na a taluwán a kadima ay en ka-
matayan.
27 Gapu kinagi nen Kasulatan, “En atanan a bagay ay
sakupán nen Diyos ten kapangyariyan na.” Peru en upos a,
“atanan a bagay,” ay maliwanag a awan kaguman háddi en
Diyos gapu siya en nángdátton ten atanan a bagay ten disalad
nen kapangyariyan ni Cristo.
28 Ni en atanan a bagay ay nasakup dán nen kapang-
yariyan ni Cristo, ay en Anak dámman en magpasakup ten
kapangyariyan nen Diyos a nángdátton ten atanan a bagay ten
disalad nen kapangyariyan na. Ni konahud, ay maghari en
Diyos ten atanan.
29 Ni konahud, ay ánya halagaid nen págpabinyag nen tolay
hidi para ten nágkatay hidi? Ni talaga a awan biyagán a ruway
en nágkatay hidi, ay bakin nagpabinyag pa en tolay hidi alang-
alang dikodi?
30 Sakay bakin ked kami pa ti panganib a kalagayan ti
atanan a odas?
31 Kákkapatkaka ku hidi, kada aldew ay adeniyák ti kákkatay.
Kagiyán ku iyád gapu ipágmadikál takam alang-alang kánni
Cristo Jesus a Panginoon tam!

32 Ni en pákpaglaban ku ten mágkatapang a kadima ti Efeso
ay para ten tolay la, ánya i pakinabang kuwid? Ni awan
labi mabiyag a ruway en patay hidi, ay mas maganda pa ni
sunudán tam dálla i kakagiyanid a iddi: "Kuman kitam sakay
uminom, gapu ni ilaw, ay matay kitam."
33 Dyan kam padadaya. "En madukás a kaguman ay
makasida ti mágkaganda a ugali."
34 Magpakatinu kam sakay adággan moy en págkasala. Awan
matenggi nen agum dikomoy en Diyos. Kagiyán ku iyád tánni
mapasaniki kam.

En Idsura nen Bággi ten Kákkabiyag a Ruway

35 Peru tehud a magtanung, "Konya a mabiyag a ruway en
patay hidi? Ánya en magin idsura nen bággi di?"
36 Hangal! Awan mabiyag en bine a imula mentras awan
iyád matay.
37 Sakay en imula ay bakán a dikál dán, nan bine, a kona ten
butil nen trigo oni nen agum a bine.
38 En Diyos en mangatád ti bággi ti iyud a bine, ayun ten
kaluuban na; balang bine ay átdenan na ti tama a bággi.
39 Sakay awan pare-parehu en pilas nen linalang hidi a
tehud a biyag; iba en pilas nen tolay, iba en pilas nen hayup,
iba ten ibun hidi, sakay iba ten ikan hidi.
40 Tehud a bággi a panglanget sakay tehud bi a pangluta;
iba en kagandaan nen pangluta sakay iba en kagandaan nen
panglanget.
41 Iba en demlag nen aldew, iba bi en demlag nen bulan,
sakay iba bi en demlag nen biton hidi. Maski en biton hidi ay
awan pare-parehu en demlag di.
42 Kona labi haán ten kákkabiyag a ruway. En bággi a
inlábbáng ay marunot, peru awan marunot a awan ti katapu-
san en bággi a biniyag a ruway.
43 Madukás sakay awan ti kaya dikona a inlábbáng, maga-
nda sakay mabegsák ten kákkabiyag a ruway.
44 Inlábbáng a bággi a pangluta, mabiyag a ruway bilang
bággi a panglanget. Ni tehud a bággi a pangluta, tehud bi a
bággi a panglanget.
45 Kona háddi en nakasulat, ten kasulatan: "En purumeru a
tolay a ti Adan, ay linalang a inátdenan ti biyag," en dimudyan
a Adan ay Ispiritu a mangatád ti biyag.
46 Peru awan nágdipalongu en panglanget; en pangluta pa
bagu en panglanget.
47 En purumeru a Adan ay gubwat ti luta, gapu linalang
siya a gubwat ten alikabuk, en kaduwwa a Adan ay gubwat
dilanget.

48 En bággi a pangluta ay kona ten naggubwat ten luta; en
bággi a panglanget ay kona ten naggubwat dilanget.
49 Ni konya a nagin kaparehu kitam ten tolay a gubwat
ti lutaiday, ay magkakona kitam bi ten tolay a naggubwat
dilanget.
50 Iddi en gustu ku a kagiyán, kákkapatkaka ku hidi, en
binuu nen pilas sakay digi ay awan maari a makabahagi ten
kahariyan nen Diyos, sakay en bággi a pangluta ay awan
maari a magmana ti biyag a awan ti katapusan.
51 Essa a lihim i kagiyán kuwidi dikomoy, bakán a sikitam a
atanan ay matay peru atanan tam ay baguwán,
52 ten essa a saglit, ten essa a kisáp-mata, a kasabay nen
katapusan a tánnug nen trumpeta. Gapu ten káttánnug nen
trumpeta, mabiyag a ruway en patay hidi sakay awan dán
hidi matay a ruway. Baguwán kitam a atanan.
53 En bággi tam a marunot ay mapalitan ti awan marunot
sakay en bággi tam a matay ay mapalitan ti bággi a awan
matay.
54 Ni en marunot ay napalitan dán ti awan marunot, sakay
ni en tehud a kamatayan ay napalitan dán ti awan dán matay,
ay matupad dán en nakagi ten kasulatan: "Natalu dán en
kamatayan; nangyari dán en tagumpay!"
55 "Hádya dán, kamatayan, en tagumpay mu?
Hádya dán, kamatayan, en kamandag mu?"
56 En kamandag nen kamatayan ay en kasalanan, sakay en
begsák nen kasalanan ay maggubwat ten Kautusan.
57 Magpasalamat kitam ten Diyos gapu inatáddan na kitam ti
tagumpay ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo!
58 Kaya ngani, mahal ku hidi a kákkapatkaka, magpakatatag
kam a pirmi sakay dyan manghina. Magpakasipag kam
ten págserbi moy ten Panginoon, gapu tukoy moy a awan
masayang en pagud moy para dikona.

16

Tulung ten Kákkapatkaka ti Judea

1 Nadid, tungkul bi ten págpuron ti itulung ten kákkapatkaka ti
Judea, ay gamitán moy iyud a kona ten kinagi ku ten simbaan
hidi ti Galacia.
2 Kada purumeru a aldew nen simba, mángbukud en balang
essa ti bahagi nen kinita na, sakay ipunán na iyud para awan
dán kailangan a magagid pa ti tulung káddemát ku haán.
3 Káddemát ku haán, atáddan ku ti sulat en tolay hidi a piliyán
moy tánni mangtawid ten tulung moy ti Jerusalem.

4 Sakay ni kailangan a angayák bi haud, ay mákkuyugák dikodi.

En Planu hidi ni Pablo

5 Angayák haán kággubwat ku ti Macedonia, gapu naplanu ku a rumoyot haud.

6 Magmalayák haán sakay bakay háddák dán haán a mangámyan, tánni matulunganák moy ten balang angayan ku.

7 Awan ku gustu a rumoyoták la haán; nan gustu ku a magmalay ti sabadit, ni kaluuban nen Panginoon.

8 Peru en planu ku ay mágyan ti Efeso hanggan ten aldew ni Pentecostes.*

9 Tehud a maganda a pagkakataun háddi para ten págserbi tam, maski ni makpal a humadlang.

10 Káddemát haán ni Timoteo, ay ipeta moy dikona en maganda moy a págtanggap tánni pumapayapa en kaluuban na, gapu siya ay kaparehu ku a magserbi ten Panginoon.

11 Dyan moy siya imemenos, nan tulungan moy tánni makasoli siya háddi a tehud a kapayapaan, gapu áorayán ku siya a kaguman nen kákkapatkaka hidi.

12 Tungkul bi ten kapatkaka tam a ti Apolos, inuron ku siya ti maganda a angay bumisita haán a kaguman en agum a kákkapatkaka. Peru awan palla siya makaangay haán nadid. Saka dálla ni tehud dán a pagkakataun.

Pangkatapusan a Bilin

13 Magin handa kam sakay magpakatatag ten pánnampalataya moy. Magpakatapang kam sakay magpakatibay.

14 En atanan a gággamitán moy ay gamitán moy a tehud a págmahal.

15 Kákkapatkaka ku hidi, tukoy moy a en pamilya ni Estefanas en dipalongu a nakakilala ten Panginoon ti Acaya; sakay inlaan di en sadili di a magserbi ten tolay hidi nen Diyos. Ipákpágguron ku dikomoy

16 a magpasakup kam ten kona hidi dikodi, sakay ten deyaman a kaguman di a magpakahirap a magserbi.

17 Masayaák ten káddemát de Estefanas, Fortunato, sakay ti Acaico, gapu gamitán di en awan moy magamet para dikoku.

18 Hidi en nangpabegsák dikoku, a kona bi dikomoy. Pakahalagaan moy en kona hidi haán a kalasi ni tolay.

19 Kumustaán kam nen mánnampalataya hidi ti Asia. Kumustaán kam bi de Aquila ay ti Priscila, sakay nen kákkapatkaka hidi a mággipun-ipun ten bilay di ten ngaran nen Panginoon.

20 Kumustaán kam bi nen atanan a kákkapatkaka háddi.

---

* **16:8** ***Pentecostes:*** iyád ay en káddibábbi nen Banal a Ispiritu ten dipalongu hidi a mánnampalataya.

Mamágkumustaan kam bilang matátkaka kánni Cristo.
21 Sikán a ti Pablo en mismu a nángsulat ti iyád a págbati.
22 Sumpaán en deyaman a awan ti págmahal ten Panginoon!
Marana tha Dumemát ka dán nakuwan, Panginoon mi!
23 Pagpalaán kam nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesus.
24 Magkahud kam nakuwan a atanan ten págmahal ku, ten ngaran ni Cristo Jesus.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten TAGA-CORINTO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten Taga-Corinto hidi ay nesulat dikona a tehud a problema en apostol sakay en agum a miyembru nen simbaan ti Corinto. Tehud a sangan a tolay ti simbaanid a iyád a kumontra kánni Pablo, peru impabati la ni Pablo en kagustuwan na a mákpagkasundu dikodi, sakay impahayag na bi a magin masaya siya a tarud ni mangyari iyád.

Ten purumeru a bahagi nen sulat, ay tinalakay ni Pablo en kaugnayan na ten simbaan ti Corinto. Impaliwanag na ni bakin a masaket en káttábbig na ten pángmemenos sakay pángkontra nen simbaan dikona, sakay insaysay na en kasayaan na a bunga nen págsisi sakay págkasundu. Káttapos, ay kinagi na ten mánnampalataya hidi a mangatád hidi ti sagana a tulung ten maghirap hidi a kákkapatkaka ti Judea. Ten katapusan a bahagi ni sulatid a iyád, ay insurug ni Pablo en sadili na bilang apostol ten sangan a taga-Corinto a magkagi a hidi i tatarudanid a apostol bakán a ti Pablo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-11
Ti Pablo sakay en simbaan ti Corinto 1:12-7:16
En tulung ten kákkapatkaka hidi ti Judea 8:1-9:15
En págsurug ni Pablo ten karapatan na bilang essa apostol 10:1-13:10
Katapusan 13:11-13

1 Iddi a sulat ay gubwat kánni Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban nen Diyos sakay gubwat ten kapatkaka tam a ti Timoteo.

Para ten simbaan nen Diyos ti Corinto sakay ten tolay hidi nen Diyos a mágyan ti buu a Acaya.

2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

En Pasalamat ni Pablo

3 Puriyán tam en Diyos sakay Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo, en makákkagbiyán a Ama sakay Diyos a pirmi a mangparapara dikotam.

4 Paraparaán na kitam ni tehud kitam a kalungkutan, tánni maparapara tam bi en agum hidi a tehud a kalungkutan.

5 Gapu ni sakonya ti kakpal en kahirapan mi gapu ten pákpagkaessa mi kánni Cristo, ay sakona bi hud ti kakpal en pángparapara ni Cristo dikomi.
6 Ni maghirap kami man, ay para iyád ten kapiyyaan moy sakay kaligtasan. Ni naparapara kami ay maparapara kam bi tánni matággád moy en kahirapan a danasán moy a kona dikomi.
7 Kaya matibay en pag-asa mi para dikomoy, gapu tukoy mi a naghirap kam bi a kona ten pághirap mi, kaya paraparaán na kam bi a dikomi.
8 Kákkapatkaka, gustu mi a matukuyan moy en kahirapan hidi a naranasan mi ti Asia. Tunay ti dággi en naranasan mi, ngari-ngari kami dán a mawanan ti pag-asa a mabiyag.
9 Akala mi ay dummemát dán en odas mi. Peru nangyari iyud tánni awan kami magtiwala ten sadili mi nan ten Diyos a mangbiyag a ruway ten patay hidi.
10 Inligtas na kami ten banta ni kamatayan sakay tulos-tulos a ilálligtas, sakay umasa kami padi a tulos-tulos na a iligtas
11 ten tulung nen dasal moy hidi. Ni konahud, makpal en magpasalamat ten Diyos gapu ten pagpapala na dikomi bilang tábbig ten dasal nen kakpalan.

Nagbagu en Planu ni Pablo

12 Iddi en mepagmadikál mi sakay patunayan bi nen konsensiya mi: tapat sakay awan ti págwari-wari en pákpággagum mi ten atanan, lalu dán dikomoy. Peru nagamet mi iyád ten tulung nen Diyos bakán a ten pamamag-itan nen karunungan nen tolay.
13 Awanák ti isulat a ányaman dikomoy a awan moy kaya a basaán sakay intendiyán. Maintendiyan moy nakuwan iyud ti hustu,
14 a kona ten sabadit moy dán a pákkaintendi dikomi. Sakay ten kássoli nen Panginoon a Jesus, ay mepagmadikál moy kami a kona ten págmadikál mi dikomoy.
15 Siguraduwák ten planu ku a dipalonguwán takam a bisitaán. Ni magkakonahud ay pinagpala kam ten pumenduwwa a kábbisita ku dikomoy.
16 Gapu planu ku a rumoyot haán baguwák a angay ti Macedonia, kássoli ku ay rumoyoták dámman haán a ruway tánni matulunganák moy para ten káangay ku ti Judea.
17 Nadid, gapu beman a kona háddi en planu ku ay makagi moy dán a pabagu-baguwák ti isip? Konaák beman ten makamundu hidi, a kagiyán di a, "Uhu" sakay káttapos ay awan bálla bi?

18 Ni konya a en Diyos ay tapat, kona bi hud en upos ku
dikomoy, en “Uhu” ku nadid ay manatili a “Uhu.”
19 Gapu en Anak nen Diyos, a ti Jesu-Cristo a ipáppangaral
mi a de Silvano sakay Timoteo, ay bakán a “Uhu” káttapos ay
“Awan,” gapu siya ay pirmi a “Uhu.”
20 Gapu kánni Cristo en atanan a pangaku nen Diyos ay
pirmi a “Uhu.” Gapu dikona, ay makatábbig kitam ti “Amen”
para ten kapuriyan nen Diyos.
21 En Diyos en mangpabegsák dikomi sakay dikomoy ten
pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni Cristo, sakay siya bi en
nangpili dikomi.
22 Tinatakan na kami sakay pinagkaluuban ten Ispiritu na,
bilang katunayan a tupadán na en pangaku na hidi.
23 Tistigu ku en Diyos, tukoy na en ked ten pusu ku. Awanák
palla umangay haán ti Corinto gapu sikam bi en áisipán ku.
24 Awan mi kam gustu a diktaan ni ánya i dapat moyid
a paniwalaan, gapu tukoy mi a matatag kamon ten
pánnampalataya moy. Gustu mi la a tumulung tánni magin
masaya kam.

2

1 Sinadya ku a dyan pala angay haán tánni awan kam
magkahud a ruway ti kalungkutan.
2 Gapu ni atáddan takam ti kalungkutan, deya pa i mang-
pasayaid dikoku? Awan beman sikam labi?
3 Kaya nagsulaták pa dikomoy. Umáddák a maatáddan ti
kalungkutan en tolay hidi a dapat a mangpasaya dikoku ten
káangay ku haán. Gapu tukoy ku a ni masayaák ay masaya
kam bi.
4 Dikona sulatan takam, tunay ti lungkut en pusu ku sakay
mabalisa, sakay todu a luwa en tinumurug mentras isulat
ku iyud. Sinulatan takam bakán a tánni atáddan ti kalungku-
tan nan tánni ipabati ku dikomoy ni sakonya ti kadikál en
págmahal ku dikomoy.

Patawadán en Nagkasala

5 Nadid, ni tehud a nakapangatád ti kalungkutan ten deya-
man, ay bakán a sikán i nanggamitanid, nan sikam a atanan;
bakán a padikállán ku hidi iyád a bagay, peru i tatarudanid,
ay sikam i inátdenan naid ti kalungkutan.
6 Tama dán en págparusa a ginamet dikona nen kakpalan
dikomoy.
7 Dapat patawadán moy dán siya sakay pasayaán tánni
awan bi matuluyan a manghina ti isip.
8 Kaya pákkekagbi ku dikomoy a ipabati moy dikona a mahal
moy padi siya.

9 I essa paid a dahilan nen págsulat ku dikomoy tenhud, ay
purbaan kam sakay tukuyán ni sássunudán moy en atanan
nen ipáppangaral ku dikomoy.
10 Ni deyaman en pinatawad moy ay pinatawad ku dán bi.
En pinatawad ku, ni tehud man a dapaták a patawadán, ay
pinatawad ku ten atubengán ni Cristo, alang-alang dikomoy,
11 tánni awan kitam madaya ni Satanas sakay tukoy tam labi
en gustu na a mangyari.

Minabalisa ti Pablo ti Troas

12 Dikona dummemátták ti Troas para mangaral ten Ma-
ganda a Bareta tungkul kánni Cristo, ay inátdenanák nen
Panginoon ti maganda a pagkakataun tánni megamet iyud.
13 Peru mabalisaák a tarud gapu awan ku ketan ti Tito a
kapatkaka tam. Kaya nagpaalamák ten tolay hidi haud sakay
nagdiretsu ti Macedonia.

Nagtagumpay Gapu kánni Cristo

14 Peru salamat ten Diyos ta pirmi na kami a ikuyug ten
parada nen tagumpay ni Cristo, gapu ten pákpagkaessa mi
dikona. Ginamit kami nen Diyos para kumalat en pákkatenggi
kánni Cristo a kona ten kákkalat nen págpasárrub.
15 Gapu kumán kami a en masárrub a insenso a iyalay ni
Cristo ten Diyos. Sakay kumalat iyud ten maligtas hidi sakay
ten mepahamak hidi.
16 Ten mepahamak hidi, iyád ay kumán a buyok a makatay,
peru ten meligtas hidi, iyád ay masárrub a makapangatád ti
biyag. Deya en tehud a sapat a kakayanan a makagamet ten
kona hidi haád a bagay?
17 Awan kami kona ten agum hidi a inigosyu di en upos nen
Diyos. Nan, bilang inutusan nen Diyos sakay tagapagserbi ni
Cristo, buu a katapatan mi a ipáppangaral en upos na.

3

En Tagapagserbi hidi ten Bigu a Tipan

1 Ti palagay moy bemanid ay ipágmadikál mi dámman i sadili
miyidi? Kona kami beman ten agum a tolay a kailangan pa ti
sulat a rikumendasyon para dikomoy oni gubwat dikomoy?
2 Sikamon a mismu en rikumendasyon mi, nakasulat ten
pusu mi, matenggi sakay mabasa nen atanan a tolay.
3 Maliwanag a sikam en sulat ni Cristo a impatawid na ten
pamamag-itan mi. Awan insulat ten pamamag-itan ni tinta,
nan ten pamamag-itan nen Ispiritu ten Diyos a biyag, sakay
bakán a ten tináppeng hidi a batu nan ten pusu nen tolay hidi.
4 Makagi mi iyád gapu ten págtiwala mi ten Diyos ten
pamamag-itan ni Cristo.

5 Awan kami ti sapat a kakayanan para magamet mi iyád,
en kakayanan mi ay gubwat ten Diyos.
6 Inatáddan na kami ti kakayanan a magin tagapagserbi ten
bigu a tipan, essa a kasunduwan a awan neayun ten naka-
sulat ten Kautusan nan ten Ispiritu. Gapu en nakasulat ten
Kautusan ay makapangatád ti kamatayan, peru en Ispiritu ay
mangatád ti biyag.
7 Dikona inyatád en Kautusan a neukit ten tináppeng a batu,
ay nehayag en kaluwalhatian nen Diyos, kaya ngari-ngari a
awan maileng nen Israelita hidi en rupa ni Moises maski ni
en demlag nen rupa na ay pansamantala la. Ni en págserbi a
ayun ten nakasulat a Kautusan a mangatád ti kamatayan ay
dummemát a tehud a kaluwalhatian,
8 ay ánya pa wád en kaluwalhatian nen págserbi a ayun ten
Ispiritu?
9 Ni tehud a kaluwalhatian en págserbi a mangatád ti hatul a
kamatayan, ay lalu pa a maluwalhati en págserbi a makapan-
gatád ti kaligtasan.
10 Ti katunayan, maari tam a makagi a en dati a kaluwalha-
tian ay awan dán, gapu napalitan dán iyád ti higit a maluwal-
hati.
11 Ni tehud a kaluwalhatian en lummipas, ay mas lalu en
kaluwalhatian nen manatili a awan ti katapusan.
12 Gapu ti pag-asa miyid a iyád, ay mabegsák en pággisipan
mi.
13 Awan kami kona kánni Moises a nagbunbun ten rupa na
tánni awan ketan nen Israelita hidi en páglipas ni kaluwal-
hatiyanid a iyud.
14 Peru nagin maktug en págguluwan di, kaya hanggan nadid
ay ked palla i bunbunid a iyud mentras basaán di en dati a
tipan. Maibut la iyud a bunbun ten pákpagkaessa kánni Cristo.
15 Hanggan nadid, ay tehud palla a bunbun en isip di kada
basaán di en libru hidi ni Moises.
16 Peru ni umadeni en tolay ten Panginoon, mawan en
bunbun.
17 En Panginoon a nabanggit háddi ay en Ispiritu, sakay en
Ispiritu nen Panginoon en mangatád dikotam ti kalayaan.
18 Nadid ta naibut dán en bunbun, magdemlag ten rupa tam
en kaluwalhatian nen Panginoon. Sakay i kaluwalhatiyanid
a iyán ay gubwat ten Panginoon, a siya en Ispiritu, siya en
máng-agton dikotam hanggan magin kaparehu na.

4

En Kayamanan a Ispirituwal ten Pággasákkan a Gamet ti Lusak

1 Gapu ten kabaitan nen Diyos, ay inyatád na dikomi iyád a
tarabahu, kaya awan manghina en isip mi.
2 Inadággan mi dán en atanan a palihim sakay makasaniki
a gamet. Awan kami mangloku ten tolay hidi, sakay awan mi
purepáttán en upos nen Diyos. Nan hayagan mi a ipangaral
en katutuhanan, sakay tukoy iyád nen Diyos. Kaya handa
kami a pahatul maski kándeya.
3 Ni nabunbunan palla en Maganda a Bareta a ipáppangaral
mi, iyád ay nabunbunan la para ten awan hidi ligtas.
4 Awan hidi sumampalataya gapu en isip di ay nalinlang
nen madukás a diyos ni munduwiday. Tánni awan di metan
en demlag nen Maganda a Bareta tungkul ten kaluwalhatian
ni Cristo, a mismu a kaparehu nen Diyos.
5 Bakán a en sadili mi en ipáppangaral mi, nan ti Cristo Jesus
a Panginoon. Sakay sikami ay tagapagserbi moy alang-alang
kánni Jesus.
6 Gapu en Diyos a nagkagi a, "Magkahud ti demlag ten
kadiklámman," ay siya en nangatád ti demlag ten isip mi tánni
matenggi mi en kaluwalhatian nen Diyos a ketan ten rupa ni
Cristo.
7 Peru sikami a pinagkaluuban ti iyád a ispirituwal a kaya-
manan, ay kababaan la a pággasákkan a kona ten binga, tánni
ipakapospos iyád a dakila a kapangyariyan ay kao nen Diyos,
bakán mi a kao.
8 Páppahirapan di kami, peru awan kami summuku. Ni
mensan, mabalisa kami peru awan nawanan ti pag-asa.
9 Áusigán di kami, peru awan kami pinabayan nen Pangi-
noon. Metumba kami, peru umikat kami a ruway.
10 Pirmi a ked ti bággi miyiday en kákkatay ni Jesus, tánni ten
pamamag-itan ni bággi miyiday ay ketan en biyag na.
11 Mentras a biyag kami ay pirmi kami a ked ti panganib
alang-alang kánni Jesus, tánni ten pamamag-itan nen biyag mi
a tehud a kamatayan ay ketan en biyag na.
12 Sakay mentras a utay-utay kami a matay, sikam bi ay
magkahud ti biyag.
13 Kinagi ten Kasulatan a, "Magupusák gapu sumam-
palatayaák." Ti iyud labi a ispiritu ni pánnampalataya, magupos
kami bi gapu sumampalataya kami.
14 Gapu tukoy mi a en Diyos a nangbiyag a ruway ten Pangi-
noon a ti Jesus, ay siya labi en mangbiyag a ruway dikomi a
kaguman ni Jesus sakay iyangay na kitam ten páppágyanan na.
15 En atanan a págtatiis ku ay para iyád ten kapiyyaan moy,
tánni lalu a kumakpal en tolay a makatanggap ten kaluub hidi
nen Diyos, sakay makpal pa en magpasalamat sakay magpuri
dikona.

Mabiyag ti Pánnampalataya

16 Kaya awan kami manghina ti isip. Maski mahina en bággi
mi, ay tulos-tulos bi a bumegsák en ispiritu mi aldew-aldew.
17 En badit sakay pangsamantala a pághirap mi a táttiisán
nadid ay makapangatád ti kasayaan a awan ti katapusan
sakay awan ti kaparehu.
18 Kaya en pangileng mi ay nakatuun ten bagay hidi a
awan ketan, sakay bakán a ten bagay hidi a maáeleng. Gapu
pansamantala la en bagay hidi a ketan, peru awan ti katapu-
san en bagay hidi a awan ketan.

5

1 Tukoy tam a kapag nasida dán en tolda a páppágyanan tam
nadid, a gustu naid a kagiyán ay en bággi tam a makaluta, ay
tehud a bilay dilanget a awan masisida, essa bilay a ginamet
nen Diyos bakán a nen tolay.
2 Mágdadadaingán kitam mentras a ked kitam ti iyád a bággi,
sakay tunay en sor tam ten bilay a makalanget,
3 tánni mara mabihisan kitamon ti iyád ay awan kitam
kedemáttan a eklas.
4 Mentras a mágyan kitam palla ti iyád a tolda, ay maghirap
sakay mágdadadaingán, bakán a gapu gustu tam a adággan en
bággi tam a makaluta, nan gustu tam a mabaduwan ti bággi
a makalanget. Tánni magkakonahud, en biyag tam a tehud a
katapusan ay mapalitan ti biyag a awan ti katapusan.
5 En Diyos a mismu en nánghanda dikotam para ti iyád a
págbagu, sakay impagkaluub na dikotam en Ispiritu bilang
katunayan a iyád ay matupad.
6 Kaya pirmi a mabegsák en isip tam. Tukoy tam a men-
tras ked kitam palla ti makaluta a bággi, ay awan kitam
makasáddáp ten bilay a inhanda nen Panginoon.
7 Gapu nabiyag kitam ayun ten pánnampalataya ten Pangi-
noon, sakay bakán a ten bagay hidi a ketan.
8 Mabegsák ngani en isip tam a iwarak en bággi tam a
puwestu tam nadid, tánni makaguman tamon en Panginoon.
9 Kaya nadid, en gugustu tam ay magin makasaya dikona,
maski ni ked kitam ti makaluta a bággi oni ked kitamon
dikona.
10 Gapu sikitam a atanan ay umatubeng ten pághatul ni
Cristo, sakay tumanggap ti kapalit nen ginamet tam, maga-
nda man oni madukás, dikona ked kitam palla ti lutaiday.

Pák-amigu ten Diyos ten Pamamag-itan ni Cristo.

11 Kaya ngani, gapu tehud kami a ánteng ten Panginoon, ay
sikapán mi a akitán en tolay hidi a sumoli dikona. Tukoy nen

Diyos en tunay mi a pagkatolay, sakay inasaan ku bi a tunayák moy a kilala.

12 Bakán a gapu gustu mi a ipagmadikál a ruway dikomoy en sadili mi, nan gustu mi a atáddan mi kam ti katuwiran tánni mepagmadikál moy kami, tánni konahud ay matábbig moy en tolay hidi a awan ti mepagmadikál nan en bagay hidi a pangluwas sakay bakán a tunay a pagkatolay.

13 Ni kumán kami a nasidaan ti isip, iyud ay alang-alang ten Diyos. Sakay ni sikami ay matinu, iyud ay para ten kapiyyaan moy.

14 En págmahal ni Cristo en maghari dikomi, gapu masiguradu mi a tehud a essa a natay para ten atanan, kaya en atanan ay mebilang dán a patay.

15 Natay siya para ten atanan tánni en biyag hidi nadid ay awan dán mabiyag para ten sadili di, nan para kánni Cristo a natay sakay nabiyag a ruway para dikodi.

16 Kaya nadid, en pangileng tam ten atanan a tolay ay bakán a ayun ten pangileng nen tolay. Ten dipalongu ay konahud en pákkatenggi tam kánni Cristo, peru nadid ay bakán dán.

17 Kaya ni nákpagkaessa dán kánni Cristo en essa tolay, ay essa dán siya a bigu a linalang. Awan dán en dati na a pagkatolay napalitan dán ti bigu.

18 En Diyos en nanggamet ti atananid a iyád. Ten pamamag-itan ni Cristo, imbilang na kitam a amigu bakán dán a kadima, sakay pinili na kami tánni en agum hidi a tolay ay magin amigu na bi.

19 En gustu na a kagiyán, ay ten pamamag-itan ni Cristo, en tolay hidi ay imbilang nen Diyos a amigu, sakay kinalimunan na dán en kasalanan di hidi. Sakay sikami bi en indátton na a mágbareta.

20 Kaya sikami ay inutusan ni Cristo; en Diyos a mismu en mákpágguron dikomoy ten pamamag-itan mi. Mákpágguron kami dikomoy alang-alang kánni Cristo; a pabagu kam ten Diyos a magin amigu bakán a kadima.

21 Awan nagkasala ti Cristo, peru gapu dikotam, siya ay nebilang a makasalanan tánni ten pamamag-itan na ay magin matuwid kitam ten atubengán nen Diyos.

6

1 Nadid ta kaguman kami ten tarabahu nen Diyos, ipákpágguron mi dikomoy a dyan moy sayangán en kabaitan nen Diyos a iyáatád na dikomoy.

2 Gapu kinagi nen Diyos a,

“Ten tama a panahun sinanig taka,
ten aldew nen págligtas, tinulungan taka.”

Nadid dán en tama a panahun! Iyád dán en aldew nen págligtas!

3 Iniwasan mi a makagamet ti ányaman a ikasaket nen agum tánni awan mapintasan en págserbi mi.

4 Nan, nagsikap kami ten atanan a paraan a mepeta a sikami ay tagapagserbi nen Diyos, ten pamamag-itan nen matiyaga a págtiis mi ten atanan a kalasi nen pághirap, kapighatian sakay en kagipitan hidi.

5 Sikami ay hinaplit, impiresu, sakay binálbág. Naranasan mi a magtarabahu ti subra, en awan mátdug ti sagibi, sakay awan kuman ti sangan a aldew.

6 Nabiyag kami a malinis, tehud a kaalaman, págtiis, sakay kabaitan tánni makilala kami a tagapagserbi nen Diyos ten tulung nen Banal a Ispiritu sakay ten pamamag-itan nen tapat mi a págmahal,

7 matapat a pággupos, sakay ten kapangyariyan nen Diyos. En matuwid mi a ugali ay siya en armas mi a panglaban sakay pangdipensa ten sadili mi.

8 Naranasan mi a parangalan sakay sidaan ti pagkatolay, en imemenos sakay puriyán. Imbilang kami a mabuli, maski tatarudan en kagiyán mi;

9 imbilang a awan matenggi, maski ni matenggi di kami; imbilang a natay dán, peru biyag la; pápparusaan kami, peru awan kami matay.

10 Makagi kami a malungkut, peru pirmi a masaya; kumán a maghirap, peru pinayaman mi en kakpalan; kumán a lubulubus, peru sagana ten atanan a bagay.

11 Mahal mi hidi a kákkapatkaka ti Corinto, tapatan i pággupos miyiday dikomoy. Imbukas mi i pusu miyiday dikomoy.

12 Bakán a sikami en nángsiradu ten pusu mi dikomoy; nan sikam en nángsiradu ten pusu moy dikomi.

13 Mákpágguronák dikomoy a kona ten essa a ama, kaya ibukas moy nakuwan i pusu moyen, a kona ten ginamet mi dikomoy.

En Pákpággagum ten Awan hidi Mánnampalataya.

14 Dyan kam mákpagkaessa ten awan hidi mánnampalataya. Maari beman a magkaguman en tama ay ten madukás? Oni en demlag ay ten diklám?

15 Maari beman a magkasundu de Cristo ay ti Belial? Ánya en kaugnayan nen mánnampalataya ten awan mánnampalataya?

16 Oni nen Templo nen Diyos ten diyos-diyosan? Awan beman sikitam en templo nen Diyos a biyag? Siya dán bi en nagkagi a,

“Mákpágyanák dikodi

sakay mabiyagák a kaguman di,
Sikán en magin Diyos di,
sakay hidi ay magin tolay ku.
17 Kaya umadeyu kam dikodi,
humiwalay kam dikodi," kagi nen Panginoon.
"Dyan kam mákpággagum ten ányaman a madingát,
tánni tanggapán takam.
18 Sikán en magin ama moy,
sakay sikam ay magin anak ku hidi,
kinagi nen Panginoon a makapangyariyan ten atanan."

7

1 Mahal mi hidi a kákkapatkaka, gapu impangaku dikotam i bagayid a hidi iyád, ibutan tam en atanan bagay a makapagpadingát ten bággi tam sakay ten ispiritu tam. Sikapán tam a mabiyag a tehud a tunay a kabanalan sakay pággalang ten Diyos.

En Kasayaan ni Pablo

2 Atáddan moy kami ti lugar ti pusu moyen. Maski nikan ay awan mi pinerhisyu, sinidaan oni pinagsamantalaan en deyaman dikomoy.

3 Kinagi ku iyád bakán a tánni hatulan kam nan kona ten kinagi ku tenhud a, mahal mi kam a tarud sakay magkaguman kitam ten kákkabiyag ay ten kákkatay.

4 Dikál en tiwala ku dikomoy, pirmi takam a ipagmadikál! Ten atanan a táttiisán mi a hirap, en mabati ku ay begsák ni isip; putat ti kasayaan i pusu kuwiday.

5 Dikona ked kami ti Macedonia, ay awan kami labi nakaimang. Ten atanan a pagkakataun ay nakaranas kami ti matindi a hirap, págdusta nen awan hidi kaguman ten simbaan sakay ánteng en mabati mi ten pusu mi.

6 Peru en tehud hidi a kalungkutan ay awan pabayan nen Diyos; pinasaya na kami ten káddemát ni Tito.

7 Sakay bakán la a en káddemát na en nangpasaya dikomi. Maski en kabaitan a ginamet moy dikona ay makasaya bi dikomi. Imbareta na bi a tunay dán sor moyid a ketanák moy, en kalungkutan moy sakay págmalasakit dikoku, kaya nadagdagan i kasayaan kuwidi.

8 Awan ku pagsisiyan en págsulat ku dikomoy maski ni nakapangatád iyád ti kalungkutan dikomoy. Malungkuták ngani dikona natukuyan ku a nasaketan kam ti badit gapu ten sulat ku.

9 Nadid ay masayaák dán gapu i kalungkutanid a iyud en ginamit nen Diyos tánni magsisi kam sakay adággan en kasalanan moy, kaya awan kam nepadukás gapu dikomi.

10 Gapu en kalungkutan a gubwat ten Diyos ay magbunga
ti págsisi sakay magbagu tánni maligtas. Peru en kalungkutan
a gubwat ti munduwiday ay humayun ti kákkatay.
11 Ilingán moy ni ánya en bunga nen kalungkutan a gubwat
ten Diyos, nagin masikap kam sakay masigasig a ipeta moy a
awan kam ti kasalanan tungkul ti bagayid a hidi iyud. Naiya-
mut kam ten sadili moy; sakay nagkahud ti banal a ánteng.
Naammaw kam ten káddemát ku, nagkahud ti malasakit,
sakay ginustu moy a maparusaan en nagkasala! Impeta moy
ten atanan a paraan a awan kam ti tukoy ti bagayid a hidi
iyud.
12 Tukoy nen Diyos a en sulat ku dikomoy ay bakán a
gapu ten tolay a nagkasala oni ten tolay a nakagamitan ti
kasalanan, nan tánni metan moy ni sakonya en págmalasakit
moy dikomi.
13 Kaya en ginamet moy ay nakapangatád dikomi ti dikál a
kasayaan.
Sakay dikál en kasayaan mi gapu ten kasayaan a nabati ni
Tito a nakaguman kam.
14 Ipagmadikál takam dikona, sakay awanák bi napasaniki.
Gapu en atanan nen kinagi ku dikomoy ay tatarudan, sakay
napatunayan a tatarudan en atanan a kinákkagi ku kánni Tito
tungkul dikomoy.
15 Sakay mentras a maala-ala na en kássunud moy, lalu
kam bi a magin mahal na. Sakay awan na bi malimunan en
maganda a pángtanggap moy sakay pággalang dikona.
16 Sakay tunay kasayaan kuwidi gapu sikam ay mapagkati-
walaan ku.

8

En Pángngatád nen Cristiano

1 Kákkapatkaka hidi, gustu mi a matukuyan moy en impeta a
págmahal nen Diyos ten simbaan hidi ti Macedonia.
2 Nagdanas hidi ti matindi a kahirapan sakay iyád ay essa
a madággi a pagsubuk dikodi. Peru maski ni tunay dán en
pághirap di ay tunay padi hidi ti saya sakay tehud a kusa a
mangatád.
3 Nagkusa hidi a nangatád, bakán la a ayun ten kaya di, nan
subra pa hud. Tukoy ku iyád gapu
4 mahigpit di a impákpágguron dikomi a atáddan hidi
ti pagkakataun a tumulung ten kákkapatkaka hidi a taga-
Jerusalem.
5 Sakay mas pa ten inasaan mi, inlaan di en sadili di,
dipalongu ten Panginoon, sakay káttapos, ay dikomi, ayun ten
kaluuban nen Diyos.

6 Kaya impákpágguron mi kánni Tito, gapu siya i nagsapulid
ti iyád a tarabahu, a tulungan na kam hanggan ni magamet
moy en káttulung.
7 Nadid mentras a tanyag kam ten pánnampalataya, ten
pángngaral, ten karunungan, ten kasipagan, sakay ten
págmahal moy dikomi. Sikapán moy bi a magin tanyag ten
káttulung.
8 Bakán a utusan takam. Kagiyán ku la dikomoy en
gággamitán nen agum a káttulung tánni mapurbaan en katap-
atan nen págmahal moy.
9 Awan mepamen dikomoy en kabaitan nen Panginoon
tam a Jesu-Cristo, maski mayaman siya ay nagin pubri tánni
yumaman kam ten pamamag-itan nen pagkapubri na.
10 Kaya iddi i payu kuwid, itulos-tulos moy en nasapulan
moy a pángngatád ten taon hád. Sikam en nángdipalongu bakán
la a ten pággamet ti iyád nan magin ten págplanu.
11 Kaya itulos-tulos moy dán iyád! En págsumikap a impeta
moy tenhud ay itulos-tulos moy a hanggan matapos; man-
gatád kam ayun ten makaya moy.
12 Gapu ni buu ten pusu moy a mangatád ay tanggapán nen
Diyos en inyatád moy; awan na urayán a mangatád kam ten
awan moy kaya.
13 Awan ku gustu a magaanan en agum sakay sikam ay
madággiyan, nan tánni matulungan moy en balang essa.
14 Masagana kam nadid; dapat la a tulungan moy en man-
gailangan hidi. Ni sikam bi en mangailagan sakay hidi ay
masagana, hidi bi en tumulung dikomoy. Ni magkonahud ay
parehu kam a makatulung ten balang essa.
15 Kona ten kinagi ten Kasulatan a,
"En nagipun ti makpal ay awan summubra,
sakay en nagipun ti badit ay awan bi kinulang."

Ti Tito sakay ten Kaguman na hidi

16 Magpasalamaták ten Diyos gapu inátdenan na ti Tito ti
págmalasakit dikomoy, a kona ten págmalasakit ku dikomoy.
17 Bakán la a pinagustuwan en pákpágguron mi, nan ten
kagustuwan na a makatulung dikomoy, ay nagpirisenta pa a
siya en angay haán.
18 Pinákkuyug mi dikona en kapatkaka a igággalang ten
atanan a simbaan gapu ten pángngaral na ten Maganda a
Bareta.
19 Bakán la iyán! Pinili siya nen simbaan hidi tánni
mákpagbiyahi dikomi sakay tulungan na kami a mangasiwa ti
tarabahuwid a iyád. Iyád a págserbi ay para ten kadakilaan
nen Panginoon, sakay ten kagustuwan mi a makatulung
dikomoy.

20 Tunay en pággingat mi tánni awan ti makagi en agum
tungkul ten pángngasiwa mi ti iyád a dikál a kaluub.
21 En layunin mi ay magamet en tama, bakán la ten
pangileng nen Panginoon nan magin ten pangileng nen agum
a tolay.
22 Kaya pinaangay mi a kaguman di en essa tam pa a
kapatkaka a napurbaan mi dán ten makpal a pagkakataun,
sakay tunay en sor na a tumulung nadid gapu ten dikál a
págtiwala na dikomoy.
23 Tungkul kánni Tito, ay siya en kaguman ku ten káttulung
dikomoy. Tungkul bi ten kákkapatkaka hidi a kaguman na, hidi
ay apostol nen simbaan hidi para ten karangalan ni Cristo.
24 Kaya ipabati moy dikodi en tapat moy a págmahal tánni ke-
tan nen simbaan hidi a awan kami nagkamali ten págmadikál
mi tungkul dikomoy.

9

Tulung ten Kákkapatkaka hidi a Mangailangan

1 Awan dán kailangan a magsulaták pa dikomoy tungkul ten
káttulung ten kákkapatkaka hidi ten simbaan ti Judea.
2 Tukoy ku a handa kamon a tumulung, kaya ipagmadikál
takam ten taga-Macedonia hidi. En kinagi ku ay handa
kamon a taga-Acaya hidi ten nakalipas pa a taon, gapu hud
ay lalu hidi a summigasig ten págtulung.
3 Kaya pinágdipalongu ku dán haán en kákkapatkaka tam
hidi tánni awan kami masaniki ten págmadikál mi tungkul
dikomoy, sakay mehanda dán en tulung moy, kona ten kinagi
ku.
4 Bakay mepasaniki kami, lalu dán sikam ni tehud a taga-
Macedonia a mákkuyug dikoku sakay ketan di a awan kam
handa.
5 Kaya nákpágguronák ten kákkapatkaka hidi a págdipalongu
haán, tánni mehanda en tulung a impangaku moy. Ni
magkakonahud, ay ketan a buu a pusu en pángngatád moy
bakán a sapilitan.
6 Tandaan moy iyád: en magmula ti badit ay magani ti badit,
sakay en magmula ti makpal ay magani bi ti makpal.
7 En balang essa ay dapat a mangatád ayun ten kagustuwan
na, maluwag ten isip na sakay awan mapilitan la, gapu
gugustu nen Diyos en kusa a pángngatád a tehud a kasayaan.
8 Magamet nen Diyos a pasaganaán na kam ten atanan a
bagay, sakay higit pa ten pangangailangan moy tánni tehud
kam a magamit ten káttulung.
9 Kona ten nesulat,
“Siya ay mangatád ti libri ten pubri hidi;

en kabaitan na ay awan ti katapusan."
10 En Diyos a mangatád ten bine a imula sakay tinapay a
makan, ay siya labi en mangatád dikomoy ti bine sakay
magpalagu ti iyád tánni magbunga ti sagana en kabaitan moy.
11 Pasaganaán na kam ten atanan a bagay tánni lalu a makpal
kam a matulungan. Ni magkakonahud ay makpal en mag-
pasalamat ten Diyos gapu ten tulung a tawidán mi a iyatád
dikodi.
12 En káttulung moy ten kákkapatkaka hidi ay bakán la a maka-
pangatád ten pangangailangan di, nan magin dahilan pa nen
awan ti katapusan a págpasalamat di ten Diyos.
13 En buu a pusu moy a pángngatád dikodi sakay ten atanan,
en mangpatunay a matapat moy a sássunudán en Maganda a
Bareta ni Cristo. Gapu haán, ay magpuri hidi ten Diyos.
14 Kaya buu a págmahal di kam a idáddasal, gapu ten dakila a
kaluub nen Diyos dikomoy.
15 Salamat ten Diyos gapu ten kaluub na a awan ti kapantay!

10

Insurug ni Pablo en Págserbi Na

1 Sikán a ti Pablo, a kagi nen agum ay mapagpakumbaba
sakay mabait ni katubeng moy peru matapang ni adeyu,
ay mákpágguron dikomoy, alang-alang ten kapakumbabaan
sakay kabaitan ni Cristo.
2 Ipákpágguron ku dikomoy a dyanák moy pilitán a magupos
ti masaket, káddemát ku haán, gapu kaya ku iyud a gamitán
ten magkagi a mabiyag kami ayun ten paraan ni munduwi-
day.
3 Ni mabiyag kami man ti munduwiday, awan kami bi
mákpágdadima ayun ten paraan ni munduwiday.
4 En armas a ginamit mi ten pákpaglaban ay bakán a armas
a makamundu, nan en kapangyariyan nen Diyos a maka-
pangsida ten kumalaban hidi dikona. Sidaán mi en liwat hidi
a pángngatuwiran,
5 taluwán mi en atanan a págmataas kontra ten kaalaman
a tungkul ten Diyos, sakay sakupán mi en atanan a kaisipan
tánni kumabetu kánni Cristo.
6 Sakay ni buu dán en kássunud moy, ay nakahanda kami
dán a magparusa ten atanan a sumuway.
7 En bagay la hidi a pangluwas en áelingán moy. Ni mani-
wala en deyaman a siya ay nákpagkaessa kánni Cristo, ay isipán
na a kona kami bi dikona, a nákpagkaessa bi kánni Cristo.
8 Ipagmadikál ku man en kapangyariyan nen Diyos a in-
yatád na dikomi, para ten káttibay moy bakán a ten kepa-
hamakan moy, ay awan ku iyád ikasaniki.

9 Dyan moy isipán a pakantingán takam ti sulat kuwiday
dikomoy.
10 Kagi nen agum a ten sulat kan la a matapangák, peru ten
atubengan ay awanák kan ti magamet.
11 Dapat a matukuyan nen tolay hidi a nagkagi ti konahud
a ni ánya en kinagi mi ten sulat nadid a adeyu kami, ay siya
labi en gamitán mi ni katubeng moy kami.
12 Awan mi ipantay, oni iparehas man dálla en sadili mi ten
agum a mángtaas ten sadili di. Tunay hidi a hangal! En sadili
di labi en gamitán di a sukatan sakay iparis di en sadili di!
13 Awan kami lumampas ten karád a inyatád nen Diyos
dikomi, ten tarabahu a inlaan na dikomi, kaguman dán en
pángngaral mi dikomoy.
14 Awan kami nagin palalu dikona ummangay kami haán
dikomoy. Awan beman sikami en dipalongu a ummangay
haán a náng-angay ti Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo?
15 Awan mi ihambug en naghirapan nen agum. Umasa
kami a tumatag en pánnampalataya moy ten Diyos, ni
magkakonahud ay lumawak en págserbi mi dikomoy, peru
awan lumampas ten karád a indátton nen Diyos.
16 Tánni magkakonahud, ay mepangaral mi en Maganda a
Bareta ten agum hidi a lugar. Sakay awan mi kaowán en
ginamet nen agum.
17 Kona ten kinagi ten kasulatan a, "Ni masor a magmadikál
en deyaman, ay en ginamet nen Panginoon en ipagmadikál
na."
18 En parangalan nen Panginoon ay en tolay hidi a karapat-
dapat ten kaluuban na bakán a en magpuri ten sadili na.

11

Ti Pablo sakay en Liwat hidi a Apostol

1 Pagpasensiyaanák moy ni sikán ay kona ten pággugaliyan
ni hangal.
2 En págmalasakit ku dikomoy ay kona ten págmalasakit nen
Diyos. En kaparehu moy ay kona ten essa a malinis a dalaga
a ingkasundu ku ten essa a lállaki, a awan ti iba nan ti Cristo.
3 Peru mabalisaák bakay mailu en isip moy sakay meadeyu
kam ten tapat sakay malinis a pánnampalataya kánni Cristo,
kona kánni Eva a nalinlang nen biklat.
4 Gapu masaya moy a tanggapán en deyaman a dumemát
a mangaral ti iba a Jesus nan ten impangaral mi. Tinanggap
moy en iba a ispiritu sakay iba a adal ten intáttoldu mi
dikomoy.
5 Palagay ku biyid ay awanák medimudyan ti mágkalalakiyen
hidi a "apostol" haán.

6 Maari a awanák mahusay a magupos, peru awanák bi
kinulang ti kaalaman. Pinatunayan ku iyád dikomoy ten
atanan nen pagkakataun.
7 Impangaral ku dikomoy en Maganda a Bareta peru
awanák nagagid ti upa dikomoy. Nagpakababaák tánni
melangkaw kam. Makagi beman a kasalanan i ginamet
kuwid a iyád?
8 Iba a simbaan en mángngatád ten pangangailangan ku
hidi dikona magserbiyák dikomoy; kumán a áagiwan ku hidi,
tánni matulungan kam la.
9 Sakay dikona kinulangák haán, ay awanák nakamulestiya
ten deyaman dikomoy gapu tinugánnanák ti tulung nen
kákkapatkaka hidi ti Macedonia. Sapul pa ti sapul ay iniwasan
ku dán a makamulestiya dikomoy ten ányaman a paraan,
sakay iyán i gamitán kuwid ten atanan a panahun.
10 Mentras a ked dikoku en katutuhanan ni Cristo, ay awan
ku iyemang i págmadikál kuwid a iyád maski hádya man ti
Acaya.
11 Bakin ginamet ku iyád? Gapu beman a awan takam
mahal? Tukoy nen Diyos ni sakonya takam a kamahal!
12 Peru tulos-tulos ku a gamitán en gággamitán ku nadid,
tánni awan magkahud ti katuwiran en mágbabaretaán hidi a
en págserbi di ay kona ten gággamitán mi.
13 Awan hidi tatarudan a apostol, nan mágdaya la sakay
magkukunwari hidi a apostol ni Cristo.
14 Awan iyád dapat a pagtakaan gapu ti Satanas man ay
maari a magkukunwari a anghel nen demlag.
15 Kaya awan págtakaan a magkukunwari a tagapagserbi
ten katuwiran en tagapagserbi na hidi. I sangpáttán diyid ay
ayun la ten gamet di.

En Tiniis hidi ni Pablo Bilang Apostol

16 Ruwayán ku, dyan isipán nen deyaman a hangalák. Peru
ni kona haán en akala moy, ay tanggapán ku dán tánni maka-
paghambugák bi a kona ten essa a hangal.
17 I kinagi kuwid iyád a págmadikál ay bakán a gubwat ten
Panginoon nan pághambug nen essa a hangal.
18 Gapu makpal en magmadikál tungkul ten bagay hidi a
makamundu, sikán ay magmadikál bi.
19 Págtatiyagaan moy hangalen hidi, palibhasa a mágkatalinu
kam!
20 Págtatiisan moy a alipinán, agiwan ti ari-ariyan,
pagsamantalaan, laitán, oni dapangán.
21 Makatagama man ay aminán ku a awan mi kaya a gami-
tan iyán!

Peru ni tehud a makapagmadikál ay makapagmadikállák bi, sakay magupusák a kona ten essa a hangal.
22 Hebreo beman hidi? Hebreowák bi. Israelita beman hidi? Israelitaák bi. Lahi beman hidi ni Abraham? Sikán ay konaák bi hud.
23 Tagapagserbi beman hidi ni Cristo? Magupusák a kumán a en essa a nagareng, peru mas malalaki a tagapagserbi ni Cristo nan hidi. Subra pa en pághirap ku nan hidi; pensanganák a mepiresu, hinapliták ti makpal a beses, sakay pirmiyák a adeni ti kákkatay.
24 Pumenlimmaák a tummanggap ti tállu a pulu ay ti siyam a latigu ten Judio hidi.
25 Tállu a beses a nakaranasák ti bálbág ten Romano hidi, sakay pumensan a batuwán. Pentállu ku a naranasan a marombak ten barku a sinakayan ku sakay mensan ay essa a aldew ay ti sagibi a palatak-latakák ten diget.
26 Ten pirmi ku a páglalakbay ay nesapulák ti sari-sari a panganib ten konayan hidi, ten tulisan hidi, ten kaparehu ku hidi a Judio sakay ten Hentil hidi; ten panganib hidi ten siyudad, ten kaparangan, ten diget, sakay ten tolay hidi a magkukunwari a mánnampalataya.
27 Nagdanasák bi ti subra a hirap sakay pagud, pirmi a magpuyat, matindi a aláp sakay uwaw. Nagtiisák ti dágnen a awan ti mealikábkáb.
28 Bukud ti atananid a iyán, ay áisipán ku pa a aldew-aldew en simbaan hidi.
29 Ni tehud a manghina, ay kagumanák di, sakay ni tehud a naakit ti pagkakasala, ay subra en pághirap ni kaluuban kuwidi.
30 Ni kailangan ku a mágmadikál, en ipagmadikál ku ay en kahinaan ku hidi.
31 Awanák nagbuli-buli. Tukoy iyán nen Diyos a Ama nen Panginoon a ti Jesus. Puriyán en ngaran na a awan ti katapusan!
32 Dikona kedák ti Damasco, ay pinabantay nen gubernador en pintuwan nen banuwan a sakup ni Hari Aretas, tánni ipadikáppák.
33 Peru inyasákkák di ten dikál a balulang sakay intonton ten dilipot nen pader tánni makaginanák.

12

En Pangitain hidi sakay Pahayag

1 Kailangan ku a magmadikál, maski awanák ti pakinabang ti pággamet kuwid ti iyád. En kagiyán ku nadid ay en pangitain hidi sakay en pahayag a gubwat ten Panginoon.

2 Tehudák a tukoy a essa a Cristiano a inyangay ten katállu
a langet, sapulu ay ti áppat dán a taon en nakalipas. Awan ku
la tukoy ni pangitain iyud, oni tunay a nangyari, en Diyos la
en makatukoy.
3 Ruwayán ku, inyangay siya ti Paraiso. Sakay kona ten
kinagi ku, en Diyos la en makatukoy ni iyád ay essa pangitain
oni tunay a nangyari.
4 Sakay nakasanig siya haud ti bagay hidi a awan kaya
a mepaliwanag ni upos sakay awan dapat a banggitán nen
deyaman.
5 Ipagmadikál ku i tolayid a iyud, bakán a en sadili ku,
maliban ten kahinaan ku hidi.
6 Sakay ni sikán ay magmadikál, awan ku gustu a magin
hangal, gapu tatarudan en kagiyán ku. Peru awan ku iyád
gamitán, gapu sala ku a magisip en deyaman ti subra tungkul
dikoku nan ten netan na oni nasanig dikoku.

7 Peru tánni awan ku mehambug en makataka-taka a pa-
hayag nen Diyos dikoku, ay naátdenanák ti kapansanan ten
bággi ku a naggubwat kánni Satanas tánni pahirapanák, tánni
konahud ay awanák makapaghambug.
8 Tállu a beses ku a idáddasal ten Panginoon a ibutan na iyád,
peru
9 kona háddi en tábbig na, "En pagpapala ku ay sapat
ten atanan a pangailangan mu, lalu a mehayag en kapang-
yariyan ku ni mahina ka." Kaya tunay saya kuwid a ipag-
madikál en kahinaan ku tánni lalu ku a mabati en kapang-
yariyan ni Cristo.
10 Gapu kánni Cristo, ay awan ti halaga dikoku ni mahinaák,
sestiyán, pahirapan, usigán, sakay magtiis. Gapu ni nikan a
mahinaák ay sakaák bi a mabegsák.

En Malasakit ni Pablo ten Taga-Corinto hidi

11 Sikán ay nagin kona ten essa a hangal, peru sikam en
nangpilit dikoku a maggamet ti kona haud. Sikam nakuwan
en dapat a mangpuri dikoku, gapu maski awanák ti kuwenta,
ay awanák bi medimudyan ti mágkalalaki moyen hidi a apos-
tol.
12 Buu a tiyaga ku a pinatunayan dikomoy a sikán ay tunay
a apostol ten pamamag-itan nen himala hidi sakay makataka-
taka hidi a bagay.
13 Konya a nakalamang en agum hidi a simbaan? Awan
hidi nakalamang, maliban ten pangyayari a awanák nagagid
dikomoy ti maski ni ánya a tulung. Patawadánnák moy ni iyán
ay essa a pagkukulang!

14 Iddi en katállu ku a káangay haán, sakay awanák makamulestiya dikomoy. Sikam en kailangan ku, bakán a en ariariyan moy. En dáddikál hidi en dapat a magipun para ten anak di hidi, bakán a en anak hidi para ten dáddikál di hidi.

15 Sakay masayaák a máng-atád ten atanan, pati biyag kuwiday para ten kapiyyaan moy. Gapu beman mahal takam ti hustu, kaya badit la en págmahal moy dikoku?

16 Tukoy moy a awanák nakamulestiya ten deyaman dikomoy. Peru kinagi nen agum a mautákkák kaya dáddayaán takam la.

17 Bakin? Pinagsamantalaan ku beman en kabaitan moy ten pamamag-itan nen pinaangay ku hidi haán?

18 Kinauron ku ti Tito a umangay haán sakay pinákkuyug ku dikona en essa tam a kapatkaka. Dinaya kam beman ni Tito? Awan beman a nabiyag kami ayun ten eessa a Ispiritu, sakay eessa en lakad nen kákkabiyag mi?

19 Akala moy beman ay isurug mi en sadili mi? Awan! Magupos kami ten atubengán nen Diyos ayun ten kaluuban ni Cristo. Mahal mi hidi, atanan nen gággamitán mi ay para ten kapiyyaan moy.

20 Mantingák bakay káangay ku haán, ay tehudák a ketan a awan ku gustu dikomoy, sakay sikam ay tehud bi a ketan a awan moy magustuwan dikoku. Bakay en mademáttan ku ay dimaan, inggitan, iyamutan, pamágkutidan, mágpadukássan, metmetan, págmadikál, sakay kaguluwan.

21 Mantingák a káangay ku haán a ruway, ay bakay ipasanikiyák nen Diyos ten atubengán moy. Sakay ipaglungkut ku en kalaswaan, pángngalunya sakay kahalayan a awan moy palla nagsisiyan sakay inadággan.

13

Pangkatapusan hidi a Babala sakay Págbati

1 Iddi en katállu ku a angay bumisita haán dikomoy. "En ányaman a pilet ay kailangan a patunayan ni duwwa oni tállu a tistigu," kona ten kinagi nen kasulatan.

2 Nadid a adeyuwák, ruwayán ku a kagiyán ten nagkasala hidi sakay ten agum pa, en kinagi ku ten kapenduwwa ku a bummisita dikomoy: awanák magalangan a mangparusa dikodi káddemát ku haán.

3 Gamitán ku iyád tánni mapatunayan dikomoy a ti Cristo ay magupos ten pamamag-itan ku. Awan siya mahina ten pákpággagum na dikomoy, nan makapangyariyan siya.

4 Maski ni mahina siya dikona a ipaku di siya ten kudus, peru biyag siya nadid ten kapangyariyan nen Diyos. Gapu ten pákpagkaessa mi dikona, mahina kami bi, peru ten

pákpággagum mi dikomoy, biyag kami a kaguman na ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Diyos.

5 Purbaan moy en sadili moy ni nabiyag kam beman ayun ten pánnampalataya. Suriyán moy i sadili moyen. Awan moy beman napospusan a ked dikomoy ti Cristo Jesus? Maliban dálla ni sikam ay awan nagtagumpay ten pagsubuk.

6 Umasaák a ketan moy labi a tagumpay kami.

7 Idáddasal mi ten Diyos a nakuwan ay awan kam maggamet ti madukás, bakán a tánni paluwasán a sikami en tama, nan para makagamet kam ti maganda maski ni lumitaw a liwat kami.

8 Gapu awan mi maari a kontraán en katutuhanan; i magamet mi laid ay tanggapán iyád.

9 Masaya kami a magin mahina, ni sikam ay bumegsák. Kaya, idáddasal mi bi a magin ganap kam.

10 Insulat ku hidi iyád a bagay mentras awanák palla haán tánni káddemát ku, awan dán kailangan a magpakatapangák ten pággamit ten kapangyariyan a inyatád dikoku nen Panginoon. I kapangyariyanid a iyád ay inyatád na dikoku para ten káttibay moy, bakán a ten kasidaan moy.

11 Kákkapatkaka ku hidi, hanggan dálla háddi, paalam dán dikomoy. Sikapán moy a magin ganap sakay sunudán moy en payu ku hidi; magkaessa kamon, sakay mabiyag a mapayapa. Ni magkakonahud, ay makaguman moy en Diyos nen págmahal sakay kapayapaan.

12 Mágkumustaan kam bilang matátkaka kánni Cristo. *

Kumustaán kam nen atanan a kákkapatkaka hidi ten simbaan.

13 Magkahud kam nakuwan a atanan ti pagpapala nen Panginoon a ti Jesu-Cristo, sakay ten págmahal nen Diyos, sakay en pákpággagum nen Banal a Ispiritu.

* **13:12** bilang matátkaka kánni Cristo: *Ten upos a Griego ay* en banal a ámmu.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-GALACIA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Dikona a mepangaral en *Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus* sakay tanggapán nen tolay hidi a Hentil ay lummitaw en katanungan ni dapat a sunudán pa nen essa a Hentil a Cristiano en Kautusan ni Moises. Kinagi ni Pablo a awan dán, gapu ten pamamag-itan nen pánnampalataya ay nagkahud siya ti biyag kánni Cristo. Gapu ten pánnampalataya ay pinatawad nen Diyos en tolay. Peru ten simbaan hidi ti Galacia, essa a prubinsiya a Romano ti Asia Menor, ay tehud a kumontra kánni Pablo sakay itoldu di a kailangan pa a pasakup en tolay ten Kautusan ni Moises tánni magin malinis hidi ten atubengán nen Diyos. Kinagi di a kailangan a tupadán pa en Kautusan ni Moises tánni mebilang hidi a awan ti kasalanan ten atubengán nen Diyos.

En paksa nen sulat ni Pablo ten taga Galacia hidi ay mapasoli ten tatarudan a pánnampalataya en tolay hidi a nadaya ni iyád a liwat a toldu. Sinapulan ni apostol Pablo en sulat na ten pamamag-itan nen págpaliwanag na ten karapatan na a mangaranan a apostol ni Jesu-Cristo. Inlinaw na a en kákkadulaw na a bilang apostol ay naggubwat ten Diyos bakán a ten tolay, sakay en misyon na ay ten Hentil hidi. Káttapos ni iyád ay impaliwanag na a ten pamamag-itan nen pánnampalataya ay magin kasayaan nen Diyos en tolay. Ten katapusan ni sulatid a iyád ay impeta ni Pablo a en kákkabiyag a Cristiano ay bunga nen págmahal a naggubwat ten pánnampalataya kánni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-10
En kapangyariyan ni Pablo bilang apostol 1:11-2:21
En Maganda a Bareta tungkul ten kabaitan nen Diyos 3:1-4:31
En kalayaan sakay pananagutan nen Cristiano 5:1-6:10
Katapusan a bilin 6:11-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a dinulaw a apostol, bakán a ten pamamag-itan nen tolay, nan gubwat kánni Jesu-Cristo sakay ten Diyos Ama a nangbiyag a ruway kánni Jesus.
2 Atanan nen kákkapatkaka hidi a ked háddi ay kaguman ku a bumati ten simbaan hidi ti Galacia.
3 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos Ama sakay ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

4 Inyalay ni Jesu-Cristo en sadili na tánni mapalaya kitam
ten kasalanan tam ayun ten kaluuban nen Diyos Ama, tánni
mapalaya kitam ten kadukássan a maghari ti munduwiday.
5 Puriyán en Diyos a awan ti katapusan! Amen.

En Tatarudan a Maganda a Bareta

6 Awan ku akalaán a ten sabadit la a panahun ay inadággan
moy dán en Diyos a nangdulaw dikomoy ten pamamag-itan
nen kabaitan ni Cristo, sakay tinumanggap kam ti iba a
maganda a bareta.
7 I tatarudanid ay awan ti iba a maganda a bareta; kaya la
ay tehud a manggulu dikomoy, sakay pilitán di a baguwán en
Maganda a Bareta ni Cristo.
8 Parusaan nakuwan nen Diyos en deyaman, maski ni
sikami oni essa man a anghel a gubwat dilanget a mangaral
dikomoy ti Maganda a Bareta a iba ten impangaral mi diko-
moy.
9 Kinagi mi dán iyád dikomoy tenhud, sakay ruwayán ku
dámman nadid, parusaan nakuwan nen Diyos en deyaman a
mangaral dikomoy ti iba a Maganda a Bareta ten tinanggap
moy dán.
10 Gustu ku bemanid ay puriyánnák nen tolay kaya kagiyán
ku iyád? Awan! Gustu ku laid ay en papuri nen Diyos. Gustu
ku bemanid ay pasayaán nen tolay? Awan! Mara ni iyád la
gustu kuwid ay awanák dán nakuwan nagin tagapagserbi ni
Cristo.

Ni Konya a Nagin Apostol ti Pablo

11 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy a en
Maganda a Bareta a impangaral ku ay bakán a binubuu la ni
tolay.
12 Awan ku iyád tinanggap a gubwat ti tolay, sakay awan
bi iyád intoldu nen deyaman a tolay dikoku. Ti Jesu-Cristo a
mismu i nángpakapospusid dikoku ti iyád.
13 Tukoy moy dán en biyag ku tenhud, dikona a mahigpit en
págsunud ku ten relihiyon nen Judio hidi. Awanák ti habag a
mangusig sakay mangwasak ten simbaan nen Diyos.
14 Ti relihiyonid a iyud, ay nagin mas masigasigák nan
ten kakpalan nen kaidad ku hidi a Judio, gapu matapaták a
mangsunud ten kaugaliyan nen ninunu mi hidi.
15 Peru gapu ten kabaitan nen Diyos ay piniliyák na dán
baguwák a neenak, sakay dinulawák na a magserbi dikona.
16 Sakay dikona impakapospos na dikoku en Anak na, tánni
ipangaral ku siya ten Hentil hidi, ay awanák nággid ti payu
maski kándeya.

17 Maski ngani ni umangay ti Jerusalem tánni mákpágguron
ten dipalongu hidi a apostol ay awan ku ginamet; nan um-
mangayák a pagdaka ti Arabia, káttapos ay nagsoliyák ti Dam-
asco.
18 Kállipas nen tállu a taon, ay ummangayák ti Jerusalem
tánni mákpágguron kánni Pedro, sakay sapulu ay ti limma a
aldew kami a nagkaguman.
19 Awanák ti netan a iba pa a apostol nan ti Santiago la a
kapatkaka nen Panginoon.
20 Tatarudan a atanan i sulat kuwidi dikomoy. Tukoy nen
Diyos a awanák magbuli-buli!
21 Káttapos, ay ummangayák ten sangan a lugar ti Siria
sakay ti Cilicia.
22 Awanák palla matenggi tenhud nen Cristiano hidi ti
Judea.
23 Nabareta di la a en dati a nangusig dikodi ay mángngaral
dán nadid ten pánnampalataya a dati ay gugustu na a wasakán.
24 Kaya nagpuri hidi ten Diyos gapu dikoku.

2

Ti Pablo sakay en Agum hidi a Apostol

1 Kállipas nen sapulu ay ti áppat a taon ay ummangayák a
ruway ti Jerusalem, kaguman ku ti Bernabe sakay ingkuyug
ku bi ti Tito.
2 Nagsoliyák haud gapu impakapospos nen Diyos dikoku a
kailangan a angayák haud. Nákpagmitingák ten pinunu hidi
nen simbaan, sikami la, sakay impaliwanag ku dikodi en Ma-
ganda a Bareta a ipáppangaral ku ten Hentil hidi. Ginamet ku
iyád gapu awan ku gustu a mawanan ti halaga en gággamitán
ku tenhud sakay nadid.
3 Maski ti Tito a kaguman ku a essa a Griego ay awan napilit
a magpaturi.
4 Tehud a nákpisan ten grupu mi a magkukunwari a
mánnampalataya gapu gustu di a manmanan en kalayaan tam
kánni Cristo Jesus. Gustu di kami a maalipin a ruway.
5 Peru awan kami naakit ten kagustuwan di maski ni saglit
la, tánni mabantayan mi en tunay a kahulugan nen Maganda
a Bareta para dikomoy.
6 Peru awan ti indagdag ten ipáppangaral ku en tenggiyán
hidi a mágkataas a pinunu: awan mahalaga dikoku ni deya
hidi gapu awan ti piliyán en Diyos.
7 Konapamanhud, ay tinenggiyák di a pinili nen Diyos tánni
mangaral ten Maganda a Bareta ten Hentil hidi. Kona labi
kánni Pedro a pinili tánni mangaral ten Maganda a Bareta ten
Judio hidi.

8 En Diyos a nangatád ti kapangyariyan kánni Pedro a
mangaral ten Judio hidi, ay siya labi en nangatád dikoku ti
kapangyariyan a mangaral ten Hentil hidi.
9 De Santiago, Pedro, sakay ti Juan a tenggiyán a pinunu nen
simbaan ay mineta di a talaga a neatád dikoku i tungkulinid
a iyád. Kaya tinanggap di kami ay ti Bernabe a kaparehu
di a tagapagserbi. Inalamanu di kami ay ti Bernabe sakay
namagkasunduwan mi a mangaral kami ten Hentil hidi,
sakay hidi ay ten Judio hidi.
10 En bilin di la dikomi ay dyan mi pabayan en pubri hidi,
sakay talaga bi a tulos-tulos ku la iyád a gággamitán.

Nagkagiyan ni Pablo ti Pedro

11 Dikona ummangay ti Pedro ti Antioquia, ay nagkagiyan
ku siya ten atubengán nen kakpalan a liwat en ginamet na.
12 Gapu dikona awan palla dumemát en inutusan hidi ni
Santiago, ay kaguman siya nen Hentil hidi a kuman. Peru
dikona a dummemát dán hidi ay bummukud dán siya a
kuman ten Hentil hidi. Gapu manteng siya ten grupu nen
Judio hidi a masigasig ten págsunud ten págturi.
13 Minák-arig kánni Pedro en agum hidi a kákkapatkaka a
Judio. Maski ti Bernabe ay naakit bi ten págkukunwari di.
14 Dikona ketan ku a awan dán ayun ten katutuhanan a ked
ten Maganda a Bareta en gággamitán di ay kinagi ku kánni
Pedro ten atubengán nen atanan, "Ni siko a Judio ay mabiyag
a kumán a Hentil bakán a kona ten Judio, bakin nadid ay
pilitán mu i Hentilen hidi a mabiyag a kona ten Judio hidi?"

Napatawad Gapu ten Pánnampalataya

15 Neenak kami a Judio, bakán a Hentil a makasalanan.
16 Konapamanhud, ay tukoy mi a mapatawad en tolay ten
kasalanan na hidi gapu ten pánnampalataya kánni Jesu-Cristo,
bakán a gapu ten págsunud ten Kautusan. Kaya maski sikami
ay sumampalataya kánni Cristo Jesus tánni mapatawad kami
ten pamamag-itan nen pánnampalataya dikona, bakán a ten
pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan. Gapu en tolay ay
awan mapatawad gapu ten págsunud ten Kautusan.
17 "Peru ni sikami a magsikap a mapatawad ten pamamag-
itan nen pákpagkaessa mi kánni Cristo ay mapatunayan a
makasalanan palla, ay gustu na bemanid a kagiyán ay ti
Cristo pa en dahilan nen págkasala nen tolay? Syempre awan!
18 Peru ni itaknág ku a ruway en rinábba ku dán, ay patunay
iyud a makasalananák ngani.
19 Minatayák dán ten Kautusan ten pamamag-itan labi nen
Kautusan tánni nadid ay mabiyagák a para ten Diyos. Natayák
dán a kaguman ni Cristo ten kudus.

20 Bakán dán a sikán i mabiyagidi nadid ti sadili kuwidi
nan ti Cristo dán. Sakay mentras a biyagák palla ti bággi
kuwidi, ay mabiyagák ti pánnampalataya ten Anak nen Diyos
a nangmahal sakay náng-alay ten biyag na para dikoku.
21 Awan ku maari a tanggiyan en kabaitan nen Diyos. Gapu
ni mapatawad kitam ten kasalanan tam ten pamamag-itan
nen Kautusan, ay awan ti kuwenta en kákkatay ni Cristo!

3

Kautusan oni Pánnampalataya

1 Awan kam ti nakám a taga-Galacia hidi! Deya i nan-
galumayaid dikomoy? Maliwanag dán a nepakapospos diko-
moy ni konya a natay ti Jesu-Cristo ten kudus!
2 Kagiyán moy benid dikoku, tinanggap moy beman en
Ispiritu ten pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan, oni
ten pamamag-itan nen pánnampalataya moy ten nasanig moy
a tungkul kánni Cristo?
3 Talaga a awan kamon ti nakám! Nagsapul kamon ten
Ispiritu, sakay nadid ay gustu moy a tapusán ten pamamag-
itan nen sadili moy a begsák!
4 Awan dán beman ti halaga dikomoy en atanan nen di-
nanas moy hidi? Palagay ku ay tehud palla bi.
5 Bakin impagkaluub nen Diyos dikomoy en Ispiritu? Bakin
mággagamitán siya ti himala? Gapu beman ten gamet moy
hidi a ayun ten Kautusan, oni gapu ten pánnampalataya moy
ten nasanig moy a tungkul kánni Cristo?
6 Kona ten nakasulat a nangyari kánni Abraham, "Nanam-
palataya siya ten Diyos, kaya imbilang siya nen Diyos a tolay
a matuwid."
7 Ni konahud, ay maliwanag a en manampalataya ten Diyos
ay siya en tatarudan a lahi ni Abraham.
8 Sapul pa tenhud ay nepakapospos dán ten kasulatan a
ibilang nen Diyos a matuwid en Hentil hidi ten pamamag-itan
nen pánnampalataya di dikona. Impakapospos nen kasulatan
en Maganda a Bareta kánni Abraham a, "Ten pamamag-itan
mu ay pagpalaán nen Diyos en atanan a bansa."
9 Nanampalataya ti Abraham ten Diyos kaya pinagpala
siya, sakay pagpalaán bi a kona dikona en atanan a sumam-
palataya ten Diyos.
10 En atanan a umasa ten gamet a ayun ten Kautusan ay
sakup nen essa a sumpa. Gapu ked ten kasulatan a, "Sumpaán
en awan mangsunud sakay awan manggamet ten atanan a
nakasulat ten libru nen Kautusan."
11 Malinaw a awan ti tolay a magin malinis ten pangileng
Diyos ten pamamag-itan nen Kautusan, gapu kinagi nen

kasulatan a, “En nebilang a matuwid ay mabiyag gapu ten pánnampalataya.”

12 En Kautusan ay awan ti kaugnayan ten pánnampalataya
ten Diyos, gapu nakadátton ten kasulatan a, “En sumássunud
ten kinagi nen Kautusan ay mabiyag ayun ten Kautusan.”

13 Tinubus kitam ni Cristo ten sumpa nen Kautusan dikona
sinumpa siya para dikotam, gapu nakasulat a, “Sinumpa en
deyaman a nebátten ten kayu.”

14 Ginamet iyád ni Cristo tánni en pagpapala hidi a impan-
gaku nen Diyos kánni Abraham ay matanggap bi nen Hentil
hidi ten pamamag-itan ni Cristo Jesus. Ten pamamag-itan
nen pánnampalataya ay matanggap tam en Ispiritu a impan-
gaku nen Diyos.

En Kautusan sakay en Pangaku

15 Kákkapatkaka ku hidi, mángkagiyák ti karaniwan a halim-
bawa. Ni napirmaan dán en essa a kasunduwan ay awan dán
iyád maari a pawanan ti bisa nen deyaman, sakay awan dán
bi iyád maari a dagdagan.

16 Nadid, nagpangaku en Diyos kánni Abraham sakay ten
essa ten lahi na. Awan nakagi a, “Ten lahi na hidi,” a gustu
naid a kagiyán ay makpal, nan kinagi na a, “Essa ten lahi mu,”
gustu naid a kagiyán ay essa la a tolay, iyád ay ti Cristo.

17 Gustu kuwid a kagiyán ay kona háddi, pinatatag nen
Diyos en kasunduwan na kánni Abraham sakay impangaku
na a tupadán na iyud. Iyud a kasunduwan ay awan maari a
pawanan ti bisa nen Kautusan a dinumemát kállipas nen 430
a taon. Awan bi maari a pawanan ti bisa ni iyád a Kautusan
en pangaku hidi nen Diyos.

18 Ni en pamana ay ipagkaluub gapu ten págsunud ten
Kautusan, ay bakán dán iyád a gubwat ten pangaku. Peru en
pamana ay inyatád nen Diyos kánni Abraham bilang págtupad
ten pangaku na.

19 Ni konahud, ay bakin inyatád pa en Kautusan? Inyatád
iyád tánni ipeta en págsuway, hanggan ten káddemát nen essa
ten lahi ni Abraham a napangakuwan. I Kautusanid a iyád
ay inyatád nen anghel hidi, ten tulung nen essa a tagapamag-
itan.

20 Peru awan kailangan i tagapamag-itanid ni mágge essa la
a panig i maggamitid ti kasunduwan, en Diyos ay eessa la.

En Anak hidi sakay en Alipin hidi

21 Gustu na bemanid a kagiyán ay kontra en Kautusan
ten pangaku hidi nen Diyos? Awan! Ta ni makapangatád
nakuwan ti biyag en Kautusan, ay magin matuwid nakuwan
en tolay ten pamamag-itan nen págsunud na ten Kautusan.

22 Peru ayun ten kasulatan, atanan tolay ay alipin ni
kasalanan. Kaya en impangaku nen Diyos ay matanggap ten
pamamag-itan nen pánnampalataya kánni Jesu-Cristo a iyatád
ten atanan nen sumampalataya.
23 Bagu a dummemát en panahun nen pánnampalataya,
ay impiresu kitam nen Kautusan hanggan dikona mepaka-
pospos en pánnampalataya kánni Cristo.
24 Kaya ngani a en Kautusan en namahala dikotam hang-
gan ten káddemát ni Cristo, tánni mebilang kitam a matuwid
ten pamamag-itan nen pánnampalataya tam dikona.
25 Nadid ta mánnampalataya kitamon kánni Cristo, ay bakán
dán a en Kautusan en mamahala dikotam.
26 Gapu ten pánnampalataya moy kánni Cristo Jesus, atanan
moy ay anak dán nen Diyos.
27 Dikona nabinyagan kam, ay kumán a nesulot dikomoy en
biyag ni Cristo a kona ten badu.
28 Awan dán ti pagkakaiba en Judio ten Hentil, en alipin
sakay en malaya, en lállaki sakay en bábbi. Sikam a atanan
ay eessa dán gapu ten pákpagkaessa moy kánni Cristo.
29 Sakay ni ked kam kánni Cristo, ay lahi kam ni Abraham
sakay tagapagmana ten pangaku hidi nen Diyos.

4

1 Iddi gustu kuwid a kagiyán: mentras anak palla en taga-
pagmana, ay kaparehu siya nen essa a alipin maski ni kao na
en atanan,
2 gapu sakup palla siya nen tagapangasiwa hidi a hanggan
ten panahun a intakda nen ama na.
3 Kona labi hud, dikona awan kitam palla mánnampalataya
kánni Cristo, ay sakup kitam palla nen kapangyariyan hidi ti
munduwiday.
4 Peru ten dikona dinumemát en takda a panahun, ay
pinaangay nen Diyos en Anak na ti munduwiday. Inyenak
siya nen essa a bábbi, sakay nagpasakup bi ten Kautusan
5 tánni palayaán na en sakup hidi nen Kautusan. Kaya
mebilang kitamon ten anak hidi nen Diyos.
6 Sakay tánni mapatunayan a anak kam nen Diyos, ay
impagkaluub na ten pusu tam en Ispiritu nen Anak na, tánni
makadulaw kitam ten Diyos ti, “Ama, Ama ku!”
7 Bakán kamon a alipin nan anak dán. Nadid, gapu anak
kamon, ay ginamet nen Diyos a magin tagapagmana na kam.

En Págmalasakit ***ni Pablo ten Taga-Galacia hidi***

8 Dikona a awan moy palla matenggi en Diyos, ay alipin
kam nen diyos-diyosan hidi.

9 Peru nadid a matenggi moy dán en Diyos, oni mas tama a
kagiyán a, matenggi kamon nen Diyos, bakin soliyán moy pa
en mágkahina hidi sakay kakakagbi a kapangyariyan? Bakin
gustu moy dámman a paalipin a ruway ti hidi iyud?
10 Tehud kam a ipáppangilin a aldew hidi, bulan, panahun
sakay taon!
11 Kantingan ku laid ay bakay mawanan la ti halaga en
nagpagudan ku hidi a para dikomoy.
12 Ipákpágguron ku dikomoy kákkapatkaka ku hidi, arigánnák
moy. Awanák dán sakup nen Kautusan gapu nagin kapare-
huwák moy bi. Awan kam ti ginamet a madukás dikoku.
13 Tukoy moy labi a kaya impangaral ku dikomoy tenhud
en Maganda a Bareta ay gapu nagkasakiták.
14 Konapamanhud, awanák moy intakwil oni tinanggiyan,
maski ni nahirapan kam gapu ten págkasakit ku. Nan tinang-
gapák moy a kumán a anghel nen Diyos, sakay kumán pa
ngani a ti Cristo Jesus!
15 Hádya dán nadid en kasayaan a impeta moy dikoku
tenhud? Sikán a mismu i makapagpatunayid a ni maari la
ngani ay maski i mata moyen hidi ay lábwetán moy para iyatád
moy dikoku tenhud.
16 Nadid ay ibilangák moy beman a kadima gapu kinagi ku
dikomoy en katutuhanan?
17 Magpeta ngani ti malasakit dikomoy i tolayid a hidi iyán,
peru awan maganda en planu di. Gustu di la a iyadeyu di kam
dikoku tánni meadeni kam dikodi.
18 Awan madukás i magmalasakitid, ni pirmi a maganda en
layunin sakay bakán a ni katubingák moy la!
19 Anak ku hidi, ruwayák dámman a magtiis ti hirap gapu
dikomoy a kona ten bábbi a magenak, gamitán ku iyád a
hanggan ni ketan dán ti Cristo ten biyag moy.
20 Nakuwan ay kaguman takam nadid tánni meiba i tunu
ni pággupos kuwidi gapu talaga a mabalisaák dán tungkul
dikomoy.

En Halimbawa Tungkul kánde Hagar ay ti Sara

21 Kagiyán moy benid dikoku, sikam a masor hidi a pasakup
ten Kautusan, awan moy beman nasanig en kinagi nen Kau-
tusan?
22 Sumássulat haud a tehud a duwwa a anak a lállaki ti
Abraham. En essa ay anak na ten alipin, sakay en essa ay
anak na ten malaya a bábbi.
23 En anak na ten alipin ay neenak ti pangkaraniwan la a
paraan. Peru en anak na ten malaya a bábbi ay neenak bilang
katuparan nen pangaku nen Diyos.

24 Kona háddi kaparehu naid: en duwwa a bábbi ay kumán
a letratu ni duwwa a kasunduwan. Ti Hagar a essa a alipin ay
mángpirisenta ten kasunduwan ten Bukid a Sinai, atanan nen
anak na hidi ay neenak ti pagkaalipin.
25 Ipirisenta ni Hagar en Bukid a Sinai a ked ti Arabia, sakay
letratu nen kasalukuyan a Jerusalem a ked ti pagkaalipin,
kaguman en buu na a mamanuwan.
26 Peru en Jerusalem a ked dilanget ay malaya, sakay siya
en ina tam.
27 Gapu nesulat ten kasulatan a,
"Magsaya ka, siko a bábbi a baug!
Pumákraw ka ti kasayaan, siko a awan palla nakaranas ti
hirap ni pággenak!
Gapu mas makpal en anak nen bábbi a linakadan nen kabinga
na
nan ten bábbi a tehud a kabinga."
28 Kákkapatkaka hidi, sikitam ay anak ayun ten pangaku a
kona kánni Isaac.
29 Ni ti panahunid a iyud, a en neenak a ayun ten Ispiritu
ay áusigán nen neenak ti ayun ten karaniwan la a paraan, ay
kona labi hud nadid.
30 Peru kona háddi en nesulat ten kasulatan, "Palayasán mu
en bábbi a alipin sakay ten anak na, gapu en anak nen alipin
ay awan dapat a mákbunong ten mana nen anak nen malaya
a bábbi."
31 Kaya ngani kákkapatkaka hidi, bakán kitam a anak ni
alipin, nan anak kitam ni malaya.

5

Manatili Kam a Malaya

1 Malaya kitamon gapu pinalaya kitam ni Cristo. Kaya
magpakatibay kam sakay dyan dán paalipin a ruway!
2 Sikán a ti Pablo ay magkagi dikomoy, a ni magpaturi kam
ay pinawanan moy ti halaga ti Cristo.
3 Ruwayán ku a kagiyán, atanan a tolay a nagpaturi ay
kailangan a sumunud ten buu a Kautusan.
4 Sikam a magpilit a magin matuwid ten pamamag-itan nen
págsunud ten Kautusan, ay inhiwalay moy en sadili moy kánni
Cristo sakay inadiyan moy en kabaitan nen Diyos.
5 Peru sikami ay umasa a mebilang kami a matuwid ten
pamamag-itan nen pánnampalataya sakay ten kapangyariyan
nen Banal a Ispiritu.
6 Para ten nákpagkaessa dán kánni Cristo Jesus, ay awan
dán mahalaga ni turi siya oni awan. Mahalagaid ay en
pánnampalataya a ketan ten gamet hidi a tehud págmahal.

7 Maganda dán nakuwan en gamet moy. Deya i nang-
pugáddid dikomoy ten kássunud moy ten katutuhanan?
8 Awan iyud gamitán nen Diyos a nangdulaw dikomoy.
9 Tehud a kakagiyan a, "Mapaalsa nen sabadit a págpaalsa
en buu a minasa a arina."
10 Tehudák a tiwala ten Panginoon, siguraduwák a awan
kam magisip ti iba pa. Sakay ni deyaman en manggággulu
dikomoy ay parusaan nen Diyos.
11 Kákkapatkaka hidi, ni talaga a ipáppangaral ku padi
a kailangan a magpaturi, ay bakin a hanggan nadid ay
áusigánnák di la? Ni tatarudan iyud, ay awan nakuwan hidi
maiyamut ni ipangaral ku en kákkatay ni Cristo ten kudus.
12 Mas maganda pa ni tulos dán a magpabating i
manggágguluwen hidi dikomoy bakán la a magpaturi.
13 Kákkapatkaka hidi, dinulaw kam tánni magin malaya.
Peru dyan moy bi gamitán en kalayaan moy tánni masunud
moy en hilig nen bággi, nan magserbi kam ten balang essa a
tehud a págmahal.
14 Gapu en buu a Kautusan ay essa la en kahulugan na,
"Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a kona ten págmahal mu
ten sadili mu."
15 Peru ni mamagkagatan kam sakay mamagsangwaban a
kona ten hayup hidi, ay maubus kam.

En Banal a Ispiritu sakay en Tolay

16 Iddi kagiyán kuwid dikomoy, pegiyya moy ten Ispiritu en
biyag moy tánni awan kam magin alipin nen kagustuwan nen
bággi.
17 Gapu atanan a kagustuwan nen bággi ay kontra ten
kaluuban nen Ispiritu, sakay en kaluuban nen Ispiritu ay
kontra ten kagustuwan hidi nen bággi. Pirmi a magkalaban
i duwwaid a iyád kaya awan moy magamet en gustu moy a
gamitán.
18 Ni igiyya kam nen Ispiritu, ay awan kamon sakup nen
Kautusan.
19 Awan mepamen en hilig nen bággi: pángngalunya,
kahalayan, sakay kalaswaan;
20 págsamba ti diyos-diyosan, págdipor, págmula ti iyamut
ten balang essa, pamágdadema, pángngimon, pággiyamut sakay
kasakiman, págkampi-kampiyan sakay pagkawatak-watak,
21 págsállap, páglasing, kalayawan, sakay ten agum pa hidi a
mágkadukás a gamet. Kagiyán ku dámman a ruway dikomoy:
en mággamet hidi ti iyád ay awan ti kabahagi ten kahariyan
nen Diyos.
22 Peru en bunga nen Ispiritu ay págmahal, kasayaan, ka-
payapaan, katiyagaan, kabaitan, mángngatád, katapatan,

23 kahinahunan, sakay págpugád ten sadili. Awan ti batas a
kontra ti hidi iyád.
24 Sakay binunu dán nen nákpagkaessa kánni Cristo Jesus en
makasadili di a pagkatolay, sakay en mágkadukás a kagus-
tuwan na.
25 En Ispiritu en nangatád dikotam ti biyag, kaya siya dán bi
i paghariyán tamid ten biyag tam.
26 Dyan kitam magin palalu, dyan tamon paiyamután en
balang essa, sakay dyan kitamon mamagsállapan.

6

Mamagtulungan en Balang Essa

1 Kákkapatkaka hidi, ni tehud a makagamet ti kasalanan, ay
sikam a igiyya nen Ispiritu en mángpatuwid dikona. Gamitán
moy iyud a mahinahun, sakay magingat kam, bakay matoksu
kam bi.
2 Mamagtulungan kam ten kahirapan nen balang essa, ni
magkakonahud ay masunud moy en utus ni Cristo.
3 Ta ni ipalagay moy a nakahigit kam ten agum, maski ni
awan, ay dayaán moy la en sadili moy.
4 Suriyán nen balang essa en sadili na a gamet. Ni ketan na a
maganda ay magsaya siya. Awan na dán iyud dapat a iparehu
ten gamet nen agum.
5 Gapu pananagutan nen balang essa en sadili na a
tarabahu.
6 Kailangan a bahagiyan nen tinolduwan hidi ten upos nen
Diyos ten atanan a natanggap di a pagpapala en magtoldu
hidi dikodi.
7 Dyan moy isipán a kaya moy a dayaán en Diyos. Ni ánya en
immula nen tolay, ay iyud labi i aniyán naid.
8 Ni magmula ten kagustuwan nen bággi ay magani ti kapa-
hamakan. Peru ni magmula ten kagustuwan nen Ispiritu ay
magani ti biyag a awan ti katapusan.
9 Kaya dyan kitam magsawa a maggamet ti maganda;
káddemát nen takda a panahun ay magani kitam ni awan
kitam magsawa.
10 Kaya ngani, a ten atanan a pagkakataun ay maggamet
kitam ti maganda ten atanan a tolay, lalu dán ten kákkapatkaka
tam hidi ti pánnampalataya.

Katapusan a Paala-ala sakay Págkumusta

11 Ilingán moy dáddekál a letra i sulatiday. Sikán a mismu i
nagsulatid haád!
12 En tolay hidi a masor ti papuri nen kaparehu di a tolay en
mángpilit dikomoy a paturi kam. Gamitán di iyud tánni awan
hidi usigán gapu ten kudus ni Cristo.

13 Maski ngani hidi a nagpaturi ay awan labi sumunud ten
Kautusan; gustu di la a magpaturi kam tánni mepagmadikál
di a maski sikam ay sumunud ti kautusanid a iyud.
14 Dyan nakuwan mangyari dikoku en kona ten ipag-
madikál di. Para dikoku, en mepagmadikál ku la ay en kudus
nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Gapu ten pamamag-itan
ni iyád ay patay dán i munduwiday para dikoku, sakay sikán
bi ay patay dán ti munduwiday.
15 Awan mahalaga ni naturi oni awan en essa a tolay.
Mahalagaid ay ni bigu dán siya a linalang.
16 Atanan nen mangsunud ti kautusanid a iyád, ay manatili
nakuwan dikodi en kapayapaan sakay habag nen Diyos,
sakay kona bi ten atanan a tolay nen Diyos.
17 Kaya sapul nadid, ay dyan dán dagdagan nen deya-
man en pághirap ku hidi. Tama dán i pilat kuwiday hidi a
pakatukuyan a tagapagserbiyák ni Jesus.
18 Kákkapatkaka hidi, manatili nakuwan dikomoy a atanan
en pagpapala nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Amen.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-EFESO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En pinakapaksa a impaliwanag ten *Sulat ni Pablo ten taga-Efeso* hidi ay en planu nen Diyos a, "pagessaán en atanan nen linalang dilanget sakay ked ti lutaiday sakay ipasakup hidi kánni Cristo (1:10)." Essa bi iyád a dulaw para ten anak hidi nen Diyos a mabiyag ayun ten kahulugan ni iyád a dakila a planu ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni Jesu-Cristo.

Ten purumeru a bahagi ni sulatid a iyád ay impaliwanag nen nagsulat en pamágkaessa. Impaliwanag na háddi en paraan nen págpili nen Diyos Ama ten tolay na hidi, en págpatawad na sakay págpalaya dikodi ten kasalanan di hidi ten pamamag-itan nen Anak na a ti Jesu-Cristo. Sakay impaliwanag na bi ni konya a patunayan nen Banal a Ispiritu a matupad en dakila a pangaku nen Diyos. Ten kaduwwa a bahagi ni sulatid a iyád ay ingkagi na a ipeta di ten biyag di bilang grupu nen mánnampalataya en pákpagkaessa di kánni Cristo.

Tánni mepeta en pamágkaessa nen anak hidi nen Diyos kánni Cristo, ay gummamit siya ti essa a halimbawa. Kinagi na a en simbaan ay kaparehu nen essa a bággi a ti Cristo en ulu: kona labi ten essa a bilay a en adigi a pamireng ay ti Cristo, sakay kona bi iyád ten essa a bábbi a en kabinga na ay ti Cristo. Maganda en pákpágguron nen apostol ti libruwid a iyád gapu netan na en kabaitan nen Diyos ten atanan a tolay ten pamamag-itan ni Cristo. Iyád a kabaitan ay nepeta ti libruwid a iyád ten pamamag-itan nen págmahal, págmalasakit, págpatawad, kabaitan sakay kalinisan ni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Ti Cristo sakay en Simbaan 1:3-3:21
En bigu a biyag a tehud a kaugnayan kánni Cristo 4:1-6:20
Katapusan 6:21-24

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a apostol ni Cristo Jesus
ayun ten kaluuban nen Diyos.

Para ten tolay hidi nen Diyos a ked ti Efeso sakay matapat a
mánnampalataya kánni Cristo Jesus.

2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan
a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay ten Panginoon tam a ti
Jesu-Cristo.

En Pagpapala hidi a Ispirituwal ten Pamamag-itan ni Cristo

3 Puriyán tam en Diyos sakay Ama nen Panginoon tam a
ti Jesu-Cristo! Inátdenan na kitam ten atanan a pagpapala
a ispirituwal sakay makalanget gapu ten pákpagkaessa tam
kánni Cristo.
4 Bagu pa a linalang i munduwiday ay pinili kitamon nen
Diyos tánni magin kao na ten pamamag-itan nen pákpagkaessa
tam kánni Cristo, tánni magin banal kitam sakay awan ti
kapintasan ten atubengán na. Gapu ten págmahal nen Diyos,
5 ay pinili na kitam tánni magin anak na ten pamamag-itan
ni Jesu-Cristo. Iyán en planu na sakay kaluuban na.
6 Puriyán tam en Diyos gapu ten kahanga-hanga a kabaitan
a inyatád na dikotam ten pamamag-itan nen mahal na a
Anak!
7 Tinubus kitam ni Cristo ten pamamag-itan nen digi na,
kaya napatawad dán en kasalanan tam hidi. Sakonahud ti
kadikál en sukat nen kabaitan nen Diyos
8 a impeta na dikotam! Ten pamamag-itan nen karunun-
gan na sakay kaalaman,
9 ay impaintendi nen Diyos dikotam en lihim a planu a
ipatupad na ten pamamag-itan ni Cristo
10 káddemát nen netakda a panahun. En planu na ay
ipunán en atanan a linalang dilanget sakay ti lutaiday sakay
ipasakup na kánni Cristo.
11 Gapu kánni Cristo, ay nagin kao kitam nen Diyos a
nanggamet ten atanan a bagay ayun ten planu nen kaluuban
na.
12 Kaya sikitam a purumeru a ummasa kánni Cristo ay
mabiyag tánni puriyán en kaluwalhatian na.
13 Maski sikam ay nagin banuwan nen Diyos káttapos moy a
masanig en upos nen katutuhanan, a mensahi nen Maganda
a Bareta a makapangatád ti kaligtasan. Summampalataya
kam kánni Cristo, sakay ingkaluub nen Diyos dikomoy en
tatak ten pamamag-itan nen pángngatád na ten Banal a Ispir-
itu a impangaku na.
14 En Ispiritu en katibayan a matangggap tam en impan-
gaku hidi nen Diyos para dikotam, hanggan a matanggap tam
en tunay a kaligtasan. Puriyán tam en kaluwalhatian na!
15 Kaya sapul ten dikona a mabareta ku en tungkul ten
pánnampalataya moy ten Panginoon tam a ti Jesus, sakay ten
págmahal moy ten atanan a tolay nen Diyos,
16 ay awanák ti imang a magpasalamat ten Diyos para
dikomoy kada a ipagdasal takam.
17 Agidán ku ten Diyos nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo,
en maluwalhati a Ama, a ipagkaluub na dikomoy en Ispiritu
a makapangatád ti karunungan sakay magpahayag tungkul
ten Diyos tánni makilala moy siya ti hustu.

18 Nakuwan ay demlagan nen Diyos i isip moyen tánni
matukuyan moy ni ánya en asaan moy ten dulaw na dikomoy,
ni sakonya a kasagana en pagpapala a inlaan na para ten
tolay na hidi,
19 sakay ni ánya en awan masukat a kapangyariyan a in-
gkaluub na dikotam a mánnampalataya hidi dikona. Iyud bi en
kapangyariyan
20 a nangbiyag na a ruway kánni Cristo sakay nángpaetnud
dikona ten kawanan nen Diyos dilanget.
21 Kaya ked ten kapangyariyan ni Cristo en atanan a
pághari, pámmahala, kapangyariyan, sakay pagin-pinunu
maski ni dilanget. Mas dakila en ngaran na nan ten atanan
a ngaran, bakán la nadid a panahun nan magin ten pademát.
22 Impasakup nen Diyos kánni Cristo en atanan a bagay,
sakay indátton na siya a Panginoon nen atanan a bagay ten
simbaan.
23 En simbaan en bággi ni Cristo, a mangbuu ten atanan a
bagay.

2

Gubwat ten Kamatayan Patamu ten Biyag

1 Tenhud ay patay kam gapu ten kássuway moy sakay ten
kasalanan moy hidi.
2 Sinunud moy tenhud en madukás a lakad ni munduwi-
day, sakay nagin sakup kam nen prinsipe ni kadukássan, en
ispiritu a maghari ten tolay hidi a umád a pasakup ten Diyos.
3 I tarudid, sikitam a atanan ay nagin kona bi dikodi a
nabiyag ayun ten kagustuwan nen bággi tam, ginamet tam
en ányaman a kagustuwan nen bággi sakay isip tam. Kaya ti
kalagayan tamid a iyud ay kabilang kitam bi ten kaiyamutan
hidi nen Diyos.
4 Peru sagana a tarud en kabaitan nen Diyos sakay dakila a
tarud en págmahal na dikotam.
5 Biniyag kitam a kaguman ni Cristo ten dikona a patay ki-
tam palla gapu ten kássuway. Naligtas kam gapu ten kabaitan
nen Diyos.
6 Gapu ten pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus ay biniyag
kitam a ruway a kaguman na tánni magin pinunu a kaguman
na dilanget.
7 Ginamet na iyád tánni ten dumemát hidi a panahun ay
mepeta na en awan masukat a kasaganaan nen kabaitan na,
sakay en págmahal na dikotam ten pamamag-itan ni Cristo
Jesus.

8 Gapu ten kabaitan nen Diyos ay naligtas kam ten
pamamag-itan nen pánnampalataya; iyád a kaligtasan ay
kaluub nen Diyos bakán a gubwat dikomoy.
9 Bakán iyád a bunga nen gamet moy hidi kaya awan ti
dapat a ipágmadikál en deyaman.
10 Linalang kitam nen Diyos, sakay ten pákpagkaessa tam
kánni Cristo Jesus, ay linalang na kitam tánni maggamet ti
maganda a inhanda na dán para dikotam tenhud pa.

Pinagin Essa kánni Cristo

11 Kaya isipán moy en dati moy a kalagayan. Neenak kam
a Hentil sakay ngángngaranan kam nen Judio hidi a, "Awan
Naturi." (En Judio hidi ay ngángngaranan a, "Naturi" gapu ten
gággamitán di ten bággi di.)
12 Ti panahunid a iyud ay hiwalay kam kánni Cristo, awan
kam kabilang ten banuwan a Israel, sakay awan kabilang
ten kasunduwan ayun ten pangaku nen Diyos. Tenhud ay
nabiyag kam ti munduwiday a awan ti pag-asa sakay awan
ti Diyos.
13 Peru nadid, gapu ten pákpagkaessa moy kánni Cristo Jesus,
ay sikam a dati a adeyu ay neadeni ten pamamag-itan nen
digi ni Cristo.
14 Gapu ti Cristo a mismu en nangatád dikotam ti kapaya-
paan, gapu en Judio hidi sakay en Hentil hidi ay pinagessa na.
Ten pamamag-itan nen bággi na, ay inibutan na en iyamutan
a kumán a pader a nagpahiwalay dikotam.
15 Pinawanan na ti bisa en Kautusan sakay en patakaran
hidi nen Judio hidi, tánni en Judio hidi sakay en Hentil hidi ay
magin essa dálla a banuwan, ni magkakonahud ay maghari
en kapayapaan.
16 Ten pamamag-itan nen kákkatay na ten kudus, ay tina-
pos na en iyamutan di, pinagkasundu hidi nen Diyos sakay
pinagessa na ten eessa a bággi.
17 Dummemát ngani háddi ti Cristo sakay impangaral na en
Maganda a Bareta nen kapayapaan, dikomoy a Hentil hidi a
adeyu ten Diyos sakay ten Judio hidi a adeni tenhud dikona.
18 Gapu kánni Cristo, ay parehu kitamon a makaadeni ten
prisensiya nen Ama ten pamamag-itan nen eessa a Ispiritu.

19 Ni konahud, sikam a Hentil hidi ay awan dán dayu oni
taga-iba a bansa nan kabanuwan kamon nen tolay hidi nen
Diyos sakay kabilang ten pamilya na.
20 Kona ten essa a dikál a bilay ay impataknág kam ten
pundasyon a indátton nen apostol hidi sakay nen propeta hidi
a en adigi a pamireng ay ti Cristo Jesus.

21 Ten pamamag-itan na, en atanan a bahagi nen bilay ay
mamagkatongku-tongku sakay magin essa a banal a Templo
nen Panginoon.
22 Gapu ten pákpagkaessa moy dikona, pati sikam ay kagu-
man dán a nagin bahagi nen bilay nen Diyos ten pamamag-
itan nen Ispiritu na.

3

En Págserbi ni Pablo ten Hentil hidi

1 Kaya sikán a ti Pablo ay nepiresu para kánni Cristo Jesus
alang-lang dikomoy a Hentil hidi.
2 Maari a nabareta moy dán a gapu ten kabaitan nen Diyos
ay nagkatiwalaanák na ti iyád a tungkulin para ten kapiyyaan
moy.
3 Kona ten insulat ku dán, impahayag dikoku nen Diyos en
lihim a planu na.
4 Mentras a basaán moy i sulatid a iyád ay matukuyan moy
en pangintendi ku ten lihim a planu tungkul kánni Cristo.
5 Awan iyád impakapospos nen Diyos ten tolay hidi
ten nakalipas a panahun, peru impahayag nen Diyos ten
pamamag-itan nen Ispiritu ten banal na hidi a apostol sakay
propeta hidi.
6 Kona háddi en planu nen Diyos: ten pamamag-itan nen
Maganda a Bareta, en Hentil hidi ay makatanggap bi ti pag-
papala a gubwat ten Diyos; bahagi bi hidi nen eessa a bággi
gapu ten pákpagkaessa di kánni Cristo.
7 Ten kabaitan nen Diyos ay nagin tagapagserbiyák na tánni
ipangaral en Maganda a Bareta. Inyatád na dikoku iyád a
tungkulin ten pamamag-itan nen kapangyariyan na.
8 Sikán en kababaan ten atanan a tolay nen Diyos. Peru kon-
apamanhud ay ginustu na a iyatád dikoku iyád a karapatan,
en mangaral ten Maganda a Bareta ten Hentil hidi tungkul
ten awan masukat a kayamanan ni Cristo,
9 sakay magpaliwanag ten atanan ni konya igamet nen
Diyos en lihim a planu na. Ten nakalipas hidi a panahun ay
inlihim iyád nen Diyos a nanglalang ten atanan a bagay.
10 Ginamet na iyád tánni ten pamamag-itan nen simbaan ay
mepakilala nadid ten pinunu na hidi sakay ten tehud hidi a
kapangyariyan dilanget en awan ti katapusan a karununga
nen Diyos a mehayag ten iba-iba a paraan.
11 Iyád ay ayun ten planu na bagu pa a lalangán i munduwi-
day. Tinupad na iyád a planu ten pamamag-itan ni Cristo
Jesus a Panginoon tam.

12 Gapu ten pákpagkaessa sakay pánnampalataya tam dikona,
ay makaadeni kitam ten Diyos a tehud a tiwala sakay awan ti
kabalisaan.
13 Kaya agidán ku dikomoy a dyan kam manghina ti isip
gapu ten kahirapan a táttiisán ku alang-alang dikomoy, gapu
iyád ay para ten karangalan moy.

En Págmahal ni Cristo

14 Gapu haud ay lumuhudák ten Ama,
15 a paggubwatan nen bawat pamilya dilanget sakay ti
lutaiday.
16 Idáddasal ku a pabegsákkán na en ispirituwal moy a biyag
ayun ten kayamanan sakay kadakilaan na ten pamamag-itan
nen kapangyariyan nen Ispiritu na.
17 Nakuwan ay manatili ti Cristo ten pusu moy ten
pamamag-itan nen pánnampalataya moy dikona. Idasal ku a
en atanan a gamitán moy ay gapu ten págmahal.
18 Tánni maintendiyan moy ti hustu kona bi ten pinili hidi
nen Diyos, ni sakonya kalawak, sakonya kadikál sakay ni
sakonya kadisalad en págmahal ni Cristo.
19 Nakuwan ay matukuyan moy en buu na a págmahal a
awan kaya a maintendiyan tánni maputat kam sakay makom-
pletu ten katangian nen Diyos.
20 Para dikona a makagamet ten higit pa ten agidán tam
hidi sakay ten asaan tam hidi ten pamamag-itan nen kapang-
yariyan na a maghari dikotam:
21 ay kao na en kaluwalhatian ten mapamamag-itan nen
simbaan sakay ni Cristo Jesus a awan ti katapusan! Amen.

4

En Pákpagkaessa ten Ispiritu

1 Kaya sikán a essa a piresu gapu ten págserbi ku ten Pangi-
noon ay ipákpágguron ku dikomoy a mabiyag kam a kona ten
nerarapat ten dinulaw hidi nen Diyos.
2 Magpakababa kam, mahinahun sakay matiyaga. Magma-
halan kam sakay magpasensiyaan ten balang essa.
3 Sikapán moy a mapanatili en pákpagkaessa a kaluub nen
Ispiritu, ten pamamag-itan nen kapayapaan a mangipun
dikomoy.
4 Tehud a eessa bággi sakay essa a Ispiritu, kona ten eessa a
pag-asa dikona a dulawán kam nen Diyos.
5 Essa la en Panginoon tam, essa a pánnampalataya sakay
essa a binyag,
6 eessa la en Diyos sakay Ama tam a atanan. Siya ay higit ten
atanan, umarikad siya ten atanan, sakay manatili ten atanan.

7 Nakatanggap en balang essa dikotam ti kaluub ayun ten
sukat a inyatád ni Cristo.
8 Kona háddi en kinagi nen Kasulatan:
"Ten dikona ummangay siya dilanget,
ay nagtawid siya ti makpal a bihag,
sakay nangatád ti kaluub hidi ten tolay hidi."
9 Nadid, ánya i gustuwid a kagiyán nen, "Siya ay ummangay
dilanget?" I gustu naid a kagiyán ay dummibábbi pa siya ten
kadisaladan a bahagi ni lutaiday.
10 En dummibábbi ay siya labi en summoli ten kalangkawan
a lugar dilanget tánni maputat ten prisensiya na en atanan a
linalang.
11 Sakay inátdenan na en agum ti kaluub a magin apostol, en
agum bi ay magin propeta, en agum ay ebanghelista, en agum
ay pastor sakay tagapagtoldu.
12 Ginamet na iyád tánni ihanda na ten págserbi en tolay hidi
nen Diyos, para ten káttibay nen bággi ni Cristo a en simbaan.
13 Tánni magkahud kitam ti eessa a pánnampalataya sakay
pákkatukoy ten Anak nen Diyos, sakay tánni magin ganap en
pagkatolay tam ayun ten pagkaganap ni Cristo.
14 Ni magkakonahud ay awan kitamon magin kona ten
anak hidi a alistu a matawid nen sari-sari a toldu. Awan
kitamon metawtaw nen tolay hidi a gustu di laid ay meangay
kitam ten liwat ten pamamag-itan nen pangluloku di.
15 Nan ten pamamag-itan nen pággupos ti katutuhanan a
tehud a págmahal, dapat a lumagu kitam a kona kánni Cristo
a siya en ulu tam a atanan.
16 Ten pamamag-itan na, ay en bahagi hidi nen bággi
a pinagtongku-tongku nen kasukasuwan ay magin essa a
bággi. Sakay ni maayus a mánggamet ten tungkulin na en
balang essa, en buu a bággi ay dumikál sakay bumegsák ten
pamamag-itan nen págmahal.

En Bigu a Biyag kánni Cristo

17 Ten ngaran nen Panginoon, kagiyán ku iddi dikomoy:
dyan kamon mabiyag a kona ten kákkabiyag nen awan hidi ti
pánnampalataya ten Diyos. Awan ti seserbi en áisipán di,
18 sakay nadiklámman en isip di. Gapu ten kamangmangan
di sakay ten káttug nen ulu di, ay awan hidi ti bahagi ten biyag
a kaluub nen Diyos.
19 Nagin alipin hidi ni kahalayan, sakay awan dán hidi
matagama maski ni sabadit. Awan dán hidi ti iba a gággamitán
nan purus a kalaswaan.
20 Bakán a kona haán en natukuyan moy tungkul kánni
Cristo.

21 Nasanig moy dán en toldu a tungkul dikona sakay
natukuyan moy dán en katutuhanan a ked kánni Jesus.
22 Adággan moy dán en dati a kákkabiyag. Eklasán moy dán
en dati moy a pagkatolay a mepahamak gapu ten mágkadukás
a kagustuwan nen bággi.
23 Baguwán moy dán en pusu moy sakay en isip moy.
24 En dapat moy a ibadu ay en bigu a pagkatolay a linalang
a kawangis nen Diyos, sakay mehayag ten matuwid sakay
banal a kákkabiyag ayun ten katutuhanan.
25 Kaya adággan tamon en págbuli-buli, sakay sikitam a
atanan ay magkagi ti tatarudan ten balang essa gapu kabi-
lang kitam ten eessa a bággi.
26 Ni magsaranta kam, ay iwasan moy a magkasala. Dyan
moy urayán a sarámman nen aldew en iyamut moy.
27 Dyan moy atáddan ti pagkakataun en diyablo.
28 En mágtakaw ay awan dán dapat a magtakaw, nan maga-
ryok siya ti marangal a kabiyagan sakay magtarabahu tánni
makatulung siya ten mangailangan hidi.
29 Dyan kam gumamit ti mágkadukás a upos; pagsikapan
moy a en pággupos moy ay para ten kapiyyaan sakay ten tama
a pagkakataun tánni makinabang en makasanig hidi.
30 Sakay dyan moy átdenan ti kalungkutan en Banal a Ispir-
itu nen Diyos, gapu siya en tatak nen Diyos dikomoy, en
katibayan a tubusán na kam ten netakda a aldew.
31 Ibutan moy dán en ányaman a saket ni isip, iyamut; dyan
kamon magababuy, manglait sakay magpasaket ti isip ten
agum.
32 Nan magin mabait kam sakay makákkagbiyán; patawadán
moy en balang essa a kona ten págpatawad nen Diyos dikomoy
gapu kánni Cristo.

5

Mabiyag Ayun ten Demlag

1 Gapu minahal kam nen Diyos a anak na ay arigán moy
siya.
2 Mabiyag kam a putat ti págmahal a kona kánni Cristo. Gapu
ten págmahal na dikotam ay inyalay na en sadili na bilang
masárrub a alay sakay handug ten Diyos.
3 Tolay kam nen Diyos, kaya awan dapat a maski mabang-
git man dálla dikomoy a nangalunya kam oni naggamet ti
ányaman a kalasi ni kahalayan oni kasakiman.
4 Dyan kam bi maggamet ti ányaman a malaswa oni awan
ti kuwenta a pággupos sakay usekan a awan nerarapat. Nan,
magin mapagpasalamat kam ten Diyos.

5 Tukoy moy dán a awan ti bahagi ten kahariyan ni Cristo
sakay nen Diyos en tolay a mángngalunya, mahalay, sakay
sakim, gapu en kasakiman ay essa a kalasi ni págsamba ti
diyos-diyosan.
6 Dyan kam padaya ten deyaman ten pamamag-itan nen
pángngatuwiran a awan ti kuwenta. Gapu ti hidi iyád ay
maiyamut en Diyos ten suwail hidi.
7 Kaya dyan kam mákpággagum dikodi.
8 Tenhud ay ked kam ten kadiklám, peru nadid ay ked
kamon ten demlag, gapu ked kam ten Panginoon. Mabiyag
kam nadid a kona nerarapat ten tolay hidi a ked ten demlag.
9 Gapu maganda, matuwid sakay tatarudan en gamet nen
tolay a mabiyag ten demlag.
10 Pagadalan moy ni ánya en makasaya ten Panginoon.
11 Dyan kamon mákpággagum ten tolay hidi a ked ten
kadiklámman a awan ti ibunga a maganda. Nan ipeta moy
dikodi a madukás en gamet di.
12 Makatagama a maski ni mabanggit man dálla en bagay
hidi a gággamitán di ti lihim.
13 En atanan nen melantad ten demlag ay matukuyan ni
ánya a talaga iyud,
14 sakay melantad en atanan gapu ten demlag. Kaya kinagi
na a,
“Lumukag ka, siko a netidug,
umikat ka ti lállábbánggan muwen,
sakay demlagan ka ni Cristo.
15 Kaya ingatan moy en kákkabiyag moy. Mabiyag kam a
kona ten mágkatalinu hidi bakán a kona ten mangmang hidi.
16 Samantalaán moy en pagkakataun hidi a makagamet
kam ti maganda, gapu putat ti kadukássan i munduwiday
nadid.
17 Dyan kam magin hangal. Intendiyán moy ni ánya en
kaluuban nen Panginoon.
18 Dyan kam maglasing, gapu dilan iyán ni magulu a
kákkabiyag. Nan dapat kam a maputat ti Banal a Ispiritu.
19 Mágkansiyon kam ti kansiyon a págsamba sakay kansiyon
hidi a ispirituwal; mágkansiyon kam bi ti buu a pusu sakay
magpuri ten Panginoon.
20 Pirmi kam a magpasalamat ten Diyos a Ama tam gapu
ten atanan a bagay, ten ngaran nen Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo.

Bilin ten Magkabinga

21 Pasakup kam ten balang essa bilang tanda nen pággalang
moy kánni Cristo.

22 Sikam a bábbi hidi, pasakup kam ten kákkabinga moy a
kona ten págpasakup moy ten Panginoon.
23 Gapu en lállaki en ulu nen kabinga na, kona kánni Cristo
a Tagapagligtas nen simbaan, a bággi na.
24 Ni konya a sakup ni Cristo en simbaan, ay kona bi hud,
a dapat a pasakup en bábbi hidi ten atanan a bagay ten
kákkabinga di.
25 Sikam a lállaki hidi, mahalán moy en kákkabinga moy a
kona ten págmahal ni Cristo ten simbaan. Inhandug na en
biyag na para ten simbaan
26 tánni iyalay na ten Diyos, káttapos a malinisan ten
pamamag-itan nen dinom sakay nen upos.
27 Ginamet na iyád tánni en simbaan ay meatubeng na ten
sadili na bilang essa a maluwalhati a simbaan a awan ti
ányaman a dunget oni kulubut, tánni magin banal sakay awan
ti kapintasan.
28 Kona labi hud, dapat a mahalán nen lállaki en kabinga na
a kona ten págmahal na ten sadili na. Gapu en magmahal ten
kabinga na ay magmahal ten sadili na.
29 Awan ti tolay a maiyamut ten sadili na a bággi. Nan
páppakanán na iyád sakay alagaan, kona ten gággamitán ni
Cristo ten simbaan.
30 Sikitam ngani ay bahagi nen bággi na.
31 Kona ten kinagi nen kasulatan, "Gapu ti iyád, ay iwarak
nen lállaki en ama na sakay ten ina na, sakay magagum hidi
ay ten kabinga na; sakay magin essa dán hidi."
32 Tehud a dikál a katutuhanan a ihayag i kasulatanid a
iyád, a ten pangintendi ku ay tungkul ten kaugnayan ni Cristo
ten simbaan.
33 Kaya sikam a kalállakiyan, mahalán moy en kákkabinga
moy a kona ten sadili moy; sikam a bábbi hidi, igalang moy
en kákkabinga moy hidi.

6

Bilin ten Dáddikál hidi sakay ten Anak hidi

1 Sikam a anak hidi, sunudán moy en dáddikál moy hidi ten
Panginoon gapu iyád en karapatdapat.
2 "Igalang mu en dáddikál mu hidi." Iyád en purumeru a
utus a tehud a pangaku
3 "tánni magin maganda sakay magmalay en biyag mu ti
lutaiday."
4 Sikam a dáddikál hidi, dyan kam maggamet ti ányaman a
bagay a ikaiyamut nen anak moy. Nan, padikállán moy hidi a
ayun ten disiplina sakay ten toldu nen Panginoon.

5 Sikam a alipin hidi, sunudán moy en amu moy hidi ti
lutaiday a tehud a buu a pággalang, ánteng sakay katapatan,
a kumán a ti Cristo en pagserbiyan moy.
6 Gamitán moy iyád, tehud man a maketa oni awan bakán
a para puriyán nen katolayan hidi nan gapu a tagapagserbi
kam ni Cristo sakay sumássunud ti buu a pusu ten kaluuban
nen Diyos.
7 Magserbi kam a tehud a kasayaan a kumán a en Pangi-
noon en pagserbiyan moy bakán a tolay.
8 Gapu tukoy moy dán a piremyuwan nen Panginoon en
bawat gamet a maganda nen deyaman, alipin man oni bakán
a alipin.
9 Sikam a amu hidi, magin mabait kam ten alipin moy hidi.
Dyan moy kalimunan a parehu kam a alipin nen eessa a
Panginoon a ked dilanget, sakay awan siya ti piliyán.

En Armas hidi a Gubwat ten Diyos

10 Bilang pangkatapusan, magpakatibay kam ten begsák a
gubwat ten Panginoon sakay ten dakila a kapangyariyan na.
11 Gamitán moy en atanan a kagamitan sakay armas a pang-
gera a kaluub nen Diyos tánni malabanan moy en patibung
hidi nen diyablo.
12 Gapu awan kitam mákpaglaban ti tolay, nan ten pinunu
hidi, ten tehud hidi a kapangyariyan, sakay ten tagapama-
hala hidi nen kadiklámman a ked ti munduwiday, en ispiritu
hidi a mágkadukás ten kalawakan.
13 Kaya isulot moy en atanan a kagamitan a panggera a
gubwat ten Diyos. Tánni makalaban kam ni dumemát en
madukás a aldew a lumusub en kadima, tánni káttapos nen
labanan ay matatag kam padi a nakataknág.
14 Kaya maghanda kam. Isinturon moy en katutuhanan,
sakay isulot moy ten rakaw moy en baluti ni pagkamatuwid.
15 Isulot moy en sandalyas nen pagin-handa ten pángngaral
ten Maganda a Bareta nen kapayapaan.
16 Pirmi moy a gamitán a págsangga en pánnampalataya, a siya
en mangadáp ten magapoy-apoy a pana nen diyablo.
17 Isulot moy en helmet nen kaligtasan, sakay gamitán en
ispada nen Ispiritu, a awan ti agum nan en Upos nen Diyos.
18 Gamitán moy i atananid a iyád ten pamamag-itan nen
págdasal sakay pákkekagbi ten Diyos. Magdasal kam ten
atanan a pagkakataun ten tulung nen Ispiritu. Pirmi kam
a maghanda sakay tulos-tulos a ipagdasal en atanan a tolay
hidi nen Diyos.
19 Ipagdasal moy bi a pagkaluubanák nen Diyos ti tama a
pággupos tánni mepahayag ku a tehud a begsák isip en lihim
ni iyád a Maganda a Bareta.

20 Gapu ti iyád a Maganda a Bareta, ay inutusanák, sakay
nadid ay nakapiresuwák. Kaya ipagdasal moy a mepahayag
ku iyád a tehud a begsák isip a kona ten karapatdapat.

Katapusan a Págbati

21 Ti Tiquico, a mahal tam a kapatkaka sakay matapat a
magserbi ten Panginoon, en mángbareta dikomoy ten atanan
a bagay tungkul dikoku sakay ten gággamitán ku.
22 Kaya paangayán ku siya haán ay tánni matukuyan moy en
kalagayan mi háddi, sakay tánni mapabegsák na en isip moy.
23 Ipagkaluub nakuwan nen Diyos Ama sakay nen Pangi-
noon a ti Jesu-Cristo ten atanan a kákkapatkaka en kapayapaan
sakay en págmahal a tehud a pánnampalataya.
24 Nakuwan ay pagpalaán kam a atanan nen Diyos, diko-
moy a magmahal ti hustu ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Pablo ten TAGA FILIPOS HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Sulat ni Pablo ten Taga-Filipos hidi ay para ten dipalongu a simbaan a intatag ni Pablo ti Europa ti Macedonia, essa a prubinsiya ti Roma. Insulat na iyád dikona a nakapiresu siya. Rendiyán siya tenhud nen pángkontra nen agum a manggagawa a Cristiano sakay mabalisa siya gapu ten liwat a toldu a magkalat ten simbaan ti Filipos. Konapamanhud, ay ketan ti sulatid a iddi en kasayaan sakay págtiwala a en paliwanag ay en págkahud ni Pablo ti matibay a pánnampalataya kánni Jesu-Cristo.

En pinakapaksa ni sulatid a iddi ay pasalamatan en mánnampalataya hidi ti Filipos ten tulung a impatawid di kánni Pablo ten panahun nen matindi a pangangailangan. Ingkagi na háddi en págtiwala na dikodi, tánni magkahud hidi ti begsák isip sakay págtiwala dikona ten panahun nen problema. Pinayuwan na hidi a magin magpakababa a kona kánni Jesus sakay awan paakit ten págmataas sakay makasadili a kagustuwan. Impaala-ala na dikodi a en biyag di kánni Cristo ay kaluub nen Diyos a tinanggap di ten pamamag-itan nen pánnampalataya bakán a ten págtupad di ten Kautusan nen Judio hidi. Inlinaw na en kasayaan sakay kapayapaan a inyatád nen Diyos ten magpasakup hidi kánni Cristo.

Ti sulatid a iyád ay inlinaw na en kasayaan, tiwala, págkakaessa sakay pángtulos-tulos ten pánnampalataya sakay kákkabiyag a Cristiano. Binanggit bi háddi ni Pablo en tunay a págmahal na ten kákkapatkaka hidi ti Filipos.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-11
Sadili a patunay ni Pablo 1:12-26
En biyag kánni Cristo 1:27-2:18
En planu hidi para kánde Timoteo sakay Epafrodito 2:19-30
En babala hidi tungkul ten kadima sakay ten panganib hidi 3:1-4:9
Ti Pablo sakay en amigu na hidi ti Filipos 4:10-20
Katapusan 4:21-23

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo ay ti Timoteo a alipin
ni Cristo Jesus.

Para ten atanan nen taga-Filipos a tolay nen Diyos a
nákpagkaessa kánni Cristo Jesus, sakay ten pinunu hidi kona bi
ten katulung di hidi a mangasiwa ten simbaan.

2 Pagpalaán kam nen Diyos a Ama tam sakay nen Panginoon a ti Jesu-Cristo ti kapayapaan.

En Dasal ni Pablo Para ten Taga-Filipos hidi

3 Pirmiyák a magpasalamat ten Diyos kada maisip takam.
4 Tunayák ti saya kada idasal takam a atanan.
5 Magpasalamaták gapu ten káttulung moy dikoku ten págpakapospos ten Maganda a Bareta sapul ten purumeru a aldew a hanggan nadid.
6 Siguraduwán ku dikomoy a en maganda a gamet a sinapulan nen Diyos dikomoy, ay tapusán na a hanggan ten Aldew nen kássoli ni Cristo Jesus.
7 Mahal takam a tarud, kaya dapat la a pahalagaan takam ti kona háddi. Gapu nagin kaguman takam ten tungkulin a inyatád nen Diyos dikoku, mentras a patunayan ku en Maganda a Bareta sakay ibahagi maski nadid a pumáppiresuwák.
8 Tukoy nen Diyos a en kákkaammaw ku dikomoy ay kona ti kadikál ten págmahal ni Cristo Jesus dikomoy.
9 Idáddasal ku a en págmahal moy ay tulos-tulos a lumagu a tehud a karunungan sakay pággintendi,
10 tánni mapili moy en pinakamahalaga. Ni magkakonahud, káddemát ni Cristo ay demáttan na kam a malinis, sakay awan ti kapintasan.
11 Sakay en biyag moy ay maputat ti mágkaganda a katangian a gubwat kánni Jesu-Cristo, para ten karangalan sakay kapuriyan nen Diyos.

Ti Cristo en Biyag

12 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy a en nangyari dikoku ay nakatulung ti dikál ten kállawak nen Maganda a Bareta.
13 Kaya natukuyan nen atanan a guwardiya ten palasyu sakay nen agum pa hidi a ked háddi, a sikán ay nepiresu gapu tagapagserbiyák ni Cristo.
14 Sakay en kakpalan ten kákkapatkaka hidi ay mas tummibay en tiwala di ten Panginoon, kaya lalu a binumegsák en isip di a awan ti ánteng a ipangaral en upos nen Diyos.
15 Ipangaral ngani nen agum ti Cristo gapu la ten inggit di sakay pákpágtatalu, peru en agum ay mangaral a tehud a katapatan.
16 Gamitán di iyád gapu ten págmahal, tukoy di a nakapiresuwák gapu ten págpatunay ku ten Maganda a Bareta.
17 Mangaral en agum peru awan ti katapatan, nan gapu la ten makasadili di a kagustuwan, gustuwák di la a pasaketan mentras a pumáppiresuwák.

18 Peru awan la iyán a atanan dikoku, ikasaya ku pa ngani.
Mahalagaid ay mepangaral ti Cristo, tapat man oni awan.
Essa ku paid a ikasaya,
19 ay en pag-asa ku a balang aldew, gapu ten dasal moy hidi
sakay ten tulung nen Ispiritu ni Jesu-Cristo ay makaluwasák
ti págpiresuwanidi.
20 En gugustu ku sakay asaan ku ay awanák magkulang ten
tungkulin ku, nan ten atanan a pagkakataun lalu dán nadid
ay magkahudák ti begsák isip. Tánni ten pamamag-itan ku,
mabiyag man oni matay ay mapapuriyan ku ti Cristo.
21 Gapu para dikoku, biyag kuwidi ay para kánni Cristo. Ni
matayák ay mas higit pa en pakinabang ku.
22 Peru ni biyagák ay makagamiták padi ti mágkaganda a
bagay, kaya awan ku tukoy ni hádya i piliyán kuwid.
23 Mahirap a magpili ten duwwa a bagay. Gustu kuwid ay
matay dán tánni makaguman ku dán ti Cristo, gapu iyád i mas
magandaid para dikoku.
24 Peru para ten kapiyyaan moy ay mas maganda ni man-
atiliyák palla a biyag.
25 Kaya siguraduwák a mabiyagák padi sakay makaguman
moy, tánni matulungan takam a makapagtulos-tulos a tehud
a kasayaan ten pánnampalataya moy.
26 Tánni ni makagumanák moy dámman a ruway ay
magkahud kam ti katuwiran a mepagmadikállák moy ten
biyag moy a tehud a pákpagkaessa kánni Cristo Jesus.
27 Kaya ngani kákkapatkaka ku hidi, en mahalaga ay
mabiyag a ayun ten Maganda a Bareta ni Cristo. Tánni maka-
soliyák man haán oni awan, ay nakasiguraduwák a manatili
kam a matatag ten eessa a layunin. Sakay mamagkakaguman
kam ten pákpaglaban para ten pánnalig ten Maganda a Bareta.
28 Dyan kam manteng ten kadima moy hidi, gapu iyád i
palatandaanid a mepahamak hidi sakay sikam ay maligtas,
gapu en Diyos i mangatáddid dikomoy ti katagumpayan.
29 Gapu inátdenan na kam ti karapatan a magserbi kánni
Cristo, bakán la a manalig dikona, nan magtiis bi para dikona.
30 Kaguman takamon ten pákpaglaban a netan moy a gi-
namet ku tenhud pa, sakay kona ten nabareta moy a hanggan
nadid ay gággamitán ku padi.

2

En Págpakababa ni Cristo

1 Nadid, gapu en biyag moy kánni Cristo ay mangpabegsák
dikomoy, sakay en págmahal na ay mangpasaya dikomoy.
Tehud kam a pákpagkaessa ten Banal a Ispiritu, sakay tehud
kam a kabaitan sakay págmalasakit ten agum.

2 Agidán ku dikomoy a pasayaánnák moy ti hustu,
magkahud kam ti essa a kaisipan, essa a págmahal, essa a
pusu sakay kagustuwan.
3 Dyan kam maggamet ti ányaman a bagay gapu la ten
kagustuwan moy a metanyag, nan magpakababa kam sakay
dyan moy isipán a mas mataas kam nan ten agum.
4 Isipán moy en para ten kapiyyaan nen agum, bakán la a
para ten sadili moy a kapiyyaan.
5 Dapatid, ay en kaisipan moy ay kona ten kánni Cristo Jesus.
6 Maski ni tunay siya a Diyos,
ay awan na impilit en sadili na a pumantay ten Diyos.
7 Nan kinusa na a tinanggiyan a magin kapantay nen Diyos,
sakay nagin kona ten essa a alipin.
Neenak siya a kona ten karaniwan a tolay.
Sakay dikona magin tolay ti Cristo,
8 ay nagpakababa siya sakay nagin masunurin ten Diyos
hanggan kamatayan,
maski ten kákkatay na ten kudus.
9 Kaya inlangkaw siya nen Diyos ten kalangkawan a lugar
dilanget
sakay inátdenan siya ti ngaran a kataasan ten atanan a
ngaran.
10 Tánni ten ngaran ni Jesus
ay lumuhud en atanan dikona,
en ked dilanget, ked ten luta, sakay en ked ten mundu
nen patay hidi.
11 Sakay atanan ay magpahayag a ti Jesu-Cristo en Panginoon,
ten kapuriyan nen Diyos Ama.

Magdemlag a kona ten Simbuwan

12 Kaya ngani, mahal ku hidi dapat ay mas masunurin kam
nadid nan dikona kagumanák moy palla. Sumunud kam
a tehud a ánteng sakay pággalang ten Diyos hanggan magin
ganap en kaligtasan moy.
13 Gapu en Diyos en mangatád dikomoy ti sor sakay begsák
a maggamet ten kaluuban na.
14 Gamitán moy en atanan a bagay a awan ti reklamu sakay
pamágtalu-talu,
15 tánni magin malinis kam sakay awan ti kapintasan a anak
nen Diyos ten ditángnga nen tolay hidi a liwat ti kákkabiyag
sakay mágkadukás. Ni magkakonahud, ay magin demlag kam
dikodi a kona ten biton a magdemlag dilanget,
16 mentras a ipangaral moy dikodi en mensahi a makapan-
gatád ti biyag. Káddemát ni Cristo ay mepagmadikál takam
gapu awan nawanan ti kabuluhan en pagud ku.

17 En pánnampalataya moy sakay págserbi ten Panginoon ay
kona ten handug a iyalay moy dikona. Sakay en digi ku ay
mebuhus a mekuyug ten handug moy. Ni magkakonahud ay
ikasaya ku sakay mákpagsayaák dikomoy.
18 Kona labi hud, dapat kam a magsaya sakay mákpagsaya
kam dikoku.

De Timoteo sakay ti Epafrodito

19 Ni ipagkaluub nen Panginoon a Jesus ay paangayán ku
haán a pagdaka ti Timoteo tánni bumegsák isip kuwidi ni
matukuyan ku dikona en kalagayan moy.
20 Awan ti makaparehu dikona ten pákpagkaessa na dikoku
ten págmalasakit ten kapiyyaan moy.
21 Gapu en gustu nen agum ay en pangsadili di la a
kapiyyaan, bakán a en para kánni Jesu-Cristo.
22 Tukoy moy labi en katapatan ni Timoteo. Magkaguman
kami a kona ten matama a magserbi alang-alang ten Maga-
nda a Bareta.
23 Gustu ku nakuwan a paangayán siya haán ni matukuyan
ku dán ni ánya i mangyariyid dikoku háddi.
24 Umasaák ten Panginoon a awan dálla magmalay ay
makaangayák haán.
25 Naisip ku a kailangan a paangayán haán ti Epafrodito.
Siya ay kaparehu ku a manggagawa sakay sundalu nen Diyos,
pinaangay moy siya háddi tánni tulunganák na.
26 Tunay dán sor naid a ketan na kam haán a atanan.
Mabalisa siya a tarud gapu natukuyan moy a nagkasakit siya.
27 Nagkasakit ngani siya ti mahigpit a ngari-ngari na dán
a ikatay. Peru kinagbiyan siya nen Diyos sakay bakán la
a siya nan pati sikán, sakay nakaiwasák ti purus dálla a
kalungkutan.
28 Kaya ngani gustu ku dán a paangayán siya haán tánni
masaya kam a maketa dikona a ruway. Sakay tánni maibut
dán en kákkabalisa ku.
29 Kaya tanggapán moy siya a tehud a kasayaan bilang essa
a kapatkaka ten Panginoon. Igalang moy en tolay hidi a kona
dikona,
30 gapu ngaringari dán siya a matay para ten págserbi na
kánni Cristo tánni tulunganák na ten tulung a awan moy
magamet para dikoku.

3

En Tunay a Pagkamatuwid

1 Bagu ku a tapusán i sulat kuwidi ay gustu ku a kagiyán
dikomoy kákkapatkaka ku hidi, a magsaya kam ten Panginoon.
Awanák magsasawa a mángruway a isulat dikomoy bagayid

a hidi iyád a nesulat ku dán tenhud, para labi iyád ten kapiyyaan moy.

2 Magingat kam ten tolay hidi a kumán a isip hayup,
masássorán hidi a maggamet ti madukás, sakay ipilit di a
kailangan en págturi.
3 Alalahanán moy a bakán a hidi en tatarudan a turi nan
sikitam, gapu sambaán tam en Diyos ten pamamag-itan nen
Ispiritu na sakay ked kánni Cristo Jesus en kasayaan tam.
Awan kitam magtiwala ten págturi sakay ten agum pa hidi a
serimonya a ipáppasunud di.
4 Sabagay tehudák a sapat a dahilan para mangtáttawid ti
hidi iyád a serimonya. Ni isipán nen deyaman a tehud siya a
katuwiran a magtiwala ti hidi iyád a gamet ay mas laluwák
dán.
5 Tinuriyák ten kawalu a aldew sapul ten neenak ku. Sikán
ay Hebreo, tunay a Israelita, sakay gubwat ten lahi ni Ben-
jamin. Ni kássunud ten kautusan a sássunudán nen Judio hidi
en págguronan, sikán ay Pariseo.
6 Gapu ten sigasig ku a sumunud, ay inusig ku en simbaan.
Ni ten pagkamatuwid ayun ten kássunud ten Kautusan ay
awan ti mepintas dikoku.
7 Peru en bagay hidi a imbilang ku tenhud a pakinabang
ay imbilang ku nadid a awan ti kabuluhan, alang-alang kánni
Cristo.
8 Imbilang ku dán a awan ti kuwenta en atanan a bagay
bilang kapalit nen mas lalu a mahalaga, en pákkatenggi kánni
Cristo Jesus a Panginoon ku. En atanan a bagay ay imbilang
ku dán a basura tánni makao ku la ti Cristo,
9 sakay mákpagkaessa dikona. En pagkamatuwid ku ay
bakán a ten pamamag-itan nen págsunud ten Kautusan, nan
ten pánnampalataya kánni Cristo, iyád ay gubwat ten Diyos ten
pamamag-itan nen pánnampalataya.
10 En gugustu ku nadid ay makilala ti Cristo ti hustu,
maranasan en kapangyariyan nen kákkabiyag na a ruway,
mákbahagi ten tinággád na a hirap sakay pumarehu dikona
pati ten kákkatay na,
11 ten pag-asa a mabiyagák bi a ruway.

Magtulos-tulos Hanggan ten Hangganan

12 Awan ku kagiyán a nagamet ku dán en bagay hidi a gustu
ku a gamitán oni awanák dán makagamet ti kasalanan. Kaya
pakapilitán ku a matanggap en piremyu a siya en dahilan nen
pángdulaw ni Cristo Jesus dikoku.
13 Kákkapatkaka ku hidi, awan ku ipalagay a natanggap ku
dán i piremyuwid a iyád. Nan en gággamitán ku nadid ay

limunán en nakalipas sakay gamitán ku en atanan a kaya ku para mademát en tamuwán ku.

14 Kaya magtulos-tulosák a tamu ten hangganan tánni matanggap ku en piremyu, a awan ti agum nan en pángdulaw nen Diyos dikoku para ten biyag dilanget ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.

15 Kona haán i dapatid a magin ugali tam a mágkatatag dán ti pánnampalataya. Peru ni en agum dikomoy ay iba en ugali di ay ilinaw iyád nen Diyos dikomoy.

16 Mahalagaid ay itulos-tulos tam la en gággamitán tam nadid.

17 Kákkapatkaka ku hidi, arigánnák moy, sakay magadal kam ten mangunonud hidi ten halimbawa a impeta mi dikomoy.

18 Kona ten pirmi ku kákkagiyán dikomoy, sakay nadid ay isanget ku a ruwayán, makpal a mabiyag nadid a bilang kadima nen kudus ni Cristo.

19 Kapahamakan sangpáttán diyid gapu diyusán diyid ay en kagustuwan nen bággi di. Ipagmadikál di pa en bagay hidi a dapat nakuwan a ikasaniki di, sakay en páppospusán di dálla ay en bagay hidi ti munduwiday.

20 Peru dilanget i tatarudanid a banuwan tam. Kaya tunay en kasayaan tam a maguray ten Tagapagligtas tam, en Panginoon a ti Jesu-Cristo a gubwat dilanget.

21 Káddemát ni aldewid a iyud, ay palitan na en bággi tam a pangluta ti maluwalhati a kona ten bággi na, gamitán na en kapangyariyan a mangsakup ten atanan a bagay.

4

En Bilin hidi

1 Kaya ngani mahal ku hidi a kákkapatkaka a kaammawan ku a tarud, sikam en kasayaan ku sakay ipagmadikál takam! Magpakatatag kam ten Panginoon.

2 Sikam Euodia sakay Sintique ipákpágguron ku dikomoy, magkasundu kamon bilang matkaka ten Panginoon.

3 Sakay siko, tapat ku a kaguman, tulungan mu i duwwaid a iyád a bábbi. Tummulung bi hidi dikoku ten págpahayag ten Maganda a Bareta, kaguman de Clemente sakay ten agum pa hidi a kakagumanan ku. En ngaran di ay nakasulat ten libru nen biyag.

4 Magin masaya kam nakuwan a pirmi ten pákpagkaessa moy ten Panginoon. Iruway ku dámman a kagiyán: magsaya kam!

5 Ipeta moy en kabaitan moy ten atanan. Adeni dán a dumemát en Panginoon.

6 Dyan moy kabalisaan en ányaman a bagay, nan agidán moy
ten Diyos en atanan nen kailangan moy ten pamamag-itan
nen dasal a tehud a pasalamat.
7 Sakay en kapayapaan a awan maabut nen isip nen to-
lay en mangbantay ten pusu moy sakay ten isip moy ten
pamamag-itan ni Cristo Jesus.
8 Katapusan kuwid a makagi kákkapatkaka, ay dapat moy
a idátton ti isip moyen en bagay hidi a karapatdapat sakay
kapuri-puri: en bagay hidi a tatarudan, marangal, matuwid,
malinis, maganda, sakay kagalang-galang.
9 Igamet moy en atanan a natukuyan moy, natanggap,
nasanig sakay netan dikoku. Ni magkakonahud, ay pumirmi
dikomoy en Diyos nen kapayapaan.

Salamat ten Tulung Moy

10 Tunay saya kuwidi ten Panginoon gapu nabati ku
dámman a ruway en págmalasakit moy dikoku, kállipas nen
nalay a panahun. Tukoy ku a awanák moy nalimunan. Kaya
la, awan kam ti pagkakataun a tumulung dikoku.
11 Kagiyán ku iyád dikomoy bakán a gapu aryokan takam
ti tulung, gapu natutunan ku dán a makontentu ányaman en
kalagayan ku.
12 Naranasan ku dán a maghikahus, sakay sumagana. Natu-
tunan ku dán a makontentu ten ányaman a katayuwan: en
mabássug oni magaláp, en kasaganaan oni lubu-lubus.
13 Atananid a iyád ay magamet ku gapu ten begsák a gubwat
kánni Cristo.
14 Konapamanhud, ay magpasalamaták ten káttulung moy
ten kahirapan ku.
15 Tukoy moy labi a taga-Filipos hidi, dikona lummakadák ti
Macedonia sakay magsapul palla ten pángngaral ten Maganda
a Bareta, ay sikam la en simbaan a tummulung dikoku;
sakay sikam la en nakaguman ku ten kasaganaan sakay ten
kahirapan.
16 Maski dikona kedák dán ti Tesalonica, ay bakán la pepen-
sangan a pinatawidanák moy ti tulung.
17 Bakán a gustu kuwid ay makatanggap la ti tulung diko-
moy, nan gustu ku a matanggap moy en pagpapala hidi a
gapu ten pággatád moy.
18 Iddi nadid en katibayan nen subra-subra a tulung moy
dikoku. Subra pa ten pangailangan ku en tulung a tawid
ni Epafrodito. Hidi iyád ay masárrub a handug ten Diyos,
handug a katanggap-tanggap sakay makasaya dikona.
19 Sakay gubwat ten sagana a kayamanan na, ay iyatád nen
Diyos ku en atanan nen kailangan moy ten pamamag-itan ni
Cristo Jesus.

20 Puriyán en Diyos tam sakay Ama a awan ti katapusan!
Amen.

Dimudyan a Págbati

21 Ikumustaák moy ten atanan a tolay nen Diyos a
mánnampalataya kánni Cristo Jesus. Mákkumusta bi en
kákkapatkaka tam hidi a kaguman ku háddi.
22 Atanan nen tolay hidi nen Diyos a ked háddi ay
mákkumusta, lalu dán ten tagapagserbi hidi ten palasyu nen
Emperador.
23 Pagpalaán kam nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-COLOSAS HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Iyád a sulat ni Pablo ay para ten simbaan ti Colosas, essa a banuwan ti Asia Menor a ked ti sikatan ni Efeso. Bakán a ti Pablo i nángpatakknággid ti simbaanid a iyád, peru tehud bi siya a pananagutan háddi gapu nángpatawid siya haud ti manggagawa hidi a gubwat ti Efeso, en kapitolyo ni Roma ti Asia. Natukuyan na a tehud a liwat a mágtoldu ten simbaan haud. Itáttoldu ni hidi iyád a kailangan a sumamba ti "ispirituwal a kapangyariyan" tánni matenggi nen essa tolay en Diyos sakay magkahud ti tunay a kaligtasan. Itáttoldu di pa a dapat a magpasakup ten sari-sari hidi a seremonya kona ten págturi, sakay mahigpit a sumunud ten patakaran hidi tungkul ten pagkain sakay ten agum pa hidi a bagay.

Summulat ti Pablo tánni kontraán i tolduwid a hidi iyád ten pamamag-itan nen tatarudan a toldu a Cristiano. Iddi en kabuuwan nen sulat na: ti Jesu-Cristo la en makapangatád ti tunay a kaligtasan. En iba a pánniwala sakay ten seremonya hidi ay máng-adeyu ten mánnampalataya hidi kánni Cristo. Ten pamamag-itan ni Cristo ay linalang nen Diyos i munduwiday. En paraan la nen kaligtasan ay en pákpagkaessa kánni Cristo. Inessa-essa na en kahulugan ni iyád a toldu para ten mánnampalataya hidi.

Mapansin háddi ti Tiquico, a siya en nangtawid ti Colosas ti sulatid a iyád ni Pablo, sakay inaguman ni Onesimo, en alipin a nagin bahagi nen págsulat ni Pablo kánni Felimon.

Lasán nen libru

Sapul 1:1-8
En pagka-Diyos sakay tarabahu ni Cristo 1:9-2:19
En bigu a biyag a nakaugnay kánni Cristo 2:20-4:6
Katapusan 4:7-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a apostol ni Cristo Jesus
ayun ten kaluuban nen Diyos, sakay gubwat bi ten kapatkaka
tam a ti Timoteo.
2 Para ten taga-Colosas hidi a tolay nen Diyos sakay tapat a
kákkapatkaka kánni Cristo.
Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan
a gubwat ten Diyos a Ama tam.

Dasal a Pasalamat

3 Kada a ipagdasal mi kam ay pirmi kami a magpasalamat
ten Diyos a Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

4 Gapu nabareta mi en pánnampalataya moy kánni Cristo
Jesus sakay en págmahal moy ten atanan a tolay nen Diyos,
5 gapu ten pag-asa moy a matanggap en nehanda para
dikomoy dilanget. Natukuyan moy en tungkul ti pag-asaid a
iyád dikona a nepangaral dikomoy en upos nen katutuhanan,
en Maganda a Bareta a dummemát dikomoy.
6 Kummalat iyád sakay nangatád ti pagpapala ti buuwiday a
mundu, kona ten nangyari dikomoy sapul dikona a masanig
moy sakay maintendiyan en katutuhanan tungkul ten kabai-
tan nen Diyos.
7 Natukuyan moy iyád kánni Epafras a kaguman mi a taga-
pagserbi, essa a tapat a tagapagserbi ni Cristo, siya en mage-
bággi mi haán.
8 Natukuyan mi dikona en tungkul ten págmahal a im-
pagkaluub dikomoy nen Ispiritu.
9 Kaya sapul dikona a masanig mi iyád, ay tulos-tulos mi
kam a idáddasal ten Diyos, a nakuwan ay matukuyan moy ti
hustu en kaluuban na, ten pamamag-itan nen karunungan
sakay pággintendi a kaluub nen Ispiritu.
10 Ni magkakonahud, ay mabiyag kamon a karapatdapat
sakay makasaya ten Panginoon, magbunga ti mágkaganda a
gamet sakay lumawak en pákkatukoy moy ten Diyos.
11 Idáddasal mi bi a patatagán na kam ten tulung nen dakila a
kapangyariyan na, tánni matiis moy a tehud a kasayaan sakay
tehud a katiyagaan ten atanan a bagay.
12 Nakuwan ay mapagpasalamat kam ten Ama gapu nebi-
lang kitam a karapatdapat a mákbahagi ten pangaku hidi nen
Diyos para ten tolay na hidi a ked ten demlag.
13 Inligtas na kitam ten kapangyariyan nen kadiklámman
sakay inyagton ten kahariyan nen mahal na a Anak,
14 a nangpalaya sakay nangatád dikotam ti kapatawadan
ten kasalanan tam hidi.

En Pagka-Diyos sakay Tarabahu ni Cristo

15 Ti Cristo en letratu nen Diyos a awan ketan. Siya en
panganay a anak sakay dipalongu ten atanan a linalang.
16 Gapu ten pamamag-itan na en atanan ay linalang nen
Diyos, en atanan a ked dilanget sakay ti lutaiday, ketan man
o ni awan, pati en ispirituwal a kapangyariyan, pághari,
pámmahala sakay pagin-pinunu. En atanan ay linalang nen
Diyos ten pamamag-itan na sakay para dikona.
17 Siya en dipalongu ten atanan, sakay i buuwiday a mundu
ay nanatili a ked ten kaayusan ten pamamag-itan na.
18 Siya en ulu nen simbaan a bággi na. Siya en dipalongu, en
panganay a Anak a nabiyag a ruway gubwat ten patay hidi,
tánni siya en magin dipalongu ten atanan.

19 Gapu ginustu nen Diyos a en buu a pagka-Diyos na ay
manatili ten Anak.
20 Ten pamamag-itan nen Anak ay ginustu nen Diyos a en
atanan a bagay, dilanget ay ti lutaiday, ay mákpagkasundu
dikona, pákpagkasundu ten pamamag-itan nen pággalay nen
Anak ten digi na ten kudus.
21 Tenhud ay adeyu kam ten Diyos sakay nagin kadima na
gapu ten pággamet sakay pággisip moy ti madukás.
22 Peru ten pamamag-itan nen kákkatay ni Cristo, ginamet
kam nen Diyos a amigu na, tánni meatubeng na kam a banal,
awan ti kapintasan sakay awan ti dunget ten prisensiya na.
23 Peru kailangan a manatili kam a tapat, matatag ten
pánnampalataya moy, sakay dyan moy pabayan a mawan en
pag-asa a gubwat ten Maganda a Bareta a nasanig moy. Sikán
a ti Pablo ay nagin tagapagserbi ten Maganda a Bareta a
impahayag ten atanan a tolay ti buuwiday a mundu.

Nagserbi ti Pablo ten Simbaan

24 Masayaák ten pághirap ku para dikomoy, gapu ten
pamamag-itan ni iyád ay metulos-tulos ku en naburay a
pághirap ni Cristo para ten simbaan a bággi na.
25 Ginamiták nen Diyos a tagapagserbi na ten simbaan tánni
ipahayag dikomoy ti buu en upos na.
26 Nanalay a nelihim iyád a mensahi ten balang essa, peru
nadid ay nehayag dán ten tolay hidi nen Diyos.
27 Ginustu nen Diyos a ihayag dikomoy a Hentil hidi en dak-
ila sakay makataka-taka a lihim a awan ti agum nan ti Cristo a
ked dikomoy nadid. Siya en pag-asa tam a makabahagi kitam
ten kaluwalhatian nen Diyos.
28 Iyán en dahilan ni bakin ipangaral mi ti Cristo. Paalala-
hanan mi en atanan sakay táttolduwan ti buu a kaalaman ayun
ten makaya mi tánni meatubeng mi en balang essa ten Diyos
a matatag gapu ten pákpagkaessa kánni Cristo.
29 Kaya magsumikapák ti hustu ten pamamag-itan nen
kapangyariyan a inyatád dikoku ni Cristo.

2

1 Gustu ku a matukuyan moy ni sakonya ti kadikál en págtiis
ku para dikomoy, kona bi ten taga-Laodicea hidi sakay ten
atanan a awan palla hidi naketa dikoku.
2 Gamitán ku iyád tánni bumegsák en isip di, sakay magma-
halan hidi ten balang essa. Ni magkonahud ay magkahud
hidi ti ganap a pagpapala sakay pággintendi, sakay kaalaman
tungkul ten lihim nen Diyos a awan ti agum nan ti Cristo.
3 Ten pamamag-itan na ay nehayag en atanan a kayamanan
nen karunungan sakay kaalaman nen Diyos.

4 Kagiyán ku iyád dikomoy tánni awan kam metawtaw nen
deyaman ten pamamag-itan nen makaakit hidi a pággupos.
5 Maski ni awanák haán, ay kagumanák moy bi ten ispiritu.
Masayaák gapu maayus en kákkabiyag moy sakay matatag en
pánnampalataya moy kánni Cristo.

Ganap a Kákkabiyag kánni Cristo

6 Ta tinanggap moy dán ti Cristo Jesus a Panginoon,
mabiyag kam a tehud a pákpagkaessa dikona.
7 Magpakatibay kam dikona sakay palaguwán moy biyag
moyen dikona. Magpakatatag kam ten pánnampalataya moy a
netoldu dikomoy sakay pirmi kam a magpasalamat ten Diyos.
8 Magingat kam a awan maalipin ni deyaman ten
pamamag-itan nen awan ti kuwenta sakay mágkadaya a
karunungan a awan gubwat kánni Cristo, nan gubwat ten
dati a kaugaliyan nen tolay hidi sakay ispiritu hidi a maghari
ti munduwiday.
9 Gapu maski dikona nagin tolay ti Cristo, ay ked dikona en
tunay a pagka-Diyos.
10 Sakay gapu ten pákpagkaessa moy dikona, kaya awan kam
mawanan ten atanan a kailangan moy a pang-ispirituwal.
Sakup na atanan a kapangyariyan sakay kapamahalaan.
11 Gapu ten pákpagkaessa kánni Cristo ay naturi kam peru
bakán a ten págturi a gamet ni tolay nan ten pamamag-itan
ni Cristo ten páng-ibut na ten mágkadukás a kagustuwan nen
bággi.
12 Dikona binyagan kam ay nelábbáng kam a kaguman ni
Cristo, sakay nabiyag kam bi a ruway a kaguman na gapu ten
pánniwala moy ten kapangyariyan nen Diyos a nangbiyag a
ruway dikona.
13 Sikam a Hentil hidi a dati a patay gapu ten kasalanan, ay
biniyag a ruway nen Diyos a kaguman ni Cristo. Pinatawad
kitam nen Diyos ten kasalanan tam hidi.
14 Pinawanan na ti bisa en atanan a nesulat hidi a kautusan
a kontra dikotam, pati en pananagutan a tehud a kaugnayan
háddi. Inibutan na hidi iyád ten dikona a ipaku ti Cristo ten
kudus.
15 Ten pamamag-itan nen kákkatay ni Cristo ten kudus, ay
tinalu na en pinunu hidi sakay en tehud hidi a kapangyariyan
ti munduwiday. Kumán hidi a nabihag a imparada na ten
publiku bilang katunayan nen págtagumpay na.
16 Kaya dyan kamon pasakup ten ányaman a patakaran
tungkul ten makan oni mainom, tungkul ten mahalaga hidi a
aldew, kasayaan ten bigu a bulan oni ten Aldew nen Káimang.
17 Hidi iyád ay aninu la nen bagay hidi a pademát peru ti
Cristo en katuparan ni atananid a iyád.

18 Dyan kam padaya ten magpeta hidi ti liwat a págpakababa,
ten págsamba di ten anghel hidi. Ipágmadikál di a mas higit hidi
dikomoy gapu tehud hidi a pangitain peru i tatarudanid ay
maghambug la hidi gapu ten kaisipan di a makamundu.
19 Awan hidi pasakup kánni Cristo a siya en ulu sakay tehud
a kapangyariyan ten buu a bággi. Siya bi en mangtongku-
tongku ten bahagi hidi nen bággi ten pamamag-itan nen
kasukasuwan sakay ten litid hidi. Siya en mággalaga sakay
mágpalagu ten buu a bággi ayun ten kagustuwan nen Diyos.

En Bigu a Biyag kánni Cristo

20 Nákkatay kamon a kaguman ni Cristo sakay awan dán ten
kapangyariyan nen mágkadukás hidi a ispiritu a maghari ti
munduwiday. Bakin sumunud kam pa ten patakaran hidi a
kumán a kabilang kam palla ti munduwiday, kona ten,
21 "Dyan saberan iddi," "Dyan mu ennaman iyán," "Dyan
mu arikadán iyudi?"
22 Hidi iyád ay utus sakay toldu la nen tolay, sakay nelaan
ten bagay hidi a maubus káttapos mu a gamitán.
23 Ti bigla ileng ay kumán ngani a karunungan, págsamba,
págpakababa sakay págpahirap ten sadili a bággi. Peru hidi iyád
ay awan makapangpugád ten kagustuwan nen bággi.

3

1 Nabiyag kam a ruway a kaguman ni Cristo kaya ituun moy
i isip moyen ten bagay hidi a ked dilanget a páppágyanan ni
Cristo a mággetnud ten kawanan nen Diyos.
2 En bagay hidi a makalanget i iyasák moyid ti isip moyen
bakán a en bagay hidi a makaluta
3 gapu natay kamon sakay en tatarudan a biyag moy ay ked
ten Diyos a kaguman ni Cristo.
4 Ti Cristo en biyag moy, sakay ni mehayag dán siya ay
mehayag kam bi a kaguman na sakay makabahagi kam ten
karangalan na.

En Dati sakay en Bigu a Biyag

5 Kaya dapat a ibutan moy dán en kagustuwan nen bággi
moy: en pángngalunya, kahalayan, pággamet ti mágkalaswa a
bagay, madukás a kagustuwan, sakay en kasakiman a essa a
kalasi ni págsamba ten diyos-diyosan.
6 Gapu ti bagayid a hidi iyád ay makatanggap ti parusa nen
Diyos en tolay hidi a awan sumássunud dikona.
7 Tenhud, ay nabiyag kam bi a ayun ti hidi iyud a kagus-
tuwan nen bággi dikona a paghariyan kam palla ni hidi iyád.

8 Peru nadid, tanggiyan moy dán atananid a hidi iddi:
págsaranta, kákkaiyamut sakay madukás a isip. Iwasan moy
dán en páglait sakay en mágkalaswa a pággupos.
9 Dyan kam magbuli-buli ten balang essa gapu ineklas moy
dán en dati moy a pagkatolay sakay en gamet na hidi.
10 Insulot moy en bigu a pagkatolay a tulos-tulos a mabagu
ayun ten wangis nen Diyos a nanglalang dikomoy, tánni lalu
moy siya a makilala.
11 Kaya gapu haád ay awan dán ti pagkakaiba en Hentil
sakay en Judio, en turi sakay ten awan turi, en dayu sakay en
matapang a tolay, en alipin sakay ten tolay a malaya. Peru
ti Cristo en pinakamahalaga ten atanan sakay siya ay ked
dikomoy a atanan.
12 Kaya ngani gapu pinili kam nen Diyos, minahal sakay
pinili para dikona, dapat kam a magin makákkagbiyán, ma-
pagpakumbaba, mabait, mahinahun sakay mapagtiis.
13 Mágpasensiyaan kam sakay mágpatawadan ni tehud a saket
isip kam ten balang essa. Magpatawad kam a kona ten
págpatawad nen Panginoon dikomoy.
14 Sakay higit ten atanan, magmahalan kam gapu iyád en
mangatád ti tunay a págkakaessa.
15 Paghariyán moy ten pusu moy en kapayapaan a gubwat
kánni Cristo, gapu iyán en dahilan kaya dinulaw na kam a
magin bahagi nen essa a bággi. Magpasalamat kam a pirmi.
16 Imula moy en upos ni Cristo a masagana ten isip moy.
Tolduwan moy sakay paalalahanan en balang essa a tehud
a buu a karunungan. Mágkansiyon kam ti papuri sakay
págsamba a tehud a pasalamat ten Diyos.
17 Sakay ányaman en kagiyán moy oni gamitán, ay gamitán
moy a atanan ten ngaran nen Panginoon Jesus, sakay ten
pamamag-itan na ay magpasalamat kam ten Diyos Ama.

Tama a Pamággagum

18 Bábbi hidi, pasakup kam ten kákkabinga moy, gapu iyán en
kaluuban nen Panginoon.
19 Lállaki hidi, mahalán moy en kákkabinga moy, sakay dyan
magin matapang dikodi.
20 Anak hidi, pirmi moy a sunudán en dáddikál moy hidi
ten atanan a bagay, gapu iyán en makapangpasaya ten Pangi-
noon.
21 Dáddikál hidi, dyan moy subraan a magsaranta ten anak
moy hidi, bakay ni manghina en isip di.
22 Alipin hidi, sunudán moy en amu moy ti lutaiday ten
atanan a bagay. Tehud man a maketa oni awan ay mag-
tarabahu kam, bakán a para kasayaan nen tolay hidi, nan

gapu sikam ay talaga a tapat sakay tehud a ánteng ten Panginoon.
23 Ányaman en gamitán moy, ay gamitán moy ti buu a pusu a kumán a en Panginoon en pagserbiyan moy bakán a tolay.
24 Gapu ti Cristo en Panginoon a pagserbiyan moy sakay alalahanán moy a pagkaluuban kam nen Panginoon ti piremyu a inlaan na para dikomoy.
25 En makasalanan bi hidi ay parusaan na ten kasalanan di, gapu en Diyos ay awan ti panigan.

4

1 Amu hidi, magin mabait kam sakay makatarungan ten alipin moy hidi. Alalahanán moy a tehud kam bi a Panginoon dilanget.

Bilin hidi

2 Magin matiyaga kam ten págdasal, pirmi a handa sakay magpasalamat ten Diyos.
3 Ipagdasal moy ten Diyos a atáddan na kami ti pagkakataun a mepangaral mi en upos na sakay mepahayag en lihim ni Cristo a dahilan nen kákkepiresu ku.
4 Ipagdasal moy a mepangaral ku iyád ti maliwanag a kona ten nerarapat.
5 Magin matalinu kam a mákpággagum ten awan hidi mánnampalataya. Samantalaán moy en bawat pagkakataun.
6 Gamitán moy a magin makasaya sakay tehud a pakinabang en pákpágguron moy dikodi sakay matutu kam a tumábbig ti tama ten bawat magtanung.

Katapusan

7 Ti Tiquico a mahal mi a kapatkaka, matapat a tagapagserbi sakay kaparehu ku bi a alipin nen Panginoon, en mángbareta dikomoy ten atanan a bagay a tungkul dikoku.
8 Pinaangay ku siya haán tánni matukuyan moy en kalagayan mi, tánni bumegsák en isip moy.
9 Kaguman na ti Onesimo, en tapat sakay mahal tam a kapatkaka a kakaguman moy. Hidi en mángbareta dikomoy ten atanan a nangyari háddi.
10 Mákkumusta dikomoy ti Aristarco a kaguman ku a nakapiresu, sakay ti Marcos a pensan ni Bernabe. Tehudák dán a imbilin dikomoy tungkul kánni Marcos a tanggapán moy siya ti mahusay káddemát na haán.
11 Kumustaán kam bi ni Jesus a dáddulawán labi a Justo. Hidi la a tállu en Cristiano a Judio a ked háddi, kaguman ku ten pángngaral ku tungkul ten pághari nen Diyos sakay dikál hidi a tulung dikoku.

12 Mákkumusta bi dikomoy en kabanuwan moy a ti Epafras
a tagapagserbi ni Cristo Jesus. Pirmi na kam a idáddasal ti
mataimtim a magin matatag, magin ganap, sakay talaga a
sumunud ten kaluuban nen Diyos.
13 Tistiguwák ten págsumikap na para dikomoy sakay ten ked
hidi ti Laodicea sakay Hierapolis.
14 Mákkumusta bi dikomoy ti Demas sakay ti Lucas, en mahal
tam a doktor.
15 Ikumustaák moy dálla ten kákkapatkaka tam ti
pánnampalataya ti Laodicea, sakay kánni Nimfa sakay ten
mánnampalataya hidi a mamagipun-ipun ten bilay na.
16 Pákkabasa moy ti sulatid a iddi, ay ipabasa moy bi ten
mánnampalataya hidi ti Laodicea. Basaán moy bi en sulat a
maggubwat haud.
17 Sakay kagiyán moy pay kánni Arquipo a itulos-tulos na en
tarabahu a tinanggap na ten Panginoon.
18 Sikán a ti Pablo i mismuwid a nángsulat ti pángngumustaid
a iyád. Dyan moy nakuwan kalimunan a nakapiresuwák!
Pagpalaán kam nen Diyos.

En Purumeru a Sulat ni Pablo ten TAGA-TESALONICA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En *Tesalonica* ay essa a siyudad ti Macedonia, a prubinsiya ti Roma. Nángtatag haud ti Pablo ti essa a simbaan kággubwat na ti Filipos. Awan nagnalay ay kinontra siya nen sangan a Judio a nainggit ten tagumpay na ten pángngaral na ten Hentil hidi. Kaya napilitan siya a lumakad haud sakay ummangay ti Berea. Nabareta na kánni Timoteo a kaguman na a taga-pagserbi en tungkul ten kalagayan nen simbaan ti Tesalonica.

En paksa ni sulatid a iyád ay tánni pabegsákkán en isip nen Cristiano hidi haud sakay átdenan hidi ti ruway a katiyakan ten biyag di. Nagpasalamat ti Pablo gapu nabareta na en tungkul ten pánnampalataya di sakay págmahal. Impaala-ala na dikodi en kákkabiyag na dikona kakaguman di palla siya, sakay tinábbig na en katanungan hidi nen kákkapatkaka tungkul ten kássoli ni Cristo. En essa beman a mánnampalataya a natay bagu sumoli ti Cristo ay makatanggap bi ti biyag a awan ti katapusan? Nikan a soli ti Cristo? Pinayuwan hidi ni Pablo a magtulos-tulos a magsumikap a mapayapa mentras a maguray hidi ten kássoli ni Cristo a ruway.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1
Pasalamat sakay págpuri 1:2-3:13
Paala-ala tungkul ten ugali a Cristiano 4:1-12
Bilin hidi tungkul ten káddemát ni Cristo 4:13-5:11
Pangkatapusan hidi a payu 5:12-22
Pangdimudyan a bilin 5:23-28

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo, Silas, sakay Timoteo.

Para ten simbaan ti Tesalonica, en pinili hidi nen Diyos Ama sakay nen Panginoon a ti Jesu-Cristo.

Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos.

En Kákkabiyag sakay Pánnampalataya nen Taga-Tesalonica hidi

2 Pirmi kami a magpasalamat ten Diyos gapu dikomoy a atanan, sakay pirmi mi kam a idasal.

3 Gapu kada a magdasal kami ay banggitán mi ten Diyos a Ama tam en gamet hidi a bunga nen pánnampalataya moy. Kona ten pághirap gapu ten págmahal moy sakay en matatag a pag-asa moy ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

4 Kákkapatkaka mi hidi, tukoy mi a pinili kam nen Diyos a
magin tolay na.
5 Impahayag mi dikomoy en Maganda a Bareta bakán a ten
upos la, nan ten pamamag-itan nen kapangyariyan sakay nen
Banal a Ispiritu a tehud a buu a tiwala. Sakay netan moy ni
konya kami a nabiyag a kaguman moy, ginamet mi iyád para
ten kapiyyaan moy.
6 Dikona a tinanggap moy en Maganda a Bareta ay inarig
moy en halimbawa mi sakay en halimbawa nen Panginoon.
Nagdanas kam ti hirap peru inátdenan kam nen Banal a
Ispiritu ti kasayaan.
7 Kaya nagin halimbawa kam ten kákkapatkaka tam hidi
kánni Cristo ti Macedonia sakay ti Acaya.
8 Gapu bakán la a en toldu tungkul ten Panginoon en kum-
malat ti Macedonia sakay ti Acaya, nan en bareta a tungkul
ten pánnampalataya moy ten Diyos ay kummalat ten atanan a
lugar, kaya awan dán kailangan a magupusák pa tungkul ti
iyád a bagay.
9 Atanan nen tolay hidi haud ay makapángkagi ni konya
moy kami a tinanggap, sakay ni konya moy a inadággan en
págsamba moy ten diyos-diyosan hidi tánni magserbi kam ten
tatarudan sakay biyag a Diyos,
10 sakay en págguray moy ten Anak na a ti Jesus a gubwat
dilanget. Biniyag siya a ruway nen Diyos sakay iligtas na
kitam ten parusa nen Diyos káddemát nen aldew nen pághatul.

2

En Págserbi ni Pablo ti Tesalonica

1 Kákkapatkaka mi hidi, sikam dán bi a mismu en makatukoy
a en págbisita mi dikomoy ay awan nasayang.
2 Tukoy moy a immemenos di kami sakay ininsultu ti
Filipos. Peru maski ni makpal a hadlang ay inátdenan kami
nen Diyos ti begsák isip a mángpahayag dikomoy ten Maganda
a Bareta a gubwat dikona.
3 Mangaral kami dikomoy bakán a tánni tolduwan kam ti
liwat, gapu ten madukás a kagustuwan, oni balak a dayaán
mi kam.
4 Nan, ginustu nen Diyos a ipagkatiwala dikomi en Maga-
nda a Bareta. Magtoldu kami bakán a para pasayaán en tolay
nan tánni pasayaán en Diyos a makatukoy ten isip tam.
5 Tukoy moy bi a en págtoldu mi dikomoy ay bakán a ten
pamamag-itan nen mágkaganda la a pággupos, en págtoldu mi
ay awan ti lihim a kasakiman, tukoy iyád nen Diyos.
6 Awan kami naghangad ten papuri nen deyaman, oni
maski sikam.

7 Bilang apostol ni Cristo ay tehud kami a karapatan a
magagid ti tulung dikomoy. Peru nagin mabait kami dikomoy
a kona ten essa a ina a magalaga ten anak na hidi.
8 Gapu ten dikál a págmahal mi dikomoy ay bakán la a en
Maganda a Bareta a gubwat ten Diyos en inyatád mi dikomoy
nan handa kami a máng-atád pati en biyag mi.
9 Kákkapatkaka mi hidi, siguradu a matandaan moy palla ni
konya kami a nagtarabahu a aldew ay ti gibi tánni awan kami
magin pahirap dikomoy mentras a ipangaral mi dikomoy en
Maganda a Bareta a gubwat ten Diyos.
10 Sikam sakay en Diyos en tistigu mi, ni konya kami a nagin
malinis, matapat, sakay awan ti kapintasan ten pákpággagum
mi dikomoy a mánnampalataya hidi.
11 Tukoy moy a ginamet mi en atanan a bagay a para
dikomoy a kona ten dapat a gamitán nen essa a ama ten anak
na hidi.
12 Pinabegsák mi kam, pinarapara mi kam sakay pirmi a
kagiyan a mabiyag kam a makasaya ten Diyos a nangdu-
law dikomoy para mákbahagi para ten kahariyan na sakay
kaluwalhatian na.
13 Gapu dikona a impangaral mi dikomoy en upos na ay
tinanggap moy a bilang tunay a upos nen Diyos bakán a
upos la ni tolay. Sakay nadid ay ketan dán ten biyag moy a
mánnampalataya hidi.
14 Kákkapatkaka mi hidi, en nangyari dikomoy ay
kona ten nangyari ten mánnampalataya hidi ti Judea, ten
mánnampalataya hidi kánni Cristo Jesus. Inusig kam nen
kabanuwan moy hidi, kona bi ten taga-Judea hidi a inusig
nen kaparehu di a Judio.
15 Hidi iyád a Judio en nangbunu ten Panginoon a ti Jesus
sakay ten propeta hidi. Hidi bi en nangusig dikomi. Sasala
hidi nen Diyos, sakay kadima hidi nen atanan a tolay.
16 Gustu di kami a hadlangan ten págtoldu mi ten Hentil
hidi ten mensahi a makapángligtas dikodi. Subra dán en
kadukássan di, kaya nadid ay naranasan di dán en iyamut nen
Diyos dikodi.

Gustu ni Pablo a Bisitaán hidi a Ruway

17 Kákkapatkaka mi hidi, dikona a neadeyu kami ti sabadit
dikomoy ay tunay en ammaw mi. Neadeyu ngani en bággi mi,
peru en isip mi ay awan.
18 Gustu mi a makaangay haán a ruway. Peru pirmi kami a
hadlangan ni Satanas.
19 Ten kássoli a ruway nen Panginoon a ti Jesus ay awan
ti agum a makapangatád dikomi ti pag-asa, kasayaan sakay
kurona nan sikam.

20 Sikam ngani karangalan miyid sakay kasayaan.

3

1 Nadid, dikona awan kami dán makatiis ay mas ginustu mi
a magwarak ti Atenas.
2 Sakay pinaangay mi haán ti Timoteo a kapatkaka tam a
kaguman mi a magserbi ten Diyos, ten pángngaral ten Maga-
nda a Bareta tungkul kánni Cristo. Pinaangay mi siya haán
tánni patatagán na sakay pabegsákkán en pánnampalataya moy.
3 Ni magkakonahud ay awan manghina en deyaman diko-
moy gapu ten pággusig hidi. Tukoy moy a en pággusig ay
bahagi nen kaluuban nen Diyos para dikotam.
4 Ten dikona ked kami palla haán ay ingkákkagi mi dán
dikomoy a mausig kitam. Kaya kona ten tukoy moy, ay kona
ngani haud en nangyari.
5 Kaya dikona a awan ku dán matiis ay pinaangay ku haán
ti Timoteo tánni matukuyan en kalagayan nen pánnampalataya
moy. Nakuwan ay awan kam naloku nen diyablo tánni awan
mawanan ti kuwenta en atanan a naghirapan mi.
6 Nadid dikona a nakasoli dán háddi ti Timoteo ay maganda
en imbareta na tungkul ten pánnampalataya sakay págmahal
moy. Imbareta na bi dikomi a pirmi moy kami a maala-ala
sakay maammaw kamon dikomi a kona ten pággammaw mi
dikomoy.
7 Kákkapatkaka mi hidi, gapu ten pánnampalataya moy kánni
Cristo ay naparapara kami maski ni makpal kami a kabal-
isaan sakay kahirapan.
8 Sakay nagkahud kami ti dikál a kasayaan, gapu nanatili
kam ten Panginoon.
9 Konya mi wád a mapasalamatan ti hustu en Diyos gapu
ten kasayaan mi dikomoy?
10 Idáddasal mi ti hustu aldew ay ti gibi a magketa kitam a
ruway sakay mapabegsák mi kam ten pánnampalataya moy.
11 Ipakultad nakuwan nen Diyos a Ama tam sakay nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo a makaangay kami haán.
12 Palaguwán pa nakuwan nen Panginoon en págmahalan
moy ten balang essa sakay ten atanan a tolay, a kona ten
págmahal mi dikomoy.
13 Pabegsákkán na en isip moy tánni manatili kam a banal
sakay awan ti kapintasan ten atubengán nen Diyos sakay
Ama tam hanggan ten káddemát a ruway nen Panginoon tam
a ti Jesus, kaguman na en tolay na hidi.

4

En Biyag a Makasaya ten Diyos

1 Kaya, kákkapatkaka mi hidi, gapu ked kamon ten Panginoon a ti Jesus, ipákpágguron mi dikomoy a mabiyag kam a ayun ten intoldu mi gapu iyán en makasaya ten Diyos. Nabiyag kamon ti kona haud peru lalu moy pa a palaguwán.
2 Tukoy moy dán en toldu hidi a inyatád mi dikomoy a gubwat ten Panginoon a ti Jesus.
3 Kagustuwan nen Diyos a magin banal kam sakay umadeyu kam ten atanan a kalasi ni kahalayan.
4 Dapatid dikomoy a lállaki hidi ay magin banal kam sakay marangal a mákpággagum ten kabinga moy.
5 Dyan kam magpaalipin ten kagustuwan nen bággi a kona ten gággamitán nen Hentil hidi.
6 Tánni awan moy paggamitan ti madukás oni pagsamantalaan en kaparehu moy a Cristiano. Kinagi mi dán iyád dikomoy tenhud, sakay mahigpit mi kam a inátdenan ti babala a parusaan nen Panginoon en maggamet hidi ti kona haud a kadukássan.
7 Dinulaw kitam nen Diyos tánni mabiyag ti kabanalan bakán a ti kahalayan.
8 Kaya, ni deyaman en awan sumunud ti tolduwid a iyád ay bakán a ten tolay siya a summuway nan ten Diyos a mangatád dikomoy ten Banal na a Ispiritu.

9 Awan dán kailangan a isulat mi pa dikomoy en tungkul ten págmahal a dapat a ipeta ten kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya gapu intoldu dán dikomoy nen Diyos ni konya kam a magmahalan.
10 Sakay iyád dán ngani i gággamitán moyid ten kákkapatkaka hidi ti buu a Macedonia. Konapamanhud, ipákpágguron mi padi dikomoy kákkapatkaka a dagdagan moy pa i págmahal moyen.
11 Pilitán moy a mabiyag ti tahimik sakay pospusán moy en sadi-sadili moy a gamet. Sakay magtarabahu kam tánni mabiyag kam a kona ten intoldu mi dikomoy.
12 Ni magkakonahud ay igalang kam nen awan hidi mánnampalataya sakay awan kam a umasa ten agum a tolay para ten kabiyagan moy.

En Káddemát a Ruway nen Panginoon

13 Kákkapatkaka mi hidi, gustu mi a matukuyan moy en tatarudan tungkul ten nágkatay dán hidi, tánni awan kam malungkut a kona ten tolay hidi a awan ti pag-asa.
14 Maniwala kitam a natay ti Jesus sakay nabiyag a ruway, kaya maniwala kitam bi a biyagán nen Diyos en atanan a nágkatay a mánnampalataya kánni Jesus tánni makaguman na.

15 Saiddi en toldu nen Panginoon a itoldu mi dikomoy: sikitam a biyag palla hidi ten káddemát a ruway nen Panginoon, ay awan dumipalongu ten nágkatay dán hidi.
16 Ti aldiwid a iyud ay kasabay nen mabegsák a utus nen boses nen arkanghel, sakay en tánnug nen trumpeta nen Diyos, ay dumibábbi en Panginoon a gubwat dilanget. Sakay en nágkatay hidi a mánnampalataya kánni Cristo ay biyagán pa,
17 káttapos, ay sikitam a biyag palla ay iyangay ten panganurin a kaguman en biniyag hidi tánni tumagbu ten Panginoon. Sakay makaguman tamon en Panginoon a awan ti katapusan.
18 Kaya ngani, pabegsákkán moy en isip nen balang essa ten pamamag-itan ni adalid a hidi iyád.

5

Magin Handa ten Káddemát nen Panginoon

1 Kákkapatkaka ku hidi, awan ku dán kailangan a isulat pa dikomoy ni nikan a mangyari i bagayid a hidi iyád.
2 Gapu tukoy moy dán a en Aldew a káddemát nen Panginoon ay kona ten káddemát nen mágtakaw ti gibi.
3 Ni kagiyán nen tolay hidi a, "Tahimik sakay ligtas," ay bigla a dumemát en kapahamakan. Awan hidi makaiwas gapu en káddemát ni iyád ay kona ten kássumpung nen págbati nen bábbi a magenak.
4 Peru sikam a kákkapatkaka mi hidi ay awan kam mágyan ten kadiklámman. Kaya awan kam maráknid ti Aldiwid a iyud a dumemát a kumán a mágtakaw.
5 Sikam a atanan ay kaguman ten demlag sakay ten aldew, bakán a ten gibi oni diklám.
6 Kaya kailangan tam a pirmi a lukag, pirmi a nakahanda, sakay malinaw ti isip bakán a kona ten agum a tidug.
7 Ti gibi ay káttidug ni tolay, sakay ti gibi bi ay páglasing ni tolay.
8 Peru gapu kaguman kitamon ten aldew, ay dapat a magin malinaw en isip tam. Isulot tam en baluti nen pánnampalataya sakay págmahal, sakay en helmet nen pag-asa ten págligtas a gamitán nen Diyos dikotam.
9 Awan kitam pinili nen Diyos tánni parusaan, nan tánni iligtas na ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
10 Natay siya para dikotam tánni mabiyag kitam a kaguman na, biyag kitam man oni patay ten kássoli na a ruway.
11 Kaya pabegsákkán moy en isip nen balang essa, sakay mágtulungan kam a kona ti gággamitán moyen nadid.

En Dimudyan a Bilin sakay Págbati

12 Kákkapatkaka mi hidi, mákkekagbi kami dikomoy a igalang
moy en magpakahirap hidi dikomoy sakay mágtoldu dikomoy
ten kákkabiyag a masunurin ten Panginoon.
13 Igalang moy hidi ti hustu sakay pakamahalán gapu ten
káttulung di dikomoy. Mabiyag kam a mapayapa.
14 Kákkapatkaka mi hidi, mákkekagbi kami dikomoy a pagk-
agiyan moy en tamad hidi, pabegsákkán en mágkahina hidi
ti kaluuban, tulungan en mágkahina hidi sakay pagtiyagaan
moy en balang essa.
15 Dyan kam gumanti ten naggamet hidi dikomoy ti
madukás. Nan itulos moy a maggamet ti maganda ten balang
essa.
16 Magsaya kam a pirmi.
17 Pirmi kam a magdasal,
18 sakay magpasalamat kam ten Diyos ten atanan a
pagkakataun, gapu iyád en kagustuwan nen Diyos para diko-
moy ten pákpagkaessa moy kánni Cristo.
19 Dyan moy hadlangan en Banal a Ispiritu.
20 Dyan moy bali-awanán en pahayag a gubwat ten Diyos.
21 Adalán moy ti hustu en atanan a bagay sakay puronán
moy en maganda.
22 Adeyuwan moy en atanan a madukás.
23 Pabanalán kam nakuwan nen Diyos a mángngatád ti
kapayapaan. Sakay manatili nakuwan a awan ti kapintasan
en buu moy a pagkatolay, en ispiritu, kaluluwa sakay bággi,
hanggan ten kássoli nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
24 Tapat en nangdulaw dikomoy, gamitán na hidi iyád a
bagay.
25 Kákkapatkaka mi hidi, idasal moy kami.
26 Batiyán moy en atanan a kákkapatkaka kánni Cristo.
27 Ipákpágguron ku dikomoy ten ngaran nen Panginoon a
basaán i sulatid a iyád ten atanan a kákkapatkaka tam hidi.
28 Pagpalaán kam nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten TAGA-TESALONICA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Tulos-tulos en kákkalitu nen kákkapatkaka hidi ti Tesalonica tungkul ten kássoli ni Cristo. *En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten Taga-Tesalonica hidi* ay mángpaliwanag ten pánniwala a nangyari dán en káddemát nen Panginoon. Impaliwanag na a awan mangyari en kássoli ni Cristo hanggan a awan lumitaw en ngángngaranan a "Suwail." Intama na i kaisipanid a iyád ten pamamag-itan nen pángsaysay a bagu a sumoli ti Cristo, ay umabut ti subra en kadukássan sakay kalokuwan ten pággiyya nen essa a mahimala a pagkatolay a nginaranan a en, "Suwail" a mangkontra kánni Cristo. Inlinaw nen apostol a kailangan a manatili hidi a matatag ten pánnampalataya maski ni tehud a ligalig sakay kahirapan. Dapat hidi a magtarabahu para ten kabiyagan di a kona ten ginamet na sakay nen kakaguman na hidi, sakay magin magtiyaga a maggamet ti maganda.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Papuri sakay parangal 1:3-12
Bilin hidi tungkul ten kássoli ni Cristo 2:1-17
Pangaral tungkul ten ugali a Cristiano 3:1-16
Katapusan 3:17-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo, Silas, sakay Timoteo.

Para ten simbaan ti Tesalonica, ten pinili hidi nen Diyos Ama sakay nen Panginoon a ti Jesu-Cristo.

2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama tam sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

En Pághatul ten Káddemát ni Cristo

3 Kákkapatkaka mi hidi, dapat kami la a pirmi a magpasalamat ten Diyos gapu dikomoy. Gapu tulos-tulos a tumatag en pánnampalataya moy kánni Cristo, sakay lalu a lumagu en págmahalan moy ten balang essa.

4 Kaya ipagmadikál mi kam ten a atanan nen simbaan nen Diyos, tungkul ten págtiis moy sakay pánnampalataya, maski ni magdanas kam ti makpal a pággusig sakay kahirapan.

5 Iyád i mangpatunayid a makatarungan en pághatul nen Diyos, sakay gamitán na kam a karapatdapat ten kahariyan na a siya en dahilan nen págtiis moy.

6 Gamitán nen Diyos en tama, pahirapan na en mangpahirap hidi dikomoy.
7 Sakay sikam a mághahirapán nadid ay paraparaán na, kona bi hud dikomi. Gamitán iyád ni Jesu-Cristo a Panginoon tam ten kássoli na a gubwat dilanget, kaguman en anghel na hidi a makapangyariyan.
8 Dumemát ti Jesus a napalebutan ti magdalabadab a apoy, parusaan na en atanan a awan tumenggi ten Diyos sakay en awan sumunud ten Maganda a Bareta nen Panginoon tam a ti Jesus.
9 En parusa dikodi ay awan ti katapusan a kapahamakan, mehiwalay hidi ten Panginoon sakay ten dakila na a kapangyariyan.
10 Mangyari iyán ten aldew a káddemát na tánni tanggapán na en papuri a gubwat ten pinili na hidi sakay parangal nen atanan a summampalataya dikona. Kaguman kam haud gapu tinanggap moy en Maganda a Bareta a impakapospos mi dikomoy.
11 Kaya pirmi mi kam a ipagdasal a nakuwan ay magin karapatdapat kam ten dulaw nen Diyos. Sakay ten tulung nen kapangyariyan na ay magamet moy en mágkaganda hidi a bagay a gustu moy a gamitán gapu ten pánnampalataya moy.
12 Ni magkakonahud ay maparangalan moy en Panginoon a ti Jesus, sakay parangalan na kam bi, ayun ten kabaitan nen Diyos sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

2

En Suwail
1 Nadid, kákkapatkaka mi hidi, ten kássoli nen Panginoon tam a ti Jesus ay maipun kitam a tumagbu dikona kaya ipákkekagbi ku dikomoy a
2 dyan kam pagdaka a maguluwan oni mabalisa ni mabareta moy a dummemát dán en Aldew nen Panginoon. Dyan kam maniwala maski kagiyán di a iyád ay toldu oni hula, oni insulat mi.
3 Dyan kam padaya maski ni kándeya ten ányaman a paraan. Awan dumemát en aldew nen Panginoon mentras a awan mangyari en katapusan a págribeldi kontra ten Diyos sakay en kállitaw nen Suwail a siguradu a mepahamak.
4 Kontraán na en atanan a tenggiyán a diyos sakay en ányaman a sássambaán nen tolay hidi, sakay itaas na en sadili na dikodi a atanan. Mággetnud siya ten Templo nen Diyos sakay magpakilala a siya en Diyos.
5 Awan moy beman natandaan? Kinagi ku dán iyud dikomoy dikona a kagumanák moy palla.

6 Tukoy moy dán ni ánya en mangpugád kaya awan palla
iyád mangyari. Pumeta en Suwail káddemát nen netakda a
panahun.
7 Kasalukuyan dán siya a maggamet ti lihim a kadukássan
peru tehud palla a mangpugád dikona. Lumitaw la siya ni
mawan dán en mangpugád dikona.
8 Kállitaw nen Suwail ay bunuwán siya nen Panginoon a ti
Jesus ten pamamag-itan nen essa la a angás. Mawasak siya
ten pamamag-itan nen makasili a demlag nen Panginoon.
9 Kállitaw nen Suwail ay tawid na en kapangyariyan ni
Satanas. Gamitán na en atanan a kalasi ni págdaya a himala
sakay palatandaan hidi.
10 Gamitán na en atanan a kalasi ni pangluloku para ten
tolay hidi a mepahamak, maligtas nakuwan hidi kaya la
tinanggiyan di a mahalán sakay tanggapán en katutuhanan.
11 Kaya pinabayan hidi nen Diyos a maloku sakay mani-
wala ten kakabuliyan.
12 Maparusaan hidi a atanan, gapu ginustu di a maggamet
ti madukás embes a maniwala ten katutuhanan.

Pinili Kam Tánni Maligtas

13 Kákkapatkaka mi hidi a mahal nen Panginoon, dapat kami
a pirmi a magpasalamat ten Diyos gapu dikomoy. Kaguman
kam ten dipalongu na hidi a pinili tánni pagkaluuban ti
kaligtasan ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Banal
a Ispiritu a mangpabanal dikomoy ten pamamag-itan nen
pánniwala moy ten katutuhanan.
14 Dinulaw kam nen Diyos ten pamamag-itan nen Maganda
a Bareta a impakapospos mi dikomoy tánni makabahagi kam
ten kaluwalhatian nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
15 Kaya kákkapatkaka ku hidi, magpakatatag kam ten katu-
tuhanan a intoldu mi dikomoy, ayun ten pángngaral mi sakay
sulat mi hidi dikomoy.
16 Paraparaán kam nakuwan nen Panginoon tam a mismu a
ti Jesu-Cristo sakay nen Diyos a Ama tam a nangmahal diko-
tam, sakay ten pamamag-itan nen kabaitan na ay nangatád
dikotam ti awan magbabagu a begsák isip sakay matibay a
pag-asa.
17 Magkahud kam nakuwan ti begsák ni isip tánni mepa-
hayag moy sakay magamet en atanan a maganda.

3

Ipagdasal Moy Kami

1 Kákkapatkaka mi hidi, bilang pangkatapusan, ipagdasal
moy kami tánni en upos nen Panginoon ay mabilis a mekalat
sakay pahalagaan nen atanan, kona ten gággamitán moy.

2 Idasal moy bi a maligtas kami ten mágkadukás hidi a tolay
sakay awan tumenggi ten Diyos, gapu awan atanan ay tehud
a pánnampalataya.
3 Peru matapat en Panginoon, siya en mangpatatag diko-
moy sakay máng-ingat kontra ten Madukás.
4 Sakay inátdenan kami nen Panginoon ti tiwala dikomoy,
tukoy mi a sássunudán moy sakay tulos-tulos a sunudán en
intoldu mi hidi dikomoy.
5 Igiyya kam nakuwan nen Panginoon tánni lalu moy a
maintendiyan en págmahal nen Diyos sakay en tiyaga a gub-
wat kánni Cristo.

Dapat a Magtarabahu

6 Kákkapatkaka mi hidi, iyutus mi dikomoy, ten ngaran nen
Panginoon a ti Jesu-Cristo, a adeyuwan moy en kákkapatkaka
a tamad sakay awan sumunud ten intoldu mi dikomoy.
7 Tukoy moy a dapat a arigán en ginamet mi. Awan kami
nagin tamad dikona a kaguman moy kami palla.
8 Awan kami tinumanggap ti pagkain ten deyaman a awan
ti bayad. Nagtarabahu kami aldew ay ti gibi tánni awan kami
magin pahirap ten deyaman dikomoy.
9 Ginamet mi iyád bakán a gapu a awan kami ti karapatan
a mággid ti tulung dikomoy, nan tánni ipeta mi dikomoy en
halimbawa a dapat moy a arigán.
10 Dikona kaguman moy kami palla ay iddi en intoldu mi
dikomoy, "Dyan moy pakanán en umád a magtarabahu."
11 Kinagi mi iyád gapu tehud kami a nabareta a tehud a
sangan dikomoy a umád a magtarabahu sakay awan ti agum
a páppospusán nan en makialam ten biyag nen agum a tolay.
12 Nadid, ten ngaran nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo, ay
mahigpit mi a iyutus ti tolayid a hidi iyád a magtarabahu hidi
ti maayus sakay dyan umasa ten agum.
13 Kákkapatkaka hidi, dyan kam magsawa a maggamet ti
maganda.
14 Maari a tehud haán dikomoy a awan sumunud ten
kagiyán mi ti sulatid a iyád. Ni magkakonahud, ay dyan kam
mákpággagum dikona tánni mapasaniki siya.
15 Peru dyan moy hidi ipalagay a kadima moy nan pangar-
alan moy hidi bilang kapatkaka moy.

Katapusan a Upos

16 En Panginoon a pággubwatan ni kapayapaan en mangatád
nakuwan dikomoy ti kapayapaan ten atanan a pagkakataun.
Nakuwan ay aguman na kam a atanan.

17 Sikán a ti Pablo i nángsulatid ti págbatiyid a iddi dikomoy.
Kona háddi i pirma kuwid kada magsulaták, sakay kona bi
háddi i págsulat kuwid.
18 Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen Panginoon tam a
ti Jesu-Cristo.

En Purumeru a Sulat ni Pablo kánni Timoteo

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Timoteo ay essa a kabataan a Cristiano a taga-Asia menor. Griego en ama na sakay Judio en ina na. Siya ay nagin kakaguman ni Pablo ten págbahagi na ten Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Ten *purumeru a sulat ni Pablo kánni Timoteo* ay tállu a mágkahalaga a paksa en nesaysay.

I sulatid a iyád ay babala kontra ten liwat hidi a toldu a summáddáp ten simbaan. Halimbawa, en pánniwala a i munduwiday ay talaga a madukás sakay en kaligtasan ay matanggap la ten pamamag-itan nen lihim a kaalaman sakay ten págsunud ten sangan a utus, kona ten págbawal ten sangan a kalasi ni pagkain sakay ten awan pákkabinga. Bahagi bi ni sulatid a iyád en bilin hidi tungkul ten pángngasiwa sakay págsamba ten disalad nen simbaan. Insaysay na en katangian hidi a dapat a ked ten pinunu hidi sakay ten magserbi hidi ten pinunu. Ti Timoteo ay pinayuwan bi nen nagsulat a magin maganda a tagapagserbi ni Jesu-Cristo sakay pinaalalahanan siya tungkul ten tungkulin na ten kaparehu na a mánnampalataya.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
En toldu hidi tungkul ten simbaan sakay ten pinunu hidi ten simbaan 1:3-3:16
En bilin kánni Timoteo tungkul ten tarabahu na hidi 4:1-6:21

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun ten utus nen Diyos a Tagapagligtas tam sakay ni Cristo Jesus a pag-asa tam.

2 Para kánni Timoteo a matapat ku a anak ti pánnampalataya.

Magkahud ka nakuwan ti pagpapala, habag sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos Ama sakay kánni Cristo Jesus a Panginoon tam.

Babala ten Liwat hidi a Toldu

3 Kona ten impákpágguron ku dikomu baguwák a ummangay ti Macedonia, a gustu ku a mágyan ka ti Efeso tánni paimangán mu en sangan a tolay haán a magtoldu ti liwat.

4 Sakay dyan di sayangán en odas di ten istorya hidi a awan tatarudan sakay ten áttakdug a listaan nen ginugubwat nen ninunu hidi. Ta paggubwatan la iyád ni pamágtalu-talu sakay awan ti metulung ten tolay tánni matupad en planu nen Diyos ten pamamag-itan ni pánnampalataya.

5 En layunin ni hidi iyád a toldu ay tánni magkahud kam ti págmahal a gubwat ten malinis a pusu, malinis a konsensiya, sakay tapat a pánnampalataya.
6 Tehud a sangan a inumadág ti bagayid a hidi iyád sakay inatubeng di en awan ti kuwenta a pákpágdadibati.
7 Gustu di a magin tagapagtoldu nen kautusan nen Diyos peru awan di bi maintendiyan en kagikagiyán di sakay en ipáppilit di a itoldu.

8 Tukoy tam a maganda en Kautusan, ni gamitán iyád ti tama.
9 Alalahanán tam a en Kautusan ay bakán a para ten mágkabait hidi a tolay, nan para ten awan hidi tumenggi ten batas sakay ten kriminal hidi, para ten awan hidi tumenggi ten Diyos sakay ten makasalanan hidi, para ten lapastangan hidi ten Diyos sakay ten awan hidi ti hilig ti kabanalan, sakay para ten mágbabonu hidi sakay ten mangbunu hidi ten sadili di a dáddikál.
10 Para ten mágkahilig hidi ti kahalayan sakay ten mangalunya hidi ten kaparehu di a lállaki, para ten kidnaper hidi, para ten mágkabuli hidi sakay ten tistigu hidi a awan magkagi ti tatarudan. En Kautusan ay para ten atanan nen kumontra hidi ten maganda a adal.
11 I adalid a iyád ay ayun ten Maganda a Bareta a impagkatiwala dikoku nen dakila sakay mapagpala a Diyos.

Págkilala ten Habag nen Diyos

12 Magpasalamaták ten Panginoon tam a ti Cristo Jesus a nangatád dikoku ti begsák, gapu imbilangák na a karapatdapat a magserbi dikona,
13 maski ni tenhud ay linapastangan ku siya, inusig sakay linait. Peru konapamanhud ay kinagbiyanák nen Diyos gapu awan ku tukoy en gagamitán ku dikona awanák palla sumampalataya.
14 Pinasagana nen Panginoon dikoku en kabaitan na sakay impagkaluub na dikoku en pánnampalataya sakay págmahal a ketan ten pákpagkaessa kánni Cristo Jesus.
15 I kagiyán kuwidi ay katutuhanan sakay dapat a tanggapán nen atanan: Ti Cristo Jesus ay ummangay ti munduwiday tánni iligtas na en makasalanan hidi. Sakay sikán en katindiyan ten atanan a makasalanan.
16 Peru sikán a katindiyan ay kinagbiyan, tánni ipeta ni Cristo Jesus en dikál a pasensiya na dikoku, sakay tánni magin halimbawa iyád ten sumampalataya hidi sakay átdenan ti biyag a awan ti katapusan.

17 Puriyán tam sakay luwalhatiyán a awan ti katapusan en
eessa a Diyos, Hari a awan ti katapusan, awan ti kamatayan,
sakay awan ketan! Amen.
18 Timoteo a anak ku, itiwala ku dikomu i tolduwid a
hidi iyád ayun ten nehula hidi a tungkul dikomu tánni ten
pamamag-itan ni iyád ay mabegsák ka a makalaban,
19 a tehud a matibay a pánnampalataya sakay malinis a kon-
sensiya. En agum a tolay ay awan mágsanig ten konsensiya di,
kaya en pánnampalataya di ay nawasak.
20 Kabilang dikodi de Himeneo ay ti Alejandro, kaya pin-
abayan ku dán hidi ten kapangyariyan ni Satanas tánni
meimang dán en páglapastangan di ten Diyos.

2

En Bilin Tungkul ten Págdasal

1 Purumeru ten atanan, ipákpágguron ku dikomoy a idulug
moy ten Diyos en kahilingan moy hidi, dasal, pákkekagbi,
sakay pasalamat para ten atanan a tolay.
2 Ipagdasal moy bi en hari hidi sakay en atanan a tehud
a kapangyariyan, tánni mabiyag kitam ti tahimik, payapa,
maka-diyos sakay marangal.
3 Maganda konaid haád sakay kasayaan nen Diyos a Taga-
pagligtas tam.
4 Gustu na a maligtas en atanan a tolay sakay makatukoy
ten katutuhanan.
5 Gapu eessa la en Diyos, sakay ti Jesu-Cristo la en tolay a
tagapamamag-itan nen tolay ten Diyos.
6 Inyalay na en biyag na tánni tubusán en atanan a tolay
ten kasalanan di. I katutuhananid a iyád ay pinatunayan ten
takda a panahun.
7 Kaya gapu háddi ay napiliyák a magin tagapangaral, apos-
tol, sakay tagapagtoldu ten Hentil hidi tánni ipahayag en
pánnampalataya sakay i katutuhananid a iyád. Tatarudan i
kagiyán kuwidi, awan iyád ti kakabuliyan!
8 Ten atanan a simbaan, gustu ku a en lállaki hidi ay mag-
dasal, medisinu di en lima di a tehud a kabanalan, awan ti
saket ni isip sakay iyamut ten kaparehu na.
9 En bábbi hidi ay dapat a maayus, sakay maingat ti págbadu.
Awan hidi dapat magdikurasyon ti sari-sari ten buuk di oni
magbadu ti mágkamahal sakay magsulot ti alahas a gintu oni
perlas.
10 Nan, magbadu hidi ti mágkaganda a gamet, a kona ten
nebabagay ten bábbi hidi a maka-diyos.
11 En bábbi hidi ay dapat a kumabetu a tumahimik sakay
magpasakup.

12 Awan ku hidi payagan a magtoldu oni mánggiyya ten
lállaki hidi, dapat hidi a tumahimik.
13 Gapu a ti Adan en dipalongu a linalang bagu a ti Eva,
14 sakay ti Eva en nadaya sakay nagkasala bakán a ti Adan.
15 Peru maligtas en bábbi ten pággenak na, ni magtulos-tulos
siya ten pánnampalataya, págmahal, kabanalan sakay malinis a
kákkabiyag.

3

En Tagapangasiwa hidi ten Simbaan

1 Tatarudan i kakagiyanid a iddi: Ni deyaman en masor a
magin tagapangasiwa ten simbaan, ay masor ti maganda a
tungkulin.
2 Kaya ngani a en essa a tagapangasiwa ay kailangan a
awan ti kapintasan; essa la ti kabinga, makabetu a magpugád
ten sadili na, maingat, kagalang-galang, mágpatulos ten bilay
na, sakay mahusay a magtoldu.
3 Awan siya lasinggeru, awan marahas, nan mahinahun;
awan mákkidima sakay awan mapagmahal ti pilak.
4 Kailangan a mahusay siya a mamahala ten sadili na a
pamilya, igalang sakay sunudán nen anak na hidi.
5 Gapu konya na a mapangasiwaan ti maayus en simbaan
nen Diyos ni awan na meayus en sadili na a pamilya?
6 Kailangan a nalay dán siya a mánnampalataya; gapu ni
awan, ay bakay magin hambug siya sakay mepahamak a
kona ten diyablo.
7 Essa pa, ay kailangan a igalang siya nen awan hidi
mánnampalataya tánni awan siya mapintasan sakay awan
maekrutan nen diyablo.

En Tumulung hidi ten Tagapangasiwa

8 Nadid, para ten tumulung* hidi ten tagapangasiwa ay
dapat bi a magin kagalang-galang, tapat ten kinagi na, awan
hidi máglasing, sakay awan sakim ti pilak.
9 Kailangan a matapat hidi ten pánnampalataya sakay tehud
hidi a malinis a konsensiya.
10 Kailangan a purbaan pa hidi, sakay ni mapatunayan a
karapatdapat hidi, ay maari dán hidi a idátton a katulung nen
tagapangasiwa.
11 Kona labi hud, en bábbi hidi a katulung nen tagapan-
gasiwa† ay dapat a magin kagalang-galang, awan mametmet,
mapagpugád sakay matapat ten atanan a bagay.

---

* **3:8** Tumulung: diakono † **3:11** en bábbi hidi a katulung nen tagapangasiwa: *oni* en kákkabinga di hidi.

12 En katulung hidi nen tagapangasiwa ay dapat a essa la ti
kabinga, sakay mapangalagaan na ti maayus en anak di hidi
sakay en pamilya di.
13 En katulung hidi nen tagapangasiwa a tapat ti tungkulin
ay igalang nen atanan, sakay magkahud hidi ti buu a tiwala
a makapagpahayag tungkul ten pánnampalataya kánni Cristo
Jesus.

En Lihim nen Pánnampalataya Tam

14 Umasaák a awan dán magmalay ay magketa kita. Peru
insulat ku dán dikomu hidi iyád a toldu,
15 tánni mara awanák man makademát a pagdaka ay tukoy
mu dán en dapat a ugali nen tolay a kabilang ten pamilya
nen Diyos a biyag, ten simbaan a adigi sakay pundasyon nen
katutuhanan.
16 Awan matanggiyan en dakila a lihim nen rilihiyon tam:
nehayag siya dikona nagin tolay,
pinatunayan nen Ispiritu a matuwid, sakay netan nen
anghel hidi.
Nepangaral ten Hentil hidi,
pinaniwalaan nen atanan, sakay indisunu dilanget.

4

En Liwat hidi a Tagapagtoldu

1 Maliwanag en kinagi nen Ispiritu a ten dimudyan hidi a
aldew ay adággan nen agum en pánnampalataya di. Sumunud
hidi ten madaya hidi a ispiritu sakay ten toldu nen dimonyo
hidi.
2 I tolduwid a hidi iyád ay ipakalat nen tolay hidi a mágkabuli
sakay en konsensiya di hidi ay awan dán makabati.
3 Ibawal di en pákkabinga sakay en págkan ten agum hidi a
kalasi ni pagkain. Peru hidi iyád a pagkain ay linalang nen
Diyos tánni kanán a tehud a pasalamat nen mánnampalataya
hidi sakay makatukoy ten katutuhanan.
4 En atanan a linalang nen Diyos ay maganda, awan ti
dapat a ibilang a madukás; nan dapat a tanggapán a tehud a
pasalamat
5 gapu lininisan hidi iyád nen upos nen Diyos sakay nen
págdasal.

En Mahusay a Tagapagserbi ni Cristo Jesus

6 Ni hidi iyád a toldu ay itoldu mu ten kákkapatkaka hidi ti
pánnampalataya ay magin mahusay ka a tagapagserbi ni Cristo
Jesus. Sakay tulos-tulos ka bi a palaguwán nen Diyos ten
pamamag-itan nen toldu hidi a tungkul ten pánnampalataya
sakay ten maganda a adal a unonudán mu.

7 Dyan mu pagsayangan ti odas en awan hidi tatarudan a
istorya nan pagsikapan mu a sanayán en sadili mu a magin
maka-diyos.
8 Tehud a pakinabang ten pággarsisyu, peru en págsikap a
magin maka-diyos ay pakinabangan ten atanan a paraan,
gapu tehud iyád a pangaku bakán la a ten biyag nadid, nan
hanggan ten biyag a pademát.
9 Tatarudan i kakagiyanid a iddi sakay dapat a paniwalaan
nen atanan.
10 Kaya ngani a magsumikap kitam sakay magtiyaga gapu
en pag-asa tam ay ked ten biyag a Diyos a Tagapagligtas nen
atanan a tolay, lalu dán ten mánnampalataya hidi.
11 Itoldu mu sakay pasunud i atananid a iyád.
12 Dyan mu pabayan a imemenos di ka gapu ti kaanakan
muwen. Nan magin halimbawa ka ten mánnampalataya hidi:
ten pággupos mu, ugali, págmahal, pánnampalataya, sakay mal-
inis a kákkabiyag.
13 Mentras a awanák haán, ay ibasa mu en Kasulatan ten
atubengán nen katolayan, ten pángngaral sakay págtoldu mu.
14 Dyan mu pabayan en kaluub nen Banal a Ispiritu a
inyatád dikomu ten dikona a magupos en propeta hidi sakay
itupu dikomu nen pinunu hidi nen simbaan en lima di.
15 Igamet mu hidi iyád sakay paglaanan mu ti panahun
tánni metan nen atanan en kállagu mu.
16 Bantayan mu en ararikad mu sakay en págtoldu mu.
Itulos-tulos mu a gamitán i bagayid a hidi iyád tánni maligtas
ka, sakay en mágsanig hidi dikomu.

5

En Tungkulin ten Mánnampalataya hidi

1 Dyan mu pagsarantaan en lállaki a matanda dikomu,
nan paalalahanan mu siya a kona ten sadili mu a ama.
Pákpággaguman mu bi a kumán a kákkapatkaka mu en kabataan
hidi a lállaki.
2 Ibilang mu a kumán a sadili mu a ina en mágkatanda hidi a
bábbi sakay mákpággagum ka a tehud a tunay a kalinisan ten
kabataan hidi a bábbi a kumán a kákkapatkaka mu hidi.
3 Tulungan mu en bilu hidi a bábbi a awan ti maasaan.
4 Peru ni en essa a bilu a bábbi ay tehud a anak oni apu,
ay hidi i dapatid a dipalongu a magserbi ten kapamilya di.
Bilang ganti di iyud ten dáddikál di, gapu iyád en kasayaan
nen Diyos.
5 En tatarudan a bilu a bábbi ay en mágge essa dálla. En Diyos
en pag-asa na, sakay mágdadasalán siya aldew ay ti gibi.

6 Peru ni en bilu a bábbi ay magbabalang ti kákkabiyag ay
mebilang dán siya a patay maski ni biyag palla.
7 Pasunud mu dikodi i utusid a hidi iddi tánni awan hidi
mapintasan nen deyaman.
8 Ni deyaman en awan mangpospos ten kamag-anak
na, lalu dán ten kapamilya na, ay inadággan na dán en
pánnampalataya na. Mas madukás pa siya a tolay nan ten awan
mánnampalataya.
9 En bilu a bábbi a ilista mu ay kailangan a: awan kumulang
ti ánnám a pulu a taon en idad na, pumensan la a nákkabinga,
10 kilala siya ten pággamet ti maganda, napadikál na ti
maayus en anak na hidi, sakay mágpatulos ten bilay na.
Magserbi siya a tehud a pakumbaba ten kákkapatkaka na ten
Panginoon, tumulung ten mangailangan hidi sakay nakalaan
en biyag na ten pággamet ti maganda.
11 Dyan mu páklista en anak palla hidi a bilu a bábbi, gapu
kákkasor di ay mákkabinga hidi a ruway sakay umadeyu hidi
kánni Cristo.
12 Ni magkakonahud ay tehud hidi a pananagutan ta sinida
di en purumeru di a pangaku kánni Cristo.
13 Magin tamad hidi, sakay mágsasayangán la ti odas a
máglalakadán ten kadatigan di hidi, sakay magin mamet-
met hidi, mahilig a makialam ten biyag nen agum, sakay
mággauposán ti sari-sari a bagay a awan di dapat a gamitán.
14 Kaya para dikoku ay mas maganda pa ni mákkabinga a
ruway en anak palla hidi a bilu a bábbi, magkaanak hidi sakay
pospusán di en sadili di a pamilya tánni en kadima tam ay
awan ti pagkakataun a mangsesti dikotam.
15 Gapu tehud dán a sangan a bilu a netawtaw ni Satanas.
16 Kailangan a alagaan nen bábbi a mánnampalataya en
kamag-anak di a bilu a bábbi tánni awan hidi páppospusán nen
simbaan, tánni pospusán dállaid nen simbaan ay en bilu hidi
a awan ti maasaan.
17 En pinunu hidi a mahusay a mangasiwa ay dapat a
tumanggap ti pággalang sakay tama a bayad, lalu dán en
masigasig hidi a mangaral sakay mágtoldu ten upos nen Diyos.
18 Gapu nakadátton ten Kasulatan a, "Dyan mu busalan
en baka mentras a pagággik mu." Nakasulat bi a, "En mag-
tarabahu ay dapat a bayadan."
19 Sakay dyan mu paniwalaan en reklamu kontra ten pin-
unu nen simbaan ni awan ti duwwa oni tállu a mangtistigu.
20 Pagkagiyan mu ten atubengán nen atanan en deya-
man ay umád a umimang ten pággamet ti madukás tánni
meántingan en agum.

21 Ten atubengán nen Diyos sakay ni Cristo Jesus, sakay ten banal hidi a anghel ay iyutus ku a sunudán mu i tolduwid a hidi iddi a awan ka ti panigan.

22 Dyan mu basta itupu i lima muwen ten maski ni kándeya tánni atáddan iyád ti kapangyariyan a mamahala. Ingatan mu a awan ka mesangkut ten kasalanan nen agum. Manatili ka a malinis.

23 Bakán a puru la a dinom i inumán muwid, uminom ka bi ti tágsabadit a alak tánni magpiyya i saket ni tiyan muwen sakay ten agum mu pa hidi a saket.

24 En kasalanan nen agum a tolay ay hayag dán bagu a mahatulan, sakay tehud bi a kasalanan a dimudyan dán ni mehayag.

25 Kona labi haud en agum a mágkaganda a gamet a alistu a ketan; peru ni awan man iyád mapansin a pagdaka, ay awan iyád manatili a metagu habang panahun.

6

1 En alipin hidi ay dapat a gumalang ten amu di hidi tánni awan mapintasan en ngaran nen Diyos sakay en adal tam hidi.

2 Sakay ni en amu di ay kaparehu di a Cristiano ay dapat igalang di hidi gapu matkaka hidi ti pánnampalataya. Dapat di pa ngani a husayán en págserbi di gapu en pagserbiyan di ay kaessa di ti pánnampalataya sakay págmahal.

En Liwat a Tagapagtoldu sakay en Tatarudan a Kayamanan

Itoldu mu sakay pasunud i bagayid a hidi iyád.

3 Ni magtoldu en deyaman ti iba a adal, sakay awan nakaayun ten tunay a upos nen Panginoon a ti Jesu-Cristo sakay ten adal tungkul ten pagin-maka-diyos,

4 ay maghambug la peru awan ti tukoy. Talaga a ugali na dán i manusutid, sakay mákpagdibati tungkul ten upos hidi a magbunga la ti sállapan, kontraan, sestiyan, sakay siriyan.

5 Gugustu na bi a mákpagdibati ten tolay hidi a madukás ti pággisipan sakay awan tumenggi ten katutuhanan. En akala nen kona hidi haád a tolay ay en rilihiyon ay paraan tánni yumaman.

6 Sabagay dikál ngani pakinabangid ten rilihiyon, ni en tolay ay makabetu a makontentu ten kalagayan na.

7 Awan kitam ti tawid a ányaman ti munduwiday, sakay awan kitam bi ti matawid kákkatay tam.

8 Kaya ngani a dapat kitamon a makontentu ni tehud kitamon a makan sakay mesulot.

9 Peru en masor hidi a yumaman ay matápduk ten toksu, sakay maekrutan hidi nen mágkadukás di hidi a kagustuwan a mángpalulung dikodi ten kamatayan sakay kapahamakan.

10 Gapu en págmahal ten pilak ay paggubwatan nen atanan
a madukás. Gapu ten kákkasor a yumaman, ay tehud a tolay a
neadeyu dán ten pánnampalataya di a nakapangatád dikodi ti
makpal a kalungkutan.

En Bilin hidi Para kánni Timoteo

11 Peru siko, Timoteo, bilang tagapagserbi nen Diyos, ay
umadeyu ka ti hidi iyád a bagay. Pilitán mu a mabiyag
ti matuwid, maka-diyos, tehud pánnampalataya, págmahal,
págtiis, sakay kahinahunan.
12 Ipaglaban mu ti hustu en pánnampalataya mu. Panindi-
ganan mu ti mahusay en biyag a awan ti katapusan. Gapu
iyán en nangdulawan nen Diyos dikomu, dikona a ipahayag
mu ten atubengán nen makpal a tistigu en pánnampalataya mu
kánni Cristo.
13 Iyutus ku dikomu ten atubengán nen Diyos a mangatád
ti biyag ten atanan, sakay ten atubengán ni Cristo Jesus a
nangatád ti patunay kánni Poncio Pilato,
14 a sunudán mu ti mahusay a tehud a katapatan en inyutus
ku hidi dikomu hanggan ten kássoli nen Panginoon a ti Jesu-
Cristo.
15 Dumemát siya ten netakda a panahun nen mapagpala
sakay makapangyariyan a Diyos, Hari nen atanan a hari,
sakay Panginoon nen atanan a panginoon.
16 Siya la en awan ti kamatayan, sakay nakapirmi ten
demlag a awan maláttángngan. Awan ti tolay a naketa dikona,
oni maketa. Kao na en karangalan sakay kapangyariyan a
awan ti katapusan. Amen.
17 Itoldu mu ten mágkayaman hidi ti nadididay a panahun
a dyan hidi magmataas, sakay dyan hidi umasa ten kaya-
manan a lumipas la, nan ten Diyos a masagana a mangatád
ten atanan para ten kasayaan tam.
18 Tolduwan mu hidi a maggamet ti maganda sakay mag-
pakayaman ten mágkaganda hidi a gamet, magin handa a
mangatád sakay tumulung ten kaparehu di.
19 Ni magkakonahud, ay makapagpuron hidi ti kayamanan
para ten matatag a pundasyon para ten pademát a panahun
sakay magkahud hidi ti tatarudan a biyag.
20 Nadid Timoteo, pakaingatan mu en nepagkatiwala
dikomu. Sakay adeyuwan mu en uronan hidi a awan maka-
diyos sakay awan ti kuwenta a kákkagiyán nen agum a tolay a
karunungan peru bakán.
21 Gapu ten págmaru-marunung di ay tehud a tolay a nelisi ten
pánnampalataya di.

Pagpalaán kam nakuwan nen Diyos.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo kánni TIMOTEO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En kaduwwa a sulat ni Pablo kánni Timoteo ay payu ten kabataan hidi a katarabahuwan na. En pinakapaksa ni iyád ay katatagan. Pinayuwan ni Pablo ti Timoteo sakay pinabegsák na ti isip tánni magtulos-tulos ten katapatan na a magpatunay para kánni Cristo, sakay matatag na a táttawidan en toldu nen Banal a Kasulatan. Impayu na bi a gamitán ni Timoteo en tungkulin na a bilang tagapagtoldu sakay tagapagpahayag ten Maganda a Bareta, sakay gamitán na atananid iyád maski ni makpal a kahirapan sakay makpal a págkontra nen tolay hidi dikona.

Tehud bi siya a babala kánni Timoteo tungkul ten awan hidi ti kuwenta a pákpagtalu a awan ti meatád a maganda nan makepahamak.

Ti atananid a iyád, pinaalalahanan ni Pablo ti Timoteo a dapat bi siya a magin maganda a halimbawa ten pánnampalataya, págmahal, sakay págtiis maski ten kahirapan.

Ti sulatid a iyád, ay nagpakapospos dán bi ti Pablo a maari a adeni dán siya a matay gapu ten pánnampalataya na kánni Cristo. Konapamanhud, maniwala siya a tehud a piremyu a nakahanda para dikona (4:6-8). Kaya impaala-ala na kánni Timoteo en tunay a kahulugan nen mensahi di:

“Ni matay kitam a kaguman ni Jesu-Cristo
ay mabiyag kitam a kaguman na.
Ni magtiis kitam ti hirap ti munduwiday,
maghari kitam bi a kaguman na.” (2:11-12a)

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Papuri sakay pangaral 1:3-2:13
Payu sakay babala 2:14-4:5
En papágyan ni Pablo 4:6-18
Katapusan 4:19-22

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo a apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban nen Diyos tánni ipangaral en tungkul ten biyag a impangaku a matanggap tam ten pamamag-itan nen pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus.

2 Para kánni Timoteo a mahal ku a anak.

Magkahud ka nakuwan ti pagpapala, habag, sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos Ama sakay kánni Cristo Jesus a Panginoon tam.

Pasalamat sakay Paala-ala

3 Kada a maala-ala taka ten págdasal ku hidi aldew ay ti
gibi ay magpasalamaták ten Diyos a pagserbiyan ku ti buu a
katapatan, a kona ten ginamet nen ninunu ku hidi.
4 Tunay dán i sor kuwidi a ketan taka a ruway tánni
magkahudák ti dikál a kasayaan, lalu dán ni maala-ala ku en
págluwa mu.
5 Awan ku malimunan en matapat mu a pánnampalataya, a
kona ten pánnampalataya nen apu mu a ti Loida sakay nen ina
mu a ti Eunice. Siguradu ku a kona bi hud pánnampalataya
muwen.
6 Kaya ngani a ipaala-ala ku dikomu a gamitán mu ti maga-
nda en kaluub nen Diyos dikomu a neatád dikona intupu ku
en lima ku dikomu.
7 Gapu en Ispiritu a inyatád nen Diyos dikotam ay bakán a
ispiritu ni kaársotan, nan Ispiritu ni kapangyariyan, págmahal,
sakay págpugád ti sadili.
8 Kaya dyan mu ikasaniki a ipahayag en tungkul ten Pangi-
noon tam, sakay dyan mu bi ikasaniki en kákkepiresu ku alang-
alang kánni Cristo. Nan mákhati ka ten pághirap alang-alang
ten Maganda a Bareta, gapu átdenan ka nen Diyos ti begsák
mu a gamitán iyád.
9 Inligtas kitam nen Diyos sakay dinulaw na kitam a magin
tolay na. Ginamet na iyád, bakán a gapu ten nagamet tam nan
ayun ten planu sakay kabaitan na a inyatád na dán dikotam
ten pamamag-itan ni Cristo Jesus sapul pa ten sapul.
10 Peru nehayag dán iyád nadid, dikona a dinumemát en
Tagapagligtas tam a ti Cristo Jesus. Tinapos na en kapang-
yariyan nen kamatayan sakay inhayag na en biyag a awan
ti katapusan ten pamamag-itan nen Maganda a Bareta.
11 En tungkulin ku ay mángngaral, apostol sakay tagapag-
toldu ten Maganda a Bareta,
12 a nagin dahilan nen págdusa ku nadid. Peru awanák
masaniki, gapu talaga a tukoy ku en sinampalatayaan ku,
sakay siguraduwák a mabantayan na hanggan ten katapusan
a aldew en impagkatiwala na dikoku.
13 Unonudán mu en tama hidi a toldu a nasanig mu
dikoku. Sakay manatili ka ten pánnampalataya sakay págmahal
a tinanggap tam ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni
Cristo Jesus.
14 Ten tulung nen Banal a Ispiritu a mágyan dikotam, ay
ingatan mu en mágkaganda hidi a bagay a nepagkatiwala
dikomu.
15 Tukoy mu dán a linakadanák nen atanan a kákkapatkaka
tam a taga-Asia, pati de Figelo ay ti Hermogenes.
16 Kagbiyan nakuwan nen Diyos en pamilya ni Onesiforo.
Gapu pirmiyák na a angen pabegsákkán ti isip, sakay awanák

na ikasaniki maski ni piresuwák.
17 Ten káddemát na ti Roma ay piniliták na a inaryok hanggan dikona magketa kami.
18 Kagbiyan nakuwan siya nen Panginoon ti Aldewid a iyud! Tukoy mu labi ni konyaák na a pinagserbiyan ti Efeso.

2

En Matapat a Sundalu ni Cristo Jesus

1 Nadid, Timoteo a anak ku, magpakatatag ka ten pamamag-itan nen pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus.
2 En nágkasanig mu dikoku a toldu ten atubengán nen makpal a tistigu, ay itoldu mu ten mapagkatiwalaan hidi a tolay a maari bi a magtoldu ten agum.
3 Mákpagtiis ka ti kahirapan bilang matapat a sundalu ni Cristo Jesus.
4 En essa a sundalu ay awan dapat a makialam ten bagay hidi a awan pangsundalu, nan pagsumikapan na a mapasaya en pinunu na.
5 En essa a mággayam ay awan manalu ni awan sumunud ten patakaran nen ayam.
6 En masipag a mággaradu en dapat a makinabang ten dipalongu a bahagi nen ani na.
7 Pagisipan mu en kinákkagi ku, ta ipaintendi nen Panginoon i atananid a iyád dikomu.
8 Alalahanán mu ti Jesu-Cristo, en nabiyag a ruway, sakay naggubwat ten lahi ni David. Iyád en Maganda a Bareta a ipáppangaral ku,
9 sakay siya iyád en dahilan nen págdusa ku sakay kákkepiresu a kona ten mágbabonu. Peru maski nikan ay awan mepiresu en upos nen Diyos.
10 Pinagtiisan ku en atanan a bagay alang-alang ten pinili hidi nen Diyos. Tánni magkahud bi hidi ti kaligtasan sakay ti biyag a awan ti katapusan a gubwat kánni Cristo Jesus.
11 Tatarudan i kakagiyanid a iddi:
“Ni matay kitam a kaguman ni Cristo,
ay mabiyag kitam bi a kaguman na.
12 Ni magtulos-tulos kitam a magtiis,
ay mákpaghari kitam bi a kaguman na.
Ni ikasaniki tam siya,
ay ikasaniki na kitam bi.
13 Ni awan kitam magin matapat,
ay manatili siya a tapat,
gapu awan na maari a adággan en sadili na.”

En Tapat a Tagapagserbi ni Cristo

14 Ipaala-ala mu dikodi i bagayid a iyád, sakay bilinán mu
hidi ten ngaran nen Diyos a dyan hidi mákpágdadibati. Awan
iyád ti meatád a maganda, nan mepahamak la en mágsanig
hidi.
15 Pilitán mu a magin karapatdapat ka ten pangileng nen
Diyos. Tagapagserbi a awan ti dapat a ikasaniki, sakay tapat
a tagapagtoldu ten mensahi nen katutuhanan.
16 Iwasan mu en uronan hidi a malaswa sakay awan ti
serbi, gapu hidi iyád en magin dahilan nen káadeyu nen tolay
hidi ten Diyos.
17 Hidi iyád a toldu ay kumán a kanser a kumalat ten bággi.
Kabilang dikodi de Himeneo ay ti Fileto.
18 Linakadan di dán en dilan nen katutuhanan sakay
gágguluwán di en pánnampalataya nen agum gapu ten
págtatoldu di a nangyari kanon en kákkabiyag a ruway.
19 Peru matibay en pundasyon a indátton nen Diyos, sakay
nemarka haud a, "Tukoy nen Panginoon ni deya en tunay a
tolay na," sakay, "Atanan nen magkagi a ked ten Panginoon
ay kailangan a umadeyu ten kasalanan."
20 Ten essa a dikál a bilay ay tehud a sari-sari a kagamitan:
tehud a yari ti gintu sakay silber, sakay tehud bi a yari ti kayu
sakay luta. Tehud bi kagamitan a para ten dikál a handaan
sakay tehud a pang-aldew-aldew.
21 Ni deyaman en umadeyu ten gamet a madukás ay
magkakona ten kagamitan hidi a para ten dáddekál a han-
daan, malinis sakay karapatdapat a gamitán nen makákkao
para ten mágkaganda hidi a gamet.
22 Adeyuwan mu en atanan a mágkadukás a hilig ni ka-
bataan, sakay pagsikapan mu en gamet a matuwid, matapat,
mapagmahal sakay mapayapa, mák-agum ka ten tolay hidi a
tehud a malinis a pusu a dumulaw ten Panginoon.
23 Iwasan mu en awan hidi ti kuwenta a pákpagdibati, gapu
meangay la iyán ti pamágdadema.
24 Awan ka dapat a mákdima bilang tagapagserbi nen Diyos,
nan dapat ka a magin mabait a mákpággagum ten atanan,
mahusay a magtoldu sakay matiyaga,
25 sakay mahinahun a ituwid mu en kumontra hidi dikomu.
Ta bakay pagkaluuban hidi nen Diyos a magsisi sakay
matukuyan di en katutuhanan.
26 Ni magkakonahud ay mademlagan en isip di sakay
makalaya hidi ten ekrot nen diyablo a nangdikáp sakay nan-
galipin dikodi.

3

En Katapusan hidi a Aldew

1 Dapat mu a matukuyan a ten dimudyan hidi a aldew ay
magkahud ti makpal a kahirapan.
2 En tolay hidi ay magin makasadili, mahilig ti pilak, ham-
bug, mapagsamantala, suwail ti dáddikál, awan ti utang a
luub sakay awan maka-diyos.
3 Sakay awan ka ti ketan a kabaitan dikodi. Awan hidi ti
habag, masesti, marahas, mapanganib, sakay kaiyamutan di
en maganda.
4 Traidor hidi, pabaya, mapagmataas, mas gustu di pa en
kalayawan nan en Diyos.
5 Magkukunwari hidi a maka-diyos peru awan ketan en
talaga a kapangyariyan na. Adeyuwan mu en kona hidi haud
a kalasi ni tolay.
6 Tehud a sangan dikodi a manglinlang tánni makasáddáp
ten bilay nen bábbi hidi a alipin ni kasalanan sakay alipin nen
sari-sari a kagustuwan.
7 Gugustu ni kabábbiyanid a hidi iyád a pirmi a kumabetu ti
bigu a adal, peru awan di maaadal en katutuhanan.
8 Kona kánde Janes ay ti Jambres a kinumontra kánni
Moises, kona bi hidi haud a kumontra ten katutuhanan.
Awan hidi ti maisip a mapiyya, sakay awan tatarudan en
pánnampalataya di.
9 Peru awan di mediretsu en kalokuwan di, gapu
matukuyan hidi nen atanan, kona ten nangyari kánde Janes
ay ti Jambres.

En Katapusan hidi a Bilin

10 Peru siko Timoteo ay inunonud mu en toldu ku, en ugali
ku, sakay en gustu ku a mangyari ten biyag ku. Netan mu en
pánnampalataya ku, págtiyaga, págmahal, katapatan,
11 sakay en naranasan ku a pággusig, sakay págdusa. Tukoy
mu en atanan nen naranasan ku ti Antioquia, Iconio sakay
ti Listra, tunay ti hirap en tiniis ku. Peru inligtasák nen
Panginoon ti atananid a hidi iyád.
12 En atanan a masor a mabiyag ti tehud a pákpagkaessa
kánni Cristo Jesus ay magdanas ti pággusig.
13 Peru en mágkadukás hidi a tolay sakay en mágwariwari
hidi ay lalu a magpakadukás, magdaya hidi ten agum sakay
dayaán bi hidi.
14 Peru siko ay magtulos-tulos ka ten katutuhanan hidi a
naadal mu a matatag mu a pinaniwalaan. Matenggi mu en
nagtoldu hidi dikomu,
15 sapul pa dikona anak ka ay tukoy mu dán en Ba-
nal a Kasulatan, a makapangatád dikomu ti karunungan
tánni magkahud ka ti kaligtasan ten pamamag-itan nen
pánnampalataya kánni Cristo Jesus, sakay maligtas ka.

16 Atanan a ked ten Kasulatan ay upos nen Diyos, sakay
magamit ten págtoldu ten katutuhanan, págbaráng ten liwat a
toldu, pángtama ten liwat a gamet, sakay mánggiyya ten tama
a kákkabiyag.
17 Tánni en magserbi ten Diyos ay magin karapatdapat
sakay handa para ten atanan a mágkaganda a gamet.

4

1 Ten atubengán nen Diyos sakay ni Cristo Jesus a mang-
hatul ten biyag hidi sakay ten patay hidi, gapu dumemát siya
a bilang hari, iyutus ku dikomu a
2 ipangaral mu en upos nen Diyos. Sikapán mu iyán a
gamitán, tama man a pagkakataun oni awan. Akitán mu
sakay pagkagiyan en tolay hidi, sakay pabegsákkán mu en isip
di ten pamamag-itan nen matiyaga a págtoldu mu.
3 Gapu dumemát en panahun a awan dán sanigán nen
tolay en tama a adal, nan sunudán di dán en kagustuwan di.
Magaryok hidi ti makpal a tagapagtoldu di a mángtoldu dikodi
ten gustu di la a masanig.
4 Sala di dán a mágsanig ten katutuhanan, nan mas gustu di
pa a mágsanig ten istorya hidi a awan ti katutuhanan.
5 Peru siko ay kailangan a magin mahinahun ka ten bawat
pagkakataun. Magtiis ka ten panahun nen kahirapan, sakay
gamitán mu en buu a tungkulin nen essa a tagapagtoldu ten
Maganda a Bareta, sakay gamitán mu en tungkulin mu bilang
tagapagserbi nen Diyos.
6 Para dikoku ay dummemát dán en odas nen kákkealay ku,
dummemát dán en odas a lakadan ku i biyagid a iyád.
7 Ginamet ku en atanan nen makaya ku ten karera,
nasangpát ku dán en dapat ku a ginanán, sakay nanatiliyák
ten pánnampalataya.
8 Matanggap ku dán nadid en kurona nen pagkamatuwid.
Ti Aldewid a iyud, ay en Panginoon a makatarungan a Taga-
paghatul i mánggewatid dikoku ten kurona ku. Bakán la a
sikán, nan pati en atanan a tehud a págmahal a maguray ten
káddemát na.

En Bilin hidi ni Pablo kánni Timoteo

9 Pilitán mu a makademát háddi a pagdaka.
10 Linakadanák dán ni Demas, naakit siya ten makamundu
hidi a bagay, ummangay siya ti Tesalonica. Ti Cresente ay
ummangay ti Galacia, sakay ti Tito ay ummangay ti Dalmacia.
11 Ti Lucas dálla en kaguman ku háddi. Aryokán mu ti
Marcos sakay ikuyug mu siya háddi, gapu dikál en metulung
na dikoku ten tarabahu ku hidi háddi.
12 Pinaangay ku ti Tiquico ti Efeso.

13 Káangay mu háddi ay tawidán mu en badu ku a inwarak
ku ti Troas kánni Carpo. Tawidán mu bi en libru ku hidi, lalu
dán en yari hidi ti koblet.
14 Tunay ti dukás en ginamet dikoku ni Alejandro a
mágpanday. En Panginoon en mangganti dikona ayun ten
ginamet na.
15 Magingat ka dikona, gapu matindi en págkontra na ten
ipáppangaral tam.
16 Ten dikona a purumeruwák di a bistaán ay awan ti nan-
gagum dikoku, pinabayanák di a mággessa-essa. Patawadán
nakuwan hidi nen Diyos.
17 Peru inagumanák nen Panginoon, sakay inátdenanák na
ti begsák tánni mepangaral ku ti hustu en mensahi na ten
atanan nen Hentil hidi a mágsanig. Sakay naligtasák ten hatul
a kamatayan.
18 En Panginoon en mángligtas dikoku ten atanan nen
madukás, sakay iyangayák na a ligtas ten kahariyan na di-
langet. Kao na en kapuriyan a awan ti katapusan! Amen.
19 Ikumustaák mu ten magkabinga a de Priscila ay ti Aquila,
sakay ten pamilya ni Onesiforo.
20 Nawarak ti Erasto ti Corinto, sakay inwarak ku ti Trofimo
ti Mileto gapu tehud siya a saket.
21 Pilitán mu nakuwan a makademát háddi bagu a
sákdágnen.
Mákkumusta bi dikomu de Eubulo, ti Pudente, ti Lino, ti
Claudia, sakay en kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya.
22 Aguman ka nakuwan nen Panginoon, sakay pagpalaán
ka nen Diyos.

En Sulat ni Pablo kánni TITO

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Tito ay essa a Hentil a naakit ti Cristianismo sakay nagin katulung ni Pablo a magbahagi ten Maganda a Bareta. Inwarak siya ni Pablo ten puduk a Creta tánni mamahala ten simbaan haud.

Tállu en mágkahalaga a paksa ti sulatid a iyád.

Dipalongu, impaala-ala kánni Tito en katangian hidi a dapat ten essa a mamunu ten simbaan, lalu dán ten atubengán nen makpal a taga-Creta a mágkadukás ti ugali. Kaduwwa, pinayuwan ti Tito ni konya na a tolduwan en lállakay sakay en bábbekás (a siya labi en mangtoldu ten kabataan hidi a bábbi), sakay en kabataan hidi a lállaki sakay en alipin hidi. Katállu ay pinayuwan bi ni Pablo ti Tito tungkul ten ugali a Cristiano, a dapat siya a magin masássorán ti kapayapaan, mahusay a mákpággagum, sakay umiwas ti kákkaiyamut, pákpagtalu sakay kaguluwan ten simbaan.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
En pinunu hidi ten simbaan 1:5-16
En tungkulin nen iba-iba hidi a grupu ten simbaan 2:1-15
En pangaral hidi sakay babala 3:1-11
Katapusan 3:12-15

Págbati

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo a tagapagserbi nen Diyos sakay apostol ni Jesu-Cristo.

Piniliyák tánni tumulung a mangpatatag ten pánnampalataya nen pinili hidi nen Diyos, sakay igiyya hidi ten tama a toldu tungkul ten katutuhanan a máng-adeni dikotam ten Diyos.

2 Sakay mangatád ti pag-asa ten biyag a awan ti katapusan. En Diyos a awan magbuli-buli en nagpangaku ti biyagid a iyád bagu pa a lalangán i munduwiday.

3 Sakay impahayag na iyád ten upos na ten netakda a panahun. Sikán en nagtiwalaan tánni ipangaral iyád ayun ten utus nen Diyos a Tagapagligtas tam.

4 Magsulaták kánni Tito, a tunay a anak ku ti pánnampalataya.

Magkahud ka nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos Ama sakay kánni Jesu-Cristo a Tagapagligtas tam.

En Gamitán hidi ni Tito ti Creta

5 Inwarak taka ti Creta, tánni ihusay mu en bagay hidi
a dapat a ayusán sakay tánni mangpili ka ti pinunu hidi
a mamahala ten simbaan ten balang banuwan, ayun ten
inyutus ku dikomu.
6 Mangpili ka ti pinunu a awan ti kapintasan; essa la en
kabinga na, sakay en anak na hidi ay mánnampalataya sakay
awan hidi loku oni makáttug ti págguluwan.
7 Nadid gapu en pinunu nen simbaan ay nakabahala ten
tarabahu a para ten Diyos ay kailangan a awan siya ti kapin-
tasan. Dapat ay awan siya hambug, awan maáiyamután, awan
máglasing, awan abusador, sakay awan sakim ti pilak.
8 Dapat siya a masaya a magpatulos, sakay masássorán ten
gamet a maganda, awan pabigla-bigla, makatarungan, banal,
sakay tukoy na a pugáddán en sadili na.
9 Kailangan a matatag en pánniwala na ten mensahi a ma-
pagkatiwalaan a adal a netoldu dikona, tánni metoldu na bi
ten agum sakay mepeta en liwat nen kumontra hidi haád.
10 Gapu makpal a tolay, lalu dán en gubwat hidi ti Judaismo,
en kumontra sakay mangdaya ten agum ten pamamag-itan
nen adal hidi a awan ti kuwenta.
11 Kailangan a paimangán hidi ti gággamitán diyid a iyád,
gapu gágguluwán di en pamilya hidi ten pamamag-itan nen
adal hidi a awan di dapat a itoldu. Gággamitán di iyád tánni
kumita la hidi ti pilak.
12 Kinagi pa ngani nen essa ten propeta di hidi ti Creta a, "En
taga-Creta hidi ay talaga a mágkabuli, ugali ni hayup, tamad
sakay mágkaunas."
13 Tama en kinagi na, kaya mahigpit mu hidi a sawayán
tánni mabiyag hidi ti maayus ayun ten pánnampalataya di.
14 Sakay dyan dán hidi maniwala ten awan hidi tatarudan
a istorya nen Judio hidi sakay ten kautusan nen tolay hidi a
inumadág ten katutuhanan.
15 Malinis en atanan a bagay ten tolay a malinis ti pággisipan,
peru awan ti malinis ten tolay a madingát ti pággisipan sakay
awan ti pánnampalataya, gapu en konsensiya di sakay en isip
di ay madingát.
16 Kákkagiyán di a kilala di en Diyos, peru awan ketan ten
gamet di. Sasala hidi nen Diyos, masuwayin hidi kaya awan
hidi makagamet ti ányaman a maganda.

2

En Tama a Adal

1 En itoldu mu ay en bagay hidi a ayun ten tama a adal.

2 Itoldu mu ten mágkatanda hidi a lállaki a dyan pabigla-bigla, magin kagalang-galang, magpugád ten sadili di, sakay magin matatag ten pánnampalataya di, págmahal sakay págtiis.
3 Kona labi haud itoldu mu bi ten mágkatanda hidi a bábbi a mabiyag hidi a banal, dyan mametmet, dyan maglasing, nan dapat hidi a magtoldu ti maganda,
4 tánni matolduwan di en mas anak dikodi a kabábbiyan a magmahal ten kákkabinga di hidi sakay ten anak di hidi.
5 Dapat bi hidi a matolduwan a dyan pabigla-bigla, malinis en isip di, masipag ten gamet hidi ti bilay, mabait, sakay sumássunud ten kákkabinga di. Tánni magkakonahud ay awan ti magkagi ti madukás kontra ten upos nen Diyos.
6 Kona labi hud, tolduwan mu bi en mas anak hidi a lállaki a magpugád ten sadili di.
7 Ten atanan a bagay ay dapat a magin halimbawa ka ten maganda a ugali. Magin tapat ka sakay tatarudan ten págtoldu mu.
8 Gumamit ka ti mágkaganda a upos a awan mapintasan, tánni mepasaniki en kadima mu hidi gapu awan ti makagi a madukás tungkul dikotam.
9 Kagiyan mu en alipin hidi a pirmi a sumunud ten amu di tánni kasayaan di hidi. Dyan hidi matatábbig,
10 sakay dyan magtakaw dikodi. Nan dapat di a ipeta a pirmi hidi a mabait sakay matapat, tánni mepeta di ten atanan a gággamitán di en kagandaan nen toldu hidi nen Diyos a Tagapagligtas tam.
11 Gapu inhayag dán nen Diyos en kabaitan na para ten kaligtasan nen atanan a tolay.
12 Iyán a kabaitan en mánggiyya dikotam tánni adággan tamon en liwat a kákkabiyag sakay en makamundu a isip, sakay mabiyag kitam a tehud a págpugád ti sadili, matuwid sakay karapatdapat ten Diyos
13 mentras a áorayán tam en dakila a Aldew a inasaan tam. Iyád ay en kássoli nen dakila a Diyos tam sakay Tagapagligtas a ti Jesu-Cristo.
14 Inyatád na en sadili na dikotam tánni iligtas na kitam ten atanan a kadukássan sakay linisán na kitam tánni magin tolay na kitam a masigasig a maggamet ti maganda.
15 Itoldu mu hidi iyád sakay gamitán mu en buu mu a kapangyariyan mentras a magpabegsák ka ti isip dikodi sakay magsaway ten tolduwan mu hidi. Dyan mu pabayan a imemenos ka nen deyaman.

3

En Dapat a Magin Ugali nen Cristiano hidi

1 Paalalahanan mu en tolduwan mu hidi a magpasakup ten
pinunu hidi sakay ten tehud hidi a kapangyariyan. Magin
masunurin hidi sakay pirmi a nakahanda a maggamet ti
maganda.
2 Bawalan mu hidi a magupos ti madukás ten deyaman, ma-
gin mapayapaya hidi sakay mabait, sakay pirmi a mángpeta ti
kahinahunan ten balang essa.
3 Tenhud ay nagin mangmang kitam, masuwayin, mangluloku, sakay nagin alipin nen atanan a kagustuwan nen bággi sakay atanan a kalasi ni kalayawan. Naghari dikotam en madukás a isip sakay inggit. Kinaiyamutan kitam nen agum sakay kinaiyamutan tam bi hidi.
4 Peru dikona a mehayag en kabaitan sakay págmahal nen
Diyos a Tagapagligtas tam,
5 ay inligtas na kitam bakán a gapu ten mágkaganda tam a
gamet nan gapu ten habag na dikotam. Naligtas kitam sakay
neenak a ruway ten pamamag-itan nen Banal a Ispiritu a
nanglinis dikotam sakay nangatád ti bigu a biyag.
6 Imbuhus nen Diyos dikotam ti sagana en Banal na a
Ispiritu ten pamamag-itan nen Tagapagligtas tam a ti Jesu-
Cristo,
7 tánni ten pamamag-itan nen kabaitan nen Diyos ay mebi-
lang kitam a matuwid sakay matanggap tam en biyag a awan
ti katapusan a asaan tam.
8 Mapagtiwalaan i adalid a iyád.
Kaya gustu ku a itoldu mu hidi iyád ti mapiyya ten
mánnampalataya hidi ten Diyos tánni ilaan di en sadili ten
pággamet ti maganda. Tunay hidi iyád ti ganda sakay mapak-
inabangan nen atanan a tolay.
9 Iwasan mu en awan hidi ti kabuluhan a pákpagdibati, en
págsaysay ten atakdug a listaan nen ninunu hidi, pákpagdima
sakay pákpagtalu tungkul ten Kautusan. Awan hidi iyád ti
meatád a maganda.
10 Káttapos mu a sawayán a hanggan ti pumenduwwa en
mánggiyya hidi ti págkampi-kampiyan ay dyan mu dán hidi
pospusán,
11 tukoy mu dán a tolayid a kona haud ay madukás sakay en
kasalanan di i mángpetaid a liwat hidi.

Katapusan a Bilin

12 Paangayán ku haán ti Artemas oni ti Tiquico. Káddemát
na haán ay pilitán mu a makaangay ka háddi ti Nicopolis, gapu
háddiyák dán a magpalipas ti ámyan.
13 Sikapán mu a tulungan en abugadu a ti Zenas sakay
ti Apolos tánni pagdaka hidi a makalakad. Isigudu mu a
kompletu en atanan a pangangailangan di.

14 Tolduwan mu en kákkapatkaka tam hidi ti pánnampalataya
a magtarabahu para ten kabiyagan di sakay dyan di sayangán
en odas di.
15 Mákkumusta dikomu en kakagumanan ku hidi háddi.
Ikumusta mu kami bi ten kákkapatkaka tam hidi haán ti
pánnampalataya.
Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen Diyos.

En Sulat ni Pablo kánni FILEMON

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Filemon ay essa a kilala a Cristiano a maari a kabilang ten simbaan ti Colosas. Siya en amu ni Onesimo en alipin a linumaya. Ten essa a pagkakataun ay nakilala na ti Pablo mentras a pumáppiresu. Nagin Cristiano ti Onesimo ten pamamag-itan ni Pablo. Iyád a sulat ni Pablo kánni Felimon ay pákpágguron a tanggapán na ti Onesimo a alipin na. Bakán la a bilang alipin a pinatawad nan bilang kapatkaka a Cristiano.

Lasán nen Libru

Sapul 1-3
Papuri kánni Filemon 4-7
Pákpágguron para kánni Onesimo 8-22
Katapusan a bilin 23-25

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a piresu alang-alang kánni Cristo Jesus, sakay gubwat bi kánni Timoteo a kapatkaka tam.

Para iyád kánni Filemon a mahal mi a kapatkaka sakay kaparehu mi a tagapagserbi.

2 Sakay para bi ten mánnampalataya hidi a mágsimba ten bilay mu, sakay ten kapatkaka tam a bábbi a ti Apia, sakay kánni Arquipo a kaparehu tam a magserbi ten Panginoon.

3 Pagpalaán kam nakuwan nen Diyos a Ama tam sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo ti kapayapaan.

En Págmahal sakay Pánnampalataya ni Filemon

4 Kapatkaka a Filemon, kada a magdasalák ay pirmiyák a magpasalamat ten Diyos gapu dikomu.

5 Gapu nabareta ku en tungkul ten pánnampalataya mu ten Panginoon a ti Jesus sakay en págmahal mu ten atanan a tolay nen Diyos.

6 Mentras a ipakapospos mu en tungkul ten pánnampalataya mu ten agum, ay idasal ku a matukuyan di en atanan a pagpapala a inyatád ni Cristo dikotam.

7 Kapatkaka ku, en págmahal mu ay makapasaya sakay makapabegsák dikoku. Gapu dikomu ay pinasaya mu en tolay hidi nen Diyos.

En Pákkekagbi ni Pablo Para kánni Onesimo

8 Nadid Filemon, bilang kapatkaka kánni Cristo ay maari taka a utusan ni ánya en dapat mu a gamitán.

9 Peru gapu mahal taka, kaya mákkekagbiyák dikomu.
Gamitán ku iyád gapu sikán a ti Pablo a inutusan ni Cristo
Jesus sakay nadid ay nakapiresu gapu dikona,
10 sikán ay mákkekagbi para kánni Onesimo a anak ku ti
pánnampalataya, gapu mentras a pumáppiresuwák ay nagin
amaák na ti pánnampalataya.
11 Tenhud ay awan ka ti pakinabang dikona, peru nadid ay
makatulung dán siya dikomu sakay dikoku.
12 Pasoliyán ku ti Onesimo dikomu maski ni ikalungkut ku
iyád ti hustu.
13 Gustu ku nakuwan a mágyan pala siya dikoku alay ku a
pumáppiresu gapu ten pángngaral ku ten Maganda a Bareta,
tánni matulunganák na gapu awan ka.
14 Peru awan ku gustu a sapilitan la en káttulung mu dikoku,
nan gustu kuwid ay en buu mu a pusu. Kaya awan ku gustu a
magarikad mentras a awan ka pumayag.
15 Palagay kuwidi ay neadeyu ti Onesimo dikomu ti sabadit
a panahun tánni kássoli na dikomu ay makaguman mu dán
siya a awan ti katapusan.
16 Nadid ay mas mahigit dán siya ten essa a alipin, gapu
mahal tamon siya a kapatkaka. Mahalaga siya dikoku, peru
mas mahalaga siya dikomu gapu bakán mu la siya a alipin
nadid nan kapatkaka mu pa ten Panginoon.
17 Ni tenggiyánnák mu a kaguman mu a tagapagserbi, ay
tanggapán mu ti Onesimo a kona ten págtanggap mu dikoku.
18 Ni tehud siya a ginamet a madukás dikomu oni tehud siya
a utang, ay sikán dálla i singirán muwid.
19 Sikán a mismu a ti Pablo i nagsulatid háddi: sikán i
mangbayadid dikomu. Peru dyan mu nakuwan kalimunan
a nakilala mu ti Cristo * gapu dikoku.
20 Kaya kapatkaka ku, pasayaánnák mu bilang kapatkaka
mu kánni Cristo alang-alang ten Panginoon, pagustuwanák
mu nakuwan ti agidán kuwidi dikomu.
21 Siguraduwák a gamitán mu en inagid ku dikomu, sakay
mas higit pa haud.
22 Sakay pánghandaák mu ti págyanan ku gapu umasaák a
tábbigán nen Diyos en dasal moy a atanan a makasoliyák haán
dikomoy.

En Katapusan a Págbati

23 Kumusta ka kan kagi ni Epafras, kaguman ku siya a
pumáppiresu gapu kánni Cristo Jesus.
24 Mákkumusta bi de Marcos, Aristarco, Demas sakay ti
Lucas a kákkagumanán ku.

* **1:19** Ti Griego: *...a utang mu dikoku en sadili mu.*

25 Pagpalaán kam nakuwan nen Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo.

En sulat ten HEBREO HIDI

Paliwanag tungkul ten Libru

En sulat ten Hebreo hidi ay para ten mánnampalataya hidi a mahigpit a áusigán sakay dilikadu a umadág ten pánnampalataya a Cristiano. Pinabegsák nen nagsulat en isip di tánni magpakatibay hidi ten pánnampalataya di. Ginamet na iyád ten pamamag-itan nen pángpeta a ti Jesu-Cristo en tunay sakay katapusan a pahayag nen Diyos. Tállu a katutuhanan en naatáddan ti halaga háddi: Purumeru, ti Jesus en Anak nen Diyos a awan ti sapul sakay awan ti katapusan, siya ay tunay a sinumunud ten Ama ten pamamag-itan nen hirap a tiniis na. Kaduwwa, bilang Anak nen Diyos, ti Jesus en padi a awan ti katapusan a impahayag nen Diyos, higit siya ten atanan a padi sakay propeta ten Dati a Tipan. Katállu, ten pamamag-itan ni Jesus, en mánnampalataya ay naligtas ten kasalanan di, ánteng sakay kamatayan. Bilang kapunuwan a padi, ti Jesus ay nángkaluub ti tunay a kaligtasan a siya en paksa nen pággalay hidi sakay pághandug ti hayup ten pággalayan ayun ten relihiyon nen Judio hidi.

Ten pángbanggit ten halimbawa hidi nen pánnampalataya nen agum hidi a tanyag a tolay ten kasaysayan ni Israel (kapitulu 11) impakapospos nen nagsulat ten atanan a mangbasa a manatili hidi a tapat ten pánnampalataya. Ten (kapitulu 12) inakit na hidi a ituun di kánni Jesus en pangileng di sakay tiisán di en ányaman a hirap sakay pággusig a maari a mangyari dikodi. En katapusan a bahagi ni libruwid a iyád ay payu hidi sakay babala.

Lasán nen Libru

Sapul: Ti Cristo en pakatenggiyan ten Diyos 1:1-3
Ti Cristo ay mas dakila nan ten anghel hidi 1:4-2:18
Ti Cristo ay mas mataas nan de Moises ay ti Josue 3:1-4:13
Mas dakila en pagkapadi ni Cristo 4:14-7:28
Mas dakila en kasunduwan ni Cristo 8:1-9:22
Mas dakila en pággalay ni Cristo 9:23-10:39
En kahigitan nen pánnampalataya 11:1-12:29
En pággatád ti kasayaan ten Diyos 13:1-19

Nagupos en Diyos ten Pamamag-itan nen Anak Na

1 Tenhud a panahun ay nákpágguron en Diyos ten ninunu
tam hidi ten iba-iba a pagkakataun sakay iba-iba a paraan ten
pamamag-itan nen propeta hidi.

2 Peru nadid a dimudyan a panahun, ay mákpágguron siya
dikotam ten pamamag-itan nen Anak na a tagapagmana ten
atanan a bagay. Sakay ten pamamag-itan na ay linalang nen
Diyos i buuwiday a mundu sakay en atanan a ked háddi.
3 En Anak en mángpeta ten kaluwalhatian nen Diyos sakay
ten pagka-diyos nen Diyos, gapu ni ánya en Diyos ay kona
bi haud en Anak. Siya en mangalaga ti buuwiday a mundu
ten pamamag-itan nen upos na a makapangyariyan. Dikona
matapos na kitam a linisán ten kasalanan tam, ay sinumoli
siya dilanget, sakay nággetnud ten kawanan nen makapang-
yariyan a Diyos.

Mas Dakila ti Jesus nan en Anghel hidi

4 Ni konya a kataasan en ngaran a inyatád nen Diyos ten
Anak, ay kona bi haud a mas mataas siya ten anghel hidi.
5 Gapu maski nikan ay awan kinagi nen Diyos ten deyaman
a anghel a,
"Siko en Anak ku!
Sapul nadid ay sikán dán en magin Ama mu."
Ni awan na bi kinagi ten deyaman a anghel a,
"Sikán ay magin Ama na,
sakay siya ay magin Anak ku."
6 Sakay dikona paangayán dán nen Diyos en panganay a Anak
na ti munduwiday ay kinagi na a,
"Dapat siya a sambaán nen atanan a anghel nen Diyos."
7 Tungkul bi ten anghel hidi ay kinagi na a,
"Kumán hidi a parás,
sakay maggerab a apoy a magserbi dikona."
8 Peru tungkul ten Anak na ay kinagi na a,
"En trono mu O Diyos, ay awan ti katapusan,
en pághari mu ay tehud a katarungan.
9 Kasayaan mu en pággamet ti matuwid,
peru en pagkamasuwayin ay sasala mu.
Kaya pinili ka nen Diyos a Diyos mu,
sakay inátdenan na ka ti kasayaan
a higit ten kaguman mu hidi."
10 Kinagi na pa a,
"Siko Panginoon en nanglalang ti lutaiday ten sapul pa,
sakay gamet nen lima mu en langet.
11 Mágkawan hidi iyád,
peru siko ay awan mamawan.
Magin ráppot hidi a atanan a kona ten damit;
12 iduru mu hidi iyud a kona ten ráppot a damit,
sakay mapalitan hidi.
Peru siko ay awan magbabagu,
awan ka tumanda oni matay."

13 Maski nikan ay awan kinagi nen Diyos ten deyaman a
anghel a,
"Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
mentras a awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima
mu hidi."
14 Ni konahud, ay ánya en anghel hidi? Hidi ay ispiritu a
magserbi ten Diyos, sakay paangayán na hidi a tumulung ten
maligtas hidi.

2

En Dakila a Kaligtasan

1 Kaya ngani, a pakatáttawidan tam ti mahigpit en katu-
tuhanan a nasanig tam tánni awan kitam metawtaw.
2 Ta ni en impáppahayag nen anghel hidi a upos ay nap-
atunayan a tatarudan, sakay en balang sumuway oni awan
mangsunud ay makatanggap ti karapatdapat a parusa,
3 ay kona labi hud, konya tam a maginanan en parusa ni
awan tam pahalagaan en dakila a kaligtasan? En Panginoon
a mismu en purumeru a nángpahayag ti kaligtasanid a iyád,
sakay pinatunayan bi dikotam nen nakasanig hidi.
4 Pinatunayan bi iyád nen Diyos ten pamamag-itan nen
senyales hidi sakay sari-sari a makataka-taka a bagay, sakay
ten pamamag-itan nen kaluub hidi nen Banal a Ispiritu a
intagtag na ayun ten kagustuwan na.

Ti Jesus en Tagapagligtas

5 Sakay bakán a en anghel hidi en pinili nen Diyos a
mamahala ten lalangán na a bigu a mundu, iyád en mundu
a kákkagiyán mi.
6 Nan kona háddi en nakagi ten Kasulatan,
"Ánya la tolayid para alalahanán mu
oni en anak nen tolay para alagaan mu?
7 Ginamet mu siya a mas mababa ten anghel hidi ti sabadit a
panahun,
peru pinagkaluuban mu siya ti kadakilaan sakay karangalan.
8 Sakay impabahala mu ten kapangyariyan na en atanan a
bagay."
Dikona a impebahala nen Diyos ten tolay en atanan a bagay,
ay awan ti puwera. Nadid, ay awan tam palla netan a
nasakup dán nen kapangyariyan nen tolay en atanan a bagay.
9 Peru tukoy tam ti Jesus, maski ni nagin mababa ti sabadit a
panahun nan ten anghel hidi, ay minaátdenan ti karangalan
sakay kadakilaan gapu ten kákkatay na. Gapu ten habag
nen Diyos, ay ingkaluub na a matay ti Jesus para dikotam a
atanan.

10 Karapat-dapat la en ginamet nen Diyos a nanglalang sakay
mangalaga ten atanan a bagay. Pinagin-ganap na ti Jesus
ten pamamag-itan nen pághirap, tánni makapánggiyya siya ti
makpal ten kadakilaan na. Gapu ti Jesus en paggubwatan nen
kaligtasan di.
11 Ti Jesus en mangpabanal dikodi, sakay en nangpabanal
ay ten pinabanal hidi ay eessa en Ama di. Kaya awan na
ikasaniki a dulawán na hidi a kákkapatkaka na.
12 Kona háddi en kinagi na:
"Ipahayag ku ten kákkapatkaka ku en ngaran mu,
sakay ten ditángnga nen katolayan mágkansiyonák ti papuri
dikomu."
13 Kinagi na bi a,
"Manaligák ten Diyos."
Sakay kinagi na pa a,
"Sikán laid, kaguman ku en anak hidi nen Diyos a inyatád na
dikoku."
14 Gapu en anak hidi nen Diyos ay tolay, ti Jesus ay nagin
tolay bi, tehud a pilas sakay digi. Siya ay nagin tolay tánni
ten pamamag-itan nen kákkatay na ay masida na en kapang-
yariyan nen diyablo: a siya en tehud a kapangyariyan ten
kamatayan.
15 Ginamet na iyád tánni mapalaya en nagapus hidi ni
ánteng ti kamatayan ten buu a biyag di.
16 Malinaw a bakán a en anghel hidi en tulungan na, nan en
lahi hidi ni Abraham.
17 Kaya kailangan a meparehu ti Jesus ten kákkapatkaka na
hidi ten atanan a paraan, tánni magin kapunuwan a padi
a makákkagbiyán sakay matapat, magserbi ten Diyos sakay
magalay tánni mapatawad en kasalanan nen tolay.
18 Gapu tinoksu bi siya sakay naghirap, kaya matulungan
na bi nadid en toksuwán hidi.

3

Mas Mataas ti Jesus kánni Moises

1 Kaya ngani, kákkapatkaka ku hidi ti pánnampalataya sakay
kaguman ten dulaw nen Diyos, alalahanán moy ti Jesus a
pinaangay háddi nen Diyos a magin Kapunuwan a Padi nen
pánnampalataya tam.
2 Matapat siya ten Diyos a nangpili dikona, kona kánni
Moises a nagin matapat ten pinili hidi nen Diyos.
3 Ni konya a mas marangal en nanggamet ten bilay nan en
bilay, ay kona bi hud ti Jesus a mas kapuri-puri nan kánni
Moises.
4 Tehud a nanggamet ten balang bilay, peru en Diyos en
nanglalang ten atanan a bagay.

5 Matapat ngani ti Moises ten atanan a pinili nen Diyos,
peru bilang tagapagserbi tánni magpatunay ten bagay hidi a
ipahayag nen Diyos ten dumemát a panahun.
6 Peru ti Cristo ay matapat bilang Anak para magin pinunu
nen pinili hidi nen Diyos. Sakay sikitam en tolay na hidi ni
matibay en pag-asa tam sakay ni awan tam iyád ikasaniki.

En Imangan nen Tolay hidi nen Diyos

7 Kaya, kona ten kinagi nen Banal a Ispiritu a,
"Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos,
8 ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen, kona ten
ginamet nen Israelita hidi a kássuway sakay purbaan en
pasensiya nen Diyos ten parang.
9 Pinurbaanák nen dáddikál moy hidi ten parang,
maski ni netan di en ginánggamet ku hidi a himala ten alay nen
áppat a pulu a taon.
10 Kaya minaiyamuták ti lahiyid a iyud,
sakay kinagi ku a, 'Pirmi hidi a sumuway,
awan di dán sunudán en kagiyán ku.'
11 Kaya gapu ten iyamut ku ay insumpa ku a,
'Awan dán hidi makasasáddáp sakay makaimang ten
páppágyanan ku.' "
12 Mangilag kam kákkapatkaka ku hidi, a awan kam
magkahud ti madukás a pággisipan sakay mawanan ti
pánnampalataya a magin dahilan nen káadág moy ten biyag a
Diyos.
13 Nan, mágpaalalahanan kam a aldew-aldew mentras a
madulaw palla nadid a panahun a, "Nadid" tánni awan
ti malinlang a deyaman dikomoy sakay awan maalipin ni
kasalanan.
14 Gapu makaguman tam ti Cristo, ni manatili kitam a
matatag ten pánnampalataya tam dikona a hanggan ten kata-
pusan.
15 Kaya ngani, a kinagi nen kasulatan a,
"Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos,
ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen, kona ten
ginamet di a kássuway ten Diyos."
16 Deya beman en sinumuway hidi ten Diyos maski ni nasanig
di dán en upos na? Awan beman, en inluwas hidi ni Moises ti
Egipto?
17 Sakay kándeya a minaiyamut en Diyos ten áppat a pulu a
taon? Awan beman, ten nagkasala hidi sakay minágkatay ten
kaparangan?
18 Sakay deya en kinagiyan na a awan makasasáddáp ten
páppágyanan na sakay makaimang? Awan beman, en ma-
suwayin hidi?

19 Kaya tukoy tam a awan hidi nakasáddáp ten páppágyanan na
sakay nakaimang gapu ten awan di pánniwala ten Diyos.

4

1 Ni konahud, mentras a ked palla hanggan nadid en pan-
gaku nen Diyos a makasáddáp kitam sakay makaimang ten
páppágyanan na, ay mangilag kitam bakay tehud dikotam a
awan makatanggap ten impangaku na.
2 Gapu kona dikodi ay nasanig tam bi en Maganda a Bareta.
Peru awan di nakinabangan en nasanig di gapu awan di iyud
tinanggap a tehud a pánnampalataya.
3 Makasáddáp kitam a mánnampalataya hidi sakay umimang
ten páppágyanan nen Diyos. Ten awan hidi sumampalataya ay
kinagi na a,
"Ten iyamut ku ay insumpa ku a,
'Awan hidi makasasáddáp sakay makaimang ten páppágyanan
ku.' "
Kinagi na iyád maski ni tapos dán en páglalang na ti munduwi-
day.
4 Gapu kinagi na ten essa a bahagi Kasulatan a, "Sakay inumi-
mang en Diyos ten kapittu a aldew nen páglalang na."
5 Sakay kinagi na pa a ruway a, "Awan hidi makasasáddáp
sakay makaimang ni hádya en páppágyanan ku."
6 Awan nakasáddáp sakay nakaimang en dipalongu hidi a
nakasanig ten Maganda a Bareta gapu ten awan di kássunud.
Peru nadid ay tehud padi a makasáddáp sakay makaimang.
7 Kaya nángtakda a ruway en Diyos ti aldew, iyud a aldew ay,
'Nadid.' Impakapospos iyád nen Diyos ten pamamag-itan ni
David kállipas nen nalay a panahun a kinagi na, "Ni masanig
moy nadid en upos nen Diyos, ay dyan moy dán pakáttugán i
pággisipan moyen."
8 Ta gapu ni pinaimang ni Josue en tolay hidi, ay awan dán
nakuwan nagkagi a ruway en Diyos tungkul ten essa pa a
aldew a káimang.
9 Gustu naid a kagiyán, ay tehud palla a nehanda a imangan
en tolay hidi nen Diyos, a kona ten káimang nen Diyos ten
kapittu a aldew káttapos nen páglalang na.
10 Tánni deyaman en makasáddáp sakay umimang ay umi-
mang bi ten tarabahu na a kona ten káimang nen Diyos ten
páglalang na.
11 Kaya pagsikapan tam a makasáddáp sakay umimang ten
páppágyanan nen Diyos. Gapu en sumuway ten Diyos ay awan
makasáddáp a kona ten Israelita hidi.
12 En upos nen Diyos ay biyag sakay makapangyariyan.
Mas matalas pa ten ispada a tehud a talas a magdili-dilipot,
maladás na a hanggan ten paghiwalayan nen kaluluwa sakay

ispiritu, kasukasuwan sakay uták ti tulang. Sakay matukuyan na en ked ten isip sakay planu nen tolay.

13 Awan ti metagu ten Diyos, áelingán na a atanan. Tábbigan tam en atanan a ginánggamet tam dikona.

Ti Jesus en Kapunuwan a Padi

14 Dapat kitam a magpakatatag ten pánnampalataya tam gapu tehud kitam a Dakila a Kapunuwan a Padi, sinumáddáp siya dilanget ten atubengán nen Diyos. Siya ay ti Jesus a Anak nen Diyos.

15 Maintendiyan kitam nen Kapunuwan a Padi tam ten kahinaan tam hidi. Gapu ten atanan a paraan ay tinoksu bi siya a kona dikotam, peru awan siya nagkasala.

16 Kaya dyan kitamon magalangan a umadeni ten trono nen makákkagbiyán a Diyos, tánni matanggap tam en kagbi na sakay habag na ten panahun nen pangangailangan.

5

1 Ta balang kapunuwan a padi a pinili a gubwat ten katolayan ay nelaan a magserbi ten Diyos para dikodi. Iyangay na ten Diyos en kaluub di hidi sakay alay a para mapatawad en kasalanan di hidi.

2 Mapákpággaguman na ti mahusay en tolay hidi a mangmang sakay masuwayin, gapu tehud bi siya a kahinaan.

3 Gapu ten kahinaan na hidi, ay kailangan a magalay siya para ten sadili na bi hidi a kasalanan bakán la a para ten tolay hidi.

4 En karangalan bilang kapunuwan a padi ay awan maangkin nen deyaman ten sadili na la a kagustuwan. Gapu en Diyos en mangpili a kona ten pángpili na kánni Aaron.

5 Kona labi hud, bakán a ti Cristo en nánglangkaw ten sadili na bilang Kapunuwan a Padi. Nan, pinili siya nen Diyos a nangkagi dikona a,

“Siko en Anak ku.
Nadid a aldew, sikán ay magin Ama mu.”

6 Kinagi na bi ten iba a bahagi nen kasulatan a,

“Siko ay padi a awan ti katapusan
a kona ten pagkapadi ni Melquisedec.”

7 Dikona a ked palla ti Jesus ti lutaiday ay insanget na a nagdasal sakay nákkekagbi ten Diyos a makapángligtas dikona ten kamatayan. Sakay natábbig en dasal na gapu ten tatarudan a págpakababa na.

8 Peru maski ni anak siya nen Diyos, ay naadal na a sumunud ten pamamag-itan nen pághirap na.

9 Dikona a ganap dán siya, ay nagin pággubwatan siya ni awan ti katapusan a kaligtasan nen atanan a sumunud ten kaluuban na.

10 Indátton siya nen Diyos a magin Kapunuwan a Padi a
kona ten pagkapadi ni Melquisedec.

Dyan Umadág ten Pánnampalataya

11 Makpal kami a makagi tungkul háddi, peru mahirap a
ipaliwanag gapu awan moy pagdaka a maintendiyan.
12 Dapat nakuwan a mágtoldu kamon nadid, kaya la ay
hanggan nadid ay kailangan kam padi a tolduwan ten pang-
purumeru hidi a adal ten upos nen Diyos. Hanggan nadid
ay gatas palla en kákkanán moy embes a mágkaktug dán a
pagkain.
13 En mabiyag ti gatas ay anak palla a badit, kulang palla
hidi ti kaalaman tungkul ten maganda ay ten madukás.
14 Peru en maktug a pagkain ay para ten ked dán ten tama
a idad, tukoy na dán en maganda ay ten madukás.

6

1 Kaya lakadan tamon en pangpurumeru hidi a adal a
tungkul kánni Cristo, sakay magtulos-tulos kitamon ten adal
hidi a mágkataas. Dyan tamon soliyán en adal hidi a tungkul
ten káadág ten gamet hidi a awan maganda ten pangileng nen
Diyos, ten kássampalataya dikona,
2 ten binyag, ten págtupu ti lima ni tehud a ipagdasal, ten
kákkabiyag a ruway, sakay ten parusa a awan ti katapusan
3 nan magtulos-tulos kitamon. Iyán en gamitán mi ni
ipagkaluub nen Diyos.
4 Gapu konya mu padi a mapagsisi sakay pasoliyán en
inumadág dán hidi ten pánnampalataya di? Nademlagan dán
hidi tenhud, naranasan di dán bi en kaluub hidi a gubwat
dilanget, sakay nakatanggap bi hidi ti Banal a Ispiritu.
5 Naranasan di dán bi en kagandaan nen upos nen Diyos,
sakay en kapangyariyan nen Diyos a maghari ten dumemát
a panahun.
6 Ni umadág pa hidi, káttapos di a maranasan i atananid
iyád ay awan dán hidi mapagsoli a ruway. Gapu gustu naid
a kagiyán ay ipaku di a ruway ten kudus en Anak nen Diyos
sakay pasanikiyán ten atubengán nen makpal a tolay.
7 Ta pagpalaán nen Diyos en luta a káttapos a maudenan ti
mabegsák ay tubuwan ni mula a pakinabangan nen mágmula.
8 Peru ni tumubuwid ay kalamonan sakay kasaetan ay
sumpaán nen Diyos gapu awan ti pakinabang, káttapos ay
tutudán.
9 Maski ni kona háddi en kinákkagi mi mahal ku hidi a
amigu, ay tukoy mi a ked kam ti mas maganda a kalagayan
tungkul ten kaligtasan moy.

10 Ta matapat en Diyos, awan na limunán en gamet
moy sakay en págmahal moy dikona ten pamamag-itan nen
págserbi moy ten pinili hidi nen Diyos a hanggan nadid ay
gággamitán moy la.
11 Gustu mi a magsumikap en balang essa dikomoy a
magtulos-tulos a hanggan biyag tánni matanggap moy en
ináasaan moy.
12 Kaya dyan kam mágtatamad-tamadán. Arigán moy en
tolay hidi a mangtanggap ten pangaku hidi nen Diyos ten
pamamag-itan nen pánnampalataya sakay págtiis di.

Siguradu en Pangaku nen Diyos

13 Dikona a magpangaku en Diyos kánni Abraham ay
sinumpaan na a tupadán na iyud. Sinumumpa siya ten sadili
na a ngaran gapu awan dán ti mas mataas dikona.
14 Kinagi na a, "Ipangaku ku a talaga a pagpalaán taka,
sakay pakakpalán ku en lahi mu."
15 Tiniyagaan ni Abraham a naguray, kaya natanggap na en
nepangaku dikona.
16 Ni manumpa en tolay, ay ten pamamag-itan nen ngaran
a mas mataas nan hidi en gamitán di. Iyud a pánnumpa en
mangtapos sakay mangpatibay ten uronan di.
17 Kona labi hud, pinatibay nen Diyos en pangaku na ten
pamamag-itan nen pánnumpa na, tánni ipeta na ten pinan-
gakuwan na hidi a awan magbabagu en gustu na a mangyari.
18 Awan magbabagu oni magbuli-buli en Diyos tungkul ti
duwwaid a iyád a bagay: en pangaku na sakay en sinumpaan
na. Kaya sikitam a nagpasakup ten Diyos ay matibay en isip
tam a umasa ten impangaku na.
19 Iyád a pag-asa tam ay matibay sakay matatag a angkla
nen biyag tam. Igiyya na kitam hanggan ten dilipot nen
kortina ten Templo dilanget, ten danág a kabanal-banalan.
20 Haud a sinumáddáp ti Jesus a págdipalongu dikotam. Siya
en awan ti katapusan a Kapunuwan a Padi tam a kona ten
pagkapadi ni Melquisedec.

7

En Padi a ti Melquisedec

1 Iyád a Melquisedec ay hari ti Salem, sakay padi nen
Kataasan a Diyos. Dikona a pasoli dán ti Abraham a gubwat a
nangpuksa ten hari hidi ay tinagbu siya ni Melquisedec sakay
kinagi na a, "Pagpalaán ka nen Panginoon."
2 Inyatád dikona ni Abraham en ikapu nen atanan a nasam-
sam na ten gera. (En purumeru a kahulugan nen ngaran ni
Melquisedec ay, "Hari ni Katuwiran." Sakay siya ay hari ti
Salem, a ten iba a upos ay, "Hari ni Kapayapaan.")

3 Awan ti pakatukuyan ni deya i dáddikál naid hidi maski en
lahi a ginubwatan na. Maski en kákkeenak na sakay kákkatay
na ay awan ti pakatukuyan. Siya ay kona ten Anak nen Diyos:
siya ay padi a awan ti katapusan.
4 Iyán i paketanid ni sakonya siya a kataas! Inyatád dikona
ni Abraham a pinakaama nen bansa tam en ikapu nen
nasamsam na ten gera.
5 Inyutus nen Kautusan a en napili hidi a padi a apu ni Levi,
ay mangalap ti ikapu ten Israelita hidi maski ni pare-parehu
hidi a gubwat ten lahi ni Abraham.
6 Awan naggubwat ten lahi ni Levi ti Melquisedec, peru
nakatanggap siya ti ikapu kánni Abraham. Inyatád na pa en
pagpapala kánni Abraham a pinangakuwan nen Diyos.
7 Talaga a malinaw, a en náng-atád ti pagpapala ay mas
mataas nan en pinagpala.
8 En Levita hidi a tumanggap ti ikapu ay matay; peru
pinatunayan nen Kasulatan a ti Melquisedec ay biyag.
9 Kaya maari a kagiyán a ti Levi a tumanggap ti ikapu, ay
nagikapu bi ten pamamag-itan ni Abraham.
10 Gapu awan palla neenak ti Levi, makagi a ked palla siya
ten bággi nen ninunu na a ti Abraham dikona a tagbuwán siya
ni Melquisedec.
11 En Kautusan ay inyatád nen Diyos ten Israelita hidi
tánni magin ganap hidi. Ni nagin ganap en Israelita hidi ten
pamamag-itan nen padi hidi a gubwat ten lahi ni Levi, ay
awan dán nakuwan kinailangan en iba pa a padi a kona ten
pagkapadi ni Melquisedec, bakán a kona ten pagkapadi ni
Aaron.
12 Ni binagu en pagkapadi, ay kailangan a baguwán bi en
Kautusan.
13 En nakagi háddi a kabilang ten iba a lahi ay en Panginoon
tam; awan ti essa man ten kalahi na hidi en nagserbi a bilang
padi.
14 Tukoy nen atanan a en Panginoon tam ay gubwat ten lahi
ni Juda. Sakay awan binabanggit ni Moises i lahiyid a iyud
dikona kagiyán na en tungkul ten padi hidi.

En Iba a Padi a Kaparehu ni Melquisedec

15 Lalu pa iyád a nagin maliwanag dikona nagkahud ti iba
a padi a kaparehu ni Melquisedec.
16 Nagin padi siya gapu ten kapangyariyan nen biyag
a awan ti katapusan, bakán a gapu ten lahi a kona ten
patakaran nen Kautusan.
17 Gapu kona háddi en kinagi ten Kasulatan a tungkul
dikona, “Siko ay padi a awan ti katapusan, kona ten pagka-
padi ni Melquisedec.”

18 Ni konahud, ay inibutan en purumeru a Kautusan gapu
ten kahinaan na sakay awan ti bisa.
19 Gapu awan ti nagin ganap ten pamamag-itan ni Kau-
tusanid a iyud; peru mas maganda en bigu a pag-asa a
tinanggap tam, gapu makaadeni kitamon ten Diyos.
20 Sakay en Diyos ay awan sinumumpa dikona gamitán na
a padi en agum.
21 Peru sinumumpa siya dikona a gamitán na a padi ti Jesus,
kona ten nakagi ten Kasulatan a,
"Sinumumpa en Panginoon,
sakay awan magbabagu en isip na:
'Siko ay padi a awan ti katapusan!' "
22 Gapu kánni Jesus, ay nakasigudu kitam ten mas maganda a
kasunduwan.
23 Makpal a padi tenhud a mapalitan, gapu kákkatay di ay
awan dán hidi makapagtulos ten tungkulin di.
24 Peru ti Jesus ay biyag a awan ti katapusan, kaya awan
siya mapalipalitan ten pagkapadi na.
25 Kaya ngani, a meligtas na en atanan a umadeni ten Diyos
ten pamamag-itan na gapu biyag siya a awan ti katapusan
tánni mángdasal dikodi.
26 Siya en kalasi ni Kapunuwan a Padi a kailangan tam.
Gapu banal siya sakay awan ti kapintasan, awan ti kasalanan
sakay hiwalay ten makasalanan hidi, sakay kataasan siya
dilanget.
27 Awan siya kaparehu nen iba hidi a kapunuwan a padi a
kailangan a magalay a kada aldew. Magalay hidi, purumeru
ay para ten sadili di a kasalanan, sakay káttapos ay para ten
kasalanan nen katolayan. Pumensan la a nagalay ti Jesus
para ten atanan, iyud ay dikona a inyalay na en sadili na.
28 Tehud a kahinaan en Kapunuwan hidi a Padi a pinili a
ayun ten Kautusan. Peru en dakila a Kapunuwan a Padi a
pinili a ayun ten pangaku ay en Anak a nagin ganap a awan
ti katapusan.

8

Ti Jesus en Kapunuwan Tam a Padi

1 Iddi en gustu mi a kagiyán: tehud kitam a Kapunuwan
a Padi a mággetnud ten kawanan nen trono nen Kataasan
dilanget.
2 Magserbi siya haud ten tatarudan a Lugar a Banal, ten
kubu a tolda a bakán a intaknág ni tolay nan nen Panginoon.
3 Tungkulin nen essa a kapunuwan a padi a maghandug
ti kaluub sakay magalay. Kaya tehud bi a ihandug en Ka-
punuwan tam a Padi.

4 Ni ked siya ti lutaiday ay awan siya maari a magin padi,
gapu tehud dán a kapadiyan a tagahandug ten kaluub hidi
ayun ten Kautusan.
5 En tungkulin di ay inarig la sakay aninu nen ked dilanget.
Gapu dikona a itaknág ni Moises en kubu a tolda ay kinagiyan
siya nen Diyos a, "Gamitán mu en atanan a bagay a ayun ten
impeta ku dikomu ten bukid."
6 Peru en tungkulin a neatád kánni Jesus ay mas mataas
nan en neatád a tungkulin ten agum a padi. Gapu siya en
mángtaknág ten bigu a kasunduwan a mas maganda, sakay
pinatibay iyád nen Diyos ten pangaku na.
7 Ni awan ti kulang en purumeru a kasunduwan, ay awan
dán nakuwan mangailangan ti kaduwwa a kasunduwan.
8 Peru netan nen Diyos en liwat nen tolay na hidi, kaya
kinagi na a,
"Dumemát en aldew hidi,
a mákpagkasunduwák ti bigu ten Israelita hidi
sakay ten lahi ni Juda.
9 Awan kaparehu nen pákpagkasundu ku ten ninunu di hidi,
dikona inluwas ku hidi ti Egipto.
Awan hidi nagin tapat ten pákpagkasundu di dikoku,
kaya pinabayan ku hidi." kagi nen Panginoon.
10 "Iddi en bigu ku a kasunduwan ten Israelita hidi,
káddemát ni aldewid a hidi iyud," kagi nen Panginoon:
"Imula ku ten isip di en utus ku hidi,
sakay iukit ku ten pusu di.
Sikán en magin Diyos di,
sakay hidi ay magin tolay ku.
11 Awan dán kailangan a tolduwan nen deyaman en ka-
banuwan na,
oni kagiyán ten kapatkaka na a,
'Tenggiyán mu en Panginoon.'
gapu tenggiyánnák di a atanan,
sapul ten kababaan a hanggan ten kataasan.
12 Gapu patawadán ku en kasalanan di hidi,
sakay limunán ku dán en kadukássan di hidi."
13 Dikona a kagiyán nen Diyos en bigu a kasunduwan, ay
pinawanan na ti bisa en dati. Sakay en ányaman a nawanan
ti bisa sakay dati dán ay adeni dán a mawan.

9

En Págsamba ti Lutaiday sakay Dilanget

1 En purumeru a kasunduwan ay tehud a kautusan nen
págsamba sakay págsambaan a ked ti lutaiday.

2 En kubu a tolda a netaknág ay tehud a duwwa a bahagi;
en purumeru ay en dáddulawán a Lugar a Banal. Ked haud
en simbuwan, en lamesa, sakay en tinapay hidi a nealay ten
Diyos.
3 En kaduwwa a bahagi ay ked ten dilipot nen kortina a
dáddulawán a Lugar a Kabanalan.
4 Ked haud en altar a gintu a págtutudan ti insenso, sakay
en Kaban nen Kasunduwan a buu a nabalutan ti gintu. Ten
disalad nen Kaban ay tehud a pággasákkan a gintu a en lasán
na ay manna, en sarukud ni Aaron a nagduun, sakay en
nágkatapyas a batu a sássulatan nen Kasunduwan.
5 Ten dibabew nen Kaban ay tehud a kerubin *a mángpeta a
ked haud en Diyos. Táttakáppan nen pakpak di hidi en Lugar
nen Habag. Peru nadid ay awan mi palla iyád mesaysay a
atanan.
6 Konahád en ayus nen disalad nen kubu a tolda a
págsambaan di. Sumáddáp en padi hidi kada aldew ten pu-
rumeru a bahagi tánni igamet di en tungkulin di.
7 Peru ten kaduwwa a bahagi ay en kapunuwan a padi la en
makasáddáp, sakay mensan la ti sataon. Tehud siya a tawid
a digi a iyalay ten Diyos para ten kasalanan na hidi sakay
nen katolayan, en nagamet di hidi a kasalanan a awan di
namalayan.
8 I kaayusanid a iyád, ay maliwanag a ipakapospos nen
Banal a Ispiritu a en dilan a patamu ten Lugar a Kabanalan
ay awan palla bukas mentras a mágtaknág palla en purumeru
a bahagi.
9 Hidi iyud ay mage-aninu la, en gustu na a ipakapospos
ay en panahun nadid a kasalukuyan. En kaluub hidi sakay
en alay hidi haud ay awan makapangpabanal ten sumamba
hidi.
10 I gággamitán diyid a hidi iyud ay tungkul la ten pagkain
sakay inumán sakay ten sari-sari a kalasi nen páglinis. Kau-
tusan hidi a pangluwas a gumana la hanggan awan baguwán
nen Diyos en atanan a bagay.
11 Peru dummemát ti Cristo a Kapunuwan a Padi nen
mágkaganda hidi a bagay a ked dán háddi. Nagserbi siya ten
págsambaan a awan ti kaparehu ti kadakila, awan ginamet ni
tolay, sakay awan ti munduwiday.
12 Pumensan la a summáddáp ti Cristo ten Lugar a Ka-
banalan, sakay awan dán kailangan a ruwayán. Bakán a digi
ni kambing sakay digi ni bul-u a baka en tinawid na para
iyalay, nan en sadili na a digi para ten awan ti katapusan a
kákkapatawad nen kasalanan tam.

* **9:5** 9:5 Kerubin: Hidi en anghel hidi a tagapagbantay. Hidi en nagbantay ti Eden.

13 En digi nen kambing sakay nen toro sakay ten abu nen
dumalaga a baka ay iwasek-wasek ten tolay a madingát ti
biyag. Káttapos iyud ay mebilang dán hidi a malinis ayun ten
Kautusan.
14 Peru mas dikál en magamet nen digi ni Cristo. Ten
pamamag-itan nen awan ti katapusan a Ispiritu ay inyalay na
ten Diyos en sadili na bilang alay a awan ti kapintasan. En
digi na en manglinis ten pusu ay ten isip tam tánni adággan
tamon en gamet hidi a awan ti kuwenta sakay pagserbiyan
en Diyos a biyag.
15 Ti Cristo en mángtaknág ten bigu a kasunduwan. Gapu ten
pamamag-itan nen kákkatay na ay napatawad en katolayan
ten kássuway di dikona a sakup palla hidi nen purumeru a
kasunduwan. Kaya gapu haud, ay matanggap nen dinulaw
hidi nen Diyos en impangaku na a awan ti katapusan a
pagpapala.
16 Mara ni testamentu, ay kailangan a mapatunayan pa a
patay dán en nanggamet.
17 Gapu awan magkabisa en testamentu mentras biyag
palla en nanggamet.
18 Kona labi ten dati a kasunduwan a nagkabisa la ten
pamamag-itan nen digi nen hayup hidi a iyalay di.
19 Káttapos a ipahayag ni Moises en Kautusan ten katolayan,
ay inalap na en digi nen baka hidi sakay kambing sakay hi-
naluwan na ti dinom. Insawsaw na haud en pinget nen isopo
a nabalutan ten kapisad a madidig a tela, sakay winasek-
wasekan na en libru nen Kautusan sakay en katolayan.
20 Káttapos ay kinagi na a, "Iyád en digi a mangpatibay ten
kasunduwan a inyatád nen Diyos sakay patupad na diko-
moy."
21 Winasek-wasekan na bi ten digi en kubu a tolda sakay en
atanan a kagamitan ten págsamba.
22 Ayun ten Kautusan, halus atanan a bagay ay mebilang
la a malinis ten pamamag-itan nen digi. Sakay awan map-
atawad en kasalanan ni awan ti bumulos a digi.

Mapatawad en Kasalanan ten Pamamag-itan nen Kákkatay ni Cristo

23 Hidi iyád a kasangkapan ten págsambaan, a mage-letratu
la nen ked dilanget ay kailangan a linisán ten pamamag-itan
ni konahád a alay. Peru mangailangan ti mas mágkaganda a
alay en páglinis ten bagay hidi a págsamba dilanget.
24 Gapu sinumáddáp ti Cristo ten Lugar a Banal a bakán
a ginamet ni tolay a mage-letratu la nen tatarudan, nan
dilanget. Ked siya nadid ten atubengán nen Diyos a mamag-
itan para dikotam.

25 En kapunuwan a padi nen Judio hidi ay sumáddáp ten
Lugar a Kabanalan kada taon, tehud siya a tawid a digi ni
hayup. Peru ti Cristo ay pumensan la a sinumáddáp para
iyalay na en sadili na.
26 Ni awan konahud, ay kailangan nakuwan a paruway-
ruway siya a magdusa sapul dikona lalangán i munduwiday.
Peru pumensan la siya a pinumeta, nadid a pagtapusan dán
nen panahun tánni buraán na en kasalanan ten pamamag-
itan nen páng-alay na ten sadili na.
27 Minetakda ten tolay a pumensan la a matay, káttapos ay
en pághatul.
28 Kona labi hud, ti Cristo ay pumensan a nealay tánni
buraán na en kasalanan nen tolay. Dumemát siya a ruway,
bakán a para magalay para ten kasalanan nan tánni iligtas na
en magáoray hidi dikona.

10

1 En Kautusan ay mage-aninu la, bakán a tatarudan a
letratu nen mágkaganda a bagay a dumemát. Awan iyád
mangpabanal ten umadeni hidi ten Diyos a magalay ti pare-
parehu kada taon.
2 Ta ni napatawad dán ngani en umadeni hidi ten Diyos ten
pamamag-itan nen pággalay di, ay awan dán nakuwan hidi
ti ikabalisa a kasalanan di. Sakay awan dán nakuwan hidi
magalay a ruway.
3 Peru iyud a pággalay di a kada-taon en mángpaisip ten
kasalanan di hidi.
4 Gapu en digi nen toro hidi sakay nen kambing hidi ay
awan ti kaaariyan a makapangibut ten kasalanan nen tolay
hidi.
5 Kaya ngani a dikona dinumibábbi ti Cristo ti munduwiday
ay kinagi na ten Diyos a,
"En alay hidi a hayup ay awan mu gustu,
kaya inhanda mu en bággi ku para magin alay.
6 Awan ka minasaya ten alay hidi a tinutud sakay ten alay hidi
a para ten kasalanan.
7 Kaya kinagi ku a, 'Kedák háddi, Diyos ku, a mangtupad ten
kaluuban mu,'
Ayun ten nesulat ten Kasulatan a tungkul dikoku.' "
8 Kinagi ni Cristo a sala nen Diyos en alay hidi sakay en hayup
hidi, en handug hidi a tutudán, sakay en handug hidi a para
ten kasalanan, maski ni ayun iyád ten Kautusan.
9 Sakay kinagi na pa a, "Kedák háddi a mangtupad ten kalu-
uban mu." Inibutan nen Diyos en purumeru a handug sakay
pinalitan na ten handug ni Cristo.

10 Gapu ten pángsunud ni Jesu-Cristo ten kaluuban nen
Diyos, kaya nalinis en kasalanan tam ten pamamag-itan nen
pánghandug na ten sadili na a bággi. Pumensan na la iyád a
ginamet, sakay awan dán kailangan a ruwayán.
11 Balang padi ay tumaknág a magserbi ten altar a aldew-
aldew. Mággaalayán hidi ti pare-parehu la a awan bi maka-
pangibut ti kasalanan.
12 Peru nagalay ti Cristo ti pumensan la para ten kasalanan,
káttapos ay naghari siya a kaguman nen Diyos.
13 Maguray siya haud hanggan mapasuku nen Diyos dikona
en kadima na hidi.
14 Kaya, ten pamamag-itan nen pumensan la a pággalay na,
ay pinagin-banal na hidi a awan ti katapusan en lininis na
hidi.
15 Pinatunayan bi iyád nen Banal a Ispiritu dikotam. Pu-
rumeru ay kinagi na a,
16 "Iddi en magin kasunduwan ku dikodi
káddemát ni aldewid a hidi iyud, kagi nen Panginoon:
Idátton ku ten pusu di en utus ku hidi,
sakay isulat ku ten isip di."
17 Sakay kinagi na pa a, "Kalimunan ku dán en kasalanan di
hidi sakay en mágkadukás di hidi a gamet."
18 Gapu napatawad dán en kasalanan hidi, kaya awan dán
kailangan a magalay para ti kasalanan.

Umadeni Kitam ten Diyos

19 Ni konahud kákkapatkaka ku hidi, malaya kitamon a
makasáddáp ten Lugar a Kabanal-banalan gapu ten kákkatay
ni Jesus.
20 Nangbukas siya ti bigu a dilan sakay iyád a dilan ay
makapangatád ti biyag para dikotam, dilan a diretsu hanggan
ten dilipot nen kortina, iyád ay ten pamamag-itan nen bággi
na.
21 Sakay gapu tehud kitam a dakila a Padi a mamahala ten
tolay hidi nen Diyos.
22 Umadeni kitam ten Diyos a tehud a katapatan sakay mat-
ibay a pánnampalataya dikona, malinis en konsensiya, sakay
bággi a naugasan ten malinis a dinom.
23 Magpakatibay kitam ten pag-asa tam a awan
magduwwa-duwwa, gapu matapat en nangaku dikotam.
24 Sakay pagsikapan tam a mapabegsák en balang essa ten
págmahal ten kaparehu, sakay ten pággamet ti maganda.
25 Sakay dyan moy pabayan en pággipun-ipun a kona ten
gamet nen agum. Nan pabegsákkán moy en isip nen balang
essa, lalu dán nadid a ketan tamon a adeni dán en káddemát
nen Panginoon.

26 Ni magtulos-tulos kitam padi ten pagkakasala káttapos a
matukuyan tam sakay matanggap en katutuhanan, ay awan
dán ti alay para mapatawad en kasalanan tam.
27 Nan mauray dállaid ay en makaánteng a pademát a
pághatul, sakay en magdalabadab a apoy a mangtutud ten
kadima hidi nen Diyos.
28 Ayun ten patunay nen duwwa oni tállu a tistigu, en
sumuway ten Kautusan ni Moises ay awan ti habag a
bunuwán.
29 Sakonya a dággi ti palagay moyid i parusaid nen
tolay manginsultu ten Anak nen Diyos, sakay en awan
mangpahalaga ten digi na a nangpatibay ten kasunduwan
sakay nangpabanal dikona, sakay ten awan mánggalang ten
makákkagbiyán a Ispiritu?
30 Gapu matenggi tam en nángkagi ti kona háddi, "Sikán
en gumanti; sikán en magparusa." Sakay kinagi na bi a,
"Hatulan nen Panginoon en tolay na hidi."
31 Makaánteng a tarud a mahatulan nen biyag a Diyos!
32 Isipán moy en nangyari dikomoy tenhud, dikona a
pákkatanggap moy ten Maganda a Bareta. Nagdanas kam ti
makpal a kahirapan peru awan kam nadaig.
33 Ni mensan, ay insultuwán di kam sakay pahirapan ten
atubengán nen kakpalan. Sakay ni mensan ay mákpagtiis kam
ten agum a magdanas ti kona labi hud.
34 Nákpagtiis kam ten pághirap nen nepiresu hidi. Sakay
tinanggap moy a tehud a kasayaan dikona inagew di en ari-
ariyan moy, gapu tukoy moy a tehud kam a mas mágkaganda
sakay awan mawan a ari-ariyan a nelaan dikomoy.
35 Kaya dyan moy pabayan a mawan en pánnampalataya
moy, ta ked haán en dikál a piremyu.
36 Kailangan a magtiis kam, tánni masunud moy en kalu-
uban nen Diyos sakay matanggap moy en impangaku na.
37 Gapu nakagi ten kasulatan a,
"Badit dálla a panahun, en pademát ay dumemát dán,
awan dán siya magmamalay.
38 En matapat hidi a tagapagserbi ku ay mabiyag a tehud a
pánnampalataya,
peru ni adággan na en pánnampalataya na, ay awan ku siya
kasayaan."
39 Peru awan kitam kabilang ten umadág hidi sakay mepa-
hamak, nan ten tehud hidi a pánnampalataya ten Diyos sakay
maligtas.

11

En Pánnampalataya ten Diyos

1 Tehud a pánnampalataya en essa a tolay ni magtiwala siya
a mangyari en áasaan na, sakay maski ni awan na palla netan
en essa a bagay ay siguradu dán siya a mangyari iyud.
2 Gapu ten pánnampalataya di ay kinasayaan nen Diyos en
tolay hidi tenhud.
3 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay maintendiyan tam a
en mundu ay linalang ten pamamag-itan nen upos nen Diyos,
sakay en bagay hidi a ketan ay gubwat ten awan hidi ketan.
4 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nagalay ti Abel
ti mas maganda nan ten inhandug ni Cain. Gapu haán, ti
Abel ay imbilang a matuwid dikona tanggapán nen Diyos
en handug na. Maski patay dán, ay magupos padi siya ten
pamamag-itan nen pánnampalataya na ten Diyos.
5 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay awan natay ti Enoc,
nan inyangay dán siya dilanget. Awan dán siya netan gapu
inyangay dán siya nen Diyos dilanget. Kinagi nen Kasulatan a
ti Enoc ay nagin makasaya ten Diyos bagu inyangay dilanget.
6 Sakay awan kasayaan nen Diyos en awan sumampalataya
dikona. Gapu en deyaman a umadeni ten Diyos ay dapat a
maniwala a tehud a Diyos, sakay siya en mangatád ti piremyu
ten magaryok hidi dikona.
7 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay sinanig ni Noe
en babala nen Diyos tungkul ten bagay hidi a mangyari
a awan na palla netan. Summunud siya ten Diyos sakay
naggamet ti dikál a abeng tánni iligtas na en sadili na sakay
ten kabilay na. Ten pamamag-itan ni iyád ay hinatulan na i
munduwiday, sakay imbilang siya nen Diyos a matuwid gapu
ten pánnampalataya na.
8 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay sinumunud ti Abra-
ham dikona a dulawán siya nen Diyos a umangay ten lugar
a impangaku a iyatád dikona. Sakay summunud siya, maski
awan na tukoy ni hádya angayan naid.
9 Gapu bi ten pánnampalataya na, ay nágyan siya haud bilang
dayu ten lugar a impangaku dikona nen Diyos. Nágyan siya
ten tolda a kona kánde Isaac ay ti Jacob a parehu a tinumang-
gap ti kona haud a pangaku a gubwat ten Diyos.
10 Gapu áorayán ni Abraham a mepataknág en banuwan, a
en nangplanu sakay nángpataknág ay mismu a en Diyos.
11 Gapu bi ten pánnampalataya, ay nagkahud ti Abraham ti
kakayanan a magin ama, maski ni lakay dán siya sakay ti Sara
ay awan dán maari a magenak. Nanalig siya a tupadán nen
Diyos en pangaku na.
12 Kaya ti Abraham a mebilang a ngari-ngari a patay dán ay
naggubwatan nen essa a lahi a kona ten katodu nen biton hidi
dilanget sakay nen baybay hidi ten gilid nen diget.

13 Atanan di ay natay a tehud a pánnampalataya ten Diyos.
Awan di natanggap en impangaku hidi nen Diyos, peru
natan-aw di iyud ten adeyu. Tinanggap di a dayu la hidi sakay
mákpágyan la hidi ti munduwiday.
14 Sakay malinaw a en tolay a magupos ti kona haud ay
magaryok palla hidi ti sadili di a banuwan.
15 Ni en pirmi di a áisipán ay en lugar a naggubwatan di, ay
tehud nakuwan a pagkakataun a makasoli hidi haud.
16 Peru en gustu di ay essa a banuwan a mas maganda, en
ked dilanget. Kaya awan ingkatagama nen Diyos a siya ay
magin Diyos di, gapu nánghanda siya ti lugar para dikodi.
17 Gapu bi ten pánnampalataya ni Abraham, ay inyalay na ti
Isaac dikona subukán siya nen Diyos. Handa siya a máng-alay
ten mággeessa na a anak, maski a siya en tummanggap ten
impangaku nen Diyos.
18 Kinagi nen Diyos, "Kánni Isaac a maggubwat en magin
lahi mu."
19 Maniwala siya a kaya a biyagán nen Diyos ti Isaac. Kaya
makagi a nesoli ngani ti Isaac dikona gubwat ten patay hidi.
20 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay inyatád ni Isaac
kánde Jacob ay ti Esau en pagpapala para ten dumemát a
panahun.
21 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay inyatád ni Jacob en
pagpapala ten duwwa a anak ni Jose bagu siya matay. Sakay
tinumawid ten ontok nen sarukud na sakay sinumamba ten
Diyos.
22 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay kinagi ni Jose
dikona adeni dán siya a matay a lumakad en Israelita hidi a
gubwat ti Egipto, sakay imbilin na a tawidán di en tulang na
hidi.
23 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, en dáddikál hidi ni
Moises ay awan nanteng a sumuway ten utus nen hari;
dikona ketan di a maganda en anak, intagu di siya ten luub
nen tállu a bulan.
24 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay tinumanggi ti
Moises dikona dikál dán siya, a dulawán a anak nen prinsesa
a anak nen Faraon.
25 Ginustu na pa a mákpaghirap ten tolay hidi nen Diyos nan
magtamasa ti kasayaan a awan la magmalay a iyatád nen
kasalanan.
26 Imbilang na a mas mahalaga en magdanas ti kadustaan
gapu ten Mesias nan ten kayamanan hidi ni Egipto; gapu
nakatuun en isip na ten piremyu ten dumemát a panahun.
27 En pánnampalataya bi ten Diyos en nánggiya kánni Moises
a lakadan na en Egipto a awan ti ánteng maski magsaranta en
hari. Mabegsák en isip na gapu kumán na a ketan en Diyos.

28 Gapu bi ti pánnampalatayaid a iyád, kaya na a intatag en
Aldew nen Káttalib. Sakay inyutus a wasek-wasekan ti digi en
pintuwan hidi nen bilay para awan bunuwán nen Anghel a
Mágpuksa en panganay hidi a lállaki a Israelita.

29 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nakaarabes en
Israelita hidi ten Madidig a Diget a kumán a ten mamadi a
luta. Peru dikona umarabes en taga-Egipto hidi ay nágkalimás
hidi.

30 Gapu ten pánnampalataya nen Israelita hidi ten Diyos, ay
naduray en pader nen Jerico káttapos di a pinalebutan ten
pittu a aldew.

31 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ti Rahab, en bábbi
a belyas, ay awan nepahamak a kaguman nen umád hidi a
pasakup ten Diyos, gapu tinanggap na ti maayus en espiyya
hidi.

32 Magtulos-tulosák padi beman? Kulang en panahun para
isaysay ku en tungkul kánde Gideon, Barac, Samson, Jefte,
David, Samuel, sakay ten propeta hidi.

33 Gapu ten pánnampalataya di ten Diyos, tinalu di en ka-
hariyan hidi, naggamet hidi ti matuwid, sakay natanggap di
en pangaku hidi nen Diyos. Pinagiyám di en ngusu nen leon
hidi,

34 nangadáp ti magerab a apoy, sakay nakaligtas ten ispada
nen kalaban di hidi. Nanghina hidi peru inatáddan hidi
ti begsák tánni magin mabegsák ten labanan, inumatras en
dayu hidi a sundalu.

35 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nesoli ten sangan
a bábbi hidi en patay di hidi káttapos a mabiyag a ruway.

En agum ay pinahirapan sakay awan di gustu a tanggapán
a makalaya, gapu mas pinili di en matay ti hirap para biyagán
a ruway sakay magkahud ti mas maganda a biyag.

36 En agum ay ininsultu sakay linatigu, sakay tehud bi a
nekulung a nakakadena.

37 Binábbatu di hidi, tináppeng ti lagadi, sakay binunu ti
ispada. Koblet ni tupa sakay kambing en isássulot di. Pinahi-
rapan hidi, inapi, sakay pináppasaketan.

38 Awan karapatdapat dikodi i munduwiday! Pakalat-kalat
hidi ten kaparangan sakay buki-bukid. Nágyan hidi ten aábbut
sakay kuweba ten luta.

39 Sakay gapu ten pánnampalataya di ten Diyos, ay nángwarak
hidi ti essa a kasaysayan a awan malimunan. Peru en pan-
gaku nen Diyos ay awan natupad ten panahun di

40 gapu tehud a mas maganda a planu en Diyos para diko-
tam, en makaguman di kitam sakay magin ganap hidi.

12

Ama Tam en Diyos

1 Nadid, gapu napalebutan kitam ti makpal a tistigu,
adággan tamon en kasalanan a alistu a maketawtaw, sakay
ibutan en ányaman a hadlang a mangpugád dikotam, sakay
magtiyaga kitam a magtulos-tulos ten ginanán tam a intakda
nen Diyos.
2 Ituun tam en pangileng tam kánni Jesus a naggubwatan
nen pánnampalataya tam, a siya bi en nángpatupad háddi. Gapu
ten kasayaan a umáoray dikona, awan na ingkatagama a
matay ten kudus, sakay mággetnud siya nadid ten danág nen
kawanan ten trono nen Diyos.
3 Isip-isipán moy ni sakonya en tiniis ni Jesus a pághirap a
gubwat ten makasalanan hidi, tánni awan kam manghina ti
isip sakay sumuku.
4 Ten pághirap moy kontra ten kasalanan ay awan palla
dummemát ten puntu a mabunu kam.
5 Sakay nalimunan moy dán beman en toldu nen Diyos a
magpabegsák ten isip moy bilang anak na? Kinagi na a,
"Anak, dyan mu ibali-awanán ni disiplinaán ka nen Pangi-
noon,
sakay dyan ka panghinaan ti isip ni sawayán na ka.
6 Gapu disiplinaán nen Panginoon en mahal na hidi,
sakay parusaan na en imbilang na a anak."
7 Tiisán moy en atanan bilang págdisiplina nen essa ama,
gapu iyád en mangpatunay a imbilang kam nen Diyos a anak
na hidi. Deya a anak en awan disiplinaán nen ama na?
8 Ni en págdisiplina a gággamitán ten atanan a anak ay awan
gamitán dikomoy, awan kam tunay a anak nan mungaw kam.
9 Awan beman disiplinaán kitam nen dáddikál tam hidi,
kaya igalang tam hidi. Awan beman mas maganda ni
pasakup kitam ten Diyos a Ama tam ti ispiritu para mabiyag
kitam?
10 Ten luub nen sabadit a panahun, disiplinaán kitam nen
dáddikál tam hidi, ayun ten tukoy di a maganda. Peru disi-
plinaán kitam nen Diyos para ten kapiyyaan tam tánni magin
banal kitam a kona dikona.
11 Mentras disiplinaán kitam ay awan kitam masaya nan
masaketan. Peru káttapos ni iyud, ay maranasan tam en
kapayapaan a bunga nen matuwid a kákkabiyag.

Babala hidi sakay Bilin

12 Kaya ilangkaw moy i lima moyen hidi a mágkalupoy sakay
pabegsákkán moy i áttud moyen hidi a magpágpág.
13 Sakay maglakad kam ten matuwid a dilan tánni awan
lumalu en básset hidi a napilay nan magpiyya.

14 Sikapán moy a makasundu en kaparehu moy a tolay
sakay magpakabanal kam, gapu awan moy ketan en Pangi-
noon ni awan kam mabiyag ti kona haád.
15 Pakabantayan moy a awan adággan nen deyaman diko-
moy en págmahal nen Diyos. Dyan kam magmula ti saket ni
isip a makapagpadukás ten agum.
16 Pakabantayan moy a awan mangalunya en deyaman
dikomoy, oni awan magpahalaga ten bagay hidi a ispirituwal,
kona kánni Esau a impalit na ti essa penggan a pagkain en
karapatan na bilang panganay.
17 Sakay káttapos ay inagid na ten ama na en pagpapala a
para ten panganay. Peru awan dán maari gapu awan dán
mabagu en ginamet na, ányaman en gamitán na a págsisi sakay
págsanget.
18 Awan kam inumadeni a kona ten káadeni nen Israelita
hidi ten Bukid nen Sinai a tehud a maggerab a apoy, diklám,
mabegsák a parás,
19 tánnug nen trumpeta, sakay boses. Dikona masanig nen
tolay hidi en boses, ay nákkekagbi hidi a umimang dán iyud a
magupos
20 gapu awan di matággád en utus a, "Ni deyaman en
tumáppak ten bukid, maski ni hayup, ay batuwán hanggan
matay."
21 Talaga makaaánteng en matan-aw di, maski ti Moises ay
nagkagi a, "Magpágpággák ti ánteng!"
22 Peru inadeniyan moyid ay en Bukid nen Sion sakay ten
banuwan nen Diyos a biyag, en makalanget a Jerusalem, a
páppágyanan nen awan mabilang a anghel.
23 Umangay kam ten masaya a pággipun-ipun nen imbilang
hidi a panganay, a nakalista dilanget. Umadeni kam ten
Diyos a hukum nen atanan, sakay ten ispiritu nen tolay hidi
a ganap.
24 Sakay umadeni kam kánni Jesus, en tagapamag-itan nen
bigu a kasunduwan. En digi na a bummulos a tehud a
pangaku a mas mágkaganda a bagay nan ten ipáppákraw nen
digi ni Abel.
25 Kaya magingat kam, sakay mágsanig kam ti hustu dikona
a magupos. Gapu en awan hidi nágsanig ten nagupos ti
lutaiday ay awan makaligtas ten parusa! Konya tamon, ni
umád kitam a mágsanig ten magupos a gubwat dilanget!
26 Gapu ten boses nen Diyos ay nayanág tenhud en luta;
peru nadid ay impangaku na a, "Pumensan ku pa a yanággán,
bakán la a en luta nan pati en langet."
27 En upos a, "pumensan pa," ay maliwanag a
mángpakapospos a ibutan en linalang hidi a bagay a mayanág,
tánni manatili en bagay hidi a awan mayanág.

28 Kaya magpasalamat kitam ten Diyos, gapu tummanggap
kitam ti kahariyan a awan mayanág. Sambaán tam en Diyos
ten paraan a makasaya dikona, tehud a pággalang sakay
ánteng;
29 gapu en Diyos tam ay kumán a apoy, makatutud.

13

Págserbi a Makasaya ten Diyos

1 Nadid, magtulos-tulos kam a magmahalan bilang
matátkaka kánni Cristo.
2 Dyan moy kalimunan a magpatulos ten dayu hidi. Tehud
a sasangan a naggamet ti kona haád ay nakapatulos hidi ti
kaanghelan a awan di namalayan.
3 Alalahanán moy en nágkepiresu hidi, a kumán a kaguman
di kam a nepiresu. Sakay tulungan moy en kákkapatkaka a
apiyadu a kumán a sikam en magdanas ti kona haud.
4 Dapat a igalang nen atanan en pákkabinga, sakay magin
tapat ten balang essa en magkabinga. Gapu hatulan nen
Diyos en mángngalunya hidi.
5 Dyan kam kumán a rupa ni pilak; makontentu kamon ni
ánya kedid dikomoy. Gapu kinagi nen Diyos a, "Awan taka
lakadan oni pabayan."
6 Kaya awan magalangan a makagi tam a,
"En Panginoon en tumulung dikoku,
awanák manteng,
ánya magamitid nen tolay dikoku?"
7 Alalahanán moy en nangasiwa hidi dikomoy tenhud, en
nangaral hidi dikomoy ten upos nen Diyos. Isipán moy
ni konya hidi nabiyag sakay natay, sakay arigán moy en
pánnampalataya di ten Diyos.
8 Ti Jesu-Cristo ay awan magbabagu; ni deya siya tenhud ay
siya la nadid sakay hanggan ten awan ti katapusan.
9 Dyan kam paakit ten sari-sari a toldu a makapángtawtaw
ten a tama dilan. Gapu mas maganda para dikotam a ma-
pabegsák en isip tam ten pamamag-itan nen habag nen Diyos
nan ten pamamag-itan nen kássunud ten utus hidi tungkul ten
makan. En sinumunud hidi ti iyád ay awan labi ti naalap a
pakinabang.
10 Tehud kitam a altar, sakay en padi hidi a magserbi ten
págsambaan nen Judio hidi ay awan hidi maari a kuman ten
alay tam.
11 Peru en digi nen hayup hidi ay iyangay nen Kapunuwan
a Padi ten Lugar a Kabanal-banalan tánni iyalay para ten
kasalanan, peru en bággi nen hayup hidi ay tutudán ten luwas
nen banuwan.

12 Kaya kona labi hud, natay ti Cristo ten luwas nen
banuwan tánni malinis na en tolay ten kasalanan di hidi, ten
pamamag-itan nen digi na.
13 Kaya umadeni kitam dikona ten luwas nen banuwan
sakay magdanas bi ten kahirapan a tiniis na.
14 Gapu bakán a ti lutaiday en tatarudan a banuwan tam,
sakay en áaryokán tam ay en banuwan a dumemát.
15 Kaya pirmi kitam a magalay ti papuri ten Diyos ten
pamamag-itan ni Jesus, págpuri a mángpahayag ten pákkatukoy
tam ten ngaran na.
16 Dyan tam kalimunan en pággamet ti maganda sakay ten
káttulung ten agum, gapu iyán en alay hidi a kasayaan nen
Diyos.
17 Sunudán moy en mangasiwa dikomoy sakay pasakup
kam. Tungkulin di a bantayan di kam, sakay panagutan
di kam ten Diyos. Ni sunudán moy hidi ay masaya hidi a
mangsunud ten tungkulin di, peru ni awan ay malungkut
hidi, sakay awan iyán makatulung dikomoy.
18 Ipagdasal moy kami. Makagi mi dikomoy a malinis en
konsensiya mi, sakay gustu mi a mabiyag ti matuwid ten
atanan a panahun.
19 Higit ten atanan, agidán ku a ipagdasalák moy a maka-
soliyák a pagdaka dikomoy.

Dasal

20 En Diyos a naggubwatan nen kapayapaan sakay en nang-
biyag a ruway ten Panginoon a ti Jesus a Dakila a Pastol nen
tupa hidi gapu ten digi na a nangpatibay ten awan ti hanggan
a kasunduwan.
21 Ipagkaluub nakuwan dikomoy nen Diyos en atanan a
kailangan moy tánni magamet moy en kaluuban na, sakay
ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo ay gamitán na dikotam en
makasaya dikona. Puriyán ti Cristo a awan ti katapusan!
Amen.

Katapusan

22 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkapatkaka hidi, a sanigán
moy ti mahusay i pangaral kuwiday hidi dikomoy, ta aperet
labi i sulat kuwidi.
23 Gustu ku a matukuyan moy a nakalaya dán en kapatkaka
tam a ti Timoteo. Ni dumemát siya a pagdaka ay ikuyug ku
siya káangay ku haán.
24 Ikumusta moy kami ten mángngasiwa hidi haán dikomoy,
sakay ten atanan a kákkapatkaka. Mákkumusta dikomoy en
kákkapatkaka hidi ti Italia.
25 Pagpalaán kam a atanan nen Diyos.

En Sulat ni SANTIAGO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Sulat ni Santiago ay bilin hidi ten "pinili hidi nen Diyos ten iba-iba a bansa." Makpal en pánghalimbawaan a ginamit nen nángsulat ti iyád tánni mesaysay en bilin hidi tungkul ten karunungan sakay giyya ten tama a ugali sakay ararikad nen essa a Cristiano. Insaysay ten pamamag-itan nen pananaw nen essa a mánnampalataya en iba-iba a bagay kona ten kayamanan sakay kahirapan, págtoksu, maganda a ugali, tehud a panigan, pánnampalataya sakay ararikad, en pággamit ten dila, karunungan, págdima, kahambugan sakay págpakababa, pághatul ten kaparehu a tolay, katiyagaan sakay págdasal.

Pinahalagaan na ti sulatid a iddi en gamet a tehud a pánnampalataya ten pángtupad ten relihiyon a Cristiano.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1
Pánnampalataya sakay karunungan 1:2-8
Kapubriyan sakay kayamanan 1:9-11
Pagsubuk sakay toksu 1:12-18
Págsanig sakay pággamet 1:19-27
Babala ten tehud a panigan 2:1-13
Pánnampalataya sakay gamet 2:14-26
En Cristiano sakay en dila 3:1-18
En Cristiano sakay i munduwiday 4:1-5:6
En iba-iba a bilin 5:7-20

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Santiago a tagapagserbi nen Diyos sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

Mákkumustaák dikomoy a atanan a tolay nen Diyos a nekalat ti munduwiday.

En Pánnampalataya sakay Karunungan

2 Kákkapatkaka ku hidi, magsaya kam ni demáttan kam ni ányaman a kalasi ni pagsubuk,

3 gapu tukoy moy dán a ni malampasan nen pánnampalataya moy en pagsubuk ay magbunga iyád ti katatagan.

4 Dapat kam a magpakatatag a hanggan ten katapusan tánni magin kompletu kam, awan magkulang ti ányaman.

5 Ni mangailangan kam ti karunungan ay mággid kam ten Diyos ta átdenan na kam. En Diyos ay masaya a mangatád ten bawat mággid.

6 Peru ni mággid kam ten Diyos ay dapat kam a maniwala a iyatád na en agidán moy sakay dyan kam magduda. Gapu

en magduda ay kumán a en tagmák ten diget a ipadpad nen parás.
7-8 En tolay a kona haud a magduwwa-duwwa ti pággisipan
ay awan dapat a umasa a iyatád nen Panginoon en agidán na.

En Pubri hidi sakay en Mágkayaman hidi

9 Sikam a mánnampalataya hidi a pubri, dapat kam a
magsaya ni itaas kam nen Diyos.
10 Kona bi ten mágkayaman hidi a mánnampalataya, dapat
kam a magsaya ni ibaba kam nen Diyos. Gapu en kayamanan
ti lutaiday ay kumán a en bulaklak nen lamon a malanás
11 ni makagkag ten masinggit a sinag. Maragrag en bulak-
lak na sakay masida en ganda na. Kona labi hud en kákkasida
nen mayaman mentras a mágpapasposán ten kayamanan na.

En Pagsubuk sakay Toksu

12 Pinagpala en matapat hidi ten pánnampalataya di maski
ni magdanas hidi ti pagsubuk, gapu ni malampasan di dán
en pagsubuk ay matanggap di a bilang piremyu en biyag a
impangaku nen Diyos ten atanan a magmahal dikona.
13 Ni en essa a tolay ay natoksu ay dyan na kagiyán a,
"Tinoksuwák nen Diyos." Gapu en Diyos ay awan matoksu
nen madukás sakay awan na bi toksuwán en deyaman para
magkasala.
14 Matoksu en tolay ni sunudán na en mágkadukás a kagus-
tuwan nen bággi na.
15 Kapag ni tinumubu en madukás a kagustuwan ten pusu
nen tolay, ay magbunga iyád ti kasalanan. Ni lumagu en
kasalanan ay magbunga iyád ti kamatayan.
16 Mahal ku hidi a kákkapatkaka dyan kam paloloku.
17 Atanan a mágkaganda a kaluub ay gubwat ten Diyos, gub-
wat ten Ama a nanglalang ten atanan a bagay a mangdemlag
dilanget. Magbagu man i bagayid a hidi iyád, en Diyos ay
awan magbabagu.
18 Ingkaluub nen Diyos a magin anak na kitam ten
pamamag-itan nen upos nen katutuhanan, tánni magin
pinakamahalaga kitam ten atanan a linalang na.

En Págsanig sakay Pánggamet

19 Pakatandaan moy iddi kákkapatkaka ku, magpakahusay
kam a mágsanig, pagisipan moy pa bagu kam a magupos sakay
dyan kam pagdaka a magsaranta.
20 Gapu ni maiyamut ka ay awan mu masunud en matuwid
a kagustuwan nen Diyos.
21 Kaya adággan moy dán en atanan a mágkadukás a gamet.
Magpakababa kam a pasakup ten Diyos sakay tanggapán moy

en upos na a immula na ten pusu moy ta iyád en mángligtas dikomoy.

22 Ni sinanig moy la en Upos nen Diyos sakay awan moy inggamet ay linoku moy la en sadili moy.

23 Ni deyaman en nágsanig ten upos nen Diyos sakay awan na iyud ginamet ay kumán a en tolay a nágga spehu.

24 Káttapos na a ketan en sadili na, sakay kállakad na ay pagdaka na dán a kalimunan en idsura na.

25 Peru en tolay a tulos-tulos a magadal sakay sumunud ten Kautusan a awan ti kulang sakay mangpalaya ten tolay, ay hidi en pagpalaán nen Diyos ten atanan a gamitán di. Hidi en sumunud ten nasanig di sakay awan makalimon.

26 Ni ten palagay mu ay relihiyoso ka peru awan mu mapugád en dila mu, ay lokuwán mu la en sadili mu, sakay awan ti kuwenta en relihiyon mu.

27 En rilihiyon a ibilang nen Diyos Ama a malinis sakay awan ti kapintasan ay kona háddi: en tumulung ten ulila hidi sakay ten bilu hidi ten kahirapan di, sakay en awan hidi mákarig ten mágkadukás a gamet ti munduwiday.

2

Babala ten Tehud a Panigan

1 Kákkapatkaka ku hidi, bilang mánnampalataya kánni Jesu-Cristo a maluwalhati a Panginoon tam, dapat a parehu la en pangileng tam ten atanan a tolay.

2 Nadid ni tehud a summáddáp a essa a mayaman ten miting moy a nakabadu ti maganda sakay nakasangkalan ti gintu, sakay summáddáp bi en essa a pubri a nakabadu ti ráppot,

3 sakay ni pinospos moy ti maganda en mayaman a kinagi moy, "Háddi ka mággetnud ti maganda iday a bangku," sakay kinagi moy ten pubri a, "Mágtaknág ka dálla haán oni mággetnud ka ti ditagen."

4 Ni kona haud i gamitán moyid ay tehud kamon a pinanigan, sakay naghatul kamon ti liwat.

5 Tandaan moy kákkapatkaka ku hidi. Pinili nen Diyos en pubri hidi ti munduwiday tánni magin mayaman ti pánnampalataya sakay tánni mebilang hidi ten kahariyan nen Diyos a impangaku na ten atanan a magmahal dikona.

6 Peru imemenos moy en pubri hidi! Awan beman en mágkayaman hidi en mangapi dikomoy sakay mángdimanda dikomoy?

7 Hidi bi en mágsasestiyán ten maganda a ngaran a inyatád dikomoy.

8 Maganda en gamet moy ni sunudán moy en utus ten
kahariyan nen Diyos, kinagi na ten Kasulatan a, "Mahalán mu
en kaparehu mu a kona ten págmahal mu ten sadili mu."
9 Peru ni awan parehu i pangileng moyid ten tolay ay
nagkasala kamon, sakay ayun ten Kautusan ay dapat kam a
parusaan.
10 En tolay a lumabag ten essa a utus, ay lummabag ten
atanan nen Kautusan.
11 Inyutus nen Diyos a, "Dyan kam mangalunya." Tehud pa
bi siya a utus a, "Dyan kam mamunu." Nadid maski ni awan
kam nangalunya ni namunu kam, ay sinuway moy padi en
utus nen Diyos.
12 Kaya magingat kam ten ararikad moy sakay ten pággupos
moy. Gapu hatulan kam nen Diyos ayun ten kautusan a
mangpalaya dikomoy.
13 Awan kagbiyan nen Diyos a hatulan en tolay a awan mak-
abetu a mangagbi ten agum, peru en tolay a makákkagbiyán ay
awan dapat a manteng ten pághatul.

En Pánnampalataya ay ten Gamet

14 Kákkapatkaka ku hidi, ánya beman serbiyid nen
pánnampalataya nen tolay ni awan labi ketan ten gamet na?
Meligtas beman siya ni konaid haud a pánnampalataya?
15 Nadid ni tehud kam a kapatkaka a awan ti mesulot a
badu sakay awan ti makan,
16 sakay kinagi moy la a, "Kagbiyan ka nakuwan nen Diyos
a paketaán ti badu mu sakay makan mu." Ánya i metulungid
ni iyud ni awan moy bi hidi inátdenan ten kailangan di?
17 Kaya en pánnampalataya a awan ti kaguman a gamet ay
patay.
18 Peru tehud bi a magkagi a, "Tehud ka a pánnampalataya,
en kao ku ay gamet." I tábbig kuwid ay, ipeta mu dikoku en
pánnampalataya a awan ti gamet sakay ipeta ku bi dikomu en
pánnampalataya ku ten pamamag-itan nen gamet ku.
19 Awan beman maniwala ka a essa la en Diyos? Tama iyán!
Maski en dimonyo hidi ay maniwala bi sakay magpágpág pa
hidi ti ánteng.
20 Siko a mangmang! Gustu mu beman a patunayan ku
dikomu a awan ti kuwenta en pánnampalataya a awan ti kagu-
man a gamet?
21 Kona ten ninunu tam a ti Abraham a kinasayaan nen
Diyos dikona iyalay na ten altar ti Isaac a anak na.
22 Ketan moy háddi a en pánnampalataya na ay tehud a
kaguman a gamet. Napatunayan a en pánnampalataya na ay
tama ten pamamag-itan nen ginamet na.

23 Kaya nangyari dán en nakasulat a, “Summampalataya
ti Abraham ten Diyos, sakay imbilang siya nen Diyos a
matuwid gapu ten pánnampalataya na.” Kaya ti Abraham ay
nangaranan a amigu nen Diyos.
24 Kaya ketan moy háddi a magin karapatdapat en tolay
ten Diyos ten pamamag-itan nen gamet na, bakán a ten
pánnampalataya la.
25 Kona labi ten nangyari kánni Rahab a mángngilállaki,
imbilang siya nen Diyos a matuwid gapu ten ginamet na a
pinatulos na en Israelita hidi a espiyya sakay tinulungan na
hidi a makaginan ten pamamag-itan nen iba a dilan.
26 Ni konya a en bággi a awan ti ispiritu ay patay, ay kona
labi hud, en pánnampalataya a awan ti gamet ay patay.

3

En Magamet nen Dila

1 Kákkapatkaka ku hidi, awan dapat a makpal dikomoy en
magin tagapagtoldu. Gapu tukoy moy a mas mahigpit en
pághatul dikotam a tagapagtoldu nan ten agum a tolay.
2 Atanan tam ay pirmi a magkamali. En tolay a awan
dán magkamali ten pággupos na ay awan dán ti pagkukulang,
sakay kaya na dán a pugáddán en sadili na.
3 Ni pirinuwan tam en kabayu ay mapasunud tam, kaya
maski hádya gustu tamid a angayan ay maari la.
4 Isipán tam dálla en barku: dikál peru kaya a ipadpad nen
mabegsák a parás, peru mapaangay nen kapitan ten maski
hádya gustu na ten pamamag-itan nen badit a timon.
5 Kona labi haán en dila nen tolay, badit la peru tunay ti
kadikál en magamet na a kahambugan.

Isipán moy dálla en malawak a talon, a kaya a tutudán nen
sabadit a apoy.
6 En dila ay kumán ngani a apoy, sakay kumán a essa a
mundu a naputat ti mágkadukás a mangpadingát ten buu
moy a pagkatolay. Apoyid a iyád ay gubwat ti impiyerno a
mangsida ten biyag nen tolay.
7 En atanan a kalasi ni hayup a maglakad, ibun, en maga-
rakas hidi, sakay en ked hidi ten dinom ay kaya a paamuwán,
sakay talaga a mapaamu nen tolay.
8 Peru awan ti tolay a makapagpaamu ten dila. Tunay iyád
ti dukás sakay awan kaya a pugáddán, sakay putat ti ilu.
9 Gággamitán tam en dila tam ten págpuri ten Panginoon
tam sakay ten Diyos Ama, sakay págmuda ten agum a tolay a
linalang a kawangis nen Diyos.

10 En págpuri ten Diyos sakay en págmuda ten agum a tolay
ay maggubwat la ten essa a ngusu. Kákkapatkaka ku hidi awan
iyád dapat a mangyari.
11 Kona labi ten bukal, maari beman a lumuwas ten eessa a
bukal en dinom a matablal sakay dinom a maasen?
12 Kákkapatkaka ku hidi, impusibli a magbunga ti olibo en
igos oni magbunga ti igos en ubas. Kona labi ten essa a bukal
a maasen a awan ka makasagáb ti matablal a dinom.

En Karunungan a Gubwat ten Diyos

13 Ni deya dikomoy en tehud a karunungan sakay tehud
a pangintendi ay kailangan a patunayan na. Mapatunayan
iyád ten pamamag-itan nen maganda na a kákkabiyag sakay
maganda a gamet a tehud a págpakababa sakay tehud a karu-
nungan.
14 Peru ni pairalán moyid ten pusu moy ay inggit sakay
makasadili a kagustuwan, ay dyan moy ihambug a maru-
nung kam ta gapu ni magkakonahud ay imbilang moy a liwat
en katutuhanan.
15 I karununganid a kona haán ay bakán a gubwat dilanget,
nan gubwat ti munduwiday sakay makadimonyo.
16 Ni ked hádya en inggit sakay makasadili a kagustuwan ay
ked bi haud en kaguluwan sakay atanan a kalasi ni madukás
a gamet.
17 Peru en karunungan a gubwat ten Diyos, purumeru ten
atanan ay tehud a malinis a kákkabiyag, masássorán ti kapaya-
paan, mahinahun, awan makutid, makákkagbiyán, masipag
a maggamet ti maganda, parehu en pangileng na ten tolay
sakay awan magkukunwari.
18 Magbunga ti matuwid en bine nen kapayapaan a immula
nen tolay a masássorán ti kapayapaan.

4

Kadima nen Diyos en Amigu ni Munduwiday

1 Ánya nagsapulanid nen pamágdadema moy? Awan beman
en mágkadukás moy hidi a kagustuwan a mamágdadema ten
pusu moy?
2 Masor kam ten sari-sari a bagay peru awan moy maalap,
kaya maski mamunu kam basta maalap moy la en gustu moy.
Gapu ten kákkasor moy ten bakán moy a kao ay mamágdadema
kam. Kaya awan moy maalap en gustu moy ay gapu awan
kam mággid ten Diyos.
3 Peru ni mággid kam ten Diyos ay awan kam makatanggap
gapu madukás en ked ten isip moy, sakay gustu moy la a
masunud en mágkadukás moy hidi a kagustuwan.

4 Sikam a awan tapat ten Diyos! Awan moy beman tukoy a
en amigu ni munduwiday ay kadima nen Diyos? En tolay a
masor a mák-amigu ti munduwiday ay kadima di en Diyos.
5 Dyan moy isipán a awan ti serbi en ked ten kasulatan a,
“Sasala nen Ispiritu a inyatád nen Diyos dikotam a tehud siya
a kaagew ten págmahal tam.”
6 Tunay ti kadikál en kagbi nen Diyos dikotam, kona ten
nakasulat a, “Kalaban nen Diyos en hambug hidi peru kag-
biyan na en magpakababa hidi.”
7 Kaya magpasakup kam ten Diyos. Labanan moy en
diyablo sakay adeyuwan na kam.
8 Umadeni kam ten Diyos, sakay umadeni siya dikomoy.
Magpakalinis kamon ten biyag moy sikam a makasalanan
hidi! Sikam a pabagu-bagu ti isip ay baguwán moy dán en
sadili moy.
9 Magluksa kam sakay magsanget; palitan moy en págtawa
moy ti págsanget sakay en kasayaan moy ti kalungkutan.
10 Magpakababa kam ten atubengán nen Panginoon sakay
itaas na kam.

Dyan Humatul ten Kaparehu Mu

11 Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy pintasan en kaparehu
moy. En magpintas oni humatul ten kapatkaka na ay pinin-
tasan na sakay hinatulan en Kautusan. Sakay ni hatulan mu
en Kautusan ay bakán ka dán a tagasunud nen Kautusan nan
tagahatul na ka dán.
12 Deya ka para manghatul ten kaparehu mu a tolay? En
Diyos en nanggamet ten Kautusan sakay siya bi en tagahatul.
Siya la en tehud a kapangyariyan a magligtas sakay mag-
parusa.

Dyan Maghambug

13 Sanigán moy i kagiyán kuwiday, sikam a mágkagi ti kona
háddi, “Nadid oni ni ilaw ay angay kami ti essa a banuwan.
Magsataon kami haud a magnigosyu tánni kumita kami ti
dikál a halaga.”
14 Awan moy tukoy ni ánya i mangyariyid ten biyag moy ni
ilaw. En biyag moy ay kumán la a asok a saglit a magbuu
sakay awan magmalay ay mawan.
15 Dapat ay kona háddi i kagiyán moyid, “Ni kagustuwan
nen Panginoon a mabiyag kami padi ay itulos mi en balak
mi.”
16 Peru magmadikál kam sakay maghambug. Liwat iyán!
17 En awan manggamet ten tama a tukoy na a dapat na a
gamitán, ay magkasala.

5

Paala-ala ten Mágkayaman hidi

1 Sikam a mágkayaman hidi, sanigánnák moy! Maglungkut
kam sakay magsanget gapu ten matindi a hirap a dumemát
dikomoy.
2 Nawan dán en kayamanan moy sakay en badu moy hidi
ay inábbut-ábbutan dán ni insektu.
3 En silber moy sakay gintu ay kinalawang dán, sakay en
kalawang na i magpatunayid kontra dikomoy, kumán iyád a
apoy a mangtutud ten bággi moy. Makpal kam a pináppuron a
kayamanan ti katapusaniday a panahun.
4 Awan moy inupaan en pinagtarabahu moy hidi ten luta
moy, maski en pinaggapas moy hidi ay magdaing ten Diyos.
Sanigán moy! En págdaing di ay nasanig dán nen Panginoon a
makapangyariyan dilanget.
5 Nagpakasarap kam ti biyag ti lutaiday, sakay
mágpapatabiyán kam a kona ten hayup a adeni dán a bunuwán.
6 Hinatulan moy sakay pinabunu en tolay a matuwid a
awan makalaban.

Págtiyaga sakay Págdasal

7 Kákkapatkaka ku hidi, magtiyaga kam a maguray a hang-
gan ten káddemát nen Panginoon. Kona ten mágmula a
matiyaga a maguray ti uden sakay ten maganda a págbunga
nen mula na.
8 Kona labi dikomoy, dapat kam bi a magtiyaga sakay
begsákkan moy en isip moy gapu adeni dán a dumemát en
Panginoon.
9 Kákkapatkaka ku hidi, dyan kam magreklamu ten balang
essa tánni awan kam hatulan nen Diyos. Adeni dán a
dumemát en pághatul ten atanan a tolay.
10 Kákkapatkaka ku hidi, ilingán moy en propeta hidi a nan-
garal ten ngaran nen Panginoon, a matiyaga hidi a nagtiis ten
kahirapan di, kaya arigán moy hidi.
11 Kakagiyan tam a pinagpala en tolay a matiyaga sakay
mágtiis ti hirap. Nasanig moy dán en tungkul ten págtiis
ni Job, sakay tukoy moy a ten katapusan ay pinagpala
siya nen Panginoon. Ginamet iyád nen Panginoon gapu
makákkagbiyán siya sakay mabait.
12 Higit ten atanan kákkapatkaka ku hidi, dyan kam
manumpa ni mangaku kam. Dyan moy kagiyán a, "Tistigu ku
en langet oni tistigu ku en luta," oni ányaman a bagay. Tama
dán a kagiyán moy a, "Uhu," ni uhu sakay "Awan," ni awan,
tánni awan kam hatulan nen Diyos.

13 Ni tehud a maghirap dikomoy ay dapat siya a magdasal.
Ni tehud a masaya dikomoy ay dapat siya a mágkansiyon ti
papuri ten Diyos.
14 Ni tehud a te saket dikomoy ay dapat a padulaw na en
pinunu hidi nen simbaan, tánni idasal di siya sakay haplasan
di ti langis ten ngaran nen Panginoon.
15 Pagpiyyaán nen Diyos en tehud a saket gapu ten dasal
a tehud a pánnampalataya. Pabegsákkán siya nen Panginoon
sakay patawadán na en kasalanan na hidi.
16 Kaya itapat moy ten kákkapatkaka moy hidi en kasalanan
moy sakay idasal moy en balang essa tánni magpiyya kam.
Dikál en magamet nen dasal nen tolay a matuwid.
17 Kona kánni Elias, a tolay labi a kaparehu tam. Nagdasal
siya ti buu a pusu a nakuwan ay dyan maguden, kaya awan
ngani naguden ti tállu ay ti kalahati a taon.
18 Dikona a nagdasal siya a ruway a maguden ay naguden
ngani, lummagu en mula hidi sakay nagbunga.
19 Kákkapatkaka ku hidi, ni tehud a essa dikomoy a nesina
ten katutuhanan ay maganda ni tehud bi a essa dikomoy a
makapangakit a soli siya a ruway.
20 Tandaan moy iddi: en makapangpasoli ten essa a
makasalanan ten tama a kákkabiyag ay nángligtas ti essa a
kaluluwa ten kamatayan sakay nakapagpatawad ti makpal a
kasalanan.

En Purumeru a Sulat ni PEDRO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En purumeru a sulat ni Pedro ay para ten mánnampalataya hidi a nginaranan na a, "pinili nen Diyos," a nekalat ti danág ti ámyanan ti Asia Menor. En pinakapaksa ni iyád a sulat ay mangpabegsák ten isip nen mangbasa hidi a nakaranas ti pággusig, págtiis gapu ten pánnampalataya di. Impaala-ala ten mangbasa hidi en a Maganda Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Kinagi na a en kamatayan, en kákkabiyag a ruway sakay en kássoli nen Panginoon en makapangatád dikodi ti pag-asa. Kaya dapat di bi a tanggapán sakay tiisán en hirap, gapu siguradu hidi a iyád ay pagsubuk ten katapatan di ten pánnampalataya di. Bukud pa haud, tehud hidi a piremyu ten "Aldew" a mehayag ti Cristo. Kaguman ten pangpabegsák ti isip ten panahun nen kabalisaan, pinayuwan na bi en tagapagbasa hidi a mabiyag bilang tagasunud hidi ni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Paala-ala tungkul ten págligtas nen Diyos 1:3-12
Pangaral tungkul ten banal a kákkabiyag 1:13-2:10
En tungkulin nen Cristiano ten panahun nen kahirapan 2:11-4:19
Kapakumbabaan sakay págserbi nen Cristiano 5:1-11
Pangkatapusan 5:12-14

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pedro a apostol ni Jesu-Cristo.

Summulaták dikomoy a pinili hidi nen Diyos a mákpágyan ti munduwiday. Sikam a ked hidi ten iba-iba a prubinsiya a Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, hanggan ti Bitinia.

2 Napili kam ayun ten layunin nen Diyos a Ama sakay pinagin-banal kam nen Ispiritu tánni sumunud kánni Jesu-Cristo sakay malinisan kam ten pamamag-itan nen digi na.

Pagpalaán kam nakuwan ti kapayapaan.

En Biyag a Pag-asa

3 Magpasalamat kitam ten Diyos sakay Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Gapu ten dikál a kagbi na dikotam ay inátdenan na kitam ti bigu a biyag ten pamamag-itan nen pángbiyag na a ruway kánni Jesu-Cristo. Iyád en makapangatád dikotam ti biyag a pag-asa,

4 kaya umasa kitam a makao tam en mayaman a pagpapala nen Diyos para ten tolay na hidi. Hidi iyád a pagpapala ay

awan masida, awan ti kapintasan sakay awan kumupas a inhanda nen Diyos para dikomoy dilanget.

5 Sakay ten pamamag-itan nen pánnampalataya moy, ay bantayan kam nen kapangyariyan nen Diyos mentras a áorayán moy en kaligtasan a mehayag ten katapusan a panahun.

6 Ti aldewid a iyud ay magsaya kam maski ni magdanas kam padi ti sari-sari a pagsubuk ten alay nen sabadit a panahun.

7 Ni en gintu a masida ay purbaan ten apoy tánni ketan ni talaga a puru a gintu, ay kona labi hud en pánnampalataya moy a mas mahalaga nan ten gintu a purbaan ten pagsubuk tánni ketan ni talaga a matapat. Ni magkakonahud ay mapuri kam, dakilaán, sakay parangalan ten Aldew a mehayag ti Jesu-Cristo.

8 Maski awan moy palla siya netan ay mahal moy dán siya. Hanggan ngani nadid ay awan moy palla siya netan peru maniwala kamon dikona. Kaya tunay dán en kasayaan moy a awan mepaliwanag ti upos.

9 Gapu matanggap moy dán en kaligtasan moy a bunga nen pánnampalataya moy.

10 En propeta hidi tenhud ay siniyasat di ti hustu sakay pinagadalan di en tungkul ti kaligtasanid a iyád. Kaya impahayag di a i kaligtasanid a iyád ay kaluub nen Diyos dikomoy.

11 Inadal di bi ni konya sakay ni nikan iyád a mangyari. Ten tulung nen Ispiritu ni Cristo ay nahulaan di en tungkul ten madággi a hirap a danasán ni Cristo sakay en karangalan a matanggap na.

12 Impakapospos bi nen Diyos ten propeta hidi a en atanan a gággamitán di ay bakán a para ten sadili di la a kapiyyaan nan para dikomoy a atanan. Nadid ten tulung nen Banal a Ispiritu a gubwat dilanget ten mángngaral hidi ay nasanig moy en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Maski en anghel hidi ay gustu di bi iyád a matukuyan.

13 Nadid dapatid ay pirmi kam a nakahanda a gamitán en kagustuwan nen Diyos. Dyan kam pabigla-bigla, sakay umasa kam ti hustu ten pagpapala a matanggap moy ni mehayag dán ti Cristo.

14 Bilang masássunudán a anak, dyan kam paalipin ten kagustuwan nen bággi a kona dikona a awan kam palla ti pánnampalataya.

15 Dapat kam a magpakabanal ten atanan a gamitán moy, kona ten kabanalan nen Diyos a nangdulaw dikomoy.

16 Gapu kinagi nen Kasulatan, “Banalák kaya magpakabanal kam bi.”

17 Awan ti panigan en Diyos. Pahalagaan na en balang essa
ayun ten ginamet na. Gapu ta dulawán moy siya a Ama ay
igalang moy siya mentras a biyag kam.
18 Tukoy moy dán a tinubus kam nen Diyos ten dati moy
a biyag a minana moy ten ninunu moy hidi. En nangtubus
na dikomoy ay awan masisida oni maubus a kona ten gintu
sakay ten silber,
19 nan ten pamamag-itan nen mahalaga a digi ni Cristo.
Kona siya ten tupa a awan ti dingát sakay kapintasan a
inyalay ten Diyos.
20 Bagu a linalang nen Diyos i munduwiday ay inlaan
na dán ti Jesus tánni mangtubus dikomoy sakay impahayag
siya alang-alang dikomoy bagu a dumemát en katapusan a
panahun.
21 Gapu kánni Cristo, ay summampalataya kam ten Diyos
a nangbiyag a ruway dikona sakay nangparangal, kaya en
pánnampalataya moy sakay pag-asa ay ked ten Diyos.
22 Nadid, gapu ten págsunud moy ten katutuhanan ay nalin-
isan kamon ten kasalanan moy hidi, sakay nagin tapat kamon
ten págmahalan moy bilang matátkaka. Kaya magmahalan
kamon ti buu a pusu.
23 Gapu neenak kam a ruway bakán a ten pamamag-itan
nen kákkeenak a tehud a kamatayan, nan ten biyag sakay
awan magbabagu a upos nen Diyos.
24 Ayun ten Kasulatan,

"En atanan a tolay ay kona ten lamon,
kona ten kagandaan nen essa a bulaklak.
En lamon ay malanás sakay kumupas en bulaklak na
25 peru en upos nen Panginoon ay manatili a awan ti
katapusan."

Sakay iyád a upos ay en Maganda a Bareta a impangaral
dikomoy.

2

En Batu a Biyag sakay en Pinili a Banuwan

1 Kaya ibutan moy dán nadid en ugali moy hidi a
mágkadukás, dyan kamon manglimang, magkukunwari,
magsállap sakay magupos ti awan maganda tungkul ten
agum a tolay.
2 Umarig kam ten anak a bábbadit a pirmi a mauwaw ten
tunay a ispirituwal a gatas tánni bumegsák en pánnampalataya
moy a hanggan matanggap moy en kaligtasan.
3 Kona ten kinagi nen Kasulatan, "Naranasan moy dán ten
sadili moy en kabaitan nen Panginoon."

4 Umadeni kam kánni Cristo, siya en biyag a batu a inadiyan
nen tolay hidi a kumán a awan ti halaga peru siya en pinili
nen Diyos a pinahalagaan ti hustu.
5 Kona ten biyag a batu, magin bahagi kam nen essa a
templo a ispirituwal. Sikam en padi hidi a nelaan para
ten Diyos, magalay kam ten Diyos ti alay a ispirituwal a
makapangpasaya alang-alang kánni Jesu-Cristo.
6 Kona ten kinagi nen Kasulatan,

"Ilingán moy,
idátton ku ti Zion en pamireng, pinili sakay mahalaga;
awan mapasaniki en deyaman a sumampalataya
dikona."

7 Kaya i batuwid a iyud ay tunay ti halaga dikomoy a
mánnampalataya hidi. Peru ten awan hidi mánnampalataya ay
hidi en mangpatunay ten Kasulatan a,

"En batu a inadiyan nen mágbilay hidi
ay siya bali en batu a pangpundasyon."

8 Sakay

"Iyád labi a batu en kesángdulan
sakay kerakpaan nen tolay hidi."

Nesángdul hidi gapu awan hidi summunud ten Upos nen
Diyos, sakay iyád en inhanda nen Diyos para dikodi.

9 Peru sikam en lahi a pinili nen Diyos, a magin padi a
magserbi ten Hari, essa a bansa a para ten Diyos. Sikam
en anak na hidi a inhanda na para mángpakapospos ten
ginánggamet na hidi a mágkaganda a bagay. Tenhud ay ked ki-
tam ten kadiklámman peru inyagton na kitam ten makahanga
na a demlag.
10 Tenhud ay bakán kam palla a tolay nen Diyos, peru nadid
ay tolay na kamon. Tenhud ay awan dikomoy en kagbi nen
Diyos peru nadid ay natanggap moy dán en kagbi na.

En Alipin hidi nen Diyos

11 Kákkapatkaka ku hidi, ipákpágguron ku dikomoy, bilang
dayu ti lutaiday dyan kam padaig ten mágkadukás hidi a
kagustuwan nen bággi a kontra ten kaluluwa moy.
12 Pirmi moy a ipeta en maganda a ugali ten Hentil hidi
maski ni bábbintangán di kam ti madukás, káddemát nen
Aldew nen Pághatul ay magpuri hidi ten Diyos gapu ten
mágkaganda a bagay a netan di dikomoy.
13 Alang-alang ten Panginoon ay magpasakup kam ten
atanan a pinunu nen gubiyernu, ten Emperador, a kataasan
ti katungkulan.

14 Sumunud kam bi ten gubernador hidi a indátton nen
Emperador a magparusa ten mággamet hidi ti madukás, sakay
mangpuri ten mággamet hidi ti maganda.
15 Gapu gustu nen Diyos a paimangán moy en mangmang
hidi a tolay a mágga-uposán ti madukás ten mágkaganda hidi a
bagay a gággamitán moy.
16 Malaya kamon, peru dyan moy gamitán en kalayaan moy
para maggamet ti madukás nan mabiyag kam a bilang alipin
hidi nen Diyos.
17 Igalang moy en atanan a tolay sakay mahalán moy en
kaparehu moy hidi a mánnampalataya. Parangalan moy en
Diyos sakay igalang moy en Emperador.

Arigán Tam en Págtiis ni Cristo

18 Sikam a alipin hidi, igalang moy en amu moy hidi sakay
pasakup kam dikodi, bakán la a ten mágkabait hidi nan pati
ten loku hidi.
19 Pagpalaán kam nen Diyos ni paggamitan di kam ti awan
maganda gapu ten kássunud moy ten kaluuban nen Diyos.
20 Ni naparusaan kam gapu ten ginamet moy a madukás ay
awan kam ti pakinabang. Peru ni naparusaan kam gapu ten
ginamet moy a maganda ay pagpalaán kam nen Diyos.
21 En págtiis ti hirap ay bahagi nen pángpili nen Diyos diko-
moy, gapu nagtiis bi ti Cristo ti hirap alang-alang dikomoy.
Inyatád na iyád a halimbawa tánni arigán moy.
22 Awan siya nagkasala, awan bi siya nagupos ti kakabu-
liyan maski nikan.
23 Dikona insultuwán di siya ay awan siya gummanti.
Maski dikona pahirapan di siya ay awan siya ti kákkagi, nan
impebahala na en sadili na ten Diyos a makaturangan a
tagahatul.
24 Tinawid ni Cristo en kasalanan tam hidi ten kákkatay
na ten kudus, tánni matay kitamon ten kasalanan sakay
mabiyag ayun ten kaluuban nen Diyos. Nagpiyya kamon ten
pamamag-itan nen talingu na hidi.
25 Kumán kam a en tupa hidi a nágketawtaw peru nadid
ay napisan kam a ruway tánni sumunud ten Pastol moy a
Mágga laga ten kaluluwa moy.

3

Toldu Para ten Magkabinga

1 Nadid, sikam a bábbi hidi, pasakup kam ten kabinga moy.
Tánni mara awan palla hidi maniwala ten Upos nen Diyos
ay maari a maakit hidi a sumampalataya ni ketan di en
mágkaganda moy a gamet. Maski ni awan kamon magpali-
wanag dikodi,

2 gapu ketan na en pággalang mu ten Diyos sakay en maganda mu a kákkabiyag.
3 En ganda moy ay awan dapat a pangluwas la, kona ten pággayus ti buuk, págsulot ti alahas, sakay págsulot ti mágkaganda a badu.
4 Nan i dapat moyid a pakapagandaán ay en pusu moy, iyán en kagandaan a awan kumupas, mahinahun sakay mabait a tunay a kasayaan nen Diyos.
5 Tenhud a panahun, kona haán en kagandaan a impeta nen banal hidi a bábbi a umasa ten Diyos, en págpasakup di ten kabinga di.
6 Kona kánni Sara a sinunud na ti Abraham sakay dinulaw na pa a amu na. Mebilang kam bi a anak na ni maganda en gamet moy sakay awan kam ti dapat a kantingan.
7 Sikam bi a lállaki hidi, mákpággagum kam ti maganda ten kabinga moy, gapu mas mahina hidi nan sikam. Alalahanán moy a inátdenan bi hidi nen Diyos ti biyag a awan ti katapusan a kona dikomoy. Gamitán moy iyád tánni awan ti magin hadlang ten págdasal moy.

En Pághirap Gapu ten Gamet a Maganda

8 Bilang pangkatapusan, dapat kam a magkaessa sakay magmahalan a kona ten matkaka, dapat kam a makákkagbiyán sakay magpakababa.
9 Dyan moy gantiyan ti madukás en maggamet ti madukás dikomoy. Dyan moy sumpaán en mangsumpa hidi dikomoy. Nan, pagpalaán moy hidi gapu pinili kam tánni tumanggap ten pagpapala nen Diyos.
10 Kona ten nakasulat ten Kasulatan,

"En maghangad a mabiyag ti mapayapa sakay sagana,
ay dapat a magpugád ten dila na sakay pággupos ti madukás.
En ányaman a pangluloku sakay madaya a pággupos
ay awan dapat a lumuwas ten bibig na.
11 Iwasan mu en madukás sakay gamitán mu en tama;
sakay pirmi mu a pagsikapan a mabiyag ti mapayapa.
12 En mata nen Panginoon ay nakatuun ten matuwid,
sakay sanigán na en dasal di,
peru en mággamet hidi ti madukás ay adággan na!"

13 Awan ti maggamet ti madukás dikomoy ni magsikap kam a maggamet ti maganda.
14 Peru ni paggamitan di kam ti madukás gapu ten pággamet moy ti maganda ay magsaya kam. Dyan kam manteng sakay dyan kam mabalisa.

15 Igalang moy ti Cristo sakay sambaán moy siya bilang
Panginoon. Dapatid ay pirmi kam a nakahanda a magpali-
wanag ten deyaman a magtanung dikomoy tungkul ten pag-
asa moy.
16 Ni magpaliwanag kam ay dapat a magalang sakay
malamig en pággupos moy. Bilang tagasunud ni Cristo ay
siguraduwán moy a pirmi a malinis en konsensiya moy tánni
mapasaniki en magupos hidi ti madukás tungkul ten maga-
nda moy a ugali.
17 Gapu mas mapiyya pa ni maghirap kam gapu ten
pággamet moy ti maganda, ni saiyád en kagustuwan nen
Diyos, nan ni maghirap kam gapu ten pággamet moy ti
madukás.
18 Gapu ti Cristo ay natay a pumensan para ten atanan. Siya
ay mabait a tolay a kapalit nen atanan a makasalanan, tánni
megiyya na kam ten Diyos. Natay en bággi na peru nabiyag a
ruway ten ispiritu.
19 Ti iyud a kalagayan na ay ummangay siya ten ispiritu hidi
a nakapiresu.
20 Hidi iyud a ispiritu ay en tolay hidi a awan summunud
ten Diyos dikona a maggamet ti Noe ten abeng, peru en Diyos
ay nagin matiyaga a naguray dikodi mentras a gamitán en
abeng. Sasangan la a tolay en naligtas ten dilobyu, walu la
hidi.
21 En dilobyu ay kumán a binyag a mángligtas dikomoy
nadid. En binyag ay bakán a páglinis ten dingát nen bággi nan
essa a pangaku ten Diyos ten pamamag-itan nen malinis a
konsensiya. Iligtas kam nen binyag ten pamamag-itan nen
kákkabiyag a ruway ni Jesu-Cristo.
22 Ti Jesu-Cristo ay ummangay dilanget sakay nadid ay
mággetnud ten kawanan nen Diyos. Maghari siya haud ten
anghel hidi sakay ten agum pa hidi a tehud a kapangyariyan
dilanget.

4

En Binagu a Biyag

1 Nadid, gapu naghirap ti Cristo ay dapat kam bi a magin
handa a maghirap a kona dikona. Gapu ni magtággád kam ti
hirap ay patunay iyán a ummimang kamon ten kasalanan.
2 Gustu naid a kagiyán ay adággan moy dán en kagustuwan
nen bággi sakay sumunud kamon ten Diyos ten buu a biyag
moy.
3 Tama dán en panahun a sinayang moy ten pággamet
ten bagay hidi a kona ten gamet nen Hentil hidi: kaha-
layan, madukás a kagustuwan nen bággi, páglasing, madukás

a kasayaan, inoman, sakay en makaánteng a págsamba ten diyos-diyosan hidi.
4 Magtaka hidi gapu awan kamon mákpággagum dikodi ten madukás di a kákkabiyag, kaya sidaan di kam.
5 Peru dumemát en aldew a tábbigan di iyud ten Diyos a nakahanda a manghatul ten biyag ay ten patay.
6 Kaya nepangaral bi en Maganda a Bareta ten patay hidi tánni maski ni natay dán hidi a kona ten nakatakda a mangyari ten atanan a tolay ay mabiyag en ispiritu di a kaguman nen Diyos.

En Mahusay a Pánggamit ten Kaluub nen Diyos

7 Tandaan moy, adeni dán en katapusan ni munduwiday, kaya kailangan moy a magpugád sakay mahusay en pággisipan moy tánni makapagdasal kam.
8 En pinakamahalaga ten atanan ay magmahalan kam ti tapat, gapu en págmahal ay makapagpatawad ti makpal a kasalanan.
9 Magpatulos kam ten bilay moy a maluwag ten kaluuban moy.
10 En balang essa dikomoy ay nagkaluuban nen Diyos ti maganda a kaluub, kaya gamitán moy iyud a kaluub para ten kapiyyaan nen agum bilang mahusay a katiwala nen Diyos.
11 Ni nagkaluuban ka nen Diyos a mángngaral ay kailangan ipangaral mu en upos nen Diyos. Ni nagkaluuban ka nen Diyos ti káttulung ay tumulung ka sakay gamitán mu en begsák a gubwat ten Diyos. Gamitán moy en atanan a bagay para ten kapuriyan nen Diyos alang-alang kánni Jesu-Cristo. Kao na en karangalan sakay kapangyariyan a awan ti katapusan. Amen.

En Págtiis nen Cristiano

12 Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy pagtakaan en mágkadággi a pagsubuk a danasán moy a kumán a bihira la a mangyari.
13 Nan dapat kam a magsaya gapu nákbahagi kam ten pághirap ni Cristo, tánni masaya kam a tarud káddemát nen aldew a ketan tam en kaluwalhatian na.
14 Pinagpala en tolay a insultuwán di gapu tagasunud siya ni Cristo; gustu naid a kagiyán ay ked dikona en maluwalhati a Ispiritu, en Ispiritu nen Diyos.
15 Dyan nakuwan mangyari a magdusa kam gapu namunu kam, nagtakaw, sumássuway ten kautusan, oni makialam ten biyag nen agum.
16 Peru ni magdusa kam gapu ten pagka-Cristiano moy ay dyan moy iyud ikasaniki. Nan dapat kam a magpasalamat ten Diyos gapu ten ngaran na a ked dikomoy.

17 Dummemát dán en panahun nen pághatul nen Diyos,
sakay idipalongu nen Diyos a hatulan en tolay na hidi. Ni
sikitam idipalonguwid nen Diyos a hatulan, sakonya wád a
kadággi i parusaid nen awan hidi maniwala ten Maganda a
Bareta a gubwat ten Diyos?
18 Kona ten nakasulat ten Kasulatan,
"En tolay hidi a mabait ay ngari-ngari a awan maligtas.
Iyud pa beman en tolay hidi a makasalanan a awan
tumenggi ten Diyos, ánya wád i mangyariyid dikodi?"
19 Kaya ni deyaman en maghirap gapu iyud en kagustuwan
nen Diyos ay dapat a magtiwala ten matapat a Máglalang,
sakay tulos-tulos siya a maggamet ti maganda.

5

En Tolay hidi nen Diyos

1 Para ten pinunu hidi nen simbaan, mákpágguronák diko-
moy bilang essa bi a pinunu nen simbaan a kona dikomoy.
Tistiguwák ten pághirap ni Cristo, sakay kabahagiyák ten
karangalan na a adeni dán a mehayag. Ipákpágguron ku
dikomoy,
2 a alagaan moy en tolay hidi nen Diyos a impagkatiwala
na dikomoy. Pospusán moy hidi a maluwag ten isip moy
gapu iyud en gustu nen Diyos, bakán a mapilitan kam la.
Gamitán moy en tungkulin moy bakán a para bayadan kam
nan gamitán moy iyud gapu gustu moy a magserbi.
3 Dyan kam masiyadu a mahigpit ten tolay hidi a nasaku-
pan moy, nan mángpeta kam ti maganda a halimbawa dikodi.
4 Sakay káddemát nen Kapunuwan a Pastol ay makatanggap
kam ti maluwalhati a kurona a awan magkukupas.
5 Sakay sikam a kabataan hidi, pasakup kam ten pin-
unu hidi nen simbaan. Magpakababa kam a atanan sakay
magserbi ten balang essa, gapu nakasulat a, "Sasala nen
Diyos en tolay hidi a mapagmadikál, peru kasayaan na en
magpakababa hidi."
6 Kaya magpakababa kam ten kapangyariyan nen Diyos
tánni parangalan na kam ten intakda na a panahun.
7 Ipabahala moy ten Diyos en atanan a kabalisaan moy,
gapu siya en mangalaga dikomoy.
8 Humanda kam sakay magbantay a pirmi, gapu en diyablo
a kadima moy ay kumán a leon a maglebut sakay magurangag
a magaryok ti sangwabán na.
9 Dyan kam manteng dikona, begsákkan moy en
pánnampalataya moy. Tukoy moy labi a bakán la a sikam
i magdanasid ti kona haán a kahirapan, nan maski en
kákkapatkaka moy hidi ti buuwiday a mundu.

10 Peru káttapos moy a magtiis ten sabadit a panahun, ay
en Diyos a pággubwatan nen pagpapala en mangbuu dikomoy, mangpatatag, mangpabegsák ten isip moy sakay essa a
pundasyon a awan maari-arikad. Siya en nangpili dikomoy
tánni makabahagi na kam ten kaluwalhatian na a awan ti
katapusan a kaguman ni Cristo.
11 Kao na en atanan a kapangyariyan a awan ti katapusan!
Amen.

En Pangkatapusan a Bilin

12 Ti Silas en tummulung dikoku ti págsulat kuwiday. Essa
siya a kapatkaka tam a tapat sakay mapagkatiwalaan ku. Ten
pamamag-itan ni sulat kuwidi ay gustu ku a pabegsákkán en
isip moy sakay magpatunay ten kabaitan nen Diyos. Kaya
dyan kam humiwalay ti pagpapala naid a iyád.
13 Mákkumusta dikomoy en kákkapatkaka tam hidi a ked ti
Babilonia a pinili nen Diyos a kaparehu moy labi; mákkumusta
bi dikomoy ti Marcos a mahal ku a anak ti pánnampalataya.
14 Mágbatiyan kam a masaya bilang matátkaka kánni Cristo.
Nakuwan en kapayapaan ay pumirmi dikomoy a atanan a
tagasunud hidi ni Cristo.

En Kaduwwa a Sulat ni PEDRO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a Sulat ni Pedro ay para ten dipalongu hidi a mánnampalataya. En pinakapaksa ni sulatid a iyád ay tánni labanan en gamet nen liwat hidi a tagapagtoldu. En katábbigan ni problemaid a iyád ay en pánnatili ten tatarudan a kaalaman tungkul ten Diyos sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo, en kaalaman a imbahagi nen naketa hidi kánni Jesus sakay nakasanig ten págtoldu na. Mabalisa en nagsulat a ti Pedro gapu ten toldu a magkagi a ti Cristo ay awan dán soli. Kinagi na a awan palla dumemát en kássoli ni Cristo gapu ten katutuhanan a, "Awan gustu nen Diyos a mepahamak en deyaman, en gustu na ay makapagsisi a atanan sakay sumoli ten Diyos."

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
En págdulaw ten Cristiano 1:3-21
En liwat hidi a tagapagtoldu 2:1-22
En kássoli ni Cristo 3:1-18

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Simon Pedro a tagapagserbi sakay apostol ni Jesu-Cristo.

Para dikomoy a atanan a tummanggap ti pánnampalataya a mahalaga a tarud a kona ten pánnampalataya mi. Gubwat iyád ten makatarungan a Diyos sakay Tagapagligtas tam a ti Jesu-Cristo.

2 Idasal ku a mabiyag kam nakuwan ten sagana a kabaitan nen Diyos a awan ti kapantay sakay ten kapayapaan na, ten pamamag-itan nen pákkatenggi moy ti hustu ten Diyos sakay kánni Jesus a Panginoon tam.

En Dapat a Ugali nen Mánnampalataya hidi

3 Ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen Diyos ay natanggap tamon en atanan a bagay tánni magkahud kitam ti biyag a maka-diyos. Iyád ay ten pamamag-itan nen pákkatenggi tam kánni Jesus, siya labi en nangdulaw dikotam tánni mákbahagi ten karangalan na sakay kabaitan na.

4 Inátdenan kitam nen Diyos ti mágkataas sakay mágkahalaga a pangaku, tánni makababahagi kitam ten kalikasan na, ni magkakonahud ay makaiwas kitam ten mágkahalay a kagustuwan ni munduwiday.

5 Kaya pagsumikapan moy a idagdag ten pánnampalataya moy en kabaitan; ten kabaitan moy ay idagdag moy en karunungan;

6 ten karunungan moy ay idagdag moy en págpugád ti sadili;
ten págpugád moy ti sadili ay idagdag moy en katatagan; ten
katatagan moy ay idagdag moy en pagkamaka-Diyos;
7 ten pagkamaka-Diyos moy ay idagdag moy en págmalasakit
ten kapatkaka moy; ten págmalasakit moy ay idagdag moy en
págmahal.
8 Hidi iyád en katangian hidi a kailangan a palaguwán ten
biyag moy. Tánni en pákkatukoy moy ten Panginoon tam a
ti Jesu-Cristo ay magin kapaki-pakinabang sakay makabu-
luhan.
9 Peru en awan ti hidi iyád a katangian ay kumán a burák a
nakalimon a pinatawad dán ten kasalanan na hidi.
10 Kákkapatkaka ku hidi, kailangan a gamitán moy en atanan
a makaya moy tánni mapatunayan moy a sikam ay dinulaw
sakay pinili nen Diyos. Ni kona haád i gamitán moyid ay awan
kam melisi ten pánnampalataya moy.
11 Ni magkonahud ay magkahud kam ti karapatan a
makasáddáp ten awan ti katapusan a kahariyan nen Pangi-
noon tam sakay Tapagapagligtas a ti Jesu-Cristo.
12 Kaya maski tukoy moy dán iyád a katutuhanan sakay
matibay kamon ti hidi iyád, ay pirmiyák la a magpaala-ala
dikomoy.
13 Para dikoku ay tama la a lukagán ku en kaisipan moy
tungkul ti bagayid a hidi iyád mentras a biyagák palla.
14 Tukoy ku a awanák dán magmalay ti biyagid a iyád ayun
ten impakapospos nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo dikoku.
15 Kaya gamitán ku en atanan tánni masigudu ku a maala-
ala moy i bagayid a hidi iyád ni awanák dán.

En Patunay ten Kadakilaan ni Cristo

16 Nadid, tungkul ten pángpakapospos mi dikomoy ten maka-
pangyariyan a kássoli nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo
ay awan kami nagrarámmat, gapu netan mi a mismu en
kadakilaan na.
17 Dikona parangalan siya nen Diyos a Ama ay nasanig
mi en boses a gubwat ten dakila a kaluwalhatian dilanget a
kinagi na, "Iyád en mahal ku a Anak a kasayaan ku a tarud."
18 Kaguman kami ni Jesus ten banal a bukid dikona a
nasanig mi en boses a gubwat dilanget.
19 Kaya iyád en mangpatunay a tarud ngani en impaka-
pospos nen propeta hidi. Kaya dapat moy a paniwalaan en
kinagi di gapu kumán iyád a simbuwan a magdemlag ten
madiklám a lugar hanggan a dumemát en aldew a kássoli nen
Panginoon. Kumán siya a en talang-umaga a mangdemlag
ten isip moy.

20 Peru pakatandaan moy iddi, awan ti makapángpaliwanag
a gubwat ten sadili na la a isip ten hula hidi ten banal a
Kasulatan.
21 Gapu en hula nen propeta hidi ay bakán a gubwat ten isip
la nen tolay, nan ten pamamag-itan nen pággiyya nen Banal a
Ispiritu ay kinagi di en mensahi a gubwat ten Diyos.

2

En Liwat a Tagapagtoldu

1 Tenhud ay tehud a awan tatarudan a propeta ten Israelita
hidi. Kona labi nadid a panahun, tehud a umangay dikomoy a
liwat a tagapagtoldu. Samantalaán di kam a tolduwan ti liwat
a toldu a mángpahamak dikomoy. Sakay maski en Panginoon
a nángligtas dikodi ay tanggiyan di, peru awan magmalay ay
mepahamak hidi.
2 Konapamanhud ay makpal en maakit di a mangunonud
ten kahalayan di, sakay gapu ten gággamitán di, en agum ay
magupos ti madukás tungkul ten Dilan nen katutuhanan.
3 Gapu ten kasakiman di ay linlangán di kam ten pamamag-
itan nen mágkaganda di a pággupos. Nalay dán a nakahanda
en hatul a para dikodi sakay en mangpuksa dikodi ay awan
tidug.
4 Maski en anghel hidi a nagkasala ay awan pinatawad nen
Diyos, imbut na hidi ti impiyerno sakay kinadenaan ten lugar
a madiklám hanggan ten káddemát nen Aldew nen Pághatul.
5 Maski tenhud a panahun ay awan pinatawad nen Diyos
en tolay hidi a awan maka-diyos, pinuksa na hidi ten
pamamag-itan nen dilobyu. Basta en winarak na ay ti Noe
a nángpakapospos ten katutuhanan sakay en pittu a kaguman
na.
6 Hinatulan nen Diyos en siyudad a Sodoma sakay Gomorra
gapu ten kasalanan di, sakay tinutud na hidi tánni ipeta na en
mangyari ten mágkadukás a tolay.
7 Peru inligtas nen Diyos ti Lot a essa a matuwid a tolay.
Nabalisa a tarud ti Lot gapu ten gággamitán a kahalayan nen
tolay hidi a awan maka-diyos.
8 Mahirapan en kaluuban na a mangáeleng bilang matuwid
a tolay ten mágkadukás a gággamitán nen tolay hidi aldew-
aldew mentras a mákpágyan siya dikodi.
9 Kaya tukoy nen Panginoon ni konya na a iligtas ten
pagsubuk en tolay hidi a maka-diyos, sakay ni konya na a
parusaan en tolay hidi a mágkadukás káddemát nen Aldew nen
Pághatul.
10 Lalu dán ten tolay hidi a sumássunud ten mahalay a
kagustuwan nen bággi sakay en sumássuway hidi ten Diyos a
Makapangyariyan.

En mágtoldu hidi ti liwat ay pangahasin sakay hambug hidi, awan di igagalang maski en linalang hidi dilanget nan insultuwán di pa hidi.

11 Maski ni mas mabegsák sakay mas makapangyariyan en anghel hidi nan en liwat hidi a tagapagtoldu ay awan di hidi inakusaan sakay ininsultu ten atubengán nen Panginoon.

12 Peru i tolayid a hidi iyád ay kumán hidi a hayup a neenak tánni dikáppán sakay bunuwán, awan di gamitán en isip di ten ányaman a gamitán di. Kalabanán di en bagay hidi a awan di maintendiyan, kaya bunuwán bi hidi a kona ten mágkailam hidi a hayup.

13 Ni konya di a pinahirapan en agum ay kona bi haud danasán diyid. Maski aldew ay kasayaan di a maggamet ti kahalayan a kagustuwan nen bággi di, makasaniki sakay makasida ti pagkatolay a makaguman moy hidi a kuman, ked hidi haán a masaya a mangdaya dikomoy.

14 Awan hidi ti agum a gamet nan magaryok ti bábbi a paglibangan di, awan hidi magsasawa a mágga gamitán ti kasalanan. Dayaán di en tolay hidi a mágkahina ti kaisipan tánni magkasala. Sakim hidi sakay sinumpa.

15 Linisiyan di dán en matuwid a dilan, sakay netawtaw hidi. Inarig di ti Balaam a anak ni Beor a masaya ten pilak a gubwat ten madukás a gamet.

16 Kaya sinaway siya nen asno na ten kaarengan na, nagupos en asno a kumán a tolay.

17 Hidi iyád a tolay ay kumán a sapa a namadiyan, sakay kumán a diklám a inyáppar nen mabegsák a parás. Inhanda dán nen Diyos en lugar a tunay ti diklám para dikodi.

18 Hambug hidi a magupos peru awan bi ti kuwenta en kákkagiyán di. Kagiyán a di a maari la maggamet ten mágkadukás a kagustuwan nen bággi tánni mapasoli di ten dati biyag en bigu palla hidi a ummadág ten madukás a kákkabiyag.

19 Ipangaku di ten maakit di hidi a tehud a kalayaan, peru mismu a hidi ay alipin ni kadukássan. Gapu en tolay ay alipin nen ányaman a maghari dikona.

20 En tolay hidi a makatenggi kánni Jesu-Cristo a Panginoon sakay Tagapagligtas ay makaiwas ten mágkadukás a gamet ti munduwiday. Peru ni maakit hidi a ruway ten mágkadukás a gamet ay mas madukás pa en magin kalagayan di nan ten purumeru.

21 Mas mapiyya pa ni awan di dálla natukuyan en tungkul ten matuwid a kákkabiyag nan ni natukuyan di sakay inadággan di labi en banal hidi a Kautusan a inyatád dikodi.

22 Tumama dikodi en kakagiyan a,

“En asu ay soliyán na labi a kanán en inyota na dán.”

sakay en babuy a nadigus ay soli labi a tumubug ten lusak."

3

En Pangaku a Káddemát nen Panginoon

1 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, kaduwwa ku dán iddi a sulat
dikomoy. Ten duwwa ku a sulat ay nagsikapan ku a ipaala-ala
dikomoy en sangan a bagay tánni magkahud kam ti malinis
sakay tama a pággisipan.
2 Gustu ku a ipaala-ala dikomoy en kinagi nen banal hidi
a propeta tenhud sakay en utus nen Panginoon sakay Taga-
pagligtas a gubwat ten apostol hidi.
3 Purumeru ten atanan ay dapat moy a maintendiyan a ten
dimudyan a aldew ay lumitaw en tolay hidi a mágkahalay ti
biyag, sakay pagtawaan di kam.
4 Kagiyán di a, "Awan beman a impangaku ni Cristo a soli
siya? Hádya dán siya? Nágkatay dálla en ninunu tam hidi ay
awan la ti pagbabagu sapul dikona a lalangán i munduwi-
day!"
5 Awan ti halaga dikodi en katutuhanan a linalang nen
Diyos en langet ay ten luta ten pamamag-itan nen upos na.
Linalang na en luta ten dinom sakay ten pamamag-itan nen
dinom.
6 Dinom labi en nangsida na ti munduwiday dikona a
nagdilobyu.
7 Ten kapangyariyan bi nen Upos nen Diyos ay nakapirmi
la en luta sakay en langet hidi tánni tutudán na káddemát nen
aldew nen pághatul sakay págparusa ten mágkadukás hidi a
tolay.
8 Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy kalimunan i bagayid a
iddi, ten pangileng nen Panginoon ay parehu la en saldew ay
ten sanglibu a taon sakay en sanglibu a taon ay parehu la ten
saldew.
9 Awan pabayan nen Panginoon en impangaku na, a kona
ten isipán nen agum. Nan tarudid ay gustu na a makapagsisi
en atanan, gapu awan na gustu a mepahamak en deyaman.
10 En kássoli nen Panginoon ay kona ten káddemát nen
mágtakaw. Káddemát ni Aldewid a iyud ay bigla a mawan en
langet a kasabay nen mabegsák a maggalungogung. Matutud
en aldew, en bulan sakay en biton hidi, i lutaidi sakay en
atanan a ked haád ay mawan.
11 Nadid, ni konahád i mangyariyid ten atanan a bagay
ten katapusan a aldew ay dapat a mabiyag kamon a tehud a
kabanalan sakay sumunud ten kagustuwan nen Diyos
12 alay tam a maguray ten káddemát na. Gamitán tamon en
makaya tam tánni alistu a dumemát i Aldewid a iyud, aldew

a pángtutud sakay pángtunaw nen Diyos ti munduwiday gapu ten matindi a init.
13 Peru umasa kitam ten impangaku nen Diyos dikotam a bigu a langet sakay bigu a luta, katarungan i umiralid haud.
14 Kaya nadid kákkapatkaka ku hidi, alay tam a maguray ay pilitán tam a pirmi a maganda en gamet tam ten pangileng nen Diyos tánni magkahud kitam ti kapayapaan.
15 Isipán moy dálla en pasensiya nen Panginoon, inátdenan na kam padi ti pagkakataun a maligtas. Kona labi haán en insulat nen kapatkaka tam a ti Pablo, ayun ten karunungan a impagkaluub nen Diyos dikona.
16 Ten atanan nen sulat na hidi ay pirmi a kona háddi paala-ala naid. Tehud a sangan a bahagi ten sulat na hidi a mahirap a intendiyán a pakahuluganan ti liwat nen tolay hidi a mangmang sakay mangpuripát ten tama. Kona labi hud en gággamitán di ten agum hidi a bahagi nen Kasulatan, kaya mismu a hidi en mángpahamak ten sadili di.
17 Sikam a kákkapatkaka ku hidi a makatukoy dán ti bagayid a iyád. Dapat kam a magingat tánni awan kam maakit nen tolay hidi a mágtoldu ti liwat, tánni awan kam mesina ten maganda moy a kalagayan.
18 Sikapán moy a lumagu ten kagbi sakay karunungan nen Panginoon sakay Tagapagligtas tam a ti Jesu-Cristo. Kao na en kapuriyan a awan ti katapusan! Amen.

En Purumeru a Sulat ni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Purumeru a Sulat ni Juan ay tehud a duwwa a mahalaga a layunin: 1) Akitán en mangbasa hidi a mabiyag a tehud a pákpagkaessa ten Diyos sakay ten Anak na a ti Jesu-Cristo 2) Paalalahanan na hidi a magingat ten liwat a adal. Iyád a liwat a adal ay nakasusug ten pánniwala a madukás i munduwiday sakay ti Jesus a Anak nen Diyos ay talaga a bakán a tolay. Kákkagiyán nen mágtoldu hidi a dapat a magin malaya en tolay ten ányaman a kaugnayan di ti munduwiday tánni maligtas. Itáttoldu di bi a en kaligtasan ay awan ti kaugnayan ten moralidad sakay ten págmahal ten kaparehu a tolay.

Bilang katábbigan ni tolduwid a iyád, ay malinaw a kinagi nen nángsulat ti libruwid a iyád a ti Jesu-Cristo ay talaga a nagin tolay. Ipaggumiit na a kailangan a magmahalan en atanan a maniwala kánni Jesus sakay magmahal ten Diyos.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
Demlag sakay diklám 1:5-2:29
En anak hidi nen Diyos sakay en anak hidi nen diyablo 3:1-24
En katutuhanan sakay en liwat 4:1-6
En págmahal ten kaparehu a tolay 4:7-21
En págtagumpay nen pánnampalataya 5:1-21

En Upos a Makapangatád ti Biyag

1 Magsulat kami dikomoy tungkul dikona a ten sapul palla
ay ked dán siya, en Upos a makapangatád ti biyag. Nasanig mi
siya sakay netan mi, namámmalas mi sakay nakabitan.
2 Nehayag i biyagid a iyád, netan mi siya, pinatunayan
sakay ipáppangaral dikomoy en biyag a awan ti katapusan a
ked ten Ama sakay nehayag dikomi.
3 Ipáppahayag mi ngani dikomoy en netan mi sakay nasanig
mi tánni makaguman mi kam ten pákpagkaessa mi ten Ama
sakay ten Anak na a ti Jesu-Cristo.
4 Insulat mi iyád tánni makompletu en kasayaan tam.

Mabiyag Ayun ten Demlag

5 Saiyád en nasanig mi ten Anak na sakay ipahayag mi
bi dikomoy: en Diyos ay demlag sakay awan ti ányaman a
kadiklámman dikona.

6 Kaya ni kagiyán tam a tehud kitam a pákpagkaessa dikona
peru mabiyag kitam labi ten kadiklámman, ay nagbuli-buli
kitam sakay awan mabiyag ayun ten katutuhanan.
7 Peru ni mabiyag kitam a ayun ten demlag a kona dikona
a pirmi a ked ten demlag ay tehud kitam a pákpagkaessa sakay
en atanan nen kasalanan tam ay lininisan nen digi ni Jesus a
Anak na.
8 Ni kagiyán tam a awan kitam ti kasalanan ay dayaán tam
la en sadili tam, sakay awan dikotam en katutuhanan.
9 Peru ni aminán tam ten Diyos en kasalanan tam hidi
ay siguradu a patawadán na kitam, sakay linisán na kitam
ten atanan a kasalanan tam gapu siya ay matapat sakay
matuwid.
10 Kaya ni kagiyán tam a awan kitam nakagamet ti
kasalanan, ay ginamet tam a mabuli en Diyos, sakay awan
dikotam en upos na.

2

Ti Cristo en Mágsurug Dikotam

1 Anak ku hidi, insulat ku hidi iyád dikomoy tánni awan
kam magkasala. Peru ni deyaman en magkasala ay tehud
Mágsurug dikotam ten Ama. Siya ay ti Jesu-Cristo, en
matuwid.
2 Ti Cristo en alay para ten kapatawadan nen kasalanan
hidi, bakán la en kasalanan tam hidi, nan pati en kasalanan
nen atanan a tolay.
3 Nakasiguradu kitam a matenggi tam en Diyos ni
sássunudán tam en utus na hidi.
4 Ni deya en magkagi a, “Kilala ku siya,” peru sumuway
labi ten utus na hidi ay mabuli sakay awan dikona en katu-
tuhanan.
5 Peru en sumássunud ten upos nen Diyos ay mahal na a
tarud en Diyos. Iyád en pakatukuyan tam a ked kitam dikona.
6 Ni deyaman en magkagi a nákpagkaessa siya ten Diyos ay
dapat a mabiyag a kona ten kákkabiyag ni Jesu-Cristo.

En Bigu a Utus

7 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, bakán a bigu a utus isulat
kuwidi dikomoy, nan en dati dán a utus a ked dán dikomoy
tenhud pa. Iyád a mensahi ay nasanig moy dán.
8 Peru mebilang a bigu a utus isulat kuwidi dikomoy, gapu
mággawa-awan dán en kadiklámman sakay mágdadedemlag dán
en tunay a demlag. En katutuhanan na ay netan ten biyag ni
Cristo sakay ketan bi dikotam.
9 En magkagi a ked siya ten demlag peru maiyamut ten
kapatkaka na ay ked palla ten kadiklámman.

10 En magmahal ten kapatkaka na ay pirmi a ked ten
demlag, sakay awan siya magin dahilan nen págkasala nen
agum.
11 Peru en maiyamut ten kapatkaka na ay ked palla ten
kadiklámman. Maglakad palla siya ten kadiklámman sakay
awan na tukoy en tamuwán na, gapu binurák siya nen
kadiklámman.
12 Magsulaták dikomoy a anak ku hidi, gapu napatawad dán
en kasalanan moy hidi gapu ten ginamet ni Cristo.
13 Magsulaták dikomoy a ama hidi, gapu nakilala moy siya
a sapul pa ten sapul ay siya dán. Magsulaták bi dikomoy a
kabataan hidi gapu nagtagumpayan moy dán en madukás.
14 Magsulaták dikomoy a anak hidi, gapu nakilala moy en
Ama. Magsulaták dikomoy ama hidi, gapu nakilala moy siya a
sapul pa ten sapul ay siya dán. Magsulaták dikomoy kabataan
hidi, gapu mágkabegsák kam, ked a pirmi ten isip moy en upos
nen Diyos sakay tinalu moy dán en Madukás.
15 Dyan moy mahalán i munduwiday oni en bagay hidi
ti munduwiday. En magmahal ti munduwiday ay awan
magmahal ten Ama.
16 Gapu en atanan a ked ti munduwiday, a kona ten
mágkadukás a kagustuwan nen bággi, en kagustuwan a ketan
nen mata, sakay en kapalaluwan gapu ten ari-ariyan ay
bakán a gubwat ten Ama nan gubwat ti munduwiday.
17 Mawan i munduwiday sakay en atanan a kagustuwan
nen tolay, peru en sumunud hidi ten kagustuwan nen Diyos
ay mabiyag a awan ti katapusan.

En Anti-Cristo

18 Anak ku hidi, iyád dán en katapusan a panahon! Kona ten
nasássanig moy dán, a dumemát en anti-Cristo. Nadid ngani
ay makpal dán a lumitaw a anti-Cristo, kaya tukoy tam a adeni
dán en katapusan.
19 Maski ni dati tam hidi a kakagumanan peru bakán tam
hidi a talaga a kaessa. Gapu ni talaga a kaessa tam hidi ay
kakaguman tam nakuwan hidi nadid. Peru summina hidi,
kaya ketan la a bakán tam hidi a talaga a kaessa.
20 Peru inyatád dán dikomoy en Banal a Ispiritu, kaya tukoy
moy dán en katutuhanan.
21 Magsulaták dikomoy bakán a gapu awan moy tukoy en
katutuhanan, nan gapu tukoy moy dán iyád. Sakay tukoy moy
bi a awan ti kakabuliyan a gubwat ten katutuhanan.
22 Deya beman en mabuli? Awan beman en magkagi a ti
Jesus ay bakán a en Cristo? Ni deyaman en magkagi ti iyád ay
anti-Cristo; awan di paniwalaan en Ama sakay en Anak.

23 En awan tumenggi ten Anak ay awan bi tumenggi ten
Ama. Ni deyaman en tumenggi ten Anak ay tinenggi na bi en
Ama.
24 Pakaingatan moy ten pusu moy en nasássanig moy ten
sapul pa. Ni gamitán moy iyád ay kaessa moy en Anak sakay
en Ama.
25 Sakay siya iddi en pangaku ni Cristo dikotam, biyag a
awan ti katapusan.
26 Isulat ku iyád dikomoy tánni átdenan kam ti babala ten
tolay hidi a masor a mángtawtaw dikomoy.
27 En Banal a Ispiritu en mángtoldu dikomoy ten atanan
a bagay. Atanan a itáttoldu na ay tatarudan, awan iyád
ti kaguman a kakabuliyan. Sakay kona ten itáttoldu nen
Ispiritu, pumirmi kam kánni Cristo.
28 Kaya ngani anak ku hidi, mákpagkaessa kam dikona tánni
magin matiwasay en isip tam ten kássoli na a ruway, sakay
awan kitam masaniki dikona ten aldew nen kássoli na.
29 Gapu tukoy moy a ti Cristo ay matuwid, dapat moy bi a
matukuyan a en atanan a mággamet ti matuwid ay anak nen
Diyos.

3

En Anak hidi nen Diyos

1 Ilingán moy la ni sakonya ti kadikál en págmahal nen Ama
dikotam! Dinulaw na kitam a anak nen Diyos, ta iyán en
tatarudan a anak na kitam. Iddi en dahilan ni bakin awan
kitam maintendiyan nen makamundu hidi a tolay: awan di
tenggiyán en Diyos.
2 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, nadid ay anak kitamon nen
Diyos. Peru awan palla ketan en magin kalagayan tam, peru
tukoy tam a káddemát ni Cristo a ruway ay magin kona kitam
dikona, gapu ketan tam ni deya siya a talaga.
3 Kaya ni deyaman en tehud a kona haád a pag-asa ay
pagsikapan na a magin malinis en kákkabiyag na a kona kánni
Cristo.
4 En balang magkasala ay lumabag ten kautusan nen Diyos,
gapu en kasalanan ay páglabag ten kautusan.
5 Tukoy moy a ummangay háddi ti Cristo tánni ibutan na en
kasalanan tam hidi, siya ay awan ti kasalanan.
6 En mákpagkaessa dikona ay awan magtulos-tulos ti
kasalanan. Ni deyaman en magtulos-tulos ten kasalanan
ay awan naketa oni nakatenggi kánni Cristo.
7 Anak ku hidi, dyan kam paloku maski kándeya! Ni deya-
man en maggamet ti matuwid ay matuwid a tolay kona kánni
Cristo.

8 En magtulos-tulos ten kasalanan ay kaessa nen diyablo,
gapu sapul pa tenhud ay mágga gamitán dán siya ti kasalanan.
Kaya ummangay háddi en Anak nen Diyos ay tánni sidaán na
en gamet hidi nen diyablo.
9 En tinanggap nen Diyos a bilang anak na ay awan
magtulos-tulos ti pagkakasala, gapu ked dikona en biyag a
gubwat ten Diyos. Sakay gapu anak siya nen Diyos ay awan
siya maari a magtulos-tulos ti pagkakasala.
10 Iddi en pakatukuyan ni deya en anak hidi nen Diyos
sakay ni deya en anak hidi nen diyablo: ni deyaman en awan
maggamet ti matuwid sakay awan magmahal ten kapatkaka
na ay bakán a anak nen Diyos.

Magmahalan Kitam

11 Iddi en adal a nasanig moy dán ten sapul pa: magmaha-
lan kitam.
12 Dyan kitam umarig kánni Cain; siya ay sakup nen
diyablo. Binunu na en kapatkaka na. Bakin? Gapu madukás
en gamet na hidi, peru matuwid en gamet nen kapatkaka na.
13 Kaya kákkapatkaka ku hidi, dyan kam magtaka ni kaiya-
mutan kam ni munduwiday.
14 Tukoy tam a ummagton kitamon ten biyag a gubwat ten
kamatayan, gapu mahal tam en kákkapatkaka tam hidi. En
awan magmahal ay ked palla siya ten kamatayan.
15 Mágbabonu en maiyamut ten kapatkaka na sakay tukoy
moy a awan ten mágbabonu en biyag a awan ti katapusan.
16 Iddi pakatukuyan tamid ten tatarudan a págmahal: in-
yalay ni Cristo en biyag na para dikotam. Kaya dapat tam bi
a iyalay en biyag tam para ten kákkapatkaka tam.
17 Peru ni ketan nen essa a tehud a anggen ti biyag en ka-
patkaka na a mangailangan, sakay awan na iyád tinulungan,
ay makagi beman a mahal na en Diyos?
18 Anak ku hidi, dyan kitam magmahal ten pamamag-itan
la nen upos, nan ipeta tam en tatarudan a págmahal ten
pamamag-itan nen gamet.

Mapayapa a Kaisipan ten Atubengán nen Diyos

19 Iddi pakatukuyan tamid a ked kitam ten panig nen katu-
tuhanan, sakay matahimik en konsensiya tam ten atubengán
nen Diyos
20 ni sakali a ligaligán kitam nen konsensiya tam. Gapu en
Diyos ay mas mataas nan ten konsensiya tam sakay tukoy na
en atanan a bagay.
21 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, ni awan kitam ligaligán
nen konsensiya tam, ay mapayapa en isip tam a umadeni ten
Diyos.

22 Tanggapán tam en ányaman a agidán tam dikona gapu
sássunudán tam en utus na hidi sakay gággamitán tam en
makasaya dikona.
23 Iddi en utus na: sumampalataya kitam ten Anak na a
ti Jesu-Cristo, sakay magmahalan kitam kona ten inyutus ni
Cristo dikotam.
24 En sumunud ten utus hidi nen Diyos ay pumirmi ten
Diyos, sakay manatili bi dikona en Diyos. Sakay matukuyan
tam a manatili siya dikotam ten pamamag-itan nen Banal a
Ispiritu a impagkaluub na dikotam.

4

Makilala en Ispiritu a Gubwat ten Diyos

1 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, dyan moy paniwalaan a
pagdaka en balang magkagi a ked dikodi en Banal a Ispiritu.
Nan purbaan moy pa hidi tánni matukuyan moy ni talaga a
gubwat ten Diyos en ispiritu a ked dikodi. Gapu makpal dán
a liwat a propeta ti munduwiday.
2 Iddi en palatandaan a en Ispiritu ngani nen Diyos en ked
dikodi: ni kagiyán di a ti Jesu-Cristo ay nagin tolay.
3 Peru ni bakán a kona haud en kagiyán di tungkul kánni
Jesus ay awan gubwat ten Diyos en ispiritu a ked dikodi. Nan
en ispiritu nen anti-Cristo en ked dikodi. Nasanig moy dán a
pademát en anti-Cristo ked dán ngani ti munduwiday.
4 Anak ku hidi, sikam ay ked dán ten Diyos sakay napag-
tagumpayan moy dán en liwat hidi a propeta. Gapu en
Ispiritu a mágyan dikomoy ay mas makapangyariyan nan ten
ispiritu nen makamundu hidi.
5 Hidi ay makamundu, kaya gubwat labi ti munduwiday en
itáttoldu di. Sakay en mágsanig dikodi ay en makamundu labi
hidi.
6 Peru kao kitam nen Diyos, kaya en tumenggi ten Diyos
ay mágsanig dikotam; peru awan mágsanig dikotam en awan
kao nen Diyos. Iyád i pakatukuyan tamid ten Ispiritu nen
katutuhanan sakay ten ispiritu nen kakabuliyan.

En Diyos ay Págmahal

7 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, magmahalan kitam gapu
gubwat ten Diyos en págmahal. En magmahal ay anak nen
Diyos sakay tumenggi ten Diyos.
8 En awan magmahal ay awan tumenggi ten Diyos, gapu en
Diyos ay págmahal.
9 Impeta dán nen Diyos en págmahal na dikotam dikona
pinaangay na ti munduwiday en bugtung na a Anak tánni
magkahud kitam ti biyag ten pamamag-itan na.

10 Iddi en pág*mahal*: bakán a gapu minahal tam en Diyos,
nan sikitam en minahal na sakay pinaangay na en Anak na
tánni magin alay para ten kapatawadan nen kasalanan tam.
11 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, gapu sakonahud a kadakila
en pág*mahal* nen Diyos dikotam, ay dapat kitam bi a magma-
halan.
12 Maski nikan ay awan palla ti tolay a naketa ten Diyos,
peru ni magmahalan kitam ay ked dikotam en Diyos sakay
magin kompletu en pág*mahal* na dikotam.
13 Tukoy tam a nakapirmi kitam ten Diyos sakay kona bi
siya haud dikotam, gapu ingkaluub na dikotam en Ispiritu na.
14 Netan mi sakay patunayan mi ten agum a inutusan nen
Ama en Anak na tánni iligtas na i munduwiday.
15 En mángpahayag a ti Jesus en Anak nen Diyos ay ked ten
Diyos sakay en Diyos ay ked bi dikona.
16 Tukoy tam a mahal kitam nen Diyos sakay maniwala
kitam ti hustu ti iyád a katutuhanan.

En Diyos ay pág*mahal*. En tulos-tulos a magmahal ay
pumirmi ten Diyos, sakay en Diyos ay pumirmi bi dikona.
17 En pág*mahal* ay magin kompletu dikotam kaya awan tam
kantingan en Aldew nen Pághatul. Gapu kona kitam kánni
Cristo maski ked kitam palla ti munduwiday.
18 Awan ti kahalu a ánteng en pág*mahal*, sakay en tunay a
pág*mahal* ay ibutan na en atanan a ánteng. Kaya en manteng
ay awan palla dikona en kompletu a pág*mahal*, gapu en ánteng
ay kaguman nen parusa.
19 Sikitam ay magmahal gapu en Diyos en dipalongu a
nangmahal dikotam.
20 En mágkagi a, "Mahal ku en Diyos," peru maiyamut labi
siya ten kapatkaka na ay mabuli. Ni en kapatkaka na a ketan
na ay awan na labi mamahal, konya na a mamahal en Diyos
a awan na ketan?
21 Iddi en utus a inyatád ni Cristo dikotam: ni deya en
magmahal ten Diyos ay dapat bi a magmahal ten kákkapatkaka
na hidi.

5

Napagtagumpayan Tamon i Munduwiday

1 Ni maniwala kitam a ti Jesus en Cristo, sikitam ay anak
ngani nen Diyos. Sakay ni deyaman en magmahal ten ama
ay magmahal bi ten anak.
2 Iddi en palatandaan a mahal tam en anak hidi nen Diyos:
ni mahalán tam en Diyos sakay sunudán en utus na hidi.
3 Gapu en pág*mahal* ten Diyos ay en kássunud ten utus na
hidi. Sakay awan bi mahirap a sunudán en utus na hidi,

4 gapu napagtagumpayan dán nen atanan a anak nen Diyos
i munduwiday. Sakay magtagumpay kitam ten pamamag-
itan nen pánnampalataya tam.
5 Deya en makapagtagumpay ti munduwiday? En sumam-
palataya a ti Jesus en Anak nen Diyos.

En Magpatunay Tungkul kánni Jesu-Cristo

6 Ti Jesu-Cristo en ummangay háddi, bininyagan siya ti
dinom sakay bummuhus en digi na ten kákkatay na. Bakán a
ten pamamag-itan nen dinom la nan ten pamamag-itan nen
dinom ay ten digi. En Ispiritu en magpatunay tungkul ti iyád,
gapu en Ispiritu ay katutuhanan.
7-8 Tállu en magpatunay: en Ispiritu, en dinom sakay en
digi; hidi a tállu ay nagkaessa.
9 Ni maniwala kitam ten págpatunay nen tolay hidi, ay dapat
a mas paniwalaan tam en págpatunay nen Diyos, saiyád en
patunay nen Diyos tungkul ten Anak na.
10 Ni deyaman en sumampalataya ten Anak nen Diyos ay
maniwala ten págpatunay nen Diyos. Peru ni deyaman en
awan maniwala ten Diyos ay ginamet na a mabuli en Diyos.
Gapu awan siya maniwala ten págpatunay nen Diyos tungkul
ten Anak na.
11 Sakay iddi en págpatunay nen Diyos: inyatád nen Diyos
dikotam en biyag a awan ti katapusan sakay iyád a biyag ay
matanggap tam ten pamamag-itan nen Anak na.
12 Ni deyaman en páppágyanan nen Anak nen Diyos ay tehud
a biyag a awan ti katapusan, peru en awan páppágyanan nen
Anak nen Diyos ay awan makaennam ti biyag a awan ti
katapusan.

En Biyag a Awan ti Katapusan

13 Insulat ku iyád dikomoy tánni matukuyan moy a sikam a
sumampalataya ten Anak nen Diyos ay tehud a biyag a awan
ti katapusan.
14 Awan kitam magalangan a umadeni dikona gapu tukoy
tam a iyatád na en ányaman a agidán tam ni iyud ay ayun ten
kaluuban na.
15 Ta gapu tukoy tam a sanigán na kitam, ay tukoy tam bi a
iyatád na en balang agidán tam dikona.
16 Ni deyaman en maketa ten kapatkaka na ti
pánnampalataya a naggamet ti kasalanan a awan humayun
ti kákkatay, ay ipagdasal na iyud a kapatkaka ten Diyos a
makapangatád dikona ti bigu a biyag. Iyád ay para ten
kákkapatkaka hidi a en kasalanan di ay awan humayun ti
kákkatay. Tehud a kasalanan a humayun ti kákkatay, sakay
awan ku kagiyán a ipagdasal moy en deyaman a maggamet
ti kona haud.

17 En atanan a madukás a gamet ay kasalanan, peru tehud
a kasalanan a awan humayun ti kákkatay.
18 Tukoy tam a en anak hidi nen Diyos ay awan tulos-tulos
ti págkasala, gapu bantayan hidi nen Anak nen Diyos, sakay
awan hidi maari a arikadán nen diyablo.
19 Tukoy tam a anak kitam nen Diyos sakay tukoy tam bi a i
buuwiday a mundu ay ked ten kapangyariyan nen diyablo.
20 Tukoy tam a ummangay dán háddi en Anak nen Diyos
sakay inatáddan na kitam ti pággintendi tánni makilala tam en
tatarudan a Diyos. Sakay ked kitam ten tatarudan a Diyos, ten
Anak na a ti Jesu-Cristo. Siya en tatarudan a Diyos sakay en
biyag a awan ti katapusan.
21 Anak ku hidi umadeyu kam ten diyos-diyosan hidi.

En Kaduwwa a Sulat ni Juan

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a sulat ni Juan ay insulat nen "Tagapangasiwa" para ten, "napili a bábbi sakay ten anak na hidi" maari a gustu naid a kagiyán ay en simbaan sakay en miyembru hidi. En badit a mensahi ni iyád ay panawagan a magmahal. Babala bi iyád ten liwat hidi a tagapagtoldu.

Lasán nen Libru

Sapul 1-3
En katutuhanan sakay en págmahal 4-11
Katapusan 12-13

1 Iyád a sulat ay gubwat ten tagapangasiwa ten simbaan.

Para ten pinili a bábbi sakay ten anak na hidi a mahal ku a tarud. Bakán la a sikán nan pati en atanan a makatukoy ten katutuhanan en magmahal dikomoy.

2 Gapu en katutuhanan ay ked dikotam nadid sakay hanggan ten awan ti katapusan.

3 Ten pamamag-itan nen katutuhanan sakay ten págmahal ay iyatád nakuwan dikotam nen Diyos a Ama sakay ni Jesu-Cristo a anak na en biyaya, kagbi sakay en kapayapaan.

En Katutuhanan sakay en Págmahal

4 Tunay saya kuwidi a netan ku en agum ten anak mu hidi a nabiyag ayun ten katutuhanan, ayun ten utus nen Ama dikotam.

5 Nadid pinili a bábbi, ipákpágguron ku dikomu a magmahalan kitam a atanan. Bakán iyád a bigu a utus nan dati a utus a sapul pa ten sapul ay ked dán dikotam.

6 Saiddi en kahulugan nen págmahal a kinagi ku: mabiyag kitam a ayun ten kaluuban nen Diyos. Saiyád en utus a neatád dikomoy tenhud pa: mabiyag kam ayun ten págmahal.

7 Gapu nagkalat dán ti munduwiday en mágkadaya hidi! Awan di gustu a tanggapán a ti Jesu-Cristo ay nagin tolay. En kona hidi haud a tolay ay mágkadaya sakay kontra kánni Cristo.

8 Magingat kam tánni awan mawanan ti kabuluhan en pinagpagudan mi, nan tánni matanggap moy en piremyu.

9 En awan sumunud ten toldu ni Cristo, nan dagdagan na pa iyud, ay awan magpasakup ten Diyos. Ni deyaman en pumirmi ten toldu ni Cristo ay magpasakup ten Ama sakay ten Anak.

10 Dyan moy tanggapán ten bilay moy oni batiyán en deya-
man a umangay dikomoy a en itoldu na ay kontra kánni
Cristo,
11 gapu en mangbati dikona ay kaguman na ten madukás a
gamet.

Katapusan a Bilin

12 Makpalák pa nakuwan a kagiyán dikomoy peru awan ku
dán kinagi ti sulatidi. Ta gapu umasaák a makaangayák haán
sakay makauron takam ti atubengan tánni magin masaya
kitam a tarud.
13 Mákkumusta dikomu en anak hidi nen mahal mu
kákkapatkaka a bábbi.

En Katállu a Sulat ni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Katállu a sulat ni Juan ay insulat nen essa a, "Tagapangasiwa" para ten essa a pinunu nen simbaan. Pinuri na ti Gayo gapu ten káttulung na ten agum hidi a Cristiano. Sakay pinayuwan siya a magingat ten tolay a en ngaran na ay ti Diotrefes.

Lasán nen Libru

Sapul 1-4
Pinuri ti Gayo 5-8
Tinuligsa ti Diotrefes 9-10
Pinuri ti Demetrio 11-12
Katapusan 13-15

1 Iyád a sulat ay gubwat ten tagapangasiwa nen simbaan.
Para kánni Gayo a mahal ku a amigu.
2 Mahal ku a Gayo, idasal ku a ked ka nakuwan ten maganda a kalagayan, sakay maganda a pámmamággi a kona ten biyag mu a ispirituwal a tukoy ku a ked ten maganda mu a kalagayan.
3 Tunay en kasayaan ku dikona dummemát en sangan a kákkapatkaka sakay imbareta di a siko ay matapat sakay talaga a nabiyag ayun ten katutuhanan.
4 Awan dán ti manglampas ten kasayaan ku ni mabareta ku a en anak ku hidi ay mabiyag ayun ten katutuhanan.

Pinuri ti Gayo

5 Mahal ku a amigu a Gayo, en págserbi mu ten kákkapatkaka tam hidi maski ni awan mu hidi kilala ay iyud en mangpatunay a matapat ka.
6 Tehud a magbareta ten simbaan háddi tungkul ten págmahal mu. Nakuwan ay tulungan mu hidi ten pangangailangan di ten páglakbay di, ten paraan a dapat a gamitán ten tagapagserbi hidi nen Diyos.
7 Gapu maglakbay hidi alang-alang kánni Cristo sakay awan hidi tummanggap maski ni ányaman a tulung ten awan hidi mánnampalataya ten Diyos.
8 Dapat tam hidi a tulungan tánni makatulung kitam dikodi ten pángkalat di ten katutuhanan.

Ti Diotrefes sakay ti Demetrio

9 Nagsulaták ten simbaan peru awan tinenggi ni Diotrefes en kapangyariyan ku; en gustu na ay siya en tenggiyán moy a pinunu.

10 Kaya káangay ku haán ay iluwas ku en atanan a ginánggamet na: en kakabuliyan hidi a kinákkagi na a kontra dikomi. Sakay awan padi siya nasiyaan ti iyud, nan awan na pa tanggapán en kákkapatkaka tam hidi a dumemát, sakay bawalan na pa sakay ibutan ten simbaan en masor hidi a mangtanggap dikodi.

11 Mahal ku a amigu, dyan mu arigán i halimbawaid a iyád a madukás. En arigán mu ay en maganda, gapu en maggamet ti maganda ay anak nen Diyos; en maggamet ti madukás ay awan palla makatenggi ten Diyos.

12 Maganda en kinagi nen kakpalan tungkul kánni Demetrio, sakay ketan iyád ten maganda na a ugali. Iyán bi i kákkagiyán miyid sakay tukoy mu a tatarudan iyád.

Katapusan

13 Makpalák pa nakuwan a kagiyán dikomu, peru awan ku dán isulat.

14 Umasaák a awan dán magmalay ay magketa kita sakay magkauron.

15 Magkahud ka nakuwan ti kapayapaan.

Kinumusta ka nen amigu tam hidi háddi. Ikumustaák mu bi ten atanan a amigu tam hidi haán.

EN SULAT NI JUDAS

En Paliwanag Tungkul ten Libru

En sulat ni Judas ay babala ten liwat hidi a tagapagtoldu a magkagi a mánnampalataya bi hidi. Ti sulatid a iyád a aperet a kumán a kaparehu nen 2 Pedro, ay pinayuwan nen nagsulat en mangbasa hidi, "Magpakatatag kam ten banal moy a pánnampalataya."

Lasán nen Libru

Sapul 1-2
Pagkatolay, toldu, sakay kapahamakan nen liwat hidi a tagapagtoldu 3-16
Payu tánni magpakatatag ten pánnampalataya 17-23
En dasal a papuri 24-2d

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Judas a tagapagserbi ni Jesu-Cristo, a kapatkaka ni Santiago.

Para ten dinulaw hidi nen Diyos, a mabiyag ten págmahal nen Diyos Ama sakay ten págbantay ni Jesu-Cristo.

2 Pagkaluuban kam nakuwan nen Diyos ti tulos-tulos a habag, kapayapaan, sakay págmahal.

En Liwat hidi a Mágtoldu

3 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, en gustu ku nakuwan a isulat dikomoy ay en tungkul ten kaligtasan a naranasan tamon ten biyag tam. Peru nadid ay naisipan ku a isulat en mangpabegsák dikomoy tánni ipaglaban en pánnampalataya a mensan a impagkaluub nen Diyos dikotam a tolay na hidi.

4 Gapu tehud a sangan a tolay a awan maka-diyos a nákpisan dikotam a awan tam la namalayan. Pilitán di a ilisi en kahulugan nen toldu a tungkul ten kabaitan nen Diyos, tánni matakláb̃ban en pággamet di ti kalaswaan. Inadággan di ti Jesu-Cristo a mággeessa a Pinunu sakay Panginoon tam. Tenhud pa a panahun ay nakasulat dán ten Kasulatan en nelaan a parusa para dikodi.

5 Maski tukoy moy dán ay gustu ku la a ipaisip dikomoy dikona inligtas nen Panginoon en Israelita hidi ti Egipto, káttapos ay pinuksa na en awan hidi sumampalataya dikona.

6 Tukoy moy en tungkul ten anghel hidi a awan di ginamet en tungkulin di sakay linakadan di en puwestu di. Kaya ingkadena hidi nen Diyos ti kadena a awan mababágsot, sakay impiresu na hidi ten madsalad a ábbut a tunay ti diklám a hanggan ten káddemát nen aldew nen pághatul.

7 Isipán moy bi en nangyari ten taga-Sodoma, Gomora
sakay en kadatig di hidi a banuwan. Inarig di en nagkasala
hidi a anghel ten pággamet di ti kalaswaan sakay kahalayan
ten awan nerarapat. Kaya pinarusaan hidi ten awan ti
katapusan a apoy bilang babala ten atanan a tolay.

8 Kona labi hud ti tolayid a hidi iyád, gapu ten pangitain
di hidi ay mággagamitán hidi ti kahalayan ten sadili di a
bággi. Sakay gapu ten pangitain di hidi ay awan di gustu a
magpasakup ten kapangyariyan nen Diyos sakay lállaitán di
en anghel hidi.

9 Maski ti Miguel a pinunu nen anghel hidi, ay awan na
iyád ginamet. Dikona nákpagtalu siya ten diyablo tungkul ten
bangkay ni Moises ay awan siya nangahas a manglait, nan en
kinagi na ay, "Parusaan ka nen Panginoon!"

10 Peru hidi iyud a tolay a mágtoldu ti baka-bakán ay lállaitán
di en bagay hidi a awan di tukoy. En isip di ay kona ten
isip nen hayup a sunudán di laid ay en mabati di a siya en
mángpahamak dikodi.

11 Kakakagbi la hidi ta makaánteng en keangayan di gapu
inarig di en halimbawa ni Cain. Gapu la ten sor di ten
pilak ay impahamak di en sadi-sadili di a kona kánni Balaam.
Nagribeldi bi hidi a kona kánni Core kaya puksaán bi hidi nen
Diyos.

12 Makatagama sakay makasida ti puri maski ni
makatubeng moy la hidi a kuman ni magipun-ipun kam
a mánnampalataya hidi. Gapu pospusán di laid ay en sadili
di. Kumán hidi a en diklám a iyáppar la nen parás, awan
ti serbi ta awan magin uden, sakay kona hidi ten kayu a
binagut a hanggan ten gamot na, talaga a patay dán gapu
awan magbunga maski ni kapanahunan na.

13 Kumán hidi a en tagmák ten diget a en ruru na ay en
gamet di hidi a makasaniki. Kumán hidi a en tawtaw a biton
a nakalaan ten kadiklámman a awan ti katapusan.

14 Tungkul dikodi en impahayag ni Enoc a kaguman ten
kapittu dán a lahi ni Adan. Kinagi na a, "Ilingán moy,
dumemát dán en Panginoon a kaguman en libu-libu na hidi a
banal a anghel

15 tánni hatulan hidi a atanan. Parusaan na en atanan nen
awan tumenggi ten Diyos gapu ten kadukássan di sakay awan
pággalang ten Diyos!"

16 I tolayid a hidi iyád ay awan kontentu, masesti, alipin nen
mágkahalay a kagustuwan, mágkahambug, sakay bihasa hidi a
mangloku tánni maalap di en gustu di.

En Babala hidi sakay Payu

17 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, alalahanán moy en kinagi
nen apostol hidi nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
18 Kinagi di dán dikomoy tenhud a, “Ten dimudyan a aldew
ay tehud a dumemát a katolayan a pagtawaan di kam, alipin
hidi nen mágkahalay a kagustuwan nen bággi di.”
19 Hidi iyád en tolay hidi a mággagamitán ti bagay a tánni
magkawatak-watak en mánnampalataya hidi, sunudán diyid
ay en sadili di a kagustuwan sakay awan dikodi en Ispiritu.
20 Kaya magpakatibay kam kákkapatkaka ku hidi, ten tunay
ti kabanalan a pánnampalataya moy, sakay magdasal kam ten
tulung nen Banal a Ispiritu.
21 Pumirmi kam ten págmahal nen Diyos alay tam a maguray
kánni Jesu-Cristo a Panginoon tam. Siya en mángkaluub diko-
tam ti biyag a awan ti katapusan gapu ten kagbi na dikotam.
22 Kagbiyan moy a tulungan en magalangan hidi ten
pánnampalataya di.
23 Agawán moy en agum a tolay ten apoy ti impiyerno.
Sakay kagbiyan moy en agum peru tehud a kaguman a ingat,
kaiyamutan moy maski en badu di hidi a nadingáttan gapu ti
kahalayan.

En Dasal nen Papuri sakay Pasalamat

24 Puriyán tam en Diyos, siya en mangtáttawid dikomoy
tánni awan kam magkasala, sakay siya en makapáng-angay
dikomoy ten atubengán na a awan ti kapintasan sakay tehud
a dikál a kasayaan.
25 Siya la en Diyos sakay Tagapagligtas tam ten pamamag-
itan ni Jesu-Cristo a Panginoon. Kao na en kapuriyan,
karangalan, kadakilaan sakay kapangyariyan, sapul pa ten-
hud, nadid, sakay awan ti katapusan! Amen.

EN PAHAYAG
Kánni Juan

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Pahayag kánni Juan ay nesulat dikona kasalukuyan a usigán en Cristiano hidi gapu ten pánnampalataya di kánni Jesu-Cristo bilang Panginoon. En pinakalayunin nen nángsulat ay pabegsákkán en isip sakay biyagán en pag-asa nen sinulatan na hidi. sakay pinayuwan na hidi a manatili a tapat ten panahun nen pághirap sakay pággusig.

En dikál a bahagi ni libruwid a iyád ay pahayag sakay pangitain a insaysay ten pamamag-itan nen simbulu a maintendiyan nen Cristiano hidi ti panahunid a iyud, peru manatili a nakatagu ten agum. Kona labi ten paksa nen essa a kansiyon, en paksa ni libruwid a iyád ay paruway-ruway ten iba-iba a paraan ten pamamag-itan nen iba-iba a pangitain. Maski ni makpal sakay iba-iba en kahulugan a neatád ten nakasulat hidi háddi, en pinakapaksa ni libruwidi ay malinaw. Ten pamamag-itan ni Cristo a Panginoon ay daigán nen Diyos en kadima na hidi, kabilang dán háddi ti Satanas. Piremyuwan nen Diyos en anak na hidi a tapat ti bigu a langet sakay bigu a luta ni maghari dán siya.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-8
En dipalongu a pangitain sakay en sulat hidi ten pittu a simbaan 1:9-3:22
En kasulatan a nakalukot a tehud a pittu a tatak 4:1-8:1
En pittu a trumpeta 8:2-11:19
En dragon sakay ten duwwa a halimaw 12:1-13:18
En iba-iba a pangitain 14:1-15:8
En pittu a malukung nen iyamut nen Diyos 16:1-21
En kákkawasak nen Babilonia, sakay en kákkatalu nen halimaw, en mabuli a propeta, sakay en Diyablo 17:1-20:10
En katapusan a pághatul 20:11-15
En bigu a langet, en bigu a luta sakay en bigu a Jerusalem 21:1-22:5
Katapusan a bilin 22:6-21

En Pahayag ni Jesu-Cristo a Insulat ni Juan

1 Iddi a libru ay sássulatan nen pangyayari hidi a impahayag ni Jesu-Cristo. Inyatád nen Diyos i pahayagid a iddi tánni ipeta na ten tagapagserbi na hidi ni ánya en adeni dán a dapat a mangyari. Impakapospos ni Cristo i bagayid a hidi iyád ten

tagapagserbi na a ti Juan ten pamamag-itan nen páng-utus na ten anghel na.

2 Ingkagi ni Juan en atanan a netan na tungkul ten mensahi nen Diyos a impahayag bi ni Jesu-Cristo.

3 Pinagpala en mangbasa ti libruwid a iyád, sakay en mangsanig hidi ten propesiya a ked háddi, sakay en mangtupad ten atanan a nesulat háddi! Gapu atananid a iyád ay adeni dán a mangyari.

Págbati ten Pittu a Simbaan

4 Gubwat iyád kánni Juan, para ten pittu a simbaan ten prubinsiya a Asia.

Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos. Siya en Diyos ten kasalukuyan, Diyos ten nakalipas, sakay Diyos a dumemát. Sakay iyád ay gubwat bi ten pittu a ispiritu a ked ten atubengán nen trono na,

5 sakay gubwat kánni Jesu-Cristo, en tapat a tistigu, en panganay a dipalongu a biniyag ten patay hidi, sakay Hari nen atanan a hari ti lutaiday.

Mahal na kitam, sakay pinalaya na kitam ten kasalanan tam hidi ten pamamag-itan nen kákkebuhus nen digi na.

6 Ginamet na kitam a essa a lahi nen padi hidi a magserbi ten Diyos na sakay Ama. Kao ni Jesu-Cristo en kapuriyan sakay en kapangyariyan a awan ti katapusan! Amen.

7 Tandaan moy! Dumemát siya a ked ten panganurin sakay ketan siya nen atanan, maski en nangpika hidi ten wares na. Magsangetan atanan tolay ti lutaiday gapu dikona. Sadya a magkakona hud! Amen.

8 Kinagi nen Panginoon a Diyos a makapangyariyan ten atanan, "Sikán en Alpha ay ten Omega,* Diyos ten kasalukuyan, Diyos ten nakalipas, sakay Diyos a dumemát."

Pangitain Tungkul kánni Cristo

9 Sikán ay ti Juan a kapatkaka moy, kaguman moy ti pághirap sakay págtiis a maranasan nen kabilang hidi ten kahariyan na. Imbuták di ten puduk a Patmos gapu impangaral ku en upos nen Diyos sakay en katutuhanan a impahayag ni Jesus.

10 Dikona aldew nen Panginoon, mentras a ked dikoku en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu ay nasanig ku ten áadággan ku en mabegsák a boses a kumán a tánnug ni trumpeta.

11 Kinagi na, "Isulat mu en ketan mu, sakay ipatawid mu ten pittu a simbaan: ti Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, sakay Laodicea."

---

* **1:8** 1:8 Alpha ay ten Omega: en Sapul ay ten Katapusan.

12 Linumingaták tánni ketan ku ni deya en magupos, ay
netan ku en pittu a págdáttonan ti simbuwan a gintu.
13 Sakay mágtaknág ten ditángnga nen págdáttonan ti sim-
buwan en kumán a Anak nen Tolay, nakabadu siya ti
malayon a hanggan ten bulong na. Sakay tehud a baregkás
a gintu en rakaw na.
14 En ulu na sakay en buuk na ay kumán a mapudew a
dutdut ni tupa sakay niyebe, sakay en mata na ay maggerab
a kona ten apoy.
15 En básset na ay magsiláng-siláng a kumán a pinakintab a
tangsu. Sakay en boses na ay kumán a sarubusub ni tapaw.
16 Tatawid na ten kawanan na a lima en pittu a biton, sakay
magluwas ten ngusu na en ispada a tehud a talas a magdili-
dilipot. En rupa na ay makasili a kona ten aldew.
17 Pákketa ku dikona ay kumánnák a patay a nalugmuk ten
básset na. Peru intupu na dikoku en kawanan na a lima
sakay kinagi na, "Dyan ka manteng! Sikán en Sapul sakay en
katapusan,
18 sakay sikán en biyag. Natayák peru ilingán mu, biyagák
nadid, sakay en biyag ku nadid ay awan dán ti katapusan.
Táttawid ku nadid en kapangyariyan nen kamatayan sakay en
lugar nen patay hidi.
19 Kaya isulat mu en netan mu, en pangyayari nadid sakay
en mangyari pa.
20 En gustu a kagiyán nen pittu a biton a tatawid ku, sakay
en pittu a págdáttonan ti simbuwan a gintu ay iddi: en pittu a
págdáttonan ti simbuwan a gintu ay en pittu a simbaan, sakay
en pittu a biton ay en anghel hidi ten pittu a simbaan."

2

En Mensahi ten Simbaan ti Efeso

1 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Efeso:
"Iddi en pekagi nen tehud a tatawid ten pittu a biton ten
kawanan na a lima, sakay en maglakad ten ditángnga nen
pittu a págdáttonan ti simbuwan a gintu.
2 Tukoy ku en gamet mu, en pagud mu sakay en tiyaga
mu. Tukoy ku a awan mu páppabayan en mágkadukás a tolay,
sakay pinurbaan mu en magkukunwari hidi a apostol, kaya
napatunayan mu a magbulibuli hidi.
3 Tukoy ku bi a matiyaga ka, nagtiis ka ti makpal a hirap
alang-alang dikoku, sakay awan ka nanghina.
4 Peru iddi bi i sala kuwid dikomu: en págmahal mu dikoku
dikona purumeru ka a sumampalataya ay linumamig dán.
5 Alalahanán mu en dati mu a kalagayan bagu ka a
natápduk; pagsisiyan mu sakay adággan en gamet mu a

mágkadukás, sakay gamitán mu a ruway en gággamitán mu ten purumeru. Ni awan ka magsisi, ay angayák haán sakay ibutan ku ten páppágyanan na en simbuwan mu.

6 Peru iddi bi i panggustuwan kuwid dikomu: sasala mu bi a kona dikoku en gamet nen Nicolaita hidi.

7 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten simbaan hidi!

"En magtagumpay ay átdenan ku ti karapatan a kuman ten bunga nen kayu a makapangatád ti biyag a ked ten paraiso nen Diyos.

En Mensahi ten Simbaan ti Esmirna

8 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Esmirna:

"Iddi en pekagi dikomu nen sapul ay ten katapusan, en natay sakay nabiyag a ruway.

9 Tukoy ku en kahirapan a kasalukuyan mu nadid a danasán. Tukoy ku a mahirap ka peru i tarudid ay mayaman ka. Tukoy ku bi en págsasesti dikomu nen magkukunwari hidi a Judio, peru i tarudid ay kampun hidi ni Satanas.

10 Dyan ka manteng ten pággusig a adeni mu dán a danasán. Tandaan mu: pepiresu nen diyablo en sangan dikomoy bilang pagsubuk; magtiis kam ten alay nen sapulu a aldew. Manatili ka a tapat hanggan ten kamatayan, sakay piremyuwan taka ti kurona ni biyag.

11 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten simbaan hidi!

En magtagumpay ay awan dán makaennam ti kaduwwa a kamatayan."

En Mensahi ten Simbaan ti Pergamo

12 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Pergamo:

"Iddi en pekagi nen tehud a tawid ten matalas a ispada, a tehud a talas a magdili-dilipot.

13 Tukoy ku ni hádya ka a mágyan, ten lugar a paghariyan ni Satanas, peru nanatili ka a tapat dikoku. Awan mu inadággan en pánnampalataya mu dikoku maski dikona binunu ti Antipas a matapat ku a tagapagserbi, ti lugar moyen a páppágyanan ni Satanas.

14 Peru tehudák a sangan a bagay a salaán dikomu: tehud a sangan haán dikomoy a mangunonud ten toldu ni Balaam a nangtoldu kánni Balac tánni igiyya na en Israelita hidi a magkasala. Inakit na hidi a kuman ten pagkain hidi a nealay ten diyos-diyosan hidi, sakay mangalunya.

15 Tehud bi a sangan dikomoy a mangunonud ten toldu nen Nicolaita hidi.

16 Kaya pagsisiyan moy sakay adággan en kasalanan moy hidi! Ta ni awan ay angayák haán a pagdaka sakay geraán ku

i tolayid a hidi iyud ten pamamag-itan nen ispada a lumuwas ten ngusu ku.

17 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten simbaan hidi!

En magtagumpay ay átdenan ku ten nesaddi a manna. Átdenan ku bi siya ti mapudew a batu a tehud a nakasulat a bigu a ngaran a awan ti makatukoy a iba nan en makatanggap la.

En Mensahi ten Simbaan ti Tiatira

18 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Tiatira:

"Iddi en pekagi nen Anak nen Diyos a tehud a mata a maggerab a kumán a apoy sakay en básset na ay magsiláng-siláng a kumán a pinakintab a tangsu.

19 Tukoy ku en gamet mu, en págmahal mu sakay katapatan, en págserbi mu sakay tiyaga. Tukoy ku a lalu a maganda en gamet mu nadid nan ten purumeru.

20 Peru iddi bi i pangsalaan kuwid dikomu: páppabayan mu ti Jezebel, en bábbi a magkukunwari a propeta. Táttolduwan na sakay dayaán en tagapagserbi ku hidi, tánni mangalunya, sakay kuman ten nealay ten diyos-diyosan hidi.

21 Inátdenan ku siya ti pagkakataun tánni pagsisiyan na sakay adággan en pángngalunya na, peru sala na.

22 Kaya magkasakit siya ti malubha a kaguman en nákpaggamet hidi ti pángngalunya dikona. Magdanas hidi ti matindi a kahirapan ni awan di pagsisiyan sakay adággan en madukás a ginamet di a kaguman i bábbiyid a iyán.

23 Bunuwán ku bi en atanan nen tagasunud na hidi tánni matukuyan nen atanan a simbaan a sikán en makatukoy ten pusu ay ti isip nen tolay hidi. Piremyuwan ku en balang essa dikomoy ayun ten ginamet moy.

24 Peru en agum a taga Tiatira a awan nágsanig ten madukás a toldu ni Jezebel, sakay awan kinumabetu ten dáddulawán a 'madsalad a lihim ni Satanas,' ay awanák dán ti idagdag a utus para dikomoy.

25 Basta pumirmi kam a matapat dikoku hanggan ten kássoli ku.

26 Para ten magtagumpay sakay mangtupad ten kaluuban ku a hanggan ten katapusan, ay iyatád ku dikona en kapang-yariyan a kona ten tinanggap ku ten Ama ku a mamahala ten bansa hidi.

27 Mamahala siya ten pamamag-itan nen sarukud a bakal, sakay mugmugán na en bansa hidi a kona ten págmugmug ti binga.

28 Iyatád ku iyád dikona a kona ten páng-atád nen Ama ku dikoku. Iyatád ku bi dikona en talang-umaga.

29 “Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán
nen Ispiritu ten simbaan hidi!

3

En Mensahi Ten Simbaan ti Sardis

1 “Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Sardis:
“Iddi en kinagi nen tehud a pittu a Ispiritu nen Diyos sakay
pittu a biton. Tukoy ku en gamet mu; ten pangileng ay biyag
ka, peru tarudid ay patay ka.
2 Kaya lumukag ka! Sakay pabegsákkán mu en nawarak
palla hidi a katangian ten biyag mu tánni awan tulos a
matay. Netan ku en gamet mu a awan palla karapatdapat ten
pangileng nen Diyos ku.
3 Kaya alalahanán mu en bagay hidi a tinanggap mu sakay
nasanig. Gamitán mu hidi iyud, pagsisiyan mu sakay adággan
en atanan a mágkadukás a ginamet mu. Ni awan ka lumukag,
ay angayák haán a kona ten káddemát nen mágtakaw, sakay
awan mu matukuyan en odas nen káddemát ku.
4 Konapamanhud, ay tehud a sangan dikomoy haán ti
Sardis a iningatan di en badu di a malinis, kaya makasabay
ku hidi a maglakad a nakabadu ti mapudew gapu karapatda-
pat hidi.
5 En magtagumpay ay mabaduwan ti mapudew, sakay
awan ku ibutan en ngaran na ten libru nen biyag. Tenggiyán
ku siya ten atubengán nen Ama ku sakay nen anghel na hidi.
6 “Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán
nen Ispiritu ten simbaan hidi!

En Mensahi ten Simbaan ti Filadelfia

7 “Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Filadelfia:
“Iddi en kinagi nen banal sakay mapagkatiwalaan, siya
en mangtáttawid ten susi ni David. Awan ti makapángsiradu
ten binukasan na, sakay awan ti makapangbukas ten sini-
raduwan na.
8 Tukoy ku en gamet mu hidi. Tukoy ku a mahina ka peru
sinunud mu en upos ku, sakay nagin matapat ka dikoku.
Kaya binukasan ku en essa a pintuwan ten atubengán mu a
awan ti makapángsiradu.
9 Tandaan mu! Angay ku paluhudán ten atubengán mu en
grupu hidi ni Satanas a mágkabuli a magkukunwari a Judio.
Haud di a matukuyan a mahal taka.
10 Gapu nagtiyaga ka a kona ten utus ku dikomu, ay in-
gatan taka bi káddemát nen pagsubuk ten atanan a tolay ti
munduwiday.
11 Adeniyák dán a soli. Ingatan mu en atanan a bilin ku
dikomu, tánni awan ti makapangagew ten piremyu mu.

12 En magtagumpay ay gamitán ku a essa a adigi ten Templo
nen Diyos ku. Mágyan dán siya haud a awan ti katapusan,
iukit ku dikona en ngaran nen Diyos ku, sakay en ngaran nen
banuwan na. Siya iyád en bigu a Jerusalem a dumibábbi a
gubwat dilanget ten Diyos ku. Iukit ku bi dikona en bigu ku a
ngaran.
13 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán
nen Ispiritu ten simbaan hidi!"

En Mensahi ten Simbaan ti Laodicea
14 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti Laodicea:
"Iddi en kinagi nen tehud a ngaran a Amen, en matapat
sakay tatarudan a tistigu, sakay siya en naggubwatan nen
atanan a linalang nen Diyos.
15 Tukoy ku en gamet mu. Tukoy ku a awan ka malamig
sakay awan ka bi mainit. Mas maganda pa ni malamig ka
dálla a lalabba oni mainit!
16 Nadid, gapu maligamgam ka, awan ka mainit oni
malamig ay iloktab taka!
17 Kákkagiyán mu a, 'Mayaman kami sakay sagana ten
atanan a bagay sakay awan dán ti kailangan pa,' peru en
awan mu tukoy ay kakakagbi ka, kahabaghabag, pubri, burák
sakay eklas.
18 Kaya ipayu ku dikomu a mamali ka dikoku ti puru a gintu
tánni talaga a magin mayaman ka. Mamali ka bi dikoku ti
mapudew a badu tánni mawan en tagama mu ta eklas ka,
sakay gamot ti mata tánni maketa ka.
19 Punaán ku sakay parusaan en atanan a minahal ku.
Kaya magsumikap ka sakay pagsisiyan mu sakay adággan en
kasalanan mu hidi.
20 Kedák ten pintuwan a magtoktok. Ni deyaman en
mangsanig dikoku sakay bukasan na en pintuwan na ay
sumáddáppák, sakay mággatubeng kami a kuman.
21 En magtagumpay ay mággetnud a kasadát ku ten trono ku.
Kona dikoku a nagtagumpay, ay kasadát ku nadid en Ama ku
a mággetnud ten trono na.
22 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán
nen Ispiritu ten simbaan hidi!"

4

En Págsamba Dilanget
1 Káttapos ku a ketan i atananid a iyud, ay naketaák ti bukas
a pintuwan dilanget.
Sakay nasanig ku a ruway en boses a kumán a tánnug
ni trumpeta a kinagi na, "Sumangkay ka háddi ta ipeta ku
dikomu en mangyari pa hidi káttapos ni iyád."

2 Pagdakaák a naputat ti Ispiritu, sakay netan ku en trono
dilanget sakay en mággetnud ten trono.
3 En rupa na ay magsiláng-siláng a kona ten mahalaga a batu
a jasper sakay kornalina. Nelebut ten trono en balangaw a
kumán a esmeralda.
4 Nelebut bi haud en duwapulu ay ti áppat a trono,
sakay balang essa ay tehud a mággetnud a tagapangasiwa,
mágkapudew en badu di sakay tehud hidi a manga kurona a
gintu.
5 Tehud a maggubwat ten trono a kilat, sakay mama-
gunonud a galungogung ni káddur. Sakay tehud bi a pittu
a maggitáng a simbuwan ten atubengán nen trono, iyud en
pittu a ispiritu nen Diyos.
6 Ten atubengán nen trono ay tehud a kumán a diget a
bubug, tunay ti letmang a kona ten kristal.
Nelebut ten áppat a panig nen trono en áppat a linalang a
biyag a putat ti mata ten atubengán ay ten adág di.
7 En purumeru a linalang a biyag ay kumán a leon. En
kaduwwa ay kumán a baka, sakay en katállu ay kumán a tolay.
En kaáppat ay kumán a magegbár a agila.
8 Balang essa dikodi ay tehud a tággi-ánnám a pakpak;
putat hidi ti mata ten atubengán ay ten adág di. Awan hidi
umimang a mágkakansiyonán aldew ay ti gibi ti kona háddi:
"Banal, banal, banal, en Panginoon a Diyos a makapang-
yariyan ten atanan.
En Diyos ten nakalipas, en Diyos ten kasalukuyan, sakay
en Diyos a dumemát."
9 Kada mágkansiyon en áppat a linalang a biyag ti papuri,
parangal, sakay pasalamat ten mággetnud ten trono a tehud
a biyag a awan ti katapusan,
10 ay en duwapulu ay ti áppat a tagapangasiwa ay lumuhud
ten atubengán nen trono. Sambaán di en mággetnud haud, en
tehud a biyag a awan ti katapusan. Iyalay di en kurona di ten
atubengán nen trono, sakay kákkagiyán di a,
11 "Panginoon mi sakay Diyos mi!
Karapat-dapat ka a tumanggap ti papuri, karangalan,
sakay kapangyariyan;
gapu siko en nanglalang ten atanan a bagay.
Sakay ginustu mu a manatili hidi, kaya linalang mu hidi."

5

En Kasulatan sakay en Kordero

1 Netan ku en essa a kasulatan a tatawid nen mággetnud ten
trono ten kawanan na a lima. Tehud a sulat a magdili-dilipot,
sakay nasiraduwan ti pittu a silyu.

2 Sakay naketaák bi ti makapangyariyan a anghel a intanung na ti mabegsák, “Deya en karapatdapat a mangsida ten silyu sakay mangbukas ten kasulatan?”
3 Peru awan ti ketan maski ni essa dilanget man, ti lutaiday, oni maski ti disalad ni lutaiday, a maari a mangbukas sakay mangileng ten lasán nen kasulatan.
4 Minagsangeták ti hustu gapu awan ti netan a karapatdapat a mangbukas sakay mangileng ten lasán na.
5 Peru kinagi dikoku nen essa ten tagapangasiwa hidi, “Dyan ka dán magsanget! Ilingán mu, en Leon a gubwat ten lahi ni Juda, en anak ni David, en nagtagumpay. Siya en tehud a karapatan a mangsida ten pittu a silyu sakay mangbukas ten kasulatan a nalukot.”
6 Káttapos ay tehudák a netan a essa a Kordero a mágtaknág ten pag-itan nen tagapangasiwa hidi sakay nen trono a napalebutan nen áppat a linalang a biyag. Tehud a palatandaan a binunu dán siya. Tehud siya a pittu a saduk, sakay pittu a mata, siya iyád en pittu a ispiritu nen Diyos a pinaangay na ti buuwiday a mundu.
7 Ummadeni en Kordero sakay ginewat na en kasulatan ten kawanan a lima nen mágget nud ten trono.
8 Ten pákkaalap na ten kasulatan, ay linumuhud ten atubengán nen Kordero en áppat a linalang a biyag, sakay en duwapulu ay ti áppat a tagapangasiwa. Tehud a manga tawid a alpa en balang essa sakay gintu a malukung a putat ti insenso, a siya iyád en dasal nen tolay hidi nen Diyos.
9 Sakay nágkansiyon hidi ti bigu a kansiyon a kona háddi:

“Siko en karapatdapat a mangalap ten kasulatan
sakay mangsida ten silyu na hidi.
Gapu binunu di ka, sakay ten pamamag-itan nen digi mu ay
tinubus mu para ten Diyos en atanan a tolay,
ten bawat lahi, upos, banuwan, sakay bansa.
10 Ginamet mu hidi a essa a lahi ni hari sakay kapadiyan
a magserbi ten Diyos;
sakay maghari hidi ti lutaiday.”

11 Káileng ku a ruway ay nasanig ku en boses nen linibu-libu sakay minilyon-milyon a anghel. Pinalebutan di en trono, sakay en áppat a linalang a biyag, sakay en tagapangasiwa hidi.
12 Ikákkansiyon di ti mabegsák a:

“En Kordero a binunu ay karapatdapat
a tumanggap ti kapangyariyan, kayamanan, karunungan, begsák,
karangalan, papuri sakay pággalang!”

13 Sakay nasanig ku a mamagkansiyonan en atanan a
linalang dilanget, ti lutaiday, disalad ni lutaiday, ten diget
sakay ten atanan a ked haud:
"Iyatád ten mággetnud ten trono sakay ten Kordero,
en kapuriyan sakay karangalan, kaluwalhatian sakay
kapangyariyan
a awan ti katapusan!"
14 Sakay tummábbig en áppat a linalang a biyag, "Amen!"
Sakay linumuhud en atanan nen tagapangasiwa hidi sakay
sinumamba.

6

En Silyu hidi

1 Mineta ku a sinida nen Kordero en essa ten pittu a silyu.
Sakay sássanigán ku a nagupos en essa ten áppat a linalang
a biyag, en boses na ay kumán a káddur a kinagi na, "Karon
hád!"
2 Káileng ku ay netan ku en kabayu a mapudew, en
mágkabayu ay tehud a tatawid a pana. Naátdenan siya ti
kurona, sakay lummakad dán a angay magtulos-tulos a
magsakup.
3 Sinida nen Kordero en kaduwwa a silyu, sakay nasanig ku
a kinagi nen kaduwwa a linalang a biyag a, "Karon hád!"
4 Naketaák dámman ti kabayu a madidig. En mágkabayu ay
naátdenan ti kapangyariyan a magpasapul ti gera ti lutaiday
tánni mamagbunuwan i tolay. Naátdenan siya ti atakdug a
ispada.
5 Sinida nen Kordero en katállu a silyu, sakay nasanig ku a
kinagi nen katállu a linalang a biyag a, "Karon hád!" Naketaák
ti kabayu a mangitet. Tehud a tatawid a timbangan en
mágkabayu.
6 Tehudák a nasanig a boses a kumán a gubwat ten
páppágyanan nen áppat a linalang a biyag. Kinagi na, "Essa la
a takal a sebada i mabaliyid nen saldew a hornal, sakay tállu
la a takal a arina i mabaliyid ni halagaid a iyud. Peru dyan
sidaán en langis ni olibo sakay en alak!"
7 Sinida nen Kordero en kaáppat a silyu, sakay nasanig ku a
kinagi nen kaáppat a linalang a biyag a, "Karon hád!"
8 Sakay netan ku en kabayu a malabut en kulor na. En
ngaran nen mágkabayu ay Kamatayan, sakay umunonud bi en
Hades. Naátdenan hidi ti kapangyariyan ten kaáppat a bahagi
ni lutaiday a magbunu ten pamamag-itan nen ispada, aláp,
bisestu sakay mágkatapang a hayup.

9 Sinida nen Kordero en kalimma a silyu, sakay netan ku
ten sarok nen altar en kaluluwa nen binunu hidi gapu ten
upos nen Diyos sakay ten matapat di a págtistigu.
10 Pinumákraw hidi ti tunay ti begsák, “Panginoon a Maka-
pangyariyan, banal sakay matapat! Dyan mu dán paalayán
en pánghatul mu sakay págparusa ten tolay hidi a nangbunu
dikomi.”
11 Naátdenan en balang essa dikodi ti mágkapudew a badu.
Sakay kinagiyan hidi a umimang pa ti sabadit a panahun
hanggan ni awan mabuu en bilang nen kákkapatkaka di hidi
sakay kakagumanan ten págserbi kánni Cristo, a bunuwán bi
a kaparehu di.
12 Dikona sinida nen Kordero en kaánnám a silyu, ay mi-
naglinug ti tunay ti begsák. Nginumitet en aldew a kona ten
damit a págluksa sakay en bulan ay dinumidig a kona ten digi.
13 Minágkaragrag en biton hidi dilanget a kona ten
kákkaragrag nen butáng hidi nen kayu a igos ni parássán ti
mabegsák.
14 Minawan en langet a kona ten kasulatan a bigla a linukot.
En bukid hidi sakay en puduk hidi ay minágkawan ten dati di
a puwestu.
15 Tinumagu ten kuwe-kuweba sakay ten batu-batu hidi
en hari hidi ti lutaiday, kona bi hud en gubernador hidi, en
pinunu hidi ni sundalu, en mágkayaman hidi, en tehud hidi a
kapangyariyan, sakay en atanan a tolay alipin ay ten malaya.
16 Sakay kinagi di ten bukid hidi ay ten batu hidi a, “Tapo-
ran moy kami tánni awan mi ketan en rupa nen mágget nud
ten trono, sakay tánni awan mi dán mabati en iyamut nen
Kordero!
17 Gapu dummemát dán en makaánteng a aldew nen
kákkebuhus nen iyamut di, a awan ti makapangtággád!”

7

En 144,000 a Minarkaan ti Israel

1 Káttapos ni iyud ay naketaák ti áppat a anghel a mágtaknág
ten áppat a suluk ni munduwiday. Pugáddán di en áppat a
parás tánni awan pala bumugsu ten luta, ten diget, o ni ten
hádya man a kayu.
2 Sakay naketaák ti essa pa a anghel a magsangkay a gubwat
ti sikatan, tawid na en págmarka nen Diyos a biyag. Pinákrawan
na en áppat a anghel a inátdenan nen Diyos ti kapangyariyan
a mangsida ten luta ay ten diget.
3 Kinagi na dikodi, “Dyan moy pa sidaán en luta, en diget,
sakay en kakayuwan. Urayán moy pa a mamarkaan tam en
muding nen tagapagserbi hidi nen Diyos tam.”

4 Sakay nasanig ku en bilang nen namarkaan, 144,000
gubwat ten sapulu ay ti duwwa a lahi ni Israel:
5 ten lahi ni Juda 12,000,
ten lahi ni Ruben 12,000,
ten lahi ni Gad 12,000,
6 ten lahi ni Aser 12,000,
ten lahi ni Neftali 12,000,
ten lahi ni Manases 12,000,
7 ten lahi ni Simeon 12,000,
ten lahi ni Levi 12,000;
ten lahi ni Isacar 12,000,
8 ten lahi ni Zabulon 12,000,
ten lahi ni Jose 12,000,
ten lahi ni Benjamin 12,000.

En Nagtagumpay hidi ten Atanan a Bansa

9 Káttapos ni iyud, ay netan ku en tunay ti kakpal ni tolay
a awan ti makakaya a mangbilang! Gubwat hidi ten bawat
bansa, lahi, banuwan, sakay bawat upos. Mágtaknág hidi ten
atubengán nen trono sakay nen Kordero, sakay nakabadu
hidi ti mapudew a tehud a manga tawid a palaspas.
10 Sakay ipáppákraw di, "En kaligtasan ay maggubwat ten
Diyos tam a mággetnud ten trono sakay ten Kordero!"
11 Tinumaknág en atanan nen anghel hidi a nepalebut ten
trono, sakay en tagapangasiwa hidi ay ten áppat a linalang
a biyag. Linumuhud hidi ten atubengán nen trono sakay
sinumamba ten Diyos.
12 Kinagi di, "Amen! Kao nen Diyos tam en kapuriyan,
kaluwalhatian, karunungan, pasalamat, karangalan, ka-
pangyariyan, sakay begsák a awan ti katapusan! Amen."
13 Sakay tinanungák nen essa ten tagapangasiwa hidi,
"Deya i nakabaduwen hidi ti mapudew, sakay hádya i gubwat
diyid?"
14 "Awan ku ben tukoy," kagi ku. "Siko i makatukuyid."
Sakay kinagi na dikoku, "Hidi en nagtagumpay kátttapos nen
mahigpit a pahirap. Lininis di sakay pinapudew ten digi nen
Kordero en badu di.
15 Iyán i dahilanid ni bakin ked hidi ten atubengán nen
trono nen Diyos sakay magserbi dikona ten templo aldew ay
ti gibi. Sakay en mággetnud ten trono en mangalaga dikodi.
16 Awan dán hidi magaláp o ni mauwaw; awan dán hidi
makagkag ten aldew oni mapasi ten ányaman a matindi a init.
17 Gapu en Kordero a ked ten ditángnga nen trono en man-
galaga dikodi. Iyangay na hidi ten bukal hidi a makapangatád
ti biyag; sakay pahidán nen Diyos en atanan a luwa ten mata
di."

8

En Kapittu a Silyu

1 Dikona sidaán nen Kordero en kapittu a silyu, ay
nagkahud ti katahimikan dilanget ten alay nen manga kala-
hating odas.
2 Káttapos ay netan ku en pittu a anghel a mágtaknág ten
atubengán nen Diyos, sakay naátdenan en balang essa dikodi
ti trumpeta.
3 Dummemát en essa pa a anghel a tehud a tawid a
págtutudan ti insenso a gintu, sakay angay tinumaknág ten
atubengán nen altar. Inátdenan siya ti makpal a insenso
para iyalay na ten gintu a altar ten atubengán nen trono a
kaguman en dasal nen pinili hidi nen Diyos.
4 Mágdisu-disunu en asok nen insenso a gubwat ten lima nen
anghel a tamu ten atubengán nen Diyos kaguman en dasal
nen pinili hidi nen Diyos.
5 Káttapos ni iyud, ay nangalap en anghel ti genggeng ten
altar sakay indátton na ten págtutudan ti insenso, sakay imbu-
das na ten luta. Pagdaka a nagkáddur, tehud a galungogung,
nagkilat, sakay naglinug.

En Pittu a Trumpeta

6 Sakay hinumanda en pittu a anghel tánni yopyopan di dán
en trumpeta di.
7 Dikona yopyopan nen purumeru a anghel en trumpeta
na, ay naguden ti iyelo sakay apoy a tehud a kahalu a digi.
Minatutud en katállu a bahagi nen luta, en katállu a bahagi
nen kakayuwan, sakay en atanan a biyag a lamon.
8 Dikona yopyopan nen kaduwwa a anghel en trumpeta
na, ay tehud a tinumáppug ten diget a kumán a dikál bukid
a mággapo-apoy. Nagin digi en katállu a bahagi nen diget.
9 Minágkatay en katállu a bahagi nen linalang hidi a ked ten
diget, sakay minawasak en katállu a bahagi nen sasakyan hidi
a pangdiget.
10 Dikona yopyopan nen katállu a anghel en trumpeta na, ay
minatápduk a gubwat dilanget en dikál a biton. Mággita-gitáng
a kumán a simbuwan, sakay tinumáppug ten katállu a bahagi
nen konayan hidi sakay bukal.
11 I bitonid a iyud ay ngángngaranan a Mapet. Pinumet en
katállu a bahagi nen dinom, sakay makpal a tolay en natay
káttapos di a nakainom ti dinomid a iyud.
12 Dikona yopyopan nen kaáppat a anghel en trumpeta na,
ay napinsala en katállu a bahagi nen aldew, nen bulan, sakay
nen biton hidi, kaya nawan en katállu a bahagi nen demlag di.

Dinumiklám en katállu a bahagi nen maghapun, sakay awan dán ti nangdemlag ten katállu a bahagi nen magdamag.

13 Káttapos ni iyud ay naketaák ti agila a magegbár ten kalawakan. Nasanig ku en ipáppákraw na a, "Tunay a makaaánteng i mangyariyid ten ked hidi ti munduwiday káttánnug nen tállu pa a trumpeta, ni yopyopan dán nen tállu a anghel!"

9

1 Nadid, dikona yopyopan nen kalimma a anghel en trumpeta na, ay naketaák ti essa a biton a natápduk ten luta; inyatád ten biton en susi nen ábbut a tunay ti kadsalad.

2 Dikona bukasan na en ábbut ay lummuwas en asok a mabagál a kumán a asok nen dikál a tutud, kaya dinumiklám en aldew sakay en kalawakan.

3 Minamagluwasan en dudun hidi ten asok sakay kinumalat ten luta. Naátdenan hidi ti kapangyariyan a mangpasaket ti kona ten dággás nen ánnepet.

4 Nakagiyan hidi a dyan di sidaán en lamon hidi, kakayuwan oni ányaman a mula. Nan en tolay la hidi a awan ti marka nen Diyos ten muding di en pasaketan di.

5 Awan napakultadan en dudun hidi a bunuwán en tolay hidi, nan pahirapan di la hidi ten alay nen limma a bulan. Kumán a dággás nen kagat ni ánnepet en kagat nen dudun hidi.

6 Ten alay ni panahunid a iyud ay aryokán nen tolay hidi en kamatayan, peru awan di ketan. Gustuwán di a matay, peru adeyuwan hidi nen kamatayan.

7 Kumán a kabayu a nakahanda para ti labanan en dudun hidi. Tehud hidi a kumán a kurona a gintu, sakay en rupa di ay kumán a rupa ni tolay.

8 Kumán a buuk ni bábbi en buuk di, sakay kumán a ngipán ni leon en ngipán di.

9 Tehud a takáp en rakaw di a baluti a bakal, sakay en lapaklapak nen pakpak di ay kumán a karudukud nen makpal a karuwahe a guyud ni kabayu a pasugud ti labanan.

10 Tehud hidi a ipos a tehud a tibu a kona ten ánnepet. Ked ten ipos di en kapangyariyan di a magpasaket ti tolay ten alay nen limma a bulan.

11 En pinunu di ay en anghel a mágbantay ten ábbut a tunay ti kadsalad. En ngaran na ten upos a Hebreo ay Abadon, sakay ti Griego ay Apolion (en kahulugan na ay "Tagapagsida.")

12 Linumipas dán en purumeru a pahirap; tehud padi a duwwa a pademát.

13 Dikona yopyopan nen kaánnám a anghel en trumpeta na, ay nasanig ku en boses a maggubwat ten áppat a suluk nen gintu a altar a ked ten atubengán nen Diyos.

14 Kinagi na ten kaánnám a anghel a tehud a trumpeta,
“Okbisan mu en áppat a anghel a nakagapus ten gilid nen
dikál a dinom a Eufrates.”
15 Kaya pinalaya en áppat a anghel ay tánni mangbunu ten
katállu a bahagi nen atanan a tolay ti munduwiday. Sadya a
nelaan hidi para ti iyád ten tama a odas, aldew, sakay taon.
16 Nakagi dikoku a en bilang nen sakup di a sundalu a
nakakabayu ay duwwa a datos a milyon.
17 Netan ku ten pamamag-itan nen pangitain en kabayu
hidi. En mágkabayu hidi ay tehud a baluti a madidig a kakulor
ni apoy, asul a kumán a safiro, sakay madilaw a kumán a
asupre. Kumán a ulu ni leon en ulu nen kabayu hidi, sakay
tehud a magluwas ten ngusu di a apoy, asok, sakay asupre.
18 Hidi iyád en tállu a salot a nangbunu ten katállu a bahagi
nen katolayan ti munduwiday, apoy, asok, sakay asupre a
magluwas ten ngusu di.
19 En kapangyariyan nen kabayu hidi ay ked ten ngusu di,
sakay ten ipos di. En ipos di ay kumán a biklat a tehud a ulu,
saiyád en gamitán di a pagpasaket ti tolay.
20 En tolay hidi a nawarak, en awan hidi natay ten salot
ay awan hidi nagsisi. Awan hidi inumimang a magsamba
ten dimonyo hidi, sakay ten diyos-diyosan hidi a hidi labi en
nanggamet. Diyos-diyosan hidi a gintu, silber, tangsu, batu,
sakay kayu a awan maketa, makasanig, oni makalakad.
21 Awan di bi pinagsisiyan en pámmunu di, págdaya,
pángngalunya sakay págtakaw.

10

En Anghel sakay en Badit a Kasulatan

1 Káttapos ay naketaák ti essa pa a makapangyariyan a
anghel a magdibábbi a gubwat dilanget. Nabalut siya nen
panganurin sakay tehud a balangaw ten áoluwan na. Makasili
a kumán a aldew en rupa na, sakay kumán a adigi a apoy en
babásset na.
2 Tehud siya a tatawid a nakabukas a badit a kasulatan.
Sakay intáppak na ten diget en kawanan na a básset, sakay en
kawiri ay ten luta.
3 Sakay pinumákraw siya, en boses na ay kumán a oryab ni
leon. Tinábbig siya nen pittu a maggalungogung a káddur.
4 Kállipas nen galungogung nen káddur ay isulat ku dán
nakuwan peru nasanig ku en boses a gubwat dilanget a
kinagi na, “Ilihim mu en kinagi nen pittu a káddur, dyan mu
dán isulat!”
5 Sakay indisunu nen anghel a netan ku a tumáttáppak ten
diget sakay ten luta en kawanan na a lima,

6 sakay nanumpa ten ngaran nen Diyos a tehud a biyag a
awan ti katapusan a nanglalang ten langet, ten luta, ten diget,
sakay ten atanan a ked haud. Kinagi nen anghel, "Awan dán
magmalay!
7 Kapag yinopyopan dán nen kapittu a anghel en trumpeta
na, ay igamet dán nen Diyos en lihim na a planu a kona ten
impahayag na ten tagapagserbi na hidi a propeta."
8 Káttapos ay nákpágguron dikoku a ruway en boses a
nasanig ku a gubwat dilanget, kinagi na, "Umadeni ka ti
anghelen a tumáttáppak ti digeten sakay ti lutaen, sakay
alapán mu en tatawid na a kasulatan a nakabukas."
9 Kaya ummadeniyák ten anghel sakay inagid ku en kasu-
latan. Kinagi na dikoku, "Alapán mu sakay kanán mu. Mapet
iyán ti gusok muwen, peru matam-is a kona ten pulut ti ngusu
muwen."
10 Inalap ku en kasulatan sakay kinan ku. Matam-is ngani
a kona ten pulut, peru dikona metállán ku dán ay pinumet en
gusok ku.
11 Sakay kinagi di dikoku, "Kailangan a ipahayag mu a
ruway en pekagi hidi nen Diyos tungkul ten tolay hidi, bansa,
upos, sakay hari."

11

En Duwwa a Tistigu

1 Káttapos, ay tehud a nangatád dikoku ti págsukat a kumán a
sarukud sakay kinagi na dikoku, "Tumaknág ka, ta angen mu
sukatán en templo nen Diyos sakay en altar. Bilangán mu bi
en magsamba hidi haud.
2 Peru dyan mu dán sukatán en laguwerta nen templo, ta
neatád dán iyud ten tolay hidi a awan maka-diyos. Awan di
igagalang en Banal a Siyudad ten alay nen áppat a pulu ay ti
duwwa a bulan.
3 Peru utusan ku en duwwa ku a tistigu a nakabadu ti kostal,
sakay ten alay nen 1,260 a aldew ay ipahayag di en mensahi
a gubwat ten Diyos."
4 I tistiguwid a hidi iyád ay en duwwa a ponan a olibo
sakay en págdáttonan ti simbuwan a ked ten atubengán nen
Panginoon ti lutaiday.
5 Ni tehud a masor a mangpasaket dikodi, ay lumuwas en
apoy ten ngusu di a mangtutud ten kadima di. Ni magkakon-
ahud ay matay en balang masor a mangpasaket dikodi.
6 Tehud hidi a kapangyariyan a mangpugád ten uden di-
langet mentras a magpahayag hidi ten mensahi a gubwat
ten Diyos. Tehud bi hidi a kapangyariyan a pagin-digiyán en

dinom, sakay mángpademát ti salot ti lutaiday ányaman a odas a gustuwán di.

7 Káttapos di a magpatunay, ay umawas en essa a halimaw ten ábbut a tunay ti kadsalad sakay mákpaglaban dikodi. Taluwán hidi nen hayup sakay bunuwán na hidi,

8 en bangkay di ay mapáppabayan ten karsada nen dakila a siyudad a en patalinhaga a págngaran di ay Sodoma oni Egipto. Haud bi a nepaku ten kudus en Panginoon di.

9 Ten alay nen tállu a aldew ay ti kalahati, en bangkay di ay áelingán nen katolayan a gubwat ten iba-iba a lahi, tribu, upos, sakay bansa. Awan hidi pumayag a ilábbáng en bangkay hidi.

10 Ipagsaya nen atanan a tolay ti munduwiday en kákkatay nen duwwa a tistigu. Mamággatáddan hidi ti rigalu ten kasayaan di, gapu i duwwaid a iyád a propeta ay nangatád dikodi ti dikál a kahirapan.

11 Peru kállipas nen tállu a aldew ay ti kalahati, ay summáddáp dikodi en angás a makapangatád ti biyag a gubwat ten Diyos, sakay tinumaknág hidi. Mineántingan ti hustu en naketa hidi dikodi.

12 Sakay nakasanig hidi ti mabegsák a boses a gubwat dilanget a kinagi na, "Sumangkay kam háddi!" Sinumangkay hidi dilanget ten pamamag-itan nen panganurin mentras a umáeleng en kadima di hidi.

13 Sakay ti odasid biyid a iyud ay naglinug ti tunay ti begsák. Nasida en kasapulu a bahagi nen siyudad, sakay pittu a libu a tolay en natay. Mineántingan en naburay hidi a tolay, sakay pinuri di en Diyos dilanget.

14 Lummipas dán en kaduwwa a pahirap, sakay dumáddadedemát dán en katállu.

En Kapittu a Trumpeta

15 Nadid, dikona yopyopan dán nen kapittu a anghel en trumpeta na, ay tehud a mágkabegsák a boses a gubwat dilanget a nagkagi, "Nadid en pághari ti munduwiday ay neagton dán ten Panginoon tam, sakay ten pinili na. Sakay maghari siya a awan ti katapusan!"

16 Sakay en duwapulu ay ti áppat a tagapangasiwa a mággetnud ten trono di ten atubengán nen Diyos ay linumuhud sakay sinumamba dikona.

17 Kinagi di,

"Panginoon a Diyos a Makapangyariyan ten atanan, Diyos ten kasalukuyan, sakay Diyos ten nakalipas!
Magpasalamat kami ta ginamit mu en kapangyariyan mu a awan ti katapusan
sakay nagsapul ka dán a maghari!

18 Maiyamut a tarud en awan hidi tumenggi dikomu.
Gapu dinumemát dán en panahun nen iyamut mu,
en pághatul ten patay hidi,
sakay en págpiremyu mu ten propeta hidi a tagapagserbi mu,
sakay ten banal mu hidi, sakay ten atanan a tehud a ánteng dikomu,
mataas ay ti mababa.
Panahun dán tánni puksaán mu en nangsida hidi ti munduwiday."
19 Sakay nabukasan en templo nen Diyos dilanget, netan en Kaban nen Tipan ten disalad. Káttapos ay nagkahud ti kilat, sakay nagkáddur. Nagkahud ti mágkabegsák a reraw, naglinug, sakay naguden ti iyelo.

12

En Bábbi sakay en Dragon

1 Káttapos ni iyud ay tehud a linumitaw dilanget a makataka-taka a senyal. Tehud a essa a bábbi a nabaduwan ten aldew sakay mágtopu ten bulan: en ulu na ay tehud a kurona a sapulu ay ti duwwa a biton.
2 Paghilaban dán siya kaya magpákraw gapu ten saket a mabati na ten pággenak na.
3 Tehud pa a essa a senyal en linumitaw dilanget: essa a madidig a dragon a tunay ti kadikál. Tehud siya a pittu a ulu sakay sapulu a saduk, tehud a manga kurona en balang essa ten ulu na hidi.
4 Kinarid na ten ipos na en katállu a bahagi nen biton hidi dilanget sakay insapwar na ten luta. Káttapos ay tinumaknág siya ten áoyadan nen bábbi a magenak tánni itálmok na en anak kálluwas na.
5 Minagenak en bábbi ti lállaki, peru tehud a nangagew ten anak sakay inyangay na ten Diyos, ten trono na. I anakid a iyád en netakda a maghari ten atanan a bansa ten pamamagitan nen sarukud a bakal.
6 Ginuminan en bábbi ten kaparangan, ten lugar a inhanda nen Diyos para dikona. Maalagaan siya haud ten alay nen 1,260 a aldew.
7 Káttapos ni iyud ay nagkahud ti gera dilanget. Inggiyya ni Miguel en anghel na hidi a geraán en dragon sakay en nasakupan na hidi.
8 Minatalu en dragon sakay en nasakupan na hidi, sakay pinalayas hidi dilanget.
9 Imbut en dikál a dragon, siya en matanda a biklat a en ngaran na ay Diyablo oni Satanas, dinaya na i buuwid a mundu. Imbut siya ti lutaiday a kaguman en nasakupan na hidi.

10 Sakay nasanig ku en mabegsák a boses a gubwat dilanget
a kinagi na,
"Dinumemát dán en págligtas nen Diyos! Impeta na dán en
begsák na bilang hari! Impeta bi ni Cristo en kapangyariyan
na! Gapu pinalayas dán dilanget en mággausigán a aldew ay ti
gibi ten kákkapatkaka tam hidi.
11 Nagtagumpay hidi kontra ten diyablo ten pamamag-itan
nen digi nen Kordero, sakay ten págtistigu di ten katutuhanan
gapu awan di kinasayangan en biyag di.
12 Kaya magsaya kam, sikam a mágyan dilanget! Peru
makaaánteng i danasán moyid sikam luta ay ti diget, ta en
dikál a iyamut nen diyablo ay ibaling na dikomoy! Gapu
tukoy na a sabadit dálla en panahun na."
13 Dikona ketan nen dragon a imbut siya ti lutaidi, ay
hinagad na en bábbi a náng-enak ten anak a lállaki.
14 Peru naátdenan en bábbi ti pakpak ni dikál a agila tánni
makaegbár siya a tamu ten kaparangan. Itagu siya haud ten
alay nen tállu a taon ay ti kalahati tánni maligtas siya ten
iyamut nen dragon.
15 Mináng-obla en biklat ti dinom a kumán a konayan tánni
meanud en bábbi.
16 Peru ginumángngak en luta sakay sinángrop na en dinom
a inyobla nen dragon kaya naligtas en bábbi.
17 Gapu ten iyamut nen dragon, ay binalingan na a geraán
en naburay a lahi nen bábbi. Hidi iyád en tolay hidi a
sumássunud ten utus nen Diyos sakay nanatili a tapat ten
inhayag ni Jesus a katutuhanan.
18 Sakay tinumaknág ten gilid nen diget en dragon.

13

En Duwwa a Halimaw

1 Káttapos ay naketaák ti halimaw a inumuwat ten diget,
tehud siya a pittu a ulu sakay sapulu a saduk. Tehud a kurona
en bawat saduk na, sakay bawat essa ten ulu na ay tehud a
nakasulat a ngaran a panglait ten Diyos.
2 En halimaw ay kumán a idsura ni leopardo, en babásset na
ay kumán a básset ni oso, sakay en ngusu na ay kumán a ngusu
ni leon. Inyatád nen dragon dikona en sadili na a begsák, en
trono na, sakay en malawak na a kapangyariyan.
3 En essa ten ulu hidi nen halimaw ay kumán a nagkahud
ti dikál a talingu, a ni ilingán ay kákkatayan peru nagpiyya.
Kaya minagtaka en atanan tolay ti munduwiday sakay inu-
munonud hidi dikona.
4 Sinamba nen atanan a tolay en dragon gapu inyatád na en
kapangyariyan na ten halimaw. Sinamba di bi en halimaw

a kinagi di, “Deya makapangpantayid ten halimaw? Deya makakayaid a lumaban dikona?”

5 Pinakultadan en halimaw a makapaghambug, manglait
ten Diyos, sakay maghari ten alay nen áppat a pulu ay ti
duwwa a bulan.
6 Linait na ngani en Diyos, en ngaran nen Diyos, en
páppágyanan nen Diyos, sakay en atanan nen ked dilanget.
7 Pinakultadan bi en halimaw a manggera sakay mangtalu
ten pinili hidi nen Diyos. Sakay naátdenan siya ti karapatan a
mamahala ten balang lahi, tribu, upos, sakay bansa.
8 Sumamba dikona atanan tolay a ked ti lutaiday, puwera
la ten tolay hidi a nakasulat en ngaran di ten libru nen biyag
sapul pa dikona a lalangán i munduwiday. I libruwid a iyád
ay bábbantayan nen nabunu a Kordero.

9 “En makasanig ay mágsanig!
10 En netakda a mabihag ay sadya a mabihag; en netakda a
matay ti ispada ay sadya a matay ti ispada. Kaya kailangan a
magpakatatag sakay magin tapat en pinili hidi nen Diyos.”

11 Nadid, naketaák dámman ti essa pa a halimaw a linu-
mitaw ten luta. Tehud siya a duwwa a saduk a kona ten saduk
nen bul-u a tupa, peru en pággupos na ay kumán a pággupos
nen dragon.
12 Ginamit na en atanan a kapangyariyan nen purumeru
a halimaw tánni patupad na en kagustuwan na. Pinilit na a
pinasamba ten atanan a tolay ti munduwiday en purumeru a
halimaw, en tehud a talingu a makatay peru nagpiyya.
13 Naggamet ti makataka hidi a bagay en kaduwwa a hal-
imaw, nángpadibábbi pa ti apoy a gubwat dilanget a áelingán
nen katolayan.
14 Lininlang na en atanan a tolay ti lutaiday ten pamamag-
itan nen makataka hidi a gággamitán na ten atubengán nen
purumeru a halimaw. Naakit na en katolayan a maggamet ti
ribultu nen purumeru a halimaw, en natalinguwan ti ispada
peru nagpiyya.
15 Pinakultadan en kaduwwa a halimaw a átdenan na
ti biyag en ribultu. Kaya nakapagupos en ribultu, sakay
pinabunu na en atanan nen awan hidi sumamba dikona.
16 Sapilitan a pinamarka nen kaduwwa a halimaw en
kawanan a lima oni muding nen atanan a tolay. Mataas man
oni mababa, mayaman oni mahirap, alipin sakay malaya.
17 Sakay awan ti maari a mamali oni maglaku mentras
a awan ti marka nen ngaran nen halimaw, oni nomiru a
katumbas nen ngaran na.

18 Kailangan háddi en karunungan: maari a matukuyan
nen deyaman a matalinu en kahulugan nen bilang a katum-

bas nen ngaran nen halimaw, gapu ngaran iyád ni tolay. En bilang na ay 666.

14

En Kansiyon nen Tinubus hidi

1 Nadid, káileng ku ay netan ku en Kordero a mágtaknág ten Bukid a Sion, kaguman na en 144,000 a tolay. Nakasulat ten muding di en ngaran nen Kordero sakay en ngaran nen Ama na.
2 Sakay nasanig ku en boses a gubwat dilanget a kumán a tánnug ni tagmák ten diget sakay galungogung ni káddur. En boses a nasanig ku ay kumán a tánnug nen mamagtugtugan hidi ti alpa.
3 Mágkansiyon en 144,000 ti bigu a kansiyon ten atubengán nen trono, ten áppat a linalang a biyag, sakay ten tagapangasiwa hidi. Awan ti agum a makakansiyon ti kansiyonid a iyud nan hidi la a tinubus ti munduwiday.
4 Hidi iyád en lállaki hidi a nanatili a malinis, awan hidi nagkahud ti ányaman a kaugnayan ti bábbi. Inunonud di en Kordero hádya man en angayan na. Tinubus hidi ten buu a katolayan bilang purumeru a alay ten Diyos sakay ten Kordero.
5 Awan di napurbaan a nagbuli-buli, sakay awan ti mepintas dikodi.

En Tállu a Anghel

6 Káttapos ay naketaák ti essa pa a anghel a magegbár ten kalawakan. Tatawid na en awan ti katapusan a Maganda a Bareta tánni ipangaral ten tolay ti lutaiday, ten bawat bansa, lahi, upos, sakay banuwan.
7 Kinagi na ti mabegsák, "Magkahud kam ti ánteng ten Diyos, sakay parangalan moy siya! Gapu dinumemát dán en odas nen pághatul na. Sambaán moy en Diyos a nanglalang ten langet, luta, diget, sakay ten bukal hidi nen dinom!"
8 Tehud a inumunud a kaduwwa a anghel sakay kinagi na, "Binumagsak dán! Binumagsak dán en makapangyariyan a Babilonia! Pinainom na en atanan a tolay ten alak nen kahalayan na!"
9 Sakay inumunud dámman en katállu a anghel sakay impákraw na a, "Ni deyaman en sumamba ten halimaw sakay ten ribultu na, sakay en nagpamarka ten muding na oni ten lima na,
10 ay painomán nen Diyos ten alak nen iyamut na a awan ti hahalu a nebuhus ten tasa nen iyamut na. Pahirapan hidi ten apoy sakay ten asupre ten atubengán nen banal hidi a anghel sakay nen Kordero.

11 En asok nen apoy a mangpahirap dikodi ay magdisunu a
awan ti katapusan. Aldew ay ti gibi ay awan makaimang ten
pághirap di en sinumamba hidi ten halimaw sakay ten ribultu
na, sakay en namarkaan hidi ten ngaran na."
12 Kailangan a magpakatatag en pinili hidi nen Diyos,
en sumássunud hidi ten utus nen Diyos sakay manatili ten
pánnampalataya kánni Jesus.
13 Sakay nasanig ku en boses a gubwat dilanget a kinagi
na, "Isulat mu iddi: sapul nadid ay pinagpala en magserbi
hidi ten Panginoon a hanggan kamatayan!" Sakay kinagi nen
Ispiritu, "Tatarudan! Matapos dán en pághirap di, gapu en
mangpatunay ten katapatan di hidi ay en ginamet di."

En Pággapas

14 Káileng ku, ay naketaák ti mapudew a diklám. Sakay
mággetnud ten panganurin en kumán a Anak nen Tolay, tehud
siya a kurona a gintu sakay tehud a tatawid a matalas a gapas.
15 Sakay naketaák ti essa pa a anghel a linumuwas ten
templo. Sakay kinagi na ti mabegsák ten mággetnud ten
panganurin, "Gamitán mu dán i gapas muwen, maggapas ka
dán gapu sákgapas dán, nalutu dán en gapasán ti lutaiday!
16 Ginamit ngani nen mággetnud ten panganurin en gapas
na, sakay ginapas na en dapat a gapasán ti lutaiday.
17 Nadid, tehud dámman a essa a anghel a linumuwas ten
templo dilanget; tehud bi siya a tawid a matalas a karit.
18 Tehud a linumuwas a essa pa a anghel ten altar. Siya en
nakabahala ten apoy ten altar. Kinagi na ten anghel a tehud
a tawid a matalas a karit, "Gamitán mu dán i karit muwen,
aniyán mu dán en atanan a kaubasan ti lutaiday, ta nágkalutu
dán!"
19 Kaya ginamit nen anghel en karit na, sakay binuras na
en atanan a ubas, sakay induru na ten págpáspássan ti ubas.
En págpáspássan ti ubas ay simbulu nen matindi a iyamut nen
Diyos.
20 Pináspás di en ubas hidi ten luwas nen banuwan, sakay
sapul ten págpáspássan ay linumangáp en digi a inumabut en
lawak na ti hanggan tállu a datos a kilumetru sakay halus
duwwa a metros en kabáttong na.

15

En Katapusan hidi a Salot

1 Sakay netan ku bi en essa pa a makataka a pangitain
dilanget: tehud a pittu a anghel a tehud a tawid a pittu a salot.
Hidi iyád en katapusan hidi a salot gapu háddi a matapos en
iyamut nen Diyos.

2 Tehudák a netan a kumán a diget a kristal a mággapo-apoy. Mineta ku bi en nangtalu hidi ten halimaw sakay ten letratu na sakay ten tehud a ngaran a katumbas ni nomiru. Mágtaknág hidi ten diget a kristal, tatawid di en alpa hidi a inyatád nen Diyos dikodi.

3 Mágkansiyon hidi ten kansiyon ni Moises a tagapagserbi nen Diyos, sakay ten kansiyon nen Kordero;

“Panginoon a Diyos a makapangyariyan ten atanan,
dakila sakay kahanga-hanga en gamet mu hidi!
Siko a Hari nen bansa hidi,
Matuwid sakay tatarudan en paraan mu hidi!
4 Deya i awanid manteng dikomu, Panginoon?
Deya i awanid mangpuri ten ngaran mu?
Siko la en banal!
Atanan a bansa ay umadeni
sakay sumamba dikomu,
gapu netan nen atanan en matuwid mu hidi a gamet.”

5 Káttapos ni iyád, ay netan ku bi a binumukas en templo dilanget, en Sagradu a Tolda a bilay nen kasunduwan nen Diyos ay ten tolay.

6 Linumuwas ten templo en pittu a anghel a tehud a tawid a pittu a salot. Nakabadu hidi ti malinis sakay makasili ten pudew na, sakay tehud hidi a baregkás a gintu ten rakaw di.

7 Inyatád dikodi nen essa ten áppat a linalang a biyag en pittu a malukung a gintu a putat ten iyamut nen Diyos, a biyag ti awan ti katapusan.

8 En templo ay naputat ti asok a gubwat ten kaluwalhatian sakay kapangyariyan nen Diyos sakay awan ti makasáddáp ten templo mentras awan matapos en pittu a salot a tawid nen pittu a anghel.

16

En Malukung hidi nen Iyamut nen Diyos

1 Nasanig ku en mabegsák a boses a gubwat ten templo a nangutus ten pittu a anghel, “Kammoy dán, ibulak moy dán ten luta en lasán nen pittu a malukung nen iyamut nen Diyos!”

2 Sakay lummakad en purumeru a anghel sakay imbulak na ten luta en lasán nen malukung na. Kaya nagkahud ti mágkaapdás sakay makadingát a talingu en tolay hidi a tehud a marka nen halimaw, sakay en sinumamba hidi ten letratu na.

3 Imbulak nen kaduwwa a anghel en lasán nen malukung na ten diget. En dinom ay nagin kumán a digi ni patay a tolay, sakay natay en atanan a linalang a mabiyag ten diget.

4 Imbulak nen katállu a anghel en lasán nen malukung na
ten konayan hidi sakay bukal, sakay nagin digi bi hidi.
5 Sakay nasanig ku a kinagi nen anghel a nakabahala ten
dinom hidi,
"Makatarungan en hatul mu, siko a Banal,
a biyag nadid sakay tenhud.
6 En nangpabulos hidi ten digi nen pinili hidi nen Diyos sakay
nen propeta hidi
ay inátdenan mu ti digi a inumán di.
Iyán i dapatid dikodi!"
7 Sakay nasanig ku en boses a gubwat ten altar, a kinagi na,
"Tarud, Panginoon a Diyos a Makapangyariyan ten atanan,
talaga a matuwid sakay tama en hatul mu hidi!"
8 Sakay imbulak bi nen kaáppat a anghel en lasán nen
malukung na ten aldew. Sakay naátdenan en aldew ti kapang-
yariyan a tutudán na en tolay hidi ten matindi a init na.
9 Nágkatutud ngani hidi ten matindi a init, peru embes
a magsisi hidi sakay umadág ten kasalanan di hidi sakay
magpuri ten Diyos, ay linapastangan di pa en ngaran nen
Diyos a tehud a kapangyariyan a mángpaangay ti kona hidi
haud a salot.
10 Imbulak bi nen kalimma a anghel en lasán nen tawid
na a malukung ten trono nen makaánteng a hayup, sakay
dinumiklám en kahariyan na. Ingkaga-kagat nen tolay hidi
ten dila di en apdás,
11 sakay linapastangan di en Diyos gapu ten mabati di a
hirap sakay ten talingu di hidi. Peru awan bi hidi nagsisi
sakay inumadág ten gamet di hidi a mágkadukás.
12 Sakay imbulak nen kaánnám a anghel en lasán nen tawid
na a malukung ten dikál a konayan a Eufrates. Minamadiyan
en konayan sakay nagkahud ti paglakadan en hari hidi a
gubwat ti sikatan.
13 Sakay mineta ku a magluwas ten ngusu nen dragon,
sakay nen halimaw, sakay nen liwat a propeta, en tállu a
mágkadingát a ispiritu a kumán a idsura ni tukak.
14 Hidi iyád ay ispiritu ni dimonyo a mággamet ti makataka
a bagay. Linebut di en atanan a hari ti munduwiday tánni
ipunán para ten labanan ten dakila a Aldew nen Diyos a
Makapangyariyan ten atanan.
15 "Mágsanig kam! Dumemátták a kona ten káddemát nen
mágtakaw! Pinagpala en pirmi la a lukag sakay nakabadu
dán. Awan siya maglakad a eklas sakay awan mepasaniki ten
atubengán nen katolayan!"
16 Sakay pinisan nen ispiritu en hari hidi ten lugar a Ar-
magedon ten upos ni Hebreo.

17 Káttapos ni iyád, ay imbulak nen kapittu a anghel en lasán
nen tawid na a malukung ten kalawakan. Sakay tehud a
nagupos ti mabegsák a gubwat ten trono ten templo, kinagi
na, "Natapos dán!"
18 Nagkilat, nagkáddur, sakay naglinug ti tunay ti begsák.
Iyád en kabegsákkan a linug sapul dikona a lalangán en tolay
ti munduwiday.
19 Minahati ti tállu a bahagi en dikál a siyudad, sakay
minawasak en siyudad hidi ti munduwiday. Awan ngani
nakaligtas ten parusa nen Diyos en tanyag a Babilonia.
Pinainom siya nen Diyos ten tasa nen alak nen matindi a
iyamut na.
20 Minágkawan en atanan a puduk, sakay minágkawan en
atanan a bukid.
21 Naguden ti dáddekál a táppeng ni iyelo a kumilu ti manga
limmapulu a kilu balang essa, sakay nágkatáppelan en kato-
layan. Sakay linapastangan nen katolayan en Diyos gapu ten
makaánteng a salot a danasán di!

17

En Raina ni Kahalayan

1 Káttapos, ay en essa ten pittu a anghel a tehud a tawid
a pittu a malukung ay inumadeni dikoku sakay kinagi na,
"Karon hád, ta ipeta ku dikomu ni konya a parusaan en
raina ni kahalayan a mággetnud ten dibabew nen makpal a
konayan.
2 Nangalunya en hari hidi ti lutaiday ti bábbiyid a iyád,
sakay linasing na en tolay hidi ti munduwiday ten alak nen
kahalayan na."
3 Tenhud ay kedák ten kapangyariyan nen Ispiritu, sakay
intugánnák nen anghel ten parang. Mineta ku haud en essa
a bábbi a mágsakay ten madidig a halimaw. En makaánteng a
hayup ay tehud a pittu a ulu sakay sapulu a saduk, sumássulat
ten babággi na en upos hidi a páglapastangan ten Diyos.
4 En badu nen bábbi ay inubi sakay madidig. En alahas
na hidi ay gintu, mahalaga a batu, sakay perlas. Tatawid
na en tasa a putat ten atanan a gamet na a sinumpa sakay
makasaniki a kahalayan.
5 Nakasulat ten muding na en ngaran a tehud a lihim a
kahulugan, "En tanyag a Babilonia, en ina nen mángngalunya
hidi sakay atanan a kahalayan ti lutaiday."
6 Sakay en pangileng ku dikona ay lasing ten digi nen tolay
hidi nen Diyos a binábbunu gapu kánni Jesus.

Minalisesák ten pákketa ku dikona.

7 "Bakin malises ka?" kagi nen anghel dikoku. "Kagiyán
ku dikomu en kahulugan nen bábbi sakay en págsakayan na a
halimaw a tehud a pittu a ulu sakay sapulu a saduk.
8 En halimaw a mineta mu ay biyag tenhud peru nadid ay
patay dán; lumitaw siya a ruway a gubwat ten ábbut a tunay ti
kadsalad sakay tulos dán a mepahamak. En tolay hidi a biyag
ti lutaiday, a awan nakasulat en ngaran di ten libru nen biyag
sapul dikona lalangán i munduwiday, ay magtaka ni metan di
en halimaw, gapu nabunu dán siya peru lumitaw a ruway.
9 "Kailangan háddi en pággintendi sakay karunungan. En
pittu a ulu ay en pittu a bukid a pággetnudan nen bábbi.
Mángpeta bi iyád ten pittu a hari:
10 binumagsak dán en limma dikodi, en essa ay
kasalukuyan palla a maghari, sakay en katapusan ay awan
palla dinumemát. Káddemát na ay awan la siya malay a
maghari.
11 En halimaw a biyag tenhud peru nadid ay awan dán, ay
essa siya ten pittu a hari, siya en magin kawalu. Mepahamak
siya.
12 "En mineta mu a sapulu a saduk ay sapulu a hari a awan
palla nagsapul a maghari, peru maghari hidi a kaguman nen
halimaw ten alay nen sang-odas.
13 Eessa en kagustuwan ni sapuluwid a iyád, sakay
ipasakup di ten halimaw en kapangyariyan di sakay en
karapatan di.
14 Geraán di en Kordero peru taluwán na hidi, gapu siya en
Panginoon nen atanan a panginoon sakay Hari nen atanan a
hari. Kaguman na a magtagumpay en dinulaw na hidi, pinili,
sakay en matapat hidi a tagasunud na."
15 Kinagi bi nen anghel dikoku, "En mineta mu a konayan
hidi a pággetnudan nen bábbi, ay lahi hidi, bansa hidi, sakay
upos hidi.
16 En mineta mu a sapulu a saduk sakay en halimaw ay
maiyamut ten raina ni kahalayan. Agiwán di en atanan a ari-
ariyan na sakay lakadan di siya a eklas. Kanán di en pilas na
sakay en maburay ay tutudán di.
17 Ingkaluub nen Diyos a mamagkaessa hidi sakay
ipasakup di ten halimaw en karapatan di sakay
kapangyariyan, hanggan ni awan matupad en upos nen
Diyos.
18 En mineta mu a bábbi ay en tanyag a siyudad a sássunudán
nen hari hidi ti lutaiday."

18

En Kákkabagsak ni Babilonia

1 Káttapos ni iyád, ay naketaák ti essa pa a anghel a
magdibábbi a gubwat dilanget, tehud siya a dikál a kapang-
yariyan. Dinumemlag i munduwiday gapu ten kaluwalha-
tian na.
2 Pinumákraw siya ti tunay ti begsák a kinagi na, "Binu-
magsak dán! Binumagsak dán en makapangyariyan a Ba-
bilonia! Nadid ay páppágyanan dálla siya nen dimonyo hidi,
págpiresuwan ten mágkadukás hidi a ispiritu, nen mágkadingát
a ibun, mágkadingát hidi sakay kasuklam-suklam a hayup.
3 Gapu umminom ten alak nen kahalayan na en atanan a
bansa. Nákpangalunya dikona en hari hidi ti lutaiday, sakay
en nigosyanti hidi ti buuwiday a mundu ay yummaman ten
mahalay na a kákkabiyag."
4 Sakay nakasanigák ti essa pa a boses a gubwat dilanget a
kinagi na,
"Lumakad ka ti Babilonia, banuwan ku!
Dyan ka mákpaggamet ten kasalanan na hidi,
tánni awan ka maparusaan a kaguman na!
5 Gapu inumabut dán dilanget en kakpal nen kasalanan na
hidi,
sakay awan malimunan nen Diyos en kadukássan na.
6 Gamitán moy dikona en ginamet na dikomoy,
gantiyan moy siya ti dubli nan ten ginamet na dikomoy.
Putatán moy en tasa na
ti mas mapet pa a alak nan ten impenom na dikomoy.
7 Ni konya siya a nagmataas sakay nagpakasaya ten
kalayawan,
ay ipabati moy bi dikona en kona labi hud a kahirapan
sakay kalungkutan.
Gapu pirmi na a kákkagiyán a,
'Sikán ay raina a páppuriyán!
Awanák bilu,
sakay awanák makaennam ti kalungkutan!'
8 Gapu ti iyád ay magsabay-sabay a dumemát dikona en salot
hidi ten luub nen essa a aldew:
saket, kalungkutan, sakay aláp;
sakay tánggábbán siya ni apoy.
Gapu makapangyariyan en Panginoon a Diyos a mang-
hatul dikona."
9 Maglungkut sakay magsanget en hari hidi a nangalunya
dikona, sakay nákpagsaya ten kalayawan dikona, mentras a
táttan-awán di en asok nen natutud a siyudad.
10 Mamágtaknág la hidi ten adeyu gapu ten ánteng di a
medamay ten danasán na a parusa. Kagiyán di a, "Kakakagbi
en dakila a Babilonia, en matatag a siyudad! Essa la a odas

ay natapos en hatul ten dakila sakay makapangyariyan a Babilonia!"

11 Gapu dikona ay mamagsangetan bi sakay magdalamhati en nigosyanti hidi ti munduwiday, gapu awan dán ti mamali ten laku di hidi.

12 Awan dán ti mamali ten gintu di, silber, alahas sakay perlas, damit a lino, seda, damit a inubi sakay madidig, atanan a mágkasárrub a kayu, sakay en kagamitan hidi a gubwat ten paseng ni elepanti, mágkamahal hidi a kayu, tangsu, bakal, sakay marmol.

13 Awan dán ti mamali ti kanela sakay rikadu, kamanyang, mira sakay insenso, alak sakay langis, arina sakay trigo, baka sakay tupa, kabayu sakay karuwahe, alipin hidi, sakay pati biyag ni tolay.

14 Kagiyán nen nigosyanti hidi dikona a, "Awan dán en atanan a gággustuwán mu. En atanan a kayamanan mu, pati en kagandaan mu ay nepahamak a kaguman mu sakay awan dán keketan nen katolayan maski nikan!"

15 Awan umadeni en nigosyanti hidi a yinumaman ti siyudadid a iyud gapu manteng hidi a medamay ten pághirap na. Mamagsangetan hidi sakay magdalamhati.

16 Kagiyán di a, "Makaánteng en nangyari ten tanyag a siyudad! Nabaduwan siya tenhud ti lino, damit a inubi sakay madidig, sakay nadikurásyonan ti alahas, gintu, sakay perlas!

17 Ten luub la nen essa a odas ay minágkawan atananid a hidi iyud!"

Mágtan-aw ten adeyu en kapitan hidi, en pasaheru hidi, sakay en tripulanti hidi ten sasakyan hidi a pangdiget, kona bi hud ten atanan nen maghanapbuhay hidi ten diget.

18 Mamagsangetan hidi mentras a áelingán di en asok a maggubwat haud, kinagi di a, "Awan ti kaparehu ti katanyagan i siyudadid a iyán!"

19 Dináttonan di ti abu en ulu-ulu di sakay mamagsangetan hidi a kinagi di, "Makaánteng! Makaánteng en nangyari ten dakila a siyudad! Yinumaman en atanan a dinumung dikona. Peru ten alay la nen essa a odas ay nawanan ti kuwenta!"

20 Magsaya ka, langet, gapu ten nangyari dikona! Magsaya kam, sikam a tolay hidi nen Diyos, apostol hidi sakay propeta! Ta hinatulan dán siya nen Diyos gapu ten ginamet na dikomoy!

21 Sakay nangágkat en essa a makapangyariyan a anghel ti batu a kumán a kadikál ni gilingan a batu. Imbatikal na iyud ten diget sakay kinagi na, "Kona háddi en pángbagsak ten tanyag a siyudad a Babilonia, sakay awan dán keketan a ruway!

22 Awan dán masasanig dikona en boses nen mángngansiyon
hidi sakay en tugtugan ten alpa, plauta, sakay trumpeta!
Awan dán ti keketan dikona a mágkahusay a tarabahador,
sakay awan dán masasanig en tánnug nen gilingan hidi!
23 Awan dán siya madedemlagan a ruway maski ni essa a
simbuwan. Awan dán masasanig en mágkasaya a boses nen
ikasal hidi. Gapu nagin makapangyariyan ti munduwiday
en nigosyanti na hidi sakay dinaya na en atanan a bansa ten
pamamag-itan nen anting-anting na."
24 Pinarusaan siya gapu pinabulos na en digi nen propeta
hidi, en tolay hidi nen Diyos, sakay en atanan a binunu ti
munduwiday.

19

1 Káttapos iyád, ay nasanig ku en mabegsák a boses a kumán
a boses ni tunay ti kakpal ni tolay dilanget. Mágkansiyon hidi
ti kona háddi, "Puriyán en Panginoon! En kaligtasan ay ten
karangalan, sakay kapangyariyan ay kao la nen Diyos!
2 Matuwid sakay tama en pághatul na! Hinatulan na en
raina nen kahalayan a mángpadukás ten tolay ti lutaiday ten
pamamag-itan nen kahalayan na. Pinarusaan siya nen Diyos
gapu ten pángbunu na ten tagapagserbi hidi nen Panginoon!"
3 Ingkansiyon di a ruway, "Puriyán en Panginoon! Awan ti
imang a magdisunu en asok a gubwat ten natutud a siyudad!"
4 En duwapulu ay ti áppat a tagapangasiwa sakay en áppat
a linalang a biyag ay linumuhud sakay sinamba di en Diyos
a mággetnud ten trono. Kinagi di a, "Amen! Puriyán en
Panginoon!"

En Handaan ten Kasal nen Kordero

5 Tehud a nagupos a gubwat ten trono a kinagi na, "Puriyán
moy en Diyos tam, atanan moy a tagapagserbi na, mágkataas
oni mágkababa, sikam a tehud a banal a ánteng dikona!"
6 Káttapos ay nasanig ku en kumán a boses nen tunay ti
kakpal ni tolay. Kumán a tánnug ni dikál a tapaw sakay galun-
gogung ni káddur hidi. Kinagi di, "Puriyán en Panginoon!
Gapu maghari en Panginoon tam a Diyos a Makapangyariyan
ten atanan!
7 Magsaya kitam! Puriyán tam siya gapu adeni dán en kasal
nen Kordero. En bábbi a kakasal na ay inhanda na dán en
sadili na,
8 nabaduwan dán siya ti malinis sakay tunay ti pudew a
damit a lino." En lino ay tanda nen mágkaganda hidi a gamet
nen tolay hidi nen Diyos.
9 Sakay kinagi nen anghel dikoku, "Isulat mu iddi: pinag-
pala en inimbitaan hidi ten kasal nen Kordero." Sakay

intongku na pa a kinagi, “Iyád ay tatarudan a upos hidi nen Diyos.”

10 Lummuhudák ten atubengán na tánni sumambaák dikona, peru kinagi na dikoku a, “Dyan mu! Kaparehuwák mu la a alipin, sakay kona bi ten mánnampalataya hidi a nagpatunay tungkul kánni Jesus. En Diyos i sambaán muwid, gapu en katutuhanan a impahayag kánni Jesus ay siya en gustu a kagiyán nen impahayag nen propeta hidi!”

En Mágkabayu ten Mapudew a Kabayu

11 Kállipas ni iyád ay nabukasan dilanget, sakay neta ku en kabayu a mapudew. En mágkabayu ay ngángngaranan a Matapat sakay Tatarudan, gapu matuwid siya a maghatul sakay mákgera.

12 Magbaga a kumán a apoy en mata na, sakay nakuronaan siya ti makpal a kurona. Sumássulat ten bággi na en ngaran na, peru siya la i makatukuyid ten kahulugan na.

13 Putat ti digi en badu na. Sakay en págdulaw dikona ay “Upos nen Diyos.”

14 Umunonud dikona en sundalu hidi dilanget, a nakabadu hidi ti malinis sakay mapudew a lino, sakay mágkabayu bi hidi ti mágkapudew a kabayu.

15 Linumuwas ten ngusu na en matalas a ispada, tánni gamitán na a pangtalu ten bansa hidi. Pamahalaan na hidi iyád ten pamamag-itan nen sarukud a bakal, sakay pagbulusán na a gubwat ten págpáspássan ti ubas en alak nen iyamut nen Diyos a Makapangyariyan ten atanan.

16 Sumássulat ten badu na sakay ten pengkel na en ngaran a kona háddi, “Hari nen atanan a hari sakay Panginoon nen atanan a panginoon.”

17 Netan ku bi en anghel a mágtaknág ten aldew. Dinulaw na en ibun hidi ten kalawakan, “Kamon hád, magipun-ipun kam para ten dikál a handaan nen Diyos!

18 Kanán moy en pilas nen hari hidi, nen kapitan hidi, nen sundalu hidi, nen kabayu hidi sakay nen mágkabayu hidi. Kanán moy bi en pilas nen atanan a tolay, alipin sakay malaya, mágkababa sakay mágkataas!”

19 Sakay netan ku a namagipun-ipun en halimaw sakay en hari hidi ti lutaiday, kaguman en sundalu di hidi tánni geraán di en mágkabayu sakay en sundalu na hidi.

20 Minadikáp en halimaw, kona bi hud ten liwat a propeta a mággagamitán ti himala ten atubengán nen halimaw tánni dayaán en tolay hidi a tehud a tatak nen halimaw sakay sinumamba ten letratu na. En halimaw sakay ten liwat a propeta ay imbatikal a biyag ten apoy a maggerab a asupre.

21 En sundalu di hidi ay nabunu ten pamamag-itan nen
ispada a linumuwas ten ngusu nen mágkabayu. Nabássug en
ibun hidi a mágkakanán ten bangkay di hidi.

20

En Sanglibu a Taon

1 Káttapos ni iyád ay naketaák ti anghel a magdibábbi a
gubwat dilanget, tatawid na en dikál a kadena sakay en susi
nen ábbut a awan ti kaparehu ti kadsalad.
2 Dinuklos na en dragon, en matanda dán a biklat a awan ti
agum nan en Diyablo oni Satanas. Pinungu siya nen anghel
ten alay nen sanglibu a taon.
3 Intápduk siya nen anghel ten ábbut a awan ti kaparehu
ti kadsalad, sakay insiradu en pintuwan na sakay tinatakan
tánni awan siya makaluwas sakay mangdaya ten bansa hidi
hanggan ni awan matapos en sanglibu a taon. Káttapos ni
iyud ay mapalaya siya ti sabadit a panahun.
4 Sakay naketaák ti katronowan, sakay en mággetnud hidi
haud ay naátdenan ti karapatan a maghatul. Netan ku bi
en kaluluwa nen tolay hidi a pinaputolan ti ulu gapu ten
págpatunay di kánni Jesus sakay ten págpahayag di ten upos nen
Diyos. Awan hidi sinumamba ten halimaw oni ten letratu na,
sakay awan di bi tinanggap en marka na ten muding di oni
ten lima di. Biniyag hidi a ruway tánni mákpaghari kánni Cristo
ten alay nen sanglibu a taon.
5 Iyád en kapurumeruwan a pángbiyag ten patay hidi. En
agum a patay ay biyagán bi a ruway kállipas nen sanglibu a
taon.
6 Tunay a pinagpala en kaguman hidi ten purumeru a
págbiyag a ruway ten patay hidi. Awan ti kapangyariyan
dikodi en kaduwwa a kamatayan; magin padi hidi nen Diyos
sakay ni Cristo, sakay mákpaghari hidi dikona ten alay nen
sanglibu a taon.

En Kákkatalu ni Satanas

7 Káttapos nen sanglibu a taon ay palayaán ti Satanas ten
kákkepiresu na.
8 Lumuwas siya sakay dayaán na en bansa hidi ti munduwi-
day, iyád en Gog sakay Magog. Ipunán na hidi a atanan sakay
ikuyug na a mákpaggera. En kakpal di ay kona ten kakpal nen
baybay ten gilid nen diget.
9 Kinumalat hidi ti buuwiday a mundu sakay pinalebutan
di en kampu nen tolay hidi nen Diyos sakay en siyudad a
minahal na. Peru naguden ti apoy a gubwat dilanget sakay
tinánggáb na en atanan a kaguman ni Satanas.

10 Sakay en Diyablo a nangdaya dikodi ay imbut ten diget a
apoy sakay asupre, haud bi en nángbutan ten halimaw sakay
ten liwat a propeta. Hád dán hidi haud a mamagkakaguman
a pahirapan aldew ay ti gibi, a awan ti katapusan.

En Katapusan a Pághatul

11 Káttapos ni iyád ay netan ku en dikál a trono a mapudew
sakay en mággetnud haud. Minawan en luta ay ten langet ten
atubengán na, sakay awan dán minetan a ruway.
12 Netan ku en nágkatay hidi a mágtaknág ten atubengán nen
trono, mágkataas ay ti mágkababa, sakay binuklat en libru hidi.
Binuklat en essa pa a libru, en libru nen biyag. Hinatulan
en nágkatay hidi ayun ten ginamet di, ayun ten nágkesulat ten
libru hidi.
13 Inluwas nen diget en nágkatay hidi a ked haud. Inluwas
bi nen Kamatayan sakay nen lugar nen patay hidi en nágkatay
hidi a ked dikodi. Hinatulan en atanan ayun ten ginamet di.
14 Káttapos ay imbut bi ten malawak a apoy en Kamatayan
sakay en lugar nen patay hidi. En malawak a apoy ay en
kaduwwa a kamatayan.
15 Imbut ten malawak a apoy en deyaman a awan nakasulat
en ngaran na ten libru nen biyag.

21

En Bigu a Langet sakay en Bigu a Luta

1 Káttapos ni iyád ay netan ku en bigu a langet sakay en bigu
a luta. Nawan dán en dati a langet sakay en dati a luta; awan
dán bi en diget.
2 Sakay netan ku en Banal a Siyudad, en bigu a Jerusalem
a magdibábbi a gubwat ten Diyos dilanget. Kumán siya a en
bábbi a ikasal a nabihisan ti maganda, sakay handa dán a
mangtagbu ten lállaki a makabinga na.
3 Nasanig ku en mabegsák a boses a gubwat ten trono,
kinagi na, "Nadid ay kapisan dán nen Diyos en katolayan
ten páppágyanan na! Mákpágyan siya dikodi sakay magin
banuwan na hidi. Pirmi di dán a kakaguman en Diyos sakay
siya en magin Diyos di.
4 Sakay pahidán na en luwa ten mata di. Awan dán ti
kamatayan, dalamhati, págsanget, sakay pághirap gapu linu-
mipas dán en dati hidi a bagay."
5 Káttapos ay kinagi nen mággetnud ten trono, "Nadid ay
baguwán ku dán en atanan a bagay!" Sakay kinagi na dikoku,
"Isulat mu, gapu maasaan sakay tatarudan i uposid a hidi
iyád."
6 Kinagi na pa dikoku, "Natapos dán! Sikán en Alpha sakay
en Omega, en sapul sakay en katapusan. Ni deyaman en

mauwaw ay átdenan ku ti dinom a awan ti bayad a gubwat ten bukal a makapangatád ti biyag;

7 iyád en matanggap nen magtagumpay. Sakay sikán ay magin Diyos na, sakay siya bi ay magin anak ku.

8 Peru makaánteng en mangyari ten ársot hidi, ten taksil hidi, ten magkasayaan hidi ten kasuklam-suklam a kahalayan, ten mágbabonu hidi, ten mángngalunya hidi, ten mágdipor hidi, ten mágsamba hidi ti diyos-diyosan, sakay ten atanan nen mágkabuli hidi. En magin kabunong di ay en malawak a gumággitáng a asupre. Siya iyád en kaduwwa a kamatayan."

En Bigu a Jerusalem

9 Inumadeni dikoku en essa ten pittu hidi a anghel a tehud a tatawid a pittu a malukung a putat ten pittu a katapusan a salot. Kinagi na, "Karon hád, ta ipeta ku dikomu en bábbi a magin kabinga nen Kordero."

10 Inggiyyaák nen kapangyariyan nen Ispiritu, sakay inyangayák nen anghel ten tunay ti langkaw a bukid. Impeta na dikoku en Jerusalem, en Banal a Siyudad a magdibábbi a gubwat ten Diyos dilanget.

11 Magdemlag iyád gapu ten kaluwalhatian nen Diyos; magkilápkiláp a kona ten batu a alahas, kona ten haspe, sakay diamante a maletmang a kona ten kristal.

12 En kudal na a pader ay mabagál, malangkaw, sakay tehud a sapulu ay ti duwwa a pintuwan, sakay balang essa a pintuwan ay tehud a magbantay a anghel. Sumássulat ten pintuwan hidi en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a lahi ni Israel.

13 Tehud a tállu a pintuwan ten balang panig: tállu ten danág ti sikatan, tállu ten danág ti abagatan, tállu ten danág ti ámyanan, sakay tállu ten danág ti sarámman.

14 En kudal nen siyudad a pader ay tehud a sapulu ay ti duwwa a pundasyon sakay nakasulat haud en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a apostol nen Kordero.

15 En anghel a nanguron dikoku ay tehud a tatawid a págsukat a gintu tánni sukatán na en siyudad, kona bi ten pintuwan na hidi sakay ten kudal na a pader.

16 Kuwadradu en sukat nen siyudad, parehu en katakdug na ten labang na. Dikona sinukat nen anghel en siyudad ay 2,400 a kilumetru en katakdug na, kona bi hud en labang na sakay en kalangkaw na.

17 Sinukat na bi en kudal a pader ay ánnám a pulu ay ti limma a metros en kalangkaw na, ayun ten tawid nen anghel a págsukat.

18 Batu a haspe en ginamit ten kudal a pader, sakay en
siyudad ay puru a gintu, maletmang a kona ten kristal.
19 En pundasyon hidi nen kudal ay napagandaan ti atanan
a mágkahalaga a batu. En purumeru ay haspe, en kaduwwa ay
safiro, en katállu ay kalsedonia, en kaáppat ay esmeralda,
20 en kalimma ay onise, en kaánnám ay kornalina, en
kapittu ay krisolito, en kawalu ay berilo, en kasiyam ay
topasyo, en kasapulu ay krisopraso, en kasapulu ay ti essa ay
hasinto, en kasapulu ay ti duwwa ay amatista.
21 En sapulu ay ti duwwa a pintuwan ay perlas, en balang
essa a pintuwan ay nayari ti eessa a perlas. En kakarsada ten
siyudad ay puru a gintu, sakay maletmang a kona ten kristal.
22 Minapansin ku a awan ti templo ten siyudad gapu mismu
a en Panginoon a Diyos a Makapangyariyan ten atanan sakay
en Kordero en mage-templo haud.
23 Awan dán kailangan en aldew oni en bulan para
mangdemlag ten siyudad, gapu en kaluwalhatian nen Diyos
en mangdemlag haud, sakay en Kordero ay siya en sim-
buwan.
24 Maglakad ten demlag na en atanan a tolay, sakay itugán
nen hari hidi ti lutaiday en kayamanan di haud.
25 Permanenti a bukas ti buu a maghapun en pintuwan hidi
nen siyudad gapu awan dán magkahud ti gibi haud.
26 Iyangay ten siyudad en kayamanan sakay karangalan
nen bansa hidi.
27 Peru awan makasáddáp haud en ányaman a bagay a
madingát ten pangileng nen Diyos. Hidi iyád en mággamet
hidi ti madukás, sakay en mágkabuli hidi. Nan makasáddáp
laid ten siyudad ay en nakasulat en ngaran di ten libru nen
biyag a ked ten Kordero.

22

1 Impeta bi dikoku nen anghel en konayan nen dinom a
makapangatád ti biyag. En dinom na a tunay ti letmang a
kona ten kristal ay magbulos a gubwat ten trono nen Diyos
sakay nen Kordero,
2 sakay magbulos ten ditángnga nen karsada ten siyudad.
Ten magdili-dilipot a danág nen dinom ay tehud a kayu a
makapangatád ti biyag. Magbunga ti sapulu ay ti duwwa ti sa-
taon, essa kada bulan, sakay en duun di ay makapagpapiyya
ten saket nen tolay hidi.
3 Awan ti ketan haud a ányaman a sinumpa nen Diyos.
Ketanid ten siyudad ay en trono nen Diyos sakay nen
Kordero, sakay sambaán siya nen tagapagserbi na hidi.
4 Ketan di en rupa na, sakay mesulat ten muding di en
ngaran na.

5 Awan dán ti gibi haud, kaya awan dán hidi mangailangan
ti simbuwan oni demlag nen aldew, gapu en Panginoon a
Diyos en magin simbuwan di, sakay maghari hidi haud ti
awan ti katapusan.

En Káddemát ni Jesus

6 Sakay kinagi nen anghel dikoku, "Maasaan sakay tataru-
dan hidi iyád a upos. En Panginoon a Diyos, a nángkaluub
ten Ispiritu na ten propeta hidi, en nangutus ten anghel na
a ipakapospos ten tagapagserbi na hidi en bagay hidi a adeni
dán a mangyari."

7 Sakay kinagi ni Jesus, "Mágsanig kam! Pademátták dán!
Pinagpala en mangtupad ten propesiya hidi ti libruwid a
iddi!"

8 Sikán a ti Juan en nakasanig sakay naketa ti atananid
a iyád. Pákkasanig ku sakay pákketa ti atananid iyád, ay
linumuhudák ten atubengán nen anghel a nángpeta dikoku ti
atananid a iyád tánni sumamba dikona.

9 Peru kinagi na, "Dyan mu! Alipinák bi a kaparehu mu,
sakay kona bi ten kákkapatkaka mu hidi a propeta, sakay ten
atanan a mangsunud ten upos hidi ti libruwid a iddi. En Diyos
i sambaán muwid!"

10 Sakay kinagi na bi dikoku, "Dyan mu ilihim en propesiya
hidi a ked ti libruwid a iddi, gapu adeni dán hidi iyád a
mangyari.

11 En mággamet ti madukás ay magtulos a magpakadukás,
en madingát ti kákkabiyag ay magtulos a magpakadingát. En
malinis ti kákkabiyag ay magtulos a magpakalinis, sakay en
banal ti kákkabiyag ay magtulos a magpakabanal."

12 Sakay kinagi ni Jesus, "Mágsanig kam! Pademátták dán!
Tawid ku en piremyu hidi a iyatád ten balang essa ayun ten
ginamet na!

13 Sikán en Alpha ay ten Omega, en purumeru ay ten
dimudyan, en sapul ay ten katapusan."

14 Pinagpala en manglinis hidi ten badu di gapu maátdenan
hidi ti karapatan a kuman ten bunga nen kayu a makapan-
gatád ti biyag, sakay sumáddáp ten siyudad.

15 Peru mawarak ten luwas nen siyudad en kumán hidi a
pággisipan ni asu, en mágdipor hidi, en mángngalunya hidi, en
mágbabonu hidi, en mágsamba hidi ti diyos-diyosan, sakay en
mágkabuli hidi ten upos ay ten gamet.

16 "Sikán ti Jesus, en nangutus ten anghel ku tánni ipahayag
na dikomoy a ked ten simbaan hidi i bagayid a hidi iyád.
Gubwaták ten lahi ni David; sikán en mademlag a talang-
umaga."

17 Kinagi nen Ispiritu sakay nen bábbi a ikasal, "Karon hád!"

Atanan nen makasanig hidi háddi ay magkagi bi a, “Karon hád!”
Umadeni en deyaman a mauwaw; mangalap en masor ten dinom a makapangatád ti biyag; awan iyád ti bayad.

Katapusan

18 Sikán a ti Juan ay mangatád ti babala ten deyaman a makasanig ten propesiya hidi ti libruwid a iddi; ni deyaman en mangdagdag ten lasán ni libruwid a iddi, ay dagdagan nen Diyos ti parusa; idagdag dikona en salot hidi a nakasulat háddi.
19 Sakay ni deyaman en mangibut ti ányaman ten propesiya hidi a ked háddi ay ibutan bi nen Diyos ti karapatan ten bunga nen kayu a makapangatád ti biyag, sakay ten Banal a Siyudad a nabanggit háddi.
20 Kinagi nen magpatunay ti atananid iyád, “Tatarudan! Pademátták dán!”
Dumemát ka dán nakuwan, Panginoon a Jesus!
21 Matanggap nakuwan nen atanan en pagpapala nen Panginoon a ti Jesus!
Amen.